

*P*OSLOVÉ
NADĚJE
A LÁSKY

POSLOVÉ NADĚJE A LÁSKY

ELLEN GOULD WHITEOVÁ

Název a logo Advent-Orion je ochranná známka, která je zapsána do rejstříku ochranných známek Úřadu průmyslového vlastnictví pod číslem zápisu 198705.

Přeloženo z anglického originálu *The Acts of the Apostles* vydaného v roce 1940 vydavatelstvím Pacific Press Publishing Association, Mountain View, CA, USA.

© Ellen G. White Estate Incorp., Silver Spring, MD, USA

Translation © Eva Havelková, 2004

© Advent-Orion, s. r. o., Praha 2005

ISBN 80-7172-578-1

PŘEDMLUVA

O prvoapoštolské církvi, o církvi, která se formovala v prvním století našeho letopočtu, byla napsána již řada knih. Ačkoli kniha americké spisovatelky Ellen G. Whiteové patří mezi ně, nejedná se jen o další pokus popsat známé téma, nýbrž jde o nadčasové dílo, v němž jsou biblické informace zpracovány osobitým způsobem.

Hlavní linii vyprávění tvoří novozákonní kniha Skutky apoštolů, jejímž pisatelem byl lékař Lukáš, pohan obrácený ke křesťanství. Druhým podkladem jsou novozákonní epištoly – dopisy apoštolů jednotlivým věřícím a hlavně církevním obcím, sborům.

Děj knihy se zaměřuje především na okamžiky ze života apoštolů Petra, Štěpána, Jana a Pavla, kteří na svých cestách Palestinou, Malou Asií a Evropou nejednou stanuli tváří v tvář smrtelnému nebezpečí. Mnohokrát se dostali do vězení, hájili se před vládci tehdejšího světa, byli týráni a někteří z nich zahynuli mučednickou smrtí.

Přestože osudy těchto lidí stojí v centru autorčiny pozornosti, nejsou zdaleka tím nejdůležitějším, o čem na stránkách knihy pojednává. Tě-

žiště poselství totiž neleží v rovině historických událostí, ale nachází se mnohem hlouběji, mimo sféru lidských osudů, kdesi v duchovní dimenzi, kde hlavním hrdinou není člověk, nýbrž Duch svatý. To on vléval do znavených těl apoštolů sílu na jejich cestách; to on je vyváděl z vězení a dodával jim odvahu. To on jejich slovům propůjčoval nadpřirozenou moc a obracel srdce jejich posluchačů k Bohu. To on jim ve chvílích pronásledování stál po boku a podpíral je, když vycházeli z šera vězeňských kobek směrem na popraviště. Díky němu ani v těch nejkrajnějších okamžicích života neztratili naději, že jednoho dne se jejich prohra změní ve vítězství.

Další důležitou součástí autorčina záměru je snaha poukázat na skutečnost, že tato nadpřirozená síla se neomezuje jen na křesťany žijící v prvním století našeho letopočtu, nýbrž že je k dispozici každému, kdo má ochotu se Duchu svatému otevřít a nechat se jím vést. Díky tomu se poselství knihy bezprostředně dotýká našich životů a nabízí nám možnost napojit se na tento nevyčerpatelný zdroj životodárné energie, která dokáže proměnit lid-

ský charakter a naplnit život člověka nadějí a láskou — a to nejen ve chvílích pohody, ale zejména v životních krizích a uprostřed proher a těžkých zkoušek.

Je naším vroucím přáním, aby čtenáři v této knize vedle zajíma-

vých historických informací našli i podnětné myšlenky, které v jejich životě rozžehnou plamen naděje a lásky, jenž prozáří i tu nejčernější temnotu.

Vydavatelé

1

BOŽÍ ZÁMĚR S CÍRKVÍ

*Bůh ustanovil církev, aby jejím prostřednictvím
představil světu svůj charakter.*

Bůh si vyvolil církev, aby se stala nástrojem ke spasení lidí. Byla založena, aby sloužila, a jejím posláním je přinášet světu evangelium. Již od počátku Bůh počítal s tím, že církev představí světu plnost jeho božství a moci. Členové církve, které Bůh povolal ze tmy do svého podivuhodného světla, mají zvěstovat jeho slávu. Církev je zdrojem bohatství Kristovy milosti a skrze ni i nebeské vlády a mocnosti (viz Ef 3,10) nakonec poznají úplný a dokonalý projev Boží lásky.

BEZPEČNÉ ÚTOČIŠTĚ

Písmo obsahuje řadu nádherných zaslíbení pro církev. „Můj dům se bude nazývat domem modlitby pro všechny národy.“ (Iz 56,7) „Obdařím je i okolí svého pahorku požehnáním a v pravý čas sešlu vydatný déšť; budou to deště požehnání.“ „Dám jim, aby byli sadbou k slávě mého jména. Nebudou už v zemi hynout hladem, už nebudou snášet hanbu od pronárodů. I poznají, že já Hos-

podin, jejich Bůh, jsem s nimi a oni, dům izraelský, jsou mým lidem, je výrok Panovníka Hospodina. Bude te mými ovce, ovce, které já pasu, vy lidé, a já vám budu Bohem, je výrok Panovníka Hospodina.“ (Ez 34,26.29-31)

„Mými svědky jste vy, je výrok Hospodinův, a můj služebník, jehož jsem vyvolil. Tak mě poznáte a uvěříte mi a pochopíte, že to jsem já. Předemnou nebyl vytvořen Bůh a nebude ani po mně. Já, já jsem Hospodin, kromě mne žádný spasitel není. Já jsem oznamoval a zachraňoval, já jsem ohlašoval, a nikdo cizí mezi vámi. Jste moji svědkové.“ „Já Hospodin jsem tě povolal ve spravedlnosti a uchopil tě za ruku; budu tě opatrovat, dám tě za smlouvu lidu a za světlo pronárodům, abys otvíral slepé oči, abys vyváděl vězně ze žaláře, z věznic ty, kdo sedí v temnotě.“ (Iz 43,10-12; 42,6.7)

„Odpovím ti v čase přízně, pomohu ti v den spásy, budu tě opatrovat, dám tě za smlouvu lidu, abys pozvedl zemi a zpustošená dědictví vrátil,

abys řekl vězňům: ‚Vyjděte‘, těm, kdo jsou v temnotách: ‚Ukažte se!‘ Při cestách se budou pást a na všech holých návrších naleznou pastvu. Nebudou hladovět ani žíznit, nebude je ubíjet sálající step a sluneční žár, neboť je povede ten, jenž se nad nimi slitovává, a dovede je ke zřídlu vod. Na všech svých horách učiním cestu, mé silnice budou vyvýšeny...

Plesejte, nebesa, a jásej, země, ať zvučně plesají hory, vždyť Hospodin potěšil svůj lid, slitoval se nad svými ujařmenými! Sijón říkával: ‚Hospodin mě opustil, Panovník na mě zapomenul.‘ ‚Cožpak může zapomenout žena na své pacholátko, neslitovat se nad synem vlastního života? I kdyby některé zapomněly, já na tebe nezapomenu. Hle, vyryl jsem si tě do dlaní, tvé hradby mám před sebou stále.‘“ (Iz 49,8-16)

Církev je Boží pevnost a útočiště uprostřed vzpurného světa. Zradit ji znamená zpronevěřit se Bohu, který vykoupil lidstvo krví svého jednorozeného Syna. Pozemská církev tvořená věřícími lidmi zde byla již od počátku. V každé době žili lidé, kteří střežili pravdu a spolehlivě svědčili o Bohu generaci, v níž žili. Hlásali varovné poselství, a když se museli svého úkolu vzdát, ujali se jej jiní. Bůh s těmito svědky uzavřel smlouvu, a sjednotil tak pozemskou církev s církví v nebi. Vyslal své anděly, aby církvi sloužili, takže brány pekla nemohou jeho lid přemoci.

Bůh zachoval svou církev i v dobách pronásledování, sporů a tem-

noty. Nepotkalo ji nic zlého, na co by ji Bůh předem nepřipravil; Boží dílo se nesnažil překazit žádný protivník, s nímž by Bůh nepočítal. Všechno se naplnilo tak, jak Bůh předpověděl. Bůh svou církev neopustil. Vše, co se mělo stát, oznámil v proroctvích a vše, co proroci skrze jeho Ducha předpověděli, se také naplnilo. Uskuteční se všechny jeho záměry. Boží zákon je podstatou Boží vlády a žádné síly zla jej nemohou zničit. Bůh je původcem a strážcem pravdy; a pravda zvítězí nad všemi protivníky.

ZDROJ PRAVÉHO POZNÁNÍ

V dobách duchovní temnoty se Boží církev podobala městu vystavěnému na hoře. Generace za generací v něm v průběhu jednotlivých staletí odhalovaly čisté nebeské učení. Církev nám může připadat slabá a nedokonalá, přesto Bůh právě jí věnuje mimořádnou pozornost. V ní se projevuje Boží milost a Bůh s radostí ukazuje, jak jeho moc mění lidská srdce.

Ježíš se zeptal: „K čemu přirovnáme Boží království nebo jakým podobenstvím je znázorníme?“ (Mk 4,30) Nemohl je přirovnat k žádnému pozemskému království a nic srovnatelného nenašel ani v lidské společnosti. V pozemských říších je vláda založena na převaze ozbrojených sil, zatímco v Kristově království jsou jakékoli světské zbraně a nástroje nátlaku vyloučeny. Jeho vláda má lidstvo povznášet a zušlechťovat. Členo-

vé Boží církve žijí svatým životem, slouží nejrůznějšími dary a jsou naplněni Duchem svatým. Nacházejí štěstí ve štěstí těch, jimž pomáhají a přinášejí požehnání.

Bůh hodlá oslavit své jméno ve velkolepém díle, které chce vykonat prostřednictvím své církve. Toto dílo je obrazně popsáno v Ezechiellově vidění o prameni zdraví: „I řekl mi: ‚Tato voda odtéká do východního obvodu, teče dolů do Araby a vlévá se do moře. Tam, kde vtéká do moře, stávají se vody zdravými. Každý hemžící se živočich bude žít všude, kam se vlévá potok... Při potoku na obou březích vzejde rozličné ovocné stromy, jemuž nebude vadnout listí, jež nepřestane plodit, ale každý měsíc přinese rané plody, neboť vody, které je zavlažují, vytékají ze svatyně. Jeho ovoce bude sloužit za pokrm a jeho listí jako lék.“ (Ez 47,8-12)

Již od počátku žehnal Bůh světu skrze svůj lid. K záchraně života starobylého egyptského národa použil Josefa. Díky jeho bezúhonnosti unikl smrti celý národ. Skrze Daniela zachránil Bůh život všem babylónským mudrcům. Tyto příklady vysvobození jsou pro nás obraznými ponaučeními o tom, jaká duchovní požehnání přináší světu spojení s Bohem, kterého uctívali Josef a Daniel. Každý, kdo žije s Kristem a zvěstuje světu Boží lásku, spolupracuje s Bohem ve prospěch lidstva. Dostává od Spasitele milost, aby se o ni mohl podělit s ostatními, a proto z celé jeho bytosti vytékají proudy duchovního života.

Bůh si vyvolil Izrael, aby skrze něj zjevil lidem svou povahu. Přál si, aby tento národ zvěstoval světu spasení, a proto mu svěřil nebeská poselství a zjevení Boží vůle. V raných dějinách Izraele se národy světa dopouštěly zvráceností, a tak ztratily povědomí o Bohu. Kdysi ho znali, ale protože „mu nevzdali čest jako Bohu ani mu nebyli vděční, ...jejich myšlení je zavedlo do marnosti a jejich scestná mysl se ocitla ve tmě“ (Ř 1,21). Ve své milosti je však Bůh nechal žít. Chtěl jim dát novou příležitost, aby ho poznali skrze jeho vyvolený národ. Učením o obětí službě měl být Kristus vyvýšen před všemi národy a všichni, kteří by k němu vzhlíželi, měli žít. Kristus byl základem židovského obřadního systému. Celý systém předobrazů a symbolů byl shrnutím proroctví evangelia, zprávou plnou zaslíbení o spáse.

SELHÁNÍ IZRAELE

Izraelci však ztratili ze zřetele, jak vysoké pocty se jim dostalo, když se měli stát Božími zástupci. Zapomněli na Boha a své svaté poslání nesplnili. Požehnání, která přijali, se nestala požehnáním pro okolní svět. Veškeré přednosti si přivlastnili a použili je k oslavení sebe sama. Aby se vyhnuli pokušení, uzavřeli se před okolním světem. Bůh zavedl omezení týkající se jejich styku s modloslužebníky, aby je uchránil před pohanskými zvyklostmi. Izraelci je však využili k vybudování barié-

ry mezi sebou a všemi ostatními národy. Oloupili Boha o službu, kterou od nich vyžadoval, a své bližní o duchovní vedení a příklad svatosti.

Kněží a přední muži upadli do povrchní zbožnosti. Spokojili se se zákonickým náboženstvím a nebyli schopni předávat druhým živé nebeské pravdy. Svou vlastní spravedlnost považovali za plně dostačující a nepřáli si, aby bylo do jejich náboženství vnášeno něco nového. Přízeň, kterou Bůh projevuje lidem, nepovažovali za dar, ale domnívali se, že si ji zaslouží za své dobré skutky. Víra konající skutky lásky a zušlechťující charakter se neslučovala s náboženstvím farizeů, jehož podstatou byly obřady a lidské příkazy.

O Izraeli Bůh prohlásil: „A já jsem tě zasadil, révu ušlechtilou, samou spolehlivou sadbu. Jak ses mi mohla proměnit v révu planou a cizí?“ (Jr 2,21) „Izrael je rozbujelá réva, plody jen pro sebe nasazuje.“ (Oz 10,1) „Teď tedy, obyvateli Jeruzaléma a muži judský, rozhodněte spor mezi mnou a mou vinicí. Co se mělo pro mou vinici ještě udělat a já pro ni neudělal? Když jsem očekával, že vydá hrozny, jak to, že vydala odporná pláňata?

Nyní vás tedy poučím, co se svou vinicí udělám: Odstráním její ohrazení a přijde vniveč, pobořím její zídky a bude pošlapána. Udělám z ní spoušť, nebude už prořezána ani okopána a vzejde bodláčí a křoví, mrakům zakážu zkrápět ji deštěm.‘ Vinice Hospodina zástupů je dům izraelský a muži judští sadbou, z níž měl potěšení. Čekal právo, avšak hle, bezpráví, spravedlnost, a hle, jen úpění.“ (Iz 5,3-7) „Neduživé jste neposílili, nemocnou jste neléčili, polámanou jste neovázali, zaběhlou jste nepřivedli nazpět, po ztracené jste nepátrali, panovali jste nad nimi násilně a surově.“ (Ez 34,4)

Židovští vůdcové se domnívali, že jsou natolik moudří, že nepotřebují být poučováni, natolik spravedliví, že nepotřebují záchranu, a natolik vznešení, že nepotřebují důstojnost, kterou propůjčuje Kristus. Proto se od nich Spasitel odvrátil. Výsady, které zneužili, a dílo, kterým pohrdli, svěřil jiným. Musí se zjevit Boží sláva a jeho slovo se musí šířit. Na zemi je třeba zřídit Boží království a poselství o spasení musí být zvěstováno po celém světě. K tomuto úkolu, který židovští vůdcové nesplnili, byli nyní povoláni učedníci.

PŘÍPRAVA NA SLUŽBU

*Po celé tři roky Ježíš připravoval své učedníky,
aby po jeho odchodu mohli pracovat na záchraně světa.*

K dalšímu šíření svého díla nevyužil Kristus ani učenosti nebo výmluvnosti židovské velerady, ani moci Říma. Samolibým židovským učitelům nevěnoval pozornost a ke zvěstování pravd, které měly pohnout světem, si vyvolil pokorné, nevzdělané muže. Chtěl je vyučit a vychovat z nich vůdce své církve. Ti pak měli vzdělávat další, kteří by předávali poselství evangelia dál. Aby byla jejich práce úspěšná, měli obdržet moc Ducha svatého. Evangelium nemělo být hlášáno v lidské síle nebo moudrosti, ale v Boží moci.

PŘÍPRAVA UČEDNÍKŮ

Tři a půl roku byli učedníci vzděláváni tím největším Učitelem, jakého kdy svět poznal. Osobním kontaktem a společenstvím je Kristus připravoval pro svou službu. Den co den s ním chodili a hovořili s ním, slyšeli, jak povzbuzuje unavené a vyčerpané, a viděli, jak se jeho moc projevuje na nemocných a trpících. Někdy je učil, když s nimi seděl na horské stráni; jindy jim odhaloval tajemství Božího království, když šli

po mořském břehu. Kdekoli byli lidé ochotni přijmout Boží poselství, zjevoval pravdu o cestě ke spasení. Nepřikazoval svým učedníkům, aby dělali to či ono, ale říkal jim: „Následujte mě!“ Když procházel zemí a městy, bral je s sebou, aby viděli, jak učí lid. Putovali s ním z místa na místo, sdíleli s ním jeho skromný pokrm a stejně jako on měli občas hlad a byli často unavení. Byli s ním na přeplněných ulicích, na břehu jezera i v ústraní pouště. Poznali ho v každé životní situaci.

Prvním krokem k založení církve, která měla po Kristově odchodu pokračovat v jeho pozemském díle, bylo povolání dvanácti apoštolů. O tomto povolání čteme: „Vystoupil na horu a zavolal k sobě ty, které si vyvolil; i přišli k němu. Ustanovil jich dvanáct, aby byli s ním, aby je posílal kázat.“ (Mk 3,13.14)

Jak dojemná scéna: Kristus ve své nebeské vznešenosti je obklopen dvanácti apoštoly, které si vyvolil, a chystá se je oddělit ke službě. Vybaveni jeho slovem a duchem mají tito slabí pomocníci nabídnout spasení všem lidem.

Bůh a andělé sledovali tento výjev s radostí a potěšením. Otec věděl, že z těchto mužů bude vyzařovat nebeské světlo, že svědectví, které vydají o jeho Synu, bude znít po všechny generace až do konce času.

Učedníci se měli vydat do světa, aby svědčili o tom, co viděli a slyšeli od Krista. Bylo to to nejvýznamnější poslání, k jakému byl kdy člověk povolán, po Kristově poslání to úplně nejdůležitější. Měli spolupracovat s Bohem na záchraně lidstva. Stejně jako ve Starém zákoně zastupovalo dvanáct patriarchů Izrael, dvanáct apoštolů představuje Boží církev.

Během své pozemské služby začal Kristus bořit dělicí zeď mezi židy a pohany a kázal spasení pro všechny lidi. Přestože byl Žid, svobodně se stýkal se Samařany, čímž odmítl farizejské zvyky Židů týkající se tohoto opovrhovaného národa. Spal v jejich domech, jedl u jejich stolů a učil na jejich ulicích.

Spasitel chtěl svým učedníkům odhalit pravdu o „zdi, která rozděluje a působí svár“ mezi Izraelem a ostatními národy, o tom, že „pohané jsou spoludědicové“ tak jako židé a „mají v Kristu Ježíši podíl na zaslíbeních evangelia“ (Ef 2,14; 3,6). Částečně jim tuto pravdu zjevil, když odměnil víru setníka v Kafarnaum a také když kázal evangelium obyvatelům Sycharu. Ještě zřetelněji na ni však poukázal při své návštěvě ve Fénicii, když uzdravil dceru kananejské ženy. Tyto zkušenosti pomohly učedníkům pochopit, že mezi těmi, které mnozí považovali za nehodné

Během své pozemské služby začal Kristus bořit dělicí zeď mezi židy a pohany a kázal spasení pro všechny lidi.

spasení, byli lidé toužící po poznání pravdy.

Takto se Kristus snažil svým učedníkům vštípit pravdu, že v Božím království neexistují žádné územní hranice, společenské vrstvy ani žádná vládnoucí třída a že musí jít ke všem národům a zvěstovat jim poselství o Spasitelově lásce. Teprve později si však plně uvědomili, že Bůh „stvořil z jednoho člověka všechno lidstvo, aby přebývalo na povrchu země, určil pevná roční údobí i hranice lidských sídel. Bůh to učinil proto, aby jej lidé hledali, zda by se ho snad nějakým způsobem mohli dopátrat a tak jej nalézt, a přece není od nikoho z nás daleko.“ (Sk 17,26.27)

Tito první učedníci se od sebe výrazně lišili. Měli se stát učiteli světa a představovali rozmanité povahové typy. Aby tito muži, jejichž vrozené sklony a životní návyky byly tak rozdílné, mohli úspěšně pokračovat v díle, k němuž byli povoláni, jejich pocity, myšlenky a činy se musely sjednotit. Ježíš chtěl, aby k této jednotě dospěli, a proto usiloval o to, aby byli jedno s ním. Modlitba k jeho nebeskému Otci vyjadřuje, s jakým vypětím sil za ně bojoval: „Aby všichni byli jedno jako ty, Otče, ve mně a já v tobě, aby i oni byli v nás,“ „a svět aby poznal, že ty jsi

mě poslal a zamiloval sis je tak jako mne.“ (J 17,21.23) Vytrvale se modlil za to, aby byli posvěceni pravdou. A modlil se s důvěrou, protože věděl, že všemocný Bůh o tom rozhodl již před stvořením světa. Věděl, že evangelium o království bude kázáno všem národům na svědectví, že v boji se zlem zvítězí pravda vyzbrojená neomezenou mocí Ducha svatého a že jednoho dne nad jeho následovníky vítězoslavně zavlaže prapor potřísněný krví.

NADĚJE NAVZDORY TEMNOTÁM

Když se Kristova pozemská služba chýlila ke svému závěru a když si Ježíš uvědomil, že brzy bude muset své učedníky opustit, aby pokračovali v díle bez jeho osobního vedení, snažil se jim dodat odvahy a připravit je na budoucnost. Nevzbuzoval v nich žádné falešné naděje. Jako by otevřel knihu a četl, co se má stát. Věděl, že od nich brzy odejde a zanechá je jako ovce mezi vlky. Věděl, že budou pronásledováni, vylučováni ze synagóg a uvrhováni do vězení. Byl si vědom toho, že někteří z nich půjdou na smrt, protože jej vyznají jako Mesiáše. A něco z toho jim také řekl. O budoucnosti hovořil jasně a rozhodně, aby se v nadcházejícím období zkoušek na jeho slova rozpomněli a byli utvrzeni ve víře, že on je Spasitel.

Hovořil však také o naději a snažil se je povzbudit. „Vaše srdce ať se nechvěje úzkostí!“ řekl. „Věříte v Boha, věřte i ve mne. V domě mého Otce

je mnoho příbytků; kdyby tomu tak nebylo, řekl bych vám to. Jdu, abych vám připravil místo. A odejdu-li, abych vám připravil místo, opět přijdu a vezmu vás k sobě, abyste i vy byli, kde jsem já. A cestu, kam jdu, znáte.“ (J 14,1-4) Kvůli vám jsem přišel na svět a pro vás konám toto dílo. Přestože odejdu, budu pro vás usilovně pracovat. Přišel jsem na svět a zjevil jsem se vám, abyste ve mne uvěřili. Odcházím ke svému a vašemu Otci, abych s ním spolupracoval ve váš prospěch.

„Amen, amen, pravím vám: Kdo věří ve mne, i on bude činit skutky, které já činím, a ještě větší, neboť já jdu k Otci.“ (J 14,12) Kristus tím nechtěl říct, že učedníci budou pracovat usilovněji než on, ale že jejich dílo bude mít větší rozsah. Neměl na mysli pouze zázraky, ale vše, co bude vykonáno v moci Ducha svatého. Řekl: „Až přijde Přimluvce, kterého vám pošlu od Otce, Duch pravdy, jenž od Otce vychází, ten o mně vydá svědectví. Také vy vydávejte svědectví, neboť jste se mnou od začátku.“ (J 15,26.27)

Je úžasné, jak se tato slova naplnila. Po vylití Ducha svatého byli učedníci naplněni takovou láskou ke Spasiteli a k těm, za něž zemřel, že jejich slova a modlitby otevíraly cestu k lidskému nitru. Hovořili v moci Ducha svatého a pod vlivem této moci se obrátily tisíce lidí.

Jako Kristovi zástupci měli apoštolové výrazně ovlivnit svět. Jejich prostý původ nic neubíral na jejich vlivu, naopak jej zvětšoval. Odvraceli

totiž pozornost svých posluchačů od sebe a obraceli ji ke Spasiteli, který, ač neviditelný, s nimi stále spolupracoval. Jejich úžasné učení a jejich slova povzbuzení a důvěry byla pro všechny důkazem, že nepracovali ve své vlastní moci, ale v moci Kristově. Pokorně prohlašovali, že Ježíš, kterého Židé ukřižovali, je Pánem života, Synem živého Boha, a že v jeho jménu konají stejné skutky jako on.

ZDROJ POKOJE A LÁSKY

Když Ježíš v noci před svým ukřižováním naposledy rozmlouval se svými učedníky, ani slovem se nezminil o utrpení, kterým již prošel a které ještě bude muset podstoupit. Nemluvil o potupě, která ho čeká, ale snažil se obrátit jejich pozornost k tomu, co mohlo posílit jejich víru. Chtěl, aby upřeli svůj zrak k radostem, které čekají na vítěze. Těšilo ho vědomí, že pro své následovníky může učinit a učiní více, než zaslíbil; že od něj bude proudit láska a slitování, která zbaví lidi jejich vin a promění jejich povahu k jeho obrazu; že jeho pravda vyzbrojená

mocí Ducha bude dobývat svět a na konec zvítězí.

Řekl: „To jsem vám pověděl, abyste našli ve mně pokoj. Ve světě máte soužení. Ale vzchopte se, já jsem přemohl svět.“ (J 16,33) Kristus neselhal ani se nenechal zmalomyslnět. Stejně vytrvalou víru měli projevit i jeho učedníci. Měli pracovat stejně jako on a přitom se spoléhat na jeho sílu. I kdyby jim v cestě stály zdánlivě nepřekonatelné překážky, v jeho milosti měli jít dál, nezoufat si a nikdy neztrácet naději.

Kristus dokončil dílo, které mu bylo svěřeno. Vyvolil ty, kdo v něm měli pokračovat a šířit je mezi lidmi. Řekl: „V nich jsem oslaven. Již nejsem ve světě, ale oni jsou ve světě, a já jdu k tobě. Otče svatý, zachovej je ve svém jménu, které jsi mi dal; nechť jsou jedno jako my.“ „Neprosím však jen za ně, ale i za ty, kteří skrze jejich slovo ve mne uvěří; aby všichni byli jedno... — já v nich a ty ve mně; aby byli uvedeni v dokonalost jednoty a svět aby poznal, že ty jsi mě poslal a zamiloval sis je tak jako mne.“ (J 17,10.11.20-23)

3

VELKÉ POSLÁNÍ

Před svým nanebevstoupením Ježíš seznámil učedníky s jejich úkolem a zdůraznil jim, že jej mohou splnit jen v jeho jménu a v moci Ducha svatého.

Po Kristově smrti učedníky málem přemohla malomyslnost. Jejich Učitel byl zavržen, odsouzen a ukřižován. Kněží a přední mužové se vysmívali: „Jiné zachránil, sám sebe zachránit nemůže. Je král izraelský – ať nyní sestoupí s kříže a uvěříme v něho!“ (Mt 27,42) Učedníkům vyhasly všechny naděje. Jejich myšlení bylo obestřeno tmou. Často si říkali: „A my jsme doufali, že on je ten, který má vykoupit Izrael.“ (L 24,21) Opuštění a zarmoucení si připomínali Ježíšova slova: „Neboť děje-li se toto se zeleným stromem, co se stane se suchým?“ (L 23,31)

Ježíš se několikrát pokusil odhalit svým učedníkům budoucnost, oni však o jeho slovech nijak zvlášť nepřemýšleli. Proto je jeho smrt zaskočila. Když se pak ohlíželi nazpět do minulosti a viděli důsledky své nevěry, naplnil je zármutek. Když byl Kristus ukřižován, učedníci nevěřili, že bude vzkříšen. Jasně jim řekl, že třetího dne vstane. Oni však byli zmatení, a proto nepochopili, co tím myslí, a po jeho smrti je

zachvátilo čiré zoufalství. Prožívali hořké zklamání. Jejich víra nepronikla stínem, kterým satan obestřel jejich obzor. Všechno jim připadalo nejasné a tajemné. Kdyby byli uvěřili Ježíšovým slovům, byli by ušetřeni velkého zármutku.

Malomyslní, sklíčení a zoufalí učedníci se shromáždili v horní místnosti. Báli se, že by je mohl potkat stejný osud jako jejich milovaného Učitele, a tak zavřeli dveře na závoru. A právě tady se jim po svém vzkříšení zjevil Spasitel.

POVĚŘENÍ ÚKOLEM

Ještě čtyřicet dnů pobýval Kristus na zemi, připravoval učedníky na dílo, které měli vykonat, a vysvětloval jim to, co až dosud nebyli schopni pochopit. Hovořil o proroctvích, která se týkala jeho příchodu, zavržení Židy a jeho smrti, a ukazoval jim, že tyto předpovědi se do nejmenších podrobností vyplnily. Řekl jim, že v naplnění těchto proroctví by měli rozpoznat ujištění

o moci, která bude provázet jejich budoucí působení. V Písmu čteme: „Tehdy jim otevřel mysl, aby rozuměli Písmu. Řekl jim: ‚Tak je psáno: Kristus bude trpět a třetího dne vstane z mrtvých; v jeho jménu se bude zvěstovat pokání na odpuštění hříchů všem národům, počínajíc Jeruzalémem.‘“ A dodal: „Vy jste toho svědky.“ (L 24,45-48)

Učedníci během dnů, které s nimi Kristus nyní strávil, získali novou zkušenost. Když slyšeli, jak jejich milovaný Učitel vysvětluje Písmo ve světle všech uplynulých událostí, jejich víra v něj se prohloubila. Nyní mohli prohlásit: „Víme, komu jsme uvěřili.“ (viz 2 Tm 1,12) Začali si uvědomovat podstatu a rozsah svého úkolu a pochopili, že mají hlásat světu pravdy, které jim byly svěřeny. Byli svědky událostí Kristova života, jeho smrti a vzkříšení; znali proroctví poukazující na tyto události i tajemství plánu spasení, stejně jako Ježíšovu moc odpouštět hříchy. A to vše měli oznámit světu. Měli se obrátit a v Ježíšově moci zvěstovat evangelium o pokoji a spasení.

Kristus před svým nanebevstoupením seznámil učedníky s jejich úkolem. Pověřil je vykonáním své poslední vůle, v níž odkázal světu poklady věčného života. Řekl jim asi toto: „Byli jste svědky toho, že jsem obětoval svůj život za tento svět. Viděli jste, kolik úsilí jsem vynaložil ve prospěch Izraele. A přestože můj lid ke mně nechťel přijít, aby měl život, přestože kněží a přední mužové se mnou jednali, jak se jim

zlíbilo, a zavrhli mě, dostanou ještě další příležitost k přijetí Božího Syna. Viděli jste, že rád přijímám všechny, kteří ke mně přicházejí a vyznávají své hříchy. Kdo ke mně přijde, toho v žádném případě neodmítnu. A vám, svým učedníkům, svěřuji toto poselství milosti. Zvěstujte je židům i pohanům — nejdříve Izraeli a potom všem národům, jazykům a kmenům. Všichni, kdo uvěří, by se měli sjednotit a vytvořit jednu církev.“

Pověřením k hlásání evangelia o Kristově království byly položeny základy misijní činnosti. Učedníci měli horlivě pracovat pro všechny lidi a předávat jim pozvání milosti. Neměli čekat, až za nimi lidé přijdou, ale měli jít se svým poselstvím k nim.

VE JMÉNU JEŽÍŠE KRISTA

Učedníci měli pracovat v Kristově jménu. Každým svým slovem a činem měli obracet pozornost k Ježíši, protože z něj vychází životodárná síla, která má moc zachraňovat hříšníky. Základem jejich víry měl být on, zdroj milosti a síly. V jeho jménu měli předkládat nebeskému Otci své prosby a měli být vyslyšeni. Měli křtít ve jménu Otce, Syna a Ducha svatého. Ježíšovo jméno mělo být jejich heslem, poznávacím znamením, sjednocujícím poutem, měřítkem pro jejich jednání a zdrojem jejich úspěchu. V Božím království nebude uznáno nic, na čem nebude napsáno Kristovo jméno.

Když Kristus přikázal svým učedníkům, aby v jeho jménu vyšli a přivedli do církve všechny, kdo v něj věří, vysvětlil jim, že je nutné, aby si uchovali svou prostotu. Čím menší důraz budou klást na okázalost a hosnosit, tím větší bude jejich vliv na konání dobra. Učedníci měli hovořit stejně prostě jako Ježíš a měli svým posluchačům vštěpovat stejné pravdy jako on.

Kristus neřekl svým učedníkům, že jejich práce bude snadná, ale ukázal jim, jak nespočetné jsou síly zla, které se proti nim spiknou a postaví se jim na odpor. Budou muset bojovat „proti mocnostem, silám a všemu, co ovládá tento věk tmy, proti nadzemským duchům zla“ (Ef 6,12). V tomto boji však nebudou odkázáni jen sami na sebe. Ježíš je ujistil, že bude s nimi; pokud půjdou ve víře kupředu, všemocný Bůh bude jejich záštitou. Vyzval je, aby byli stateční a silní, protože s nimi bude někdo, kdo je mocnější než andělé – vůdce nebeských zástupů. Bůh učinil vše, co bylo třeba, aby mohli dokončit své dílo, a sám převzal zodpovědnost za jeho zdar. Budou-li poslouchat jeho slovo a spolupracovat s ním, nemohou neuspět. Prikázal jim: Jděte ke všem národům. Jděte do nejdělejších končin obydleného světa a nepochybujte o tom, že i tam budu s vámi. Pracujte ve víře a důvěře, protože já vás nikdy neopustím. Neustále budu s vámi a budu vám pomáhat při plnění vašich povinností, povedu vás, budu vás utěšovat, posvěcovat a podírat. Postarám se, aby vaše slo-

Kristova oběť za lidstvo byla dokonalá a úplná a splnila podmínku smíření. Dílo, kvůli kterému Kristus přišel na svět, bylo dokonáno.

va obracela pozornost lidí k nebeskému království.

Kristova oběť za lidstvo byla dokonalá a úplná a splnila podmínku smíření. Dílo, kvůli kterému Kristus přišel na svět, bylo dokonáno. Dobyl království, vyrvál je satanovi a stal se dědicem všech věcí. Nyní byl na cestě k Božimu trůnu, aby přijal pocty nebeských zástupů. Ve své neomezené moci sdělil učedníkům, jaké je jejich poslání: „Jděte ke všem národům a získávejte mi učedníky, křtíte je ve jméno Otce i Syna i Ducha svatého a učte je, aby zachovávali všechno, co jsem vám přikázal. A hle, já jsem s vámi po všechny dny až do skonání tohoto věku.“ (Mt 28,19.20)

Krátce předtím, než Kristus opustil své učedníky, jim ještě jednou objasnil podstatu svého království. Připomněl jim to, co jim o něm řekl již dříve, a prohlásil, že jeho záměrem nebylo zřídit dočasné království na tomto světě. Neměl vládnout jako pozemský panovník na Davidově trůně. Když se ho učedníci zeptali: „Pane, už v tomto čase chceš obnovit království pro Izrael?“, odpověděl: „Není vaše věc znát čas a lhůtu, kterou si Otec ponechal ve své moci.“ (Sk 1,6.7) Nemuseli nutně vidět dále do budoucnosti, než kolik jim

umožňovala jeho zjevení. Jejich úkolem bylo hlásat evangelium.

V MOCI DUCHA SVATÉHO

Nyní měli být učedníci připraveni o Kristovu osobní přítomnost, měli však být vybaveni novou mocí. Měli v plné míře obdržet Ducha svatého, který je měl utvrdit v jejich poslání. Spasitel řekl: „Hle, sesílám na vás, co slíbil můj Otec; zůstaňte ve městě, dokud nebudete vyzbrojeni mocí z výsosti.“ (L 24,49) „Jan křtil vodou, vy však budete pokřtěni Duchem svatým, až uplyne těchto několik dní.“ „Dostanete sílu Ducha svatého, který na vás sestoupí, a budete mi svědky v Jeruzalémě a v celém Judsku, Samařsku a až na sám konec země.“ (Sk 1,5.8)

Spasitel věděl, že žádné důkazy, jakkoli by byly rozumově odůvodněné, nedokážou obměkčit tvrdost charakteru ani rozbit pancíř světského myšlení a sobectví. Věděl, že učedníci musí být nadáni nebeskou mocí; že evangelium může být účinné pouze tehdy, budou-li je zvěstovat lidé, kteří svou vřelost a výmluvnost získali na základě živého poznání toho, který je cestou, pravdou a životem. Dílo, jímž byli učedníci pověřeni, bude vyžadovat velké nasazení, protože zlo, které se na ně řítí, je mocné a silné. V čele mocností temnoty stojí ostražitý a odhodlaný vůdce. Do boje za pravdu se proto Kristovi následovníci mohou pustit jedině za předpokladu, že jim pomůže Bůh skrze Ducha svatého.

ZAČÁTEK SLUŽBY

Kristus vyzval své učedníky, aby začali pracovat v Jeruzalémě. Toto velké město bylo dějištěm jeho úžasné oběti za lidstvo. Tudy chodíval v podobě člověka a hovořil s lidmi. Bylo však jen málo těch, kdo rozpoznali, jak velmi se nebe přiblížilo zemi. Zde byl odsouzen a ukřižován. V Jeruzalémě žili mnozí, kdo tajně uvěřili, že Ježíš Nazaretský je Mesiáš, a mnozí další, kteří byli oklamáni kněžími a předními muži. A právě jim mělo být zvěstováno evangelium. Měli být vyzváni k pokání. Bylo třeba objasnit jim úžasnou pravdu, že odpuštění hříchů lze získat pouze skrze Krista. A protože Jeruzalém byl dosud rozrušen otřesnými událostmi několika minulých týdnů, kázání učedníků mohlo mít velký dopad.

Během své služby Ježíš učedníkům neustále zdůrazňoval, že se s ním musí sjednotit a usilovat o vysvobození světa z otroctví hříchu. Když vyslal nejprve dvanáct a později sedmdesát učedníků, aby zvěstovali Boží království, poučil je, že jejich povinností je oznamovat druhým to, co slyšeli od něj. V průběhu celého svého působení je připravoval na dílo osobní služby; to se mělo s přibývajícím počtem učedníků dále rozšiřovat a nakonec dosáhnout do nejodlehlejších částí země. Ve svém posledním ponaučení připomněl Ježíš svým následovníkům, že v důvěře mají světu nést dobrou zprávu o spasení.

ZASLÍBENÍ NÁVRATU

Když nastal čas, aby Kristus vystoupil ke svému Otci, zavedl své učedníky až k Betanii. Tady se zastavil a učedníci se ho obestoupili. Jako by je chtěl ujistit o své ochraňující péči, zvedl ruce, aby jim požehnal, a pomalu se od nich vzdaloval. „A když jim žehnal, vzdálil se od nich a byl nesen do nebe.“ (L 24,51)

Zatímco učedníci hleděli vzhůru, dokud jim jejich odcházející Pán nezmizel z dohledu, Ježíše vítal jásaající zástup nebeských andělů. Ti jej doprovázeli do nebe a přitom zpívali píseň vítězství: „Království země, zpívejte Bohu, zapějte žalmy Panovníku, tomu, jenž jezdí po nebi, po nebi odvěkém... Uznejte Boží moc! Jeho vznešenost se klene nad Izraelem, jeho moc do mraků strmí.“ (Ž 68,33-35)

Učedníci se stále ještě upřeně dívali k nebi, když vtom se vedle nich objevili „dva muži v bílém rouchu a řekli: „Muži z Galileje, co tu stojíte a hledíte k nebi? Tento Ježíš, který byl od vás vzat do nebe, znovu přijde právě tak, jak jste ho viděli odcházet.““ (Sk 1,10.11)

Zaslíbení druhého Ježíšova příchodu se mělo učedníkům provždy vrýt do paměti. Tentýž Ježíš, kterého viděli vystupovat do nebe, se znovu vrátí, aby vzal s sebou ty, kteří mu zde na zemi ochotně sloužili. Stejný hlas, který jim řekl: „Hle, já jsem

s vámi po všechny dny až do skonání tohoto věku“, je přivítá i v nebeském království.

Stejně jako v předobrazné bohoslužbě odkládal velekněz své velekněžské roucha a ke konání obřadů přistupoval v bílých lněných šatech obyčejného kněze, odložil Kristus své královské roucha, vzal na sebe lidskou podobu a přinesl obět, přičemž byl zároveň knězem i obětí. A stejně jako velekněz po vykonání služby ve svatyni svatých vyšel k čekajícímu shromáždění ve svém velekněžském rouchu, tak i Kristus, až přijde podruhé, bude oblečen do zářivě bílého roucha, „jak by jej žádný bělič na zemi nedovedl vybělit“ (Mk 9,3). Přijde ve své vlastní slávě a ve slávě svého Otce a na cestě ho budou doprovázet všechny andělské zástupy.

A tak se naplní zaslíbení, které dal Kristus svým učedníkům: „Opět přijdu a vezmu vás k sobě.“ (J 14,3) Ty, kdo jej milovali a očekávali, korunuje slávou, ctí a nesmrtelností. Spravedliví mrtví vstanou ze svých hrobů a živí budou spolu s nimi uchvázeni vzhůru vstříc Pánu. Zaslouchnou, jak jim Ježíšův hlas znějící líbezněji než jakákoliv hudba, kterou kdy zaslechl smrtelný člověk, říká: Váš boj skončil. „Pojďte, požehnání mého Otce, ujměte se království, které je vám připraveno od založení světa.“ (Mt 25,34)

Učedníci se mohli radovat, protože měli naději, že se jejich Pán vrátí.

LETNICE

O letnicích na učedníky sestoupil Duch svatý a oni pod jeho vlivem vydali o Bohu mocné svědectví.

Když se učedníci vrátili z Olivové hory do Jeruzaléma, lidé se na ně dívali a očekávali, že jejich tváře ponесou stopy zármutku, zmatení a porážky; spatřili však jen radost a vítězství. Nyní již učedníci neoplakávali zklamané naděje. Viděli přece zmrtvýchvstalého Spasitele a zaslíbení, které jim dal na rozloučenou, jim ještě znělo v uších.

Řídili se Kristovým příkazem a vyčkávali v Jeruzalémě, dokud se nenaplní Otcovo zaslíbení — dokud nebude vylit Duch svatý. Při tomto čekání však nezaháleli. Písmo nám říká, že „byli stále v chrámě a chválili Boha“ (L 24,53). Také se scházeli, aby v Ježíšově jménu předkládali své prosby Bohu. Věděli, že v nebi u Božího trůnu mají svého Zástupce a Obhájce. V posvátné úctě se skláněli na modlitbách a neustále si opakovali ujištění: „Budete-li o něco prosit Otce ve jménu mém, dá vám to. Až dosud jste o nic neprosili v mém jménu. Proste a dostanete, aby vaše radost byla plná.“ (J 16,23.24) Jejich víra rostla, když si připomínali přesvědčivá slova: „Vždyť Kristus Ježíš, který zemřel

a který byl vzkříšen, je na pravici Boží a přimlouvá se za nás!“ (Ř 8,34)

DNY PŘÍPRAVY

Když učedníci čekali na splnění zaslíbení, projevovali upřímnou lítost a pokorně vyznávali svou nevěru. Vzpomínali na slova, která jim Kristus řekl před svou smrtí, a začínali plně chápat jejich význam. Vzájemně si připomínali pravdy, které se jim vytratily z paměti a nyní se jim znovu vybavovaly. Vyčítali si, že Ježíšovi nerozuměli. Znovu se jim před očima promítaly všechny události jeho úžasného života. Když přemýšleli o jeho svatosti, měli pocit, že žádné břemeno není příliš těžké a žádná oběť příliš velká, a i jejich touhou bylo svědčit svým životem o kráse Kristova charakteru. Kdyby mohli uplynulé tři roky prožít ještě jednou, zachovali by se úplně jinak. Kdyby se mohli se svým Učitelem setkat znovu, udělali by všechno pro to, aby poznal, jak hluboce ho milují a jak upřímně litují každého projevu nevěry, jímž ho zarmoutili. Utěšovali se však myšlenkou, že jim

odpustil. A rozhodli se, že pokud to jen bude možné, odčiní svou nevěru vyznáním Krista před celým světem.

Učedníci se vytrvale a opravdově modlili, aby dokázali jednat s lidmi a promlouvat k nim při každodenních činnostech tak, aby byli hříšníci přiváděni ke Kristu. Odložili všechny neshody a touhu po prvenství, semkli se a vytvořili pravé křesťanské společenství. Čím blíže byli k Bohu, tím více si uvědomovali, jak velké přednosti se jim dostalo, když mohou mít tak těsné spojení s Kristem. Když si vzpomněli, kolikrát ho zarmoutili, protože odmítali nebo nechápali učení, které se jim v jejich zájmu snažil předat, zachvátil je smutek.

Tyto dny přípravy byly dny důkladného sebezpytování. Učedníci si byli vědomi své duchovní bídy a prosili svatého Boha, aby je pomazal a uschopnil k záchraně lidí. Nežádali požehnání jenom pro sebe, ale cítili tíhu zodpovědnosti za spasení druhých. Věděli, že evangelium má být hlášáno světu, a proto žádali o sílu, kterou jim Kristus zaslíbil.

V době patriarchů se působení Ducha svatého často projevovalo pozoruhodným způsobem, nikdy však ve své plnosti. Učedníci poslechli svého Spasitele a nyní pokorně prosili o tento dar. Ježíš podpořil jejich modlitby svou přímluvou v nebi. Požadoval dar Ducha, aby ho mohl vylít na svůj lid.

SESTOUPENÍ DUCHA SVATÉHO

„Když nastal den letnic, byli všichni shromážděni na jednom místě. Ná-

hle se strhl hukot z nebe, jako když se žene prudký víchr, a naplnil celý dům, kde byli.“ (Sk 2,1,2)

Duch sestoupil na čekající a modlící se učedníky v takové hojnosti, že se dotkl každého člověka. Věčný Bůh se mocně zjevil své církvi. Zdálo se, jako by byla tato síla po celá staletí zadržována a jako by se nyní nebe zaradovalo, že v podobě darů Ducha může na církve vylít bohatství Boží milosti. Pod vlivem Ducha se slova lítosti a vyznání mísila s chvalozpěvy za odpuštění hříchů. Ozývala se slova díků a prorocství. Celé nebe se sklánělo, aby spatřilo moudrost jedinečné a nepochopitelné Lásky a vzdalo jí čest. Užaslí apoštolové zvolali: „V tom je láska.“ (1 J 4,10) Pevně se chopili daru, který jim byl udělen. A co následovalo? Meč Ducha vybavený novou nebeskou silou zasazoval úderý nevěře. V jednom dni se obrátili tisíce lidí.

„Prospěje vám, abych odešel,“ řekl Kristus svým učedníkům. „Když odejdu, Přímluvce k vám nepřijde. Odejdu-li, pošlu ho k vám.“ „Jakmile však přijde on, Duch pravdy, uvede vás do veškeré pravdy, neboť nebude mluvit sám ze sebe, ale bude mluvit, co uslyší. A oznámí vám, co má přijít.“ (J 16,7,13)

Kristovo nanebevstoupení bylo znamením toho, že jeho následovníci dostanou slíbené požehnání. Měli na ně vyčkat, než se pustí do svého díla. Když Kristus vstoupil do nebeských bran, byl za chvalozpěvu andělů uveden na trůn. Ihned po skončení tohoto obřadu

sestoupil na učedníky v bohatých proudech Duch svatý. Takto byl Kristus skutečně oslaven slávou, kterou měl u Otce již od věčnosti. Vylitím Ducha svatého o letnicích nebe oznámilo, že Kristus se ujal svého úřadu. Jak zaslíbil, seslal svým následovníkům Ducha svatého z nebe na znamení toho, že jako kněz a král převzal veškerou moc na nebi i na zemi a že byl pomazán, aby vládl nad svým lidem.

MLUVENÍ JAZYKY

„A ukázaly se jim jakoby ohnivé jazyky, rozdělily se a na každém z nich spočinul jeden; všichni byli naplněni Duchem svatým a začali ve vytržení mluvit jinými jazyky, jak jim Duch dával promlouvat.“ (Sk 2,3.4) Duch svatý v podobě ohnivých jazyků spočinul na shromážděných. Byl to symbol daru, který učedníci obdrželi a který jim propůjčil schopnost plynule hovořit jazyky, které předtím neznali. Podoba ohně naznačovala, jak horlivě budou apoštolové pracovat a jaká moc bude provázet jejich dílo.

„V Jeruzalémě byli zbožní židé ze všech národů na světě.“ (Sk 2,5) V době rozptýlení žili židé téměř ve všech částech obydleného světa a ve vyhnanství se naučili mluvit různými jazyky. Mnozí z těchto židů pobývali tehdy v Jeruzalémě, protože se chtěli zúčastnit náboženských slavností, které právě probíhaly. Mezi shromážděnými byly zastoupeny všechny známé jazyky. Takové množství jazyků by

bylo velkou překážkou pro zvěstování evangelia; proto dal Bůh apoštolům to, čeho se jim nedostávalo, zázračným způsobem. Duch svatý za ně vykonal dílo, které by nedokázali vykonal za celý svůj život. Nyní mohli hlásat pravdy evangelia i v cizích zemích, protože bezchybně hovořili jazyky těch, pro něž pracovali. Tento zázračný dar byl pro svět přesvědčivým důkazem, že jejich pověření nese nebeskou pečeť. Od této chvíle byl jazyk učedníků čistý, jednoduchý a přesný, ať již hovořili svým rodným jazykem, nebo cizí řečí.

„A když se ozval ten zvuk, sešlo se jich mnoho a užasli, protože každý z nich je slyšel mluvit svou vlastní řečí. Byli ohromeni a divili se: ‚Což nejsou všichni, kteří tu mluví, z Galileje? Jak to, že je slyšíme každý ve své rodné řeči?‘“ (Sk 2,6-8)

Kněze a přední muže tento zázračný úkaz rozběsnil, ale neodvážili se dát volný průchod své nenávisti, protože se báli násilností ze strany lidu. Ježíše Nazaretského popravili, ale teď tady stáli jeho učedníci, nevzdělaní galilejští muži, a ve všech jazycích, kterými se tehdy hovořilo, vyprávěli o jeho životě a službě. Kněží se rozhodli, že pro zázračnou moc učedníků najdou nějaký přirozený důvod, a tak tvrdili, že učedníci vypili příliš mnoho nového vína připraveného na slavnost a jsou opilí. Mezi shromážděnými byli prostí lidé, kteří tomuto obvinění uvěřili. Ti rozumnější však věděli, že je to křivé nařčení. Ti, kdo rozuměli cizím jazykům, dosvědčovali, že učedníci je ovládají velmi dobře.

PETROVO KÁZÁNÍ

Petr na obvinění kněží odpověděl, že tento projev je přímým naplněním Jóelova prorocktví, v němž je předpovězeno, že taková síla sestoupí na lidi, aby je uschopnila ke zvláštnímu dílu. Řekl: „Muži judští a všichni, kdo bydlíte v Jeruzalémě, toto vám chci oznámit, poslouvejte mě pozorně: Tito lidé nejsou, jak se domníváte, opilí – vždyť je teprve devět hodin ráno. Ale děje se, co bylo řečeno ústy proroka Jóele: „A stane se v posledních dnech, praví Bůh, sešlu svého Ducha na všechny lidi, synové vaši a vaše dcery budou mluvit v prorockém vytržení, vaši mládenci budou mít videní a vaši starci budou mít sny. I na své služebníky a na své služebnice v oněch dnech sešlu svého Ducha, a budou prorokovat.“ (Sk 2,14-18)

Petr jasně a mocně svědčil o Kristově smrti a vzkříšení: „Muži izraelští, slyšte tato slova: Ježíše Nazaretského Bůh potvrdil před vašimi zřetelnými mocnými činy, divy a znameními, která mezi vámi skrze něho činil, jak sami víte... Vy jste ho rukou bezbožných přibili na kříž a zabili. Ale Bůh ho vzkřísil; vytrhl jej z bolestí smrti, a smrt ho nemohla udržet ve své moci.“ (Sk 2,22-24)

Ve snaze dokázat své tvrzení se Petr neodvolával na Kristovo učení. Věděl totiž, že předsudky jeho posluchačů jsou tak velké, že hovořit na toto téma by nemělo žádný smysl. Namísto toho mluvil o Davidovi, kterého Židé považovali za jednoho z praotců svého národa: „David o něm praví:

„Viděl jsem Pána stále před sebou, je mi po pravici, abych nezakolísal; proto se mé srdce zaradovalo a jazyk můj se rozjásal, nadto i tělo mé odpočine v naději, neboť mě nezanecháš v říši smrti a nedopustíš, aby se tvůj Svatý rozpadl v prach...“

Bratří, o praotci Davidovi vám mohu směle říci, že zemřel a byl pohřben; jeho hrob tu máme až dodnes... Mluvil tedy o vzkříšení Kristově, když řekl, že nezůstane v říši smrti a jeho tělo se nerozpadne v prach. Tohoto Ježíše Bůh vzkřísil a my všichni to můžeme dosvědčit.“ (Sk 2,25-32)

REAKCE LIDU

Jak zajímavá podívaná: Odevšad přicházejí lidé, aby si vyslechli od apoštolů pravdu o Ježíši. Tisknou se jeden na druhého a zaplňují chrám. Jsou zde i kněží a přední mužové. Stále ještě se nenávidně mračí. Jsou plní nesmiřitelné zášti vůči Kristu a na jejich rukou stále ještě ulpívá krev, kterou prolili, když křižovali Spasitele světa. Domnívali se, že apoštolové budou zastrašeni násilím a vraždou; namísto toho se setkávají s nebojácnými muži, kteří plní Ducha a s velkou mocí hlásají, že Ježíš Nazaretský je Bůh. Slyší je, jak směle prohlašují, že ten, koho před nedávnem ponižovali, zesměšňovali, surově bičovali a nakonec ukřižovali, je Pánem života, který je nyní vyvýšen a usedl po Boží pravici.

Někteří z těch, kdo apoštolům naslouchali, se aktivně podíleli na

Kristově odsouzení a popravě. Přizvukovali hlučícímu davu, když volal po jeho ukřižování. Když před nimi Ježíš a Barabáš stáli v soudní síni a Pilát se zeptal: „Koho vám mám propustit?“, křičeli: „Toho ne, ale Barabáše!“ (Mt 27,17; J 18,40) Potom jim Pilát vydal Krista se slovy: „Vy sami si ho ukřižujte! Já na něm vinu nenalézám;“ „já nejsem vinen krví toho člověka“ a oni volali: „Krev jeho na nás a na naše děti!“ (J 19,6; Mt 27,24.25)

Nyní se od apoštolů dozvěděli, že ukřižovali Božího Syna. Kněží a přední mužové se třáslí. Lidu se zmocnila úzkost a pocit viny. „Byli zasaženi v srdci a řekli Petrovi i ostatním apoštolům: ‚Co máme dělat, bratři?‘“ (Sk 2,37) Mezi posluchači byli i zbožní, upřímně věřící Židé. Moc, s jakou řečník pronášel svá slova, je přesvědčila, že Ježíš byl skutečně Mesiáš.

„Petr jim odpověděl: ‚Obrátte se a každý z vás ať přijme křest ve jménu Ježíše Krista na odpuštění svých hříchů, a dostanete dar Ducha svatého. Neboť to zaslíbení platí vám a vašim dětem i všem daleko široko, které si povolá Pán, náš Bůh.‘“ (Sk 2,38.39)

Lidem, kteří uznali svou vinu, Petr připomněl, že Krista zavrhlí jenom proto, že se nechali oklamat kněžími a předními muži. Pokud si k nim dál budou chodit pro rady a budou vyčkávat, až oni uznají Krista, pak se jej sami nikdy neodváží přijmout. Přestože tito vlivní muži předstírali zbožnost, dychtili po pozemském bohatství a světské slávě. Nebyli

ochotni přijít ke Kristu a nechat se jím osvitit.

BOHATÁ ÚRODA

Pod vlivem tohoto nebeského světla viděli nyní učedníci nádheru dokonalé pravdy ukryté v těch místech Písma, která jim Kristus vysvětloval. Byl stržen závoj skrývací účel věcí, které nyní ztratily svou platnost, a učedníci zcela jasně pochopili cíl Kristova poslání a podstatu jeho království. Dokázali přesvědčivě hovořit o Spasiteli; a když svým posluchačům objasňovali plán spasení, mnozí z nich uznali svou vinu a uvěřili. Skoncovali s tradicemi a pověrami, které jim vštěpovali kněží, a přijali Ježíšovo učení.

„Ti, kteří přijali jeho slovo, byli pokřtěni a přidalo se k nim toho dne na tři tisíce lidí.“ (Sk 2,41)

Vedoucí představitelé židovského národa se domnívali, že Ježíšovo dílo skončí jeho smrtí; namísto toho se stali svědky úžasných událostí, k nimž došlo o letnicích. Slyšeli, jak učedníci, nadaní doposud nepoznanou silou a mocí, kážou Krista, a viděli, že jejich slova jsou potvrzována znameními a zázraky. V Jeruzalémě, kde se nacházelo těžiště judaismu, tisíce lidí otevřeně vyznávaly svou víru, že Ježíš Nazaretský je Mesiáš.

Učedníci žasli a jásali, když viděli tak bohatou úrodu obrácených. Tuto skvělou žeň nepovažovali za výsledek svého vlastního úsilí; byli si vědomi toho, že jen pokračují v práci jiných lidí. Již od pádu Adama

svěřoval Kristus semeno svého slova vyvoleným služebníkům, aby je zasévali do lidských srdcí. I on sám během svého pozemského života rozséval semeno pravdy a zalil je svou krví. Lidé, kteří se obrátili o letnicích, byli plody této setby, úrodou Kristova díla, v němž se projevila moc jeho učení.

Přestože byly argumenty apoštolů jasné a přesvědčivé, samy o sobě by nemohly překonat předsudky, které již odolaly tolika důkazům. Když se však lidského nitra dotkl Duch svatý, Boží moc přesvědčila člověka o jejich správnosti. Slova apoštolů byla jako ostré šípky všemocného Boha. Dokazovala totiž lidem, jak obrovskou vinu nesou, protože zavrhli a ukřižovali Pána slávy.

NEBESKÉ OSVÍCENÍ

Když Kristus vyučoval své učedníky, vedl je k tomu, aby vnímali potřebu Ducha svatého. Pod jeho vlivem v nich dozrály schopnosti, které potřebovali k zahájení svého životního díla. Už nebyli ani hloupí, ani nevzdělání. Už nebyli jen skupinou nespolupracujících nebo hádajících se individualistů. Už neupínali své naděje k světské velikosti, ale „pobývali svorně v chrámu“ a byli „jedné mysli a jednoho srdce“ (Sk 2,46; 4,32). Neustále přemýšleli o Kristu a chtěli pracovat pro jeho

království. Svým smýšlením a svou povahou se podobali svému Učiteli a lidé „poznávali, že jsou to ti, kteří bývali s Ježíšem“ (Sk 4,13).

Letnice přinesli učedníkům nebeské osvícení. Nyní jim byly zjeveny pravdy, které nechápali, dokud byl Kristus ještě mezi nimi. S dosud nepoznanou vírou a jistotou přijímali učení Písma svatého. Již nepochybovali o tom, že Kristus byl Boží Syn. Věděli, že byl opravdu Mesiášem, přestože přišel v podobě člověka. Důvěra, s jakou vyprávěli svou zkušenost, přesvědčovala svět o tom, že je s nimi Bůh.

Učedníci mohli o Ježíši hovořit s jistotou. Vždyť byl jejich přítelem a starším bratrem. Byli s ním v tak úzkém spojení, jako by seděli vedle něj v nebeském království. Když o něm vydávali svědectví, hovořili s velkým nadšením. Jejich nitro přetévalo tak dokonalou, hlubokou a nevýslovnou laskavostí, že byli ochotni jít až na konec světa a svědčit o Kristově moci. Z celého srdce toužili pokračovat v díle, které Ježíš začal. Uvědomovali si, jak velký dluh mají vůči nebi, a cítili odpovědnost za své dílo. Posílení darem Ducha svatého a plni nadšení se vydali rozmnožovat vítězství kříže. Duch je povzbuzoval a promlouval skrze ně. Z jejich tváří vyzařoval Kristův pokoj. Zasnětili své životy jeho službě a celou svou bytostí potvrzovali toto rozhodnutí.

DAR DUCHA SVATÉHO

*Duch svatý byl darován nejen rané církvi,
nýbrž i lidem všech dob.*

Před koncem své pozemské služby Kristus zaslíbil svým učedníkům Ducha svatého. Brzy měla nadejít chvíle jeho ukřižování a on si plně uvědomoval tíhu viny, která na něm spočine, až na sebe vezme lidské hříchy. Dříve než vydal sám sebe jako oběť smíření, poučil své učedníky o nejdůležitějším a nejdokonalším daru, který chtěl svým následovníkům svěřit – o daru, který jim zpřístupní nevyčerpatelné zdroje jeho milosti. Řekl: „Požádám Otce a on vám dá jiného Přímluvce, aby byl s vámi na věky – Ducha pravdy, kterého svět nemůže přijmout, poněvadž ho nevidí ani nezná. Vy jej znáte, neboť s vámi zůstává a ve vás bude.“ (Jan 14,16.17) Spasitel poukazyval na dobu, kdy přijde Duch svatý a jako jeho zástupce vykoná velké dílo. Moc Ducha svatého se postaví na odpor zlu, které se nahromadilo v průběhu staletí.

PŮSOBENÍ DUCHA SVATÉHO

Co se stalo, když byl o letnicích vylit Duch svatý? Radostná zpráva o vzkří-

šeném Spasiteli se šířila do nejvzdálenějších koutů obydlenného světa. Učedníci hlásali evangelium o zachraňující milosti a lidé se otevírali tomuto mocnému poselství. Odevšad přicházeli obrácení lidé a připojovali se k církvi. Odpadlíci se vraceli ke své víře. Hříšníci se přidávali k věřícím, aby společně s nimi hledali drahocenný poklad. I z těch nejzatvrzelejších odpůrců evangelia se stávali jeho zastánci. Naplnilo se proroctví, že „klopýtající... bude... jako David a dům Davidův... jako anděl Hospodinův“ (Za 12,8). Každý křesťan viděl ve svém bratrovi projev Boží lásky a shovívavosti. Jen jedno bylo důležité, jen jediný cíl stál za námahu: Všichni věřící chtěli odrážet Kristovu povahu a usilovat o rozšíření jeho království.

„Boží moc provázela svědectví apoštolů o vzkříšení Pána Ježíše a na všech spočívala veliká milost.“ (Sk 4,33) Díky jejich úsilí se k církvi přidávali vyvolení lidé, kteří přijali pravdu a zasvětili své životy poslání předávat druhým naději, jež je naplnila pokojem a radostí. Výhrůžky

je nemohly zastavit ani vyděsit. Bůh skrze ně promlouval a při putování z místa na místo kázali evangelium chudým a z Boží milosti konali zázraky.

Tak mocně může Bůh působit, pokud se lidé nechají vést jeho Duchem.

Zaslíbení Ducha svatého se neomezují na nějakou dobu či národ. Kristus prohlásil, že vliv Božího Ducha bude provázet jeho následovníky až do konce. Od letnic až do současné doby je Utěšitel sesílán všem, kdo se zcela podřídili Bohu a oddali se jeho službě. Všem, kdo přijali Krista jako osobního Spasitele, je Duch svatý rádcem a svědkem, který je posvěcuje a vede. Čím důvěrnější vztah mají věřící k Bohu, tím přesvědčivější a mocnější je jejich svědectví o Spasitelově lásce a zachraňující milosti. Muži a ženy, kteří během dlouhých staletí pronásledování a zkoušek ve svých životech mnohokrát zakusili přítomnost Ducha svatého, jsou pro tento svět znamením a zázrakem. Odhalili před anděly a lidmi proměňující moc Spasitelovy lásky.

Avšak ti, kdo o letnicích přijali Boží moc, nebyli ušetřeni dalších pokušení a zkoušek. Když vydávali svědectví o pravdě a spravedlnosti, nepřítel veškeré pravdy je stále znovu napadal a snažil se je připravit o jejich křesťanskou zkušenost. S pomocí všech sil, které dostávali od Boha, se ve svém lidství museli snažit dosáhnout míry Kristovy plnosti. Každý den na modlitbách

prosili o novou milost, aby mohli stále růst v dokonalosti. Pod vlivem Ducha svatého projevovali svou víru v Boha dokonce i ti nejslabší, a tak se učili rozmnožovat, posvěcovat, tříbit a zušlechťovat schopnosti, které jim byly svěřeny. Pokorně se podřizovali přetvářejícímu působení Ducha svatého, a proto je Bůh obdarovával ze své plnosti a proměňoval ke svému obrazu.

POTŘEBA UTĚŠITELE

Čas, který uplynul od doby, kdy se Kristus loučil se svými učedníky, nic nezměnil na jeho zaslíbení, že sešle Ducha svatého jako svého zástupce. Nepřítékají-li k lidem na zemi proudy Boží milosti, pak překážka není na Boží straně. Pokud se zdá, že se toto zaslíbení nenaplnuje tak, jak by mohlo, je to proto, že si jej lidé neváží tak, jak by měli. Kdyby všichni toužili po Duchu svatém, byli by jím naplněni. Duchovní vyprahlost, temnota, úpadek a smrt se projevují všude tam, kde lidé věnují potřebě Ducha svatého jen malou pozornost. Zabývají-li se nepodstatnými věcmi, postrádají Boží moc, která je nezbytná pro růst a blaho církve a která s sebou přináší všechna ostatní požehnání. A to navzdory tomu, že se jim nabízí v neomezené míře.

Víme-li, že toto je způsob, jak získat sílu, proč tedy nelačníme a nepraháme po daru Ducha? Proč o něm nemluvíme, nekážeme a neprosíme o něj? Jestliže rodiče dávají svým dětem dobré dary, tím spíše dá Bůh

Ducha svatého těm, kdo mu slouží. Všichni Boží služebníci by měli prosit o každodenní křest Duchem svatým. Křesťanští pracovníci by se měli shromažďovat a prosit o zvláštní pomoc a nebeskou moudrost, aby byli schopni rozumně plánovat a jednat. Měli by se modlit především za to, aby Bůh v plné míře udělil Ducha svatého svým vyvoleným, kteří byli vysláni do misijních polí. Pod vlivem Ducha budou Boží služebníci hlásat pravdu s takovou mocí, jaké se nevyrovná veškerá čest a sláva, kterou nabízí svět.

Ať se posvěcený Boží služebník nachází kdekoli, Duch svatý je s ním. Slova určená učedníkům platí i pro nás. Jejich Utěšitel je i naším Utěшитelem. Duch svatý dodává člověku sílu, která mu v každé tíživé situaci umožňuje vytrvat v úsilí a zápase, podpírá jej uprostřed světa plného nenávisti a pomáhá mu uvědomovat si své vlastní chyby a slabosti. Když prožíváme zármutek nebo procházíme utrpením, když se nám zdá, že naše vyhlídky do budoucnosti jsou chmurné a nejisté, a cítíme se bezradní a opuštěni, Duch svatý odpovídá na modlitbu víry a naplňuje nás útěchou.

Projev duchovního vytržení za mimořádných okolností není přesvědčivým důkazem o tom, že člověk je křesťanem. Svatost není extáze, ale úplné podřízení vůle Bohu. Být svatý znamená žít každým slovem, které vychází z Božích úst; konat vůli našeho nebeského Otce; důvěřovat Bohu ve zkouškách a v dobách

dobrých i zlých; řídit se vírou, nikoli viditelnými věcmi; spoléhat se na Boha, bezpodmínečně mu důvěřovat a spočinout v jeho lásce.

ÚLOHA DUCHA SVATÉHO

Není pro nás důležité, abychom dokázali přesně vysvětlit, co je to Duch svatý. Kristus nám říká, že Duch svatý je Utěšitel, „Duch pravdy, jenž od Otce vychází“. Jasně o něm prohlašuje, že až bude uvádět lidi do veškeré pravdy, „nebude mluvit sám ze sebe“. (J 15,26; 16,13)

Podstata Ducha svatého zůstává tajemstvím. Lidé ji nedokážou vysvětlit, protože jim nebyla zjevena Bohem. Lidé, kteří se nechávají unést svou fantazií, si mohou dát do souvislosti různé oddíly Písma a vybudovat na nich lidské teorie. Pokud však církve tyto názory přijme, nijak ji to neposílí. O tajemstvích, která jsou příliš hluboká, než aby je lidé mohli pochopit, je nejlepší mlčet.

Kristus přesně vystihl úkol Ducha svatého, když řekl: „On přijde a ukáže světu, v čem je hřích, spravedlnost a soud.“ (J 16,8) Duch svatý usvědčuje z hříchu. Jestliže se hříšník otevře oživujícímu působení Ducha, obrátí se a uvědomí si, jak důležité je poslouchat Boží požadavky.

Kajícnému hříšníkovi lačnickému a prahnoucímu po spravedlnosti zjeví Duch svatý beránka Božího, který snímá hřích světa. „Bude vám zvěstovat, co přijme ode mne,“ řekl Ježíš. „Naučí vás všemu a připome-

ne vám všechno, co jsem vám řekl.“ (J 16,14; 14,26)

Duch svatý je obnovující silou, díky které se spasení vydobyté smrtí našeho Vykupitele stává skutečností. Neustále se snaží obracet pozornost lidí k veliké oběti přinesené na golgotském kříži, zjevuje světu Boží lásku a odhaluje usvědčenému hříšníkovi vzácné poklady Písma.

Jakmile Duch svatý usvědčí člověka z hříchu a ukáže mu vzor spravedlnosti, osvobodí jej od náklonnosti k věcem tohoto světa a naplní jej touhou po svatosti. „Uvede vás do veškeré pravdy“ (J 16,13), prohlásil Ježíš. Je-li člověk ochoten nechat se přetvořit, Bůh posvěť celou jeho osobnost. Duch svatý mu vstoupí vlastnosti, které přijme od Boha. Jeho moc povede lidi na cestě životem, takže nikdo nebude muset bloudit.

Již od počátku působil Bůh svým svatým Duchem a prostřednictvím lidí uskutečňoval svůj záměr s padlým lidstvem. To se projevovalo již v životě praotců. I na poušti v době Mojžíšově dával Bůh církvi „svého dobrého ducha, aby je poučoval“ (Neh 9,20). Také v době apoštolů působil mocně prostřednictvím Ducha svatého ve prospěch církve. Stejná moc, která posilovala praotce, dodávala víru a odvalu Kálebovi a Jozuemu a přinesla úspěch dílu apoštolské církve, podpírá věrné Boží děti v každé době. Pod vlivem Ducha svatého pomáhali valdenští křesťané v dobách temna připravovat cestu reformaci. Tatáž síla zajistila zdar úsilí ušlechtilých průkopníků, kteří položili zákla-

dy dnešní misijní činnosti a překladu Bible do jazyků a nářečí všech národů a kmenů.

I v dnešní době používá Bůh svou církev k tomu, aby oznámil tomu světu svůj záměr. Dodnes putují poslové od města k městu a z jedné země do druhé, zvěstují poselství kříže, a tak připravují cestu pro druhý Kristův příchod. Boží zákon je zvýšen jako závazné pravidlo. Duch všemohoucího Boha působí na lidi a všichni ti, kdo se jeho vlivu otevírají, svědčí o Bohu a jeho pravdě. Na mnoha místech se můžeme setkat s posvěcenými lidmi, kteří vyprávějí druhým o světle, jež je přivedlo na cestu spasení skrze Krista. A protože stejně jako ti, kdo byli pokřtěni Duchem o letnicích, nechávají své světlo svítit, Duch jim dává stále víc a více síly. Takto má být země ozářena Boží slávou.

KAŽDODENNÍ PŘÍPRAVA

Naproti tomu jsou i takoví lidé, kteří namísto moudrého využívání příležitostí, které se jim nabízejí, zahálují. Očekávají, že nastane doba neobvyklého duchovního oživení, kdy se jejich schopnost poučovat druhé výraznělepší. Zatímco vyhlíží dobou, kdy bez jakéhokoli vlastního úsilí získají zvláštní požehnání, které je proměnění a uschnutí ke službě, zanedbávají své současné povinnosti a výsady a nechávají své světlo vyhasínat.

Je pravda, že až se v době konce bude Boží dílo na zemi chýlit ke svému

závěru, bude horlivé úsilí posvěcených věřících pod vedením Ducha svatého doprovázeno neobyčejnými znameními Boží přízně. Když židovští proroci předpovídali, že Boží církev obdrží v nebyvalé míře dar duchovní milosti, používali obraz raného a pozdního deště, který padá ve východních zemích v době setby a žní. Vylití Ducha ve dnech apoštolů bylo počátkem raného deště a výsledek byl velkolepý. Duch svatý bude v pravé církvi přítomen až do doby konce.

Avšak pro dobu krátce před ukončením pozemské žně je přislíben dar mimořádné duchovní milosti, která má připravit církev na příchod Syna člověka. Toto vylití Ducha je přirovnáno k pozdnímu dešti; a právě o tuto větší moc by měli křesťané „v čas jarních dešťů“ prosit Pána žně. Bůh na jejich modlitby odpoví takto: „Tvoří bouřková mračna, hojnými dešti je naplňuje.“ „Sešle vám hojnost dešťů podzimních i jarních.“ (Za 10,1; Jl 2,23)

Nemají-li však členové Boží církve již dnes živé spojení se zdrojem veškerého duchovního růstu, nebudou na dobu žně připraveni. Nedbají-li na to, aby byly jejich lampy neustále připravené a hořely, nedostanou žádnou větší milost v době, kdy ji budou obzvláště potřebovat.

Pouze ti, kdo stále znovu a znovu přijímají novou milost, budou mít tolik síly, kolik jí na každý den potřebují a kolik jí jsou schopni využít. Neočekávají, že v budoucnosti obdrží zvláštní duchovní moc, která

je vybaví zázračnými schopnostmi nezbytnými pro záchranu lidí, ale denně se odevzdávají Bohu, aby je mohl učinit použitelnými nástroji. Každý den využívají příležitosti ke službě, které se jim v jejich okolí nabízejí. Každý den svědčí o Pánu, ať se nacházejí kdekoli – při běžných pracích v domácím prostředí nebo při veřejně prospěšné činnosti.

Boží posvěcení služebníci nacházejí úžasnou útěchu v poznání, že i Kristus během svého pozemského života denně prosil Otce o nový příděl nezbytné milosti. Díky tomuto společenství s Bohem mohl posilovat druhé a přinášet jim požehnání. I Boží Syn se v modlitbě sklání před svým Otcem! Přestože je Božím Synem, posiluje svou víru modlitbou. Čerpá sílu ze spojení s nebem, aby mohl odolávat zlu a sloužit potřebám lidí. Jako náš starší bratr zná potřeby těch, kdo mu chtějí sloužit, přestože jsou obklopeni slabostí a žijí v hříšném světě plném pokušení. Ví, že poslové, které považuje za způsobilé, jsou jen slabí a chybuující lidé; ale všem, kteří se plně odevzdají do jeho služby, slibuje Boží pomoc. Jeho vlastní příklad je důkazem, že upřímná a vytrvalá prosba předložená Bohu ve víře – ve víře, která vede k úplné závislosti na Bohu a k bezvýhradné oddanosti jeho dílu – může lidem zajistit pomoc Ducha svatého v boji proti hříchu.

Každý služebník, který se řídí Ježíšovým příkladem, bude připraven přijmout a využít moc, kterou Bůh zaslíbil své církvi, aby mohla dozrát

pozemská úroda. Když poslové evangelia každé ráno poklekají před Bohem a obnovují svůj slib oddanosti, obdarovává je Bůh přítomností svého Ducha a jeho oživující a posvě-

cující mocí. Za svými každodenními povinnostmi pak odcházejí s jistotou, že je neviditelná přítomnost Ducha svatého uschopní stát se „Božími spolupracovníky“.

6

U CHRÁMOVÉ BRÁNY

*Petr a Jan uzdravili chromého člověka a kázali o Ježíšově vzkříšení.
Za to je vůdci izraelského národa dali vsadit do vězení.*

Ježíšovi učedníci si byli dobře vědomi své vlastní neschopnosti, a tak na modlitbách pokorně spojovali svou slabost s Boží silou, svou nevědomost s Boží moudrostí, svou nehodnost s Boží spravedlností a svou chudobu s Božím nevyčerpatelným bohatstvím. Takto posílení a vybaveni bez váhání pokračovali ve službě svému Pánu.

UZDRAVENÍ CHROMÉHO

Krátce po vylití Ducha svatého a bezprostředně po období upřímných modliteb se Petr a Jan vydali do chrámu na bohoslužbu. U Krásné brány uviděli chromého člověka. Bylo mu čtyřicet let a od narození byl neduživý a trpěl bolestmi. Tento nešťastný muž se již dlouho toužil setkat s Ježíšem, aby mohl být uzdraven. Byl však téměř bezmocný a bydlel daleko od oblasti, kde velký Lékař působil. Nakonec však několik jeho přátel vyhovělo jeho prosbám a donesli jej k chrámové bráně. Zde se však dozvěděl, že ten, k němuž upínal své naděje, byl krutě zabit.

Jeho zklamání vzbudilo soucit těch, kteří věděli, jak dlouho a vytrvale doufal, že ho Ježíš uzdraví. Každý den ho přinášeli do chrámu, aby se nad ním kolemjdoucí slitovali a malým darem zmírnili jeho nouzi. Když kolem něj Petr a Jan procházeli, poprosil o almužnu i je. Učedníci na něj soucitně pohlédli a Petr řekl: „Pohleď na nás!“ Obrátil se k nim a čekal, že od nich něco dostane. Petr však řekl: „Stříbro ani zlato nemám.“ (Sk 3,4-6) Když Petr takto přiznal svou chudobu, mrzák zklamaně sklopil zrak; apoštol však pokračoval a tváří chromého se mihl záblesk naděje: „Ale co mám, to ti dám: ve jménu Ježíše Krista Nazaretského vstaň a chod!“

Vzal ho za pravou ruku a pomáhal mu vstát; a vtom se chromému zpevnily klouby, vyskočil na nohy, vzpřímil se a začal chodit. Vešel s nimi do chrámu, chodil, skákal radostí a chválil Boha. A všichni ho viděli, jak chodí a chválí Boha. Když poznali, že je to ten, co sedal a žebral před chrámem u Krásné brány, žasli a byli u vytržení nad tím, co se stalo.

Protože se držel Petra a Jana, všichni se k nim v úžasu seběhli do sloupoví, kterému se říká Šalomounovo.“ (Sk 3,6-11) Lidé žasli, že učedníci mohou konat podobné zázraky, jaké konal Ježíš. Stál před nimi muž, který byl čtyřicet let bezmocným mrzákem, a nyní hýbal všemi končetinami, necítil bolest a radoval se z víry v Ježíše.

Když učedníci viděli, jak moc se tomu lidé podivují, Petr se zeptal: „Proč nad tím žasnete a proč hledíte na nás, jako bychom svou vlastní mocí nebo zbožností způsobili, že tento člověk chodí?“ (Sk 3,12) Ujistil je, že chromý byl uzdraven ve jménu a skrze zásluhy Ježíše Nazaretského, kterého Bůh vzkřísil z mrtvých. Apoštol prohlásil: „A protože tento člověk, kterého tu vidíte a poznáváte, uvěřil v jeho jméno, moc Ježíšova mu dala sílu a zdraví – a víra, kterou jméno Ježíšovo v něm vzbudilo, úplně ho uzdravila před vašimi očima.“ (Sk 3,16)

ZPRÁVA O VZKŘÍŠENÍ

Apoštolové otevřeně hovořili o velkém hříchu, kterého se Židé dopustili, když zavrhlí a zabili Pána života; byli však obezřetní, protože nechtěli své posluchače dohnat k zoufalství. Petr řekl: „Svatého a spravedlivého jste se zřekli a vyprosili jste si propuštění vraha. Původce života jste zabili, Bůh ho však vzkřísil z mrtvých a my jsme toho svědky.“ „Vím ovšem, bratří, že jste jednali z nevědomosti, stejně jako vaši vůdcové.

Bůh však tímto způsobem vyplnil, co předem ohlásil ústy všech proroků, že jeho Mesiáš bude trpět.“ (Sk 3,14.15.17.18) Vysvětlil jim, že Duch svatý je vyzývá, aby činili pokání a obrátili se, a ujistil je, že pro ně neexistuje jiná naděje na spásu než skrze milost Ježíše, kterého ukřižovali. Jedině skrze víru v něj mohou získat odpuštění hříchů.

Petr zvolal: „Proto číňte pokání a obraťte se, aby byly smazány vaše hříchy a přišel čas Hospodinův, čas odpočinutí.“

„Vás se týkají zaslíbení proroků i smlouva, kterou Bůh uzavřel s vašimi otci, když řekl Abrahamovi: ‚V tvém potomstvu budou požehnány všechny národy na zemi.‘ Především pro vás povolal svého služebníka a poslal ho k vám, aby vám přinesl požehnání a odvrátil každého od jeho hříchů.“ (Sk 3,19.25.26)

Takto učedníci kázali o Kristově vzkříšení. Mnozí z těch, kdo jim naslouchali, čekali na toto svědectví, a jakmile je uslyšeli, uvěřili. Vybavila se jim Ježíšova slova a přidali se k těm, kdo přijali evangelium. Semeno, které zasel Spasitel, vzešlo a přineslo ovoce.

Zatímco učedníci mluvili k lidu, „přišli na ně kněží s velitelem chrámové stráže a saduceji, rozhořčení, že učí lid a hlásají, že v Ježíši je vzkříšení z mrtvých“ (Sk 4,1).

Po Kristově vzkříšení rozšířili kněží všude lživou zprávu, že učedníci ukradli Ježíšovo tělo, když římsí strážci spali. Proto není divu, že se jim nelíbilo, když slyšeli, jak Petr

a Jan kážou o vzkříšení toho, kterého zabili. Zvláště pobouření byli saduceové. Cítili, že jejich oblíbené učení se octlo v ohrožení a že v sázce byla jejich pověst.

ŽIDOVSTÍ VŮDCOVÉ

Obrácených na novou víru rychle přibývalo a farizeové i saduceové se shodli na tom, že pokud se těmto novým učitelům nikdo nepostaví do cesty, bude jejich vliv ohrožen ještě více než v době, kdy Ježíš žil na této zemi. Proto velitel chrámové stráže s pomocí několika saduceů zatkl Petra a Jana a uvrhl je do vězení, protože toho dne již bylo příliš pozdě na výsledky.

Nepřátelé učedníků museli být přesvědčeni o tom, že Kristus vstal z mrtvých. Důkazy byly příliš jasné, než aby o nich mohli pochybovat. Přesto se zatvrdili a nechtěli litovat hrozného činu, kterého se zabitím Ježíše dopustili. Vůdcové židovského národa měli dostatek důkazů, že slova a jednání apoštolů byly inspirovány Božím Duchem, vytrvale se však vzpírali poselství o pravdě. Kristus nepřišel tak, jak očekávali. Občas byli sice přesvědčeni o tom, že byl Božím Synem, ale toto přesvědčení v sobě potlačili a ukřižovali ho. Ve své milosti jim Bůh neustále poskytoval nové důkazy a také nyní jim nabídl další příležitost, aby se k němu obrátili. Pověřil učedníky, aby jim řekli, že zabili Pána života, zároveň je ale tímto hrozným obviněním vyzval k obrácení. Židovští

učitelé si však byli příliš jisti svou vlastní spravedlností a odmítali připustit, že tito muži, kteří je obviňovali z ukřižování Krista, mluví pod vedením Ducha svatého.

Když už se kněží rozhodli pro cestu odporu vůči Kristu, každá vzpoura se pro ně stala jen dalším podnětem, který je v jejich rozhodnutí utvrdil. Ve své tvrdošijnosti byli stále rozhodnější. Neznamená to, že se již nemohli podříditi; mohli, ale nechtěli. Byli vinni a zasloužili si smrt, protože zabili Božího Syna; o spásu se však nepřipravili jenom kvůli tomu, ale především proto, že se vzepřeli Bohu. Vytrvale odmítali světlo a uzavírali se usvědčování Ducha svatého. Působil v nich vliv, který ovládá neposlušné Boží děti, a vedl je k hanobení mužů, kteří byli Božími nástroji. Zlomyslnost jejich vzpoury se stupňovala s každým dalším projevem odporu vůči Bohu a vůči poselství, jehož hlášením Bůh pověřil své služebníky. Neochota činit pokání prohlubovala každým dnem odpor židovských vůdců, kteří se tak připravovali na to, že jednoho dne sklídí, co zaseli.

Boží hněv se obrací proti nekažícím hříšníkům nejen proto, že zhřešili, ale také proto, že setrvávají ve svém odporu a navzdory světlu, které jim bylo dáno, opakují hříchy minulosti, přestože byli vyzváni k pokání. Kdyby se židovští vůdcové podřídili usvědčující moci Ducha svatého, bylo by jim odpuštěno; oni však nechtěli ustoupit. Stejně tak i hříšník, který se neustále vzpírá, se nakonec dostane do stavu, kdy

na něj Duch svatý nemůže mít již žádný vliv.

PETROVA OBHAJOBA

Den po uzdravení mrzáka se Annáš, Kaifáš a další správci chrámu sešli k výslechu a nechali předvést vězně. Právě v této místnosti a před některými z těchto mužů zapřel Petr hanebně svého Pána. Tato živá vzpomínka se mu vybavila, když se sám octl u výslechu. Nyní měl příležitost napravit svou zbabělost.

Ti z přítomných, kteří si vzpomněli, jakou roli sehrál Petr při výslechu Krista, si namlouvali, že ho nyní budou moci zastrašit pohrůzkou uvěznění a smrti. Ale Petr, který byl předveden před veleradu k výslechu, již dávno nebyl tím vznětlivým a sebevědomým Petrem, který zapřel Krista v jeho nejtěžší hodině. Po svém pádu se totiž obrátil. Již nebyl pyšný a vychloubačný, ale skromný a sebekritický. Byl naplněn Duchem svatým a rozhodl se, že v jeho moci se zbaví poskvrny odpadlictví a oslaví jméno, které tehdy zapřel.

Až dosud se kněží vyhýbali zmínce o Ježíšově ukřižování nebo zmrtvýchvstání. Aby však dosáhli svého cíle, museli se obviněných zeptat, jak došlo k uzdravení nemocného muže: „Jakou mocí a v jakém jménu jste to učinili?“ (Sk 4,7)

S posvátnou odvahou a v moci Duha Petr neohroženě prohlásil: „Vězte vy všichni i celý izraelský národ: Stalo se to ve jménu Ježíše Krista Nazaretského, kterého vy jste ukřižovali, ale

Bůh ho vzkřísil z mrtvých. Mocí jeho jména stojí tento člověk před vámi zdrav. Ježíš je ten kámen, který jste vy stavitelé odmítli, ale on se stal kamenem úhelným. V nikom jiném není spásy; není pod nebem jiného jména, zjeveného lidem, jímž bychom mohli být spaseni.“ (Sk 4,10-12)

Tak odvážná obhajoba židovské vůdce vyděsila. Domnívali se, že když předvedou učedníky před veleradu, přemůže je strach a zmatek. Namísto toho hovořili tito svědkové stejně jako Kristus s přesvědčivostí, která jejich odpůrce umlčela. Když Petr prohlásil: „Ježíš je ten kámen, který jste vy stavitelé odmítli, ale on se stal kamenem úhelným,“ nebylo v jeho hlase ani stopy po strachu.

Petr zde použil rčení, které kněží dobře znali. Již proroci hovořili o zavrženém kameni; a sám Kristus jednou kněžím a starším řekl: „Což jste nikdy nečetli v Písmech: ‚Kámen, který stavitelé zavrhli, stal se kamenem úhelným; Hospodin to učinil a je to podivuhodné v našich očích? Proto vám pravím, že vám Boží království bude odňato a bude dáno národu, který ponese jeho ovoce. Kdo padne na ten kámen, roztříští se, a na koho on padne, toho rozdrtí.“ (Mt 21,42-44)

Když kněží slyšeli nebojácná slova apoštolů, „poznávali, že jsou to ti, kteří bývali s Ježíšem“ (Sk 4,13).

O učednících se píše, že v závěru úžasné události Kristova proměnění „neviděli už nikoho jiného než Ježíše samotného“ (Mt 17,8). „Ježíše samotného“ – v těchto slovech spo-

čívá tajemství života a moci, jímž se vyznačují dějiny rané církve. Když učedníci poprvé uslyšeli Ježíšova slova, cítili, že ho potřebují. Hledali ho, našli ho a následovali ho. Byli s ním v chrámu, u stolu, na horské stráni, na poli. Měli k němu stejný vztah, jaký mají žáci ke svému učiteli; každý den od něj přijímali ponaučení o věčné pravdě.

I po Kristově nanebevstoupení apoštolové neustále cítili osobní Boží přítomnost a vnímali Boží lásku a světlo. Ježíš, který s nimi chodil a hovořil, který se s nimi modlil, probouzel v nich naději a utěšoval je, byl vzat do nebe. Rozloučil se s nimi poselstvím pokoje. Když jej andělé vítali v nebeském voze, zaslechli jeho slova: „A hle, já jsem s vámi po všechny dny až do skonání tohoto věku.“ (Mt 28,20) Vystoupil do nebe v podobě člověka. Věděli, že i před Božím trůnem zůstane jejich Spasitelem a přítelem, že jeho náklonnost k nim se nezmění a že již navždy bude spojen s trpčícím lidstvem. Věděli, že před Otcem uplatní zásluhy své krve, že mu ukáže své probodnuté ruce a nohy, které mu připomenou, jakou cenu zaplatil za své vykoupení. Tato myšlenka je posilovala, když museli kvůli němu snášet potupu. Jejich vztah k němu byl nyní vřelejší, než když byl mezi nimi osobně přítomen. Kristus přebýval v jejich nitru, takže z nich vyzařovalo jeho světlo, láska a moc a lidé, kteří se s nimi setkali, žasli.

Kristus vtiskl svou pečeť slovům, která Petr pronesl na jeho obhajobu. Vedle učedníka stál jako věrohodný

svědek muž, který byl tak zázračně uzdraven. Pohled na tohoto člověka, který byl ještě před několika hodinami bezmocným mrzákem, a nyní se těšil pevnému zdraví, dodával Petrovým slovům přesvědčivou váhu. Kněží a přední mužové mlčeli. Nebyli schopni vyvrátit Petrovo tvrzení, přesto však byli pevně rozhodnuti, že učení apoštolů zastaví.

Kristův vrcholný zázrak – vzkříšení Lazara – utvrdil kněze v jejich rozhodnutí sprovodit Ježíše a jeho velkolepé skutky, které silně oslabily jejich vliv na lid, ze světa. Ukřižovali ho, ale zde byl přesvědčivý důkaz, že tím nezastavili zázraky konané v jeho jménu ani hlásání pravdy, kterou učil. Již uzdravení ochrnutého a kázání apoštolů vyvolalo v celém Jeruzalémě značný rozruch.

Kněží a přední mužové chtěli skrýt své rozpaky, a proto nechali apoštoly odvést, aby se mohli mezi sebou poradit. Všichni se shodli na tom, že by bylo zbytečné popírat, že tento muž byl uzdraven. Rádi by tento zázrak vydávali za podvod, ale nebylo to možné, protože k němu došlo za bílého dne a viděly jej davy lidí a další tisíce lidí už se o něm doslechly. Cítili, že musí působení učedníků zastavit, jinak si Ježíš získá mnoho následovníků. Oni sami by pak upadli v nemilost, protože by byli obviněni ze zavraždění Božího Syna.

VĚRNÍ BOHU

I přes svou touhu zničit učedníky se však kněží neodvážili udělat nic

*Světskou vládu bychom měli
uznávat jako Bohem
ustanovené zřízení a měli
bychom učit, že poslouchat
ji v oblasti její zákonné
pravomoci je naší svatou
povinností.*

jiného, než že jim pohrozili tím nej-
přísnějším trestem, pokud budou
i nadále mluvit o Ježíši a pracovat
pro něj. Znovu je předvolali před
veleradu a zakázali jim mluvit a učit
v Ježíšově jménu. Ale Petr a Jan od-
pověděli: „Posuďte sami, zda je před
Bohem správné, abychom poslouch-
chali vás, a ne jeho. Neboť o tom,
co jsme viděli a slyšeli, nemůžeme
mlčet.“ (Sk 4,19,20)

Kněží by byli rádi tyto muže po-
trestali za jejich neochvějnou věr-
nost jejich svatému poslání, ale báli
se lidu, „neboť všichni chválili Boha
za to, co se stalo“ (Sk 4,21). A tak jim
zopakovali své pohrůžky a příkazy
a propustili je na svobodu.

Když byli Petr a Jan ve vězení,
ostatní učedníci se za své bratry
bez ustání modlili, protože věděli,
jak jsou židé nepřátelští, a báli se, že
s nimi budou zacházet stejně krutě
jako s Kristem. Jakmile byli apošto-
lové propuštěni, vyhledali ostatní
učedníky a oznámili jim výsledek
výslechu. Všichni věřící se velmi
radovali. „Pozdvihli jednomyslně
hlas k Bohu a řekli: ‚Pane, který jsi
učinil nebe i zemi i moře a všecko,
co je v nich, ty jsi skrze Ducha svatého
ústý našeho otce Davida, svého

služebníka, řekl: »Proč zuří poha-
né hněvem a národy osnují marná
spiknutí? Povstávají králové země
a vladaři se srocují proti Hospodinu
a jeho Mesiáši.« Opravdu se srotili
v tomto městě Herodes a Pontius
Pilát spolu s pohany i s národem iz-
raelským proti tvému svatému slu-
žebníkovi Ježíšovi, kterého jsi posvě-
til, a vykonali, co tvá ruka a tvá vůle
předem určila.

Pohled tedy, Pane, na jejich
hrozby a dej svým služebníkům, aby
s odvahou a odhodlaně mluvili tvé
slovo; a vztahuj svou ruku k uzdra-
vování, čiň znamení a zázraky skrze
jméno svého svatého služebníka Je-
žíše.“ (Sk 4,24-30)

Učedníci na modlitbách prosili
o více síly ke službě, protože věděli,
že se setkají se stejně odhodlaným
odporem, jakému musel čelit i Kris-
tus, když žil na této zemi. Ještě když
jejich jednomyslné modlitby ve víře
stoupaly k nebi, přišla odpověď. Mís-
to, kde byli shromážděni, se otřásl
a byli znovu naplněni Duchem sva-
tým. S novou odvahou znovu vyšli
do Jeruzaléma hlásat Boží slovo. „Bo-
ží moc provázela svědectví apoštolů
o vzkříšení Pána Ježíše“ a Bůh podi-
vuhodným způsobem žehnal jejich
úsilí (Sk 4,33).

Na příkaz, aby už nikdy nehovořili
v Ježíšově jménu, učedníci odpově-
děli: „Posuďte sami, zda je před Bo-
hem správné, abychom poslouchali
vás, a ne jeho.“ Zásada, kterou zde
tak neohroženě zastávali, je stejná
jako ta, kterou se ze všech sil snažili
zachovat stoupenci evangelia v době

reformace. Když se v roce 1529 sešla na říšském sněmu ve Špýru německá knížata, byl jim předložen císařský výnos omezující náboženskou svobodu a zakazující jakékoli další šíření reformovaného učení. Tehdy se zdálo, že naděje světa budou zmařeny. Přijmou knížata tento výnos? Mnoho lidí dosud žilo ve tmě; mělo jim snad být světlo evangelia odepřeno? Rozhodovalo se o osudových otázkách tohoto světa. Ti, kdo vyznávali reformovanou víru, se sešli a jednomyslně prohlásili: „Tento výnos zamítáme. Když jde o otázky svědomí, nezáleží na názoru většiny.“ (Merle d'Aubigné, Dějiny reformace, kniha 13, kapitola 5.)

I dnes bychom se měli této zásady pevně držet. Prapor pravdy a náboženské svobody, který vztyčili zakladatelé novozákonní církve a Boží svědkové uplynulých staletí, byl v tomto posledním sporu svěřen do našich rukou. Odpovědnost za tento velký dar spočívá na těch, kterým Bůh požehnal poznáním svého slova. Toto slovo by pro nás mělo být nejvyšší autoritou. Světskou vládu bychom měli uznávat jako Bohem ustanovené zřízení a měli bychom

učit, že poslouchat ji v oblasti její zákonné pravomoci je naší svatou povinností. Pokud jsou však její požadavky v rozporu s Božími požadavky, pak musíme poslouchat spíše Boha než člověka. Boží slovo musí být nadřazeno všem lidským zákonům. Výrok „Toto praví Hospodin“ bychom neměli nahrazovat výrokem „Toto praví církev“ nebo „Toto praví stát“. Kristovy koruny bychom si měli vážit víc než členek pozemských vládařů.

Nejsme vyzýváni k tomu, abychom vzdorovali autoritám. Svá slova, ať již mluvená, nebo psaná, bychom měli pečlivě vážit a měli bychom se vyhýbat všemu, co by mohlo vzbudit dojem, že zaujímáme nepřátelský postoj vůči právu a pořádku. Neměli bychom říkat ani dělat nic, čím bychom si zbytečně zavřeli cestu. Měli bychom jít kupředu v Ježíšově jménu a hájit pravdy, které nám byly svěřeny. Jestliže nám lidé zakážou konat toto dílo, pak můžeme společně s apoštoly říct: „Posuďte sami, zda je před Bohem správné, abychom poslouchali vás, a ne jeho. Neboť o tom, co jsme viděli a slyšeli, nemůžeme mlčet.“

VAROVÁNÍ PŘED POKRYTECTVÍM

*Kvůli svému pokrytectví
přišli Ananiáš a Safíra o život.*

Když učedníci zvěštovali pravdy evangelia v Jeruzalémě, Bůh se přiznával k jejich slovu a mnoho lidí uvěřilo. Mnozí z těchto prvních věřících ihned ztratili kvůli slepé náboženské nesnášenlivosti židů své přátele a byli vyloučeni ze svých rodin. Proto bylo třeba zajistit jim stravu a ubytování.

V Bibli máme zprávu, že „nikdo mezi nimi netrpěl nouzí,“ a dále je zde popsáno, jakým způsobem byly jejich potřeby naplňovány (Sk 4,34). Věřící, kteří měli peníze a majetek, radostně přinášeli oběti, aby pomohli druhým v tísní. Prodávali své domy nebo pozemky, přinášeli peníze a pokládali je apoštolům k nohám. „Z toho se rozdávalo každému, jak potřeboval.“ (Sk 4,35)

Tato štědrost ze strany věřících byla důsledkem vylití Ducha svatého. Všichni, kdo uvěřili evangeliu, „byli jedné mysli a jednoho srdce“ (Sk 4, 32). Spjoval je jeden spo-

lečný zájem – úspěšně splnit úkol, jímž byli pověřeni. Chamtivost neměla v jejich životě žádné místo. Své bratry a věc, kterou zastávali, milovali víc než peníze a majetek. Svými skutky dosvědčovali, že lidé pro ně mají větší hodnotu než svět-ský blahobyt.

A tak tomu bude vždy, když život člověka ovládne Duch svatý. Lidé naplnění Kristovou láskou se budou řídit příkladem toho, který se kvůli nim stal chudým, aby oni jeho chudobou zbohatli. Všechny dary přijaté od Boha, jako jsou peníze, čas nebo moc, budou považovat pouze za prostředky k povznesení díla evangelia. Tak tomu bylo v prvotní církvi; a pokud se v dnešní církvi stane, že se členové pod vlivem Ducha odvrátí od věcí tohoto světa a budou ochotni přinášet oběti, aby mohli jejich bližní slyšet evangelium, pak budou mít zvěstované pravdy na posluchače mocný vliv.

ANANIÁŠ A SAFIRA

V ostrém protikladu k projevům dobročinnosti věřících bylo chování Ananiáše a Safiry. Jejich příběh, který zaznamenal pisatel inspirovaný Duchem svatým, je temnou skvrnou v dějinách rané církve. Společně s ostatními měli tito domnělí učedníci tu přednost, že slyšeli evangelium, které kázali apoštolové. Spolu s ostatními věřícími byli u toho, když se po modlitbě apoštolů „otřásló místo, kde byli shromážděni, a všichni byli naplněni Duchem svatým“ (Sk 4,31). Všichni přítomní byli naplněni hlubokou vírou. Ananiáš a Safira pod přímým vlivem Božího Ducha slíbili, že darují Bohu zisk z prodeje jistého pozemku.

Později však Ananiáš a Safira zamoutili Ducha svatého, protože podlehli sklonům k chamtivosti. Začali litovat svého slibu a brzy přišli o blahodárný vliv požehnání, které je tak nadchlo, že toužili vykonat pro Krista velké věci. Domnívali se, že byli příliš ukvapení a že by měli své rozhodnutí ještě jednou zvážit. A tak celou záležitost znovu společně probrali a rozhodli se, že svůj slib nesplní. Věděli však, že věřící si velmi váží těch, kdo se vzdali svého majetku, aby zmírnili nouzi svých chudších bratří. Styděli se před svými bratry přiznat, že ve svém sobectví odmítají dát Bohu to, co mu slavnostně zasvětili. Proto se vědomě rozhodli, že svůj majetek prodají a budou předstírat, že do společné pokladny vložili celý zisk, ale ve skutečnosti si jeho velkou

část ponechají pro sebe. Takto si chtěli zajistit živobytí ze společné pokladny a zároveň získat velkou úctu svých bratří.

Bůh však nenávidí pokrytectví a faleš. Ananiáš a Safira svým jednáním podvedli Boha; obelhali Ducha svatého a jejich hřích byl potrestán rychlým a hrozným soudem. Když Ananiáš přinesl svůj dar, Petr řekl: „Ananiáši, proč satan ovládl tvé srdce, že jsi lhal Duchu svatému a dal stranou část peněz za to pole? Bylo tvé a mohl sis je přece ponechat; a když jsi je prodal, mohl jsi s penězi naložit podle svého. Jak ses mohl odhodlat k tomuto činu? Nelhal jsi lidem, ale Bohu!“

Když to Ananiáš uslyšel, skácel se a byl mrtev; a na všechny, kteří to slyšeli, padla velká bázeň.“ (Sk 5,3-5)

„Bylo tvé a mohl sis je přece ponechat,“ řekl Petr. Ananiáše nikdo nenutil, aby svůj majetek obětoval pro společný prospěch. Jednal na základě svého rozhodnutí. Pokusil se však oklamat učedníky, a přitom lhal všemocnému Bohu.

„Asi po třech hodinách vstoupila jeho žena, netušíc, co se stalo. Petr se na ni obrátil: ‚Pověz mi, prodali jste to pole opravdu jen za tolik peněz?‘ Ona řekla: ‚Ano, jen za tolik.‘ Petr jí řekl: ‚Proč jste se smluvili a tak pokoušeli Ducha Páně? Hle, za dveřmi je slyšet kroky těch, kteří pochováli tvého muže; ti odnesou i tebe.‘ A hned se skácela u jeho nohou a zemřela. Když ti mládenci vstoupili dovnitř, našli ji mrtvou. Vynesli ji a pohřbili k jejímu muži. A velká bázeň

padla na celou církev i na všechny, kteří o tom slyšeli.“ (Sk 5,7-11)

Ve své nekonečné moudrosti Bůh věděl, že tento mimořádný projev jeho hněvu je nutný, aby byla mladá církev uchráněna před mravním úpadkem. Počet jejích členů rychle rostl. Církev by byla ohrožena, kdyby se k ní při tak rychlém přírůstku věřících přidávali lidé, kteří by pod záminkou, že slouží Bohu, uctívali majetek. Tento soud potvrdil, že Boha nelze oklamat, protože odhaluje skryté hříchy, a že se mu nikdo nemůže vysmívat. Měl být výstrahou pro církev, aby se vyhýbala klamu a pokrytectví a vyvarovala se okrádání Boha.

Tento příklad měl být varováním nejen pro ranou církev, ale pro všechny budoucí generace. Každý by si měl uvědomit, jak velmi Bůh nenávidí lakotu, klam a pokrytectví. Ananiáš a Safira nejdříve podlehlí chamtivosti. Touha ponechat si pro sebe část toho, co zaslíbili Bohu, je nakonec dovedla k podvodu a pokrytectví.

NEBEZPEČÍ SOBECTVÍ

Z Boží vůle je hlásání evangelia závislé na úsilí a darech jeho lidu. Zdrojem příjmů jsou v Božím díle dobrovolné dary a desátky. Z prostředků svěřených lidem Bůh požaduje určitou část – jednu desetinu. Ponechává na svobodné vůli každého člověka, zda přispěje větší částkou. Jestliže však člověk pod vlivem Ducha svatého složí přísahu, že daruje určitý obnos,

pak již nemá na zasvěcenou část žádné právo. Jsou-li takové sliby dány lidem, pak jsou považovány za závazné; oč závaznější by pak měly být, jsou-li dány Bohu. Jsou snad sliby, k jejichž vyřčení nás vedl hlas našeho svědomí, méně závazné než písemné dohody uzavřené mezi lidmi?

Když neobyčejně jasné a mocné Boží světlo prozáří lidské nitro, navyklé sobectví ztratí svou moc a člověk je ochoten přinášet dary na Boží dílo. Nikdo by se však neměl domnívat, že svůj slib bude moci splnit, aniž by tím vyvolal satanův odpor. Satan nerad vidí, když se na zemi buduje Boží království. Proto našeptává lidem, že slib, který složili, je přehnaný, že může narušit jejich úsilí o získání majetku nebo uspokojení přání jejich rodin.

Bůh žehná lidem prostřednictvím majetku, aby mohli přispívat na podporu jeho díla. Sesílá sluneční svit a déšť a způsobuje růst rostlin. Dává člověku zdraví a schopnosti k získání prostředků. Veškerá požehnání pocházejí z jeho štědré ruky. Od člověka pak očekává, že mu projeví svou vděčnost tím, že mu část jeho požehnání vrátí ve formě desátek a obětí – děkovných obětí, dobrovolných darů a obětí za hříchy. Kdyby podle Božího plánu proudily tyto prostředky – desátky ze všech příjmů a dobrovolné dary – do pokladny, pak by jich byl pro šíření Božího díla dostatek.

Ale lidé jsou stále zatvrzelejší a sobectější a podobně jako Ananiáš a Safira jsou v pokušení ponechat si

část toho, co náleží Bohu, a přitom předstírat, že plní Boží požadavky. Mnozí marnotratně rozhazují peníze za uspokojování svých vlastních žádostí. Myslí pouze na své záliby a plní si všechna svá přání, zatímco Bohu neochotně přinášejí skromné dary. Zapomínají, že Bůh si jednoho dne vyžádá přísné vyúčtování toho, jak naložili s jeho prostředky, a že skromnou almužnu, kterou vložili do pokladny, nepřijme, stejně jako nepřijal dar Ananiáše a Safiry.

Bůh chce, abychom si z krutého trestu, který stihl oba křivopřísežníky, vzali ponaučení, jak hluboce nenávidí jakékoli pokrytectví a klam a jak jimi pohrdá. Ananiáš a Safira předstírali, že dali vše, a tak lhali Duchu svatému. Proto ztratili tento i budoucí život. Tentýž Bůh, který je potrestal, odsuzuje i dnes jakoukoli neupřímnost a opovrhne lháři. Prohlašuje, že do svatého města „nevstoupí... nic nesvatého ani ten, kdo se rouhá a lže“ (Zj 21,27). Pravdomluvnost bychom měli brát vážně a pevně se jí držet. Měla by se stát

součástí našeho života. Upravujeme-li pravdu podle svých momentálních potřeb a přetváříme-li se tak, jak se to hodí našim sobeckým plánům, naše víra upadá. „Stůjte tedy ,opásáni kolem beder pravdou.“ (Ef 6,14) Ten, kdo lže, lacino prodává svou duši. Může se zdát, že jeho lži ho zachraňují v nouzi; že dosáhl obchodních úspěchů, které by poctivým jednáním nikdy nezískal; nakonec se však dostane do situace, kdy nebude moci nikomu věřit. Protože sám lže, nevěří ani tomu, co říkají druzí.

Ananiáš a Safira byli za svůj pokus podvést Boha okamžitě potrestáni. Tentýž hřích se v pozdějších dějinách církve často opakoval a také v dnešní době se jej dopouští mnoho lidí. Přestože jej nemusí doprovázet viditelný projev Boží nelibosti, Bůh jím dnes neopovrhne o nic méně než v době apoštolů. Byli jsme varováni; Bůh dal jasně najevo svůj odpor k tomuto hříchu; a všichni, kdo podléhají pokrytectví a chamtivosti, si mohou být jisti, že se řítí do záhuby.

PŘED VELERADOU

*Anděl v noci vysvobodil Petra a Jana z vězení a vyzval je,
aby pokračovali v kázání evangelia.*

Právě kříž, nástroj určený ke zneuctění a mučení, přinesl světu naději a spásu. Učedníci byli jen prostí lidé, kteří neměli žádné bohatství, a byli vyzbrojeni pouze Božím slovem. V Ježíšově síle se však vydali hlásat úžasný příběh o jeslích a kříži a odolávali veškerému odporu. Přestože nezískali světskou slávu a uznání, můžeme je nazvat hrdiny víry. Promlouval skrze ně Bůh a jejich slova pohnula světem.

V Jeruzalémě, kde o muži, který byl ukřižován jako zločinec, vládly ty nejzaujatější předsudky a nejzmatenější představy, kázali učedníci dál směle slova života, přičemž objasňovali židům Kristovo dílo a poslání, jeho ukřižování, vzkříšení a nanebevstoupení. Kněží a přední mužové s úžasem naslouchali jasnému a odvážnému svědectví apoštolů. Na učedníky opravdu sestoupila moc vzkříšeného Spasitele a jejich působení provázely znamení a zázraky, takže počet věřících se každým dnem zvyšoval. Na ulice, kudy měli učedníci procházet, vynášeli lidé své nemocné a pokládali je „na lehátka

a na nosítka, aby na některého padl aspoň Petrův stín, až půjde kolem“ (Sk 5,15). Rovněž sem přiváděli ty, kteří byli sužováni nečistými duchy. Kolem nich se shromažďovaly davy lidí a ti, kdo byli uzdraveni, hlasitě chválili Boha a oslavovali Spasitelovo jméno.

VLNA ODPORU

Kněží a přední mužové viděli, že Kristus je uctíván více než oni. Když saduceové, kteří nevěřili ve vzkříšení, slyšeli, jak apoštolové prohlašují, že Kristus vstal z mrtvých, rozzuřili se. Uvědomili si totiž, že pokud budou apoštolové smět i nadále kázat o vzkříšeném Spasiteli a konat zázraky v jeho jménu, všichni zavrhnou jejich učení, podle kterého žádné vzkříšení neexistuje, a jejich sekta brzy zanikne. Farizeové se rozzlobili, když si uvědomili, že učedníci se svým učením snaží narušit židovské obřady a dokázat, že obětní služba ztratila svou platnost.

Až dosud byly všechny snahy o potlačení tohoto nového učení marné;

nyní se však saduceové a farizeové rozhodli, že působení učedníků společně učiní přítrž, protože dokazovalo jejich vinu na Ježíšově smrti. Plni hněvu se kněží násilím zmocnili Petra a Jana a vsadili je do vězení.

Je zřejmé, že pokud jde o naplnění Božího záměru s jeho vyvoleným lidem, vůdcové židovského národa selhali. Ukázalo se, že ti, které Bůh pověřil opatrováním pravdy, byli nevěrní. Proto si Bůh k vykonání svého díla vyvolil jiné. Ve své zaslepenosti dali nyní tito vůdcové volný průchod svému údajně spravedlivému hněvu vůči těm, kteří napadali jejich oblíbené učení. Nechtěli ani připustit možnost, že by oni sami nesprávně pochopili, vykládali nebo používali Písmo. Chovali se, jako by přišli o rozum. Říkali: Jakým právem šíří tito učitelé, z nichž někteří jsou jen obyčejní rybáři, názory, které jsou v rozporu s tím, čemu učíme lid? A protože se rozhodli, že hlásání těchto myšlenek zastaví, zatkli ty, kdo je šířili.

Učedníci se tímto jednáním nenechali zastrašit ani odradit. Duch svatý jim připomněl Kristova slova: „Sluha není nad svého pána. Jestliže pronásledovali mne, i vás budou pronásledovat – jestliže mé slovo zachovali, i vaše zachovají. Ale to vše vám učiní pro mé jméno, poněvadž neznají toho, který mě poslal.“ „Budou vás vylučovat ze synagóg; ano, přichází hodina, že ten, kdo vás zabije, bude se domnívat, že tím uctívá Boha.“ „Ale to jsem vám pověděl, abyste si

vzpomněli na má slova, až přijde ta hodina.“ (J 15,20.21; 16,2.4)

ZPĚT V CHRÁMU

Sám Bůh, který je v nebesích, mocný vládce vesmíru, vzal záležitost uvězněných učedníků do svých rukou, protože lidé bojovali proti jeho dílu. V noci otevřel Boží anděl dveře vězení a řekl učedníkům: „Jděte znovu do chrámu a zvěstujte lidu ta slova života.“ (Sk 5,20) Tento příkaz byl v přímém rozporu s nařízením, které vydali židovští vůdcové; apoštolové však neřekli: To nemůžeme udělat. Nejdříve se musíme zeptat úředníků a vyžádat si od nich povolení. Bůh jim řekl: „Jděte,“ a oni poslechli. „Vešli na úsvitě do chrámu a učili.“ (Sk 5,21)

Když se Petr a Jan objevili mezi věřícími, vyprávěli, jak je anděl provedl zástupem vojáků hlídajících vězení a vyzval je, aby pokračovali v přerušené práci. Bratři byli naplnění úžasem a radostí.

Mezitím velekněz se svými lidmi „svolali veleradu a všechny starší izraelské“ (Sk 5,21). Kněží a přední mužové se rozhodli, že nařknou učedníky ze vzpoury a že je obviní ze zabití Ananiáše a Safiry a ze spiknutí proti kněžskému úřadu. Doufali, že tím popudí dav natolik, že vezme celou záležitost do svých rukou a naloží s učedníky tak, jak naložil s Ježíšem. Byli si však vědomi i toho, že mnohé z těch, kteří nepřijali Kristovo učení, již omrzela svévolná vláda židovských vůdců a toužili po

změně. Kněží se obávali, že pokud by tito nespokojení lidé přijali pravdy hlášané apoštoly a uznali Ježíše za Mesiáše, hněv celého národa by se mohl obrátit proti židovským vůdcům, kteří by se pak museli zodpovídat z Ježíšovy smrti. Aby tomu zabránili, rozhodli se, že přijmou přísná opatření.

Jak velký byl však jejich údiv, když poslali pro vězně, aby je nechali předvést. Dostali totiž zprávu, že dveře žaláře jsou sice pevně zavřené a stojí před nimi stráž, ale vězni nejsou k nalezení.

Brzy přišla další překvapivá novina: „Ti muži, které jste vsadili do vězení, jsou v chrámě a učí lid.“ Velitel a stráž tedy pro ně došli a vedli je, ale bez násilí; báli se totiž, aby je lid nezačal kamenovat.“ (Sk 5,25.26)

PŘED VELERADOU

Přestože byli apoštolové zázračným způsobem vysvobozeni z vězení, nebyli ušetřeni výslechu a trestu. Když byl Kristus ještě s nimi, řekl jim: „Vy sami se mějte na pozoru! Budou vás vydávat soudům.“ (Mk 13,9) Bůh k nim poslal anděla, který je vysvobodil, a tak jim poskytl důkaz své lásky a ujistil je, že je s nimi. Nyní bylo na nich, aby trpěli pro toho, jehož evangelium hlásali.

V dějinách proroků a apoštolů nacházíme mnoho ušlechtilých příkladů věrnosti Bohu. Kristovi svědkové raději snášeli vězení, mučení, a dokonce i smrt, než by přestoupili

Boží přikázání. Zpráva, kterou zde máme o Petrovi a Janovi, pojednává o jednom z největších projevů statečnosti v dějinách křesťanství. Když podruhé stáli před muži, kteří již byli zřejmě rozhodnuti, že je zničí, v jejich slovech a chování nebylo ani stopy po strachu nebo nerozhodnosti. Když velekněz řekl: „Důrazně jsme vám zakázali učit o tom člověku, a vy jste tím svým učením naplnili celý Jeruzalém; a na nás byste chtěli svalit odpovědnost za jeho krev!“, Petr odpověděl: „Boha je třeba poslouchat, ne lidi.“ (Sk 5,28.29) Nebeský anděl je vysvobodil z vězení a přikázal jim, aby učili v chrámě. Řídili se jeho nařízením, a tak uposlechli Boží příkaz; a své chování nezměnili, ať už za to zaplatí jakoukoli cenu.

Pak do učedníků vstoupil prorocký duch; z obžalovaných se stali žalobci, kteří obvinili členy velerady ze zavraždění Krista. Petr prohlásil: „Bůh našich otců vzkřísil Ježíše, kterého vy jste pověsili na kříž a zabili; toho Bůh vyvýšil jako vůdce a spasitele a dal mu místo po své pravici, aby přinesl Izraeli pokání a odpuštění hříchů. My jsme svědkové toho všeho a s námi Duch svatý, kterého Bůh dal těm, kdo ho poslouchají.“ (Sk 5,30-32)

Tato slova Židy tak popudila, že se rozhodli, že vezmou zákon do svých rukou a popraví vězně bez dalšího soudního procesu a bez povolení římských úředníků. Již nesli vinu za Kristovu smrt a nyní chtěli poskvřnit své ruce i krví jeho učedníků.

MOUDRÝ GAMALIEL

Ve veleradě však byl jeden muž, který ve slovech učedníků rozpoznal Boží hlas. Byl to Gamaliel, farizeus s dobrou pověstí, vzdělaný a vysoce postavený muž. Zdravý rozum mu říkal, že násilný postup, který kněží plánovali, by měl hrozné následky. Dříve než se obrátil k přítomným, požádal, aby byli vězni vyvedeni ven. Velmi dobře věděl, s jakými lidmi jedná a že Kristovi vrahové nebudou se splněním svého záměru otálet.

Pak klidně a velmi rozvážně řekl: „Dobře si rozmyslete, Izraelci, co s těmi lidmi chcete udělat. Před nedávnem povstal Theudas a tvrdil, že je Vyvolený; přidalo se k němu asi čtyři sta mužů. Když byl zabit, byli všichni jeho stoupenci rozprášení a nakonec z toho nebylo nic. Po něm povstal ve dnech soupisu Judas Galilejský a strhl za sebou lid; také on zahynul a jeho stoupenci byli rozehnáni. Proto vám teď radím: Nechte tyto lidi a propusťte je. Pochází-li tento záměr a toto dílo z lidí, rozpadne se samo; pochází-li z Boha, nebudete moci ty lidi vyhubit – nechcete přece bojovat proti Bohu.“ (Sk 5,35-39)

Kněží věděli, že tyto názory jsou rozumné, a museli dát Gamalielovi za pravdu. Nedokázali však v sobě potlačit své předsudky a svou nenávist. Teprve když učedníky zbili a znovu jim pohrozili ztrátou života, budou-li dál kázat v Ježíšově jménu, velmi neochotně je propustili. „A oni odcházeli z velerady s radost-

nou myslí, že se jim dostalo té cti, aby nesli potupu pro jeho jméno. Dále učili den co den v chrámě i po domech a hlásali evangelium, že Ježíš je Mesiáš.“ (Sk 5,41.42)

POKOJ I SVÁR

Krátce před svým ukřižováním předal Kristus svým učedníkům poselství o pokoji: „Pokoj vám zanechávám, svůj pokoj vám dávám; ne jako dává svět, já vám dávám. Ať se vaše srdce nechvěje a neděsí!“ (J 14,27) Takového pokoje nedosáhne člověk přizpůsobováním se světu. Kristus nikdy nezískával pokoj za cenu kompromisů se zlem. Pokoj, který zanechal Kristus svým učedníkům, je spíše vnitřní než vnější a má navždy provázet jeho svědky v bojích a zápasech.

Kristus řekl sám o sobě: „Nemyslete si, že jsem přišel na zem uvést pokoj; nepřišel jsem uvést pokoj, ale meč.“ (Mt 10,34) Ačkoli byl Vládcem pokoje, způsobil rozdělení. Přišel, aby zvěstoval radostnou zprávu a dal lidem naději a radost. Tím však rozpoutal spor, který má hluboké kořeny a probouzí v lidech prudké vášně. Ježíš varuje své následovníky: „Ve světě máte soužení.“ „Vztáhnou na vás ruce a budou vás pronásledovat; budou vás vydávat synagógám na soud a do vězení a vodit před krále a vládce pro mé jméno.“ „Zradí vás i vaši rodiče, bratři, příbuzní a přátelé a někteří z vás budou zabiti.“ (J 16,33; L 21,12.16)

Toto proroctví se naplnilo pozoruhodným způsobem. Ježíšovy následovníky postihla každá urážka, potupa a krutost, k níž mohl satan lidí poštvat. A bude se stále znovu pozoruhodným způsobem naplňovat, protože tělesný člověk má Boží zákon i nadále v nenávisti a odmítá se přizpůsobit jeho přikázáním. Dnešní svět nežije v souladu s Kristovými zásadami o nic víc než v době apoštolů. Stejná nenávist, která podnítila lidi k volání „Ukřižuj ho! Ukřižuj ho!“ a která rozpoutala pronásledování učedníků, stále ještě působí v neposlušných lidech. Tentýž duch posílal lidi v temném středověku do vězení, do vyhnanství a na smrt; vymyslel strastiplná muka inkvizice, naplánoval a uskutečnil krveprolití bartolomějské noci a zapálil ohně ve Smithfieldu; dodnes má na neznavuzrované lidi stejně zhoubný vliv. Dějiny pravdy byly vždy dějinami boje mezi dobrem a zlem. Hlásání evangelia v tomto světě bylo vždy spojeno s odporem, nebezpečím, ztrátami a utrpením.

Odkud čerpali ti, kdo byli v minulosti pronásledováni kvůli Kristu, svou sílu? Ze společenství s Bohem, Duchem svatým a Ježíšem. Potupa a pronásledování oddělily mnohé

od jejich pozemských přátel, nikdy však od Kristovy lásky. Nejvroucněji miluje Spasitel zápasícího člověka tehdy, když snáší potupu kvůli pravdě. Kristus řekl: „Já ho budu milovat a dám se mu poznat.“ (J 14,21) Když je věřící člověk kvůli pravdě postaven před světský soud, Kristus stojí vedle něj. Když jej obklopují zdi vězení, Kristus se mu zjevuje a utěšuje ho svou láskou. Musí-li pro Ježíše podstoupit smrt, Spasitel ho ujišťuje, že sice mohou zabít tělo, ale duši ublížit nemohou. „Vzchopte se, já jsem přemohl svět.“ „Neboj se, vždyť já jsem s tebou, nerozhlížej se úzkostlivě, já jsem tvůj Bůh. Dodám ti odvahu, pomoci ti budu, budu tě podpírat pravici své spravedlnosti.“ (J 16,33; Iz 41,10)

„Kdo doufají v Hospodina, jsou jak hora Sijón: nepohne se, strmí věčně. Kolem Jeruzaléma jsou hory, kolem svého lidu je Hospodin, nyní i navěky.“ „Vykoupí je z útisku a od násilí, jejich krev mu bude drahocenná.“ (Ž 125,1.2; 72,14)

„Hospodin zástupů jim bude štítem... Tak je Hospodin, jejich Bůh, v onen den zachrání, stádečko svého lidu. Jako drahokamy v čelence budou zářit nad jeho zemí.“ (Za 9,15.16)

SEDM DIAKONŮ

Volba diakonů byla jedním z prvních kroků k vytvoření organizační struktury církve.

„V té době, kdy učedníků stále přibývalo, začali si ti z nich, kteří vyrostli mezi Řeky, stěžovat na bratry z židovského prostředí, že se jejich vdovám nedává každodenně spravedlivý díl.“ (Sk 6,1)

Ranou církev tvořili lidé nejružnějších národností a společenských vrstev. V době vylití Ducha svatého o letnicích „byli v Jeruzalémě zbožní židé ze všech národů na světě“ (Sk 2,5). Mezi shromážděnými, kteří vyznávali židovskou víru, byli také ti, kdo byli všeobecně známi jako Řekové. Mezi nimi a palestinskými židy vládla již dlouho nedůvěra, ba dokonce nepřátelství.

Ti, jejichž obrácení bylo výsledkem úsilí apoštolů, byli proměněni a sjednoceni křesťanskou láskou. Navzdory dřívějším předsudkům spolu žili svorně. Satan věděl, že dokud bude tato jednota přetrvávat, nebude schopen zastavit šíření evangelia. Proto se snažil využít jejich dřívějších způsobů myšlení a doufal, že se mu tak podaří narušit jednotu církve.

Jak učedníků přibývalo, nepříteli se podařilo probudit podezření

v těch, kteří již dříve měli ve zvyku pohlížet na své bratry ve víře se žárlivostí a hledat chyby na duchovních vůdcích. A tak „si začali ti z nich, kteří vyrostli mezi Řeky, stěžovat na bratry z židovského prostředí“. Příčinou stížností bylo údajné zanedbávání řeckých vdov při každodenním rozdělování pomoci. Jakákoli nespravedlnost by byla v rozporu s duchem evangelia, satanovi se však podařilo vzbudit podezření. Bylo třeba okamžitě odstranit veškeré důvody k nespokojenosti, aby byly zmařeny satanovy snahy o rozdělení věřících.

VOLBA DIAKONŮ

Ježíšovi učedníci dospěli ve svých zkušenostech k rozhodnému okamžiku. Pod moudrým vedením apoštolů, poslů evangelia, kteří svorně pracovali v moci Ducha svatého, se dílo, jímž byli pověřeni, rychle rozvíjelo. Církev se neustále zvětšovala a přírůstek členů kladl na ty, kdo za ni zodpovídali, stále větší nároky. A nést i nadále takovou zátěž, aniž by tím byl ohrožen budoucí růst církve,

nebylo v moci žádného člověka ani skupiny lidí. Povinnosti, které v raných dobách církve tak věrně plnilo jen několik lidí, bylo třeba dále rozdělit. Apoštolové museli nyní učinit důležitý krok a zavést v církvi řád odpovídající evangeliu. Ten spočíval v přenesení některých povinností, které až dosud plnili sami, na další spolupracovníky.

Apoštolové svolali věřící, aby pod vedením Ducha svatého vypracovali plán, jehož cílem bylo lepší uspořádání sil, které byly v církvi k dispozici. Přišla doba, prohlásili apoštolové, aby byli duchovní vůdcové dohlízející na církev zproštěni povinnosti rozdělovat dary chudým a podobných úkolů a mohli pokračovat v díle hlásání evangelia. Řekli: „Bratří, vyberte si proto mezi sebou sedm mužů, o nichž se ví, že jsou plni Ducha a moudrosti, a pověříme je touto službou. My pak budeme i nadále věnovat všechny svůj čas modlitbě a kázání slova.“ (Sk 6,3.4) Věřící uposlechli této rady a po modlitbě a vkládání rukou bylo sedm zvolených mužů slavnostně odděleno k diakonské službě.

Pověření sedmi osob dohledem nad určitou oblastí díla se stalo pro církev velkým požehnáním. Tito služebníci pečlivě dbali na potřeby jednotlivců i na všeobecné finanční zájmy církve. Svým moudrým jednáním a příkladem zbožnosti se stali nepostradatelnými pomocníky svých bratří při slučování různých zájmů církve do jednotného celku.

Z bezprostředních dobrých výsledků bylo zřejmé, že tento krok

byl v souladu s Boží vůlí. „Slovo Boží se šířilo a počet učedníků v Jeruzalémě velmi rostl. Také mnoho kněží přijalo víru.“ (Sk 6,7) Tato žeň byla důsledkem jednak větší svobody, kterou získali apoštolové, jednak horlivosti a moci, která se projevovala v působení sedmi diaconů. Skutečnost, že tito bratři byli ustanoveni zvláště k péči o potřeby chudých, je nezbavovala možnosti vyučovat ve víře. Naopak, byli plně schopni vyučovat druhé v pravdě a věnovali se tomuto úkolu s velkou vážností a úspěchem.

JEDNOTA V ROZMANITOSTI

Rané církvi bylo svěřeno nepřetržitě se rozšiřující dílo: Všude, kde byli upřímní lidé ochotni sloužit Kristu, měla být budována střediska poznání a požehnání. Evangelium mělo být hlášáno po celém světě. Toto důležité poslání mohou poslové kříže splnit pouze tehdy, pokud zůstanou spojeni pouty křesťanské svornosti, a tak zjeví světu, že jsou v Bohu jedno s Kristem. Vždyť jejich božský Vůdce se modlil k Otci „zachovej je ve mém jménu, které jsi mi dal; nechť jsou jedno jako my“. O svých učednících prohlásil: „Svět k nim pojal nenávisť, poněvadž nejsou ze světa.“ Úpěnlivě prosil Otce, „aby byli uvedeni v dokonalost jednoty“, „aby tak svět uvěřil, že ty jsi mě poslal“. (J 17,11.14.23.21) Jejich duchovní život a síla závisely na úzkém spojení s Bohem, který je pověřil hlásáním evangelia.

Učedníci mohli očekávat moc Ducha svatého a spolupráci nebeských andělů pouze tehdy, pokud byli jedno s Kristem. S pomocí těchto Božích sil mohli postavit ochranný val proti světu a zvítězit v boji, který museli bez ustání vést proti silám temnoty. Pokud byli ve své práci jednotní, nebeští poslové šli před nimi a razili jim cestu. Připravovali lidi pro přijetí pravdy a mnozí byli získáni pro Krista. Zůstanou-li svorní, církev „krásná jako Luna, čistá jako žhoucí Slunce, strašná jako vojsko pod praporci“, bude postupovat kupředu (Pís 6,10). Nic jí nemůže zabránit v neustálém rozmachu. Bude dobývat jedno vítězství za druhým a podivuhodně plnit své božské poslání hlásat světu evangelium.

Uspořádání církve v Jeruzalémě mělo být vzorem pro uspořádání církví všude tam, kde poslové pravdy získávali lidi pro poselství evangelia. Ti, jimž bylo svěřeno vedení církve, neměli vládnout nad Božím dědictvím, ale měli se jako moudří pastýři starat o Boží stáde a být jim příkladem (viz 1 Pt 5,2,3); diakoni měli být muži, „o nichž se ví, že jsou plni Ducha a moudrosti“ (Sk 6,3). Měli svorně stát na straně práva a rozhodně a pevně je hájit. Tak mohli mít sjednocující vliv na celou církev.

Když se v pozdějších dějinách raného křesťanství připojovaly k církvi v různých částech světa početné skupiny věřících, uspořádání církve se dále zdokonalovalo, aby byl zajištěn řád a jednotné působení. Každý jednotlivec byl vyzván, aby řádně

plnil svůj úkol, aby moudře využíval dary, které mu byly svěřeny. Některé vybavil Duch svatý zvláštními dary – „v církvi ustanovil Bůh jedny za apoštoly, druhé za proroky, třetí za učitele; potom jsou mocné činy, pak dary uzdravování, služba potřebným, řízení církve, řeč ve vytržení“ (1 K 12,28). Snahy všech těchto pracovníků však měly být v souladu.

„Jsou rozdílná obdarování, ale tentýž Duch; rozdílné služby, ale tentýž Pán; a rozdílná působení moci, ale tentýž Bůh, který působí všechno ve všech. Každému je dán zvláštní projev Ducha ke společnému prospěchu. Jednomu je skrze Ducha dáno slovo moudrosti, druhému slovo poznání podle téhož Ducha, někomu zase víra v témž Duchu, někomu dar uzdravování v jednom a témž Duchu, někomu působení mocných činů, dalšímu zase proroctví, jinému rozlišování duchů, někomu dar mluvit ve vytržení, jinému dar vykládat, co to znamená. To všechno působí jeden a týž Duch, který uděluje každému zvláštní dar, jak sám chce. Tak jako tělo je jedno, ale má mnoho údů, a jako všechny údy těla jsou jedno tělo, ač je jich mnoho, tak je to i s Kristem.“ (1 K 12,4-12)

PŘÍKLAD STAROZÁKONNÍCH VŮDCŮ

Na těch, kdo byli povoláni k vedení Boží církve na zemi, spočívá velká odpovědnost. Když se v době teokracie Mojžiš snažil sám nést břemena, pod jejichž tíhou by se byl

*Uspořádání církve v Jeruzalémě
mělo být vzorem pro uspořádání
církví všude tam, kde poslové
pravdy získávali lidi pro
poselství evangelia.*

brzy zhroutil, Jitro mu poradil, aby moudře rozdělil úkoly: „Ty zastupuj lid před Bohem a přednášej jejich záležitosti Bohu. Budeš jim vysvětlovat nařízení a řády a učit je znát cestu, po které mají chodit, i skutky, které mají činit.“ (Ex 18,19.20) Dále mu Jitro doporučil, aby ustanovil muže, kteří budou „správci nad tisíci, sty, padesáti a deseti“. Měli to být „schopní muži, kteří se bojí Boha, muži důvěryhodní, kteří nenávidí úplatek“. Měli „soudit lid, kdykoli bude třeba“, a tak zbavit Mojžíše únavných povinností (Ex 18,21.22). Mojžíš už se neměl zabývat nesčetnými maličkostmi, které mohli moudře projednat jeho posvěcení pomocníci.

Ti, kdo z Boží prozřetelnosti zaujímají v církvi vedoucí a zodpovědné postavení, měli by svůj čas a své síly věnovat závažnějším záležitostem vyžadujícím zvláštní moudrost a vnímavost. Není Boží vůlí žádat po těchto lidech, aby urovnávali bezvýznamné spory, které mohou vyřešit jiní. Jitro Mojžíšovi navrhl: „Každou důležitou záležitost přednesou tobě, každou menší záležitost rozsoudí sami. Ulehči si své břímě, ať je nesou s tebou. Jestliže se podle toho zařídíš, budeš moci obstát, až ti Bůh vydá další příkazy. Také všechen tento lid dojde na své místo v pokoji.“ (Ex 18,22.23)

Podle tohoto plánu si Mojžíš „vybral schopné muže ze všeho Izraele a ustanovil je za představitele lidu, za správce nad tisíci, sty, padesáti a deseti. Ti soudili lid, kdykoli bylo třeba; obtížné záležitosti přednášeli Mojžíšovi a všechny menší záležitosti soudili sami.“ (Ex 18,25.26)

Později si Mojžíš vybíral sedmdesát starších, kteří měli společně s ním nést zodpovědnost za vedení lidu. Za své pomocníky si pečlivě zvolil vážené a zkušené muže se zdravým úsudkem. Když jim při příležitosti jejich ustanovení dával ponaučení, zdůraznil několik vlastností, které činí člověka moudrým vůdcem církve: „Vyslechněte své bratry a sudte každého v rozepři s jeho bratrem i s bezdomovcem spravedlivě. Při soudu nebudte straníční, vyslechněte jak malého, tak velkého a nikoho se nelekejte; soud je věcí Boží.“ (Dt 1,16.17)

Na sklonku své vlády vydal král David důležitý příkaz pro ty, na nichž tehdy spočívala tíha Božího díla. Svolal do Jeruzaléma „všechny izraelské předáky, předáky kmenů a předáky oddílů, kteří byli v královských službách, též velitele nad tisíci a nad sty i správce jmění a stád krále a jeho synů spolu s dvořany a bohatýry, každého statečného bohatýra“. Starý král je slavnostně vyzval: „Před zraky celého Izraele, Hospodinova shromáždění, a před sluchem našeho Boha: Bedlivě se vždy dotazujte na všechny příkazy Hospodina, svého Boha.“ (1 Pa 28,1.8)

Šalomouna, který byl pověřen vykonáváním zvláště zodpovědné funkce, napomenul David takto: „Ty pak, můj synu Šalomoune, poznávej Boha svého otce a služ mu celým srdcem a ochotnou myslí. Hospodin zkoumá srdce všech, postřehne každý výtvar mysli. Budeš-li se ho dotazovat, dá se ti najít, jestliže ho opustíš, odvrhne tě navždy. Nyní hled, Hospodin tě vyvolil... Buď rozhodný!“ (1 Pa 28,9.10)

Stejnými zásadami zbožnosti a spravedlnosti, které platily pro vedoucí představitele Božího lidu v době Mojžíšově a Davidově, by se měli řídit i ti, jimž je svěřen dohled nad nově uspořádanou Boží církví v novozákonní době. Ve snaze vnést do všech sborů řád a dosadit na zodpovědná místa způsobilé lidi se apoštolové drželi přísných kritérií, která byla pro vedoucí představitele stanovena ve Starém zákoně. Řídili se tím, že ten, kdo je v církvi pověřen zvláštní zodpovědností, „má být bezúhonný jako správce Božího domu. Nemá být nadutý, zlostný, pijan, rváč, ziskuchtivý. Má být pohostinný, dobrý, rozvážný, spravedlivý, zbožný, zdrženlivý, pevný ve slovech pravé nauky, aby byl schopen jak povzbuzovat ve zdravém učení, tak usvědčovat odpůrce.“ (Tt 1,7-9)

Díky řádu zavedenému v rané křesťanské církvi postupovali její

členové jednomyslně a ukázněně kupředu jako vojsko oděné Boží zbrojí. Přestože byly skupiny věřících roztroušené na velkém území, všechny byly součástí jednoho těla a vládlo mezi nimi porozumění a soulad. Jestliže v místním sboru vznikl spor, jako tomu bylo později v Antiochii nebo jinde, a věřící nebyli schopni se spolu dohodnout, nesmělo to v církvi vyvolat rozdělení. Takové záležitosti byly předloženy všeobecnému shromáždění všech věřících, které se skládalo ze zástupců vyslaných různými místními sbory a v jehož čele stáli apoštolové a starší. Satanovy snahy napadat společenství na odlehlých místech se setkaly s jednotným odporem všech věřících. Jeho nepřátelské plány, jejichž cílem bylo rozdělit a zničit církev, tak byly zmařeny.

„Bůh není Bohem zmatku, nýbrž Bohem pokoje. Jako ve všech obcích Božího lidu.“ (1 K 14,33) Bůh si i dnes přeje, aby stejně jako tehdy vládl ve správě církevních záležitostí řád a systém. Očekává, že jeho dílo bude konáno důkladně a pečlivě, aby je mohl zpečetit svým souhlasem. Křesťané i sbory by měli být svorní. Lidé by měli spojit své síly s Božími silami, veškeré své konání podřídít Duchu svatému a společně světu zvěstovat radostnou zprávu o Boží milosti.

PRVNÍ KŘEŠŤANSKÝ MUČEDNÍK

*Štěpán, hlavní ze sedmi diakonů,
zaplatil za svoji věrnost Kristu životem.*

Štěpán, hlavní ze sedmi diakonů, byl velmi zbožný a hluboce věřící muž. Přestože byl rodilý Žid, hovořil řecky a znal řecké zvyky a obyčeje. Proto měl příležitost kázat evangelium také v synagógách řeckých židů. Byl v Božím díle velmi přičinlivý a neohroženě vyznával svou víru. Učení rabíni a učitelé zákona se s ním pouštěli do veřejných diskuzí, protože byli přesvědčeni, že nad ním snadno zvítězí. „Nebyli však schopni čelit Duchu moudrosti, v jehož moci Štěpán mluvil.“ (Sk 6,10) Nejenže mluvil v moci Ducha svatého, ale bylo zřejmé, že znal dobře proroctví a byl zběhlý ve všech otázkách zákona. Obratně hájil pravdy, které zastával, a snadno své protivníky přemáhal. Naplnilo se na něm zaslíbení: „Vezměte si k srdci, abyste si předem nepřipravovali, jak se budete hájit. Neboť já vám dám řeč i moudrost, kterou nedokáže přemoci ani vyvrátit žádný váš protivník.“ (1 L 21,14.15)

Když kněží a přední mužové viděli, jaká moc provází Štěpánovo kázání, zmocnila se jich krutá nenávisť. Místo aby se nechali přesvědčit důkazy, které předkládal, rozhodli se, že ho zabijí, a tak umlčí jeho hlas. Již dříve při několika příležitostech podplatili římské úřady, aby přehlédly případy, kdy Židé vzali zákon do svých vlastních rukou a vyslechli, odsoudili a popravili vězně podle svých národních zvyklostí. Štěpánovi nepřátelé nepochybovali, že totéž se jim podaří i tentokrát, aniž by tím sami sebe jakkoli ohrozili. Přestože si byli vědomi, jaké následky může jejich jednání mít, zmocnili se Štěpána a odvedli ho před veleradu k výslechu.

Z okolních zemí byli povoláni vzdělaní židé, aby vyvrátili tvrzení tohoto vězně. Byl zde i Saul z Tarsu, který hrál v procesu proti Štěpánovi důležitou roli. Použil veškerou svou výmluvnost a vnesl do případu logiku rabínů, a tak se snažil přesvědčit

lid, že Štěpán káže klamně a nebezpečné učení. Ve Štěpánovi však narážil na člověka, který jasně chápal Boží záměr, že evangelium je třeba hlásat všem národům.

Protože kněží a přední mužové nedokázali získat převahu nad Štěpánovou čistou a rozvážnou moudrostí, rozhodli se, že z něj učiní výstražný příklad. Tak ukojí svou pomstychtivost a nenávist a zároveň odradí ostatní, kteří budou mít strach přijmout jeho víru. Najali si svědky, kteří vydali lživé svědectví, že slyšeli Štěpána, jak rouhavě hovoří proti chrámu a zákonu: „Na vlastní uši jsme slyšeli, jak řekl, že Ježíš Nazaretský zboří tento chrám a změni ustanovení, která nám dal Mojžíš.“ (Sk 6,14)

ŠTĚPÁNOVA OBHAJOBA

Když stál Štěpán tváří tvář svým soudcům a měl se zodpovídat z rouhání, z něhož byl nařčen, jeho tvář ozářilo posvátné světlo. „Všichni, kteří v radě zasedali, pohlédli na Štěpána a viděli, že jeho tvář je jako tvář anděla.“ (Sk 6,15) Mnozí z těch, kdo toto světlo spatřili, se třásli a zahalovali si tvář, ale tvrdošíjná nevěra a předsudky předních mužů neochably.

Zeptali se Štěpána, zda jsou tato obvinění, která byla proti němu vznesena, pravdivá. Začal se hájit jasným a pronikavým hlasem, který se rozléhal celou soudní síní. Když hovořil o dějinách vyvoleného Božího lidu, shromáždění bylo ohro-

meno. Prokázal důkladné znalosti židovské bohoslužby a jejího duchovního významu, který byl nyní odhalen v Kristu. Zopakoval Mojžíšova slova, který o Mesiáši předpověděl: „Hospodin, tvůj Bůh, ti povolá z tvého středu, z tvých bratrů, proroka jako jsem já. Jeho budete poslouchat.“ (Dt 18,15) Vyznal svou věrnost Bohu a židovské víře, ale zároveň zdůraznil, že zákon, v němž židé hledali svou spásu, nedokázal ochránit Izrael před modlářstvím. Hovořil o tom, že Ježíš Kristus je spjat s celými židovskými dějinami. Poukazoval na budování Šalomounova chrámu a na Šalomounova i Izajášova slova: „Avšak Nejvyšší nepřebývá v chrámech, vystavěných lidskýma rukama, jak praví prorok: „Mým trůnem je nebe a země podnoží mých nohou! Jaký chrám mi můžete vystavět, praví Hospodin, a je vůbec místo, kde bych mohl spočinout? Což to všechno nestvořila má ruka?““ (Sk 7,48-50)

Jakmile Štěpán dospěl až sem, vypukla mezi lidmi vřava. Když dával Krista do souvislosti s proctvími a takto hovořil o chrámu, kněz předstíral zděšení a roztrhl své roucho. Tento čin byl pro Štěpána znamením, že brzy bude jeho hlas navždy umlčen. Když viděl, s jakým odporem se jeho slova setkala, uvědomil si, že vydává své poslední svědectví. Přestože byl teprve v polovině svého kázání, náhle je uzavřel.

Nečekaně přerušil svůj výklad dějin, obrátil se na rozzuřené soudce a zvolal: „Jste tvrdošíjní a máte

pohanské srdce i uši! Nepřestáváte odporovat Duchu svatému, jako to dělali vaši otcové. Byl kdy nějaký prorok, aby ho vaši otcové nepro-následovali? Zabili ty, kteří předpo-věděli příchod Spravedlivého, a to-ho vy jste nyní zradili a zavraždili. Přijali jste Boží zákon z rukou an-đělů, ale sami jste jej nezachovali!“ (Sk 7,51-53)

MUČEDNICKÁ SMRT

Po těchto slovech byli kněží a před-ní mužové zlostí celí bez sebe. Když se se skřípáním zubů vrhli na Ště-pána, podobali se spíše dravé zvě-ři než lidským bytostem. Vězeň si v krutých tvářích, které ho obklopo-valy, přečetl svůj osud; přesto však nezaváhal. Strach ze smrti ho opus-til. Rozzuření kněží a znepokojený dav jej nemohli vyděsit. Neviděl, co se před ním odehrává. Upíral svůj zrak na dokořán otevřené nebeské brány. Když nahlédl dovnitř, spatřil slávu nebeského království a Krista, který právě povstal ze svého trůnu, aby podpořil svého služebníka. Ště-pán vítězoslavně zvolal: „Hle, vidím nebesa otevřená a Syna člověka, sto-jícího po pravici Boží.“ (Sk 7,56)

Popis slávy, na kterou Štěpán hle-děl, byl pro jeho pronásledovatele nesnesitelný. Zacpávali si uši, aby neslyšeli jeho slova, s hlasitým kři-kem se na něj vrhli „a hnali ho za město... Když Štěpána kamenovali, on se modlil: ‚Pane Ježíši, přijmi mé-ho ducha!‘ Pak klesl na kolena a zvo-lal mocným hlasem: ‚Pane, odpusť

jim tento hřích!‘ To řekl a zemřel.“ (Sk 58-60)

Nad Štěpánem nebyl vynesena prá-voplatný rozsudek. Římské úřady dostaly velké částky peněz jako úpla-tek, aby případ dále nevyšetřovaly.

Umučení Štěpána hluboce zapů-sobilo na všechny, kdo se stali jeho svědky. Vzpomínka na Boží pečeť na jeho tváři, na jeho slova, která zasáhla nejhlubší nitro posluchačů, se všem přítomným vryla do paměti a svědčila o pravdivosti toho, co hlá-sal. Štěpánova smrt byla pro církev bolestnou zkouškou. Měla však za následek obrácení Saula, který ne-dokázal zapomenout na mučední-kovu víru a houževnatost a na slávu, která vyzařovala z jeho tváře.

SAUL

V době Štěpánova výsledku a smrti se zdálo, že Saul propadl fanatické-mu šílenství. Později se na sebe Saul zlobil, protože se nedokázal zbavit svého vlastního tajného přesvědče-ní, že v okamžiku, kdy byl Štěpán zneuctěn lidmi, byl ve velké vážnos-ti u Boha. Saul pokračoval v proná-sledování Boží církve; dál pátral po věřících, zatýkal je v jejich domech a vydával je kněžím a předním mu-žům, aby je uvěznili a zabili. Horli-vost, s jakou pronásledoval věřící, naháněla křesťanům v Jeruzalémě hrůzu. Římské úřady se nijak ne-snažily toto kruté dílo zastavit, a do-konce Židy tajně podporovali, aby je získali na svou stranu a zajistili si jejich přízeň.

Po Štěpánově smrti byl Saul s ohledem na své zásluhy v tomto případě zvolen členem velerady. Po určité době byl mocným nástrojem v satanových rukou, který bojoval proti Božímu Synu. Avšak tento neústupný pronásledovatel, který se snažil

zničit církev, se měl brzy zapojit do jejího budování. Bůh, který je mocnější než satan, si vyvolil Saula, aby nahradil umučeného Štěpána, aby kázal Krista, trpěl pro jeho jméno a všude šířil zprávu o spasení skrze jeho krev.

POSELSTVÍ NADĚJE V SAMARÍ

Po Štěpánově ukamenování se jeruzalémští křesťané rozprchli do Judska a Samarií. Díky tomu se poselství evangelia dostalo za hranice Izraele.

Po Štěpánově smrti začali být věřící v Jeruzalémě pronásledováni tak krutě, že „všichni kromě apoštolů se rozprchli po Judsku a Samarsku“. Saul „se snažil církev zničit: pátral dům od domu, zatýkal muže i ženy a dával je do žaláře“. (Sk 8,1.3) O své horlivosti v tomto krutém díle později řekl: „Také já jsem se ovšem domníval, že musím všemožně bojovat proti jménu Ježíše Nazaretského. A to jsem v Jeruzalémě vskutku dělal... Dal jsem mnoho věřících uvěznit... Po všech synagógách jsem je často dával trestat a nutil je, aby se rouhali. Jako smyslů zbavený jsem se chystal pronásledovat je i v cizích městech.“ Ze Saulových vlastních slov je zřejmé, že Štěpán nebyl jediný, kdo musel zemřít: „A když měli být usmrceni, schvaloval jsem to.“ (Sk 26,9-11)

NIKODÉM

V této nebezpečné době vystoupil Nikodém a nebojácně vyznal svou víru v ukřižovaného Spasitele. Niko-

dém byl členem velerady a Ježíšovo učení na něj stejně jako na ostatní hluboce zapůsobilo. Když viděl Ježíšovy úžasné činy, zmocnilo se jej přesvědčení, že Kristus byl poslán od Boha. Byl však příliš hrdý, než aby se veřejně přiznal ke své náklonnosti ke galilejskému Učiteli, a proto si chtěl s Ježíšem promluvit potají. V tomto rozhovoru mu Ježíš objasnil plán spasení a své poslání na tomto světě, ale Nikodém stále váhal. Skryl tuto pravdu ve svém srdci a tři roky nebylo vidět téměř žádný výsledek. Přestože se k Ježíšovi veřejně nepřiznal, ve veleradě opakovaně mařil vražedné plány kněží. Když byl nakonec Kristus vyvýšen na kříži, Nikodém se rozpomněl na to, co mu tehdy v noci řekl na Olivové hoře: „Jako Mojžíš vyvýšil hada na poušti, tak musí být vyvýšen Syn člověka.“ (J 3,14) Tehdy pochopil, že Ježíš je Spasitel světa.

Nikodém spolu s Josefem z Arimatie zaplatili Ježíšův pohřeb. Učedníci měli strach otevřeně se přiznat, že jsou Kristovými následovníky, ale

Nikodém a Josef jim směle přišli na pomoc. Podpora tak bohatých a vážených mužů byla v této těžké době velmi potřebná. Udělali pro svého mrtvého Učitele to, co by chudí učedníci učinit nemohli. Jejich bohatství a vliv je do značné míry ochránily před nevraživostí kněží a předních mužů.

Když se nyní židé snažili zničit mladou církev, z Nikodéma se stal její obhájce. Už se nechoval zdrženlivě, ale bez jakýchkoli pochybností povzbuzoval víru učedníků a ze svého majetku podporoval církev v Jeruzalémě a šíření díla evangelia. Ti, kdo mu dříve projevovali úctu, jím nyní pohrdali a pronásledovali ho. Tak se stal z pohledu tohoto světa chudým. Nepřestal však hájit svou víru.

EVANGELIUM ZA HRANICEMI IZRAELE

Pronásledování, které dolehlo na jeruzalémskou církev, bylo silným podnětem ke zvěstování evangelia. Kázání Božího slova v tomto městě provázal úspěch. Vzniklo však nebezpečí, že se zde učedníci zdrží příliš dlouho a zanedbají Spasitelovo pověření jít do celého světa. Zapomněli, že zlu mohou nejsnáze vzdorovat průbojnou službou, a začali se domnívat, že jejich nejdůležitějším úkolem je chránit jeruzalémskou církev před útoky nepřítele. Měli poučovat nově obrácené věřící, že je třeba hlásat evangelium těm, kteří je dosud neslyšeli. Místo toho jim však hrozilo nebezpečí, že se postupně

spokojí s úspěchy, kterých již dosáhli. Bůh dopustil na své služebníky pronásledování, protože je chtěl rozptýlit na místa, kde by mohli pracovat pro druhé. Byli vyhnáni z Jeruzaléma a „začali kázat evangelium všude, kam přišli“ (Sk 8,4).

Mezi těmi, jimž Spasitel přikázal: „Jděte ke všem národům“ (Mt 28,19), bylo mnoho prostých lidí – mužů i žen, kteří se naučili milovat svého Pána a rozhodli se, že se budou řídit příkladem jeho nesobecké služby. Tito obyčejní lidé byli stejně jako učedníci, kteří pobývali s Ježíšem v době jeho pozemské služby, pověřeni důležitým úkolem. Měli přinést světu radostnou zprávu o spasení skrze Krista.

Když museli kvůli pronásledování odejít ze země, ujali se svého úkolu s misionářským nadšením. Uvědomili si, jak zodpovědné mají poslání. Věděli, že v rukou drží chléb života pro hladovějící svět, a Kristova láska je pobízela, aby jej rozdávali všem potřebným. Bůh skrze ně působil. Všude, kam přišli, byli uzdravováni nemocní a chudým bylo zvěstováno evangelium.

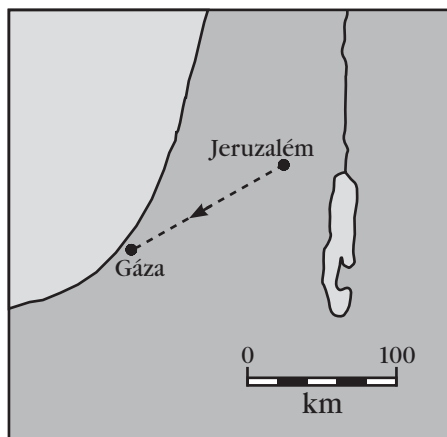
FILIP V SAMARĚ

Filip, jeden ze sedmi diakonů, patřil k těm, kdo byli vyhnáni z Jeruzaléma. „Odešel do města Samarě a zvěstoval tam Krista. Všichni lidé byli zaujati Filipovými slovy, když je slyšeli, a když viděli znamení, která činil. Neboť z mnoha posedlých vycházeli... nečistí duchové a mnoho

ochrnutých a chromých bylo uzdraveno. A tak nastala veliká radost v tom městě.“ (Sk 8,5-8)

Poselství, které Ježíš předal samařské ženě, s níž rozmlouval u Jákobovy studny, přineslo své ovoce. Když tehdy tato žena vyslechla jeho slova, šla k obyvatelům města a vyzvala je: „Pojďte se podívat na člověka, který mi řekl všechno, co jsem dělala. Není to snad Mesiáš?“ Vyšli tedy z města a šli k němu.“ „Prosili ho, aby u nich zůstal. I zůstal tam dva dny. A ještě mnohem víc jich uvěřilo pro jeho slovo.“ (J 4,29.30.40.41)

Když byli Ježíšovi učedníci vyhnáni z Jeruzaléma, někteří z nich našli v Samařsku bezpečné útočiště. Samařané tyto posly evangelia přivítali, takže obrácení židů sklízeli bohatou úrodu mezi těmi, kteří byli dříve jejich úhlavními nepřáteli.

Na cestě z Jeruzaléma do Gázy se Filip setkal s komorníkem etiopské královny, kterého následně pokřtíl.

Filipova práce v Samařsku byla velmi úspěšná. Povzbuzen tímto zdarem poslal Filip do Jeruzaléma pro pomoc. Teprve nyní apoštolové plně pochopili význam Ježíšových slov: „Budete mi svědky v Jeruzalémě a v celém Judsku, Samařsku a až na sám konec země.“ (Sk 1,8)

KŘEST ETIOPSKÉHO DVOŘANA

Když byl Filip ještě v Samařsku, nebeský posel jej vyzval: „Vydej se na jih k cestě, která vede z Jeruzaléma do Gázy...“ Filip se vydal k té cestě.“ (Sk 8,26.27) Vůbec o tomto příkazu nepochyboval a neváhal jej uposlechnout, protože se naučil plnit Boží vůli.

„A hle, právě přijížděl etiopský dvořan, správce všech pokladů kandaky, to jest etiopské královny. Ten vykonal pouť do Jeruzaléma a nyní se vracel na svém voze a četl proroka Izaiáše.“ (Sk 8,27.28) Tento Etiopan byl vysoce postavený a vlivný muž. Bůh věděl, že kdyby byl obrácen, nenechal by si své poznání pro sebe a vykonal by velké dílo ve prospěch evangelia. Když hledal pravdu, provázeli jej Boží andělé a byl přitahován ke Spasiteli. Prostřednictvím Ducha svatého mu Bůh přivedl do cesty člověka, který ho mohl dovést k poznání.

Filip dostal příkaz, aby šel k etiopskému dvořanovi a vysvětlil mu proctví, které právě četl: Duch mu řekl: „Běž k tomu vozu a jdi vedle něho!“ Když Filip přistoupil k dvořanovi, zeptal se ho: „Rozumíš tomu,

co čteš?‘ On odpověděl: Jak bych mohl, když mi to nikdo nevyložil!‘ A pozval Filipa, aby nastoupil a sedl si vedle něho.“ Místo Písma, které četl, bylo Izajášovo proroctví o Kristu: „Jako ovce vedená na porážku, jako beránek, němý, když ho stříhají, ani on neotevřel ústa. Ponižil se, a proto byl soud nad ním zrušen; kdo bude moci vypravovat o jeho potomcích? Vždyť jeho život na této zemi byl ukončen.“ (Sk 8,29-33)

Dvořan se zeptal: „O kom to prorok mluví – sám o sobě, či o někom jiném?“ Nato mu Filip odhalil velkou pravdu o spasení. Vyšel z tohoto místa v Písmu „a zvěstoval mu Ježíše“. (Sk 8,34.35)

Dvořana výklad Písma velmi zaujal. Když učedník skončil, byl ochoten přijmout poznání, jehož se mu dostalo. Své vysoké světské postavení nepoužil jako záminku k odmítnutí evangelia. „Jak pokračovali v cestě, přijeli k místu, kde byla voda. Dvořan řekl: Zde je voda. Co brání, abych byl pokřtěn?“ Filip mu řekl: Jestliže věříš celým svým srdcem, nic tomu nebrání.‘ On mu odpověděl: ‚Věřím, že Ježíš Kristus je Syn Boží.‘ Dal zastavit vůz a oba, Filip i dvořan, sestoupili do vody a Filip jej pokřtíl.

Když vystoupili z vody, Duch Páně se Filipa zmocnil a dvořan ho už neviděl, ale radoval se a jel dál svou cestou. Filip se pak ocitl v Azótu. Procházel všemi městy a přinášel jim radostnou zvěst, až se dostal do Cesareje.“ (Sk 8,36-40)

Etiopský dvořan je představitelem velké skupiny lidí, kteří musí být vy-

učeni takovými misionáři, jako byl Filip – misionáři, kteří zaslechnou Boží hlas a půjdou tam, kam je Bůh posílá. Mnozí lidé čtou Písmo, ale nechápou jeho pravý význam. Na celém světě jsou muži i ženy, kteří toužebně vzhlížejí k nebi. Modlitby, slzy a otázky lidí, kteří touží po poznání, milosti a Duchu svatém, stoupají vzhůru. Mnozí stojí na prahu Božího království a čekají jen na to, až do něj budou uvedeni.

DÍLO ZÁCHRANY

Anděl zavedl Filipa k člověku, který toužil po poznání a byl ochoten přijmout evangelium. I dnes povedou andělé kroky těch služebníků, kteří dovolí Duchu svatému, aby posvětil jejich ústa a očistil a zušlechtil jejich charakter. Anděl, který byl vyslán k Filipovi, mohl etiopskému dvořanovi posloužit sám. Takto však Bůh nepracuje. Jeho záměrem je, aby si lidé navzájem sloužili.

Úkol svěřený prvním učedníkům je odkazem pro věřící v každé době. Každý, kdo přijal evangelium, obdržel posvátnou pravdu, kterou má oznámit světu. Věrní Boží lidé byli vždy pilnými misionáři, kteří věnovali své prostředky na oslavu Božího jména a moudře využívali své schopnosti k jeho službě.

Obětavá práce křesťanů v minulosti by pro nás měla být příkladem a motivací. Členové Boží církve by měli být pohotová k dobrým skutkům, měli by se oprostit od světské ctižádosti a jít ve stopách toho,

který konal dobro všude, kam přišel. Se soucitem a porozuměním by měli sloužit těm, kdo potřebují pomoc, a vyprávět hříšníkům o Spasitelově lásce. Taková práce vyžaduje úsilí a je namáhavá, ale přináší bohatou odměnu. Ti, kdo se takové službě upřímně oddají, budou přivádět lidi ke Spasiteli. Vlivu, který provází plnění Božího pověření, totiž nelze odolat.

Odpovědnost za plnění Božího poslání nespočívá pouze na vysvěceném kazateli. Každý, kdo přijal Krista, je povolán, aby pracoval pro záchranu svých bližních. „A Duch i nevěsta praví: ‚Přijď!‘ A kdokoli to slyší, ať řekne: ‚Přijď!‘“ (Zj 22,17) Výzva předávat toto pozvání dál se vztahuje na celou církev. Každý, kdo je zaslechně, má opakovat „Přijď!“, aby se ozvěnou tohoto poselství rozezněly hory i údolí.

Domnívat se, že dílo záchrany lidí je pouze věcí kazatelů, je osudným omylem. Pokorný, posvěcený věřící, jehož Pán vinice pověřil službou pro jiné lidi, potřebuje povzbuzení od těch, jimž byla svěřena větší odpovědnost. Ti, kdo stojí v čele Boží církve, by si měli uvědomit, že Spasitelovo

vo pověření platí pro všechny, kdo věří v jeho jméno. Bůh vyšle na svou vinici mnohé, kteří nebyli ke službě oddělení vkládáním rukou.

Stovky, ba dokonce tisíce těch, kteří zaslechli poselství o spasení, stále ještě nečinně postávají na trhu, přestože by se mohli aktivně zapojit do některé oblasti služby. Kristus jim říká: „Co tu stojíte celý den nečinně?“ A dodává: „Jděte i vy na mou vinici.“ (Mt 20,6.7) Proč na tuto výzvu nereaguje mnohem více lidí? Mohou se snad vymluvit na to, že nejsou kazatelé? Měli by pochopit, že kromě práce kazatelů je zde mnoho úkolů, které musí vykonat tisíce posvěcených laických členů.

Bůh již dlouho čeká, až celou církev ovládne duch služby, až pro něj každý bude pracovat podle svých schopností. Až členové Boží církve dokončí zvěstování evangelia na bílých místech doma i v zahraničí, splní úkol, jímž byli pověřeni. Brzy nato bude celý svět varován a Pán Ježíš se vrátí na tuto zemi v moci a velké slávě. „Toto evangelium o království bude kázáno po celém světě na svědectví všem národům, a teprve potom přijde konec.“ (Mt 24,14)

SAULOVO OBRÁCENÍ

*Na cestě do Damašku se Saul z Tarsu setkal se vzkříšeným Kristem.
Tato událost způsobila, že se z fanatického pronásledovatele stal
Kristův následovník.*

V okruhu vůdců židovského národa, kteří byli silně znepokojeni úspěchem provázejícím hlásání evangelia, vynikal Saul z Tarsu. Přestože se narodil jako římský občan, byl původem Žid a byl vychován v Jeruzalémě nejvýznamnějšími rabíny. Saul byl „z rodu izraelského, z pokolení Benjamínova, Hebrej z Hebrejů; jde-li o zákon – farizeus; jde-li o horlivost – pronásledovatel církve; jde-li o spravedlnost podle zákona, byl... bez úhony“ (Fp 3,5.6). Rabíni ho považovali za velmi slibného mladého muže a vkládali do něj velké naděje jako do schopného a horlivého obránce staré víry. Přijetím do vele rady se z něj stal mocný muž.

Saul sehrál rozhodující roli při výslechu a odsouzení Štěpána. Avšak jasné důkazy Boží přítomnosti, jimiž se Bůh k mučedníkovi přiznal, vzbudily v Saulovi pochybnosti, zda bylo pronásledování Ježíšových učedníků, které vedl, spravedlivé. Byl velmi znepokojen a ve své bezradnosti se obrátil na ty, jejichž moudrosti a úsudku pevně důvě-

řoval. Argumenty kněží a předních mužů jej nakonec přesvědčily, že Štěpán se rouhal, že Kristus, kterého umučený učedník kázal, byl podvodník, a že právo je tedy na straně těch, kdo zastávají svatý úřad.

K tomuto závěru Saul dospěl po velkém vnitřním zápase. Jeho vzdělání, předsudky a úcta ke svým bývalým učitelům, jeho ctižádost a snaha získat si přízeň lidu ho však nakonec dovedly k tomu, že se vzepřel hlasu svého svědomí a Boží milosti. Když dal s konečnou platností za pravdu kněžím a zákoníkům, začal velmi tvrdě vystupovat proti učení, které šířili Ježíšovi následovníci. Z jeho popudu byli svatí lidé vláčeni před soudy. Mnozí z nich byli odsouzeni k žaláři, a někteří dokonce k smrti, a to jenom proto, že věřili v Ježíše. V nově vzniklé církvi zavládl smutek a žal a mnozí se snažili zachránit útekem.

Ti, které toto pronásledování vyhnalo z Jeruzaléma, „začali kázat evangelium všude, kam přišli“ (Sk 8,4). Kromě jiných měst prchali i do

Damašku, kde se na novou víru obrátilo mnoho lidí.

NA CESTĚ DO DAMAŠKU

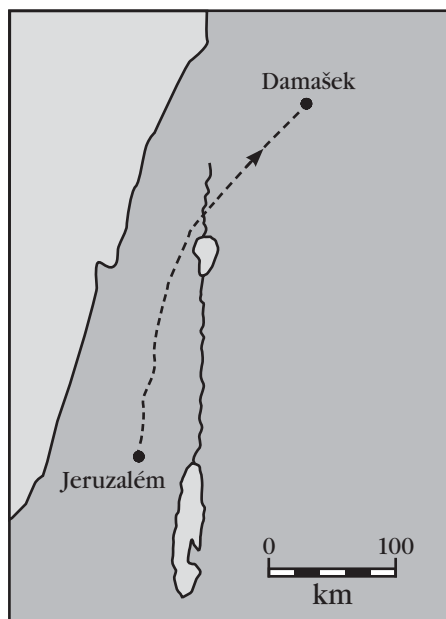
Kněží a přední mužové doufali, že prozíravým úsilím a krutým pronásledováním se jim toto kacírství podaří potlačit. Nyní měli pocit, že v opatřeních, která byla proti novému učení přijata v Jeruzalémě, budou muset pokračovat i na jiných místech. Saul se nabídl, že splní jejich zvláštní požadavky ohledně Damašku. „Nepřestával vyhrožovat učedníkům Páně a chtěl je vyhladit. Šel proto k veleknězi a vyžádal si od něho doporučující listy pro synagógy v Damašku, aby tam mohl vyhledávat muže i ženy, kteří se hlásí k tomuto směru, a přivést je v poutech do Jeruzaléma.“ (Sk 9,1.2) A tak se „s plnou mocí a pověřením velekněží“ (Sk 26,12) vypravil Saul z Tarsu s nasazením všech svých sil a poháněn slepým fanatismem na tuto památnou cestu. Její podivné okolnosti měly od základu změnit jeho život.

Bylo právě poledne, když se v poslední den cesty unavení poutníci blížili k Damašku. Spatřili před sebou rozsáhlé plochy úrodné půdy s překrásnými zahradami a bohatými sady, zavlažované chladivou vodou potoků přitékajících z okolních hor. Po tak dlouhé cestě jednotvárnou pustinou byl pohled na takovou krajinu opravdu osvěžující. Zatímco Saul a jeho průvodci s obdivem hleděli na úrodnou rovinu a krásné město rýsující se na jejím pozadí,

„zazářilo kolem něho náhle světlo z nebe“ (Sk 9,3). Jak později prohlásil, bylo „jasnější než slunce. Jeho záře obklopila mne i ty, kdo šli se mnou.“ (Sk 26,13) Toto světlo bylo tak oslňující, že je lidské oči nemohly snést. Oslepený a vyděšený Saul padl tváří k zemi.

Byli stále ještě ozářeni světlem, když Saul uslyšel „hlas, který... mluvil hebrejsky: ‚Saule, Saule, proč mě pronásleduješ? Marně se vzpínáš proti bodcům.‘“ Saul se zeptal: „Kdo jsi, Pane?“ A Pán řekl: Já jsem Ježíš, kterého ty pronásleduješ.“ (Sk 26,14.15)

Vystrašení Saulovi společníci byli oslepeni velkým jasnem, takže sice slyšeli hlas, ale nikoho neviděli. Saul však rozuměl všemu, co bylo vyřčeno. Ten,

Na cestě z Jeruzaléma do Damašku se Saulovi, úhlavnímu nepříteli křesťanství, zjevil zmrtvýchvstalý Ježíš.

kdo s ním hovořil, se mu jasně zjevil jako Boží Syn. Ve vznešené bytosti stojící před ním rozpoznal ukřižovaného Ježíše. Obraz jeho tváře se ohromenému Židovi navždy vryl do paměti. Spasitelova slova ho zasáhla drtivou silou. Nejtemnější zákoutí jeho mysli zaplavilo světlo a odhalilo nevědomost a omyly jeho dřívějšího života. Uvědomil si, že potřebuje osvětlení Duchem svatým.

Nyní Saul pochopil, že pronásledováním Ježíšových učedníků konal ve skutečnosti dílo satanovo. To, co považoval za správné a za svou vlastní povinnost, se zakládalo především na jeho slepé důvěře ke kněžím a předním mužům. Věřil jim, když ho ujišťovali, že příběh o vzkříšení je jen rafinovaným výmyslem učedníků. Ale teď, když se mu Ježíš osobně zjevil, byl si jistý, že tvrzení učedníků jsou pravdivá.

V okamžiku tohoto nebeského osvětlení pracovala Saulova mysl pozoruhodně rychle. Začal chápat prorocství zaznamenaná v Písmu svatém. Rozpoznal, že Ježíšovo zavržení Židy, jeho ukřižování, vzkříšení a nanebevstoupení byly předpovězeny proroky. To ho utvrdilo v přesvědčení, že byl zaslíbeným Mesiášem. Živě se mu vybavila Štěpánova poslední slova a uvědomil si, že mučedník skutečně spatřil „Boží slávu“, když řekl: „Hle, vidím nebesa otevřená a Syna člověka, stojícího po pravici Boží.“ (Sk 7,55.56) Kněží označili tato slova za rouhání, ale Saul nyní věděl, že byla pravdivá.

Takové zjevení muselo být pro pronásledovatele Boží církve velkým překvapením. Nyní si byl Saul naprosto jistý, že zaslíbený Mesiáš přišel na tuto zemi jako Ježíš Nazaretský a byl zavržen a ukřižován těmi, které přišel zachránit. Dále věděl, že Spasitel vítězně vstal z hrobu a vystoupil do nebe. V tomto okamžiku Božího zjevení Saula s hrůzou napadlo, že Štěpán, který svědčil o ukřižovaném a vzkříšeném Spasiteli, byl popraven s jeho souhlasem. Později pak na jeho popud zahynuli při krutém pronásledování mnozí další vzácní následovníci Ježíše Krista.

Spasitel promlouval k Saulovi prostřednictvím jasných Štěpánových argumentů, které nebylo možné vyvrátit. Vzdělaný Žid spatřil, jak se v mučedníkově tváři odráží světlo Kristovy slávy, a zdálo se mu, že „je jako tvář anděla“ (Sk 6,15). Byl svědkem Štěpánovy trpělivosti a viděl, jak odpustil svým nepřátelům. Kromě toho byl také svědkem nezlomnosti a radostné odevzdanosti mnohých dalších, které nechal mučit a týrat. Dokonce viděl, jak někteří s radostí obětují pro víru i svůj život.

Všechny tyto věci na Saula hluboce působily a čas od času na něj doléhalo přesvědčení, že Ježíš byl zaslíbeným Mesiášem, které jen stěží dokázal potlačit. Celé noci se mu vzpíral a nakonec se pokaždé snažil utvrdit ve své víře, že Ježíš nebyl Mesiášem a že jeho následovníci byli jen oklamání fanatici.

Nyní promluvil k Saulovi sám Kristus: „Saule, Saule, proč mě proná-

sleduješ?“ Na otázku „Kdo jsi, Pane?“ mu stejný hlas odpověděl: „Já jsem Ježíš, kterého ty pronásleduješ.“ Kristus se zde ztotožňuje se svým lidem. Pronásledováním Ježíšových následovníků bojoval Saul přímo proti nebeskému Bohu. Když falešně obviňoval věřící a křivě proti nim svědčil, ve skutečnosti vystupoval proti Spasiteli světa.

Saul vůbec nepochyboval o tom, že s ním osobně hovořil Ježíš Nazaretský, toužebně očekávaný Mesiáš, Útěcha a Vykupitel Izraele. Rozechvělý a vyděšený se zeptal: „Pane, co chceš, abych činil?“ (Sk 9,6 kral.) A Ježíš mu odpověděl: „Vstaň, jdi do města a tam se dovíš, co máš dělat.“ (Sk 9,6)

PRÍLEŽITOST K ROZJÍMÁNÍ

Když záře zmizela, Saul vstal a zjistil, že je úplně slepý. Odlesk Kristovy vznešenosti byl pro jeho smrtelné oči příliš silný; a když nyní ustoupil, jeho zrak zahalila temná noc. Domníval se, že slepota je Božím trestem za jeho kruté pronásledování Ježíšových následovníků. Tápal kolem sebe v hrozně tmě a jeho společníci, kteří byli také vylekaní a ohromení, ho museli „vzít za ruce a dovést do Damašku“ (Sk 9,8).

Když se Saul ráno toho rušného dne blížil k Damašku, byl naplněn pocitem samolibosti, protože v něj velekněz složil veškerou svou důvěru. Byla mu svěřena velká odpovědnost. Měl pokud možno zastavit šíření nové víry v Damašku, a tak podpořit zájmy židovského náboženství. Předsevzal

si, že jeho poslání bude korunováno úspěchem, a tak dychtivě hleděl vstříc budoucím událostem.

Jeho příjezd do města však dopadl úplně jinak, než jak si ho představoval. Byl raněn slepotou a bezmocný, trápily ho výčitky svědomí a nevěděl, jaký další trest ho ještě čeká. Vyhledal tedy dům učedníka Judy, kde měl dost času na soukromou modlitbu a rozjímání.

Po tři dny Saul „neviděl, nic nejedl a nepil“ (Sk 9,9). Tyto dny duševního utrpení mu připadaly jako roky. Znovu a znovu si s bolestí uvědomoval, jaký podíl měl na umučení Štěpána. S hrůzou přemýšlel o vině, která na něm spočívá, protože se nechal ovládnout záští a předsudky kněží a předních mužů, přestože Štěpánovu tvář ozářilo nebeské světlo. Smutně a zkroušeně vzpomínal, kolikrát zavřel oči a zacpal si uši, aby neviděl a neslyšel pádné důkazy, a jak nelítostně vyzýval k pronásledování učedníků Ježíše Nazaretského.

Tyto dny přísného sebezpytování a pokořování strávil Saul o samotě a v ústraní. Věřící věděli, proč přišel do Damašku, protože byli před ním varováni. Raději se tedy od něj drželi dál a neprojevovali mu žádnou účast. Báli se, že se jen přetvařuje, aby je mohl snadněji oklamat. Saul zase nijak netoužil po setkání s neobrácenými Židy, s nimiž se původně chtěl spolčit k pronásledování věřících. Věděl, že by jeho příběh ani nevyslechli. A tak se zdálo, že je zbaven soucitu všech lidí. Jeho jediná naděje na pomoc byla v milosrdném

Bohu a právě na něj se ve svém velkém žalu obrátil.

Během dlouhých hodin, které trávil o samotě s Bohem, si Saul vzpomněl na řadu oddílů Pisma poukazujících na první Kristův příchod. V paměti osvěžené přesvědčením, které se ho zmocnilo, si pečlivě procházel proroctví. Když přemýšlel o jejich významu, divil se své dosavadní zaslepenosti a nechápavosti a zaslepenosti všech židů, která vedla k zavržení Krista jako zaslíbeného Mesiáše. Jeho osvětlenému rozumu se nyní vše zdálo být jasné. Pochopil, že jeho dřívější předsudky a nevěra zatemnily jeho duchovní vnímavost a zabránily mu rozpoznat v Ježíši Nazaretském Mesiáše, o kterém hovořila proroctví.

SAULOVO OBRÁCENÍ

Když se Saul plně podřídil usvědčující moci Ducha svatého, poznal, jakých chyb se ve svém životě dopustil a jak velký dosah mají požadavky Božího zákona. Kdysi býval pyšným farizejem, který byl přesvědčen, že jej ospravedlnují jeho dobré skutky. Nyní se v dětské pokoře a prostotě skláněl před Bohem, vyznával svou vlastní nehodnost a dovolával se zásluh ukřižovaného a vzkříšeného Spasitele. Saul dychtil po dokonalém souladu a společenství s Otcem a Synem. Opravdovost jeho touhy po odpuštění a přijetí vyjadřovaly vroucí prosby, které vysílal k trůnu milosti.

Modlitby zkroušeného farizeje nebyly zbytečné. Boží milost přetvo-

řila jeho nejniternější myšlenky a city, takže všechny jeho schopnosti byly uvedeny do souladu s věčnými Božími záměry. Saul si začal Krista a jeho spravedlnosti cenit více než čehokoli jiného na celém světě.

Saulovo obrácení je přesvědčivým důkazem o zázračné moci Ducha svatého usvědčovat člověka z hříchu. Saul opravdu věřil, že Ježíš Nazaretský pohrdal Božím zákonem a učil své učedníky, že je neplatný. Po svém obrácení však uznal, že Ježíš přišel na tento svět se zjevným úmyslem zastat se Otcova zákona. Byl přesvědčený, že Ježíš byl původcem celého židovského obětního systému. Rozpoznal, že při ukřižování se předobraz stal skutečností a že v Ježíši se naplnila starozákonní proroctví o Vykupiteli Izraele.

Ve zprávě o Saulově obrácení jsou vytyčeny důležité principy, které bychom si měli navždy zapamatovat. Saul byl přenesen do bezprostřední Kristovy přítomnosti. Kristus si jej vybral pro velmi důležité dílo, měl se stát jeho vyvoleným „nástrojem“ (Sk 9,15). Bůh mu však neřekl hned, jaký úkol mu chce svěřit. Postavil se mu do cesty a usvědčil ho z hříchu; když se ho však Saul zeptal: „Co mám dělat, Pane?“ (Sk 22,10), Bůh přivedl hledajícího Žida do své církve. Zde měl poznat, jaké s ním má úmysly.

SAUL PŘIJAT DO CÍRKVE

Úžasné světlo, které prozářilo temnotu kolem Saula, bylo Božím dílem;

určité dílo však pro něj měli vykonat i učedníci. Kristus se mu zjevil a usvědčil ho z hříchu; a nyní byl kající se Saul připraven na setkání s těmi, které Bůh pověřil vyučováním své pravdy.

Zatímco Saul v ústraní Judova domu pokračoval v modlitbách a prosbách, Bůh se v Damašku zjevil učedníkovi „jménem Ananiáš“. Řekl mu, že Saul z Tarsu se modlí a potřebuje pomoc. Nebeský posel vyzval Ananiáše: „Jdi hned do ulice, která se jmenuje Prímá, a v domě Judově vyhledej Saula z Tarsu. Právě se modlí a dostalo se mu vidění, jak k němu vchází muž jménem Ananiáš a vkládá na něj ruce, aby opět viděl.“ (Sk 9,10-12)

Ananiáš nemohl andělovým slovům uvěřit. Zprávy o Saulově krutém pronásledování věřících v Jeruzalémě se roznesly široko daleko. Proto se odvážil namítnout: „Pane, mnoho lidí mi vyprávělo o tom člověku, kolik zla způsobil bratřím v Jeruzalémě. Také zde má od velekněží plnou moc zatknout každého, kdo vyzývá tvé jméno.“ Ale Boží příkaz byl jednoznačný: „Jdi, neboť on je mým nástrojem, který jsem si zvolil, aby nesl mé jméno národům i králům a synům izraelským.“ (Sk 9,13-15)

Ananiáš tedy uposlechl andělův pokyn a vyhledal muže, který ještě nedávno vyhrožoval všem, kdo uvěřili v Ježíšovo jméno. Vložil ruce na hlavu kajícího a ztrápeného Saula a řekl: „Saule, můj bratře, posílá mě k tobě Pán — ten Ježíš, který se ti zje-

vil na tvé cestě; chce, abys opět viděl a byl naplněn Duchem svatým.“

Tu jako by mu s očí spadly šupiny, zase viděl a hned se dal pokřtít.“ (Sk 9,17.18)

Takto Bůh potvrdil plnou moc nově vzniklé církve a spojil Saula se svým vyvoleným nástrojem na této zemi. Církve byla nyní Kristovým zástupcem zde na zemi a jejím úkolem bylo vést kající hříšníky na cestu života.

Mnozí lidé se domnívají, že za své poznání a zkušenosti jsou odpovědní pouze Kristu, bez ohledu na jeho uznávané následovníky na této zemi. Ježíš je přítelem hříšníků. Jejich žal se ho dotýká. Má veškerou moc na nebi i na zemi, ale uznává prostředky, které určil k vyučování a ke spáse lidí. Přivádí hříšníky do církve a jejím prostřednictvím šíří v tomto světě poznání.

Když byl Saul v zajetí svého slepého fanatismu a předsudků, zjevil se mu Kristus, kterého pronásledoval. Hned nato byl přiveden do církve, která má poznání pro tento svět. V tomto případě představuje Ananiáš Krista a zároveň i jeho služebníky zde na zemi, kteří byli ustanoveni jeho zástupci. Jako Kristův zástupce se Ananiáš dotýká Saulových očí, aby se mu vrátil zrak. Jako Kristův zástupce na něj vkládá ruce, a když se modlí v Kristově jménu, Saul dostává Ducha svatého. Vše koná v Ježíšově jménu a moci. Kristus je zdrojem; církve je nástrojem.

PŘÍPRAVA NA SLUŽBU

Kvůli pronásledování ze strany židů musel Pavel uprchnout z Damašku do Arábie, kde se nějaký čas věnoval studiu a rozjímání. Po svém návratu se v Jeruzalémě setkal s Ježíšovými učedníky, kteří jej přijali mezi sebe.

Po svém křtu ukončil Pavel půst, zůstal s damašskými učedníky „několik dní a hned začal v synagógách kázat, že Ježíš je Syn Boží“ (Sk 9,19.20). Směle prohlašoval, že Ježíš Nazaretský byl toužebně očekávaným Mesiášem, který „zemřel za naše hříchy podle Písem a byl pohřben; byl vzkříšen třetího dne“ a poté se ukázal Dvanácti a ostatním. „Naposledy ze všech,“ dodal Pavel, „se jako nedochůdce ukázal i mně“. (1 K 15,3.4.8) Jeho argumenty založené na proroctvích byly tak přesvědčivé a jeho úsilí provázely tak zřejmé projevy Boží moci, že židé žasli a nebyli schopni cokoli namítnout.

Zpráva o Pavlově obrácení židy velmi překvapila. Vydal se na cestu do Damašku „s plnou mocí a pověřením velekněží“ (Sk 26,12), aby zde zatýkal a pronásledoval věřící. Nyní však kázal evangelium o ukřižovaném a vzkříšeném Spasiteli a byl oporou těch, kdo již byli Ježíšovými učedníky. Přitom neustále obracel další lidi na víru, proti níž kdysi tak tvrdě vystupoval.

Dříve byl Pavel známý jako horlivý obhájce židovského náboženství a neúnavný pronásledovatel Ježíšových stoupenců. Byl odvážný, samostatný a vytrvalý. Se svým nadáním a vzděláním se mohl uplatnit na jakémkoli místě. Byl neobyčejně bystrý a svým jízlivým výsměchem dokázal svého protivníka přivést do nezáviděníhodné situace. A nyní židé viděli, jak se tento velmi nadějný mladý muž přidal k těm, které až dosud pronásledoval, a nebojácně kázal v Ježíšově jménu.

Generál, který padne v bitvě, je sice pro svou armádu ztracen, ale jeho smrt nepřítele nijak neposílí. Jestliže se však vysoce postavený muž spojí s nepřátelskými silami, pak nejenže se postrádají jeho služby, ale strana, k níž se přidal, se octne ve velké výhodě. Bůh mohl Saula z Tarsu na jeho cestě do Damašku usmrtit, čímž by pronásledovatele značně oslabil. Ve své prozřetelnosti však nejen ušetřil Saulův život, ale získal ho na svou stranu. A tak se hrdina, který bojoval po boku nepřítele, při-

dal ke Kristu. Pavel byl obratný řečník a ostrý kritik. Odhodlaně šel za svým cílem, byl odvážný a nenechal se zastrašit. A přesně tyto vlastnosti mladá církev potřebovala.

Když Pavel kázal Krista v Damašku, všichni, kdo ho slyšeli, žasli a říkali: „To je přece ten, který se snažil v Jeruzalémě vyhladit všechny vyznavače tohoto jména. I sem přišel jen proto, aby je v poutech odvedl k velekněžím.“ (Sk 9,21) Pavel prohlašoval, že jeho obrácení nezpůsobilo žádné náhlé hnutí mysli nebo fanatismus, ale došlo k němu na základě přesvědčivých důkazů. Když zvěstoval evangelium, snažil se objasnit proroctví týkající se prvního Kristova příchodu. Dokazoval, že tato proroctví se doslovně naplnila v Ježíši Nazaretském. Základem jeho víry bylo spolehlivé prorocké slovo.

Když Pavel dál vyzýval užaslé posluchače, aby „se v pokání obrátili k Bohu a podle toho žili“ (Sk 26,20), „působil čím dál tím mocněji a svými důkazy, že Ježíš je Mesiáš, přiváděl do úzkých damašské židy“ (Sk 9,22). Mnozí se však zatvrdili a nechtěli jeho poselství přijmout. Jejich údiv nad jeho obrácením se brzy změnil ve stejně silnou nenávist, jakou projevovali vůči Ježíšovi.

PAVEL V ARÁBII

Odpor natolik vzrostl, že Pavel nemohl v Damašku dále pracovat. Nebeský posel mu přikázal, aby toto místo na čas opustil. Odešel tedy

„do Arábie“ (Ga 1,17), kde našel bezpečné útočiště.

Zde, v samotě pouště, měl Pavel dostatek času na soukromé studium a rozjímání. V klidu přemýšlel o tom, co prožil, a upřímně litoval, čeho se dopustil. Opravdově hledal Boha a nepřestal, dokud neměl jistotu, že jeho pokání bylo přijato a jeho hřích odpuštěn. Toužil po ujištění, že v jeho budoucí službě bude Ježíš stát při něm. Zcela se osvobodil od předsudků a tradic, které až dosud formovaly jeho život, a přijal ponaučení od Zdroje veškeré pravdy. Ježíš byl jeho přítelem, upevňoval jeho víru a v hojné míře ho obdaroval moudrostí a milostí.

Jestliže se lidská mysl spojí s Boží myslí, jestliže se smrtelný člověk spojí s nekonečným Bohem, vliv takového společenství na tělo, mysl a duši nelze docenit. Člověk v něm získá nejvyšší vzdělání. Je to Boží vlastní metoda rozvoje. Boží poselství pro lidstvo zní: „Měj se k Bohu důvěrněji.“ (Jb 22,21)

Pavel cítil stále větší zodpovědnost za úkol, jímž byl slavnostně pověřen, když rozmlouval s Ananiášem. Když se Pavel na jeho pokyn: „Bratře Saule, otevři oči!“ poprvé podíval do tváře tohoto zbožného muže, Ananiáš mu pod vlivem Duha svatého řekl: „Bůh našich otců si tě vyvolil, abys poznal jeho vůli, spatřil jeho Spravedlivého a slyšel hlas z jeho úst. Budeš jeho svědkem před všemi lidmi a budeš mluvit o tom, co jsi viděl a slyšel. Nuže neváhej! Vstaň, vzývej jeho jméno a dej

se pokřtít, abys byl obmyt ze svých hříchů.“ (Sk 22,13-16)

Tato slova se shodovala s tím, co řekl Saulovi sám Ježíš, když ho zastavil na cestě do Damašku: „Neboť proto jsem se ti zjevil, abych tě učinil svým služebníkem a svědkem toho, co jsi spatřil a co ti ještě dám poznat. Budu tě chránit před izraelským národem i před pohany, k nimž tě posílám, abys otevřel jejich oči a oni se obrátili od tmy ke světlu, od moci satanovy k Bohu, a vírou ve mne dosáhli odpuštění hříchů a podílu mezi posvěcenými.“ (Sk 26,16-18)

Když Pavel uvažoval o těchto věcech, stále jasněji chápal, že je „z vůle Boží“ povolán k tomu, aby se stal apoštolem Krista Ježíše (viz 1 K 1,1). Ke svému úkolu nebyl pověřen „lidmi, ale Ježíšem Kristem a Bohem Otcem“ (Ga 1,1). Byl si vědom, jak velké dílo má vykonat, a proto pilně studoval Písmo svaté, aby nezvěstoval evangelium „moudrostí slov, aby Kristův kříž nepozbyl smyslu“. Chtěl, aby se jeho řeč a kázání „prokazovaly... Duchem a mocí“, aby se víra všech, kdo ho uslyší, „nezakládala na moudrosti lidské, ale na moci Boží“ (1 K 1,17; 2,4.5).

Když Pavel zkoumal Písmo, poznal, že v celých dějinách si Bůh nepovolal „mnoho moudrých podle lidského soudu, ani mnoho mocných, ani mnoho urozených; ale co je světu bláznovstvím, to vyvolil Bůh, aby zahanbil moudré, a co je slabé, vyvolil Bůh, aby zahanbil silné; neurozené v očích světa a opovržené Bůh vyvolil, ano vyvolil to, co není, aby to, co

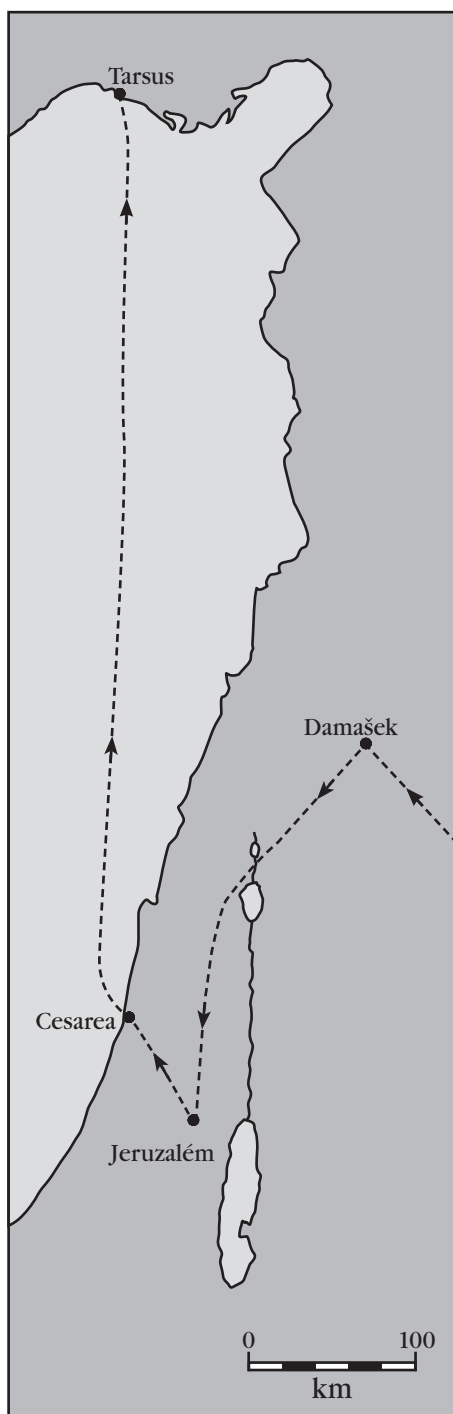
jest, obrátil v nic – aby se tak žádný člověk nemohl vychloubat před Bohem“ (1 K 1,26-29). Když takto Pavel přemýšlel o světské moudrosti ve světle kříže, rozhodl se, že nebude znát „nic než Ježíše Krista, a to Krista ukřižovaného“ (1 K 2,2).

V průběhu celé své pozdější služby Pavel nikdy neztratil ze zřetele Zdroj své moudrosti a síly. I po mnoha letech stále prohlašuje: „Život, to je pro mne Kristus.“ (Fp 1,21) Na jiném místě zase říká: „Všecko pokládám za ztrátu, neboť to, že jsem poznal Ježíše, svého Pána, je mi nade všecko. Pro něho jsem všecko ostatní odepsal..., abych získal Krista a nalezen byl v něm nikoli s vlastní spravedlností, která je ze zákona, ale s tou, která je z víry v Krista – spravedlností z Boha založenou na víře, abych poznal jej a moc jeho vzkříšení i účast na jeho utrpení.“ (Fp 3,8-10)

SETKÁNÍ V JERUZALÉMĚ

Z Arábie se Pavel „zase vrátil do Damašku“ (Ga 1,17) a „směle mluvil ve jménu Páně“ (Sk 9,28). A protože židé nedokázali odporovat jeho moudrým argumentům, „uradili se, že Saula zabijí“ (Sk 9,23). Městské brány byly dnem i nocí pečlivě hlídány, aby mu zabránili v úniku. V těchto těžkých chvílích vysílali učedníci naléhavé prosby k Bohu. Nakonec Pavla „spustili... dolů z hradeb v koši po provazech“ (Sk 9,25).

Po útěku z Damašku se Pavel vydal do Jeruzaléma. Od jeho obráće-

ní již uplynuly asi tři roky. Jak sám později prohlásil, Jeruzalém chtěl navštívit hlavně proto, aby se „seznámil s Petrem“ (Ga 1,18). Když přišel do města, kde ho kdysi dobře znali jako „Saula pronásledovatele“, „chtěl se připojit k učedníkům; ale všichni se ho báli, protože nevěřili, že k nim patří“. Nebylo pro ně snadné uvěřit, že z fanatického farizeje, který vynakládal všechny své síly na zničení církve, se stal upřímný Ježíšův následovník. „Tu se ho ujal Barnabáš, uvedl ho k apoštolům a vypravoval jim, jak Saul na cestě do Damašku uviděl Pána, uslyšel jeho hlas, a jak tam potom neohroženě kázal v Ježíšově jménu.“ (Sk 9,26.27)

Když to učedníci slyšeli, přijali ho mezi sebe. Brzy získali dostatek důkazů o tom, že jeho křesťanská zkušenost je opravdová. Budoucí apoštol pohanů se nyní nacházel ve městě, kde žilo mnoho jeho bývalých spolupracovníků. Prál si, aby mohl těmto židovským vůdcům objasnit proroctví poukazující na Mesiáše, která se naplnila příchodem Spasitele. Pavel byl přesvědčen o tom, že tito učitelé Izraele, kteří

Poté, co se apoštol Pavel vrátil z Arábie do Damašku, vydal se do Jeruzaléma, kde se sešel s hlavními představiteli křesťanské církve a veřejně se postavil na stranu evangelia. Tím vyvolal hněv v řadách židů a byl nucen uprchnout přes moře do Tarsu.

byli dříve jeho dobrými přáteli, jsou stejně upřímní a čestní jako on. Ve smýšlení svých židovských bratří se však hluboce zmýlil. Doufal, že se brzy obrátí, ale byl hořce zklamán. Ačkoli „směle mluvil ve jménu Páně“ a „kázal také řecky mluvícím židům a přel se s nimi“, vedoucí představitelé židovské církve mu nechtěli uvěřit. Dokonce „se ho pokoušeli zabít“. (Sk 9,28.29) Velmi ho to zarmoutilo. Byl ochoten obětovat i svůj život, kdyby tím alespoň některé z nich přivedl k poznání pravdy. Stydl se, když si vzpomněl, že měl velký podíl na Štěpánově umučení. Nyní hájil pravdu, za kterou Štěpán zemřel, a tak chtěl očistit jméno tohoto křivě obviněného mučedníka.

Pavla trápilo, že mu tolik lidí nechce uvěřit. Později sám dosvědčuje, že když se za ně modlil v chrámu, upadl do vytržení. Zjevil se mu nebeský posel a řekl: „Pospěš si a rychle odejdi z Jeruzaléma, protože nepřijmou tvé svědectví o mně.“ (Sk 22,18)

Pavel hodlal zůstat v Jeruzalémě a čelit odporu. Útěk považoval za zbabělost. Kdyby zůstal, možná by se mu podařilo přesvědčit o pravdě evangelia alespoň některé ze vzpurných židů, i kdyby ho to mělo stát život. A tak odpověděl: „Pane, oni vědí, že jsem dával uvěznit a bičovat v synagógách ty, kdo v tebe věří. Když byla prolévána krev tvého svědka Štěpána, byl jsem při tom, schvaloval jsem to a hlídal jsem šaty těch, kdo ho kamenovali.“ Nebylo však Boží vůlí, aby jeho služebník zbytečně vydával svůj život v nebezpečí. Proto mu nebeský posel řekl: „Jdi, neboť já tě chci poslat daleko k pohanům!“ (Sk 22,19-21)

Když se bratři dozvěděli o tomto vidění, uspíšili Pavlův tajný útěk z Jeruzaléma; báli se totiž, že by mohl být zavražděn. „Doprovodili ho do Césareje a poslali do Tarsu.“ (Sk 9,30) Po jeho odchodu násilný odpor židů na čas ustal. Církev prožívala období klidu a mnoho lidí uvěřilo.

V KORNÉLIOVĚ DOMĚ

Obrácení Kornélia a jeho rodiny bylo jedním z prvních plodů evangelizace mezi pohany.

Během své služby navštívil apoštol Petr věřící v Lyddě. Zde uzdravil Eneáše, který byl už osm let upoután na lůžko, protože byl ochrnutý. Apoštol mu řekl: „Eneáši, Ježíš Kristus tě uzdravuje! Vstaň a ustel své lůžko!“ A Eneáš hned vstal. Všichni obyvatelé Lyddy a Sáronu, kteří to viděli, obrátili se k Pánu.“ (Sk 9,34.35)

V Joppe nacházejícím se blízko Lyddy žila žena jménem Tabita, která byla velmi oblíbená pro své dobré skutky. Patřila k vzácným Ježíšovým učedníkům a její život byl naplněn skutky milosrdenství. Věděla, kdo potřebuje teplé oblečení a kdo útěchu, a ochotně sloužila chudým a zarmouceným. Její šikovné ruce byly hbitější než její jazyk.

„Ale právě tehdy onemocněla a zemřela.“ Církev v Joppe si byla vědoma, jak velkou ztrátu utrpěla. Když věřící slyšeli, že Petr je v Lyddě, poslali pro něho s prosbou: „Přijď rychle k nám!“ Petr se hned s nimi vydal na cestu. Když přišli do Joppe, zavedli jej do horního pokoje, kde ho s plácem obklopily všechny vdovy a ukazovaly mu košile a pláště,

které jim Tabita šila, dokud byla naživu.“ (Sk 9,37-39) Není divu, že církev truchlila a prolévala slzy, když ztratila takovou služebnici.

Jejich žal probudil v apoštolovi hluboký soucit. Vyzval plačící přátele, aby opustili místnost, poklekl a vroucně se modlil k Bohu, aby vrátil Tabitě život a zdraví. Pak se obrátil na mrtvou a řekl: „Tabito, vstaň!“ Ona otevřela oči, a když spatřila Petra, zvedla se na lůžku.“ (Sk 9,40) Tabita pilně sloužila církvi. Proto Bůh považoval za vhodné přivést ji zpět ze země nepřítelů, aby mohla být svou šikovností a čínorodostí i nadále požehnáním pro druhé. Tímto projevem své moci chtěl Bůh také posílit Kristovo dílo.

KORNÉLIUS

Když byl Petr ještě v Joppe, Bůh ho povolal, aby zvěstoval evangelium Kornéliovi z Cesareje.

Kornélius byl římský setník. Byl to zámožný muž vznešeného původu, který zastával zodpovědnou a vážnou funkci. Rodem, výchovou a vzdě-

láním byl pohan, ale udržoval styky s židy, a tak získal poznání o Bohu a opravdově ho uctíval. O upřímnosti jeho víry svědčil jeho soucit s chudými. Všude byl známý svou dobročinností a díky své poctivosti se těšil dobré pověsti mezi židy i pohany. Svým blahodárným vlivem působil na všechny, kdo se s ním setkali. Písmo svaté jej popisuje takto: „Byl to člověk zbožný, s celou svou rodinou věřil v jediného Boha, byl velmi štedrý vůči židovskému lidu a pravidelně se modlil k Bohu.“ (Sk 10,2)

Kornélius věřil, že Bůh je Stvořitelem nebe a země, a proto ho uctíval. Uznával jeho moc a žádal ho o rady ve všech oblastech svého života. Byl Bohu věrný v rodinném životě i při plnění pracovních povinností. Ve svém domě vybudoval Bohu oltář, protože bez Boží pomoci se neodvažoval uskutečňovat své plány ani brát na sebe odpovědnost.

Přestože Kornélius věřil proroctvím a čekal na příchod Mesiáše, dosud nevěděl o evangeliu, které bylo zjeveno v Kristově životě a smrti. Nebyl členem židovské církve a rabíni by ho považovali za nečistého pohana. Ale svatý Bůh, který bdí nad veškerým děním a který řekl o Abrahamovi: „Důvěrně jsem se s ním sblížil“ (Gn 18,19), znal také Kornéliu a seslal mu poselství přímo z nebe.

Když se Kornélius modlil, zjevil se mu anděl. Setník uslyšel své jméno a dostal strach; věděl však, že posel přišel od Boha, a tak se zeptal: „Co si přeješ, Pane?“ Anděl odpověděl: „Bůh přijal tvé modlitby a almužny

Bůh si za své zástupce mezi lidmi nevyvolil anděly, kteří nikdy nepadli, ale lidi se stejnými sklony, jaké mají ti, které se snaží zachránit.

a pamatuje na tebe. Vyprav hned posly do Joppe, ať sem přivedou Šimona, zvaného Petr. Bydlí u Šimona koželuha, který má dům u moře.“ (Sk 10,4-6)

Tyto pokyny byly natolik přesné, že uváděly dokonce i povolání muže, u kterého Petr bydlel. Z toho je zřejmé, že Bůh podrobně zná životy všech lidí a ví, čím se v každém okamžiku zabývají. Je dobře obeznámen se životem a prací nejen prostého dělníka, ale i krále, který vládne ze svého trůnu.

„Vyprav hned posly do Joppe, ať sem přivedou Šimona.“ Tím dal Bůh najevo, jak velmi si váží kazatelů evangelia a své církve. Anděl nedostal za úkol vyprávět Kornéliovi příběh o kříži. O ukřižovaném a vzkříšeném Spasiteli měl setníkovi svědčit člověk, který stejně jako on podléhal lidským slabostem a pokušením.

Bůh si za své zástupce mezi lidmi nevyvolil anděly, kteří nikdy nepadli, ale lidi se stejnými sklony, jaké mají ti, které se snaží zachránit. Když se chtěl Kristus sblížit s lidmi, stal se člověkem. Svět mohl být zachráněn pouze Spasitelem, který byl zároveň Bohem i člověkem. Lidem pak byl svěřen posvátný úkol zvěstovat „nevystižitelné Kristovo bohatství“ (Ef 3,8).

Těm, kdo hledají pravdu, Bůh ve své moudrosti přivádí do cesty lidi, kteří ji už znají. Božím záměrem je, aby lidé, kteří přijali světlo, je předávali těm, kdo dosud žijí ve tmě. Lidé, kteří čerpají své schopnosti z velkého Zdroje moudrosti, se mají stát nástroji a pomocníky, jejichž prostřednictvím bude moc evangelia měnit lidské smýšlení a charakter.

Kornélius s radostí uposlechl příkaz, který dostal ve vidění. Když anděl odešel, zavolal si „ze svých lidí dva sluhy a jednoho zbožného vojáka ze své stráže, všechno jim vypravoval a pak je vyslal do Joppe“ (Sk 10,7.8).

PETROVO VIDĚNÍ

Anděl se po svém rozhovoru s Kornéliem vydal za Petrem do Joppe. Právě v té době se Petr modlil na střeše domu, v němž bydlel, a čteme, že „dostal hlad a chtěl se najíst. Zatímco mu připravovali jídlo, upadl do vytržení mysli“ (Sk 10,10). Petr nelačnil jenom po tělesném pokrmu. Když ze střechy domu pohlédl na město Joppe a jeho okolí, přál si, aby byli jeho krajané spaseni. Naplnila ho silná touha objasnit jim prorocství Písma poukazující na Kristovo utrpení a jeho smrt.

Ve vytržení Petr viděl, „jak se z otevřeného nebe cosi snáší; podobalo se to veliké plachtě, kterou spouštějí za čtyři cípy k zemi. Byly v ní všechny druhy živočichů: čtvernožci, plazi i ptáci. Tu k němu zazněl hlas: ‚Vstaň, Petře, zabíjej a jez!‘ Petr odpověděl: ‚To ne, Pane! Ještě nikdy jsem nejedl

nic, co poskvřňuje a znečišťuje.‘ Ale hlas se ozval znovu: ‚Co Bůh prohlásil za čisté, nepokládej za nečisté.‘ To se opakovalo třikrát a zase to všechno bylo vyneseno vzhůru do nebe.“ (Sk 10,11-16)

Toto vidění bylo pro Petra výtkou a zároveň ponaučením. Bůh mu zjevil svůj záměr – Kristovou smrtí se mají pohané společně se židy stát spoludědici požehnání a spasení. Dosud žádný z učedníků nekázal evangelium pohanům. V jejich myslích stále ještě existovala bariéra, která byla odstraněna Kristovou smrtí. Své úsilí soustředili pouze na židy, protože se domnívali, že pohané jsou z požehnání evangelia vyloučení. Nyní se Bůh snažil Petra poučit, že jeho plán zahrnuje celý svět.

Řada pohanů již dříve se zaujetím naslouchala kázání Petra a ostatních apoštolů a mnoho řeckých židů uvěřilo v Krista. Obrácení Kornélia však mělo být prvním významným obrácením mezi pohany.

Kristova církev vstoupila do zcela nové etapy své činnosti. Dveře, které mnozí obrácení židé před pohany zavřeli, měly být nyní otevřeny dokořán. Pohané, kteří přijali evangelium, měli být postaveni na roveň židovským učedníkům, aniž by byli nuceni podrobit se rituálu obřízky.

Když se Bůh snažil zbavit Petra předsudků vůči pohanům, které mu tak důsledně vstřípila židovská výchova, počínal si velmi opatrně. Viděním o plachtě plné nečistých zvířat se snažil osvobodit apoštolo-vo myšlení od této zaujatosti a chtěl

ho poučit o důležité pravdě, že Bůh nedělá rozdíly mezi lidmi; že pohan i žid mají v Božích očích stejnou hodnotu; že skrze Krista se mohou i pohané stát účastníky požehnání a výsad evangelia.

Petr stále ještě přemýšlel o významu svého vidění, když muži vyslaní Kornéliem dorazili do Joppe a zastavili se u dveří jeho domu. Duch mu řekl: „Jsou tu tři muži a hledají tě; sejdi hned dolů a bez rozpaků s nimi jdi, neboť já jsem je poslal.“ (Sk 10,19.20)

Tento příkaz byl pro Petra velkou zkouškou. Jen velmi neochotně splnil povinnost, která mu byla uložena. Neodvážil se však odporovat. Sešel tedy „dolů k těm mužům a řekl: Já jsem ten, kterého hledá-

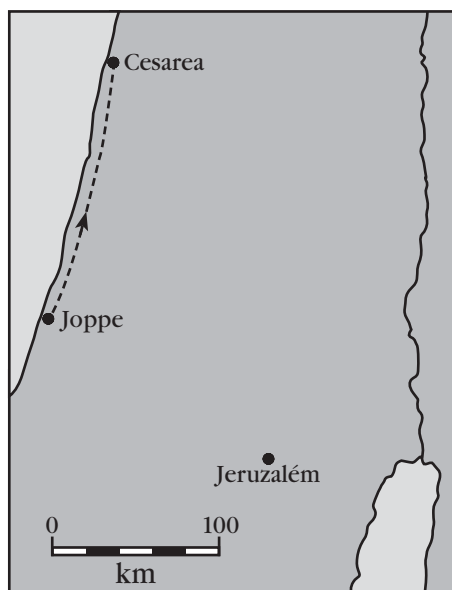
te. Proč jste za mnou přišli?“ Řekli mu o svém neobvyklém úkolu: „Posílá nás setník Kornélius, muž spravedlivý, který věří v jediného Boha a má dobrou pověst u všeho židovského lidu. Zjevil se mu anděl a rozkázal mu, aby tě pozval do svého domu a vyslechl, co mu máš říci.“ (Sk 10,21.22)

KŘEST KORNÉLIA A JEHO PŘÁTEL

Apoštol uposlechl pokynů, které právě dostal od Boha, a slíbil, že s nimi půjde. Příštího rána se vypravil do Cesareje. Doprovázelo ho šest bratří, kteří se měli stát svědky všeho, co Petr na návštěvě u pohanů řekne nebo učiní. Petr totiž věděl, že kvůli tak zjevnému přestoupení židovského učení bude volán k odpovědnosti.

Když Petr vstoupil do pohanova domu, Kornélius ho nepřivítal jen jako obvyčejného hosta, ale jako Božího posla, který se v nebi těší velké úctě. Na Východě je zvykem, že se lidé klaní knížatům nebo jiným vysokým hodnostářům nebo že se děti klaní svým rodičům. Kornélius pocítil k Božímu poslovi, který ho přišel poučit, takovou úctu, že padl před apoštolem na kolena a poklonil se mu. Petr byl zděšen. Pomohl setníkovi postavit se na nohy se slovy: „Vstaň, vždyť i já jsem jen člověk.“ (Sk 10,26)

Když byli Kornéliovi poslové ještě na cestě, setník svolal své příbuzné a nejbližší přátele, aby si mohli spolu s ním vyslechnout kázání evangelia (viz Sk 10,24). A tak když Petr přišel, zjistil, že je zde velká sku-

Petr odešel z Joppe do Cesareje, kde pokřtil Kornélia a jeho přátele.

pina lidí, která netrpělivě očekává, až uslyší jeho slova.

Petr nejprve promluvil ke shromážděným o židovském zvyku, podle kterého je pro židy nepřipustné, aby se společensky stýkali s pohany, protože by se tím obřadně znečistili: „Dobře víte, že židům není dovoleno stýkat se s pohany a navštěvovat je. Mně však Bůh ukázal, abych si o žádném člověku nemyslel, že styk s ním posvrtnuje nebo znečišťuje. Proto jsem také bez váhání přišel, když jste pro mne poslali, a nyní se ptám, jaký jste k tomu měli důvod.“ (Sk 10,28.29)

Kornélius pak vyprávěl o své zkušenosti, zopakoval slova anděla a nakonec řekl: „Hned jsem tedy pro tebe poslal a ty jsi ochotně přišel. Nyní jsme tu všichni shromážděni před Bohem a chceme slyšet vše, co ti Pán uložil.“ (Sk 10,33)

„A Petr se ujal slova: „Nyní skutečně vidím, že Bůh nikomu nestraní, ale v každém národě je mu milý ten, kdo v něho věří a činí, co je spravedlivé.““ (Sk 10,34.35)

Pak apoštol kázal těmto pozorným posluchačům Krista – hovořil o jeho životě, zázracích, zrazení a ukřižování, o jeho vzkříšení a nanebevstoupení a nakonec o jeho službě v nebi, kde je zástupcem a přímlyvcem člověka. Když Petr objasnil všem přítomným, že Ježíš je jedinou nadějí hříšníka, sám lépe porozuměl významu vidění, kterého se mu dostalo, a pravda, kterou hlásal, ho nadchla.

Náhle bylo jeho kázání přerušeno sestoupením Ducha svatého. „Ještě

když Petr mluvil, sestoupil Duch svatý na všechny, kteří tu řeč slyšeli. Bratři židovského původu, kteří přišli s Petrem, žasli, že i pohanům byl dán dar Ducha svatého. Vždyť je slyšeli mluvit ve vytržení mysli a velebit Boha.

Tu Petr prohlásil: „Kdo může zabránit, aby byli vodou pokřtěni ti, kteří přijali Ducha svatého jako my?“ A dal pokyn, aby byli pokřtěni ve jménu Ježíše Krista.“ (Sk 10,44-48)

Tak bylo evangelium zvěstováno těm, kdo byli jen cizinci a přistěhovalci, a také oni získali právo Božího lidu a stali se členy Boží rodiny. Obrácení Kornélia a jeho rodiny bylo prvním plodem úrody, která měla být v budoucnu sklizena. Z jeho domu se do celého pohanského města šířilo velké dílo milosti.

I dnes Bůh vyhledává své následovníky jak mezi vysoce postavenými, tak mezi prostými lidmi. Je mezi námi mnoho takových jako Kornélius, které chce Bůh zapojit do svého díla na tomto světě. Tito lidé cítí náklonnost k Boží církvi, jsou však pevně připoutáni ke světu. Postavit se na Kristovu stranu vyžaduje mravní sílu. Měli bychom vynaložit zvláštní úsilí ve prospěch těchto lidí, kteří se kvůli svým povinnostem a stykům nacházejí ve velkém nebezpečí.

Bůh potřebuje upřímné a pokorné spolupracovníky, kteří by přinesli evangelium lidem z vyšších společenských vrstev. Může se stát zázrak a dojít k obrácení i u lidí, u kterých bychom to nikdy nečekali. Bůh, kte-

rý koná zázraky, může svou silou působit i na nejvýznamnější lidi této země. Jestliže jeho spolupracovníci využijí každé příležitosti a budou statečně a věrně plnit svou povinnost, Bůh obrátí vzdělané a vlivné lidi, kteří zastávají zodpovědné funkce. Pod vlivem Ducha svatého pak mnozí přijmou Boží zásady. Až budou obráceni a přijmou pravdu, stanou se nástroji v Božích rukou a budou dál šířit světlo. Budou cítit zvláštní odpovědnost za další opomíjené lidi. Svůj čas a peníze zasvětit Bohu, a tak církev získá novou podporu a sílu.

Protože Kornélius žil podle všech pokynů, kterých se mu dostalo, Bůh řídil vývoj událostí tak, že setník získal hlubší poznání pravdy. Římského důstojníka i Petra navštívil nebeský posel, který zprostředkoval jejich setkání, aby se Kornéliovi dostalo většího poznání.

Na světě je mnoho lidí, kteří jsou Božímu království blíže, než si myslíme. Bůh má v tomto temném světě hříchů mnoho vzácných skvostů, k nimž přivede své posly. Všude žijí lidé, kteří jsou ochotni postavit se na Kristovu stranu, kteří dají Boží moudrosti přednost před všemi světskými výhodami a dál budou věrně šířit pravdu. Pod vlivem Kristovy lásky budou k Bohu přivádět další.

PETROVA OBHAJOBA V JERUZALÉMĚ

Když se bratři v Judsku doslechli, že Petr navštívil dům pohana a kázal evangelium těm, kdo se u něj shro-

máždili, byli překvapeni a uraženi. Báli se, že takové jednání, které považovali za opovážlivé, nakonec uškodí jeho vlastnímu úsilí. Když se pak s Petrem setkali, přivítali ho ostrými výtkami: „Navštívil jsi neobřezané lidi a jedl s nimi!“ (Sk 11,3)

Petr jim celou věc vysvětlil. Vyprávěl jim o svém vidění, v němž dostal napomenutí, aby již nelpěl na obřadním rozlišování mezi obřezanými a neobřezanými a aby přestal považovat pohany za nečisté. Dále jim vyprávěl, jak mu Bůh přikázal, aby šel k pohanům, jak za ním přišli poslové, o své cestě do Cesareje a o setkání s Kornéliem. Pověděl jim i o svém rozhovoru s Kornéliem, ze kterého se od setníka dozvěděl, že měl vidění, v němž byl vyzván, aby poslal pro Petra.

Svou zkušenost jim Petr popsal takto: „Když jsem k nim začal mluvit, sestoupil na ně Duch svatý, jako už na počátku sestoupil na nás. Tu jsem si vzpomněl na to, co řekl Pán: Jan křtil vodou, ale vy budete pokřtěni Duchem svatým. Jestliže tedy jim Bůh dal stejný dar jako nám, když uvěřili v Pána Ježíše Krista, jak jsem já v tom mohl Bohu bránit?“ (Sk 11,15-17)

Když to bratři uslyšeli, zmlkli. Nyní byli přesvědčeni, že Petrovo jednání bylo v přímém souladu s Božím plánem, zatímco jejich předsudky, uzavřenost a povýšenost byly v příkrém rozporu s duchem evangelia. Chválili Boha slovy: „Tak i pohany povolal Bůh k pokání, aby dosáhli života!“ (Sk 11,18)

Tak byly bez jakýchkoli rozepří odbourány staré předsudky a bylo skoncováno s pocitem výlučnosti,

který v židech po celá staletí živily jejich tradice. Cesta k hlásání evangelia pohanům byla otevřena.

PETROVO VYSVOBOZENÍ

Přestože křesťanská církev musela od počátku čelit krutému pronásledování, Bůh nad ní držel svoji ochranou ruku. Jedním z projevů jeho moci bylo zázračné vysvobození apoštola Petra z vězení.

„V té době král Herodes krutě zasáhl proti některým bratřím.“ (Sk 12,1) V Judsku tehdy vládl Herodes Agrippa, který podléhal římskému císaři Klaudiovi a byl zároveň tetraarchou Galileje. Údajně byl obrácen na židovskou víru a zdá se, že velmi dbal na dodržování obřadů podle židovského zákona. Chtěl si získat přízeň židů a doufal, že si tak zajistí postavení a projevy uznání. Proto se dál podvoloval jejich přáním. Pronásledoval Kristovu církev, zabavoval domy a majetek věřících a vsazoval do vězení vedoucí představitele církve. Uvěznil i Janova bratra Jakuba a přikázal katovi, aby ho popravil mečem, takže byl stát stejně jako prorok Jan, kterého dal popraviti jiný Herodes. Když viděl, že židům se jeho činy zamlouvají, uvrhl do žaláře i Petra.

Všechny tyto krutosti byly páchany o Velikonocích. Zatímco židé slavili své vysvobození z Egypta a představovali horlivé zachovávání Božího zákona, ve skutečnosti porušovali všechny jeho zásady, protože pro-

následovali a vraždili ty, kdo uvěřili v Krista.

Jakubova smrt věřícími otrásla a zarmoutila je; a když byl zatčen i Petr, celá církev se postila a modlila.

PŘÍPRAVA PETROVY POPRAVY

Židé schvalovali Herodovi, že dal popravit Jakuba, i když si někteří stěžovali, že vykonání rozsudku proběhlo v tajnosti. Domnívali se, že veřejná poprava by věřícím a jejich stoupencům nahnala větší strach. Herodes tedy držel Petra ve vazbě a tentokrát hodlal vyhovět přání židů tím, že z jeho smrti udělá veřejnou podívanou. Začali však zvažovat, zda je vůbec bezpečné popravit starého apoštola před zraky všech lidí, kteří se tehdy shromáždili v Jeruzalémě. Obávali se, že pohled na to, jak je veden na smrt, by mohl v davu vzbudit soucit.

Kněží a starší se také báli, aby Petr nepronesl jeden ze svých působivých proslovů, které v minulos-

ti často probouzely v lidech zájem o Ježíšův život a charakter. Takovým kázáním nebyli schopni jakkoli odporovat. Petr hájil Kristovo dílo tak nadšeně, že se mnozí postavili na stranu evangelia. Přední muži měli strach, že pokud Petr dostane příležitost bránit svou víru před zástupem lidí, který přišel do města na bohoslužby, lidé se budou na králi dožadovat, aby byl propuštěn.

Zatímco se Petrova poprava pod různými záminkami neustále odkládala až na dobu po Velikonocích, členové církve měli čas na důkladné sebezpytování a upřímné modlitby. Bez ustání za Petra prosili, protože cítili, že Boží dílo se bez něj neobejde. Uvědomovali si, že církev dospěla do bodu, kdy by se bez zvláštního Božího zásahu rozpadla.

Mezitím zbožní lidé ze všech národů přicházeli do chrámu, který byl zasvěcen uctívání Boha. Lesk zlata a drahých kamenů nabízel velkolepou podívanou. Ale Bůh již v tomto nádherném paláci nebydlel. Izrael jako národ se s Bohem rozešel. Když Kristus ke konci své pozemské služby naposledy nahlédl do chrámu, řekl: „Hle, váš dům se vám ponechává pustý.“ (Mt 23,38) Až do této chvíle nazýval chrám domem svého Otce. Ale když jej opustil Boží Syn, ze stavby, která byla kdysi vybudována k Boží slávě, se navždy vytratila Boží přítomnost.

Den Petrovy popravy už byl stanoven, ale modlitby věřících nepřestávaly stoupat k nebi. Zatímco vkládali všechny své síly a veškerý

svůj soucit do naléhavých proseb o pomoc, nad uvězněným apoštolem bděli Boží andělé.

PETROVO VYSVOBOZENÍ

Herodes věděl, že v minulosti již apoštolové z vězení uprchli, a proto nařídil zvláštní bezpečnostní opatření. Aby vyloučil jakoukoli možnost úniku, ustanovil nad Petrem šestnáct vojáků, kteří byli rozděleni do několika hlídek a střežili Petra dnem i nocí. Uvnitř v cele s ním byli dva vojáci a byl spoután řetězy, z nichž každý byl připevněn k zápěstí jednoho z nich. Bez jejich vědomí se nemohl ani pohnout. Dveře vězení byly pevně zajištěny a před nimi stála silná stráž. Veškeré vyhlídky na záchranu nebo útěk byly tedy z lidského pohledu marné. Lidská tíseň je však příležitostí pro Boží zásah.

Petr byl držen v kobce vytesané do skály, jejíž dveře byly pevně zajištěny závorami a mřížemi; kromě toho byli vojáci, kteří Petra hlídali, osobně zodpovědní za to, že jim neunikne. Závary, mříže a římská stráž sice účinně znemožnily, aby Petrovi pomohli lidé, měly však jen podtrhnout velikost vítězství, kterého Bůh dosáhl jeho vysvobozením. Herodes se vzpíral všemocnému Bohu, a proto měl utrpět drtivou porážku. Bůh hodlal svou mocnou rukou zachránit vzácný život, který chtěli židé zničit.

Nastal poslední večer před plánovanou popravou. Z nebe byl vyslán mocný anděl, který měl Petra

*„Teprve nyní se Petr
vzpamatoval a řekl: ‚Teď už
vím, že Pán opravdu poslal
svého anděla, vysvobodil mne
z ruky Herodovy a uchránil
od toho, co si přál židovský lid.‘“*

vysvobodit. Těžké brány, za nimiž byl uvězněn svatý Boží služebník, se otevřely bez zásahu lidských rukou. Anděl nejvyššího Boha jimi prošel a brány se za ním neslyšně zavřely. Vstoupil do cely, kde Petr ležel a spal pokojným spánkem člověka bezmezně důvěřujícího Bohu.

Světlo obklopující anděla zaplavilo celu, ale apoštola nevzbudilo. Teprve když pocítil dotek andělovy ruky a uslyšel, jak mu jeho hlas říká: „Rychle! Vstaň!“ (Sk 12,7), probral se natolik, aby si uvědomil, že jeho kobka je prozářena nebeským světlem a že před ním stojí vznešený anděl. Bezmyšlenkovitě uposlechl jeho pokyn a vstal. Přitom zvedl ruce a jen matně si uvědomil, že mu ze zápěstí právě spadly řetězy.

Nebeský posel ho znovu vyzval: „Opásej se a obuj se!“ Petr ho opět spontánně poslechl a přitom s úžasem upřeně zíral na svého návštěvníka a domníval se, že má sen nebo vidění. Ještě jednou mu anděl přikázal: „Vezmi si plášť a pojď za mnou.“ (Sk 12,8) Pak vykročil ke dveřím; přestože jindy býval Petr velmi hovorný, nyní šel za ním v němém úžasu. Překročili strážě a došli až ke dveřím pevně zajištěným závorou, které se samovolně otevřely doko-

rán a hned se zase zavřely. Strážě uvnitř a před nimi zůstaly bez hnutí na svém místě.

Dospěli až ke druhým dveřím, které byly také z obou stran hlídány. Otevřely se stejně jako ty první bez vrzání pantů a bez řinčení železných závor. Prošli jimi a také tentokrát se za nimi tiše zavřely. Podobně prošli i třetí bránou a konečně se octli venku na ulici. Ani jeden z nich nepromluvil; nebylo slyšet zvuk kroků. Anděl, obklopený oslňujícím jasnem, neslyšně kráčel vpředu. Zmatený Petr, který má stále ještě dojem, že sní, následuje svého vysvoboditele. Takto prošli jednou ulicí. Pak anděl náhle zmizel; jeho úkol byl splněn.

Nebeské světlo zhaslo a Petr zjistil, že všude kolem něj je neproniknutelná tma. Ale jeho oči si na ni zvykly a zdálo se, že pozvolna ustupuje. Apoštol stál opuštěný na ztichlé ulici a na čele cítil chladivý noční vánek. Teprve teď si uvědomil, že je volný a že se nachází v městské části, kterou dobře zná. Bylo to místo, kudy často chodíval a kudy měl být zítra, jak očekával, veden naposled.

Snažil se rozpomenout na události právě uplynulých okamžiků. Pamatoval si, že si zul boty, svlékl plášť a pak usnul spoutaný mezi oběma vojáky. Když se teď na sebe podíval, zjistil, že je kompletně oblečený a přepásaný. Jeho zápěstí, která měl oteklá od bolestivého sevření pout, byla volná. Uvědomil si, že jeho svoboda není ani přelud, ani sen, ani vidění, ale radostná skutečnost. Ráno

ho měli vést na popravu, ale anděl ho vysvobodil z vězení a zachránil před smrtí. „Teprve nyní se Petr vzpamatoval a řekl: ‚Teď už vím, že Pán opravdu poslal svého anděla, vysvobodil mne z ruky Herodovy a uchránil od toho, co si přál židovský lid.‘“ (Sk 12,11)

Apoštol se ihned vydal do domu, kde byli shromážděni bratři, kteří se za něho právě nyní upřímně modlili. „Když Petr ztloukl na domovní dveře, přišla služka jménem Rodé, aby se zeptala, kdo to je. Tu poznala Petrův hlas, ale samou radostí hned neotevřela a běžela dovnitř oznámit, že Petr stojí přede dveřmi. Ale oni jí řekli: ‚Ty ses zbláznila!‘ Ona však trvala na tom, že je to pravda. Řekli jí: ‚Tak to musí být jeho duch!‘

Ale Petr stále tloukl. Šli tedy otevřít a užasli, když ho spatřili. Pokynul jim rukou, aby je uklidnil, a vypravoval jim, jak ho Pán vyvedl z vězení... Pak odešel z města.“ (Sk 12,13-17) Věřící byli naplněni radostí a chválili Boha za to, že vyslyšel jejich modlitby a vysvobodil Petra z Herodových rukou.

Ráno se shromáždil velký dav lidí, kteří chtěli vidět apoštolovu popravu. Herodes poslal do vězení vojáky, aby Petra přivedli. Jeho předvedení mělo být okázalou podívanou s nasazením zbraní a vojenského doprovodu. Tak chtěl Herodes nejen zabránit Petrovu útěku, ale i zastrašit všechny jeho příznivce a ukázat svou královskou moc.

Když hlídači u dveří zjistili, že Petr uprchl, zmocnila se jich hrůza.

Bylo jim výslovně řečeno, že za vězně ručí svým vlastním životem. Proto ho také hlídali zvláště ostražitě. Když vojáci přišli pro Petra, strážé pořád ještě stály přede dveřmi žaláře, závary a mříže byly stále ještě pevně zajištěné, a dokonce i řetězy byly dosud připoutány k zápěstím obou vojáků. Ale vězeň byl pryč.

Když se zpráva o Petrově útěku donesla Herodovi, byl zlostí celý bez sebe. Obvinil strážce z nesvědomitosti a nařídil, aby byli zabití. Herodes věděl, že Petra nemohl zachránit žádný člověk. Nechtěl si však přiznat, že Boží moc zmařila jeho úmysly, a proto se troufale vzpíral Bohu.

HERODŮV KONEC

Krátce po Petrově vysvobození z žaláře se Herodes vydal do Cesareje. Zde nechal uspořádat velkou slavnost, aby vzbudil obdiv a získal si přízeň lidu. Slavnosti se zúčastnili rozmařilí lidé z dalekého okolí a všichni hodovali a pili víno. S velkou okázalostí a obřadností předstoupil Herodes před lid, aby pronесl slavnostní projev. V rouchu pošítem blýskavým stříbrem a zlatem, v jehož záhybech se odrážely sluneční paprsky, takže oslňovaly diváky, vypadal nádherně. Majestátnost jeho vzhledu a působivost umně zvolených slov na shromáždění silně zapůsobily. Jejich smysly již byly otupeny hodováním a popíjením vína. Kromě toho byli oslepeni Herodovými ozdobami a okouzleni

jeho vystupováním a výmluvností. Uchvácení nadšením zahrnovali ho pochlebováním a lichotili mu, že žádný smrtelník by nemohl vypadat tak jako on a být tak skvělým řečníkem. Nakonec prohlásili, že ho sice až dosud ctili jako panovníka, ale od této chvíle ho budou uctívat také jako boha.

Někteří z těch, kdo nyní provolávali slávu nestoudnému hříšníkovi, křičeli před několika lety jako posedlí: „Pryč s Ježíšem! Ukřižuj ho! Ukřižuj ho!“ Židé odmítli přijmout Krista, jehož prostý oděv býval ušpiněný, protože byl neustále na cestách. Kvůli jeho skromnému zevnějšku nevnímali, že je miluje Boží láskou. Přestože jim Kristus zjevil svou moc ve skutcích, které by nebyl schopen konat žádný obyčejný člověk, nerozpoznali v něm Pána života a slávy. Nyní však byli ochotni uctívat jako boha zpupného krále. Byl sice oblečen do skvostných šatů, zdobených stříbrem a zlatem, ale pokud šlo o jeho charakter, byl zkažený a krutý.

Herodes věděl, že mu taková chvála a pocty nenáleží, přesto však zbožňování lidu přijímal, jako by si je zasloužil. Srdce mu poskočilo radostí a tvář se mu rozzářila pýchou a samolibostí, když slyšel, jak lidé volají: „To mluví bůh, ne člověk!“ (Sk 12,22)

Náhle se s ním stala hrozná změna. Jeho tvář mrtvolně zbledla a stáhla se v grimase smrtelné úzkosti. Na těle mu vyrazily velké krupěje potu. Na okamžik jako by ustrnul bolestí a hrůzou; pak obrátil svůj zsinálý,

popelavě šedý obličej ke svým zděšeným přátelům a zoufale zvolal: „Ten, kterého jste povýšili na boha, propadl smrti.“

Když jej uprostřed okázalého hýření odnášeli, prožíval mučivou úzkost. Ještě před okamžikem pyšně přijímal chválu a pocty obrovského davu; nyní si uvědomil, že je v rukou mocnějšího Vládce, než je on sám. Trápily ho výčitky svědomí; vzpomněl si, jak nelítostně pronásledoval Kristovy stoupence; uvědomil si, jak krutě se zachoval, když vydal příkaz zavraždit nevinného Jakuba a když hodlal popravit i apoštola Petra; nakonec se mu vybavilo, jak ho uražená ješitnost, zklamání a vztek dohnaly k bezdůvodné pomstě na strážcích vězení. Cítil, že nyní se jako nemilosrdný pronásledovatel octl před Boží tváří. Nenacházel úlevu ani od bolesti, ani od duševních útrap. A také žádou neočekával.

Herodes znal Boží zákon, který říká „Nebudeš mít jiného boha mimo mne“ (Ex 20,3). Věděl, že přijímáním božských poct dovršil míru své nepravosti a přivolal na sebe spravedlivý Boží hněv.

Stejný anděl, který sestoupil z nebe, aby zachránil Petra, přinesl Herodovi poselství o Božím hněvu a soudu. Petra udeřil, aby ho probudil ze spánku; bezbožnému králi však zasadil jinou ránu. Svým úderem ho pokořil a vykonal trest všemocného Boha. Herodes zakusil trestající Boží soud a umíral za velkého duševního a tělesného utrpení.

Tento projev Boží spravedlnosti na lidi silně zapůsobil. Zprávy o tom, že Ježíšův apoštol byl zázračně vysvobozen z vězení a zachráněn před smrtí, zatímco jeho pronásledovatele stihla Boží kletba, se rozšířily do všech zemí. Díky nim mnozí uvěřili v Krista.

NEBEŠTÍ POMOCNÍCI

Filipa zavedl nebeský anděl na místo, kde se setkal s člověkem hledajícím pravdu; Kornélia navštívil anděl a předal mu Boží poselství; Petr byl uvězněn a odsouzen k smrti, ale anděl ho zavedl do bezpečí. Všechny tyto zkušenosti svědčí o tom, jak úzké spojení existuje mezi nebem a zemí.

Pro Boží spolupracovníky by tyto zásahy andělů měly být posilou a povzbuzením. Stejně jako v době apoštolů i dnes procházejí nebeští poslové celou zemí, utěšují zarmoucené, chrání kající a snaží se získat lidi pro Krista. Přestože je nevidíme, jsou s námi, aby nás vedli, poučovali a chránili.

Zemi spojuje s nebem tajuplný žebřík zářící jasným světlem, který pevně stojí na zemi a jehož vrchol sahá až k trůnu nekonečného Boha. Po něm nepřetržitě vystupují a sestupují andělé. Předkládají nebeskému Otci modlitby chudých a trpících a přinášejí lidem požehnání, naději, povzbuzení a pomoc. Tito andělé světla vytvářejí kolem člověka nebeskou atmosféru a povznášejí ho k neviditelným a věčným věcem.

Lidským zrakem je nemůžeme spatřit. Nebeské věci můžeme totiž vidět jen duchovním zrakem a harmonii nebeských hlasů můžeme vnímat jen duchovním sluchem.

„Hospodinův anděl se položí táborem kolem těch, kteří se bojí Boha, a bude je bránit.“ (Ž 34,8) Bůh pověřuje své anděly, aby chránili jeho vyvolené před pohromami, před „morem, jenž se plíží temnotami“ a „nákazou, jež šíří zhoubu za poleďne“ (Ž 91,6). Stále znovu a znovu rozmlouvali andělé s lidmi tak, jako když člověk hovoří se svým přítelem, a přiváděli je na bezpečná místa. Svými slovy často povzbuzovali sklíčené věřící, povznášeli jejich myšlenky nad pozemské věci a posilovali je, aby vírou viděli bílá roucha, koruny a palmové ratolesti, které obdrží vítězové, až se shromáždí kolem velkého bílého trůnu.

Úkolem andělů je být nablízku lidem, kteří prožívají zkoušky, utrpení a pokušení. Neúnavně pracují ve prospěch těch, za které Kristus zemřel. Jestliže jsou hříšníci vedeni ke Spasiteli a odevzdávají mu své životy, andělé oznamují tuto zprávu v nebi a nebeské zástupy jásají. „Právě tak bude v nebi větší radost nad jedním hříšníkem, který činí pokání, než nad devadesáti devíti spravedlivými, kteří pokání nepotřebují.“ (L 15,7) Kdykoli se na zemi úspěšně podaří rozptýlit tmu a rozšířit poznání Krista, andělé o tom nesou zprávu do nebe. Když pak o takových skutcích vyprávějí Otci, všechny nebeské bytosti se radují.

Nebeské vlády a mocnosti sledují zápas, který za nesnadných podmínek vedou Boží služebníci. Když se však křesťané shromáždí pod praporem svého Vykupitele, aby bojovali dobrý boj víry, dosáhnou nových vítězství a získají nové pocty. Všichni nebeští andělé slouží pokornému, věřícímu Božímu lidu. A jakmile začnou Boží spolupracovníci zde na zemi zpívat chvalozpěvy, nebeský sbor se k nim přidá a všichni společně velebí Boha a jeho Syna.

Měli bychom se snažit lépe pochopit poslání andělů a neustále mít na paměti, že každému upřímnému Božímu dítěti pomáhají nebeské bytosti. Neviditelné armády světla a moci provázejí tiché a pokorné, kteří důvěřují Božím zaslíbením a dovolávají se jich. Cherubové, serafové a andělé, kteří vynikají svou silou, stojí po Boží pravici; a každý z nich je „duchem, vyslaným k službě těm, kdo mají dojít spasení“ (Žd 1,14).

ZVĚSTOVÁNÍ EVANGELIA V ANTIOCHII

*Barnabáš a Pavel se vydali do Antiochie zvěstovat evangelium.
Protože jejich působení bylo velmi úspěšné, církev je pověřila
misijní prací mezi pohany.*

Poté, co pronásledování donutilo učedníky odejít z Jeruzaléma, evangelium se velmi rychle šířilo za hranicemi Palestiny. V mnoha důležitých městech vznikaly malé skupinky věřících. Někteří učedníci „se dostali až do Fénicie, na Kypr a do Antiochie“ a zvěštovali slovo evangelia (Sk 11,19). Jejich působení se obvykle omezovalo na židy kteří tehdy téměř ve všech městech na světě tvořili velké komunity.

K městům, kde lidé s radostí přijímali evangelium, patřila i Antiochie, tehdejší hlavní město Sýrie. Rozsáhlé obchodní styky přiváděly do této hustě obydlené metropole bezpočet lidí nejrůznějších národností. Kromě toho byla Antiochie oblíbená pro svou výhodnou polohu, překrásné okolí, bohatství, kulturu a vytríbenost mravů, a proto ji vyhledávali milovníci odpočinku a zábavy. V době apoštolů byla střediskem přepychu a neřesti.

Evangelium zde veřejně vyučovalo několik učedníků z Kypru a Kyrény, kteří „začali po svém příchodu... zvěstovat Pána Ježíše“. „Moc Boží byla s nimi“, takže jejich horlivé úsilí přineslo hojné ovoce. „Veliké množství lidí uvěřilo a obrátilo se k Pánu.“ (Sk 11,20.21)

PAVEL A BARNABÁŠ V ANTIOCHII

„Zpráva o tom se dostala k sluchu církve v Jeruzalémě a bratři poslali do Antiochie Barnabáše.“ (Sk 11,22) Když přišel na své nové působišť, viděl, jaké dílo již bylo z Boží milosti vykonáno. „Měl radost a povzbuzoval všechny, aby ve svém rozhodnutí setrvali a zůstali Pánu věrni.“ (Sk 11,23)

Barnabášovo působení v Antiochii bylo bohatě požehnáno a k věřícím se připojili mnozí další. Jak dílo rostlo, Barnabáš byl nucen poohlédnout se po vhodné pomoci, protože chtěl využít všechny příležitosti, které mu

Bůh ve své prozřetelnosti připravil. Proto se vydal do Tarsu, aby vyhledal Pavla, který před nějakým časem opustil Jeruzalém a odešel „do končin Sýrie a Kilikie“, aby zde hlásal „víru, kterou předtím chtěl vyhubit“ (Ga 1,21.23). Barnabáš Pavla našel a přesvědčil ho, aby se s ním vrátil a stal se jeho spolupracovníkem.

Hustě zalidněná Antiochie byla pro Pavla znamenitým působištěm. Jeho vzdělání, moudrost a horlivost měly na obyvatele a návštěvníky tohoto kulturního města silný vliv. Byl právě takovým spolupracovníkem, jakého Barnabáš potřeboval. Celý rok pracovali oba učedníci společně, věrně sloužili Bohu a mnoha lidem přinášeli poznání a spásu skrze Ježíše Nazaretského, Vykupitele světa.

Právě v Antiochii byli učedníci poprvé nazváni křesťany. Byli tak pojmenováni proto, že hlavním tématem jejich kázání, učení a rozhovorů byl Kristus. Neustále vyprávěli o událostech, k nimž došlo během jeho pozemské služby, kdy se jeho učedníci dosud těšili z požehnání jeho přítomnosti. Neúnavně hovořili o jeho učení a zázracích uzdravování. Rozechvělí a se slzami v očích mluvili také o jeho smrtelném zápasu v zahradě Getsemane, o tom, jak byl zrazen, vyslýchán a ukřižován. Líčili, s jakou trpělivostí a pokorou snášel od svých nepřátel potupu a mučení. Připomínali, že ve svém božském slitování se modlil dokonce i za své pronásledovatele. Jejich nejoblíbenějším tématem však bylo

jeho vzkříšení a nanebevstoupení a jeho služba v nebi, kde je prostředníkem hříšníků. Pohané je právem označovali jako křesťany, protože kázali Krista a v jeho jménu se modlili k Bohu.

Toto jméno jim ve skutečnosti dal sám Bůh. Je to královské jméno, které dostane každý, kdo se připojí ke Kristu. Jakub o něm později napsal: „Cožpak vás bohatí neutiskují? Nevlácejí vás před soudy? Nemluví právě oni s pohrdáním o slavném jménu, které bylo nad vámi vysloveno?“ (Jk 2,6.7) A Petr prohlásil: „Kdo však trpí za to, že je křesťan, ať se nestydí, ale slaví Boha, že smí nosit toto jméno.“ „Jestliže jste hanobeni pro jméno Kristovo, blaze vám, neboť na vás spočívá Duch slávy, Duch Boží.“ (1 Pt 4,16.14)

Věřící v Antiochii si uvědomili, že Bůh chce v jejich životech působit tak, aby chtěli i činili, co se mu líbí (viz Fp 2,13). Zdálo se však, že lidé, mezi nimiž žijí, se jen málo zajímají o věčné hodnoty, a proto se snažili alespoň o to, aby vzbudili pozornost upřímných lidí a mohli jim vydat jasné svědectví o Ježíši, kterého milovali a jemuž sloužili. Ve své pokorné službě se naučili spoléhat na moc Ducha svatého, skrze kterou získávají slova života svou účinností. A tak při nejrůznějších příležitostech každý den svědčili o své víře v Krista.

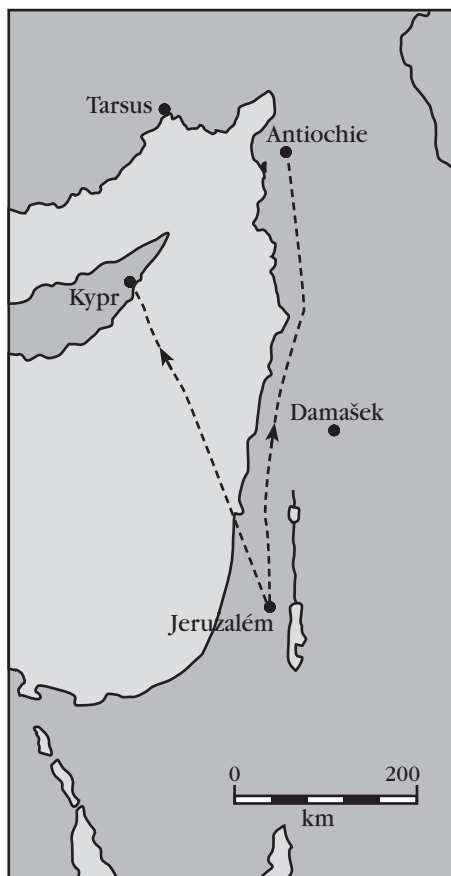
Příklad Ježíšových následovníků v Antiochii by měl být podnětem pro všechny věřící, kteří žijí v dnešních světových velkoměstech. Je Boží vů-

lí, aby byli vyvolení, posvěcení a nadaní pracovníci posíláni do důležitých hustě obydlených oblastí, kde by mohli veřejně působit. Stejně tak je ale Božím záměrem, aby členové církve žijící v těchto městech využívali dary, které dostali od Boha, k zachráně svých bližních. Na každého, kdo bez výhrad uposlechne tuto Boží výzvu, čekají bohatá požehnání. Služebníci, kteří se snaží získat lidi pro Krista, zakusí, jak se mnozí z těch, které nebylo možné získat žádným jiným způsobem, otevírají rozumnému osobnímu přesvědčování.

Boží dílo na zemi potřebuje i dnes lidi, kteří svým životem představují biblickou pravdu. Není v silách vysvěcených kazatelů, aby sami varovali všechny obyvatele velkých měst. Bůh se obrací nejen na kazatele, ale také na lékaře, ošetrovatelky, knižní evangelisty, biblické pracovníky a jiné posvěcené členy církve s různými schopnostmi, kteří znají Boží slovo a moc Boží milosti. Vyzývá je, aby přemýšleli o potřebách měst, která dosud nebyla varována. Čas plyne velmi rychle a je třeba vykonat ještě hodně práce. Musíme nasadit všechny své síly, abychom moudře využili všechny současné možnosti.

Práce, kterou konal Pavel společně s Barnabášem v Antiochii, utvrdila Pavla v jeho přesvědčení, že ho Bůh povolal k zvláštnímu dílu mezi pohany. V době Pavlova obrácení Bůh prohlásil, že ho hodlá učinit svým služebníkem mezi pohany, aby „otevřel jejich oči a oni se obrátili od tmy ke světlu, od moci satanovy

k Bohu, a vírou ve mne dosáhli odpuštění hříchů a podílu mezi posvěcenými“ (Sk 26,18). Anděl, který

Spolu s věřícími, kteří před pronásledováním utekli do Fénicie, na Kypr a do Antiochie, se do těchto míst šířilo i evangelium. V Antiochii se na víru dokonce obrátilo i několik pohanů. Když Barnabáš viděl, že se v tomto městě otevírají netušené možnosti, vydal se za Pavlem do Tarsu a společně pak v Antiochii začali pracovat na získávání lidí pro Krista.

se zjevil Ananiášovi, řekl o Pavlovi: „On je mým nástrojem, který jsem si zvolil, aby nesl mé jméno národům i králům a synům izraelským.“ (Sk 9,15) Později, když se Pavel již jako křesťan modlil v jeruzalémském chrámě, navštívil ho nebeský anděl a přikázal mu: „Jdi, neboť já tě chci poslat daleko k pohanům!“ (Sk 22,21)

Sám Bůh tedy pověřil Pavla, aby začal působit na rozsáhlém misijním poli pohanského světa. Aby ho připravil na tento velký a obtížný úkol, navázal s ním úzký vztah, a aby ho nadchl, ukázal mu nádhery a slávu nebeského království. Pavlovým posláním bylo odhalovat „tajemství, které od věčných časů nebylo vysloveno“ (Ř 16,25), „tajemství [Božího] záměru“ (Ef 1,9), „které v dřívějších pokoleních nebylo lidem známo, ale nyní je Duchem zjeveno jeho svatým apoštolům a prorokům: že pohané jsou spoludědicové, část společného těla, a mají v Kristu Ježíši podíl na zaslíbeních evangelia“. O tomto evangeliu Pavel prohlásil: „Jeho služebníkem jsem se stal... Mně, daleko nejmenšímu ze všech bratří, byla dána ta milost, abych pohanům zvěstoval nevystižitelné Kristovo bohatství a vynesl na světlo smysl tajemství od věků ukrytého v Bohu, jenž vše stvořil: Bůh chce, aby nebeským vládám a mocnostem bylo nyní skrze církev dáno poznat jeho mnohotvarou moudrost, podle odvěkého určení, které naplnil v Kristu Ježíši, našem Pánu.“ (Ef 3,5-11)

ODDĚLENÍ PRO SLUŽBU

V průběhu roku, který Pavel a Barnabáš strávili s věřícími v Antiochii, Bůh bohatě žehnal jejich úsilí. Žádný z nich však dosud nebyl oficiálně vysvěcen ke službě evangelia. Nyní ve své křesťanské zkušenosti dozráli natolik, že je Bůh hodlal pověřit obtížným misijním dílem. V této práci budou odkázáni na veškerou pomoc, kterou jim církev může poskytnout.

„V Antiochii byli v církvi proroci a učitelé: Barnabáš, Simeon zvaný Černý, Lucius z Kyrény, Manahem... a Saul. Když konali bohoslužbu Pánu a postili se, řekl Duch svatý: ‚Oddělte mi Barnabáše a Saula k dílu, k němuž jsem je povolal.‘“ (Sk 13,1.2) Dříve než byli tito apoštolové vysláni jako misionáři do pohanského světa, po modlitbách a postu na ně vložili ruce, a tak byli slavnostně zasvěceni Bohu. Tím je církev zmocnila nejen k vyučování pravdy, ale také k tomu, aby s veškerou církevní pravomocí křtili a zakládali sbory.

Křesťanská církev tehdy vstupovala do důležitého období. Dílo hlásání evangelia mezi pohany mělo nyní rychle postupovat kupředu a církev měla být posílena velkou žní lidí získaných pro Krista. Apoštolové, kteří byli pověřeni vedením tohoto díla, však budou vystaveni podezírání, předsudkům a závisti. Svým učním o tom, že Bůh zbořil zeď, která tak dlouho rozdělovala a působila svár (viz Ef 2,14) mezi židovským a pohanským světem, na sebe nevy-

hnutelně přivolají obvinění z kacířství. Mnozí pravověrní židé budou zpochybňovat jejich pravomoc ke zvěstování evangelia. Bůh však předvídal, jakým nesnázím budou muset jeho služebníci čelit. Aby jejich práci nestály v cestě nepřekonatelné překážky, vydal své církvi ve zjevení pokyn, aby byli apoštolové odděleni ke kazatelské práci. Jejich vysvěcením věřící veřejně uznali, že byli ustanoveni Bohem, aby nesli pohanům radostné poselství evangelia.

Pavel i Barnabáš již přijali pověření od samotného Boha. Vkládáním rukou tedy nezískali žádnou novou milost nebo zvláštní schopnosti. Jednalo se spíše o uznaný způsob ustanovení do úřadu a o potvrzení pravomoci v tomto úřadě. Tímto obřadem vtiskla církev Božímu dílu svou pečeti.

Pro židy měl tento obřad velký význam. Když židovský otec žehnal svým dětem, s bázní vkládal své ruce na jejich hlavu. Když mělo být obětováno zvíře, ten, jemuž byla propůjčena kněžská pravomoc, vložil ruku na hlavu zvířete. A když nyní služebníci sboru věřících v Antiochii vložili své ruce na Pavla a Barnabáše, prosili tím Boha, aby vyvoleným apoštolům požehnal ve zvláštním díle, k němuž byli ustanoveni.

Později byl obřad vkládání rukou často zneužíván; byl mu připisován neopodstatněný význam, jako by na ty, kdo byli takto vysvěceni, ihned sestoupila moc, která je uschopnila k vykonávání jakékoli duchovní služebnosti. Ale zpráva o oddělení Pav-

la a Barnabáše neobsahuje žádnou zmínku, která by naznačovala, že by pouhým vložením rukou získali nějaký dar. V Písmu je jen stručná zpráva o jejich vysvěcení a o tom, jaký význam měl tento obřad pro jejich budoucí práci.

Z toho, co se přihodilo, když Duch svatý vyvolil Pavla a Barnabáše ke zcela konkrétní službě, je zřejmé, že Bůh působí ve své církvi prostřednictvím povolaných nástrojů. Když sám Spasitel před několika lety poprvé zjevil Pavlovi svůj božský záměr, hned nato mu přivedl do cesty členy nově založeného sboru v Damašku. Ani tamější církev nebyla dlouho ponechána v nejistotě, pokud šlo o osobní zkušenosti obráceného farizeje. Nyní měl být úkol, jímž byl Pavel tehdy pověřen, splněn v ještě větším rozsahu. Proto Duch svatý znovu potvrdil, že Pavel je nástrojem vyvoleným ke zvěstování evangelia pohanům, a přikázal církvi, aby Pavla a jeho spolupracovníka vysvětila. Když vedoucí představitelé sboru v Antiochii „konali bohoslužbu Pánu a postili se, řekl Duch svatý: ‚Oddělte mi Barnabáše a Saula k dílu, k němuž jsem je povolal‘“ (Sk 13,2).

„KRISTOVO TĚLO“

Bůh učinil pozemskou církev prostředníkem poznání a skrze ni oznamuje světu své záměry a svou vůli. Žádnému ze svých služebníků nedává poznání, které by neodpovídalo poznání církve, nebo by s ním dokonce bylo v rozporu. Svou vůli

pro celou církev také nezjevuje jen jedinému člověku, zatímco by církev – Kristovo tělo – ponechával v nevědomosti. Ve své prozřetelnosti uvádí Bůh své služebníky do úzkého vztahu s církví. Tak je učí, aby se nespolehali sami na sebe, ale spíše na druhé, které také vede v práci na svém díle.

V církvi byli vždy lidé, kteří se neustále snaží prosazovat svou osobní nezávislost. Zdá se, že nejsou schopni pochopit, že duchovní nezávislost snadno svede člověka k tomu, že se začne příliš spoléhat sám na sebe a důvěřovat svému vlastnímu úsudku. Nevědí, že je třeba dbát na rady bratří, zvláště těch, které Bůh pověřil vedením svého lidu, a hluboce si vážit jejich úsudku. Bůh propůjčil své církvi zvláštní autoritu a pravomoc a nikdo nemá právo ji znevažovat nebo jí pohrdat. Kdo se takto chová, pohrdá Božím hlasem.

Věřícím, kteří svůj vlastní úsudek považují za jediný správný, hrozí velké nebezpečí. Satanovým promyšleným cílem je oddělit tyto lidi od prostředníků poznání, skrze které Bůh působí, aby budoval a šířil své dílo na zemi. Jestliže přehlízíme ty, které Bůh pověřil odpovědností za vedení a šíření pravdy, a pohrdáme jimi, pak zavrhneme prostředníky, které ustanovil k tomu, aby pomáhali, povzbuzovali a posilovali jeho lid. Pokud spolupracovník na Božím díle před těmito prostředníky zavírá oči a domnívá se, že osvětlení se mu může dostat pouze přímo od Boha,

Věřícím, kteří svůj vlastní úsudek považují za jediný správný, hrozí velké nebezpečí.

pak se snadno nechá oklamat a přemoci nepřitelem. Ve své moudrosti Bůh ustanovil, aby byly mezi všemi věřícími budovány úzké vztahy, jejichž prostřednictvím se sjednotí jak jednotliví křesťané, tak křesťanské sbory. Tak budou lidé schopni spolupracovat s Bohem. Veškeré konání bude podřízeno Duchu svatému a všichni věřící se spojí v plánovitém a dobře řízeném úsilí předat světu radostnou zprávu o Boží milosti.

Pavel považoval své oficiální vysvěcení za začátek nové a důležité etapy svého životního díla. Později označuje tento okamžik za počátek své apoštolské služby v křesťanské církvi.

KÁZÁNÍ EVANGELIA V JERUZALÉMĚ

Zatímco bylo úspěšně hlášáno evangelium v Antiochii, pokračovali apoštolové, kteří zůstali v Jeruzalémě, v důležitém díle. Každý rok přicházelo v době svátků do jeruzalémského chrámu na bohoslužby mnoho židů ze všech zemí. Mezi těmito poutníky byli velmi zbožní lidé, kteří horlivě zkoumali proroctví. Toužebně očekávali příchod zaslíbeného Mesiáše, naděje Izraele. Když byl Jeruzalém plný cizinců, apoštolové vytrvale a odvážně kázali Krista, přestože věděli, že tím neustále vy-

dávají své životy v nebezpečí. V jejich působení se projevoval Boží Duch a mnozí lidé se obrátili na víru. Po návratu do svých domovů nacházejících se v různých částech světa rozsévali semeno pravdy ve všech národech a mezi lidmi všech společenských vrstev.

Mezi apoštoly, kteří se zapojili do tohoto díla, vynikali zejména Petr,

Jakub a Jan. Byli přesvědčeni, že Bůh je povolal, aby kázali Krista svým krajanům. Pracovali spolehlivě a moudře, svědčili o tom, co viděli a slyšeli, a odvolávali se na „prorocké slovo“ (2 Pt 1,19). Snažili se přesvědčit „všechn Izrael...“, že toho Ježíše, kterého Židé „ukřižovali, učinil Bůh Pánem a Mesiášem“ (Sk 2,36).

POSLOVÉ EVANGELIA

*V Pisidské Antiochii bylo poselství evangelia přijato s velkým nadšením.
Tento ohlas však vyvolal nenávist v řadách nevěřících Židů,
kteří Pavla a Barnabáše nechali z města vyhnat.*

Pavel a Barnabáš byli vysvěceni bratry v Antiochii a potom, „posláni... Duchem svatým, odešli... do Seleukie a odtud se plavili na Kypr“ (Sk 13,4). Tak začala jejich první misijní cesta.

Kypr byl jedním z míst, kam uprchli věřící z Jeruzaléma, když začali být po Štěpánově smrti pronásledováni. Právě z Kypru přišli někteří muži do Antiochie „zvěstovat Pána Ježíše“ (Sk 11,20). I Barnabáš byl „původem z Kypru“ (Sk 4,36) a nyní v doprovodu svého příbuzného Jana Marka a Pavla navštívil tento ostrov.

Markova matka se obrátila na křesťanskou víru a její útulný domov v Jeruzalémě se stal útočištěm pro učedníky. Věděli, že v jejím domě jsou vždy vítáni a mohou si zde kdykoli odpočinout. A právě během takové návštěvy obou apoštolů v domě Markovy matky se Marek nabídl, že bude Pavla a Barnabáše doprovázet na jejich misijní cestě. Cítil, že je pod vlivem Boží milosti, a chtěl svůj život cele zasvětit službě evangelia.

KOUZELNÍK ELYMAS

Když apoštolové „dopluli do Salami-ny, zvěstovali tu slovo Boží v židovských synagógách... Pak prošli celým ostrovem až do Páfu. Tam se setkali s jakýmsi židovským kouzelníkem, který se vydával za proroka; říkali mu Barjezus. Byl u dvora místodržitele Sergia Paula, muže vzdělaného. Ten k sobě povolal Barnabáše a Saula, protože chtěl slyšet Boží slovo. Ale Elymas, ten kouzelník – tak se totiž vykládá jeho jméno –, vystoupil proti nim a snažil se odvrátit místodržitele od víry“. (Sk 13,5-8)

Satan nedovolí, aby bylo Boží království zde na zemi budováno bez boje. Síly zla se bez ustání snaží přemoci ty, kdo byli vyvoleni k hlásání evangelia. Nejsnaživější jsou mocnosti temna tehdy, když je pravda zvěstována váženým a poctivým lidem. Tak tomu bylo i ve chvíli, kdy Sergius Paulus, kyperský místodržitel, uslyšel evangelium. Nechal si předvolat apoštoly, aby se seznámil s poselstvím, které přinášeli. A právě tehdy se ho

síly zla, působící skrze kouzelníka Elymase, pokusily zlověstným našeptáváním odvrátit od víry, a tak zmařit Boží záměr.

Tímto způsobem se padlý nepřítel neustále snaží udržet si vlivné lidi na své straně; kdyby se totiž obrátili, mohli by pro Boží dílo vykonat mnoho užitečného. Věrný služebník evangelia se však nemusí obávat, že ho nepřítel porazí; jeho výhoda spočívá v tom, že bude obdařen Boží mocí, díky které dokáže odolat jakémukoli satanskému vlivu.

Přestože satan na Pavla zběsile útočil, měl Pavel odvahu napomenout toho, skrze něhož nepřítel působil. Apoštol „byl naplněn Duchem svatým, upřel na Elymase zrak a řekl: ‚Ty svůdce všeho schopný, synu ďáblův, nepříteli Boží spravedlnosti, kdy už přestaneš podvracet přímé cesty Páně? Nyní na tebe dopadne Boží trest: Oslepneš a neužiješ sluneční světlo, dokud se nad tebou Bůh neslituje.‘ Tu Elymase náhle obestřela mrákota a tma, tápal kolem sebe a hledal, kdo by ho vedl za ruku. Když místodržitel uviděl, co se stalo, uvěřil, pln údivu nad učením Páně.“ (Sk 13,9-12)

Kouzelník zavíral oči před důkazy o pravdivosti evangelia. Nyní ho Bůh ve svém spravedlivém hněvu připravil o tělesný zrak, aby neviděl denní světlo. Jeho slepota nebyla trvalá, ale jen dočasná. Měla pro něj být výstrahou a vzbudit v něm lítost, aby hledal odpuštění u Boha, proti kterému se tak těžce provinil. Okolnosti ho natolik zmátly, že lstivé triky, které použil proti Kristovu

učení, pozbyly účinku. Skutečnost, že kolem sebe tápal v naprosté tmě, byla pro všechny důkazem, že zázraky apoštolů, které Elymas označil za kejkle, byly vykonány v Boží moci. Místodržitel se přesvědčil, že učení apoštolů je pravdivé, a přijal evangelium.

Elymas sice nebyl vzdělaný, ale byl mimořádně způsobilý ke konání satanova díla. Ti, kdo hlásají Boží pravdu, se setkají se lstivým nepřítelem v mnoha různých podobách. Někdy bude satan působit skrze vzdělaného člověka, častěji však skrze nevzdělané lidi, z nichž si vychoval užitečné nástroje ke svádění. Kristův služebník je povinen v Boží bázni a moci věrně plnit svůj úkol. Jen tak může uvádět satanovy zástupy ve zmatek a vítězit v Ježíšově jménu.

MARKŮV ODMOD

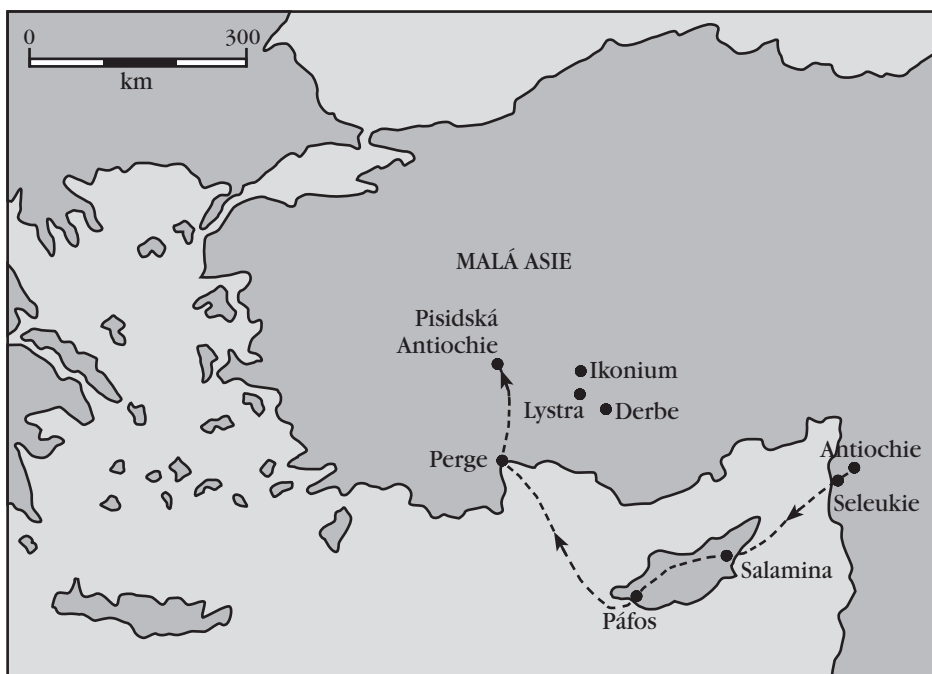
Pavel a jeho společníci pokračovali ve své cestě a přišli do Perge v Pamfylii. Jejich cesta byla namáhavá; setkali se s potížemi, trpěli nedostatkem a na každém kroku byli ohroženi. Ve městech a vesnicích, jimiž procházeli, i na opuštěných cestách na ně číhala zjevná i skrytá nebezpečí. Ale Pavel a Barnabáš se už naučili spoléhat na Boží zachraňující moc. Byli naplněni vroulou láskou k hynoucím lidem. Jako věrní pastýři hledali ztracené ovce a vůbec nepomýšleli na svůj vlastní klid a pohodlí. Zapomněli sami na sebe a neztráceli odvahu, ani když byli vyčerpaní, hladoví a když jim

byla zima. Jejich zrak byl upřen jen k jedinému cíli – zachránit ty, kteří zabloudili daleko od stáda.

Právě tady přemohl Marka strach a malomyslnost, takže na určitou dobu zaváhal, zda byl jeho úmysl zasvětit svůj život cele Božímu dílu správný. Nebyl zvyklý na potíže, a proto ho nebezpečí a strádání, kterým museli na své cestě čelit, sklíčilo. Úspěšně pracoval za příznivých podmínek; ale nyní, když narážel na odpor a nástrahy, které tak často obklopovaly průkopníky

Božího díla, nedokázal se vyrovnat s těžkostmi a zápasit jako dobrý bojovník pro Kristovu věc. Ještě se bude muset naučit statečně snášet hrozby, pronásledování a protivenství. Když apoštolové postupovali kupředu a obávali se stále větších potíží, Marek se nechal zastrašit. Ztratil veškerou odvahu. Odmítl pokračovat v cestě a vrátil se zpátky do Jeruzaléma.

Pavel Marka kvůli jeho útěku hodnotil velmi nepříznivě, a po určitou dobu ho dokonce ostře kritizoval.

Z Antiochie se Pavel, Barnabáš a Jan Marek vydali přes Středozemní moře na Kypr, kde kázali v Salamině, největším kyperském městě, a Páfu. Následně přepluli do Perge, města ležícího v Pamfylii, úzkém proužku země mezi mořem a Taurským pohořím. Tam se od nich oddělil Jan Marek, který se vrátil do Jeruzaléma, a Pavel s Barnabášem pokračovali v cestě na sever do Pisidské Antiochie.

Barnabáš se však snažil Markovo jednání omlouvat jeho nezkušeností. Báł se, aby Marek neopustil kazatelskou službu, protože věděl, že má vlohy k tomu, aby se stal užitečným Kristovým služebníkem. Po několika letech byla jeho starost o Marka bohatě odměněna, protože tento mladý muž se bezvýhradně odevzdal Bohu a hlásal evangelium na obtížných misijních polích. S Božím požehnáním a díky moudrému Barnabášovu vedení se z něj stal schopný spolupracovník.

Pavel se později s Markem usmířil a přijal ho za svého pomocníka. Dokonce ho jako spolupracovníka „pro království Boží“, který je jeho „útěchou“, doporučil Koloským (Ko 4,11). Krátce před svou smrtí o Markovi znovu řekl, že mu je „užitečný jako pomocník“ (2 Tm 4,11).

V PISIDSKÉ ANTIOCHII

Po Markově odchodu navštívili Pavel a Barnabáš Pisidskou Antiochii. V sobotní den vešli do židovské synagógy a posadili se. „Po čtení ze Zákona a Proroků vybídli je představení synagógy: „Bratří, máte-li slovo povzbuzení, promluvte k lidu.““ (Sk 13,15) Když byli takto vyzváni, aby promluvili, Pavel „povstal...“, pokynul rukou a řekl: „Muži izraelští a s nimi vy, kteří ctíte jediného Boha, slyšte mne!“ (Sk 13,16). Následoval působivý proslov. Pavel vyprávěl, jak Bůh v průběhu historie jednal se Židy. Začal vysvobozením z egyptského otroctví a hovořil o tom, že

jim byl zaslíben Spasitel z rodu Davida. Směle prohlásil, že „z Davidova potomstva dal Bůh Izraeli podle svého slibu Spasitele Ježíše. Před jeho vystoupením kázal Jan všemu izraelskému lidu, aby se odvrátili od svých hříchů a dali se pokřtít. Když Jan končil své poslání, řekl: „Já nejsem ten, za koho mě pokládáte. Za mnou přichází někdo, jemuž nejsem hoden rozvázat řemínek na jeho nohou.““ (Sk 13,23-25) A tak Pavel s velikou mocí kázal, že Ježíš je Spasitel lidstva a Mesiáš, o němž hovoří proroci.

Po tomto prohlášení Pavel dodal: „Bratří z rodu Abrahamova i vy, kteří s nimi ctíte jediného Boha, nám bylo posláno toto slovo spásy. Ale obyvatelé Jeruzaléma a jejich vůdové Spasitele nepoznali, odsoudili ho, a tak naplnili slova proroků, která se čtou každou sobotu.“ (Sk 13,26.27)

Pavel neváhal a o zavržení Spasitele židovskými vůdci jim řekl čistou pravdu. „Ačkoli na něm nealezli žádný důvod pro trest smrti,“ prohlásil apoštol, „vymohli si na Pilátovi, aby ho dal popravit. Když udělali všechno přesně tak, jak to bylo o něm v Písmu napsáno, snali jej z kříže a položili do hrobu. Ale Bůh ho vzkřísil z mrtvých a on se po mnoho dní zjevoval těm, kteří s ním přišli z Galileje do Jeruzaléma; ti jsou nyní jeho svědky před lidem.

My vám přinášíme radostnou zprávu,“ pokračoval apoštol, „že slib, daný našim praotcům, splnil Bůh nám, jejich dětem, a vzkřísil Ježíše; vždyť je o něm psáno v druhém Žalmu: „Ty jsi

můj Syn, já jsem tě dnes zplodil.' To, že jej vzkřísí z mrtvých, takže se už nepromění v prach, slíbil těmito slovy: 'Věrně vám splním zaslíbení, která jsem dal Davidovi.' A pak na jiném místě říká: 'Nedopustíš, aby se tvůj Svatý rozpadl v prach.' David sloužil Bohu za svého života, potom podle jeho vůle zemřel, byl uložen k svým předkům a rozpadl se v prach. Ten však, kterého Bůh vzkřísil, se neobrátil v prach.' (Sk 13,28-37)

Když jim Pavel takto objasnil naplnění známých proroctví o Mesiáši, začal jim kázat o pokání a odpuštění hříchů skrze zásluhy Ježíše Krista, jejich Spasitele. Řekl: „Budiž vám tedy známo, bratři, že skrze něho se vám zvěstuje odpuštění všech hříchů, a to i těch, jichž vás nemohl zprostit Mojžíšův zákon. Ale v něm je ospravedlněn každý, kdo věří.“ (Sk 13,38.39)

Boží Duch působil skrze tato slova a dotýkal se nitra posluchačů. Apoštol se odvolával na starozákonní proroctví a tvrdil, že se naplnila ve službě Ježíše Nazaretského. Tím se mu podařilo přesvědčit mnohé, kteří toužili po příchodu zaslíbeného Mesiáše. Svým ujištěním, že „radostná zpráva“ o spasení neplatí jen pro židy, ale také pro pohany, vzbudil naději a radost těch, kteří podle svého původu nepatřili k Abrahamovým dětem.

„Když Pavel a Barnabáš vycházeli ze synagógy, všichni je prosili, aby k nim o tom všem znovu promluvíli příští sobotu.“ Shromáždění se konečně začalo rozcházet a „mnoho

židů i obrácených pohanů“, kteří toho dne přijali radostnou zprávu, kterou slyšeli, „doprovázelo Pavla a Barnabáše; ti s nimi rozmlouvali a povzbuzovali je, aby se drželi Boží milosti“ (Sk 13,42.43).

Pavlův proslov vzbudil v Pisidské Antiochii takový zájem, že „příští sobotu přišlo skoro celé město slyšet Boží slovo. Když židé viděli tolik lidí, naplnila je závist a začali Pavlovým slovům odporovat a rouhat se.

Ale Pavel a Barnabáš směle prohlásili: 'Vám židům mělo být slovo Boží zvěstováno nejprve. Protože je odmítáte, a tak sami sebe odsuzujete k ztrátě věčného života, obrácíme se k pohanům. Vždyť Pán nám přikázal: »Ustanovil jsem tě, abys byl světlem pohanům a nesl spásu až na sám konec země.«

EVANGELIUM MEZI POHANY

Když to pohané uslyšeli, radovali se a velebili slovo Páně; ti pak, kteří byli vyvoleni k věčnému životu, uvěřili.“ (Sk 13,44-48) Pohané byli velmi potěšeni, že je Kristus přijal za Boží děti, a s vděčností naslouchali kázání. Ti, kdo uvěřili, se o evangelium horlivě dělili s dalšími, takže „slovo Páně se šířilo po celé krajině“ (Sk 13,49).

Takovou zeň pohanů předpověděli pisatelé naplnění Duchem svatým již o mnoho staletí dříve. Lidé však těmito prorockým výrokům nerozuměli. Ozeáš řekl: „Izraelských synů bude však zase jak mořského písku: nikdo je nezměří, nikdo je nesečte.

Na místě, kde se jim říká: „Nejste lid můj“, bude se jim říkat: „Synové živého Boha.“ Dále Ozeáš uvádí: „Vsej jej pro sebe do země, Neomilostné budu milostiv, těm, kdo Nejsou lid-můj, řeknu: ‚Tys můj lid‘, a on řekne: ‚Můj Bože!‘“ (Oz 2,1.25)

Šíření evangelia mezi pohany předpověděl během své pozemské služby i sám Spasitel. V podobnosti o zlých vinařích řekl zatvrzelým Židům: „Boží království vám bude odňato a bude dáno národu, který ponese jeho ovoce.“ (Mt 21,43) Po svém vzkříšení přikázal Ježíš učedníkům: „Jděte ke všem národům a získávejte mi učedníky.“ Všichni měli být varováni, a proto měli učedníci kázat „evangelium všemu stvoření“. (Mt 28,19; Mk 16,15)

Přestože se Pavel a Barnabáš v Pisidské Antiochii zaměřili na pohany, nepřestali pracovat ani pro židy. Obraceli se na ně, kdykoli existovala naděje, že je vyslechnou. Později zvěstoval Pavel a jeho spolupracovníci evangelium židům i pohanům v Tesalonice, Korintu, Efezu a v dalších důležitých městech. Jejich úsilí se však od této chvíle soustředilo především na vybudování Božího království v pohanských oblastech, mezi národy, které toho o pravém Bohu a jeho Synu věděli jen málo nebo vůbec nic.

Pavel a jeho pomocníci hluboce soucítili s těmi, kdo „byli bez Krista, odloučení od společenství Izraele, bez účasti na smlouvách Božího záslíbení, bez naděje a bez Boha na světě“. Díky neúnavné službě apo-

Pro ty, kdo věří, se Kristus stal pevným základem. Na tomto živém kameni mohou stavět jak židé, tak pohané.

štolů mezi pohany se „cizinci a přistěhovalci“, kteří byli „kdysi vzdálení“, dozvěděli, že se „stali blízkými pro Kristovu prolitou krev“ a že skrze víru v jeho obět smíření mohou získat „právo Božího lidu“ a „patřit k Boží rodině“. (Ef 2,12.13.19)

Pavel rostl ve víře a bez ustání pracoval na vybudování Božího království mezi těmi, které učitelé Izraele zanedbávali. Neustále vyvyšoval Ježíše Krista jako Krále králů a Pána pánů (viz 1 Tm 6,15) a napomínal věřící, aby v něm zapustili kořeny, na něm postavili základy a pevně se drželi víry (viz Ko 2,7).

Pro ty, kdo věří, se Kristus stal pevným základem. Na tomto živém kameni mohou stavět jak židé, tak pohané. Je dost velký pro všechny a dost silný na to, aby unesl tíhu a břemeno celého světa. Je zřejmé, že tuto skutečnost zakusil ve svém životě i sám Pavel. Když se apoštol v závěru své služby v dopise obracel na skupinu věřících pohanů, kteří vytrvali ve své lásce k pravdě evangelia, napsal: „Jste stavbou, jejímž základem jsou apoštolové a proroci a úhelným kamenem sám Kristus Ježíš.“ (Ef 2,20)

Když se v Pisidii šířilo radostné poselství, nevěřící Židé z Antiochie, zaslepení svými předsudky, „pobouřili vznešené ženy, které také ctily

jediného Boha, pobouřili i přední muže toho města, podnítli tím proti Pavlovi a Barnabášovi nepřátelství a vyhnali je ze svého kraje“ (Sk 13,50).

Apoštolové se tímto jednáním ne- nechali odradit; vzpomněli si totiž na slova svého Pána: „Blaze vám, když vás budou tupit a pronásledovat a lživě mluvit proti vám všechno zlé kvůli mně. Radujte se a jásejte, proto-

že máte hojnou odměnu v nebesích; stejně pronásledovali i proroky, kteří byli před vámi.“ (Mt 5,11.12)

Evangelium se šířilo a apoštolové měli důvod k radosti. Jejich působení mezi obyvateli Pisidské Antiochie bylo bohatě požehnáno a věřící, které zde zanechali, aby po nějakou dobu pokračovali v práci sami, „byli naplnění radostí a Duchem svatým“ (Sk 13,52).

PŮSOBENÍ MEZI POHANY

*Přestože se poselství evangelia setkávalo s velkým odporem,
Pavel a Barnabáš odhodlaně pokračovali ve své práci.
Díky jejich práci vznikly na mnoha místech křesťanské sbory.*

Z Pisidské Antiochie se Pavel a Barnabáš vydali do Ikonía a také zde začali stejně jako v Antiochii pracovat v synagóze svého vlastního lidu. Měli velký úspěch – „uvěřilo mnoho Židů i Řeků“. Ale tak jako na jiných místech, kde apoštolové působili, i v Ikoniu se stalo, že „židé, kteří neuvěřili, pobouřili pohany a vyvolali jejich nenávist proti bratrům“. (Sk 14,1.2)

Apoštolové se však od svého poslání nenechali odradit, protože mnozí evangelium o Kristu přijímali. Navzdory odporu, závisti a předsudkům pokračovali ve své práci a „přes všechny překážky mluvili o Pánu“. A Bůh „dosvědčoval svou milost tím, že jim dával moc konat znamení a zázraky“. (Sk 14,3) Tyto důkazy Božího přiznání silně působily na ty, kdo byli ochotni nechat se přesvědčit, takže počet lidí, kteří přijali evangelium, se zvyšoval.

Vzrůstající obliba poselství zvěstovaného apoštoly naplnila nevěřící Židy závistí a záští. Proto se rozhodli, že práci apoštolů okamžitě učiní přítrž. Lživými a přehnanými zprá-

vami vzbudili v úřadech obavy, že celé město je pobouřeno a hrozí nebezpečí povstání. Prohlašovali, že k apoštolům se připojuje velký počet lidí, a tvrdili, že mají tajné a nebezpečné úmysly.

Kvůli těmto obviněním byli učedníci opakovaně předvoláváni před úřady. Ale hájili se tak jasně a přesvědčivě a o svém učení hovořili tak klidně a srozumitelně, že nakonec vše vyznělo v jejich prospěch. Ačkoli byly úřady kvůli nepravdivým zprávám, které se jim donesly, vůči apoštolům zaujaty, neodvážily se je odsoudit. Musely uznat, že cílem Pavlova a Barnabášova učení bylo vychovat z lidí početné občany poslušné zákona. Kdyby lidé přijali pravdy, které apoštolové hlásali, mravy a pořádek ve městě by se zlepšily.

Díky odporu, na který učedníci naráželi, si poselství pravdy získalo velký zájem veřejnosti. Židé si uvědomovali, že jejich snahy zmařit dílo nových učitelů jenom přispěly k tomu, že nová víra si získává stále větší počet stoupenců. „Obyvatelstvo mės-

ta se rozdělilo: jedni byli při židech, druhí při apoštolech.“ (Sk 14,4)

Vývoj událostí židovské vůdce natolik rozzuřil, že se rozhodli dosáhnout svého cíle násilím. V hlučném davu nevzdělců probudili ty nejprízemnější vášně a podařilo se jim vyvolat vzpouru, kterou označili za následek učení apoštolů. Doufali, že si tímto krivým obviněním získají podporu úřadů a budou moci uskutečnit svůj záměr. Dohodli se, že apoštolové nesmí dostat příležitost k obhajobě a že je třeba podnítit dav ke kamenování Pavla a Barnabáše. Viděli v tom možnost, jak zastavit jejich působení.

Prátele, a to dokonce nevěřící, varovali apoštoly před zákeřnými úmysly židů a naléhavě je vyzývali, aby se zbytečně nevystavovali zuřivému davu, ale zachránili si život útekem. Pavel a Barnabáš tedy tajně opustili Ikonium a pověřili bratry a sestry, aby po určitou dobu pokračovali v díle sami. V žádném případě však neodešli navždy; jakmile rozruch utichne, hodlali se sem vrátit a dokončit práci, kterou začali.

V každé době a v každé zemi musí Boží poslové čelit tvrdošíjnému odporu těch, kdo vědomě zavrhnou nebeské světlo. Nepřátelé evangelia často zdánlivě vítězili, když svým zkreslováním a lhaním zavírali dveře, jimiž mohli vstoupit Boží poslové. Tyto dveře však nemohly být zavřeny navždy. A tak když se Boží služebníci po určité době vrátili, aby pokračovali ve své práci, Bůh mocně

působil v jejich prospěch a umožnil jim oslavit jeho jméno.

V LYSTŘE

Když museli apoštolové kvůli pronásledování uprchnout z Ikonie, odešli do lykaonských měst Lystry a Derbe, kde žili převážně pověřiví pohané. Někteří z nich však byli ochotni vyslechnout si a přijmout poselství evangelia. Apoštolové se rozhodli, že budou pracovat v těchto městech a jejich okolí, přičemž doufali, že se vyhnou předsudkům a pronásledování židů.

Přestože v Lystře žilo několik židů, nebyla zde žádná synagoga. Mnozí obyvatelé Lystry chodili na bohoslužby do chrámu, který byl zasvěcen Diovi. Pavel a Barnabáš přišli do města a shromáždili kolem sebe jeho obyvatele, aby jim objasnili prosté pravdy evangelia. Mnozí se pak pokoušeli spojit jejich učení se svou vlastní modlářskou vírou v Dia.

Apoštolové se snažili předat těmto modloslužebníkům poznání o Bohu Stvořiteli a jeho Synu, který se stal Spasitelem lidstva. Nejprve obraceli jejich pozornost k úžasnému Božímu dílu – ke slunci, měsíci a ke hvězdám, k podivuhodnému střídání ročních období, k majestátním horám se zasněženými vrcholy, vzrostlým stromům a k dalším zázrakům přírody svědčícím o moudrosti přesahující lidské chápání. Poukazovali na dílo Všemocného Boha, a tak vedli pohany k přemýšlení o velkém Vládcu vesmíru.

Když apoštolové vysvětlili obyvatelům Lystry tyto základní pravdy o Stvořiteli, vyprávěli jim o Božím Synu, který z lásky k člověku sestoupil z nebe a přišel na náš svět. Hovořili o jeho životě a službě a o tom, jak byl zavržen těmi, které přišel zachránit. Dále mluvili o jeho výslechu, ukřižování, vzkříšení a odchodu do nebe, kde je nyní obhájcem lidí. A tak Pavel a Barnabáš v Boží moci a Duchu kázali evangelium v Lystře.

Když jednoho dne Pavel vyprávěl lidem, jak Kristus uzdravoval nemocné a trpící, spatřil mezi svými posluchači mrzáka. Upíral svůj zrak na Pavla a s vírou přijímal jeho slova. Pohled na tohoto trpícího muže vzbudil v Pavlovi hluboký soucit a apoštol poznal, „že věří v Boží pomoc“ (Sk 14,9). Před davem modloslužebníků přikázal mrzákovi, aby se postavil. Až dosud byl nemocný schopen pouze sedět. Nyní však okamžitě uposlechl Pavlův příkaz a poprvé v životě se postavil na nohy. Jakmile projevil svou víru, vstoupila do něj síla, takže „vyskočil a chodil“, ačkoli ještě před okamžikem by toho nebyl schopen (Sk 14,10).

„Když zástupy viděly, co Pavel učinil, provolávaly lykaonsky: ‚To k nám sestoupili bohové v lidské podobě!‘“ (Sk 14,11) Tento výrok vycházel z jejich tradice, podle níž věřili, že bohové čas od času navštěvují zemi. Barnabášovi začali kvůli jeho důstojnému vzhledu, zdvořilému chování a laskavému a mírnému výrazu tváře říkat Zeus, otec bohů. Pavla považovali za Herma, protože „to byl pře-

devším on, kdo mluvil“ (Sk 14,12), a protože byl horlivý, energický a výmluvný, pokud šlo o varování a napomínání.

Obyvatelé Lystry chtěli vyjádřit svou vděčnost, a proto přesvědčili Diova kněze, aby prokázal apoštolům poctu. A tak „dal přivést k bráně ověncené býky a chtěl je s lidmi apoštolům obětovat“ (Sk 14,13). Pavel a Barnabáš, kteří se odebrali do ústraní, aby si v klidu odpočinuli, o těchto přípravách nevěděli. Brzy však jejich pozornost upoutala hudba a nadšené volání velkého davu, který se shromáždil před domem, v němž bydleli.

Jakmile apoštolové zjistili, co je důvodem této návštěvy a všeobecného vzrušení, které ji provázelo, „roztrhli svůj oděv“ a „vběhli do zástupu mezi lidi“. Doufali, že je tak odvrátí od dalších úmyslů. Hlasitým, pronikavým hlasem, který přehlušil pokřik lidu, je Pavel požádal o pozornost. Hluk náhle ustal a Pavel řekl: „Co to děláte? Vždyť i my jsme smrtelní lidé jako vy. Zvěstujeme vám, abyste se od těchto marných věcí obrátili k živému Bohu, který učinil nebe, zemi, moře a všechno, co je v nich. Tento Bůh sice v minulosti nechával pohanské národy žít, jak chtěly, avšak nepřestal dosvědčovat sám sebe tím, že jim prokazoval dobro: dával vám s nebe déšť i úrodu v pravý čas, sytil vás pokrmem a naplňoval radostí.“ (Sk 14,14-17)

Apoštolové jednoznačně popřeli, že by byli bohové, a Pavel se snažil obrátit pozornost lidu k pravému

Bohu, který jediný je hoden uctívání. Bylo však téměř nemožné odvrátit pohany od jejich úmyslu. Byli tak pevně přesvědčeni o tom, že tito muži jsou skutečně bohové, a tak nadšení, že nedokázali uznat svou chybu. V Bibli stojí, že apoštolům se „jen s námahou podařilo zadržet zástupy“ (Sk 14,18).

Obyvatelé Lystry namítali, že na vlastní oči spatřili zázračnou moc apoštolů. Viděli přece, že mrzák, který nikdy nemohl chodit, je nyní při síle a těší se pevnému zdraví. Pavel je dlouho přesvědčoval a trpělivě jim vysvětloval, že jeho a Barnabášovým posláním je představovat lidem nebeského Boha a jeho Syna, velkého Lékaře. Teprve potom se mu podařilo je přimět, aby upustili od svého záměru.

KAMENOVÁNÍ PAVLA

Pavlovo a Barnabášovo působení v Lystrě náhle ukončily zlomyslné intriky Židů z Antiochie a Ikonia (viz Sk 14,19). Ti se dozvěděli o úspěšné práci apoštolů mezi obyvateli Lykaonie a rozhodli se, že se za nimi vydají, aby je pronásledovali. Když přišli do Lystry, brzy se jim podařilo probudit v lidu stejnou nenávist, jaká ovládala i je. Lidé, kteří ještě nedávno považovali Pavla a Barnabáše za bohy, uvěřili lžím a pomluvám a nechali si namluvit, že ve skutečnosti jsou apoštolové horší než vrahové a zaslouží si smrt.

Lystrané byli zklamaní, že jim apoštolové odepřeli jejich výsadu a ne-

přijali jejich oběť. Proto se nyní proti Pavlovi a Barnabášovi obrátili s téměř stejným nadšením, s jakým je předtím oslavovali jako bohy. Pobouření Židy hodlali apoštolů fyzicky napadnout. Židé jim důrazně přikázali, aby nedali Pavlovi příležitost k proslovu. Tvrdili, že pokud ho nechají mluvit, ovlivní lid pomocí svých kouzel.

Vražedné plány nepřátel evangelia se brzy nato uskutečnily. Obyvatelé Lystry podlehli vlivu zla a posedlí ďábelskou zuřivostí se chopili Pavla a nemilosrdně ho kamenovali. Apoštol si pomyslel, že nastal jeho konec. Živě se mu vybavilo umučení Štěpána a vzpomněl si, jak krutě se sám na jeho smrti podílel. Když byl samá modřina a omdléval bolestí, upadl na zem. Rozzuření Lystrané se domnívali, „že je mrtev“, a „vyvlekli ho z města“ (Sk 14,19).

Ve chvíli této těžké zkoušky zůstala skupina Lystranů, kteří se obrátili na víru v Ježíše, jehož jim zvěstovali Pavel a Barnabáš, věrná a vytrvalá. Bezdůvodný odpor a kruté pronásledování ze strany nepřátel tyto horlivé bratry pouze utvrdily v jejich víře. Přestože jim hrozilo nebezpečí a posměch, projeví svou oddanost tím, že se v zármutku shromáždili kolem Pavla, o němž si mysleli, že je mrtev.

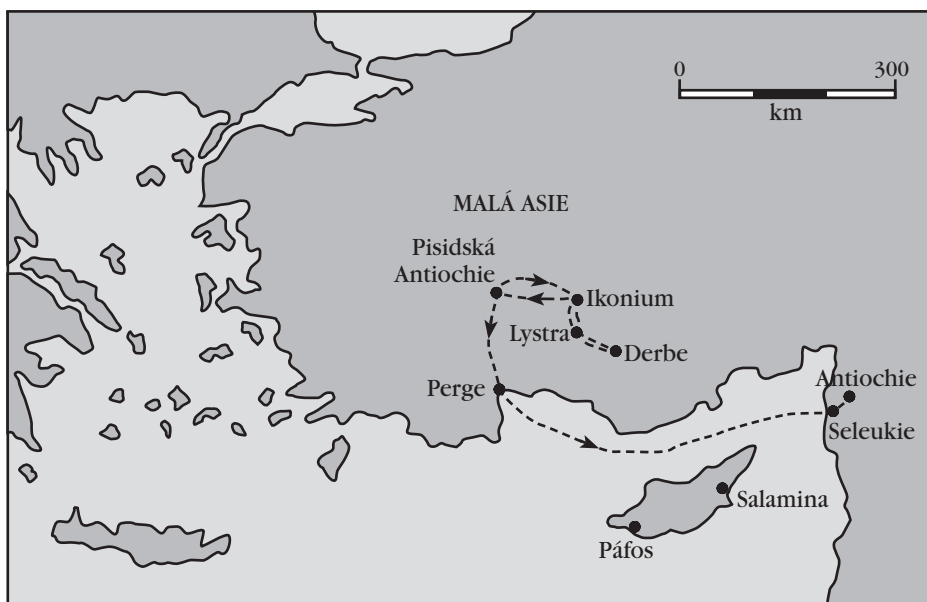
Jaké však bylo jejich překvapení, když uprostřed jejich nářku apoštol náhle zvedl hlavu, vstal a chválil Boha. Věřící považovali nečekané uzdravení Božího služebníka za zážrak Boží moci. Zdálo se, že jeho prostřednictvím chtěl Bůh vtisk-

nout nebeskou pečet jejich obrácení. Naplnila je nevýslovná radost a s novou vírou chválili Boha.

Mezi obrácenými Lystřany, kteří byli očitými svědky Pavlova utrpení, byl také mladý muž, který se měl stát významným Božím služebníkem. Později prožíval společně s apoštolem zkoušky i radosti spojené s prací průkopníků v obtížných podmínkách. Jmenoval se Timoteus. Když byl Pavel vyvečen z města, tento mladý učedník byl mezi těmi, kdo se shromáždili kolem jeho zdánlivě mrtvého těla. Spolu s ostatními viděl, jak se ubitý a krvácející apoštol zvedl a chválil Boha za to, že směl trpět pro Krista.

ZAKLÁDÁNÍ SBORŮ

Následujícího dne po kamenování Pavla odešli apoštolové do Derbe. Bůh žehnal jejich úsilí a mnoho lidí přijalo Krista za svého Spasitele. „I v tomto městě kázali evangelium a získali mnoho učedníků.“ (Sk 14,21) Pavel ani Barnabáš však nechtěli začít pracovat jinde, dokud neutvrdili ve víře ty obrácené křesťany, které museli na určitou dobu zanechat opuštěné na místech svého dřívějšího působení. A tak se nezalekli nebezpečí a vraceli se „přes Lystru, Ikonium a Pisidskou Antiochii. Všude tam posilovali učedníky a povzbuzovali je, aby vytrvali

Když byli Pavel s Barnabášem vyhnáni z Pisidské Antiochie, sestoupili z hor a zamířili na východ do Lykaonie. Tam nejprve navštívili Ikonium, odkud museli utéct do Lystry, kde byl apoštol Pavel kamenován, a nakonec se vydali do 80km vzdáleného Derbe. Zpět se vraceli stejnou cestou.

ve víře.“ (Sk 14,21.22) Mnozí přijali radostnou zvěst evangelia, a tak se vystavili potupě a protivenství. Apoštolové se snažili posílit jejich víru, aby mohlo dílo pokračovat.

Ve snaze podpořit duchovní růst nově obrácených křesťanů dbali apoštolové na zavedení ochrany v podobě řádu odpovídajícího evangeliu. Ve všech oblastech Lykaonie a Pisidie, kde žili věřící, byly založeny sbory. V každém z nich byly ustanoveny služebnosti a byl zaveden náležitý řád a systém, jímž se řídily všechny záležitosti týkající se duchovního blaha věřících.

Tato organizace byla v souladu s plánem evangelia, podle něhož měli být všichni, kdo věřili v Krista, sjednoceni v jeden celek. Na tento plán Pavel v průběhu celé své služby důsledně dbal. Kdekoli lidé pod vlivem jeho působení přijali Krista za svého Spasitele, byli v příhodnou chvíli sdruženi ve sbor, přestože jich byl jen malý počet. Tak se křesťané učili vzájemně si pomáhat a přitom mít na paměti zaslíbení: „Kde jsou dva nebo tři shromážděni ve jménu mém, tam jsem já uprostřed nich.“ (Mt 18,20)

Na takto založené církve Pavel nezapomínal. Péče o ně na něj doléhala jako břemeno, jehož tíha neustále roste. Nepřetržitě se staral i o to nejmenší společenství. Bedlivě dohlížel na malé sbory, protože věděl, že potřebují zvláštní pozornost, aby byli jejich členové pevně utvrzeni ve víře a naučili se

horlivě a nezištně pracovat pro lidi ve svém okolí.

Ve své misijní práci se Pavel a Barnabáš vždy snažili následovat Kristův příklad ochoty, obětavosti a svědomité služby lidem. Byli prozíraví, horliví a neúnavní a nebrali ohled na své zájmy ani na své vlastní pohodlí; s upřímnými modlitbami vytrvale zasévali semeno pravdy. Zároveň ochotně rozdávali nesmírně cenné praktické rady všem, kdo se postavili na stranu evangelia. Jejich upřímnost a Boží bázeň měli na nové učedníky trvalý vliv, takže se jim důležitost evangelia provždy vryla do paměti.

Když se na víru obrátili naděšní a schopní muži, jako byl Timoteus, Pavel a Barnabáš se jim důrazně snažili vysvětlit, že je třeba, aby pracovali na Boží vinici. A když pak apoštolové odešli na jiné místo, víra těchto mužů neochabla, ale spíše se upevnila. Byli svědomitě vyučeni, jak chodit s Bohem, a proto věděli, že mají nezištně, pilně a vytrvale pracovat na záchraně svých bližních. Důkladná příprava nově obrácených křesťanů významným způsobem přispěla k pozoruhodnému úspěchu, který provázel Pavla a Barnabáše, když zvěstovali evangelium v pohanských zemích.

První misijní cesta se rychle chýlila ke svému závěru. Apoštolové svěřili nově založené církve Bohu, odešli do Pamfylie „a tam kázali v městě Perge. Potom se odebrali do Attalie a odpluli do Antiochie.“ (Sk 14,25.26)

19

ŽIDÉ A POHANÉ

*Kvůli sporu o ceremoniální zákon se v Jeruzalémě
sešli hlavní představitelé církve.*

Když Pavel a Barnabáš opět dorazili do Antiochie v Sýrii, odkud byli vysláni na svou misijní cestu, využili první vhodné příležitosti k tomu, aby svolali věřící a vyprávěli jim, „co všechno skrze ně Bůh učinil a jak i pohanům otevřel dveře víry“ (Sk 14,27). V Antiochii byl velký sbor, který stále rostl. Byl střediskem misijní činnosti a patřil k nejvýznamnějším skupinám věřících křesťanů. Jeho členové pocházeli z nejrůznějších vrstev obyvatelstva a byli mezi nimi jak židé, tak pohané.

SPOR O CEREMONIÁLNÍ ZÁKON

Apoštolové se společně se staršími a členy sboru v Antiochii usilovně snažili získávat lidi pro Krista. Někteří židovští věřící pocházející z Judska, kteří dříve patřili k sektě farizeů, však začali diskutovat o otázce, která brzy vedla k rozsáhlým sporům v církvi a mezi věřícími pohanů vyvolala zděšení. Tito židovští učitelé s velkou přesvědčivostí tvrdili, že pokud chce být člověk spasen, musí

se nechat obřezat a dodržovat celý ceremoniální zákon.

Pavel a Barnabáš pohotově vystoupili proti tomuto falešnému učení a se zavedením obřízky pro pohanů nesouhlasili. Naproti tomu i mnozí věřící Židé v Antiochii zastávali stanovisko bratří, kteří nedávno přišli z Judska.

Obrácení židů většinou nebyli ochotni postupovat kupředu tak rychle, jak jim to Bůh ve své prozřetelnosti umožňoval. Z úspěšného působení apoštolů mezi pohanů bylo zřejmé, že obrácených pohanů bude brzy mnohem více než obrácených židů. Židé chtěli, aby se dodržování předpisů a obřadů stanovených jejich zákonem stalo nezbytnou podmínkou pro přijetí pohanů do církve. Obávali se totiž, že jejich zvláštnosti, kterými se až dosud odlišovali od všech ostatních národů, by nakonec mohly mezi těmi, kdo přijali evangelium, zcela zaniknout.

Židé byli vždy pyšní na své bohoslužby, které ustanovil sám Bůh. Mnozí z těch, kteří se obrátili na

víru v Krista, považovali za nepravděpodobné, že by Bůh, který kdysi jednoznačně vymezil řád židovské bohoslužby, mohl někdy připustit jakoukoli nepatrnou změnu. Trvali na tom, aby se židovské zákony a obřady staly součástí obřadů křesťanského náboženství. Dosud nepochopili, že veškeré oběti smíření poukazyvaly na smrt Božího Syna, v němž se předobraz stal skutečností; proto již zvyky a obřady stanovené Mojžíšovým zákonem nebyly závazné.

Pavel se před svým obrácením považoval za bezúhonného, „jde-li o spravedlnost podle zákona“ (Fp 3,6). Když však změnil své smýšlení, jasně porozuměl poslání Spasitele, který vykoupil celé lidstvo – jak židy, tak pohany. Pochopil také rozdíl mezi živou vírou a mrtvým formalismem. Starobylé zvyky a obřady, které měli Izraelci dodržovat, získaly ve světle evangelia nový a hlubší význam. Byly předobrazem toho, co se nyní naplnilo. A proto ti, kdo žijí v době nové smlouvy, jsou osvobozeni od jejich dodržování. Ale Boží neměnný zákon, Desatero, hájil Pavel i nadále duchem i písmem.

SHROMÁŽDĚNÍ V JERUZALÉMĚ

Otázka obřízky vyvolala ve sboru v Antiochii řadu diskuzí a sporů. Nakonec se členové církve začali obávat, že vleklé rozepře povedou k jejich rozdělení. Proto se rozhodli, že vyšlou Pavla, Barnabáše a několik dalších spolehlivých mužů z tohoto sboru do Jeruzaléma, aby celou zá-

ležitost předložili apoštolům a starším. Měli se zde setkat se zástupci různých sborů a s těmi, kdo přijdou do Jeruzaléma, aby se zúčastnili blížících se svátků. Všechny neshody měly ustát, dokud se po společné poradě nedospěje ke konečnému rozhodnutí, které pak měly přijmout všechny sbory v celé zemi.

Cestou do Jeruzaléma navštěvovali apoštolové věřící ve městech, jimiž procházeli, a povzbuzovali je vyprávěním o svých zkušenostech v Božím díle a o tom, jak se pohané obracejí k víře.

V Jeruzalémě se zástupci z Antiochie sešli s bratry z různých sborů, kteří sem přišli na společné shromáždění. Také jim vyprávěli o svém úspěšném působení mezi pohany. Pak jim podrobně popsali, jaký zmatek nastal, když někteří obrácení farizeové přišli do Antiochie a prohlášovali, že pohané musí být obřezáni a musí zachovávat Mojžíšův zákon, pokud chtějí být spaseni.

Shromáždění o této otázce živě diskutovalo. S obřízkou bylo úzce spjato ještě několik dalších záležitostí, které také vyžadovaly důkladné zvážení. Jednou z nich byl problém, jaký postoj je třeba zaujmout k požívání masa obětovaného modlám. Mnozí obrácení pohané žili mezi neznalými a pověřivými lidmi, kteří často přinášeli oběti modlám. Kněží konající takové pohanské bohoslužby s těmito obětí dary čile obchodovali. Židé se nyní obávali, že pokud budou obrácení pohané kupovat to, co by-

lo obětováno modlám, křesťanství kvůli nim získá špatnou pověst; do určité míry tím totiž schvalovali modlářské praktiky.

Kromě toho byli pohané zvyklí jíst maso zvířat, která byla zardoušena. Naproti tomu židé dbali na základě Božích pokynů při zabíjení zvířete, jehož maso bylo určeno k požívání, na to, aby jeho tělo důkladně vykrvácelo; jinak bylo maso považováno za závadné. Bůh dal židům tyto příkazy, aby ochránil jejich zdraví. Požívání krve považovali tedy židé za hřích. Krev pro ně představovala život a prolévání krve pokládali za důsledek hříchu.

Naproti tomu pohané zachycovali krev obětního zvířete a používali ji k přípravě pokrmů. Židé nemohli uvěřit tomu, že by měli změnit zvyky, které přijali na zvláštní Boží příkaz. Kdyby byli za těchto okolností nuceni posadit se k jednomu stolu s pohany, byli by otřeseni a pobouřeni.

Pohané, a zejména Řekové, vedli často nevázaný život. Proto existovalo nebezpečí, že ti, kdo neprožili opravdové obrácení, vyznají svou víru, aniž by se vzdali svých špatných zvyků. Židovští křesťané nemohli trpět nemravností, které pohané ani nepovažovali za bezprávi. Proto se domnívali, že by bylo namístě nařídít obráceným pohanům obřízku a zachovávaní ceremoniálního zákona. Pohané tím měli prokázat svou upřímnost a zbožnost. Židé si mysleli, že tak zabrání tomu, aby se k církvi připojovali lidé, kteří sice přijali víru, ale ve skutečnosti nebyli

„Když došlo k velké rozepři, povstal Petr a promluvil k nim: „Dobře víte, bratří, že si mě Bůh hned na začátku mezi vámi vyvolil, aby ode mne pohané uslyšeli slovo evangelia a uvěřili.““

obrácení. Taková by totiž později mohli svou nemravností a bezuzdností dělat Božímu dílu ostudu.

Zdalo se, že nejruznější hlediska, která bylo třeba vzít při řešení hlavní otázky v úvahu, představovala pro shromáždění nepřekonatelné potíže. Na urovnání sporu pravděpodobně záviselo blaho křesťanské církve, ne-li dokonce její samotná existence. Ve skutečnosti však Duch svatý již celou záležitost vyřešil.

„Když došlo k velké rozepři, povstal Petr a promluvil k nim: „Dobře víte, bratří, že si mě Bůh hned na začátku mezi vámi vyvolil, aby ode mne pohané uslyšeli slovo evangelia a uvěřili.““ (Sk 15,7) Vysvětlil jim, že Duch svatý již rozhodl celý spor tím, že na neobřezané pohané sestoupil se stejnou mocí jako na obřezané židy. Znovu jim vyprávěl o svém vidění, v němž mu Bůh ukázal plachtu plnou různých druhů čtvernohých zvířat a vyzval ho, aby je zabíjel a jedl. Když odmítl a ohradil se, že nikdy nejedl nic, co poskvrňuje nebo znečišťuje, odpověď zněla: „Co Bůh prohlásil za čisté, nepokládej za nečisté.“ (Sk 10,15)

Petr jim zopakoval i srozumitelný výklad těchto slov, který bez-

prostředně po jeho vidění vyplynul z výzvy, aby se vydal za setníkem a poučil ho o víře v Krista. Z tohoto poselství je zřejmé, že Bůh nestraní žádnému člověku, ale přijímá a uznává všechny, kdo se ho bojí. Dále jim Petr popsal, jak posluchačům shromážděným v Kornéliově domě zvěstoval slova pravdy; vyličil jim, jaký úžas se ho zmocnil, když na vlastní oči viděl, že Duch svatý sestoupil jak na židy, tak na pohany. Totéž světlo a tatáž sláva ozářila tváře obřezaných židů i neobřezaných pohanů. To byla pro Petra Boží výstraha, aby nikoho nepovažoval za méněcenného, protože Kristova krev může odstranit všechny nečistoty.

Petr již jednou se svými bratry hovořil o obrácení Kornélia a jeho přátel a o své návštěvě u těchto lidí. Když jim tehdy vyprávěl, jak se Duch svatý zmocnil pohanů, prohlásil: „Jestliže tedy jim Bůh dal stejný dar jako nám, když uvěřili v Pána Ježíše Krista, jak jsem já v tom mohl Bohu bránit?“ (Sk 11,17) Nyní stejně horlivě a důrazně řekl: „Sám Bůh, jenž zná lidská srdce, se za ně postavil: Dal jim Ducha svatého tak jako nám a neučinil žádného rozdílu mezi námi a jimi, protože jejich srdce očistil vírou. Proč tedy nyní pokoušíte Boha a chcete vložit na učedníky břemeno, které nemohli unést ani naši otcové ani my!“ (Sk 15,8-10) Tímto břemenem nemyslel Petr Desatero, jak tvrdí ti, kdo popírají závaznost zákona; poukazoval zde na ceremoniální zákon,

který byl ukřižováním Krista zrušen a ztratil svou platnost.

Petrův projev způsobil, že shromáždění byli ochotni trpělivě si vyslechnout vyprávění Pavla a Barnabáše o zkušenostech, které prožili při práci mezi pohany. „A když Barnabáš a Pavel začali vypravovat, jaká znamení a divy činil Bůh skrze ně mezi pohany, všichni ve shromáždění zmlkli a poslouchali.“ (Sk 15,12)

Také Jakub vydal přesvědčivé svědectví, když prohlásil, že Božím záměrem je udělit pohanům stejné výsady a stejná požehnání jako židům.

KONEČNÉ STANOVISKO

Duch svatý nepokládal za správné přikazovat obráceným pohanům dodržování ceremoniálního zákona; a názor apoštolů na tuto záležitost byl uveden do souladu s vůlí Ducha svatého. Shromáždění předsedal Jakub a jeho konečné rozhodnutí znělo: „Proto já soudím, abychom nedělali potíže pohanům, kteří se obracejí k Bohu.“ (Sk 15,19)

Tím byla debata ukončena. Tato událost vyvrací učení římskokatolické církve, podle kterého byl Petr hlavou prvotní církve. Nároky těch, kdo podobně jako papežové prohlašují, že jsou jeho nástupci, se nezákládají na Bibli. V Petrově životě nic nenasvědčuje tvrzení, že byl jako zástupce nejvyššího Boha vyvýšen nad své bratry. Kdyby se ti, kdo jsou označováni za Petrovy nástupce, skutečně řídili jeho příkladem, pak

by byli provždy spokojeni s tím, že jsou rovni svým bratrům.

Zdá se, že v tomto případě byl oznámením rozhodnutí, k němuž rada dospěla, pověřen Jakub. Právě on vynesl rozsudek, že ceremoniální zákon, a zejména ustanovení o obřízce, nemá být pohanům vnucován ani doporučován. Jakub se snažil své bratry přesvědčit argumentem, že pohané rozhodujícím způsobem změnili svůj život již tím, že se obrátili k Bohu. Proto by židé měli být vůči nim shovívaví a neměli by je znepokojovat složitými a spornými otázkami podřadného významu. Mohli by je tím odradit od následování Krista.

Obrácení pohané se však měli vzdát zvyků, které byly v rozporu s křesťanskými zásadami. Apoštolové a starší se proto dohodli, že v dopise poučí pohany, aby se nadále zdržovali požívání masa obětovaného modlám, masa zardoušených zvířat a krve a aby se vyhýbali smilstvu. Měli být spíše napomínáni, aby zachovávali přikázání a vedli svatý život. Kromě toho bylo třeba je ujistit, že ti, kdo prosazovali závaznost obřízky, neměli k tomu žádné pověření od apoštolů.

Pavel a Barnabáš jim byli doporučení jako muži, kteří pro Boha nasadili svůj život. Společně s těmito apoštoly vyslali k pohanům Judu a Silase, aby jim ústně oznámili rozhodnutí rady: „Toto jest rozhodnutí Ducha svatého i naše: Nikdo ať vás nezatěžuje jinými povinnostmi než těmi, které jsou naprosto nutné:

Zdržujte se všeho, co bylo obětováno modlám, také krve, pak masa zvířat, která nebyla zbavena krve, a konečně smilstva. Jestliže se toho všeho vyvarujete, budete jednat správně.“ (Sk 15,28.29) Tito čtyři Boží služebníci byli tedy vysláni do Antiochie s dopisem a poselstvím, které mělo ukončit všechny spory; vždyť skrze ně k nim promlouvala nejvyšší autorita na zemi.

Rada, která o celé záležitosti rozhodla, se skládala z apoštolů a učitelů, kteří významným způsobem přispěli k zakládání křesťanských sborů mezi židy a pohany, a také ze zvolených zástupců různých sborů. Byli zde přítomni starší z Jeruzaléma, delegáti z Antiochie a dále zástupci nejvlivnějších sborů. Rada postupovala tak, jak jí to přikazovalo osvědčené svědomí, a s důstojností církve, která byla založena z Boží vůle. Na konci jednání všichni uznali, že na spornou otázku odpověděl sám Bůh, když na pohany vylil Ducha svatého; všichni si uvědomili, že jejich povinností je podřídit se vedení Ducha.

Nebylo nutné svolávat celou křesťanskou církev a o sporné záležitosti hlasovat. „Apoštolové a starší“, vlivní a rozvážní muži, vydali a sepsali rozhodnutí, které pak přijaly všechny křesťanské sbory. Ne všichni s ním však byli spokojeni; skupina ctižádostivých a sebevědomých bratrů s ním nesouhlasila. Tito muži chtěli pracovat v Božím díle na vlastní zodpovědnost. Neustále reptali a kritizovali, navrhovali nové plány a snažili

se překazit dílo těch, které Bůh povolal ke zvěstování evangelia. Již od samého počátku narážela církev na takové překážky a bude jim muset čelit až do konce času.

Jeruzalém byl hlavním městem Židů a právě zde se nejvíce projevovalo elitářské smýšlení a náboženské pokrytectví. Bylo přirozené, že židovští křesťané, kteří žili v blízkosti chrámu a neustále ho měli na očích, často přemýšleli o zvláštních výsadách židovského národa. Nyní viděli, že křesťanská církev opouští obřady a tradice judaismu; uvědomovali si, že ve světle nové víry ztratí lidé brzy ze zřetele zvláštní posvátnost, která byla židovským zvykům přisuzována. Mnozí se proto hněvali na Pavla, který podle nich do značné míry zavinil tuto změnu. Dokonce ani všichni učedníci nebyli ochotni přijmout rozhodnutí rady. Někteří horlivě obhajovali ceremoniální zákon a nesouhlasili s Pavlem. Domnívali se, že jeho postoj k požadavkům židovského zákona je příliš povrchní.

Jednoznačné rozhodnutí společného shromáždění mělo velký význam a mezi věřícími pohany vzbudilo důvěru, takže Božímu dílu prospělo. Sbor v Antiochii se těšil z přítomnosti Judy a Silase, kteří jako zvláštní poslové přišli z jeruzalémského shromáždění společně s apoštoly. Oba zbožní muži, Juda a Silas, „byli proroci“ a „bratry velmi povzbudili a posílili svými slovy“. Nějakou dobu se v Antiochii zdrželi: „Pavel a Barnabáš zůstali ještě v Antiochii a s mnoha jinými

tam učili a zvěstovali slovo Páně.“ (Sk 15,32.35)

PETROVO POKRYTECTVÍ

Když o něco později navštívil Antiochii Petr, získal si důvěru mnohých svým citlivým přístupem k obráceným pohanům. Po určitou dobu jednal na základě poznání, kterého se mu dostalo od Boha. Podařilo se mu překonat jeho přirozené předsudky do té míry, že jedl s obrácenými pohany u jednoho stolu. Když však přišli z Jeruzaléma někteří židé, kteří horlivě hájili ceremoniální zákon, Petr své chování vůči obráceným pohanům neuváženě změnil. „Takto pokrytecky se chovali“ i mnozí další židé, „takže jejich pokrytectvím se dal strhnout i Barnabáš“. Takový projev slabosti u vážených a milovaných vůdců se věřících pohanů bolestně dotkl. Hrozilo nebezpečí, že v církvi dojde k rozdělení. Pavel však viděl, jaké zhoubné důsledky měla pro sbor Petrova snaha zavděčit se oběma stranám, a proto Petra veřejně napomenul, že zastírá své pravé smýšlení. V přítomnosti věřících se ho zeptal: „Jestliže ty, který jsi Žid, nedodržuješ mezi námi židovský zákon, jak to, že nutíš pohany, aby ho dodržovali?“ (Ga 2,13.14)

Petr pochopil, jaké chyby se dopustil, a okamžitě se ze všech svých sil snažil napravit způsobené škody. Bůh, který již od počátku zná konec, dopustil, aby se Petrova povahová slabost projevila. Apoštol si měl na základě této zkoušky uvě-

domit, že neexistuje nic, čím by se mohl chlubit. I ti nejlepší lidé se mohou zmýlit, pokud se spoléhají pouze sami na sebe. Bůh také věděl, že v budoucnosti se někteří nechalí oklamat a budou Petrovi a jeho údajným nástupcům prisuzovat postavení a práva, která náleží pouze Bohu. Tato zpráva o apoštolově slabosti se měla provždy stát důkazem jeho omylnosti a měla dokládat, že v žádném případě nebyl vyvýšen nad ostatní apoštoly.

Tento příběh o porušení správných zásad je důrazným varováním pro ty, kdo v Božím díle zastávají důležité funkce. Je třeba, aby byli bezúhonní a pevně se drželi zásad. Čím větší zodpovědnost je člověku svěřena, čím větší je jeho pravomoc k vydávání pokynů, tím větší škody napáchá, pokud nebude věrně chodit po Božích cestách a jednat v souladu s rozhodnutími, k nimž na společné radě dospěla celá církev.

Petr mnohokrát selhal; padl a zase vstal; sloužil Bohu velmi dlouho, žil v úzkém společenství s Kristem a věděl, že Spasitel důsledně zachovával zásady správného jednání; přijal řadu ponaučení a mnoho darů a měl velké poznání; když kázal a vyučoval Boží slovo, měl na své posluchače velký vliv. Je tedy zvláštní, že se ze strachu před lidmi nebo proto, aby si získal uznání, dokázal přetvářovat a porušovat zásady evangelia; že začal váhat, pokud šlo o jeho odhodlání jednat spravedlivě. Kéž by Bůh dal každému člověku poznat jeho bezmocnost; kéž by mu pomo-

hl uvědomit si, že sám není schopen řídit svou loďku tak, aby bezpečně doplula přímo do přístavu.

APOŠTOL PAVEL

Pavel byl ve své službě často nucen jednat samostatně. Bůh ho zvláštním způsobem vychovával a Pavel se neodvažoval dělat ústupky, které by byly v rozporu s jeho zásadami. Někdy bylo jeho břemeno těžké, přesto však rozhodně stál na straně práva. Pochopil, že církev nesmí být nikdy podrobena lidské moci. Lidské tradice a pravidla nesmí nahradit zjevenou pravdu. Předsudky a přání lidí, ať už je jejich postavení v církvi jakékoli, nesmí bránit šíření evangelia.

Pavel zasvětil sám sebe a všechny své schopnosti Boží službě. Pravdy evangelia přijal přímo z nebe a v průběhu celé své služby udržoval živé spojení s Bohem. Sám Bůh ho poučil, aby obrácení pohané nebyli zatěžováni zbytečnými břemeny; když pak židovští křesťané vyvolali ve sboru v Antiochii spory ohledně obřízky, Pavel znal názor Božího Ducha na takové učení. Zaujal rozhodný a nesmlouvavý postoj, který osvobodil sbory od židovských zvyků a obřadů.

Ačkoli Pavla osobně poučil sám Bůh, nijak nepřeceňoval zodpovědnost jednotlivce. Nejdůležitější pro něj bylo Boží vedení, ale vždy byl ochoten uznat autoritu, která byla propůjčena společenství věřících sjednocených v církvi. Věděl,

že potřebuje rádce. A když vyvstaly důležité otázky, byl rád, že je může předložit církvi a společně s bratry hledat u Boha moudrost, aby se dospělo ke správným rozhodnutím. Podle jeho slov dokonce i „prorok...

ovládá svůj prorocký dar. Bůh není Bohem zmatku, nýbrž Bohem pokoje.“ (1 K 14,32.33) Společně s Petrem učil, že všichni, kdo patří k církvi, mají být podřízeni jeden druhému (viz 1 Pt 5,5).

POSELSTVÍ ŽIVOTA

*Apoštol Pavel neúnavně obracel pozornost lidí k ukřižovanému Ježíši.
V jeho smrti nacházel přesvědčivé svědectví o velikosti Boží lásky
k člověku a nevyčerpatelný zdroj života.*

Po nějaké době, co Pavel působil v Antiochii, navrhl svému spolupracovníkovi, aby se vydali na další misijní cestu. Řekl Barnabášovi: „Navštívme opět naše bratry ve všech městech, kde jsme kázali slovo Páně, a podívejme se, jak se jim daří.“ (Sk 15,36)

Pavel i Barnabáš láskyplně vzpomínali na ty, kdo díky jejich službě nedávno přijali poselství evangelia, a toužili se s nimi opět setkat. Pavel nikdy nepřestal takto pečovat o věřící. I když pracoval na vzdálených misijních polích, daleko od míst svého dřívějšího působení, neustále na něm spočívalo břemeno odpovědnosti za tyto obrácené křesťany. Vyzýval je, aby zůstali věrní a přiváděli „k cíli své posvěcení v bázni Boží“ (2 K 7,1). Stále se jim snažil pomáhat, aby se z nich stali samostatní, zralí, hluboce věřící a nadšení křesťané, kteří celý svůj život zasvětili Bohu a budování jeho království.

Barnabáš byl ochoten s Pavlem jít, ale chtěl, aby s sebou vzali Marka, který se znovu rozhodl, že se bude

věnovat službě. Proti tomu měl Pavel námitky. „Nepokládal za správné vzít ho s sebou“, protože je na první misijní cestě opustil v době nouze (Sk 15,38). Nehodlal omlouvat Markovu slabost, která se projevila jeho útekem od práce do bezpečí a pohodlí domova. Trval na tom, že člověk, který má v sobě tak málo vytrvalosti, se nehodí pro dílo vyžadující trpělivost, sebezapření, statečnost, oddanost, víru, obětavost, a někdy dokonce i ochotu obětovat život. Postoje Pavla a Barnabáše se lišily do té míry, že se pohádali a rozešli. Barnabáš se řídil svým přesvědčením a vzal Marka s sebou: „Barnabáš vzal s sebou Marka a plavil se na Kypr, Pavel si vybral za spolupracovníka Silase, a když ho bratři poručili milosti Páně, vydal se i on na cestu.“ (Sk 15,39.40)

TIMOTEUS

Pavel a Silas procházeli Sýrií a Kilikií a všude posilovali církve. Nakonec dorazili do Derbe a Lystry v Lyka-

*Jsou-li biblická ponaučení
uplatňována v každodenním
životě, pak mají hluboký a tr-
valý vliv na charakter.*

nii. V Lystře tehdy Pavla kamenovali; přesto se opět vrátil na místo, kde mu dříve hrozilo nebezpečí. Byl zvědav, jak ti, kdo díky jeho úsilí přijali evangelium, obstáli ve zkoušce. Nebyl zklamán, protože zjistil, že věřící v Lystře zůstali navzdory tvrdému odporu věrní.

Zde se Pavel opět setkal s Timoteem, který se v závěru jeho první návštěvy v Lystře stal svědkem jeho utrpení. Dojem, který v něm tyto události zanechaly, se časem natolik prohloubil, že dospěl k přesvědčení, že jeho povinností je cele se odevzdat do Boží služby. Byli si s Pavlem velmi blízcí a Timoteus si přál, aby mohl působit po boku tohoto apoštola a pomáhat mu, jakmile se k tomu naskytne příležitost.

Silas, který měl dar ducha prorocktí, byl Pavlovým osvědčeným spolupracovníkem. Ale práce, kterou bylo třeba vykonat, bylo tolik, že pro aktivní službu bylo nutné vyškolit více pomocníků. V Timoteovi rozpoznal Pavel muže, který chápal práci kazatele jako posvátnou službu; nezalekl se strádání ani pronásledování a byl ochoten se učit. Apoštol se však neodvážil vzít na sebe odpovědnost za vyškolení mladého a nezkušeného Timotea k hlásání evangelia, dokud se důkladně neseznámil s jeho charakterem a dosavadním životem.

Timoteův otec byl Řek a jeho matka Židovka. Již jako dítě znal Timoteus Písmo. V domě svých rodičů byl obklopen zdravou a rozumnou zbožností. Víra jeho matky a babičky v posvátná zaslíbení mu neustále připomínala, jaké požehnání spočívá na plnění Boží vůle. Boží slovo bylo pravidlem, podle kterého obě bohabojné ženy Timotea vychovaly. Díky duchovní síle ponaučení, která mu vštípily, si uchoval čistotu projevu a byl ochráněn před škodlivými vlivy svého okolí. Takto jeho domácí vychovatelky spolupracovaly s Bohem a připravovaly ho na plnění obtížných úkolů.

Pavel poznal, že Timoteus je věrný, vytrvalý a upřímný a zvolil si ho za společníka na svých cestách. Když obě ženy, které Timotea vychovaly, viděly, že jejich milované dítě se stalo blízkým spolupracovníkem velkého apoštola, bylo to pro ně odměnou. Timoteus byl sice ještě velmi mladý, když ho Bůh povolal, aby se stal učitelem; ale díky výchově v dětství byl tak zásadový, že byl způsobilý stát se Pavlovým pomocníkem. Navzdory svému mládí přijal svou odpovědnost s křesťanskou pokorou.

Pavel prozíravě a moudře poradil Timoteovi, aby se nechal obřezat. Bůh to po něm sice nevyžadoval, ale měl to udělat proto, aby židé nemohli proti jeho službě nic namítat. Pavel měl cestovat od města k městu a působit v různých zemích. Věděl, že často bude mít příležitost kázat Krista v židovských synagógách a na

jiných shromážděních. Kdyby vyšlo najevo, že jeden z jeho spolupracovníků je neobřezaný, předsudky a slepý fanatismus židů by mohly jeho práci velmi uškodit. Apoštol se všude setkával s rozhodným odporem a krutým pronásledováním. Chtěl poznání evangelia předat jak svým židovským bratrům, tak pohanům. Proto se snažil – pokud se to slučovalo s jeho vírou – odstranit jakoukoli záminku k odporu. Přestože zaujatým židům takto vyšel vstříc, věřil a učil, že obřízka není ničím, zatímco evangelium o Kristu je vším.

Pavel miloval Timotea jako vlastního syna ve víře (viz 1 Tm 1,2). Velký apoštol si často bral mladého učedníka stranou a kladl mu otázky týkající se biblických dějin. Když putovali z místa na místo, pečlivě ho poučoval, v čem spočívá úspěšnost práce. Po celou dobu společného působení se Pavel i Silas snažili prohloubit Timoteovo přesvědčení o posvátnosti a závažnosti hlásání evangelia.

Timoteus zase neustále žádal Pavla o rady a poučení ohledně své práce. Nepodléhal náhlým nápadům, vše si důkladně v klidu rozmýšlel a zvažoval. Kdykoli se musel rozhodnout, kladl si otázku, zda jde Boží cestou. A tak na něj Duch svatý působil a proměňoval ho v chrám, v němž si věčný Bůh může zřídit svůj příbytek.

Jsou-li biblická ponaučení uplatňována v každodenním životě, pak mají hluboký a trvalý vliv na charakter. Timoteus si je osvojil a jednal podle nich. Přestože nevynikal žádným mimořádným nadáním, jeho

práce měla velký význam, protože schopnosti, které dostal od Boha, využil ve službě pro Ježíše. Jeho náboženská zkušenost ho odlišovala od ostatních věřících a díky ní si získal autoritu.

Ti, kdo pracují na záchraně lidí, musí dospět k hlubšímu, plnějšímu a jasnějšímu poznání Boha, než jaké lze získat běžným úsilím. Do Božího díla musí vložit všechny své síly, protože jsou povoláni k důležitému a posvátnému úkolu. A pokud za odměnu získají lidi pro Krista, musí se pevně přimknout k Bohu a na každý den přijímat milost a sílu od Zdroje veškerého požehnání. „Ukázala se Boží milost, která přináší spásu všem lidem a vychovává nás k tomu, abychom se zřekli bezbožnosti a světských vášní, žili rozumně, spravedlivě a zbožně v tomto věku a očekávali blažené splnění naděje a příchod slávy velikého Boha a našeho Spasitele Ježíše Krista. On se za nás obětoval, aby nás vykoupil ze všeho hříchu a posvětil za svůj vlastní lid, horlivý v dobrých skutcích.“ (Tt 2,11-14)

PÉČE O NOVÉ OBRÁCENÉ

Dříve než se Pavel a jeho spolupracovníci vydali na nová místa, navštívili sbory, které byly založeny v Pisidii a jejím okolí. „Ve všech městech, jimiž procházeli, předávali závazná ustanovení, na nichž se usnesli apoštolové a starší v Jeruzalémě. A tak se církve upevňovaly ve víře a počet bratrů rostl každým dnem.“ (Sk 16,4.5)

Apoštol Pavel cítil velkou odpovědnost za ty, kdo se díky jeho úsilí obrátili. Z celého srdce toužil, aby zůstali věrní, aby se jimi „mohl pochlubit v den Kristův, že... nadarmo neběžel ani se nadarmo nenamáhal“ (Fp 2,16). Dělal si starosti o výsledek své služby. Měl pocit, že kdyby selhal při plnění svých povinností nebo kdyby s ním církev odmítla spolupracovat na záchraně lidí, mohlo by být ohroženo i jeho vlastní spasení.

Byl si vědom, že pouhým kázáním nemůže přimět věřící k tomu, aby se pevně drželi slova života. Věděl, že pokud mají v Kristově díle postupovat kupředu, musí je vyučovat jednomu pravidlu po druhém, jednomu přikázání po druhém, krůček za krůčkem.

Obecně platí, že pokud člověk odmítne využívat schopnosti, které dostal od Boha, pak tyto schopnosti slábnou a nakonec zcela vymizí. Prav-

Druhá misijní cesta apoštola Pavla, na kterou se vydal společně se Silasem, vedla po římských cestách přes Kilikii a Kilikijské brány na sever do Derbe, Lystry a Ikonie. Z Ikonie pak pod vedením Ducha svatého zamířili do Bitýnie a odtud na západ do Mysie k přístavnímu městu Troada.

da, která není uplatňována v životě a hlásána, ztrácí svou životodárnou a uzdravující moc. Proto se apoštol obával, že by se mu nemuselo podařit přivést každého člověka před Boha jako dokonalého v Kristu. Když si představil, že by v důsledku jeho selhání byla církev vedena člověkem namísto Bohem, ztrácel naději, že jednou bude v nebi. Pavel měl velké poznání, byl výmluvný, konal zázraky, a když byl přenesen až do třetího nebe, spatřil věčné věci. Ale to vše by bylo zbytečné, kdyby ti, pro které pracoval, přišli kvůli jeho nesvědomitosti o Boží milost. A tak písemně i ústně prosil ty, kdo přijali Krista, aby „byli bezúhonní a ryzí, Boží děti bez poskvrny uprostřed pokolení pokřiveného a zvráceného... jako hvězdy, které osvěčují svět,“ a aby se drželi „slova života.“ (Fp 2,15.16)

Každý upřímný Boží služebník cítí velkou odpovědnost za duchovní růst věřících, o které pečuje, a toužebně si přeje, aby spolupracovali s Bohem. Je si vědom toho, že blaho církve do značné míry závisí na svědomitém konání díla, které mu Bůh svěřil. Horlivě a neúnavně se snaží probudit ve svých bratrech touhu získávat lidi pro Krista. Přitom má na paměti, že každý nový člen církve by se měl stát dalším nástrojem podílejícím se na naplnění Božího plánu vykoupení.

POSELSTVÍ ŽIVOTA

Poté, co Pavel a Silas navštívili sbory v Pisidii a v přilehlé oblasti, pro-

cházel společně s Timoteem „Frygií a krajinou galatskou“ (Sk 16,6). Také zde s velkou mocí hlásali radostnou zvěst o spasení. Galatští propadli modlářství; když si však vyslechli kázání apoštolů, radostně přijali poselství, které jim slibovalo vysvobození z otroctví hříchu. Pavel a jeho spolupracovníci jim zvěštovali učení o ospravedlnění z víry v Kristovu oběť smíření. Krista jim představili jako toho, kdo znal bezmocnost padlého lidstva a přišel vykoupit muže i ženy tím, že žil v poslušnosti Božího zákona a vzal na sebe trest za jejich neposlušnost. Ve světle kříže pak mnozí, kteří dosud nic nevěděli o pravém Bohu, začali chápat velikost Otcovy lásky.

Takto byli Galatští poučeni o základních pravdách týkajících se „Boha Otce“ a „Pána Ježíše Krista, který sám sebe vydal za naše hříchy, aby nás vysvobodil z nynějšího zlého věku podle vůle našeho Boha a Otce“. „Uvěřili zvěsti, kterou... slyšeli“, přijali Božího Ducha a stali se „syny Božími v Kristu Ježíši“. (Ga 1,3.4; 3,2.26)

Pavel žil mezi Galatskými tak, že později mohl říct: „Buďte jako já...; prosím vás o to.“ (Ga 4,12) Jeho rtů jako by se dotkl žhavý uhlík z oltáře, takže byl schopen překonat své tělesné slabosti a představit Ježíše jako jedinou naději hříšníka. Ti, kdo ho slyšeli, poznali, že chodil s Ježíšem. Byl vybaven Boží mocí, a proto byl schopen vykládat duchovní věci slovy Ducha a bořit satanovy hradby. Když vyprávěl, jak Bůh zjevil svou lásku obětováním

svého jednorozeného Syna, jeho posluchači byli dojati. Mnozí z nich si museli položit otázku: Co mám dělat, abych byl spasen?

Takovým způsobem hlásal apoštol evangelium po celou dobu své služby mezi pohany. Neustále obracel jejich pozornost ke golgotskému kříži. Později o své zkušenosti řekl: „Vždyť nezvěstujeme sami sebe, nýbrž Krista Ježíše jako Pána, a sebe jen jako vaše služebníky pro Ježíše. Neboť Bůh, který řekl ‚ze tmy ať zazáří světlo‘, osvětlil naše srdce, aby nám dal poznat světlo své slávy ve tváři Kristově.“ (2 K 4,5.6)

Poslové evangelia, kteří v raných dobách křesťanství zvěstovali hynoucímu světu radostnou zprávu o spasení, nedopustili, aby byl jen jediná myšlenka na vlastní vyvýšení znevážila jejich vyprávění o ukřižovaném Kristu. Netoužili ani po moci, ani po prvenství. Do popředí stavěli svého Spasitele a vyvyšovali velkolepý plán spasení a život Ježíše Krista, který stál na jeho počátku i konci. Kristus, který je tentýž včera, dnes i navěky, byl středem jejich učení.

Kdyby ti, kdo dnes učí Boží slovo, stále více vyvyšovali Kristův kříž, jejich služba by byla mnohem úspěšnější. Kdyby bylo možné přimět hříšníky, aby se alespoň jednou pozorně zahleděli na kříž, kdyby mohli spatřit skutečnou velikost ukřižovaného

Spasitele, uvědomili by si hloubku Božího slitování a zrůdnost hříchu.

Kristova smrt svědčí o velikosti Boží lásky k člověku. Je zárukou našeho spasení. Odstranit z křesťanství kříž by bylo stejné jako uhasit slunce na obloze. Kříž nás přivádí blíž k Bohu a směřuje nás s ním. S něžným soucitem a s otcovskou láskou shlíží Bůh na utrpení svého milovaného Syna. Podstoupil je, aby zachránil lidstvo před věčnou smrtí. V Ježíši Kristu nás pak Bůh přijímá.

Bez kříže by žádný člověk nemohl žít ve společenství s Otcem. Na něm závisí všechny naše naděje. Z něj vyzařuje světlo Spasitelovy lásky. Když hříšník stojí pod křížem a vzhlíží k tomu, který zemřel, aby ho zachránil, může prožívat dokonalou radost, protože jeho hříchy jsou mu odpuštěny. Kdo ve víře klečí u kříže, nachází se na nejvyšším místě, kterého člověk může dosáhnout.

Skrze kříž poznáváme, že nás nebeský Otec miluje nekonečnou láskou. Není divu, že Pavel zvolal: „Já však se zanic nechci chlubit ničím, leč křížem našeho Pána Ježíše Krista.“ (Ga 6,14) Také naší výsadou je chlubit se křížem a cele se odevzdat tomu, kdo za nás položil svůj život. Budou-li naše tváře odrážet světlo vyzařující z Golgoty, můžeme vyjít do světa a zjevovat je těm, kdo jsou dosud ve tmě.

VE VZDÁLENÝCH ZEMÍCH

*Prvním výsledkem Pavlovy práce za hranicemi Malé Asie
bylo založení sboru ve Filipech.*

Nastal čas, aby bylo evangelium hlášáno i za hranicemi Malé Asie. Pro Pavla a jeho spolupracovníky byla připravena cesta do Evropy. V Troadě, na pobřeží Středozemního moře, „měl Pavel v noci vidění: Stanul před ním jakýsi Makedonec a velmi ho prosil: „Přeplav se do Makedonie a pomoz nám!““ (Sk 16,9)

Toto volání bylo naléhavé a neodkladné. Lukáš, který doprovázel Pavla, Silase a Timotea na cestě do Evropy, říká: „Po tomto Pavlově vidění jsme se bez váhání chystali na cestu do Makedonie, protože jsme usoudili, že nás volá Bůh, abychom tam kázali evangelium. Vypluli jsme tedy z Troady a plavili se přímo na ostrov Samothráké a druhého dne do makedonské Neapole. Odtud jsme šli do Filip, které jsou nejvýznamnějším městem té části Makedonie a římskou kolonií.“ (Sk 16,10-12)

„V sobotu,“ pokračuje Lukáš, „jsme vyšli za bránu k řece, protože jsme se domnívali, že tam bude modlitebna; posadili jsme se a mluvili k ženám, které se tam sešly. Poslouchala nás i jedna žena jménem Lydie, obchod-

nice s purpurem z města Thyatir, která věřila v jediného Boha. Pán jí otevřel srdce.“ (Sk 16,13.14) Lydie s radostí přijala pravdu. Ona i celá její rodina se obrátily a nechaly se pokřtít. Lydie pak prosila apoštoly, aby se stali jejími hosty.

UZDRAVENÍ POSEDLÉ ŽENY

Když se poslové evangelia pustili do práce a začali učit lid, pronásledovala je žena posedlá věšdeckým duchem a křičela: „Toto jsou služebníci nejvyššího Boha. Zvěstují vám cestu ke spáse.“ A to dělala po mnoho dní.“ (Sk 16,17.18)

Tato žena byla zvláštním satanovým nástrojem a předpovídáním budoucnosti přinášela svým pánům značný zisk. Svým vlivem přispěla k upevnění modlářství. Satan věděl, že jeho království bude napadeno, a proto se rozhodl, že bude proti Božímu dílu bojovat tímto způsobem. Doufal, že se mu jeho lstivé polopravdy podaří smísit s pravdami evangelia, které zvěštovali apoštolové. Doporučující slova této ženy byla

hlásání pravdy na škodu. Odvracela pozornost lidí od učení apoštolů a evangelium kvůli nim získalo špatnou pověst. Pod jejich vlivem mnozí dospěli k názoru, že muži, kteří hovořili z popudu Ducha svatého a v Boží moci, jsou vedeni stejným duchem jako tento satanův posel.

Nějakou dobu apoštolové tento odpor snášeli; potom však Pavel pod vlivem Ducha svatého přikázal zlému duchu, aby z ženy vyšel. Okamžitě zmlkla. To byl důkaz, že apoštolové jsou Boží služebníci. Zlý duch to poznal, a proto je poslechl.

Když byla žena osvobozena od zlého ducha, vrátil se jí zdravý rozum a rozhodla se následovat Krista. Její páni však dostali strach, že přijdou o svou živnost. Uvědomili si, že s věštěním a předpovídáním budoucnosti je konec, a že tak ztrácejí veškeré naděje na zisk. Pokud budou apoštolové moci pokračovat v díle evangelia, zdroj jejich příjmů brzy vyschne.

Ve městě žilo mnoho dalších lidí, kterým satanské klamy vynášely zisky. Obávali se moci, která by je tak účinně dokázala připravit o obživu, a proto začali na Boží služebníky hlasitě křičet. Nakonec předvedli apoštoly před soudce s tímto obviněním: „Tito lidé pobuřují naše město. Jsou to Židé a rozšiřují zvyky, které my jako Římané nemůžeme uznat, nebo se dokonce podle nich řídit.“ (Sk16,20.21)

VE VĚZENÍ

Běsnící zástup se obrátil proti učedníkům. Zavládlo davové šílenství,

které mělo podporu úřadů. Soudcové nechali z apoštolů strhat šaty a nařídili, aby byli zbičováni. „Když je důkladně zbičovali, zavřeli je do vězení a žalárníkovi poručili, aby je dobře hlídal. On je podle toho rozkazu zavřel do nejbezpečnější cely a pro jistotu jim dal nohy do klády.“ (Sk 16,23.24)

V této poloze trpěli apoštolové velkými bolestmi; přesto si nestěžovali. Namísto toho se v naprosté tmě a beznaději žaláře vzájemně povzbuzovali modlitbami. Zpěvem oslavovali Boha za to, že mají tu čest snášet potupu pro jeho věc. Hořeli hlubokou a upřímnou láskou k dílu svého Spasitele. Pavel vzpomínal na dobu, kdy sám pronásledoval Kristovy učední-

Silas, Pavel a Lukáš nejprve přepluli na ostrov Samothráké a druhého dne do makedonské Neapole. Odtud pak šli do Filip, tehdy nejvýznamnějšího města té části Makedonie.

ky. Nyní se radoval, že mu Bůh otevřel oči a že je schopen vnímat moc vznešené pravdy, kterou kdysi pohrdal.

Ostatní vězni s úžasem naslouchali modlitbám a zpěvu vycházejícím z nitra žaláře. Z této části vězení bylo obvykle slyšet výkřiky, sténání, kletby a nadávky, které narušovaly noční klid; ještě nikdy se však z této ponuré cely neozývaly modlitby a chvály. Strážé i vězni si s údivem kladli otázku, kdo jsou ti muži, kteří se radují, přestože je jim zima, mají hlad a trpí bolestmi.

Soudcové se zatím vrátili domů a byli sami se sebou spokojeni, že se jim rychlým a rozhodným jednáním podařilo uklidnit vzpouru. Cestou se však dozvěděli další podrobnosti o povaze a díle mužů, které odsoudili k bičování a nechali uvěznit. Viděli ženu, která byla vysvobozena ze satanovy moci, a byli překvapeni, jak se změnil výraz její tváře i její chování. V minulosti způsobila ve městě mnoho problémů; nyní se chovala tiše a klidně. Když si uvědomili, že s největší pravděpodobností uložili přísný trest podle římského zákona dvěma nevinným mužům, zlobili se sami na sebe. Rozhodli se, že hned ráno nařídí, aby byli apoštolové tajně propuštěni. Chtěli je ochránit před násilím ze strany davu, a proto měli být pod dohledem vyvedeni z města.

OBRÁCENÍ ŽALÁŘNÍKA

Zatímco však lidé byli krutí a pomstychtiví a trestuhodně zanedbávali své posvátné povinnosti, Bůh

na své služebníky nezapomněl a slitoval se nad nimi. Celé nebe se zajímalo o osud mužů, kteří trpěli pro Krista. Do vězení byli vysláni andělé, pod jejichž nohama se chvěla země. Dveře vězení zajištěné těžkými závorami se otevřely dokořán; z rukou a nohou vězňů spadly řetězy a pousta a žalář zaplavilo jasné světlo.

Žalářník s úžasem naslouchal modlitbám a zpěvu uvězněných apoštolů. Když je přivedli, viděl jejich oteklé a krvácející rány a sám nařídil, aby jim dali nohy do klády. Očekával, že od nich uslyší žalostný nárek a proklínání; namísto toho však slyšel radostné písničky a chvalozpěvy. Když usínal, dosud mu zněly v uších. Nyní ho probudilo zemětřesení a chvění vězeňských zdí.

Leknutím vyskočil a s hrůzou zjistil, že všechny dveře vězení jsou otevřené. Přepadl ho strach, že vězni uprchli. Vzpomněl si, jak důrazně zněl rozkaz, když byli Pavel a Silas předešlého večera svěřováni pod jeho dohled. Byl si jistý, že za svou zdánlivou nesvědovitost zaplatí životem. Ve svém zoufalství měl pocit, že pro něj bude lepší, když sám ukončí svůj život, než aby podstoupil potupnou popravu. Vytasil meč a chtěl se zabít; vtom však zaslechl Pavlova povzbudivá slova: „Nedělej to! Jsme tu všichni!“ (Sk 16,28) Všichni vězni byli na svých místech. Zadržela je Boží moc působící skrze jednoho z jejich spoluvězňů.

Přestože žalářník jednal s apoštoly krutě, necítily vůči němu žádnou nenávist. Pavel a Silas měli Kristova

ducha, nikoli ducha odplaty. Jejich nitro bylo naplněno Spasitelovou láskou, takže v něm nezbylo žádné místo pro zášť vůči jejich pronásledovatelům.

Žalářník upustil meč, zavolal, aby mu přinesli světlo, a spěchal do vnitřního vězení. Chtěl se podívat, co je to za muže, kteří mu jeho surové jednání oplácejí laskavostí. Došel až k apoštolům, vrhl se jim k nohám a prosil je o odpuštění. Pak je vyvedl ven na dvůr a zeptal se jich: „Bohové a páni, co mám dělat, abych byl zachráněn?“ (Sk 16,30)

Žalářník se chvěl, protože v zemětřesení rozpoznal projev Božího hněvu. Když se domníval, že mu vězni utekli, chtěl si vzít život. Ale zdálo se, že ve srovnání s novým, podivným strachem, který se ho zmocnil, tohle vše nic neznamenal. Toužil po stejném pokoji a radosti, které vyzařovaly z apoštolů, přestože byli týráni a trpěli. Spatřil v jejich tvářích nebeské světlo a věděl, že Bůh zázračným způsobem zasáhl, aby jim zachránil život. Neobyčejně živě se mu vybavila slova posedlé ženy: „Toto jsou služebníci nejvyššího Boha. Zvěstují vám cestu ke spáse.“ (Sk 16,17)

V hluboké pokorě prosil apoštoly, aby mu ukázali cestu života. Odpověděli mu: „Věř v Pána Ježíše, a budeš spasen ty i všichni, kdo jsou v tvém domě.“ A začali jemu i všem v jeho domácnosti zvěstovat slovo Boží.“ (Sk 16,31,32) Pak žalářník očistil apoštolům rány, posloužil jim a se všemi svými příbuznými se nechal pokřtít. Posvěcující vliv se rozšířil mezi všemi

vězni, takže byli ochotni naslouchat pravdám, které apoštolové zvěstovali. Byli přesvědčeni o tom, že Bůh, kterému tito muži sloužili, je zázračným způsobem zbavil jejich pout.

OPĚT NA SVOBODĚ

Zemětřesení nahnalo obyvatelům Filip velký strach. Když ráno dozorci oznámili soudcům, co se v noci stalo, soudcové byli zděšeni. Poslali strážníky, aby propustili apoštoly na svobodu. Pavel však prohlásil: „Nás, římské občany, veřejně a bez soudu zbili a zavřeli do vězení. A teď se nás chtějí ve vši tichosti zbavit? To ne! Ať sem sami přijdou a propustí nás!“ (Sk 16,37)

Apoštolové byli římskými občany. Zbičovat Římana, pokud se nedopustil těžkého zločinu, bylo nezákonné. Žádný Říman nesměl být také zbaven svobody, aniž by byl řádně vyslechnut. Pavel a Silas byli veřejně vsazeni do vězení. Proto nyní odmítli tajné propuštění bez náležitého vysvětlení ze strany soudců.

Když soudcové obdrželi tuto odpověď, dostali strach, že si budou apoštolové stěžovat u císaře. Proto se ihned vydali do vězení, omluvili se Pavlovi a Silasovi za bezpráví a násilí, kterých se na nich dopustili, a osobně je vyprovodili z vězení. Naléhavě je žádali, aby opustili město. Báli se nejen vlivu apoštolů na lid, ale také moci, která zasáhla ve prospěch těchto nevinných mužů.

Apoštolové se řídili Kristovým pokynem a nevnucovali se tam, kde o jejich přítomnost nestáli. „Vyšli

z vězení a šli k Lydii. Tam se shledali s bratřími, povzbudili je a odešli z Filipů.“ (Sk 16,40)

SBOR VE FILIPECH

Apoštolové nepovažovali své působení ve Filipech za marné. Setkali se zde s velkým odporem a pronásledováním; Bůh však ve své prozřetelnosti zasáhl v jejich prospěch. Obrácení žalárníka a jeho příbuzných pro ně bylo bohatou odměnou za potupu a utrpení, kterými museli projít. Zpráva o jejich nespravedlivém uvěznění a zázračném vysvobození se rozšířila po celé oblasti. Dílo apoštolů tak upoutalo pozornost mnohých, kteří by se o něm jinak nedozvěděli.

Výsledkem Pavlovy práce ve Filipech bylo založení sboru, který neustále rostl. Apoštolova horlivost a oddanost, a především jeho ochota trpět pro Krista měly na obrácené křesťany hluboký a trvalý vliv. Vážili si vzácných pravd, kvůli nimž přinesli apoštolové tak velké oběti, a celý svůj život zasvětili dílu svého Vykupitele.

Z Pavlova dopisu určeného Filipským je zřejmé, že ani tento sbor se nevyhnul pronásledování. Pavel v něm píše: „Neboť vám je z milosti dáno netoliko v Krista věřit, ale pro něho i trpět; vedete týž zápas, jaký jste u mne viděli.“ Jejich víra však byla tak vytrvalá, že mohl říct: „Děkuji Bohu svému při každé vzpomínce na vás a v každé modlitbě za vás všechny

s radostí prosím; jsem vděčen za vaši účast na díle evangelia od prvního dne až doposud.“ (Fp 1,29.30.3-5)

Na významných místech, kam jsou poslové pravdy povoláni za práci, probíhá zběsilý zápas mezi silami dobra a zla. Pavel říká: „Nevedeme svůj boj proti lidským nepřátelům, ale proti mocnostem, silám a všemu, co ovládá tento věk tmy.“ (Ef 6,12) Spor mezi Boží církví a těmi, kdo jsou podřízeni zlým andělům, bude trvat až do konce časů.

První křesťané museli často tvářit v tvář vzdorovat silám temnoty. Svou úskočností a pronásledováním je chtěl nepřítel odvrátit od pravé víry. V současné době, kdy se rychle blíží konec všech pozemských věcí, se satan zoufale snaží svést celý svět. Vymýšlí nejrůznější plány, kterými zaměstnává mysl lidí, aby odvrátil jejich pozornost od pravd důležitých pro jejich spasení. V každém městě se jeho nástroje pilně zabývají shromažďováním těch, kdo bojují proti Božímu zákonu. Mistr podvodu se neustále snaží vyvolat zmatek a vzpouru a nadchnout lidi pro falešné cíle.

Přestože se bezbožnost rozšířila tak, jako nikdy předtím, mnozí kazatelé evangelia volají: „Je pokoj, nic nehrozí.“ (1 Te 5,3) Věrní Boží poslové však mají bez ustání pokračovat ve svém díle. Oblečení v Boží zbroj mají neohroženě a vítězně postupovat kupředu a nevzdávat svůj boj, dokud všichni lidé v jejich okolí nepřijmou poselství pravdy pro tuto dobu.

22

V TESALONICE

*Apoštol Pavel v tesalonické synagóze představil Ježíše
jako očekávaného Mesiáše.*

Pavel a Silas opustili Filipy a odešli do Tesaloniky. Zde dostali příležitost oslovit velké shromáždění lidí v židovské synagóze. Jejich zevnějšek dosud nesl stopy potupného zacházení, jemuž byli nedávno vystaveni, takže museli vysvětlovat, co se jim přihodilo. Svým vyprávěním se nesnažili vyvýšit sami sebe; oslavovali toho, který je vysvobodil.

KÁZÁNÍ V TESALONICKÉ SYNAGÓZE

Když Pavel kázal obyvatelům Tesaloniky, odvolával se na starozákonní proroctví o Mesiáši. Tato proroctví objasnil učedníkům během své pozemské služby sám Kristus; „začal od Mojžíše a všech proroků a vykládal jim to, co se na něho vztahovalo ve všech částech Písma“ (L 24,27). Také Petr čerpal důkazy pro svá kázání o Kristu ze Starého zákona. Stejně postupoval i Štěpán. I Pavel odkazoval ve svých kázáních na ta místa Písma, kde bylo předpovězeno Kristovo narození, utrpení, smrt, vzkříšení a nanebevstoupení. Na zá-

kladě inspirovaných svědectví Mojžíše a proroků jasně dokazoval, že Ježíš Nazaretský byl Mesiáš. Zároveň upozorňoval na to, že Kristův hlas promlouval skrze patriarchy a proroky již od doby Adamovy.

Příchod zaslíbeného Vykupitele byl jednoznačně a podrobně předpovězen. Ujistění o něm získal již Adam, když byl vynesena rozsudek nad satanem: „Mezi tebe a ženu položím nepřátelství, i mezi símě tvé a símě její. Ono ti rozdrtí hlavu a ty jemu rozdrtíš patu.“ (Gn 3,15) Toto proroctví bylo pro naše prarodiče zaslíbením, že budou vykoupeni skrze Krista.

Abrahamovi pak byl dán slib, že jedním z jeho potomků bude Spasitel světa: „Ve tvém potomstvu dojdou požehnání všechny pronárody země.“ „Slib byl dán Abrahamovi a jeho potomku; nemluví se o potomcích, nýbrž o potomku: je jím Kristus.“ (Gn 22,18; Ga 3,16)

Mojžíš, vůdce a učitel Izraele, ke konci svého působení jasně předpověděl příchod Mesiáše. Před shromážděnými zástupy Izraelců

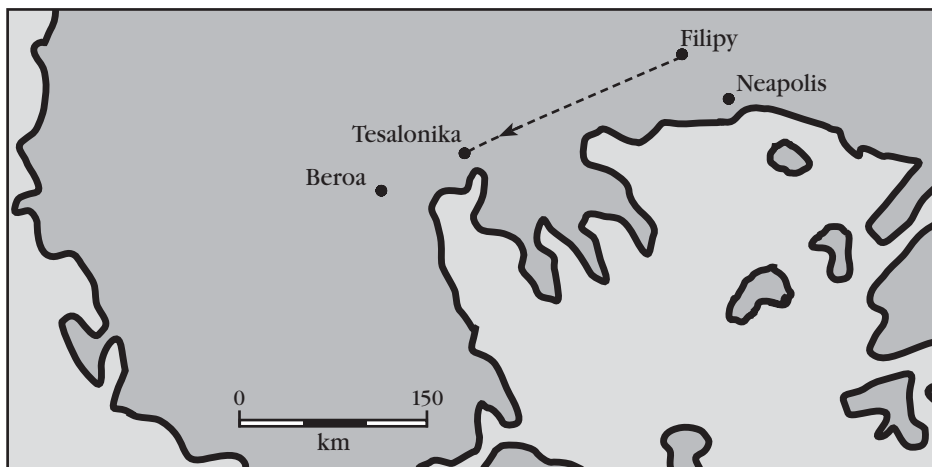
prohlásil: „Hospodin, tvůj Bůh, ti povolá z tvého středu, z tvých bratrů, proroka, jako jsem já. Jeho budete poslouchat.“ Mojžíš ujistil Izraelce, že mu to zjevil sám Bůh na hoře Choréb, když řekl: „Povolám jim proroka z jejich bratrů, jako jsi ty. Do jeho úst vložím svá slova a on jim bude mluvit vše, co mu přikáží.“ (Dt 18,15.18)

Mesiáš měl pocházet z královského rodu, protože v prorockém vyřčeném Jákobem Bůh říká: „Juda nikdy nebude zbaven žezla ani palcátu, jenž u nohou mu leží, dokud nepřijde ten, který z něho vzejde; toho budou poslouchat lidská pokolení.“ (Gn 49,10)

Izajáš prorokoval: „I vzejde proutek z pařezu Jišajova a výhonek z jeho kořenů vydá ovoce.“ „Nakloňte ucho a pojdte ke mně, slyšte a budete živi! Uzavřu s vámi smlouvu věčnou, obnovím milosrdenství věrně

Davidovi prokázaná.“ „Hle, dal jsem ho za svědka národům, národům za vévodu a zákonodárce. Hle, povoláš pronárod, který neznáš, pronárod, který tě nezná, přiběhne k tobě kvůli Hospodinu, tvému Bohu, za Svatým Izraele, který tě oslavil.“ (Iz 11,1; 55,3-5)

Také Jeremjáš vydal svědectví o příchodu Vykupitele a hovořil o něm jako o Vévodovi z rodu Davida: „Hle, přicházejí dny, je výrok Hospodinův, kdy Davidovi vzbudím výhonek spravedlivý. Kralovat bude jako král a bude prozíravý a bude v zemi uplatňovat právo a spravedlnost. V jeho dnech dojde Judsko spásy a Izrael bude přebývat v bezpečí. A nazvou ho tímto jménem: Hospodin – naše spravedlnost.“ A na jiném místě říká: „Toto praví Hospodin: Nebude vyhlazen Davidovi následník na trůnu Izraelova domu. Ani lévijským kněžím nebude vyhlazen

Pavel a Silas opustili Filipy a odešli do Tesaloniky. Zde dostali příležitost oslovit velké shromáždění lidí v synagóze.

*Když Pavel směle hlásal
evangelium v tesalonické
synagóze, vycházel najevo
pravý smysl zvyků a obřadů
spojených s chrámovou
službou.*

přede mnou ten, kdo by přinášel oběti zápalné, v dým obracel obět přídavnou a po všechny dny připravoval obětní hod.“ (Jr 23,5.6; 33,17.18)

Bylo předpovězeno dokonce i místo narození Mesiáše: „A ty, Betléme efratský, ačkoli jsi nejmenší mezi judskými rody, z tebe mi vzejde ten, jenž bude vládcem v Izraeli, jehož původ je odpradáвна, ode dnů věčných.“ (Mi 5,1)

Podrobně bylo popsáno také dílo, které měl Vykupitel na zemi vykonat: „Na něm spočine duch Hospodinův: duch moudrosti a rozumnosti, duch rady a bohatýrské síly, duch poznání a bázně Hospodinovy. Bázní Hospodinovou bude prodchnut.“ Pomazaný Mesiáš byl poslán, aby „nesl radostnou zvěst pokorným“; měl „obvázat rány zkroušených srdcem, vyhlásit zajatcům svobodu a vězňům propuštění, vyhlásit léto Hospodinovy přízně, den pomsty našeho Boha, potěšit všechny truchlíci, pozvednout truchlíci na Sijónu, dát jim místo popela na hlavu čelenku, olej veselí místo truchlení, závoj chvály místo ducha beznaděje. Nazvou je ‚Stromy spravedlnosti‘ a ‚Sadba Hospodinova‘ k jeho oslavě.“ (Iz 11,2.3; 61,1-3)

„Zde je můj služebník, jehož po-depírám, můj vyvolený, v němž jsem našel zalíbení. Vložil jsem na něho svého ducha, aby vyhlásil soud pro národům. Nekřičí a hlas nepozvedá, nedává se slyšet na ulici. Nalomenou třtinu nedolomí, nezhasí knot doutnající. Soud vyhlásí podle pravdy. Neochabne, nezlomí se, dokud na zemi soud nevykoná. I ostrovy čekají na jeho zákon.“ (Iz 42,1-4)

Pavel na základě Starého zákona přesvědčivě dokazoval, že „Mesiáš musel trpět a vstát z mrtvých“ (Sk 17,3). Vždyť Micheáš prorokoval, že „Izraelova soudce budou bít do tváře holi“ (Mi 4,14). Sám zaslíbený Vykupitel o sobě skrze Izajáše řekl: „Nastavuji záda těm, kteří mě bijí, a své líce těm, kdo rvou mé vousy, neukrývám svou tvář před potupami a poplíváním.“ (Iz 50,6) Skrze žalmistu Kristus předpověděl, jak s ním budou lidé zacházet: „Já však jsem... potupa lidství, povrhel lidu. Všem, kdo mě vidí, jsem jenom pro smích, šklebí se na mě, potřásají hlavou: ‚Svěř to Hospodinu!‘. Ať mu dá vyváznout, ať ho vysvobodí, když si ho oblíbil!“ „Mohu si spočítat všechny své kosti. Pasou se na mně svým zrakem. Dělí se o mé roucho, losují o můj oděv.“ „Za cizího mě mají mí bratři, cizincem jsem pro syny své matky, neboť horlivost o tvůj dům mě strávila, tupení těch, kdo tě tupí, padlo na mne.“ „Srdce potupou mi puká, jsem jak ochrnutý. Na soucit jsem čekal, ale marně; na ty, kdo by potěšili – nenašel se nikdo.“ (Ž 22,7-9.18.19; 69,9.10.21)

Izajášova prorocství o Kristově utrpení a smrti byla srozumitelná a jednoznačná: „Kdo uvěří naší zprávě?“ ptá se prorok, „Nad kým se zjeví paže Hospodinova? Vyrostl před ním jako proutek, jak oddenek z vyprahlé země, neměl vzhled ani důstojnost. Viděli jsme ho, ale byl tak nevzhledný, že jsme po něm nedychtili. Byl v opovržení, kdekdo se ho zřekl, muž plný bolestí, zkoušený nemocemi, jako ten, před nímž si člověk zakryje tvář, tak opovržený, že jsme si ho nevážili.

Byly to však naše nemoci, jež nesl, naše bolesti na sebe vzal, ale domnívali jsme se, že je raněn, ubit od Boha a pokořen. Jenže on byl proklán pro naši nevěrnost, zmučen pro naši nepravost. Trestání snášel pro náš pokoj, jeho jizvami jsme uzdraveni.

Všichni jsme bloudili jako ovce, každý z nás se dal svou cestou, jej však Hospodin postihl pro nepravost nás všech. Byl trápen a pokořil se, ústa neotevřel; jako beránek vedený na porážku, jako ovce před stříhači zůstal němý, ústa neotevřel. Byl zadržen a vzat na soud. Kdopak pomyslí na jeho pokolení? Vždyť byl vyťat ze země živých, raněn pro nevěrnost mého lidu.“ (Iz 53,1-8)

Obrazně bylo předpovězeno i to, jakým způsobem zemře. Tak jako byl vyvýšen bronzový had na poušti, tak měl být vyvýšen i přicházející Spasitel, „aby žádný, kdo v něho věří, nezahynul, ale měl život věčný“ (J 3,16).

„Řekne-li mu kdo: ‚Co to máš na prsou za rány?‘, odpoví: ‚Tak jsem

byl zbit v domě těch, kdo mě milovali.““ (Za 13,6)

„Byl mu dán hrob se svévolníky, s boháčem smrt našel, ačkoli se nedopustil násilí a v jeho ústech nebylo lsti. Ale Hospodinovou vůlí bylo zkrušit ho nemocí.“ (Iz 53,9.10)

Ten však, který měl zahynout rukama hříšníků, měl být opět vzkříšen, a zvítězit tak nad hříchem a hrobem. Pod vlivem Božího Ducha opěvuje izraelský žalmista slavné ráno, kdy Spasitel vstane z mrtvých, a radostně dosvědčuje: „V bezpečí přebývá i mé tělo, neboť v moci podsvětí mě neponecháš, nedopustíš, aby se tvůj věrný octl v jámě.“ (Ž 16,9.10)

Pavel upozorňoval na to, jak úzce Bůh propojil obětní službu s prorocstvími poukazujícími na Spasitele, který měl být „jako beránek vedený na porážku“. Mesiáš měl položit svůj život „v obět za vinu“. Prorok Izajáš, který spatřil dílo smíření s předstihem několika staletí, svědčí o našem Spasiteli jako o Beránku Božím, který „vydal sám sebe na smrt a byl počten mezi nevěrníky.“ On nesl hřích mnohých, Bůh jej postihl místo nevěrných.“ (Iz 53,7.10.12)

Očekávaný Spasitel neměl přijít jako světský král, aby vysvobodil židovský národ od pozemských utlačovatelů. Měl žít jako člověk mezi lidmi v chudobě a ponížení. Nakonec jím lidé měli pohrdnout, zavrhnout jej a zabít. Spasitel, o němž hovoří starozákonní prorocství, se měl obětovat za padlé lidstvo, a tak splnit všechny požadavky porušeného zákona. V něm se měly předobrazy

obětní služby setkat se skutečností, na kterou poukazovaly. Teprve v jeho smrti na kříži vyšel najevo smysl celé židovské bohoslužby.

Pavel vyprávěl tesalonickým židům, jak kdysi horlivě hájil ceremoniální zákon a jakou úžasnou zkušenost prožil před branami Damašku. Před svým obrácením se spoléhal na dědičnou zbožnost. Jeho naděje však byly falešné, protože jeho víra nebyla zakotvena v Kristu; namísto toho věřil ve zvyky a obřady. Jeho nadšení pro zákon bylo odtrženo od víry v Krista, a proto nebylo k ničemu. Chlubil se, že pokud jde o skutky zákona, je bez úhony. Ve skutečnosti však zavrhl toho, kdo zákon ustanovil.

Ale jakmile se obrátil, všechno se změnilo. Ježíš Nazaretský, proti kterému bojoval, když pronásledoval jeho stoupence, se mu zjevil jako zaslíbený Mesiáš. Pronásledovatel v něm poznal Božího Syna, který podle proroctví sestoupil na tuto zemi a v jehož životě se do nejmenších podrobností vyplnilo Písmo svaté.

Když Pavel směle hlásal evangelium v tesalonické synagóze, vycházel najevo pravý smysl zvyků a obřadů spojených s chrámovou službou. Obracel pozornost svých posluchačů nejen ke Kristovu působení zde na zemi, ale také k jeho službě v nebeské svatyni. Zavedl je až do doby, kdy Kristus ukončí své dílo smíření a s mocí a velikou slávou se opět vrátí, aby na zemi zřídil své království. Pavel pevně věřil ve druhý Kristův příchod; a pravdy související s touto

událostí vyličil tak jasně a přesvědčivě, že to v mnoha posluchačích zanechalo nezapomenutelný dojem.

Pavel kázal Tesalonickým tři po sobě následující soboty a na základě Písma jim objasňoval život, smrt, vzkříšení, prostřednickou službu a budoucí slávu Krista, „toho zabitého Beránka“ (Zj 13,8). Vyvyšoval Krista a zdůrazňoval, že správné pochopení jeho služby je klíčem ke Starému zákonu, v němž jsou ukryté vzácné poklady.

NENÁVIST TESALONICKÝCH ŽIDŮ

V Tesalonice tedy byly mocně zvěstovány pravdy evangelia a upoutaly pozornost velkých shromáždění. „Někteří z nich se tím dali přesvědčit a připojili se k Pavlovi a Silasovi, také velmi mnoho Řeků, kteří už ctili jediného Boha, a nemálo žen z významných rodin.“ (Sk 17,4)

Stejně jako na místech, která apoštolové navštívili předtím, i zde narazili na rozhodný odpor. Nevěřící Židé byli naplněni „závistí“ (Sk 17,5). Římská vláda jim tehdy nebyla příliš nakloněna, protože nedávno vyvolali v Římě povstání. Hleděla na ně s podezřením a jejich svoboda byla do určité míry omezena. Nyní využili okolností a chopili se příležitosti, aby si opět získali přízeň Římanů. Zároveň chtěli uvrhnout v nemilost apoštoly a obrácené křesťany.

Za tímto účelem se spojili s několika ničemnými lidmi z ulice a s jejich pomocí se jim podařilo pobouřit „celé město“. „Napadli Jásonův dům“,

protože doufali, že zde najdou apoštoly.

Pavel ani Silas tu však nebyli. Rozzuření zklamáním „vlekli Jásona a několik bratří k představeným města a křičeli: ‚Ti, kteří pobouřili celý svět, přišli i k nám, a Jáson je přijal do svého domu! Ti všichni porušují císařova nařízení, protože tvrdí, že pravým králem je Ježíš.‘“ (Sk 17,5-7)

Protože Pavel a Silas nebyli k nalezení, představení města propustili obviněné věřící po zaplacení záruky na svobodu, aby zajistili klid. Bratři se obávali dalšího násilí, a proto „hned té noci vypravili... Pavla a Silase do Beroje“ (Sk 17,10).

Ti, kdo dnes učí pravdy, které jsou lidem nevhod, se občas mohou setkat se stejně nepřátelským přijetím, s jakým se tehdy při své práci setkali Pavel a jeho pomocníci. Neměli by se nechat odradit ani tehdy, když je budou odmítat lidé, kteří se vydávají za křesťany. Poslové kříže se musí vyzbrojit ostražitostí a modlitbou a ve víře směle kráčet vpřed. Musí vždy pracovat v Ježíšově jménu a vyvyšovat Krista jako prostředníka lidí v nebeské svatyni. Na něj poukazovaly všechny oběti v době staré smlouvy a skrze jeho obět smíření mohou všichni hříšníci, kteří porušili Boží zákon, získat pokoj a odpuštění.

23

V BEROJI A ATHÉNÁCH

Zatímco obyvatelé Beroje přijali poselství evangelia s nadšením, v řadách vzdělaných Athénanů vyvolalo smích a pobouření.

V Beroji se Pavel setkal se Židy, kteří byli ochotni zkoumat pravdy, jimž učil. Lukáš o tom píše: „Židé v Beroji byli přístupnější než v Tesalonice: Přijali evangelium s velikou dychtivostí a každý den zkoumali v Písmu, zdali je to tak, jak zvěstuje Pavel. A tak mnozí z nich uvěřili a s nimi nemálo Řeků, vznešených žen i mužů.“ (Sk 17,11.12)

Berojané nebyli zaslepeni předsudky. Byli ochotni ověřovat si pravdivost učení, které apoštolové hlásali. Nestudovali Bibli ze zvědavosti, ale proto, aby se dozvěděli, co je v ní napsáno o zaslíbeném Mesiáši. Každý den pečlivě procházeli záznamy napsané pod vlivem Ducha svatého a srovnávali jednotlivá místa. Nebeští andělé stáli vedle nich, osvěcovali jejich rozum a povzbuzovali jejich vnímavost.

Všichni lidé, kterým jsou hlášány pravdy evangelia a kteří upřímně touží konat dobro, jsou vedeni k pilnému studiu Písma. Kéž by ti, kteří jsou v posledních dnech dějin této země prověřováni zvěstovanými pravdami, následovali příkladu oby-

vatel Beroje a každý den zkoumali Písmo a srovnávali poselství, která jim byla předána, s Božím slovem. Kdyby tomu tak bylo, velký počet lidí by dnes věrně zachovával přikázání Božího zákona. Takových lidí je však ve skutečnosti poměrně málo. Jestliže jsou lidem předloženy biblické pravdy, které jsou jim nevhod, mnozí je odmítají takto zkoumat. Přestože nedokážou vyvrátit jednoznačné učení Písma, projevují krajní nechuť zabývat se důkazy, které jim byly předloženy. Někteří se domnívají, že ačkoli je toto učení skutečně pravdivé, nezáleží příliš na tom, zda nové poznání přijmou. A tak se pevně drží líbivých výmyslů, které jim nastražil nepřítel, aby je svedl na scestí. Jsou zaslepeni bludy a zavírají si cestu do nebe.

Všichni budou souzeni podle poznání, kterého se jim dostalo. Bůh vysílá své služebníky s poselstvím o spasení a ty, kdo je slyší, bude volat k zodpovědnosti za to, jak s touto zvěstí naložili. Lidé, kteří upřímně hledají pravdu, budou ve světle Božího slova důkladně

zkoumat učení, které je jim předkládáno.

Nevěřící Židé z Tesaloniky, plní závisti a žárlivosti, se nespokojili s tím, že vyhnali apoštoly ze svého vlastního města. Vypravili se za nimi do Beroje a v nižších společenských vrstvách podnítily proti apoštolům prudké vášně. Bratři se obávali, že pokud zde Pavel zůstane, stane se obětí násilí. Proto ho v doprovodu několika Berojanů, kteří nedávno přijali víru, vypravili do Athén.

Tak byli učitelé pravdy pronásledováni od jednoho města ke druhému. Kristovi nepřátelé nedokázali zabránit šíření evangelia, ale podařilo se jim práci apoštolů neobyčejně ztížit. Pavel však navzdory odporu a střetům neochvějně postupoval kupředu. Byl odhodlán splnit Boží záměr, který mu byl zjeven ve vidění v Jeruzalémě: „Jdi, neboť já tě chci poslat daleko k pohanům!“ (Sk 22,21)

Kvůli svému spěšnému odchodu z Beroje nemohl Pavel navštívit věřící v Tesalonice, jak původně zamýšlel.

V ATHÉNÁCH

Když apoštol dorazil do Athén, poslal bratry z Beroje zpět se vzkazem pro Silase a Timotea, aby za ním ihned přišli. Timoteus přišel do Beroje před Pavlovým odchodem a společně se Silasem tu zůstali, aby pokračovali v práci, která tak dobře začala, a aby vyučovali nově obrácené křesťany zásadám víry.

Athény byly tehdy centrem pohanství. Pavel se zde nesetkal s nevzdělanými, důvěřivými obyvateli jako v Lystře, ale s lidmi, kteří byli proslulí svou inteligencí a kulturou. Kam až oko dohlédlo, všude byly sochy jejich bohů a zbožňovaných hrdinů, známých z dějin a poezie. Velkolepé stavby a obrazy znázorňovaly národní slávu a pohanská božstva, která lid uctíval. Nádhera a okázalost umění okouzlovaly lidské smysly. Všude se tyčily mohutné stavby svatyní a chrámů nevýslovné hodnoty. Sochy, oltáře a pamětní desky připomínaly vojenská vítězství a činy slavných mužů. To vše činilo z Athén obrovskou galerii umění.

Když Pavel viděl krásu a velkolepost, která ho obklopovala, a zjistil, že město zcela propadlo modlářství, zmocnila se ho horlivost pro Boha, který tu byl na každém kroku znevažován. Pocítil hluboký soucit k obyvatelům Athén, kteří přes veškerou svou vzdělanost a kulturu neznali pravého Boha.

Apoštol se nenechal oklamat tím, co v tomto centru učenosti spatřil. Duchovním zrakem živě viděl krásu nebeských věcí, takže okázalost a lesk, kterými byl obklopen, byly ve srovnání s radostí z nepomíjivých pokladů a s jejich slávou bezcenné. Při pohledu na velkolepé Athény si uvědomil, že na milovníky umění a vědy působí toto město svůdnou mocí. Pochopil, jak důležitá je práce, která ho čeká, a byl hluboce dojat.

V tomto velkém městě, kde nebyl uctíván Bůh, tížil Pavla pocit osamělosti. Toužil po účasti a pomoci svých spolupracovníků. Cítil se zcela opuštěný, protože mezi zdejšími lidmi neměl žádné přátele. V dopise Tesalonickým vyjadřuje své pocity těmito slovy: „Rozhodli jsme se zůstat v Athénách sami.“ (1 Te 3,1) Hromadily se před ním zdánlivě nepřekonatelné překážky, takže se mu zdálo, že jakýkoli pokus o oslovení lidí je téměř beznadějný.

Když Pavel čekal na Silase a Timotea, nezahálel. „Mluvil v synagóze se židy a s pohany, kteří uvěřili v je-

Pavel, Silas a Timoteus byli nuceni uprchnout z Tesaloniky do Beroje. Když jejich nepřátelé z Tesaloniky přišli za nimi, Pavel se od Silase a Timotea oddělil a sám se po moři vydal do Athén.

diného Boha; a každý den hovořil i na náměstí s lidmi, kteří tam právě byli.“ (Sk 17,17) Jeho hlavním úkolem v Athénách však bylo předat poselství o spasení těm, kteří neměli žádnou jasnou představu o Bohu a jeho záměru zachránit padlé lidstvo. Apoštol se měl brzy setkat s pohanstvím v jeho nejzákeřnější a nejsvůdnější podobě.

Významní athénští představitelé se brzy dozvěděli, že se v jejich městě zdržuje pozoruhodný učitel, který zvěstuje lidu nové a zvláštní učení. Někteří z těchto lidí Pavla vyhledali a dali se s ním do řeči. Brzy se kolem nich shromáždil dav posluchačů. Někteří chtěli apoštola zesměšnit jako člověka, kterého výrazně převyšují jak společensky, tak i svým vzděláním. S úšklebky se mezi sebou ptali: „Co nám to chce ten nedovzdělanec vykládat?“ Jiní zase říkali: „Zdá se, že nás chce získat pro cizí božstva“, protože jim „kázal o Ježíšovi a o zmrtvýchvstání“. (Sk 17,18)

SETKÁNÍ S FILOZOFY

Mezi těmi, kdo za Pavlem přišli na tržiště, byli „i někteří epikurejští a stoičtí filozofové“ (Sk 17,18). Tito filozofové stejně jako všichni ostatní, kteří se s Pavlem setkali, brzy zjistili, že má větší poznání než oni. Jeho inteligence vzbudila úctu učenců; jeho působivá logická argumentace a řečnické umění upoutaly pozornost všech posluchačů. Poznali, že není žádný začátečník, ale že je schopen obhájit své učení před

všemi skupinami pomocí přesvědčivých důkazů. Apoštol se tedy neohroženě postavil svým protivníkům na jejich vlastní půdě. Jeho logika se střetla s jejich logikou, jeho filozofie s jejich filozofií a jeho výmluvnost s jejich výmluvností.

Jeho pohanští protivníci ho upozorňovali na osud Sokrata, který byl odsouzen k smrti, protože hlásal cizí bohy. Radili Pavlovi, aby neohrožoval svůj život stejným způsobem jako on. Apoštolovy proslovy však upoutaly pozornost lidu a svou přirozenou moudrostí si získal úctu a obdiv. Nenechal se umlčet ani znalostmi filozofů, ani jejich ironií. Když se přesvědčili, že je odhodlaný splnit mezi nimi svůj úkol za každou cenu, rozhodli se, že si jeho příběh nestranně vyslechnou.

Zavedli ho tedy na Areopag, jedno z nejposvátnějších míst v celých Athénách. Vzpomínky a představy spojené s tímto místem vyvolávaly v Athénanech pověřivou úctu, která u mnohých přecházela v hrůzu. Právě zde muži, kteří byli jako nejvyšší soudcové odpovědní za řešení všech důležitých mravních i občanských otázek, často důkladně zvažovali náboženské záležitosti.

Tady, daleko od hluku a shonu rušných cest a bouřlivých, živelných diskuzí, si mohli apoštola v klidu vyslechnout. Shromáždili se kolem něj básníci, umělci a filozofové – athénští učenci a mudrci – a vyzvali ho: „Rádi bychom se dověděli, jaké je to tvé nové učení, které šíříš. Vždyť to, co nám vykládáš, zní velice podivně.

Chceme se tedy dovědět, co to je.“ (Sk 17,19.20)

KÁZÁNÍ NA AREOPAGU

V tomto slavnostním okamžiku si byl apoštol vědom své odpovědnosti, ale zůstal klidný a vyrovnaný. Měl za úkol předat jim důležité poselství. Svými slovy přesvědčil posluchače, že není jen mluvka, který vede plané řeči. Řekl: „Athéňané, vidím, že jste v uctívání bohů velice horliví. Když jsem procházel vašimi posvátnými místy a prohlížel si je, našel jsem i oltář s nápisem: ‚Neznámemu bohu‘. Koho takto uctíváte, a ještě neznáte, toho vám zvěstuji.“ (Sk 17,22.23) Přestože byli obyvatelé Athén velmi inteligentní a měli obrovské vědomosti, neznali Boha, který stvořil celý svět. Někteří z nich však toužili po větším poznání a chtěli se nekoňnému Bohu přiblížit.

Pavel napřáhl ruku směrem k chrámu přeplněnému modlami. Otevřeně hovořil o všem, co ho trápilo, a odhaloval bludy athénskému náboženství. Ti nejrozumnější z jeho posluchačů byli jeho argumentací ohromeni. Vyšlo najevo, že zná jejich umělecká díla, literaturu i náboženství. Ukázal na jejich sochy a modly a prohlásil, že Boha nelze přirovnat k věcem, které vytvořili lidé. Tyto tesané modly nemohou ani nejvzdáleněji představovat Boží slávu. Připomněl jim, že obrazy v sobě nemají žádný život. Jsou závislé na lidské síle a mohou se hýbat pouze tehdy, když s nimi pohne lidská ruka. A proto

ti, kdo je uctívají, výrazně převyšují předměty svého zbožňování.

Pavel však pozvedl mysl svých modlářských posluchačů za hranice jejich falešného náboženství. Představil jim pravého Boha, kterého až dosud označovali jako „neznámého boha“. Bytost, kterou jim nyní zvěstoval, není závislá na člověku. K její moci a slávě nemusí lidské ruce nic přidávat.

Lidé byli Pavlovým projevem uchváteni. Obdivovali, jak přesvědčivě a logicky hovořil o vlastnostech pravého Boha – o jeho stvořitelské moci a vševědoucí prozřetelnosti. Apoštol důrazně a naléhavě prohlásil: „Bůh, který učinil svět a všechno, co je v něm, ten je pánem nebe i země, a nebydlí v chrámech, které lidé vystavěli, ani si nedává od lidí sloužit, jako by byl na nich závislý; vždyť je to on sám, který všemu dává život, dech i všechno ostatní.“ (Sk 17,24.25) Jestliže nebesa jsou příliš malá, než aby mohla pojmut Boha, jak by ho mohly obsáhnout chrámy zbudované lidskýma rukama?

V době, kdy byla společnost rozdělena na kasty a na práva člověka se často nebral žádný ohled, hlásal Pavel velkou pravdu o lidském bratrství. Tvrdil, že Bůh „stvořil z jednoho člověka všechno lidstvo, aby přebývalo na povrchu země“ (Sk 17,26). Před Bohem jsou si všichni rovni a každá lidská bytost je povinna prokazovat Bohu naprostou poslušnost. Pak jim apoštol ukázal, že ve veškerém jednání Boha s člověkem se projevuje Boží mi-

lost a slitování. „Určil pevná roční údobí i hranice lidských sídel. Bůh to učinil proto, aby jej lidé hledali, zda by se ho snad nějakým způsobem mohli dopátrat a tak jej nalézt, a přece není od nikoho z nás daleko.“ (Sk 17,26.27)

Pavel poukazoval na vznešené lidi kolem sebe a slovy jejich básníka jim představoval nekonečného Boha jako jejich Otce, přičemž zdůrazňoval, že oni jsou jeho děti. Řekl: „V něm žijeme, pohybujeme se, jsme“, jak to říkají i někteří z vašich básníků: ‚Vždyť jsme jeho děti.‘ Jsme-li tedy Božími dětmi, nemůžeme si myslet, že božstvo se podobá něčemu, co bylo vyrobeno ze zlata, stříbra nebo z kamene lidskou zručností a důmyslem.

Bůh však prominul lidem dobu, kdy to ještě nemohli pochopit, a nyní zvěstuje všem, ať jsou kdekoliv, aby této neznalosti litovali a obrátili se k němu.“ (Sk 17,28-30) V temných dobách, které předcházely Kristovu příchodu, božský Vládce přehlížel modlářství pohanů. Nyní však skrze svého Syna seslal lidem poznání pravdy. Očekává od každého člověka – nejen od chudých a ponížených, ale také od pyšných filozofů a pozemských králů –, že bude činit pokání, aby byl spasen. „Neboť ustanovil den, v němž bude spravedlivě soudit celý svět skrze muže, kterého k tomu určil. Všem lidem o tom poskytl důkaz, když jej vzkřísil z mrtvých.“ Když začal Pavel mluvit o zmrtvýchvstání, „jedni se mu začali smát a druhí řekli: ‚Rá-

di si tě poslechneme, ale až někdy jindy.“ (Sk 17,31.32)

LIDSKÁ MOUDROST

Tak skončila apoštolova práce v Athénách, centru pohan­ské vzdělanosti. Athéňané totiž vytrvale lpěli na svém modlářství a zavrhlí poznání pravého náboženství. Pokud jsou lidé zcela spokojeni s tím, čeho sami dosáhli, nelze již od nich příliš mnoho očekávat. Přestože byli Athéňané pyšní na svou učenost a na své uhlazené mravy, byli stále zkaženější a stále více jim vyhovovaly pochybné kulty jejich modloslužby.

Někteří Pavlovi posluchači byli sice o pravdách, které hlásal, přesvědčeni, ale odmítali se pokorit, uznat Boha a přijmout jeho plán spasení. Hříšníka nelze obrátit ani množstvím slov, ani přesvědčivými argumenty. Pravdu si může člověk osvojit pouze skrze Boží moc. A ten, kdo se od této moci vytrvale odvrací, nemůže být osloven. Řekové usilovali o moudrost, ale poselství o kříži považovali za bláznovství; svou vlastní moudrost si totiž cenili výše než moudrost, která pochází od Boha.

Obyvatelé Athén byli hrdí na svou rozumnost a lidskou moudrost. Asi právě proto se u nich poselství evangelia setkala s poměrně malým úspěchem. Moudří tohoto světa, kteří přicházejí ke Kristu jako ubozí ztracení hříšníci, získají moudrost ke spasení; přicházejí-li však jako významné osobnosti a staví-li do po-

předí svou vlastní moudrost, pak se jim nepodaří získat světlo a poznání, které jim může dát pouze Bůh.

Takto Pavel vystoupil proti pohanství své doby. Jeho práce v Athénách však nebyla zcela marná. Dionysios, jeden z nejváženějších občanů, a někteří další přijali poselství evangelia a ochotně se připojili k věřícím.

Boží Duch nám umožnil nahlédnout do života Athéňanů, kteří i přes své vzdělání, uhlazenost a umění propadli neřesti. Bůh chce, abychom si uvědomili, jak prostřednictvím svého služebníka káral pyšný a samolibý lid za jeho modlářství a hříchy. Apoštolova slova a zprávu o jeho jednání v prostředí, které ho obklopovalo, zapsali lidé vedení Duchem svatým. Tyto záznamy měly být předány všem budoucím generacím a měly svědčit o Pavlově neochvějně důvěře, odvaze, kterou projevil navzdory opuštěnosti a protivenství, a o vítězství, které vybojoval pro Krista přímo v centru pohanství.

BLÁZNOVSTVÍ KŘÍŽE

V apoštolových slovech je obsaženo mnoho vzácných ponaučení pro církev. V dané situaci mohl snadno říct něco, čím by své domýšlivé posluchače popudil, a tak si způsobil potíže. Kdyby byl jeho proslov přímým útokem na jejich bohy a významné představitele města, hrozilo by mu nebezpečí, že ho potká stejný osud jako Sokrata. Namísto toho však s ohleduplností, která vyvěrala

z Boží lásky, obezřetně odvrátil jejich pozornost od pohanských božstev a představil jim pravého Boha, kterého neznali.

I dnes je třeba seznamovat s pravdami Písma významné osobnosti tohoto světa, aby se mohly rozhodnout, zda budou poslouchat Boží zákon, nebo zda se podřídí knížeti zla. Bůh jim nabízí věčnou pravdu – pravdu, díky které mohou získat moudrost ke spasení; ale nenutí je, aby ji přijali. Jestliže se od ní odvrátí, jsou ponecháni sami sobě, aby nesli ovoce svých vlastních skutků.

„Slovo o kříži je bláznovstvím těm, kdo jsou na cestě k záhubě; nám, kteří jdeme ke spáse, je mocí Boží. Je psáno: ‚Zahubím moudrost moudrých a rozumnost rozumných zavrhnou.‘“ „Co je světu bláznovstvím, to vyvolil Bůh, aby zahanbil moudré, a co je slabé, vyvolil Bůh, aby zahanbil silné; neurozené v očích světa a opovržené Bůh vyvolil, ano vyvolil to, co není, aby to, co jest, obrátil v nic.“ (1 K 1,18.19.27.28) Mnozí velcí učenci a státníci – nejvýznamnější muži světa – se v těchto posledních dnech odvrátí od světla, protože svět ve své moudrosti nezná Boha. Boží služebníci by však měli využít každé

příležitosti, aby těmto lidem předali pravdu. Někteří pochopí, že neznají Boží věci, a jako učedníci pokorně usednou u Ježíšových nohou, aby se učili od svého Pána.

Při každém pokusu oslovit lidi z vyšších společenských vrstev potřebuje Boží spolupracovník pevnou víru. Vnější okolnosti mu někdy mohou nahánět strach, ale nebeské světlo nepřestane zářit ani v té nejtemnější hodině. Síla těch, kteří milují Boha a slouží mu, se bude den co den obnovovat. Moudrost nekonečného Boha je jim k dispozici, aby při uskutečňování jeho záměrů nebloudili. Kéž by si tito spolupracovníci uchovali svou důvěru od začátku až do konce a neustále měli na paměti, že světlo Boží pravdy musí zazářit uprostřed temnoty, do níž je zahalen náš svět. V Boží službě není místo pro malomyslnost. Víra posvěceného Božího spolupracovníka by měla obstát v každé zkoušce, která je na něj seslána. Bůh je schopen a ochoten dát svým služebníkům veškerou sílu, kterou potřebují, a darovat jim moudrost, bez níž se za nejrůznějších okolností neobejdou. Bůh překoná i ta největší očekávání těch, kdo v něj složili svou důvěru.

24

V KORINTĚ

Pavlovo působení v Korintě přineslo své ovoce. Mnozí se odvrátili od uctívání model a začali sloužit živému Bohu.

V prvním století křesťanské éry byl Korint jedním z nejvýznamnějších měst nejen v Řecku, ale na celém světě. Jeho ulice byly přeplněné Řeky, Židy, Římany a návštěvníky ze všech zemí, kteří spěchali za obchodem i zábavou. Toto velké obchodní středisko, které bylo snadno dostupné ze všech částí Římské říše, bylo důležitým místem, takže zde bylo třeba vybudovat pomníky Bohu a jeho pravdě.

K Židům, kteří se usadili v Korintě, patřili také Akvila a Priscilla, kteří později vynikli jako horliví Kristovi následovníci. Pavel se s těmito lidmi sblížil a „zůstal u nich“ (Sk 18,3).

Hned na počátku svého působení v této dopravní tepně narážel Pavel na každém kroku na závažné překážky, které bránily postupu díla. Město téměř bez výjimky podlehl modlářství. Oblíbenou bohyní byla Venuše a s jejím uctíváním byla spojena řada zvrhlých obřadů a zvyků. Korinťané byli dokonce i mezi pohany proslulí svou mravní zkažeností. Zdálo se, že jejich myšlenky a zájmy se nesoustředí na nic jiného

než na zábavu a radovánky a že žijí pouze přítomným okamžikem.

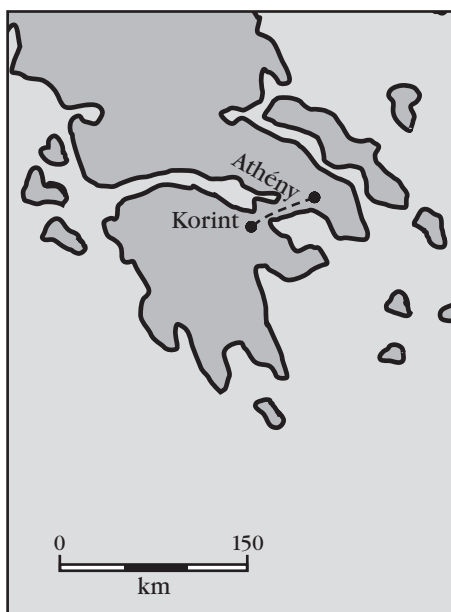
UKŘIŽOVANÝ MESIÁŠ

Když apoštol kázal evangelium v Korintě, zvolil pro svou práci jiný postup než v Athénách. Tam se snažil přizpůsobit svůj projev povaze svých posluchačů; jejich logice čelil svou logikou, jejich poznání svým poznáním a jejich filozofii svou filozofií. Když přemýšlel o tom, kolik času takto strávil, uvědomil si, že jeho práce v Athénách přinesla jen málo ovoce. Proto se rozhodl, že v Korintě se pokusí upoutat pozornost bezstarostných a lhostejných lidí jiným způsobem. Předsevzal si, že se bude vyhýbat promyšleným argumentům a diskuzím a že mezi Korintskými nebude „znát nic než Ježíše Krista, a to Krista ukřižovaného“. Chtěl, aby se jeho kázání neopíralo „o vmlouvavá slova lidské moudrosti“, ale aby se prokazovalo „Duchem a mocí“ (1 K 2,2.4).

Ježíš, kterého chtěl Pavel korintským Řekům představit jako Krista, vyrostl jako Žid prostého původu

ve městě, které bylo pověstné svou bezbožností. Jeho vlastní národ ho zavrhl a nakonec ho ukřižoval jako zločince. Řekové věřili, že lidstvo je třeba povznést; za jediný prostředek k dosažení pravého pokroku a pravé důstojnosti však považovali studium filozofie a věd. Mohl je Pavel přesvědčit, že víra v moc tohoto neznámého Žida může pozvednout a zúšlechtit veškeré lidské schopnosti?

Mnoha lidem dnešní doby připomíná golgotský kříž biblické události. Scény spojené s ukřižováním v nich vyvolávají posvátné myšlenky. V době apoštola Pavla se však na kříž pohlíželo s pocitem odporu a hrůzy. Vyvyšovat jako Spasitele lidstva někoho, kdo zemřel na kříži,

„Potom odešel Pavel z Athén a přišel do Korintu.“ (Sk 18,1)

muselo přirozeně vyvolat posměch a námitky.

Pavel dobře věděl, jaký postoj zaujmou k jeho poselství korintští Židé i Řekové. Přesto řekl: „My kážeme Krista ukřižovaného. Pro Židy je to kámen úrazu, pro ostatní bláznovství.“ (1 K 1,23) Poselství, které hodlal zvěstovat, mnohé z jeho židovských posluchačů rozhněvá. Řekové budou toho názoru, že jeho slova jsou čirým bláznovstvím. Bude-li se snažit dát kříž do souvislosti s povznesením nebo spasením lidstva, budou ho považovat za slabomyslného.

Pro Pavla však byl kříž středem veškerého zájmu. Od chvíle, kdy skončil s pronásledováním stoupenců ukřižovaného Ježíše Nazaretského, se nikdy neprestal chlubit křížem. V té době mu byla zjevena nekonečná Boží láska, která se projevila v Kristově smrti. Tím se jeho život zázračně změnil. Všechny jeho plány a záměry byly uvedeny do souladu s Boží vůlí. Od tohoto okamžiku byl novým člověkem v Kristu. Z vlastní zkušenosti věděl, že jakmile hříšník pozná Otčovu lásku, která se zjevila v oběti jeho Syna, a poddá se Boží moci, prožije obrácení. Od této chvíle je všechno a ve všech Kristus.

Když se Pavel obrátil, pocítil silnou touhu pomáhat svým bližním rozpoznat v Ježíši Nazaretském Syna živého Boha, který má moc změnit a spasit člověka. Celý svůj život zasvětil snaze představit lidem lásku a moc ukřižovaného Ježíše. Projevoval hluboký soucit lidem všech spo-

lečenských vrstev. Prohlásil: „Cítím se totiž dlužníkem Řeků i barbarů, vzdělaných i nevzdělaných.“ (Ř 1,14) Určující zásadou a hnací silou jeho jednání byla láska k Pánu slávy, proti němuž kdysi bojoval, když nemilosrdně pronásledoval věřící. Když ho při plnění jeho povinností začalo opouštět nadšení, stačil mu jediný pohled na kříž a na úžasnou lásku, která se zde zjevila, aby s novým odhodláním znovu vykročil na cestu sebezapření.

V KORINTSKÉ SYNAGÓZE

A tak se s tímto apoštolem setkáváme v korintské synagóze, kde káže a vykládá svým posluchačům Písmo od Mojžíše a Proroků až po příchod zaslíbeného Mesiáše. Slyšíme ho, jak objasňuje dílo Spasitele, který měl jako mocný velekněz obětovat svůj vlastní život, a tak jednou provždy smířit hříchy lidí a poté zahájit svou službu v nebeské svatyni. Pavel vysvětlil svým posluchačům, že Mesiáš, jehož příchod toužebně očekávali, již přišel; že oběti byly předobrazem jeho smrti; a že služba židovských kněží byla jen stínem jeho služby v nebeské svatyni, která je úžasnou skutečností a která službu židovských kněží objasňuje.

Pavel „dokazoval židům, že Ježíš je zaslíbený Mesiáš“ (Sk 18,5). Předložil jim důkazy ze Starého zákona, že podle prorocství a očekávání všech židů měl Mesiáš pocházet z Abrahama a Davidova rodu. Pak sledoval Ježíšův původ a dokládal, že jej lze

odvodit od patriarchy Abrahama a krále a žalmisty Davida. Dále jim přečetl svědectví proroků o povaze a díle zaslíbeného Mesiáše a o tom, jak bude na zemi přijat a jak s ním budou zacházet. Nakonec je ujistil, že všechny tyto předpovědi se naplnily v životě, službě a smrti Ježíše Nazaretského.

Pavel je upozornil, že Kristus přišel nabídnout spasení především lidu, který na příchod Mesiáše čekal jako na slavné vyvrcholení své národní existence. Tento lid však Krista zavrhl, přestože za ně byl ochoten položit svůj život. Zvolil si jiného vůdce, jehož vláda musela skončit smrtí. Pavel se snažil své posluchače přesvědčit, že před hrozícím zánikem může židovský národ zachránit jen pokání. Ukázal jim, že vůbec nechápou význam těch částí Bible, jejichž dokonalou znalostí se nejvíce pyšní a chlubí. Napomenul je za jejich světské smýšlení, ctižádostivost, zalíbení v titulech a okázalosti a za bezmezné sobectví.

V moci Ducha jim Pavel vyprávěl příběh o svém vlastním zázračném obrácení a hovořil o své důvěře ve Starý zákon, který se tak dokonale naplnil v Ježíši Nazaretském. Pronášel svá slova s posvátnou úctou, takže jeho posluchačům muselo být zřejmé, že z celého srdce miluje ukřižovaného a vzkříšeného Spasitele. Poznali, že veškeré jeho myšlenky jsou zaměřeny na Krista a že celý jeho život je úzce spjat s Bohem. Mluvil tak dojemně, že se mu nepodařilo oslovit pouze ty, kdo

byli naplnění hořkou nenávistí vůči křesťanskému náboženství.

Korintští Židé však zavírali oči před jasnými důkazy, které jim apoštol předkládal, a odmítli ho dále poslouchat. Krista zavrhli pod vlivem stejného ducha, který je nyní naplnil hněvem a zlostí vůči jeho služebníkovi. Kdyby Bůh Pavla zvláštním způsobem nechránil, aby mohl i nadále zvěstovat poselství evangelia pohanům, byli by ho jistě připravili o život.

„Židé se však proti Pavlovi postavili a rouhali se. Proto setřásl prach ze svého roucha a řekl: ‚Vy sami jste odpovědni za svou záhubu. Já jsem vůči vám bez viny a od této chvíle se obrátím k pohanům.‘ Odešel ze synagógy a působil v sousedním domě Tita Justa, pohana, který uvěřil v Hospodina.“ (Sk 18,6.7)

PRÁCE MEZI POHANY

Mezitím „přišli z Makedonie Silas a Timoteus“ (Sk 18,5), aby Pavlovi pomáhali, a spolu s ním začali pracovat mezi pohany. Pavel a jeho společníci kázali židům i pohanům, že Kristus je Spasitelem padlého lidstva. Poslové kříže se vyhýbali složité a zdoluhavé argumentaci. Namísto toho podrobně hovořili o vlastnostech Stvořitele světa a svrchovaného Vládce vesmíru. Hořeli láskou k Bohu a jeho Synu a vyzývali pohany, aby pohlédli na nekonečnou oběť, která byla přinesena ve prospěch lidstva. Věděli, že Vykupitel k sobě přitáhne i ty, kdo dlouho tápali ve tmě

pohanství. Stačí, když jen zahlédnou světlo, které vyzařuje z golgotského kříže. Spasitel přece řekl: „A já, až budu vyvýšen ze země, přitáhnu všechny k sobě.“ (J 12,32)

Poslové evangelia věděli, jak velká nebezpečí hrozí těm, pro které v Korintě pracují. Když jim zvěstovali pravdu, která je v Ježíši, byli si vědomi své odpovědnosti. Jejich poselství bylo jasné, prosté a rozhodné – někomu bylo životodárnou vůní vedoucí k životu, jinému zase smrtonosnou vůní vedoucí k záhubě. Apoštolové nepředstavovali evangelium jen svými slovy, ale také svým každodenním životem. Spolupracovali s nimi andělé a Boží milost a moc se projevily v obrácení velkého počtu lidí. „Představený synagógy Krispus a všichni, kteří byli v jeho domě, uvěřili Pánu; také mnozí z Korinťanů, kteří Pavla poslouchali, uvěřili a dali se pokřtít.“ (Sk 18,8)

Nenávist, kterou židé vždy pocítovali vůči apoštolům, nyní ještě zesílila. Ani Krispovo obrácení a jeho křest nedokázalo tyto tvrdošíjné odpůrce přesvědčit; spíše je ještě více popudilo. Protože neměli dostatek argumentů a důkazů, kterými by mohli Pavlovo kázání vyvrátit, uchýlili se k podvodu a zlomyslným útokům. Rouhali se evangeliu a Ježíšovu jménu. V jejich slepém hněvu pro ně nebyla žádná slova příliš hrubá a žádné jednání příliš ničemné, aby je nemohli použít. Nedokázali sice popřít, že Kristus dělal zázraky; prohlašovali však, že je konal v sata-

nově moci; dokonce se opovážovali tvrdit, že ve stejné moci mají svůj původ i Pavlovy úžasné činy.

Přestože Pavel dosáhl v Korintě určitěho úspěchu, bezbožnost, kterou v tomto zkaženém městě viděl a o níž slyšel, ho málem odradila. Zvrhlost, s níž se setkal u pohanů, a pohrdání a urážky, které zakusil od židů, mu přivodily velké duševní útrapy. Uvažoval, zda je moudré pokoušet se mezi těmito lidmi vybudovat sbor.

Právě když se chystal toto město opustit a najít si slibnější působiště a když se upřímně snažil pochopit, co je jeho povinností, ve vidění k němu promluvil Bůh: „Neboj se! Mluv a nemlč, protože já jsem s tebou a nikdo ti neublíží. Mnozí v tomto městě patří k mému lidu.“ (Sk 18,9.10) Pavel porozuměl těmto slovům jako příkazu, že má v Korintě zůstat, a zároveň i jako ujištění, že Bůh dá vzrůst semeni, které bylo zaseto. Takto posílen a povzbuzen pokračoval horlivě a vytrvale ve své práci v tomto městě.

Apoštol se ve svém působení neomezoval jen na veřejné kázání; byli zde mnozí, kteří by takto nemohli být osloveni. Hodně času strávil chozením po domech a díky tomu měl příležitost rozmlouvat s lidmi v rodinném kruhu. Navštěvoval nemocné a zarmoucené, utěšoval trpící a povzbuzoval utlačované. Všemi svými slovy i skutky oslavoval Ježíšovo jméno. Pracoval tedy „sláb, s velkou bázní a chvěním“ (1 K 2,3). Trásl se při pomýšlení, že by jeho učení neslo spíše lidskou než Boží pečeť.

BOŽÍ MOUDROST

Později Pavel řekl: „Moudrosti sice učíme, ale jen ty, kteří jsou dospělí ve víře – ne ovšem moudrosti tohoto věku či vládců tohoto věku, spějících k záhubě, nýbrž moudrosti Boží, skryté v tajemství, kterou Bůh od věčnosti určil pro naše oslavení. Tu moudrost nikdo z vládců tohoto věku nepoznal; neboť kdyby ji byli poznali, nebyli by ukřižovali Pána slávy. Ale jak je psáno: ‚Co oko nevidělo a ucho neslyšelo, co ani člověku na mysl nepřišlo, připravil Bůh těm, kdo ho milují.‘ Nám však to Bůh zjevil skrze Ducha; Duch totiž zkoumá všechno, i hlubiny Boží. Neboť kdo z lidí zná, co je v člověku, než jeho vlastní duch? Právě tak nikdo nepoznal, co je v Bohu, než Duch Boží.

My jsme však nepřijali ducha světa, ale Ducha, který je z Boha, abychom poznali, co nám Bůh daroval. O tom i mluvíme ne tak, jak nás naučila lidská moudrost, ale jak nás naučil Duch, a duchovní věci vykládáme slovy Ducha.“ (1 K 2,6-13)

Pavel si uvědomoval, že své zásluhy nemůže přičítat sám sobě, ale přítomnosti Ducha svatého. Byl naplněn jeho milostí a pod jeho vlivem podrízoval veškeré své myšlení Kristu. Hovořil sám o sobě, když prohlásil: „Stále nosíme na sobě znamení Ježíšovy smrti, aby i život Ježíšův byl na nás zjeven.“ (2 K 4,10) Středem apoštola učení byl Kristus. Řekl: „Nežiji už já, ale žije ve mně Kristus.“ (Ga 2,20) Jeho vlastní „já“

bylo skryto; namísto toho zjevoval a vyvyšoval Krista.

Pavel byl schopný řečník. Před svým obrácením se často snažil zapůsobit na posluchače svými strhujícími projevy. S tím vším byl teď konec. Ztratil zálibu ve vzletných popisech a blouznivých proslovech, které byly sice líbivé a podporovaly obrazotvornost, ale se všedním životem neměly nic společného. Nyní se Pavel snažil přiblížit lidem životně důležité pravdy spíše pomocí prostého jazyka. Květnaté podání pravdy může v lidech vyvolat bouřlivé emoce; ale pravdy hlášané tímto způsobem jsou jen zřídka dostatečným pokrmem, z něhož může věřící čerpat nezbytnou posilu a povzbuzení pro své životní boje. Okamžité potřeby lidí, kteří procházejí zápasy a zkouškami, je třeba uspokojit rozumným a praktickým poučením o základních zásadách křesťanství.

Pavlovo působení v Korintě přineslo své ovoce. Mnozí se odvrátili od uctívání model a začali sloužit živému Bohu. Přidali se na Kristovu stranu a vznikl velký sbor. Mezi zachráněnými byli i lidé, kteří dříve patřili k nejzhýralejším pohanům. Ti byli svědectvím o Boží milosti a důkazem, že Kristova krev má moc očistit člověka od hříchu.

PAVEL PŘED GALLIEM

Pavlovo zvěstování Krista bylo stále úspěšnější, což přimělo nevěřící Židy k ještě rozhodnějšímu odporu. Vystoupili „společně proti Pavlovi“

a „přivedli ho na soud“ před Gallia, který byl tehdy místodržitelem v Achaji. Očekávali, že úřady budou tak jako až dosud stát na jejich straně. Hlasitě a rozzlobeně vznesli proti apoštolovi obvinění: „Tento člověk přemlouvá lidi, aby uctívali Boha v rozporu se zákonem.“ (Sk 18,12,13)

Židovské náboženství bylo pod ochranou římské moci. Proto se Pavlovi žalobci domnívali, že pokud se jim podaří usvědčit apoštola z porušování jejich náboženských zákonů, nejspíše jim ho vydají, aby ho vyslechli a odsoudili. Doufali, že ho budou moci zabít. Ale Gallio byl čestný muž a nechtěl se stát nástrojem závistivých, úskočných Židů. Znechucený jejich pokryteckou zbožností a samolibostí nedbal na jejich obvinění. Když se chtěl Pavel před Galliem hájit, místodržitel prohlásil, že to není nutné. Pak se obrátil k jeho rozzlobeným žalobcům a řekl: „Kdyby šlo o nějaký přečin nebo dokonce zločin, náležitě bych vás, Židé, vyslechl. Poněvadž se to však týká sporů o slova či nějaká jména a váš vlastní zákon, vyřídte si to sami mezi sebou. Tím se já jako soudce zabývat nebudu.“ A dal rozkaz, aby je vyvedli ze soudní síně.“ (Sk 18,14-16)

Židé i Řekové netrpělivě vyčkávali na Galliovo rozhodnutí. Když rozhodně odmítl zabývat se případem, který nijak nesouvisí s veřejnými zájmy, bylo to pro překvapené a rozhněvané Židy znamením, že mají ustoupit. Místodržitelova odhodla-

nost otevřela oči i davu křiklounů, který Židy podporoval. Od doby, kdy Pavel začal působit v Evropě, se zástup poprvé přidal na jeho stranu. Aniž by místodržitel jakkoli zasahoval, dav přímo před ním napadl hlavní apoštoly žalobce. „Tu se všichni chopili představeného synagógy Sosthena a bili ho přímo před zraky soudce; ale Gallio tomu

nevěnoval pozornost.“ (Sk 18,17) Křesťanství tak dosáhlo pozoruhodného vítězství.

„Pavel zůstal v Korintě ještě mnoho dní.“ (Sk 18,18) Kdyby byl apoštol tehdy nucen z Korintu odejít, ti, kdo uvěřili v Ježíše, by se ocitli v nebezpečné situaci. Židé by využili své převahy a udělali by vše proto, aby křesťanství v této oblasti vymýtili.

DOPISY TESALONICKÝM

Ve svých dopisech do Tesaloniky se apoštol Pavel především zaměřil na objasnění událostí týkajících se druhého příchodu Ježíše Krista.

Když za Pavlem během jeho pobytu v Korintě přišli z Makedonie Silas a Timoteus, velmi ho to potěšilo. Přinesli mu „radostnou zprávu“ o „víře a lásce“ těch, kteří při první návštěvě poslů evangelia v Tesalonice přijali pravdu (1 Te 3,6). Pavel měl k těmto věřícím, kteří zůstali Bohu věrní navzdory zkouškám a protivenství, vřelý vztah. Toužil po osobním setkání s nimi, ale tehdy to nebylo možné; proto se rozhodl jim napsat.

V dopise tesalonickému sboru vyjadřuje apoštol svou vděčnost Bohu za radostnou zprávu o jejich růstu ve víře. „Tak jste nás, bratři,“ píše Pavel, „ve vši naší tísní a soužení potěšili svou vírou. Nyní jsme zase živi, když vy pevně stojíte v Pánu. Jakou chválou se můžeme Bohu odvděčit za všecku tu radost, kterou z vás máme před jeho tvář? Ve dne v noci vroucně prosíme, abychom vás mohli spatřit a doplnit, čeho se nedostává vaší víře.“ (1 Te 3,7-10)

„Stále vzdáváme díky Bohu za vás za všechny a ustavičně na vás pamatujeme ve svých modlitbách; před Bohem a Otcem naším si připomí-

náme vaši činnou víru, usilovnou lásku a vytrvalou naději v našeho Pána Ježíše Krista.“ (1 Te 1,2,3)

Mnozí z tesalonických věřících „se obrátili od model“, aby „sloužili Bohu živému a skutečnému“ (1 Te 1,9). „Uprostřed mnohé tísně přijali slovo víry“ a byli naplněni radostí Ducha svatého (1 Te 1,6). Apoštol prohlásil, že svým věrným následováním Pána „se stali příkladem všem věřícím v Makedonii a v Acháji“. Tato slova uznání byla zasloužená; „od vás pak,“ uvádí apoštol, „se slovo Páně rozeznělo nejen po Makedonii a Acháji, ale o vaší víře v Boha se ví všude“ (1 Te 1,7,8).

Tesaloničtí věřící byli opravdovými misionáři. Hořeli nadšením pro svého Spasitele, který je zbavil strachu z „přicházejícího hněvu“ (1 Te 1,10). Kristova milost zázračně změnila jejich život a Boží slovo, které hlásali, mělo velikou moc. Mnozí byli osloveni pravdami, které zvěstovali, a počet věřících rostl.

Ve svém prvním dopise Tesalonickým píše Pavel o tom, jak u nich pracoval. Prohlásil, že se nesnažil

získat věřící ani podvodem, ani lstí. „Bůh nás uznal za hodné svěřit nám evangelium, a proto mluvíme tak, abychom se líbili ne lidem, ale Bohu, který zkoumá naše srdce. Nikdy, jak víte, jsme nesáhli k lichocení, ani jsme pod nějakou záminkou nebyli chtiví majetku – Bůh je svědek! Také jsme nehledali slávu u lidí, ani u vás, ani u jiných; ač jsme mohli jako Kristovi poslové dát najevo svou důležitost, byli jsme mezi vámi laskaví, jako když matka chová své děti. Tolik jsme po vás toužili, že jsme vám chtěli odevzdat nejen evangelium Boží, ale i svůj život. Tak jste se nám stali drahými!“ (1 Te 2,4-8)

„Vy i Bůh jste svědky,“ pokračuje apoštol, „jak jsme se k vám věřícím zbožně, spravedlivě a bezúhonně chovali. Víte přece, že jsme každého z vás jako otec své děti napomínali, povzbuzovali a zapřísahali, abyste vedli život důstojný Boha, který vás povolal do slávy svého království.“

Proto i my děkujeme Bohu neustále, že jste od nás přijali slovo Boží zvěsti ne jako slovo lidské, ale jako slovo Boží, jímž skutečně jest. Vždyť také projevuje svou sílu ve vás, kteří věříte.“ „Vždyť kdo je naše naděje, radost a vavřín chlouby před naším Pánem Ježíšem Kristem při jeho příchodu, ne-li právě vy? Ano, vy jste naše sláva a radost.“ (1 Te 2,10-13.19.20)

JISTOTA VZKŘÍŠENÍ

Ve svém prvním dopise se Pavel snažil poučit věřící v Tesalonice o sku-

tečném stavu mrtvých. O zemřelých hovořil jako o spících, kteří jsou ve stavu bezvědomí: „Nechceme vás, bratří, nechat v nevědomosti o údělu těch, kdo zesnuli, abyste se nemoutili jako ti, kteří nemají naději. Věříme-li, že Ježíš zemřel a vstal z mrtvých, pak také víme, že Bůh ty, kdo zemřeli ve víře v Ježíše, přivede spolu s ním k životu... Zazní povel, hlas archanděla a zvuk Boží polnice, sám Pán sestoupí z nebe, a ti, kdo zemřeli v Kristu, vstanou nejdříve; potom my živí, kteří se toho dočkáme, budeme spolu s nimi uchváčeni v oblacích vzhůru vstříc Pánu. A pak už navždy budeme s Pánem.“ (1 Te 4,13.14.16.17)

Tesaloníčtí se s nadšením chopili myšlenky, že Kristus přijde, aby proměnil věrné křesťany, kteří budou naživu, a vzal je k sobě. Pečlivě střežili životy svých přátel, aby nezemřeli, a nepřipravili se tak o naději na požehnání, kterého se jim dostane, až se jejich Pán vrátí. Jejich milí však jeden po druhém odcházeli a věřící s hlubokou bolestí naposledy hleděli do tváří svých zesnulých. Neodvažovali se ani doufat, že se s nimi v budoucím životě opět shledají.

Když otevřeli Pavlův dopis a přečetli si jeho poučení ohledně skutečného stavu mrtvých, velice se zaradovali. Jeho slova byla útěchou pro celý sbor. Apoštol jim vysvětlil, že ti, kdo budou při Ježíšově příchodu dosud naživu, se nesetkají se svým Pánem dříve než ti, kdo zemřeli v Kristu. Zesnulé uslyší hlas archanděla a zvuk Boží polnice; ti, kdo zemřeli

v Kristu, vstanou nejdříve a teprve poté dostanou živí dar nesmrtelnosti. „Potom my živí, kteří se toho dočkáme, budeme spolu s nimi uchváćeni v oblacích vzhůru vstříc Pánu. A pak už navždy budeme s Pánem. Těmito slovy se vzájemně potěšujte.“ (1 Te 4,17.18)

Jen stěží si dokážeme představit, jakou nadějí a radostí naplnilo toto ujištění členy mladého tesalonického sboru. Dopisu, který obdrželi, uvěřili a velmi si ho vážili. S láskou vzpomínali na svého duchovního otce. Kdysi jim o tom všem již vyprávěl, ale tehdy se usilovně snažili pochopit učení, které jim připadalo nové a zvláštní. Proto není divu, že jim význam některých věroučných bodů nebyl zcela jasný. Toužili však po pravdě a Pavlův dopis jim dal novou naději a sílu. Upevnil jejich víru v Krista a prohloubil jejich lásku k tomu, který svou smrtí zjevil nepomíjející život.

Nyní se radovali z poznání, že jejich věřící přátelé budou vzkříšeni k věčnému životu v Božím království. Tma, která až dosud zahalovala místo odpočinku jejich mrtvých, ustoupila. Křesťanská víra byla obohacena novým úžasným poznáním, takže věřící spatřili v Kristově životě, smrti a vzkříšení novou slávu.

Pavel napsal: „Bůh i ty, kteříž by zesnuli v Ježíšovi, přivede s ním.“ (1 Te 4,14, BK) Mnozí vykládají tento verš tak, že zemřelí přijdou s Ježíšem z nebe; Pavel však chtěl říci, že stejně jako byl Kristus vzkříšen z mrtvých, povolá Bůh zesnulé svaté

z jejich hrobů a vezme je s sebou do nebe. Tato vzácná útěcha a úžasná naděje není určena jen tesalonickému sboru, ale všem křesťanům na celém světě.

VÝZVA K BDĚLOSTI A POSLUŠNOSTI

Když Pavel pracoval v Tesalonice, velmi podrobně hovořil o znameních doby a vysvětloval, jaké události budou předcházet zjevení Syna člověka v nebeských oblacích. Proto nepovažoval za nutné obsírně se o tomto tématu rozepisovat. Důrazně však poukazoval na své dřívější učení: „Není nutné, bratří, psát vám něco o době a hodině. Sami přece dobře víte, že den Páně přijde jako přichází zloděj v noci. Až budou říkat ‚je pokoj, nic nehrozí‘, tu je náhle přepadne zhouba.“ (1 Te 5,1-3)

Dnes je na světě mnoho lidí, kteří zavírají oči před znameními, jimiž je chce Kristus upozornit na svůj příchod. Snaží se potlačit veškeré obavy, ale znamení doby konce se rychle naplňují a svět spěje k okamžiku, kdy se Syn člověka vrátí. Pavel učí, že být netečný ke znamením, která budou předcházet druhému Kristovu příchodu, je hřích. Ty, kdo se proviňují touto lhostejností, nazývá syny noci a temnoty. Ty, kdo jsou prozíraví a obezřetní, pak povzbuzuje slovy: „Vy však, bratří, nejste ve tmě, aby vás ten den mohl překvapit jako zloděj. Vy všichni jste synové světla a synové dne. Nepatříme noci ani

temnotě. Nespěme tedy jako ostatní, nýbrž bděme a budme střizliví.“ (1 Te 5,4-6)

Apoštolova ponaučení ohledně tohoto bodu víry jsou důležitá zejména pro církev dnešní doby. Těm, kdo žijí tak blízko slavnému konci dějin, by měla Pavlova slova znít zvlášť důrazně: „My však, kteří patříme dni, budme střizliví, oblecme si víru a lásku jako pancíř a naději na spásu jako přilbu. Vždyť Bůh nás neurčil k tomu, abychom propadli jeho hněvu, nýbrž abychom došli spásy skrze našeho Pána Ježíše Krista. On zemřel za nás, abychom my, ať živí či zemřelí, žili spolu s ním.“ (1 Te 5,8-10)

Bdělý křesťan je křesťan, který pracuje, který se horlivě snaží udělat pro šíření evangelia vše, co je v jeho silách. Čím více roste jeho láska ke Spasiteli, tím více miluje také své bližní. Prochází obtížnými zkouškami stejně jako jeho Pán; nedopustí však, aby kvůli soužení zatrpknul, a nedovolí, aby ho připravilo o vnitřní pokoj. Ví, že pokud ke zkouškám zaujme správný postoj, vytříbí ho, očistí a posílí jeho vztah s Kristem. Ti, kdo mají podíl na Kristovu utrpení, získají také jeho útěchu a nakonec budou účastni i jeho slávy.

PRAKTICKÁ ZBOŽNOST

V dopise Tesalonickým Pavel dále píše: „Žádáme vás, bratří, abyste uznávali ty, kteří mezi vámi pracují, jsou vašimi představenými v Kristu a napomínají vás. Velmi si jich važte

a milujte je pro jejich dílo. Žijte mezi sebou v pokoji.“ (1 Te 5,12.13)

Tesalonické věřící velmi znepokojovali lidé, kteří mezi nimi šířili fanatické myšlenky a učení. Někteří vedli zahálčivý život, pořádně nepracovali a pletli se do věcí, do kterých jim nic nebylo (viz 2 Te 3,11). Sbor měl náležitou strukturu a byli ustanoveni členové, kteří sloužili jako kazatelé a diakoni. Někteří vzpurní svévolníci se však nechťeli podřídit těm, kdo měli v církvi vedoucí postavení. Prohlašovali, že mají právo na své vlastní názory a že je také mohou v církvi veřejně hájit. Proto Pavel Tesalonické upozornil, aby se podřizovali těm, kdo byli v církvi zvoleni do odpovědných funkcí, a aby jim prokazovali náležitou úctu.

Apoštolovi záleželo na tom, aby věřící v Tesalonice žili v Boží bázni, a proto je prosil, aby ve svém každodenním životě projevovali praktickou zbožnost: „Konečně vás, bratří, prosíme a napomínáme v Pánu Ježíši, abyste vždy více prospívali v tom, co jste od nás přijali a co už také činíte: žijte tak, abyste se líbili Bohu. Vždyť víte, které příkazy jsme vám dali od Pána Ježíše. Neboť toto je vůle Boží, vaše posvěcení, abyste se zdržovali necudnosti.“ „Vždyť Bůh nás nepovolal k nečistotě, nýbrž k posvěcení.“ (1 Te 4,1-3.7)

Pavel cítil, že je do značné míry odpovědný za duchovní blaho těch, kdo se obrátili díky jeho úsilí. Toužil, aby rostli v poznání jediného pravého Boha a Ježíše Krista, kterého poslal. Během své služby se často

scházel s malými skupinkami mužů a žen, kteří milovali Ježíše. Spolu s nimi se skláněl na modlitbách a prosil Boha, aby je naučil, jak s ním mohou udržovat živé spojení. Často se s nimi radil o nejlepších způsobech, jak se s druhými podělit o poznání pravd obsažených v evangeliu. A když pak byl odloučen od těch, pro které takto pracoval, naléhavě prosil Boha, aby je ochránil před zlem a pomohl jim stát se horlivými a aktivními misionáři.

Jedním z nejpersvědčivějších důkazů pravého obrácení je láska k Bohu a člověku. Všichni, kdo přijali Ježíše za svého Vykupitele, hluboce a upřímně milují ty, kdo s nimi sdílejí jejich vzácnou víru. To platilo i o věřících v Tesalonice. „O bratrské lásce není třeba, abych vám psal,“ uvádí apoštol, „neboť Bůh sám vás vyučil, jak se máte mít mezi sebou rádi. A takoví opravdu jste ke všem bratrům v celé Makedonii; jen vás prosíme, bratří, abyste v tom byli stále horlivější. Zakládejte si na tom, že budete žít pokojně, věnovat se své práci a získávat obživu vlastníma rukama, jak jsme vám již dříve uložili. Tak získáte úctu těch, kdo stojí mimo, a na nikoho nebudete odkázáni.“ (1 Te 4,9-12)

„Nechť Pán dá bohatě růst vaší vzájemné lásce i lásce ke všem, tak jako i my vás milujeme, ať posílí vaše srdce, abyste byli bezúhonní a svatí před Bohem, naším Otcem, až přijde náš Pán Ježíš se všemi svými svatými.“ (1 Te 3,12.13)

„Klademe vám na srdce, bratří, kárejte neukázněné, těšte malomy-

slné, ujímejte se slabých, se všemi mějte trpělivost. Hledte, aby nikdo neoplácel zlým za zlé, ale vždycky usilujte o dobré mezi sebou a vůči všem. Stále se radujte, v modlitbách neustávejte. Za všech okolností děkujte, neboť to je vůle Boží v Kristu Ježíši pro vás.“ (1 Te 5,14-18)

Apoštol varoval tesalonické věřící, aby nepohrdali darem prorocství: „Plamen Ducha nezhášejte, prorockými dary nepohrdejte. Všecko zkoumejte, dobrého se držte.“ (1 Te 5,19-21) Těmito slovy jim přikázal, aby důsledně odlišovali pravdu od lži. Naléhavě je žádal, aby se chránili „zlého... v každé podobě“. Svůj dopis pak uzavřel modlitbou, aby je Bůh cele posvětil a zachoval jejich „ducha, duši i tělo bez úrazu a poskvrny do příchodu našeho Pána Ježíše Krista“. A dodal: „Věrný je ten, který vás povolal; on to také učiní.“ (1 Te 5,22-24)

DRUHÝ KRISTŮV PŘÍCHOD

Poučení o druhém Kristově příchodu, které zaslal Pavel Tesalonickým ve svém prvním dopise, bylo v dokonalém souladu s jeho dřívějším učením. Někteří bratři však jeho slova špatně pochopili. Domnívali se, že vyslovil naději, že se sám dožije Spasitelova příchodu. Tento názor ještě vystupňoval jejich nadšení a vzrušení. Ti, kdo již dříve zanedbávali svou odpovědnost a své povinnosti, začali nyní ještě houževnatěji prosazovat své mylné postoje.

Ve svém druhém dopise se Pavel snažil nesprávné výklady jeho uče-

ní opravit a vysvětlil Tesalonickým své skutečné stanovisko. Znovu vyjádřil svou důvěru v jejich bezúhonnost a vděčnost za jejich pevnou víru a velikou lásku k sobě navzájem a k dílu svého Spasitele. Napsal jim, že jejich trpělivou a vytrvalou víru, která statečně odolává pronásledování a protivenství, dává za příklad jiným sborům. Potom však obrátil jejich pozornost k době druhého Kristova příchodu, kdy bude Boží lid zbaven všech starostí a těžkostí.

V jeho dopise čteme: „Jsme na vás hrdi v církvích Božích, neboť vaše víra je vytrvalá v každém pronásledování a útisku, které snášíte... A vás utiskované spolu s námi vysvobodí, až se zjeví Pán Ježíš z nebe se svými mocnými anděly, aby v plameni ohně vykonal trest na těch, kteří neznají Boha, a na těch, kteří odpírají poslušnost evangeliu našeho Pána Ježíše. Jejich trestem bude věčná záhuba, daleko od Pána a slávy jeho moci... Proto se stále za vás modlíme, aby vás náš Bůh učinil hodnými svého povolání a svou mocí přivedl k naplnění každé vaše dobré rozhodnutí a dílo víry. Tak bude oslaveno jméno našeho Pána Ježíše ve vás a vy v něm podle milosti našeho Boha a Pána Ježíše Krista.“ (2 Te 1,4.7-9.11.12)

Před Kristovým příchodem však mělo v náboženském světě dojít k důležitým změnám, které byly předpovězeny v proroctví. Proto apoštol vyzývá věřící, aby „se nedali snadno vyvést z rovnováhy nebo vylekat nějakým projevem ducha nebo řečí či listem, domněle pocházejícím od

nás, jako by den Páně měl už nastat. Žádným způsobem se nedejte od nikoho oklamat, protože nenastane, dokud nedojde ke vzpouře proti Bohu a neobjeví se člověk nepravosti, Syn zatracení. Ten se postaví na odpor a „povýší se nade všechno, co má jméno Boží“ nebo čemu se vzdává božská pocta. Dokonce „usedne v chrámu Božím“ a bude se vydávat za Boha.“ (2 Te 2,2-4)

Věřící si neměli Pavlova slova vykládat mylně. Neměli učit, že apoštol na základě zvláštního zjevení varoval Tesalonické, že Kristus přijde v nejbližší době. Takový názor by jen zmátl jejich víru, protože zklamání často vede k nevěře. Proto apoštol varoval věřící, aby takové poselství nepřijímali v domnění, že pochází od něj. Dále zdůraznil, že nejdříve povstane papežská moc, kterou zřetelně popisuje prorok Daniel, a povede válku proti Božímu lidu. Dokud tato moc nedovrší své zhoubné a rouhavé dílo, bude církev marně čekat na příchod svého Pána. „Nevzpomínáte si, že jsem vám to říkal, ještě když jsem byl u vás?“ ptá se Pavel (2 Te 2,5).

Pravou církev měly potkat hrozné zkoušky. V době, kdy apoštol psal tato slova, již „tajemství nepravosti“ začalo působit. Události, k nimž mělo v budoucnosti dojít, měly být konány „v moci satanově“ a měly zahrnovat „kdejaký mocný čin, klamná znamení a zázraky“. Všechnou nepravostí měli být sváděni ti, „kdo jdou k záhubě“. (2 Te 2,7/BK/.9.10)

Zvlášť vážně zní apoštolovo varování určené těm, kteří „nepřijali

a nemilovali pravdu“ (2 Te 2,10). O těch, kdo vědomě zavrhnou poselství pravdy, Pavel říká: „Proto je Bůh vydává do moci klamu, aby uvěřili lži. Tak budou odsouzeni všichni, kdo neuvěřili pravdě, ale našli zalíbení v nepravosti.“ (2 Te 2,11.12) Lidé nemohou beztrestně odmítnout výstrahy, které jim Bůh ve své milosti sesílá. Těm, kdo se od nich vytrvale odvracejí, odejme Bůh svého Ducha a vydá je napospas klamům, které si zamilovali.

Takto Pavel popsal zkázonosné dílo zlé moci, která bude působit v průběhu dlouhých staletí temnoty a pronásledování před druhým Kristovým příchodem. Tesaloničtí věřící doufali, že budou v nejbližší době vysvobozeni; nyní však byli napomenuti, aby se statečně a s Boží bázní pustili do práce, která je čeká. Apoštol je vyzval, aby nezanedbávali své povinnosti a neoddávali se zahálčivému čekání. Po vzrušeném očekávání brzkého vysvobození jim koloběh každodenního života a odpor, kterému budou muset čelit, bude připadat mnohem nesnesitelnější. Proto je Pavel povzbudil k vytrvalosti ve víře:

„Stůjte pevně a držte se toho učení, které jsme vám odevzdali, ať už slovem nebo dopisem. Sám pak náš Pán Ježíš Kristus a Bůh náš

Otec, který si nás zamiloval a ze své milosti nám dal věčné potěšení a dobrou naději, nechť povzbudí vaše srdce a dá vám sílu ke každému dobrému činu i slovu.“ „Pán je věrný; on vás posílí a ochrání od zlého. Spolehněte se na vás v Pánu, že konáte a budete konat, co přikazujeme. A Pán nechť řídí vaše srdce k Boží lásce a k trpělivosti Kristově.“ (2 Te 2,15-17; 3,3-5)

Věřící dostali svůj úkol od Boha. Věrným zachováváním pravdy měli dalším lidem předávat poznání, kterého se jim dostalo. Apoštol je vybídl, aby nepřestávali konat dobro, a poukazoval na to, že svou pílí jim sám byl příkladem, když plnil své časné povinnosti a přitom neúnavně a horlivě pracoval pro Boží dílo. Pokáral ty, kdo se oddávají lenošení a bezcílným zábavám, a nařídil jim, „aby žili řádně a živili se vlastní prací“ (2 Te 3,12). Také přikázal církvi, aby ze svého společenství vyloučila každého, kdo trvale znevažuje pokyny, které dostal od Božích služebníků. A k tomu dodal: „Ale nejednejte s ním jako s nepřítelem, nýbrž varujte ho jako bratra.“ (2 Te 3,15)

Také tento dopis zakončil Pavel modlitbou, aby věřící uprostřed životních strastí a zkoušek našli útěchu a oporu v Božím pokoji a milosti Pána Ježíše Krista.

26

APOLLOS V KORINTĚ

*Po Apollově příchodu do Korintu došlo v tamním sboru
k rozepřím a rozdělení.*

Pavel odešel z Korintu a jeho dalším působištěm se stal Efez. Byl na cestě do Jeruzaléma, kde se chtěl zúčastnit blížících se oslav, a proto se zde mohl zdržet jen krátce. Rozmlouval se židy v synagóze a udělal na ně tak příznivý dojem, že ho prosili, aby ve své práci pokračoval u nich. Jeho úmysl navštívit Jeruzalém mu tehdy zabránil, aby zde zůstal déle, ale slíbil jim, že se k nim vrátí, „bude-li Bůh chtít“ (Sk 18,21). Akvilu a Priscillu, kteří ho do Efezu doprovázeli, zde apoštol zanechal, aby pokračovali v práci, kterou začal.

PAVEL A APOLLOS

Právě tehdy „přišel do Efezu Žid jménem Apollos, původem z Alexandrie, muž vzdělaný a výmluvný, který dovedl přesvědčivě vykládat svaté Písmo“ (Sk 18,24). Slyšel kázání Jana Křtitele, činil pokání, přijal křest a svým životem dosvědčoval, že prorokova práce nebyla zbytečná. Písmo o Apollovi říká, že „byl už poučen o cestě Páně, mluvil s velkým nadšením a učil přesně o Je-

žíšovi, ale znal jenom křest Janův“ (Sk 18,25).

Během svého pobytu v Efezu „začal neohroženě vystupovat v synagóze“. Mezi jeho posluchači byli i Akvila a Priscilla. Když zjistili, že dosud nemá úplné poznání evangelia, „vzali ho k sobě a ještě důkladněji mu vyložili Boží cestu“ (Sk 18,26). Díky jejich poučení Apollos lépe pochopil Písmo a stal se jedním z neschopnějších zastánců křesťanské víry.

Apollos chtěl pokračovat ve své práci v Achaji. Efezští bratři „napsali tamějším učedníkům doporučující dopis“, aby ho přijali, protože jeho učení je v naprostém souladu s Kristovou církví. A tak přišel do Korintu, kde veřejným hlásáním evangelia a chozením po domech „překonával židy přesvědčivými důkazy z Písem, že Mesiáš je Ježíš“. (Sk 18,27.28) Pavel zasel semeno pravdy a Apollos je nyní zaléval. Úspěch, který provázel Apollovo působení, vedl některé věřící k tomu, že hodnotili jeho práci lépe než Pavlovu. Srovnávání jednoho s druhým vneslo do církve ducha

zaujatosti, který byl velkým nebezpečím pro šíření evangelia.

PAVLOVO PŮSOBENÍ V KORINTĚ

Pavel strávil v Korintě rok a půl a během této doby záměrně zvěstoval evangelium v celé jeho jednoduchosti. Nepřišel Korintánům kázat „nadnesenými slovy nebo moudrostí“, ale s bázní a chvěním hlásal „Boží tajemství“ a jeho řeč se prokazovala „Duchem a mocí“, aby se jejich „víra nezakládala na moudrosti lidské, ale na moci Boží“ (1 K 2,1.4.5).

Pavel považoval za nutné podřídit svůj způsob učení podmínkám sboru. Později Korintským řekl: „Já jsem k vám, bratří, nemohl mluvit jako k těm, kteří mají Ducha, nýbrž jako k těm, kteří myslí jen po lidsku, jako k nedospělým v Kristu. Mlékem jsem vás živil, pokrm jsem vám jíst nedával, protože jste jej nemohli snést – ani teď ještě nemůžete.“ (1 K 3,1.2) Mnozí Korintští jen pozvolna chápali učení, které se jim snažil vštípit. Jejich pokrok v duchovním poznání neodpovídal výhodám a možnostem, kterých se jim dostalo. Přestože již dávno měli být zkušenými křesťany a měli chápat hlubší biblické pravdy a žít podle nich, dosud se nacházeli tam, kde byli učedníci, když jim Kristus řekl: „Ještě mnoho jiného bych vám měl povědět, ale nyní byste to nesnesli.“ (J 16,12) Žárlivost, podezírání a obviňování způsobily, že se mnozí věřící plně neotevřeli vlivu Ducha svatého, který „zkoumá všechno,

i hlubiny Boží“ (1 K 2,10). Ačkoli byli moudří, pokud šlo o světské znalosti, v poznání Krista byli nedospělí.

Pavlovým úkolem bylo poučit obrácené korintské křesťany o základech, o abecedě křesťanské víry. Musel k nim přistupovat jako k lidem, kteří o působení Boží moci na člověka nevědí vůbec nic. Tehdy ještě nebyli schopni porozumět tajemstvím spasení; přirozený člověk totiž „nemůže přijmout věci Božího Ducha; jsou mu bláznovstvím a nemůže je chápat, protože se dají posoudit jen Duchem“ (1 K 2,14). Pavel se snažil zasít semeno, které bude nyní třeba dále zalévat. Jeho následovníci musí navázat na jeho práci tam, kde on skončil, a musí postupně předávat sboru tolik světla a poznání, kolik ho bude schopen snést.

Když začal apoštol pracovat v Korintě, uvědomil si, že důležité pravdy, s nimiž chce věřící seznámit, musí představovat velmi obezřetně. Věděl, že mezi jeho posluchači budou domýšlivci důvěřující lidským filozofiím a přívrženci falešných náboženských systémů; že tito lidé ve své slepotě tápou kolem sebe a doufají, že v knize přírody najdou teorie popírající existenci duchovního a věčného života, o němž hovoří Písmo. Věděl také, že kritici se budou snažit křesťanský výklad zjeveného slova vyvrátit, zatímco skeptici budou Kristovým evangeliem pohrdat a vysmívat se mu.

Pavel chtěl přivést lidi ke kříži, a proto se neodvažoval otevřeně

kárat ty, kdo žili nevázaně, ani se jim nesnažil ukázat, jak ohavné jsou jejich hříchy v očích svatého Boha. Spíše poukazoval na pravý smysl života a vštěpoval jim učení božského Učitele. Uvědomoval si, že pokud toto učení přijmou, osvobodí je od světskosti a hříchu a povznese je k čistotě a spravedlnosti. Podrobně hovořil zejména o praktické zbožnosti a svatosti, které musí dosáhnout všichni, kdo chtějí být hodni života v Božím království. Toužil vidět, jak světlo Kristova evangelia proniká temnotou jejich mysli, aby poznali, že jejich nemravné chování je Bohu odporné. Proto byl hlavním tématem jeho učení Kristus, a to Kristus ukřižovaný. Snažil se jim vysvětlit, že hlavním cílem jejich studia a jejich největší radosti musí být úžasná pravda o spasení skrze pokání před Bohem a skrze víru v Pána Ježíše Krista.

Filozof se odvrací od světla spasení, protože toto světlo boří teorie, na které je pyšný; světsky smýšlející člověk je odmítá přijmout, protože by se musel rozloučit se svými pozemskými modlami. Pavel poznal, že dříve než si lidé mohou zamilovat Krista nebo s důvěrou pohlédnout na kříž, musí pochopit Kristův charakter. Již zde na zemi bychom se měli začít zabývat tím, co budou vykoupení zkoumat a oslavovat ve svých písních po celou věčnost. Skutečnou hodnotu člověka lze posoudit jen ve světle kříže.

Zušlechťující vliv Boží milosti mění přirozenou lidskou povahu.

Tělesně smýšlející lidé po nebi netouží; toto čisté a svaté místo by přirozeného, neposvěceného člověka ničím nelákalo. I kdyby mu bylo dovoleno sem vstoupit, nenašel by zde nic, s čím by byl spokojen. Dříve než může hříšný člověk vejít do nebe a těšit se ze společenství čistých, svatých andělů, musí skrze Kristovu milost překonat sklony ovládající jeho přirozené smýšlení. Jestliže se člověk zrekne hříchu, je vzkříšen k novému životu v Kristu. Pak je naplněn Boží láskou a Bůh posvěť jeho mysl. Pije z nevyčerpatelného zdroje radosti a poznání a na cestu mu svítí světlo věčnosti, protože Světlo života je neustále s ním.

„PAVEL ZASADIL, APOLLOS ZALÉVAL“

Pavel se snažil své korintské bratry přesvědčit, že on sám i jeho spolupracovníci jsou pouze lidé, které Bůh pověřil zvěstováním pravdy. Všichni pracují na stejném díle, a pokud jde o úspěšnost jejich práce, jsou stejně závislí na Bohu. Spor, který vyvstal ve sboru ohledně osobních zásluh jednotlivých služebníků, nebyl v souladu s Boží vůlí. Vznikl proto, že lidé podlehli svým přirozeným sklonům. „Když se jeden z vás hlásí k Pavlovi a druhý k Apollovi, neznámá to, že jste lidé světa? Kdo je vlastně Apollos? A kdo je Pavel? Služebníci, kteří vás přivedli k víře, každý tak, jak mu dal Pán. Já jsem zasadil, Apollos zaléval, ale Bůh dal vzrůst; a tak nic neznámá ten,

kdo sází, ani kdo zalévá, nýbrž Bůh, který dává vzrůst.“ (1 K 3,4-7)

Pavel byl první, kdo v Korintě hlásal evangelium, a také založil tamější sbor. Tímto dílem ho pověřil sám Bůh. Později sem byli na Boží pokyn vysláni další služebníci, aby zde splnili svůj úkol. Semeno, které bylo zaseto, je třeba zalévat, a právě to měl udělat Apolos. Pokračoval v Pavlově práci, dále poučoval věřící a pomáhal zasetému semeni, aby se mohlo rozvíjet. Jeho úkolem bylo lidi oslovit, ale vzrůst dával Bůh. Změnu charakteru nezpůsobuje lidská, ale Boží moc. Ti, kdo zasévají a zalévají, nemohou přimět semeno k růstu; jsou jenom nástroji, které pracují pod Božím vedením a spolupracují s Bohem na jeho díle. Čest a sláva, kterou přináší úspěch, náleží pouze Pánu Bohu.

Boží služebníci nemají všichni stejné dary, ale všichni spolupracují s Bohem. Každý z nich se musí učit od velkého Učitele a své poznání pak předávat dál. Bůh pověřil každého svého posla zvláštním úkolem. Existují různé dary; pod posvěcujícím vlivem Ducha svatého by však působení všech služebníků mělo být jednotné. Když pak budou zvěstovat evangelium o spasení, mnozí se nechají přesvědčit Boží mocí a obrátí se. Lidský nástroj přitom bude spolu s Kristem skryt v Bohu a Kristus se stane přezřadoucím skvostem, významnějším nad tisíce jiných.

„Kdo sází a kdo zalévá, patří k sobě, ale každý podle vlastní práce obdrží svou odměnu. Jsme spolupra-

Boží služebníci nemají všichni stejné dary, ale všichni spolupracují s Bohem. Každý z nich se musí učit od velkého Učitele a své poznání pak předávat dál.

covníci na Božím díle, a vy jste Boží pole, Boží stavba.“ (1 K 3,8,9) Apoštol ve svém dopise přirovnává církev k obdělávanému poli, na kterém pracují rolníci a starají se o vinnou révu na Boží vinici; přirovnává ji také ke stavbě, která by měla vyrůst ve svatý Boží chrám. Bůh je Mistr a každému člověku přidělil práci. Všichni by měli pracovat pod jeho dohledem a dovolit mu, aby svým pracovníkům pomáhal a působil skrze ně. Dává jim schopnosti a dovednosti, a pokud dbají na jeho pokyny, korunuje jejich úsilí úspěchem.

Boží služebníci by spolu měli přátelsky a zdvořile spolupracovat, v úctě dávat „přednost jeden druhému“ (Ř 12,10). Neměli by se vzájemně ostře kritizovat a znevažovat práci druhých; rovněž je třeba zabránit vzniku uzavřených skupin. Každý člověk, kterému Bůh světil své poselství, má zvláštní úkol. Každý člověk je jedinečný a tuto jedinečnost by si měl ve styku s druhými uchovat. Zároveň by však měl spolupracovat se svými bratry. Je naprosto nezbytné, aby ti, kdo pracují pro Boha, byli ve své službě jednotní. Nikdo by se neměl vydávat za vzor pro ostatní, pohrdavě hovořit o svých spolupracovnících nebo

s nimi jednat jako s méněcennými. Každý by měl pod Božím vedením konat práci, která mu byla svěřena, a jeho spolupracovníci by mu měli projevovat úctu a lásku a povzbuzovat ho. A všichni společně by měli dokončit Boží dílo.

O těchto zásadách se Pavel podrobně rozepisuje ve svém prvním dopise korintskému sboru. Apoštol pokládá „služebníky Kristovy“ za „správce Božích tajemství“ a o jejich práci říká: „Od správců se nežadá nic jiného, než aby byl každý shledán věrným. Mně tedy pramálo záleží na tom, soudíte-li mě vy nebo jakýkoliv lidský soud. Vždyť ani já nejsem soudcem sám nad sebou; ničeho si nejsem sice vědom, tím však ještě nejsem ospravedlněn, neboť mým soudcem je Pán. Nevyslovujte proto soudy předčasně, dokud Pán nepřijde. On vynese na světlo to, co je skryto ve tmě, a zjeví záměry srdcí; tehdy se člověku dostane chvály od Boha.“ (1 K 4,1-5)

NEBEZPEČÍ ROZDĚLENÍ

Žádnému člověku nepřísluší posuzovat Boží služebníky. Jediný, kdo může soudit lidskou práci, je Bůh, který každého spravedlivě odmění.

Dále apoštol přímo poukázal na srovnávání jeho a Apollovy práce: „Toto jsem, bratři, kvůli vám vztáhl na sebe a na Apolla, abyste se na nás naučili, co znamená ‚ne nad to, co je psáno‘, a nikdo se nepyšnil jedním z nás proti druhému. Kdo ti dal vyniknout?

Máš něco, co bys nebyl dostal? A když jsi to dostal, proč se chlubiš, jako bys to nebyl dostal?“ (1 K 4,6.7)

Pavel sboru jasně ukázal, jaká nebezpečí a strádání musel on a jeho spolupracovníci ve službě pro Krista trpělivě snášet. Prohlásil: „Až do této chvíle trpíme hladem a žízní a nemáme co na sebe, jsme bití, jsme bez domova, s námahou pracujeme svýma rukama. Jsme-li tupeni, žehnáme, pronásledováni neklesáme, když nám zlořečí, odpovídáme laskavě. Až dosud jsme vydědenci světa, na které se všechno svaluje. Nepíši to proto, abych vás zahanbil, ale abych vás jako své milované děti napomenul. I kdybyste měli tisíce vychovatelů v Kristu, otců mnoho nemáte, neboť v Kristu Ježíši jsem vás já přivedl k životu skrze evangelium.“ (1 K 4,11-15)

Jestliže posluchači Božího slova projevují určitému oblíbenému kazateli takovou náklonnost, že nejsou ochotni uznat práci jiného učitele, pak znevažují Krista, který posílá své služebníky do světa, aby zvěštovali evangelium. Bůh sesílá svému lidu pomoc, ale neřídí se vždy jeho přáními, ale spíše jeho potřebami; lidé jsou totiž krátkozrací a nedokážou posoudit, co je pro ně nejlepší. Málokdy má jediný kazatel veškeré předpoklady nezbytné k tomu, aby přivedl sbor k dokonalosti ve všech požadavcích křesťanského života. Proto Bůh často posílá k věřícím další kazatele, z nichž každý má jiné schopnosti, které těm předchozím chyběly.

Věřící by měli tyto Kristovy služebníky s vděčností přijmout, jako by přijímali samotného Pána. Z poučení, která jim jednotliví kazatelé udělují z Božího slova, by se měli snažit vytěžit co nejvíce. Pravdy, které Boží služebníci přinášejí, by měly být přijímány s velkou pokorou a lidé by si jich měli vážit. Žádný kazatel by se však neměl stát modlou.

Boží služebníci se stávají posly poznání a požehnání jen díky Kristově milosti. Budou-li se upřímně a vytrvale modlit, dostanou dar Ducha svatého; naplnění touhou zachraňovat lidi a horlivě šířit slávu kříže se potom vydají do světa a spatří ovoce své práce. Pokud rozhodně odmítnou stavět na odiv lidskou moudrost a vyvyšovat sami sebe, vykonají práci, která odolá všem satanovým útokům. Mnozí se obrátí od tmy ke světlu a bude založeno mnoho sborů. Lidé se nebudou obracet k lidským nástrojům, ale ke Kristu. Vlastní „já“ ustoupí do pozadí a lidé uvidí Ježíše, muže z Golgoty.

Ti, kdo dnes pracují pro Krista, mohou vynikat týmiž skvělými vlastnostmi, jakými se vyznačovali hlasatelé evangelia v době apoštolů. Dnes je Bůh ochoten dát svým služebníkům stejnou sílu, jakou tehdy dal Pavlovi a Apollovi, Silasovi a Timoteovi, Petrovi, Jakubovi a Janovi.

I v době apoštolů se někteří lidé mylně domnívali, že věří v Krista, přitom však odmítali prokazovat účtu jeho poslům. Prohlašovali, že neposlušají žádného lidského učitele, protože jsou vyučováni sa-

motným Kristem a posly evangelia nepotřebují. Pokládali se za zcela duchovně nezávislé a nebyli ochotni naslouchat hlasu církve. Takovým lidem hrozilo vážné nebezpečí, že budou svedeni.

Bůh povolal do církve lidi s různými dary a ustanovil je svými pomocníky, aby mohl větší počet lidí po společné úvaze přijímat rozhodnutí, která by odpovídala záměrům Ducha svatého. Lidé, kteří se řídí pouze svými osobitými povahovými sklony a odmítají spolupracovat s těmi, kteří již v Božím díle získali bohaté zkušenosti, budou natolik zaslepeni důvěrou v sebe samé, že nebudou schopni odlišit pravdu od lži. Zvolit si takové lidi za vedoucí představitele církve je nebezpečné; bez ohledu na mínění svých bratrů budou totiž dbát pouze na svůj vlastní úsudek a budou jednat podle svých plánů. Nepřítel může snadno působit skrze lidi, kteří si troufají ve své síle vést ostatní, přestože se nenaučili Kristově pokoře a sami by potřebovali při každé příležitosti poradit.

Při konání povinností není bezpečné spoléhat se pouze na pocity. Nepřítel člověku často namlouvá, že ho vede Bůh, ve skutečnosti se však řídí jen lidskými příkazy. Ale budeme-li obezřetní a budeme-li se radit se svými bratry, Bůh nám dá poznat svou vůli; vždyť jsme dostali zaslíbení: „On pokorné vede cestou práva, on pokorné učí chodit po své cestě.“ (Ž 25,9)

Někteří členové rané křesťanské církve nechtěli uznat ani Pavla,

ani Apolla; domnívali se, že jejich vůdcem je Petr. Tvrdili, že když byl Kristus na této zemi, Petr s ním měl nejdůvěrnější vztah, zatímco Pavel pronásledoval věřící. Jejich názory a pocity pramenily z jejich předsudků. Neprojevovali velkomyslnost, šlechetnost ani laskavost, která by svědčila o tom, že v nich přebývá Kristus.

Hrozilo nebezpečí, že tento duch stranickosti křesťanskou církev velmi poškodí. Proto dostal Pavel od Boha pokyn, aby Korintské důrazně napomenul a aby ve vši vážnosti vznesl proti takovému jednání námitky. Těch, kdo říkali: „Já se hlásím k Pavlovi, já zase k Apollovi, já k Petrovi, já ke Kristu“, se Pavel ptá: „Je snad Kristus rozdělen? Což byl

Pavel za vás ukřižován? Nebo jste byli pokřtěni ve jméno Pavlovo?“ (1 K 1,12.13) Dále Pavel věřící žádá: „Ať se nikdo nechlubí lidmi. Všechno je vaše, ať Pavel nebo Apollos nebo Petr, ať svět nebo život nebo smrt, přítomnost nebo budoucnost, všechno je vaše, vy však jste Kristovi a Kristus je Boží.“ (1 K 3,21-23)

Mezi Pavlem a Apollem existoval dokonalý soulad. Apolla neshody v korintském sboru zklamaly a zarmoutily; nijak nevyužil toho, že mu lidé dávali přednost, ani jejich přístup nepodpořil, ale rychle opustil místo sporu. Když na něj Pavel později naléhal, aby Korint znovu navštívil, odmítl. Začal zde opět pracovat teprve po dlouhé době, když sbor duchovně dozrál.

27

V EFEZU

Efez, jedno z nejnádhernejších měst své doby, bylo centrem modlářství a magie. Přesto si v něm evangelium našlo cestu k lidským srdcím.

Zatímco Apollos kázal v Korintě, Pavel splnil svůj slib a vrátil se do Efezu. Krátce navštívil Jeruzalém a nějakou dobu strávil v Antiochii, na místě svého někdejšího působení. Odtud cestoval přes Malou Asii, „procházel galatskou krajinou a Frygií“ (Sk 18,23), navštěvoval sbory, které sám založil, a posiloval víru všech bratrů.

V době apoštolů byla západní část Malé Asie známá jako římská provincie Asie. Hlavní město Efez bylo významným obchodním centrem. V jeho přístavu kotvilo mnoho lodí a ulice se hemžily lidmi ze všech zemí. Efez byl stejně jako Korint slibným polem pro misijní působení.

Židé, kteří byli tehdy rozptýleni po všech civilizovaných zemích, všeobecně očekávali příchod Mesiáše. Když kázal Jan Křtitel, mnozí přicházeli do Jeruzaléma na oslavu každoročních svátků a vydávali se na břeh Jordánu, aby si ho vyslechli. Jan hlásal, že Ježíš je zaslíbený Mesiáš, a jeho posluchači šířili tuto zprávu do všech částí světa. Bůh tak ve

své prozřetelnosti připravoval cestu pro působení apoštolů.

UČEDNÍCI JANA KŘTITELE

Po svém příchodu do Efezu vyhledal Pavel dvanáct bratrů, kteří byli jako Apollos učedníky Jana Křtitele a kteří stejně jako on věděli něco o Kristově poslání. Nebyli sice tak schopní jako Apollos, ale snažili se stejně upřímně a se stejnou vírou šířit poznání, kterého se jim dostalo.

Tito bratři nevěděli nic o díle Ducha svatého. Když se jich Pavel zeptal, zda přijali Ducha svatého, odpověděli: „Vůbec jsme neslyšeli, že je seslán Duch svatý.“ „Jakým křtem jste tedy byli pokřtěni?“ otázal se Pavel; a oni mu řekli: „Křtem Janovým.“ (Sk 19,2,3)

Pak jim apoštol vysvětlil úžasné pravdy, které jsou základem křesťanské naděje. Vyprávěl jim o Kristově životě na této zemi a o jeho kruté a potupné smrti. Řekl jim, jak Pán života rozlomil pouta smrti a jako vítěz vstal z mrtvých. Přitom zopa-

koval, jakým úkolem pověřil Spasitel své učedníky: „Je mi dána veškerá moc na nebi i na zemi. Jděte ke všem národům a získávejte mi učedníky, křtíte je ve jméno Otce i Syna i Ducha svatého.“ (Mt 28,18.19) Ukázal také na Kristovo zaslíbení, že sešle svým učedníkům Utěšitele, v jehož moci budou konat mocná znamení a zázraky, a vyličil jim, jak slavně se toto zaslíbení naplnilo o letnicích.

Bratři s velkým zájmem a vděčností naslouchali Pavlovým slovům, žasli a radovali se. Vírou se chopili úžasné pravdy o Kristově oběti smíření a přijali ho za svého Vykupitele. Potom se dali pokřtít ve jméno Ježíše, a „jakmile na ně Pavel vložil ruce“ (Sk 19,6), byli pokřtěni také Duchem svatým. Tak získali schopnost hovořit jazyky jiných národů a prorokovat a mohli začít pracovat jako misionáři v Efezu a jeho okolí a hlásat evangelium v Malé Asii.

DUCHOVNÍ RŮST

Díky své pokoře a učenlivosti získali tito muži znalosti, které je uschopnily k misijní práci. Jejich příklad je pro křesťany cenným poučením. Mnozí lidé dělají ve svém duchovním životě jen malé pokroky. Jsou totiž příliš soběstační, než aby se nechali poučit. Spokojují se s povrchní znalostí Božího slova. Nechtějí měnit ani svou víru, ani své zvyky, a proto neusilují o větší poznání.

Kdyby Kristovi následovníci upřímně toužili po moudrosti, Bůh

by jim odhalil pravdu v takové míře, jakou dosud nepoznali. Člověk, který se zcela odevzdá Bohu, povede božská ruka. Jestliže prostý a zdánlivě nenadaný člověk s láskou a důvěrou uposlechne každý příkaz, který je v souladu s Boží vůlí, Bůh očistí, zušlechť a oživí jeho síly a rozmnoží jeho schopnosti. Bude-li si vážit poučení, které mu Bůh ve své moudrosti dává, bude pověřen svatým úkolem. Bude schopen žít svůj život k Boží slávě a stane se požehnáním pro tento svět. „Kam tvá slova proniknou, tam vzchází světlo, nezkušené nabývají rozumnosti.“ (Ž 119,130)

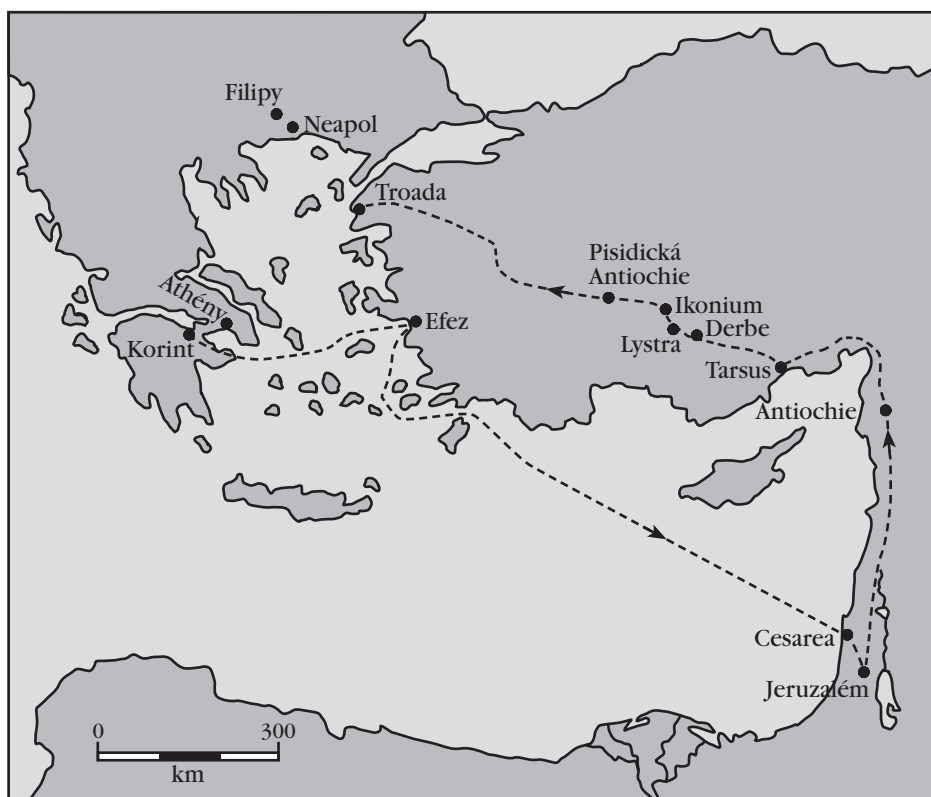
Mnozí lidé dnes stejně jako věřící v Efezu nechápou působení Ducha svatého na člověka. O žádné pravdě však Boží slovo neučí jasněji. Tímto tématem se podrobně zabývali proroci a apoštolové. Sám Kristus nás upozorňuje na růst rostlin, aby nám názorně vysvětlil, jak na nás působí svým Duchem, aby udržoval náš duchovní život. Míza stoupá z kořenů vinné révy, proniká do větví a zajišťuje růst a vytváření květů a plodů. Stejně působí i životodárná síla Ducha svatého. Vychází ze Spasitele, prostupuje člověka, mění jeho pohnutky a sklony a uvádí do souladu s Boží vůlí dokonce i jeho myšlenky. Pak je člověk schopen nést vzácné ovoce dobrých skutků.

Původce svého duchovního života nevidíme a svou moudrostí nedokážeme přesně vysvětlit, jakým způsobem jsme tento život získali a jak je udržován. Duch svatý však vždy

působí v souladu s tím, co o něm bylo napsáno. V duchovním světě je tomu stejně jako ve světě přírody. V každém okamžiku je život v přírodě udržován Boží mocí. Nedochází k tomu však žádným bezprostředním zázrakem. Stačí přijímat pozeňování nacházející se v naší blízkosti. Podobně můžeme udržovat i svůj duchovní život, budeme-li využívat prostředků, které nám Bůh ve své

prozřetelnosti poskytl. Chce-li Kristův následovník dorůst „zralého lidství, měřeno mírou Kristovy plnosti“ (Ef 4,13), musí jíst chléb života a pít vodu spasení. Musí bdít, modlit se a pracovat a ve všem poslouchat pokyny, které nám Bůh dal ve svém slově.

Ze zkušenosti obrácených židů si můžeme vzít ještě jedno ponaučení. Když je Jan pokřtil, plně nepocho-

Zatímco Apollos kázal v Korintě, Pavel splnil svůj slib a vrátil se do Efezu. Krátce navštívil Jeruzalém a nějakou dobu strávil v Antiochii, na místě svého někdejšího působení. Odtud cestoval přes Malou Asii, „procházel galatskou krajinou a Frygií“ (Sk 18,23), navštěvoval sbory, které sám založil, a posiloval víru všech bratří.

pili, že Ježíšovým posláním je nést hříchy lidstva. Dosud žili ve velkém omylu. Když se jim však dostalo většího poznání, radostně přijali Krista za svého Vykupitele. Jakmile udělali tento krok vpřed, stáli před zcela novými závazky. Přijali čistší víru, a tím se změnil jejich život. Na znamení této změny a na vyznání své víry v Krista se dali znovu pokřtít v Ježíšovo jméno.

EFEZ — STŘEDISKO MAGIE

Jak bylo Pavlovým zvykem, začal svou práci v Efezu kázáním v židovské synagóze. Působil zde tři měsíce, „rozmlouval s lidmi a přesvědčoval je o království Božím“ (Sk 19,8). Zpočátku se setkával s přátelským přijetím, ale stejně jako na jiných místech brzy narazil na tuhý odpor. „Někteří tvrdošíjně trvali na svém a nedali se přesvědčit, ba dokonce cestu Páně přede všemi tupili.“ (Sk 19,9) Protože se evangeliu vytrvale vzpírali, apoštol přestal v synagóze kázat.

Když Pavel pracoval pro své krajan, Boží Duch mu pomáhal a působil skrze něj. Předložil dostatek důkazů, aby přesvědčil všechny, kdo upřímně toužili po poznání pravdy. Mnozí se však nechali ovládnout předsudky a nevěrou a odmítli se podříditi i těm nejpádějším důkazům. Pavel se obával, že pokud se věřící budou i nadále stýkat s těmito odpůrci pravdy, ohrozí to jejich víru. Proto se od nich oddělil, shromáždil učedníky do samostatného společenství a ve veřejném vyučování pokračoval

v přednáškové síni váženého filozofa jménem Tyrannos.

Pavel viděl, že se mu zde otevírá „veliká a nadějná příležitost“, přestože „také protivníků je mnoho“ (1 K 16,9). Efez byl nejen nejnádhernějším, ale také nejzkaženějším asijským městem. Početné obyvatelstvo bylo ovládáno pověrami a smyslnými touhami. Ve stínu efezských chrámů nacházeli útočiště nejružnější zločinci a bujely zde ty nejpřízemnější neřesti.

Efez byl střediskem uctívání bohyně Artemidy. Velkolepý chrám „efezské Artemidy“ byl proslulý nejen v celé Asii, ale na celém světě. Pro svou výjimečnou krásu byl pýchou nejen tohoto města, ale celého národa. O modle umístěné uvnitř chrámu kolovaly pověsti, že spadla z nebe. Byla popsána symbolickými znaky, jimž byla přisuzována velká moc. Efezané napsali řadu knih, v nichž se snažili význam a použití těchto symbolů vysvětlit.

Mezi těmi, kdo tyto vzácné knihy důkladně studovali, bylo mnoho kouzelníků. Ti měli silný vliv na mysl pověřivých lidí, kteří zbožňovali modlu nacházející se uvnitř chrámu.

Apoštol Pavel dostal během svého působení v Efezu zvláštní znamení Boží přízně. Jeho snahy provázela Boží moc a mnozí byli uzdraveni z tělesných nemocí. „Bůh konal skrze Pavla neobvyklé mocné činy. Lidé dokonce odnášeli k nemocným šátky a zástěry, kterých se dotkl, a zlí duchové je opouštěli.“ (Sk 19,11.12)

Tyto projevy nadpřirozené moci byly mnohem silnější než cokoli, co Efezané až dosud zažili. Nedokázali je napodobit ani zruční kejkliři, ani kouzla čarodějů. Tyto zázraky byly konány ve jménu Ježíše Nazaretského, takže lidé mohli vidět, že nebeský Bůh je mocnější než kouzelníci uctívající bohyni Artemidu. Bůh tak přímo před očima modloslužebníků vyvýšil svého služebníka vysoko nad nejmocnější a nejoblíbenější kouzelníky.

Bůh, jemuž jsou podřízeni všichni zlí duchové, dal svým služebníkům nad nimi moc. Nyní hodlal připravit ještě větší potupu a porážku těm, kdo pohrdají jeho svatým jménem a zneuctívají ho. Mojžíšův zákon zakazoval kouzelnictví pod trestem smrti. Odpadlí židé je však čas od času tajně praktikovali. V době Pavlovy návštěvy v Efezu byli ve městě „někteří židovští zařikávači, kteří cestovali od města k městu“. Když viděli, jaké zázraky Pavel koná, „pokusili se užívat ke svému zaklínání jména Pána Ježíše“. „Tak to dělalo sedm synů Skévy, prý židovského velekněze.“ (Sk 19,13,14) Vyhledali muže posedlého zlým duchem a zavolali na něj: „Zaklínáme [tě] Ježíšem, kterého káže Pavel.“ „Ale zlý duch jim řekl: Ježíše znám a o Pavlovi vím. Ale kdo jste vy?“ Tu člověk, v kterém byl ten zlý duch, se na ně vrhl, všechny je přemohl a tak je zřídil, že z toho domu utekli naříkaní a plní ran.“ (Sk 19,13.15.16)

Tak byl podán nezvratný důkaz o tom, jak svaté je Ježíšovo jméno

a jakému nebezpečí se vystavují ti, kdo je vzývají, aniž by věřili v božské poslání Spasitele. „Na všechny padla bázeň a jméno Pána Ježíše bylo ve velké úctě.“ (Sk 19,17)

Nyní vyšly na světlo skutečnosti, které byly až dosud skryty. Někteří věřící sice přijali křesťanství, ale nedokázali zcela skoncovat s pověrami. Do určité míry se stále zabývali magií. Když se nyní „mnozí z těch, kteří uvěřili“, přesvědčili o své chybě, přicházeli „a přede všemi vyznávali, že také oni dříve používali zaklínání“. Pod vlivem těchto událostí se obrátili dokonce i někteří kouzelníci: „Nemálo pak těch, kteří se zabývali magií, přinesli své knihy a přede všemi je spálili. Jejich cena se odhadovala na padesát tisíc stříbrných. A tak mocí Páně rostlo a rozmáhalo se jeho slovo.“ (Sk 19,18-20)

Spálením knih o magii dali obrácení efezští křesťané najevo, jak velmi nyní opovrhují věcmi, v nichž měli kdysi zálibu. Právě magií nejvíce uráželi Boha a vystavovali své duše nebezpečí. Nyní vůči ní projevíli odpor, což svědčilo o jejich skutečném obrácení.

Tyto spisy o věštění obsahovaly pravidla a způsoby dorozumívání se zlými duchy. Byly to předpisy pro uctívání satana – návod, jak ho prosit o pomoc a jak od něj získat zprávy. Kdyby si učedníci tyto knihy ponechali, vystavili by se pokušení; kdyby je prodali, mohli by jimi být svedeni druzí. Oni se však zřekli říše temna, a aby zničili její moc, nezažádali se žádné oběti. Pravda tak zvi-

těžila nad lidskými předsudky a nad láskou člověka k penězům.

Když se takto projevila Kristova moc, křesťanství vybojovalo veliké vítězství v samotném středisku pověry. Vliv události, k níž zde došlo, zasahoval mnohem dál, než si Pavel uvědomoval. Z Efezu se zprávy roznesly do širokého okolí, což výrazně podpořilo Ježíšovo dílo. Ještě dlouho poté, co apoštol ukončil své působení, přežívaly tyto příběhy v paměti lidí a pod jejich vlivem se další obraceli na evangelium.

PŘETRVÁVAJÍCÍ NEBEZPEČÍ

Lidé často nekriticky přijímají názor, že pohanství pověry vymizely před nástupem civilizované společnosti 20. století. Boží slovo a nesporné skutečnosti však svědčí o tom, že čarodějnictví je dnes stejně běžné jako v době starých kouzelníků. Starobylý systém magie nebyl ve skutečnosti ničím jiným než tím, co nyní známe jako moderní spiritismus. K tisícům lidí přichází satan přestrojen za jejich zemřelé přátele, a tak získává přístup k jejich mysli. Písmo říká, že „mrtví nevědí zhola nic“ (Kaz 9,5). Jejich myšlení, láska i nenávisť zanikly, a proto se nemohou stýkat se živými. Satan však zůstává věrný své staré lsti a zneužívá tohoto klamu k ovládnutí lidské mysli.

Prostřednictvím spiritismu komunikují mnozí nemocní, pozůstalí a zvědavci se zlými duchy. Všichni, kdo se toho odváží, vstupují na nebezpečnou půdu. Pravdivé Boží slovo nám říká, co si o nich myslí Bůh. Kdysi dávno vynesl přísný rozsudek nad králem, který si poslal pro radu do pohanství: „Což není Bůh v Izraeli, že se jdete dotazovat Baal-zebúba, boha Ekrónu? Proto Hospodin praví toto: Z lože, na něž jsi ulehl, nepovstaneš, ale zcela jistě zemřeš.“ (2 Kr 1,3.4)

Dnešní spiritistická média, jasnovídců a věstců jsou obdobou kouzelníků, kteří žili v době pohanství. Tajemné hlasy, které kdysi promlouvaly v Én-dóru a Efezu, stále ještě svádí Boží děti svými lživými slovy. Kdybychom mohli poodhalit závoj, který máme před očima, viděli bychom, jak zlí andělé využívají všech svých schopností k tomu, aby oklamali a zničili člověka. Svůdná satanova moc se projevuje všude tam, kde působí síly, pod jejichž vlivem má Bůh upadnout v zapomnění. Jestliže se lidé těmto silám podvolí, dříve než budou schopni uvědomit si hrozící nebezpečí, jejich mysl bude zmatená a jejich duše poskvřněná. Proto by apoštolovo napomenutí určené efezskému sboru měl brát vážně i Boží lid dnešní doby: „Nepodílejte se na neúčinných skutcích tmy, naopak je nazývejte pravým jménem.“ (Ef 5,11)

OBDOBÍ NESNÁZÍ A ZKOUŠEK

Protože poselství evangelia odvracelo lidi od uctívání bohyně Artemidy, došlo v Efezu k velikým nepokojům.

Pavel působil v Efezu více než tři roky. Sbor, který zde vznikl, si vedl velmi dobře, a tak se evangelium z tohoto města rozšířilo mezi židy i pohany v celé provincii Asie.

Apoštol již nějakou dobu uvažoval o další misijní cestě. „Veden Duchem svatým“ se rozhodl, „že půjde přes Makedonii a Achaju do Jeruzaléma. Řekl: ‚Zůstanu tam nějaký čas, a potom musím také do Říma.‘“ Podle tohoto plánu „poslal do Makedonie dva ze svých pomocníků, Timotea a Erasta“ (Sk 19,21.22). Cítil, že je nutné, aby v Efezu ještě zůstal, a proto se rozhodl, že se zde zdrží až do letnic. Brzy však došlo k události, která jeho odchod uspíšila.

POBOUŘENÍ V EFEZU

Jednou za rok se v Efezu konaly zvláštní obřady na počest bohyně Artemidy. Lákaly sem davy lidí ze všech částí provincie. V období

těchto obřadů se konaly slavnosti, které se vyznačovaly nebývalou okázalostí a nádherou.

Tyto sváteční dny byly obdobím zkoušky pro všechny, kdo přijali víru teprve nedávno. Skupina věřících, která se scházela v Tyrannově škole, se ke slavnostnímu chvalozpěvu odmítala připojit, a proto se stala terčem posměchu, výčitek a urážek. Pavlovo působení zasadilo pohanské bohoslužbě citelnou ránu. Počet účastníků tohoto státního svátku značně klesl a opadlo také nadšení vyznavačů bohyně Artemidy. Vliv apoštolova učení se zdaleka neomezoval jen na křesťany, kteří se skutečně obrátili na víru. Mnozí se k novému učení sice ještě veřejně nepřihlásili, ale získali takové poznání, že ke svým pohanským bohům ztratili veškerou důvěru.

Existoval však ještě další důvod k nespokojenosti. Z výroby a prodeje napodobenin svatyně a sošek, zhotovených podle chrámu a sochy bohyně Artemidy, vyrostl v Efezu rozsáhlý

a výnosný obchod. Ti, kdo v tomto oboru podnikali, nyní zjistili, že se jejich zisky ztenčují. Tuto nepříznivou změnu jednomyslně přičítali Pavlovu působení.

Demetrios, výrobce stříbrných napodobenin chrámu, svolal všechny řemeslníky a řekl: „Mužové, víte, že z této práce máme blahobyt, a vidíte a slyšíte, že tenhle Pavel přemluvil a svedl mnoho lidí nejen z Efezu, nýbrž skoro z celé provincie. Říká, že bohové udělaní lidskýma rukama nejsou žádní bohové. Je nebezpečí, že nejen náš obor ztratí vážnost, nýbrž i chrám veliké bohyně Artemidy nebude považován za nic, a začne upadat sláva té, kterou uctívá naše provincie i celý svět.“ (Sk 19,26.27) Tato slova probudila v lidech prudké vášně. „Když to uslyšeli, velmi se rozzlobili a začali křičet: ‚Veliká je efezská Artemis!‘“ (Sk 19,28)

Zpráva o Demetrioově proslovu se rychle roznesla. „Pobouření se rozšířilo na celé město.“ (Sk 19,29) Efezané začali Pavla hledat, ale nebyl nikde k nalezení. Když se bratři dozvěděli, že apoštolovi hrozí nebezpečí, přiměli ho k rychlému odchodu z města. Bůh vyslal své anděly, aby ho chránili; čas jeho mučednické smrti ještě nenastal.

Dav nenašel původce svého hněvu, a proto se chopil „Makedonce Gaia a Aristarcha“, Pavlových průvodců na cestách. Jakmile se jich lidé zmocnili, „hromadně se hnali do divadla“. (Sk 19,29)

Místo Pavlova úkrytu nebylo příliš daleko, takže se apoštol brzy do-

zvěděl, jaké nebezpečí hrozí jeho milovaným bratrům. Nedbal na svou bezpečnost a okamžitě se chtěl do divadla vydat, aby k rozvášněnému davu promluvil. „Ale učedníci mu v tom zabránili.“ (Sk 19,30) Gaius a Aristarchos přece nebyli kořistí, kterou lid hledal; proto se nemuseli obávat, že jim dav způsobí vážnou újmu. Pohled na apoštolovu bledou, ustaranou tvář by však rozpoutal v zástupu ty nejhorší vášně. Z lidského hlediska by pak na záchranu jeho života neexistovala žádná naděje.

Pavel by byl velmi rád hájil pravdu před velkým shromážděním lidu; nakonec ho však odradila varovná zpráva o událostech v divadle. „Také někteří vysocí úředníci provincie, kteří mu byli nakloněni, mu vzkázali, aby se tam neodvažoval.“ (Sk 19,31)

Neklid v divadle stále vzrůstal. „Každý křičel něco jiného, neboť v shromáždění byl zmatek a většina nevěděla, proč se vůbec sešli.“ (Sk 19,32) Protože Pavel a někteří jeho spolupracovníci byli židovského původu, židé chtěli dát jasně najevo, že nemají s ním ani s jeho dílem nic společného. Proto vyzvali jednoho muže ze svého středu, aby to lidu vysvětlil. Za svého mluvčího si zvolili Alexandra, jednoho z řemeslníků, kováře, o němž Pavel později prohlásil, že mu způsobil mnoho zlého (viz 2 Tm 4,14). Alexandr byl mimořádně schopný člověk a vynaložil všechny své síly na to, aby obrátil hněv lidu pouze proti Pavlovi a jeho pomocníkům. Když však zástup poznal, že je to Žid, odstrčil

ho stranou a „všichni jedním hlasem křičeli asi dvě hodiny: ‚Veliká je efezská Artemis!‘“ (Sk 19,34)

PROSLOV MĚSTSKÉHO TAJEMNÍKA

Konečně byli tak vyčerpaní, že křik ustal a na chvíli zavládlo úplné ticho. Teprve teď se městskému tajemníkovi podařilo upoutat pozornost zástupu, aby mohl promluvit z moci svého úřadu. Zdůraznil, že mu jde o stejnou věc, a poukázal na to, že není důvod k takovému povyku. Dovoľával se jejich zdravého rozumu těmito slovy: „Efezané, kterýpak člověk by nevěděl, že město Efez je strážcem chrámu velké Artemidy a jejího obrazu seslaného z nebe! Protože o tom nemůže být pochyb, musíte zachovat klid a nedělat nic ukvapeného. Přivedli jste tyto lidi, ale oni se nedopustili ani svatokrádeže, ani netupili naši bohyni. Chce-li si Demetrios a řemeslníci na někoho stěžovat, k tomu jsou soudní dny a místodržitelé. Tam ať se soudí. A žádáte-li ještě něco jiného, může se to vyřídit v řádném shromáždění. Vždyť je nebezpečí, že budeme kvůli dnešku obžalováni ze vzpoury. Není tu žádný důvod, kterým bychom mohli obhájit toto srocení.‘ Po těch slovech rozpustil shromáždění.“ (Sk 19,35-40)

Ve svém proslovu vyjádřil Demetrios obavy, že jejich „obor ztratí vážnost“ (Sk 19,27). Jeho slova odhalila pravou příčinu pobouření, k němuž v Efezu došlo, a také důvod četných pronásledování, kterým museli apo-

štolové během své práce neustále čelit. Demetrios a ostatní řemeslníci si uvědomovali, že zvěstování a šíření evangelia ohrožuje výrobu model, která byla zdrojem jejich příjmů. Byly v sázce zisky pohanských kněží a uměleckých řemeslníků, a proto podnítily proti Pavlovi prudký odpor.

Rozhodnutím tajemníka a dalších představitelů, kteří ve městě zastávali čestné funkce, byl Pavel veřejně zproštěn veškerých obvinění z nezákonného jednání. Křesťanství tak opět zvítězilo nad omyly a pověrami. Bůh použil významného městského úředníka, aby ospravedlnil svého apoštola a udržel rozzuřený lid pod kontrolou. Pavel byl Bohu vděčný za to, že zachoval jeho život a že křesťanství nezískalo kvůli vzpouře v Efezu špatnou pověst.

ODCHOD Z EFEZU

„Když ten zmatek ustal, svolal si Pavel učedníky a povzbudil je. Pak se s nimi rozloučil a vydal se na cestu do Makedonie.“ (Sk 20,1) Na této cestě ho doprovázeli dva věrní bratři z Efezu, Tychikos a Trofimos.

Pavlova práce v Efezu skončila. Jeho působení v tomto městě bylo obdobím nepřetržité práce, mnoha zkoušek a velkých starostí. Zvěstoval evangelium veřejně i při návštěvách domácností a naléhavě každého poučoval a varoval. Židé ho neustále napadali a využili každé příležitosti, aby proti němu popudili veřejné mínění.

Pavel bojoval proti tomuto odporu, neúnavně a horlivě šířil evangelium, pečoval o potřeby těch, kdo uvěřili teprve nedávno, a přitom na něj těžce doléhalo břemeno odpovědnosti za všechny sbory.

Zprávy o odpadnutí některých členů, k nimž docházelo ve sborech, které sám založil, ho velmi rmoutily. Báł se, že veškeré úsilí, které pro ně vynaložil, by mohlo být zbytečné. Když se dozvěděl, jakými způsoby nepřítel maří jeho dílo, strávil mnoho bezesných nocí na modlitbách a přemýšlením o vážných věcech. Když se mu naskytla příležitost a když to vyžadovaly okolnosti, psal sborům dopisy, v nichž je káral, napomínal, povzbuzoval a v nichž jim uděloval rady. Nerozepisoval se nijak podrobně o svých vlastních těžkostech; přesto nám jeho dopisy občas umožňují nahlédnout do jeho práce a utrpení pro Kristovu věc. Bití a vě-

zení, zimu, hlad a žízeň, nebezpečí na zemi i na moři, ve městě i na poušti, pronásledování od svých krajanů, pohanů i od těch, kdo se vydávali za bratry – to vše musel snášet pro evangelium. Lidé mu zlořečili, byl tupen a stal se vyděděncem světa (viz 1 K 4,12.13). Připadal si bezradný, byl pronásledován a tísněn na všech stranách. Pro Ježíše byl stále vydáván na smrt (viz 2 K 4,8.9.11) a v každou hodinu se vydával v nebezpečí (viz 1 K 15,30).

Nebojácný apoštol byl neustále obklopen bouřlivým odporem a křikem nepřátel a přátelé ho opouštěli. Proto není divu, že téměř ztratil odvahu. Vzpomněl si však na Golgotu a s novým nadšením se vydal šířit poznání o ukřižovaném Spasiteli. Kráčel cestou zkropenou krví, kterou již před ním prošel Kristus. Nechtěl opustit boj, dokud nebude moci složit svou zbroj u nohou Spasitele.

29

VAROVNÉ POSELSTVÍ

Na zprávy o problémech v korintském sboru apoštol Pavel reagoval napsáním dvou dopisů.

První dopis korintskému sboru napsal apoštol Pavel ke konci svého pobytu v Efezu. O žádný sbor si nedělal větší starosti a o nikoho nepečoval usilovněji než o věřící v Korintě. Působil mezi nimi rok a půl, připomínal jim, že ukřižovaný a vzkříšený Spasitel je jedinou cestou k záchraně, a vyzýval je, aby se s důvěrou spoléhali na proměňující moc jeho milosti. Ty, kdo se přihlásili ke křesťanství, přijal do sborového společenství teprve tehdy, když je důkladně poučil o zvláštních výsadách a povinnostech věřícího křesťana. Ze všech svých sil jim pomáhal, aby zůstali věrní svému křestnímu slibu.

Pavel dobře věděl, jaký boj musí každý člověk svádět se silami zla, které se ho neustále snaží oklamat a vlákat do léčky. Proto neúnavně pracoval, aby posílil a utvrdil ve víře ty, kdo se stali křesťany teprve nedávno. Naléhavě je žádal, aby se cele odevzdali Bohu; věděl totiž, že pokud se člověk odmítá podřídit Bohu, nezabývá se hříchem, bude stále ovládán svými touhami a vášněmi

a pokušení uvedou jeho svědomí ve zmatek.

Toto odevzdání musí být bezvýhradné. Každý slabý, pochybující a zápasící člověk, který se plně poddá Bohu, vstoupí do bezprostředního vztahu se silami, které mu umožní dosáhnout vítězství. Bude blíž nebi a v každé zkoušce a tísní získá podporu a pomoc milosrdných andělů.

PROBLÉMY V KORINTSKÉM SBORU

Členové korintského sboru byli obklopeni modlářstvím a smyslností v té nejsvůdnější podobě. Dokud byl Pavel u nich, měly tyto vlivy nad nimi jen malou moc. Pavlova pevná víra, jeho vroucné modlitby, důrazné napomínání, a především jeho zbožný život jim pomohly zapřít sebe samé kvůli Kristovi, takže již neměli zálibení v hříšných zábavách.

Po Pavlově odchodu tam však zavládly nepříznivé okolnosti. Mezi pšenicí vyrostl plevel, který zasel nepřítel, a zanedlouho začal nést špatné ovoce. Pro korintský sbor nastalo

období těžkých zkoušek. Apoštol již nebyl mezi nimi, a nemohl tedy povzbudit jejich nadšení a podpořit je v úsilí žít podle Boží vůle. Mnozí se pozvolna stávali bezstarostnými a lhostejnými a nechali se ovládnout svými přirozenými touhami a sklony. Pavel, který je tak často povzbuzoval, aby zůstali věrní vysokým ideálům čistoty a spravedlnosti, byl daleko od nich. Těch, kteří se v době svého obrácení vzdali svých špatných zvyků a nyní se opět vrátili k přizemním pohanským hříchům, nebylo málo.

Pavel napsal věřícím stručný dopis, v němž je napomínal, aby „neměli nic společného“ (1 K 5,9) se členy, kteří i nadále žijí zhýralým životem. Mnozí však apoštolova slova překrucovali, pochybovali o nich a hledali výmluvy, proč není nutné se jimi řídit.

Apoštol obdržel od sboru dopis, v němž ho věřící žádali o rady ohledně různých záležitostí. Nezmínili se však o těžkých hříších, kterých se někteří z nich dopouštěli. I přesto dospěl apoštol pod vlivem Ducha svatého k přesvědčení, že sbor před ním utahuje svůj skutečný stav. Pochopil, že tento dopis je jen snahou přimět ho k vyjádření názorů, které by si pak pisatelé mohli vyložit po svém.

V té době přišli do Efezu lidé, kteří žili v domě Chloé, křesťanské rodiny v Korintě, která se těšila velmi dobré pověsti. Pavel se jich vyptával na tamější poměry a dozvěděl se, že mezi věřícími jsou spory a že

sbor je rozdělen. Neshody, které zde vládly již během Apollovovy návštěvy, se vyhrotily. Falešní učitelé naváděli členy, aby nebrali vážně Pavlovy pokyny. Učení a příkazy obsažené v evangeliu byly překrucovány. Mezi těmi, kdo byli dříve horlivými křesťany, se stále více rozmáhala pýcha, modlářství a smyslnost.

Když tito lidé popsali Pavlovi situaci korintského sboru, apoštol si uvědomil, že jeho nejhorší obavy byly více než oprávněné. Přesto si však nepřipouštěl myšlenku, že by jeho práce byla zbytečná. „Se sevřeným srdcem“ a „s mnohými slzami“ hledal radu u Boha (2 K 2,4). Kdyby to bylo nejmoudřejší řešení, rád by se do Korintu ihned vypravil. Věděl však, že za stávajících poměrů by věřící z jeho práce neměli žádný užitek. Proto k nim nejdříve vyslal Tita, aby připravil podmínky pro jeho pozdější návštěvu. Pak napsal apoštol korintskému sboru jeden ze svých nejobsažnějších, nejpoučnějších a nejpůsobivějších dopisů. Přitom odložil stranou všechny své osobní pocity vůči jednání těch, jejichž chování se tak podivně zvrhlo, a složil veškerou svou důvěru v Boha.

RADY A NAPOMENUTÍ

Na různé otázky, které mu členové sboru předložili, odpověděl s pozoruhodnou výstižností. Vytyčil obecné zásady, jejichž dodržování jim pomůže dosáhnout vyšší duchovní úrovně. Korintský sbor se ocitl v ohrožení a Pavel se nemohl vyro-

nat s myšlenkou, že by ho v tomto rozhodném okamžiku nedokázal přivést na správnou cestu. Důrazně je varoval před hrozícím nebezpečím a pokáral je za jejich hříchy. Znovu poukázal na Krista a snažil se v nich probudit jejich dřívější nadšení a oddanost.

Srdečnost, s jakou apoštol korintské věřící zdraví, svědčí o jeho veliké lásce k tomuto sboru. Zmínil se o tom, co prožili, když se odvrátili od modlářství, aby uctívali pravého Boha a sloužili mu. Dále jim připomněl dary Ducha svatého, které přijali, a zdůraznil, že jejich výsadou je neustále dělat pokroky v křesťanském životě, dokud nedosáhnou Kristovy čistoty a svatosti. V jeho dopise čteme: „On vás obohatil ve všem, v každém slovu i v každém poznání. Neboť svědectví o Kristu bylo mezi vámi potvrzeno, takže nejste pozadu v žádném daru milosti a čekáte, až se zjeví náš Pán Ježíš Kristus. On vám bude oporou až do konce, abyste v onen den našeho Pána Ježíše Krista nebyli obviněni.“ (1 K 1,5-8)

Pavel otevřeně hovořil o neshodách, které v korintském sboru vznikly, a napomenul jeho členy, aby se přestali přit. Napsal: „Prosím vás, bratří, pro jméno našeho Pána Ježíše Krista, abyste všichni byli svorní a neměli mezi sebou roztržky, nýbrž abyste dosáhli plné jednoty smýšlení i přesvědčení.“ (1 K 1,10)

Pavel jim bez okolků sdělil, jakým způsobem se o rozepřích ve sboru doslechl a kdo mu o nich řekl: „Dověděl jsem se totiž o vás z domu

Chloé, bratří, že jsou mezi vámi spory.“ (1 K 1,11)

Apoštol Pavel byl veden Duchem svatým. Pravdy, které zvěstoval druhým, přijal „ve zjevení“ (Ef 3,3). Ne vždy mu však Pán oznámil stav Božího lidu takto otevřeně. Tentokrát apoštolovi o všem řekli věřící, kterým záleželo na zdaru korintského sboru a kteří viděli, jak se do něj vkrádá zlo. Změny, k nimž ve sboru došlo, dokázal apoštol posoudit na základě Božích zjevení, jichž se mu dostalo už dřív. Přestože mu Bůh ohledně tohoto zvláštního případu nedal žádné nové zjevení, ti, kdo skutečně toužili po poznání, přijali jeho poselství jako vyjádření Kristovy vůle. Bůh Pavlovi ukázal, jaké neštěstí budou církev ohrožovat. Když se nyní toto zlo objevilo, apoštol věděl, jak je závažné. Jeho úkolem bylo církev chránit, dohlížet na věřící a před Bohem se za ně zodpovídat. Bylo tedy správné a přirozené, že mu zprávy o porušování Božího zákona a rozdělení sboru nebyly lhostejné. Pokárání obsažená v tomto dopise byla stejně jako kterýkoli z jeho dalších listů zcela jistě napsána pod vlivem Ducha svatého.

Apoštol se ani slovem nezmiňoval o falešných učitelích, kteří se snažili zničit ovoce jeho práce. Protože sbor byl rozdělen a vládla v něm duchovní temnota, prozíravě se takovým poznámkám vyhýbal, aby věřící proti sobě nepopudil; obával se totiž, že někteří by se pak mohli navždy odvrátit od pravdy. Spíše jim připomínal své vlastní působení me-

zi nimi, kdy jako „rozumný stavitel“ položil základ, na němž stavěli druzí (1 K 3,10). Tím se však nevyvyšoval nad ostatní. Řekl: „Jsme spolupracovníci na Božím díle.“ (1 K 3,9) Nechlubil se svou vlastní moudrostí, ale vyznával, že pouze díky Boží moci je schopen hlásat pravdu tak, jak se to líbí Bohu. Protože žil ve společenství s Kristem, největším ze všech učitelů, mohl lidi učit o Boží moudrosti. Taková ponaučení naplňovala potřeby všech společenských tříd a byla použitelná v každé době, na všech místech a za všech okolností.

Jedním z nejhorších hříchů, které se mezi korintskými věřícími projeví, byl návrat k mnoha přízemním pohanským zvykům. Jeden z bývalých křesťanů klesl tak hluboko, že svým nevázaným životem vzbuzoval pohoršení i mezi pohany, jejichž mravní úroveň byla nízká. Apoštol vyzval věřící, aby „toho zlého“ vyloučili ze svého středu, a napomenul je: „Nevíte, že ‚trocha kvasu všechno těsto prokvasí?‘ Odstraňte starý kvas, abyste byli novým těstem, vždyť vám nastal čas nekvašených chlebů.“ (1 K 5,13.6.7)

SPORY MEZI KŘEŠTANY

V korintském sboru se rozmohlo ještě jedno velké zlo: Bratři se vzájemně žalovali u soudu. Přitom pro urovnání sporů mezi křesťany existoval dostatek opatření. Sám Kristus jasně učil, jak se mají takové záležitosti uvádět do pořádku. Radil věřícím takto: „Když tvůj bratr

zhřeší, jdi a pokárej ho mezi čtyřma očima; dá-li si říci, získal jsi svého bratra. Nedá-li si říci, přiber k sobě ještě jednoho nebo dva, aby ‚ústý dvou nebo tří svědků byla potvrzena každá výpověď‘. Jestliže ani je neuposlechne, oznam to církvi; jestliže však neuposlechne ani církev, ať je ti jako pohan nebo celník. Amen, pravím vám, cokoli odmítnete na zemi, bude odmítnuto v nebi, a cokoli přijmete na zemi, bude přijato v nebi.“ (Mt 18,15-18)

Protože korintští věřící na tuto jednoduchou radu zapomněli, Pavel je důrazně napomenul a pokáral. Ve svém dopise se jich ptá: „Jak to, že se někdo z vás opovažuje, má-li spor s druhým, jít k pohanským soudcům místo k bratrům? Což nevíte, že Boží lid bude soudit svět? Jestliže budete soudit svět, nejste snad schopni rozsuzovat takové maličkosti? Nevíte, že budeme soudit anděly? Tím spíše věci všedního života! Máte-li spory o tyto všední záležitosti, proč se obraćíte k těm, kdo nemají s církví nic společného? K vašemu zahanbení to říkám. Cožpak není mezi vámi nikdo rozumný, kdo by dovedl rozsoudit spor mezi bratřimi? Ale bratr se soudí s bratrem, a to před nevěřícími! Již to je vaše prohra, že se vůbec mezi sebou soudíte. Proč raději netrpíte křivdu?... Vy však křivdíte a škodíte, a to bratřim! Což nevíte, že nespravedliví nebudou mít účast v Božím království?“ (1 K 6,1-9)

Satan se neustále snaží vnášet mezi Boží lid nedůvěru, odcizení a zášť. Často jsme v pokušení si myslet, že

jsou porušována naše práva, i když nám ve skutečnosti nikdo k takovým pocitům nezavdal příčinu. Ti, kdo více milují sebe než Krista a jeho dílo, budou mít na prvním místě své vlastní zájmy a použijí jakéhokoli prostředku, aby je ochránili a prosadili. Mnozí lidé, které pokládáme za zásadové křesťany, jsou ve skutečnosti tak pyšní a domýšliví, že nedokážou osobně zajít za těmi, o nichž se domnívají, že žijí v omylu. Odmítají si s nimi promluvit v Kristově duchu a vzájemně se za sebe modlit. Když si myslí, že jim bratři ublížili, raději se dovolávají soudu, než by se řídili příkazy Spasitele.

Křesťané by se neměli obracet na světské soudy, aby urovnali spory, k nimž může mezi členy sboru dojít. Podle Kristova nařízení by si takové neshody měli vyřešit sami nebo s pomocí církve. Pokud bylo následovníkovi tichého a pokorného Ježíše ukřivděno, raději sám ponese „škodou“ (1 K 6,7), než by odhalil před světem hříchy svých bratrů ve víře.

Soudní pře mezi bratry nijak neprospívají šíření pravdy. Křesťané, kteří se vzájemně žalují u soudů, vystavují církev posměchu jejích nepřátel a mocnostem temnoty poskytují důvod k radosti. Tak znovu zraňují Krista a veřejně ho tupí. Když zavrhnou autoritu církve, pohrdají Bohem, který jí tuto moc propůjčil.

KRISTOVA MOC

Pavel se v tomto dopise snažil korintským křesťanům ukázat, že Kristova

moc je může ochránit před zlem. Věděl, že pokud se budou řídit poučením, která jim dal, stanou se silnými skrze Boží moc. Aby jim pomohl osvobodit se z otroctví hříchu a v Boží bázni dosáhnout dokonalé svatosti, důrazně jim připomněl požadavky toho, jemuž v době svého obrácení zasvětil svůj život. Napsal jim: „Jste Kristovi.“ „Nepatříte sami sobě! Bylo za vás zapláceno výkupné. Proto svým tělem oslavujte Boha.“ (1 K 3,23; 6,19.20)

Apoštol jim podrobně vylíčil, jaké důsledky s sebou nese odvrácení od čistého a svatého života a návrat ke zvrhlým pohanickým mravům: „Nemylte se: Ani smilníci, ani modláři, ani cizoložníci... ani zloději, ani lakomci, opilci, utrhači, lupiči nebudou mít účast v Božím království.“ Naléhavě je žádal, aby ovládli své přízemní vášně a touhy. „Či snad nevíte,“ ptá se jich, „že vaše tělo je chrámem Ducha svatého, který ve vás přebývá a jež máte od Boha?“ (1 K 6,9.10.19)

Pavel byl velmi inteligentní a zároveň se v jeho životě projevila výjimečná moudrost. Díky ní se uměl rychle vžít do situace druhých, soucítit s nimi a navázat s nimi úzký vztah. Proto byl schopen probudit v lidech ty nejlepší vlastnosti a motivovat je, aby se snažili žít lépe. Korintské věřící upřímně miloval. Byl by rád viděl, jak se proměňují v opravdu zbožné křesťany, kteří dokážou odolávat pokušení. Věděl, že na každém kroku svého křesťanského života budou čelit satanovu

odporu, takže budou každý den svádět boje. Chtějí-li se uchránit před záludnými útoky nepřítele, který jim chce vnutit jejich staré zvyky a přirozené sklony, bude třeba, aby stále bděli a modlili se. Pavel si uvědomoval, že k většímu křesťanskému poznání lze dospět jen prostřednictvím vytrvalých modliteb a neustálé ostražitosti, a toto poznání se jim snažil všít. Věděl však také, že v ukřižovaném Kristu se jim nabízí dostatek síly, která je přivede k obrácení a proměně je tak, že budou schopni odolat všem pokušením ke zlu. Ve víře v Boha naleznou svou

zbroj a v Božím slově zbraň k boji. Spolu s nimi pak získají vnitřní sílu, s jejíž pomocí budou schopni odrazit útoky nepřítele.

Korintští křesťané potřebovali prožít větší zkušenosti s Bohem. Dosud plně nepochopili, co to znamená hledět na Boží slávu a získat nový charakter. Zatím spatřili jen první paprsky této vycházející slávy. Pavel si přál, aby se nechali prostoupit vši Boží plností, aby stále více poznávali Ježíše, jehož návrat se bude podobat východu jitřenky. Chtěl, aby se od něj stále učili, dokud nedosáhnou dokonalé víry.

30

VÝZVA

K DUCHOVNÍMU RŮSTU

*Pavel přirovnal duchovní život k běžeckému závodu.
Tím upozornil na skutečnost, že růst ve víře vyžaduje odhodlání,
vytrvalost a sebezapření.*

Pavlovým cílem bylo vštípit korintským věřícím význam přísného sebeovládání, odhodlané střídmosti a neúnavné horlivosti ve službě pro Krista. Proto ve svém dopise tomuto sboru názorně přirovnává křesťanský zápas k proslulým závodům v běhu, které se pravidelně konaly poblíž Korintu. Ze všech her, které Řekové a Římané pořádali, byly běžecké závody nejstarší a nejoblíbenější. Přehlíželi jim králové, šlechtici a státníci. Účastnili se jich vážení a zámožní mladíci, kteří neváhali nasadit všechny své síly a nezalekli se ani tvrdého výcviku, aby získali cenu.

Závody se řídily přesnými pravidly a netrpěly se žádné výjimky. Kdo chtěl být do soutěže zapsán a ucházet se o ceny, musel nejprve projít náročným přípravným tréninkem. Uspokojování chutí nebo jiné pozitivní, které mohlo snížit duševní nebo fyzickou výkonnost, bylo považováno za škodlivé, a proto bylo přísně zakázáno. V těchto bojích zá-

leželo na síle a rychlosti, a tak naději na vítězství měli jen ti, kdo měli pevné a pružné svaly a plnou kontrolu nad svými nervy. Každý pohyb musel být jistý, každý krok rychlý a rozhodný; fyzická výkonnost musela dosahovat vrcholu.

Závodníci předstupovali před čekající dav a přitom byla slavnostně oznámena jejich jména a hlasitě přečtena pravidla závodu. Pak všichni naráz vyběhli. Napjatá pozornost diváků přispívala k jejich odhodlání zvítězit. Rozhodčí měli své stanoviště blízko cíle, aby mohli sledovat závod od začátku až do konce a určit skutečného vítěze. Jestliže někdo doběhl do cíle jako první, ale porušil pravidla, cena mu nebyla přiznána.

Tato soutěž s sebou nesla velká rizika. Někteří závodníci se z obrovské tělesné námahy již nikdy nevzpamatovali. Běžně se stávalo, že muži začali na trati krváčet z úst a nosu a zhroutili se. Někdy se dokonce běžec svalil na zem a byl mrtvý v oka-

mžiku, kdy se chystal převzít cenu. Ale ve srovnání s tím, jaká čest byla prokazována úspěšnému závodníkovi, se případné doživotní následky nebo smrt nepovažovaly za příliš velký hazard, který by někoho od účasti v této soutěži odradil.

Když vítěz dosáhl cíle, přivítal ho bouřlivý potlesk obrovského davu diváků, jehož ozvěna se odrážela od okolních hor a pahorků. Všichni diváci viděli, jak mu rozhodčí předal symboly vítězství – vavřínový věnec a palmovou ratolest, kterou nesl v pravé ruce. Oslavovala ho celá země; svůj díl uznání sklidili i jeho rodiče; a vážnosti se těšilo dokonce i město, v němž žil, protože z něj vyšel tak skvělý atlet.

DUCHOVNÍ ZÁPAS

Přirovnáním křesťanského zápasu k těmto závodům Pavel zdůraznil, jak důležitá je příprava – přísná sebekázeň, střídmost v jídle, zdrženlivost – pokud chtějí být běžci v soutěži úspěšní. Napsal: „Každý závodník se podrobuje všestranné kázni.“ (1 K 9,25) Závodníci se zříkali všech požitků, které by mohly oslabit jejich fyzické síly, a během přísného a vytrvalého tréninku procvičovali své svaly, aby byly silné a odolné. Když pak nastal den závodu, mohli své tělo vystavit krajní námaze. Oč důležitější je pro křesťana, aby podřídil své touhy a vášně rozumu a Boží vůli. Vždyť mu jde o věčný život! Nesmí nikdy dovolit, aby jeho pozornost rozptýlily zábavy, přepych nebo

pohodlí. Všechny své zvyky a sklony musí podřídít přísné sebekázni. Rozum osvěcený Božím slovem a vedený Duchem svatým musí mít vše pod kontrolou.

I když křesťan toto vše udělal, pak musí ještě napnout všechny své síly, aby získal vítězství. Na korintských závodech sahali běžci v posledním úseku trati až na dno svých sil, aby doběhli s nezměněnou rychlostí. Podobně i křesťan, který se blíží svému cíli, bude postupovat kupředu s ještě větší horlivostí a odhodlaností než na začátku své cesty.

CENA PRO VÍTĚZE

Dále Pavel poukazuje na rozdíl mezi věncem z vadnoucího vavřínu, který dostane vítěz běžeckých závodů, a korunou věčné slávy, kterou obdrží všichni, kdo zvítězí v křesťanském závodě. Říká: „Oni to podstupují pro pomíjitelný věnec, my však pro věnec nepomíjitelný.“ (1 K 9,25) Když chtěli řečtí běžci získat pomíjivou cenu, nezalekli se žádné námahy ani kázně. My však usilujeme o cenu nekonečné hodnoty, o korunu věčného života. Oč důsledněji bychom se měli snažit a oč ochotněji bychom měli přinášet oběti a zapírat sami sebe!

Dopis Židům zvláště zdůrazňuje, jakou cílevědomostí by se měl vyznačovat křesťanský závod o věčný život: „Odhodme všecku přítěž i hřích, který se nás tak snadno přichytí, a vytrvejme v běhu, jak je nám uloženo, s pohledem upřeným na

Ježíše, který vede naši víru od počátku až do cíle.“ (Žd 12,1.2) Závist, nenávist, podezírání, pomluvy, chamtivost – to vše jsou přítěže, které musí křesťan odhodit, chce-li být v závodě o nesmrtelnost úspěšný. Všechny zvyky a praktiky, které svádějí k hříchu a zneuctívají Krista, je třeba odložit, i kdyby nás to mělo stát cokoli. Žádný člověk, který porušuje věčné zásady spravedlnosti, nemůže dostat Boží požehnání. Jediný hřích, jemuž se poddáváme, dokáže zničit náš charakter a svěst ostatní.

Spasitel řekl: „Svádí-li tě k hříchu tvá ruka, utni ji; lépe je pro tebe, vejdeš-li do života zmrzačen, než abys šel s oběma rukama do pekla, do ohně neuhasitelného. A svádí-li tě k hříchu noha, utni ji; lépe je pro tebe, vejdeš-li do života chromý, než abys byl s oběma nohama uvržen do pekla.“ (Mk 9,43-45) Když jde o záchranu těla před smrtí, člověk si nechá useknout nohu nebo ruku, nebo dokonce vyloupnout oko. Oč usilovněji by se měl křesťan snažit odhodit hřích, který vede k věčné smrti!

Přestože účastníci starobyklých her zapřeli sami sebe a podrobili se tvrdé kázni, ještě neměli zajištěné vítězství. „Nevíte snad,“ ptá se Pavel, „že ti, kteří běží na závodní dráze, běží sice všichni, ale jen jeden dostane cenu?“ (1 K 9,24) Jakkoli horlivě a usilovně se závodníci snažili, cenu mohl dostat jen jeden z nich. Jen jediná ruka mohla uchopit vytoužený věnec. Někteří možná vynaložili veškeré své síly na to, aby získali cenu.

A když už vztahovali ruku, aby si ji vzali, v posledním okamžiku sáhl po vytouženém pokladu někdo jiný.

V křesťanském zápase se něco takového stát nemůže. Každý, kdo splní podmínky závodu, nebude na jeho konci zklamán. Každý, kdo bude upřímný a vytrvalý, zvítězí. Nejde zde totiž ani o závod nejrychlejších, ani o boj nejsilnějších. Korunu věčné slávy může získat ten nejslabší věřící stejně jako ten nejsilnější. Všichni, kdo v moci Boží milosti uvedou svůj život do souladu s Kristovou vůlí, mohou zvítězit. Uplatňování zásad stanovených v Božím slově se příliš často pokládá za nepodstatné, pokud jde o drobné každodenní maličkosti. Takové záležitosti se považují za příliš banální, než aby se jim věnovala pozornost. Pokud si však uvědomíme, co je v sázce, pak všechno, co nám může pomoci v dosažení cíle nebo stát v cestě, je důležité. Každý skutek totiž přispívá svou hmotností na miskou vah, která rozhodne o životním vítězství nebo prohře. Odměna, která čeká na vítěze, bude úměrná energii a úsilí, které vynaložili.

PŘÍKLADNÝ BĚŽEC

Sám apoštol se přirovnává k běžci, který se účastní závodu a který napíná všechny své síly, aby získal cenu. Říká: „Já tedy běžím ne jako bez cíle; bojuji ne tak, jako bych dával rány do prázdna. Ranami nutím své tělo ke kázni, abych snad, když kážu jiným, sám neselhal.“ Aby neběžel

křesťanský závod bez cíle nebo nadarmo, podrobil se přísnému výcviku. Slova „ranami nutím své tělo ke kázni“ znamenají, že přísným sebeovládáním potlačuje své touhy, pudy a vášně. (1 K 9,26,27)

Pavel se obával, že by sám mohl selhat, přestože káže druhým. Uvědomoval si, že kdyby nežil podle zásad, jímž věří a které hlásá, veškeré jeho úsilí ve prospěch druhých by bylo zbytečné. Z jeho jednání a vlivu a ze skutečnosti, že se zřekl uspokojování svých vlastních přání, nám musí být zřejmé, že jeho náboženství nebylo jen slovním vyznáním, ale každodenním živým spojením s Bohem. Neustále měl na zřeteli jediný cíl, kterého se usilovně snažil dosáhnout – spravedlnost „z Boha založenou na víře“ (Fp 3,9).

Apoštol věděl, že jeho boj proti zlu neskončí, dokud bude žít. Neustále si uvědomoval, že je třeba, aby byl důsledný a měl se na pozoru, protože jeho světské touhy by mohly potlačit jeho duchovní nadšení. Nepřestával ze všech svých sil bojovat proti svým přirozeným sklonům. Přitom měl stále před sebou ideál, k němuž směřoval, a ochotnou poslušností Božího zákona se ho snažil dosáhnout. Svá slova, jednání i city podřídil Božímu Duchu.

Pavel toužil, aby se stejné odhodlání získat korunu věčného života projevilo i v životě korintských věřících. Věděl, že je čeká celoživotní zápas, jehož nemůže být ušetřen žádný člověk, který chce dosáhnout Kristova ideálu. Náléhavě je žádal,

aby bojovali čestně a každý den usilovali o zbožnost a mravní dokonalost. Vyzýval je, aby odložili vše, co je tíží, a běželi za svým cílem, jímž je dokonalost v Kristu.

DŮRAZNÉ VAROVÁNÍ

Apoštol upozorňoval Korintské na zkušenosti starověkého Izraele – na požehnání, jimiž byl tento národ odměňován za svou poslušnost, a na soudy, které byly důsledkem jeho hříchů. Připomněl jim, jak byli Židé zázračně vyvedeni z Egypta, jak je ve dne chránil oblakový a v noci ohnivý sloup. Bezpečně tak mohli projít Rudým mořem, zatímco Egypťané, kteří se pokoušeli přejít moře stejným způsobem, všichni utonuli. Těmito činy se Bůh přiznal k Izraeli jako ke své církvi. „Všichni jedli týž duchovní pokrm a pili týž duchovní nápoj; pili totiž z duchovní skály, která je doprovázela, a tou skálou byl Kristus.“ (1 K 10,3,4) Kristus vedl Židy na všech jejich cestách. Skála, do níž Mojžíš udeřil, byla předobrazem Krista, který byl raněn pro lidské hříchy, aby mohl vytrysknout pramen spásy pro všechny lidi.

Židé nepřestali toužit po pohodlí, které zanechali v Egyptě, dopouštěli se hříchů a bouřili se. Proto na ně přes veškerou přízeň, kterou jim Bůh prokázal, dopadl Boží soud. Apoštol napomenul korintské věřící, aby si ze zkušeností Izraele vzali ponaučení. Řekl: „To vše se stalo nám na výstrahu, abychom nezatoužili po zlém jako oni.“ (1 K 10,6)

Ukázal jim, že láska k pohodlí a radovánkám připravila půdu pro hříchy, jimiž na sebe Židé přivolali spravedlivou Boží odplatu. Když se synové Izraele usadili, aby jedli a pili, a potom povstali k tancům, ztratili Boží bázeň, kterou zakusili, když byl vydán Boží zákon; pak si vyrobili zlaté tele, které mělo představovat Boha, a uctívali je. Když jednou uspořádali bohatou hostinu, která byla spojena s uctíváním Baal-peóra, zahynulo kvůli své prostopášnosti mnoho Židů. Bůh se rozhněval a na jeho příkaz jich za jeden den padlo „třiadvacet tisíc“ (1 K 10,8).

Pavel důrazně Korintské varoval: „A proto ten, kdo si myslí, že stojí, ať si dá pozor, aby nepadl.“ (1 K 10,12) Kdyby začali být pyšní a sebevědomí a kdyby začali zanedbávat modlitbu a přestali být bdělí, upadli by do těžkých hříchů a přivolali by na sebe Boží hněv. Apoštol však nechtěl, aby propadli malomyslnosti nebo sklíčenosti, a proto je ujistil: „Bůh je věrný: nedopustí, abyste byli podrobeni zkoušce, kterou byste nemohli vydržet, nýbrž se zkouškou vám připraví i východisko a dá vám sílu, abyste mohli obstát.“ (1 K 10,13)

Pavel své bratry prosil, aby přemýšleli o tom, jaký vliv mají jejich slova a činy na druhé. Neměli by dělat nic, čím by schvalovali modloslužbu nebo čím by mohli zranit city těch, kdo jsou slabí ve víře. Takového jednání by se měli vyvarovat, i když by jim samo o sobě mohlo připadat jako nevinné. „Ať tedy jíte či pijete či cokoli jiného děláte, všechno číňte

k slávě Boží. Nebud'te kamenem úrazu ani Židům, ani Řekům, ani církvi Boží.“ (1 K 10,31.32)

Apoštolova varovná slova určená korintskému sboru platila v každé době, zvláště naléhavě však promlouvají k současným lidem. Modloslužbou neměl Pavel na mysli jen uctívání model, ale také sobectví, lásku k pohodlí a uspokojování svých vlastních tužeb a vášní. Pokud někdo vyznává Krista jen svými ústy a chlubí se poznáním pravdy, ještě to neznamena, že je křesťan. Náboženství, jehož jediným cílem je potěšit zrak, sluch a chuť a které podporuje požitkářství, nemá nic společného s křesťanstvím.

SOULAD A LÁSKA

Přirovnáním církve k lidskému tělu apoštol názorně vysvětlil, jaký úzký vztah a soulad by měl existovat mezi všemi členy Kristovy církve. Napsal: „My všichni, ať Židé či Řekové, ať otroci či svobodní, byli jsme jedním Duchem pokřtěni v jedno tělo a všichni jsme byli napojeni týmž Duchem. Tělo není jeden úd, nýbrž mnoho údů. Kdyby řekla noha: ‚Protože nejsem ruka, nepatřím k tělu,‘ tím by ještě nepřestala být částí těla. A kdyby řeklo ucho ‚Protože nejsem oko, nepatřím k tělu,‘ tím by ještě nepřestalo být částí těla. Kdyby celé tělo nebylo než oko, kde by byl sluch? A kdyby celé tělo nebylo než sluch, kde by byl čich? Ale Bůh dal tělu údy a každému z nich určil úkol, jak sám chtěl. Kdyby všechno bylo

jen jedním údem, kam by se podělo tělo? Ve skutečnosti však je mnoho údů, ale jedno tělo. Oko nemůže říci ruce: „Nepotřebuji tě!“ Ani hlava nemůže říci nohám: „Nepotřebuji vás!“... Bůh zařídil tělo tak, že přehlíženým údům dal hojnější čest, aby v těle nedošlo k roztržce, ale aby údy shodně pečovaly jeden o druhý. Trpěli jeden úd, trpí spolu s ním všechny. A dochází-li slávy jeden úd, všechny se radují spolu s ním. Vy jste tělo Kristovo, a každý z vás je jedním z jeho údů.“ (1 K 12,13-21.24-27)

Potom Pavel vyzvedl význam té lásky, o níž by měli usilovat Kristovi následovníci. Jeho slova jsou až dodnes zdrojem inspirace a povzbuzení pro všechny lidi: „Kdybych mluvil jazyky lidskými i andělskými, ale lásku bych neměl, jsem jenom dunící kov a zvučící zvon. Kdybych měl dar prorocství, rozuměl všem tajemstvím a obsáhl všecko poznání, ano kdybych měl tak velikou víru, že bych hory přenášel, ale lásku bych neměl, nic nejsem. A kdybych rozdál všecko, co mám, ano kdybych vydal sám sebe k upálení, ale lásku bych neměl, nic mi to neprospěje.“ (1 K 13,1-3)

Nezáleží na tom, jak přesvědčivé je naše vyznání. Nejsme-li naplněni láskou k Bohu a ke svým bližním, nejsme pravými Kristovými učedníky. I kdybychom měli tak velikou víru, že bychom byli schopni konat zázraky, bez lásky by nám nebyla nic platná. Možná že jsme neobyčejně štědrí; i kdybychom však rozdali všechn svůj majetek chudým, Bůh by v našem činu nenašel zalíbení,

pokud bychom to udělali z jiných pohnutek než z opravdové lásky. Ve své horlivosti můžeme dokonce zemřít mučednickou smrtí. Pokud však neobětujeme svůj život z lásky, Bůh nás bude považovat jen za oklamané nadšence nebo ctižádostivé pokrytce.

„Láska je trpělivá, laskavá, nezávidí, láska se nevychloubá a není domýšlivá.“ (1 K 13,4) Čistá radost vychází z hluboké pokory. Základem silného a ušlechtilého charakteru je trpělivost, láska a podřízenost Boží vůli.

„Láska nejedná nečestně, nehledá svůj prospěch, nedá se vydráždit, nepočítá křivdy.“ (1 K 13,5) Láska, kterou ztělesňuje Kristus, přisuzuje pohnutkám a činům druhých jen ty nejlepší úmysly. Zbytečně neodhaluje chyby druhých. Nerada naslouchá pomluvám, ale spíše se snaží poukazovat na dobré vlastnosti svých bližních.

Láska „nemá radost ze špatnosti, ale vždycky se raduje z pravdy. Ať se děje cokoli, láska vydrží, láska věří, láska má naději, láska vytrvá.“ Taková láska „nikdy nezanikne“. (1 K 13,6-8) Nikdy neztratí svou hodnotu, protože je Boží vlastností. Kdo ji má, má vzácný poklad, který si s sebou vezme do Božího města.

„A tak zůstává víra, naděje, láska – ale největší z té trojice je láska.“ (1 K 13,13)

JEŽÍŠ KRISTUS – ZÁRUKA VZKŘÍŠENÍ

Mravní úroveň korintských věřících upadala a byli mezi nimi i takoví,

kteří opustili základní věroučné body. Někteří zašli tak daleko, že popírali učení o vzkříšení. Tomuto odpadnutí čelil Pavel zcela jasným svědectvím, jímž poskytl nesporný důkaz o Kristově vzkříšení. Prohlásil, že po své smrti byl Kristus „vzkříšen třetího dne podle Písem, ukázal se Petrovi, potom Dvanácti. Poté se ukázal více než pěti stům bratřím najednou; většina z nich je posud na živu, někteří však již zesnuli. Pak se ukázal Jakubovi, potom všem apoštolům. Naposledy ze všech se... ukázal i mně.“ (1 K 15,4-8)

Pak jim Pavel velmi přesvědčivě vysvětlil úžasnou pravdu o vzkříšení. „Není-li zmrtvýchvstání,“ píše apoštol, „pak nebyl vzkříšen ani Kristus. A jestliže Kristus nebyl vzkříšen, pak je naše zvěst klamná, a klamná je i vaše víra, a my jsme odhaleni jako lživí svědkové o Bohu: dosvědčili jsme, že Bůh vzkřísil Krista, ale on jej nevzkřísil, není-li vzkříšení z mrtvých. Neboť není-li vzkříšení z mrtvých, nebyl vzkříšen ani Kristus. Nebyl-li však Kristus vzkříšen, je vaše víra marná, ještě jste ve svých hříších, a jsou ztraceni i ti, kteří zesnuli v Kristu. Máme-li naději v Kristu jen pro tento život, jsme nejubožejší ze všech lidí! Avšak Kristus byl vzkříšen jako první z těch, kdo zesnuli.“ (1 K 15,13-20)

Apoštol obrátil pozornost korintských bratří k onomu vítěznému ránu, kdy budou vzkříšeni všichni zesnulí svatí, aby už navždy žili se svým Pánem: „Hle, odhalím vám tajemství: Ne všichni zemřeme, ale všichni bu-

deme proměněni, naráz, v okamžiku, až se naposled ozve polnice. Až zazní, mrtví budou vzkříšeni k nepomíjitelnosti a my živí proměněni. Pomíjitelné tělo musí totiž obléci nepomíjitelnost a smrtelné nesmrtelnost. A když pomíjitelné obleče nepomíjitelnost a smrtelné nesmrtelnost, pak se naplní, co je psáno: ‚Smrt je pohlčena, Bůh zvítězil! Kde je, smrti, tvé vítězství? Kde je, smrti, tvá zbraň?‘... Chvála buď Bohu, který nám dává vítězství skrze našeho Pána Ježíše Krista!“ (1 K 15,51-57)

CITLIVÉ NAPOMÍNÁNÍ

Věrné křesťany čeká slavné vítězství. Apoštol dobře věděl, jaké možnosti mají korintští věřící. Proto se je snažil upozornit na věci, které povznášejí člověka nad jeho sobectví a smyslnost a činí jeho život šťastnějším, protože mu dávají naději na nesmrtelnost. Důrazně je napomínal, aby zůstali věrní důležitému úkolu, k němuž je Kristus povolal. Prosil je: „Moji milovaní bratří, buďte pevní, nedejte se zviklat, buďte stále horlivější v díle Páně; vždyť víte, že vaše práce není v Pánu marná.“ (1 K 15,58)

Takto se apoštol se vši rozhodností a naléhavostí snažil napravit mylné a nebezpečné názory a zvyky, které se rozšířily v korintském sboru. Promlouval k věřícím otevřeně, ale přitom laskavě. Když je varoval a káral, ozařovalo je světlo vycházející od Božího trůnu a odhalovalo skryté hříchy, jimiž poskvrňovali svůj život. Jak toto světlo přijmou?

Po odeslání dopisu dostal Pavel strach, že by se tím, co napsal, mohl věřících, jimž chtěl pomoci, příliš dotknout. Dělal si velké starosti, že by se mu mohli ještě více odcizit, a někdy si přál, aby mohl svá slova odvolat. Ti, kdo podobně jako apoštol nesou odpovědnost za milované sbory nebo instituce, dokážou nejlépe pochopit jeho sklíčenost a pocity viny. Boží služebníci, na nichž dnes spočívá břemeno Božího díla, si dokážou na základě podobných zkušeností představit, jaká práce,

zápasy, úzkost a starosti byly údělem tohoto velkého apoštola. Velmi ho trápily rozkoly v církvi, setkával se s nevděkem a zrazovali ho ti, od nichž by byl očekával soucit a podporu. Uvědomoval si, jaké nebezpečí hrozí sborům, které setrvávají v nepravosti, a proto byl nucen kárat je za jejich hříchy jasným a nepochybným svědectvím. Zároveň ho tížily obavy, že možná jednal příliš přísně. S úzkostí a chvěním očekával zprávy, jak bylo jeho poselství přijato.

31

POSELSTVÍ PŘIJATO

*V druhém dopise do Korintu apoštol Pavel uvedl,
jaké vlastnosti by měl mít pravý služebník evangelia.*

Z Efezu se Pavel vydal na další misijní cestu a doufal, že během ní bude moci ještě jednou navštívit svá někdejší působiště v Evropě. Nějakou dobu se zdržel v Troadě, kam přišel „zvěstovat evangelium Kristovo“, a našel zde lidi, kteří byli ochotni vyslechnout si jeho poselství. Později o svém působení na tomto místě napsal: „Našel jsem tam dveře otevřené pro dílo Páně.“ (2 K 2,12) Přestože byla jeho práce v Troadě úspěšná, nemohl zde zůstat dlouho. Tížila ho „starost o všechny církve“ (2 K 11,28), zvláště pak o korintský sbor. Doufal, že se v Troadě setká s Titem a dozví se od něj, jak korintští bratři přijali rady a výtky, které jim zaslal. Byl však zklamán. O této zkušenosti prohlásil: „A přece jsem neměl stání, neboť jsem tam nezastihl bratra Tita.“ (2 K 2,13) Proto opustil Troadu a přeplavil se do Makedonie, kde se ve Filipech setkal s Timoteem.

STAROSTI I RADOST

Tehdy si Pavel dělal o korintský sbor velké starosti, ale stále ještě doufal,

že vše dobře dopadne. Občas ho však napadlo, že by věřící mohli jeho rady a napomenutí špatně pochopit, a přepadl ho hluboký smutek. Po nějaké době napsal: „Nenašli jsme ve svých těžkostech žádnou úlevu, všude jen tíseň: navenek boje, uvnitř úzkosti. Ale Bůh, který těší sklíčené, potěšil i nás příchodem Titovým.“ (2 K 7,5,6)

Tento věrný posel přinesl radostnou zprávu, že mezi korintskými věřícími došlo k úžasné změně. Mnozí přijali ponaučení obsažená v Pavlově dopise a litovali svých hříchů. Svým životem již nedělali křesťanství ostudu, ale přispívali k šíření praktické zbožnosti.

Pavel byl velmi potěšen a napsal korintským křesťanům další dopis. Vyjádřil v něm svou radost z toho, že se změnili k lepšímu: „Jestliže jsem vás svým dopisem zarmoutil, už toho nelituji, i když jsem toho chvíli litoval.“ (2 K 7,8) Když ho mučily obavy, že by věřící mohli jeho slova zavrhnout, někdy se trápil, že jim psal tak nesmlouvavě a přísně. „Ale nyní se raduji,“ pokračuje

apoštol, „ne že jste se zarmoutili, ale že zármutek vás vedl k pokání. Byl to zármutek podle Boží vůle, a tak jsme vám nezpůsobili žádnou škodu. Zármutek podle Boží vůle působí pokání ke spáse, a toho není proč litovat.“ (2 K 7,9.10) Lítost, kterou vyvolá působení Boží milosti na nitro člověka, vede k vyznání a zanechání hříchu. Apoštol říká, že právě taková změna se projevila v životech korintských věřících. „Pohled'te, k čemu vás vedl tento zármutek...: jakou ve vás vzbudil opravdovost, jakou ochotu k omluvě, jaké znepokojení, jakou bázeň, jakou touhu, jakou horlivost.“ (2 K 7,11)

Po určitou dobu spočívala na Pavlovi taková tíha starostí o sbory, že ji sotva mohl unést. Falešní učitelé se snažili narušit jeho vliv na věřící a namísto pravdy evangelia jim vnutit své vlastní učení. Zmatky a nesnáze, jimiž byl apoštol obklopen, se odrážejí v jeho slovech: Soužení na nás „dolehlo... nadmíru těžce, nad naši sílu, až jsme se dokonce vzdali naděje, že to přežijeme.“ (2 K 1,8)

Nyní se však Pavel jedné své starosti zbavil. Když obdržel zprávu, že Korintští jeho dopis přijali, byl naplněn radostí, kterou vyjádřil takto: „Pochválen buď Bůh a Otec našeho Pána Ježíše Krista, Otec milosrdenství a Bůh veškeré útěchy! On nás potěšuje v každém soužení, abychom i my mohli těšit ty, kteří jsou v jakékoli tísní, tou útěchou, jaké se nám samým dostává od Boha. Jako na nás v hojnosti přicházejí utrpení

Kristova, tak na nás skrze Krista přichází v hojnosti i útěcha. Máme-li soužení, je to k vašemu povzbuzení a spáse; docházíme-li útěchy, je to zase k vašemu povzbuzení; to vám dá sílu, abyste vydrželi stejné utrpení, v jakém jsme my. Máme pevnou naději a jsme si jisti, že jako jste účastni utrpení, tak budete účastni také útěchy.“ (2 K 1,3-7)

Když se Pavel radoval, že se korintští křesťané znovu obrátili a rostli v Boží milosti, veškerou slávu za změnu jejich smýšlení a života přičítal Bohu. Zvolal: „Budiž vzdán dík Bohu, který nás stále vede v triumfálním průvodu Kristově a všude skrze nás šíří vůni svého poznání. Jsme totiž jakoby vůni kadidla, jež Kristus obětuje Bohu; ta vůně proniká k těm, kteří docházejí spásy, i k těm, kteří spějí k zahynutí.“ (2 K 2,14.15) Tehdy bylo zvykem, že vojevůdce, který zvítězil ve válce, s sebou při návratu přivedl zástup zajatců. Při takových příležitostech měli někteří za úkol nést kadidlo. Když vítězná armáda pochodovala domů, libá vůně byla pro zajatce odsouzené k smrti smrtonosnou vůní, která jim oznamovala, že se blíží čas jejich popravy. Ale pro vězně, kteří našli u svých únosců milost a jejichž životy měly být ušetřeny, byla životodárnou vůní, protože jim ohlašovala blížící se propuštění.

Pavel byl nyní naplněn vírou a nadějí. Byl si jistý, že satan nad Božím dílem v Korintě nezvítězí, a tak vyjádřil svou vděčnost slovy chvály. Spolu se svými spolupracovníky chtěl

oslatit vítězství nad nepřáteli Krista a pravdy tím, že se s novou horlivosťou vydali šířit poznání Spasitele. Evangelium mělo jako vůně kadidla proniknout do celého světa. Těm, kdo Krista přijmou, mělo být toto poselství životodárnou vůní vedoucí k životu; ale těm, kdo budou setrřávat ve své nevěře, se stane smrtonosnou vůní vedoucí k záhubě.

PRAVÝ KRISTŮV SLUŽEBNÍK

Když si Pavel uvědomil ohromující velikost Božího díla, zvolal: „Kdo je k takovému poslání způsobilý?“ (2 K 2,16) Kdo je schopen kázat Krista takovým způsobem, že jeho nepřátelé nenajdou žádný rozumný důvod, proč by měli Božím poslem nebo jeho poselstvím pohrdat? Pavel se snažil věřícím objasnit, jak velká odpovědnost spočívá na služebnících evangelia. Bůh může najít zalíbení v úsilí svých služebníků pouze tehdy, pokud spojí věrné zvěstování Božího slova s bezúhonným a zásadovým životem. Jedině tak mohou být prospěšní svým bližním. Dnešní služebníci, které stejně jako apoštola tíží vědomí velikosti Božího díla, mohou spolu s ním říct: „Kdo je k takovému poslání způsobilý?“

Někteří členové sboru Pavla obvinili, že ve svém prvním dopise chválil sám sebe. Nyní na to apoštol naráží a ptá se jich, zda jeho pohnutky opravdu posuzují takto: „To zase začínáme sami sebe doporučovat? Či potřebujeme snad jako někdo doporučující listy k vám nebo od

vás?“ (2 K 3,1) Když se věřící stěhovali, často si s sebou na nové místo přinášeli doporučující dopisy od sboru, k němuž až dosud patřili. Ale vedoucí představitelé a zakladatelé sborů taková doporučení nepotřebovali. Sami korintští věřící, kteří se vzdali modloslužby a uvěřili evangeliu, byli pro Pavla tím nejlepším doporučením. Tím, že přijali pravdu a změnili svůj život, jasně dosvědčovali, že Pavel věrně slouží Bohu a že je jako Kristův služebník oprávněn radit, kárat a napomínat.

Pavel považoval korintské věřící za svůj doporučující dopis. Napsal: „Naším doporučujícím listem jste vy sami; je napsán na našem srdci, všichni jej znají a mohou číst. Je přece zjevné, že vy jste listem Kristovým, vzniklým z naší služby a napsaným ne inkoustem, nýbrž Duchem Boha živého, ne na kamenných deskách, nýbrž na živých deskách lidských srdcí.“ (2 K 3,2,3)

Obrácení hříšníci, kteří jsou posvěceni pravdou, jsou tím nejpersvědčivějším důkazem, který je pro Božího služebníka ujištěním, že ho Bůh povolal ke zvěstování evangelia. Svědectví o tom, že byl pověřen apoštolským úřadem, je napsáno na srdcích obrácených křesťanů a potvrzují ho jejich proměněné životy. Žije v nich Kristus, naděje na slávu. Pohled na takové pečeti své služby je pro Boží služebníky velkým povzbuzením.

Ve prospěch práce dnešních Kristových služebníků by měly hovořit stejné důkazy, jaké podal o Pavlově

úsilí korintský sbor. Přestože je dnes hodně kazatelů, schopných a posvěcených služebníků, naplněných Kristovou láskou, je velmi málo. Pýcha, samolibost, láska k světu, lpění na maličkostech, zahořklost, závist – takové ovoce nesou mnozí, kteří se hlásí ke křesťanství. Jejich životy, které jsou v příkrém rozporu s životem Spasitele, jsou často smutným svědectvím o charakteru kazatelské práce, skrze kterou byli obráceni.

POKLAD V HLINĚNÝCH NÁDOBÁCH

Žádnému člověku se nemůže dostat větší cti, než když ho Bůh přijme za schopného služebníka evangelia. Ale ti, jejichž práci Bůh požehná mocí a úspěchem, se nechlubí. Vyznávají, že jsou zcela závislí na Bohu, a uvědomují si, že sami jsou bezmocní. Spolu s Pavlem říkají: „Ne že bychom mohli tuto způsobilost přičítat sami sobě na základě toho, co je v nás; naše způsobilost je od Boha, který nás učinil způsobilými sloužit nové smlouvě.“ (2 K 3,5,6)

Věrný služebník koná dílo svého Pána. Vnímá důležitost své práce a ví, že má k církvi i ke světu podobný vztah jako Kristus. Neúnavně se snaží vést hříšníky k ušlechtilějšímu a lepšímu životu, aby mohli získat odměnu, která čeká na vítěze. Jeho úst se dotkl žhavý uhlík z oltáře a vyvyšuje Ježíše jako jedinou naději hříšníků. Kdo ho uslyší, pozná, že prostřednictvím upřímné a účinné modlitby udržuje živý vztah s Bo-

hem. Spočinul na něm Duch svatý, v jeho nitru hoří životodárný nebeský oheň a duchovní věci je schopen posuzovat duchovně. Dostal sílu bořit satanovy hradby. Když hovoří o Boží lásce, lidé jsou hluboce dojati, takže mnozí se ptají: „Co mám dělat, abych měl podíl na věčném životě?“ (L 18,18)

„A proto, když nám byla z Božího slitování svěřena tato služba, nepodáváme se skleslosti. Nepotřebujeme skrývat nic nečestného, nepočínáme si lstivě ani nefalšujeme slovo Boží, nýbrž činíme pravdu zjevnou a tak se před tváří Boží doporučujeme svědomí všech lidí. Je-li přesto naše evangelium zahaleno, je zahaleno těm, kteří spějí k záhubě. Bůh tohoto světa oslepil jejich nevěřící mysl, aby jim nevzešlo světlo evangelia slávy Kristovy, slávy toho, který je obrazem Božím. Vždyť nezvěstujeme sami sebe, nýbrž Krista Ježíše jako Pána, a sebe jen jako vaše služebníky pro Ježíše. Neboť Bůh, který řekl ‚ze tmy ať zazáří světlo‘, osvětlil naše srdce, aby nám dal poznat světlo své slávy ve tváři Kristově.“ (2 K 4,1-6)

Tak apoštol oslavil Boží milost a slitování, které se projeví v tom, že byl jako Kristův služebník pověřen svatým úkolem. Ve své nekonečné milosti podpíral Bůh Pavla i jeho bratry v nesnázích, protivenství a nebezpečí. Svou víru a své učení se nesnažili přizpůsobit přáním svých posluchačů; ani se nesnažili učinit své učení přitažlivější tím, že by jim zatajovali pravdy nezbytné pro jejich spasení. Vysvětlovali jim

je prostě a jasně a modlili se za ně, aby uvěřili a obrátili se. Upřímně se snažili uvést svůj život do souladu se svým učením, aby poselství, které zvěstovali, promlouvalo ke svědomí každého člověka.

„Tento poklad máme však v hliněných nádobách,“ pokračuje apoštol, „aby bylo patrné, že tato nesmírná moc je Boží a není z nás.“ (2 K 4,7) Bůh mohl ke zvěstování pravdy použít nevinné anděly, ale to nebylo v jeho plánu. Za nástroje, které mají splnit jeho záměry, si volí nedokonalé lidské bytosti. Drahocenný poklad je vložen do hliněných nádob. Boží požehnání mají světu zprostředkovat lidé. Skrze ně má Boží sláva prozářit temnotu hříchu. Mají hledat chudé a hříšné, s láskou jim sloužit a přivádět je ke kříži. A za všechny své činy mají vzdávat slávu, čest a chválu nejvyššímu Bohu, který vládne nad celou zemí.

HRDINA KŘÍŽE

Na základě svých vlastních zkušeností poukazoval Pavel na to, že se nerozhodl sloužit Kristu ze sobeckých pohnutek. Vždyť jeho život byl plný zkoušek a pokušení. Ve svém dopise uvádí: „Na všech stranách jsme tísnění, ale nejsme zahnáni do úzkých; jsme bezradní, ale nejsme v koncích; jsme pronásledováni, ale nejsme opuštěni; jsme sráženi k zemi, ale nejsme poraženi. Stále nosíme na sobě znamení Ježíšovy smrti, aby i život Ježíšův byl na nás zjeven.“ (2 K 4,8-10)

Pavel připomněl svým bratřím, že jako Kristovi poslové se on a jeho spolupracovníci neustále nacházejí v nebezpečí. Těžkosti, které musejí snášet, vyčerpávají jejich síly. Píše: „Vždyť my, pokud žijeme, jsme pro Ježíše stále vydáváni na smrt, aby byl na našem smrtelném těle zjeven i Ježíšův život. A tak na nás koná své dílo smrt, na vás však život.“ (2 K 4,11.12) Když Kristovi služebníci procházeli tělesným utrpením, když snášeli bídu a tvrdě pracovali, brali na sebe podobu Ježíšovy smrti. Ale to, co jim působilo smrt, přinášelo Korintským duchovní život a zdraví. Vírou v pravdu získávali tito křesťané podíl na věčném životě. Proto měli být Ježíšovi následovníci obezřetní, aby svou nedbalostí a vzpurností práci Božích služebníků neztěžovali a nepřipravovali jim ještě více zkoušek.

Dále Pavel píše: „Máme ducha víry, o níž je psáno: ‚Uvěřil jsem, a proto jsem také promluvil‘ – i my věříme, a proto také mluvíme.“ (2 K 4,13) Apoštol si byl naprosto jistý, že pravda, která mu byla svěřena, odpovídá skutečnosti. Proto ho také nic nemohlo přimět k překrucování Božích slova nebo ke skrývání jeho nejhlubšího přesvědčení. Odmítal se přizpůsobit světským názorům kvůli tomu, aby získal bohatství, uznání nebo požitky. I když mu pro víru, kterou zvěstoval Korintským, neustále hrozila mučednická smrt, nenechal se zastrašit. Věděl totiž, že ten, který zemřel a opět vstal z mrtvých, vzkřísí i jeho, vyvede ho z hrobu a představitel Otci.

„To všechno je kvůli vám, aby se milost ve mnohých hojně rozmáhala a tak přibývalo i díky k slávě Boží.“ (2 K 4,15) Apoštolové nekázali evangelium, aby oslavili sami sebe. Zasvětili své životy Božímu dílu v naději, že tím zachrání lidi. A právě díky této naději neochabovali ve svém úsilí, ani když jim hrozilo nebezpečí nebo když trpěli.

Pavel prohlásil: „A proto neklesáme na mysl: i když navenek hyne-me, vnitřně se den ze dne obnovujeme.“ (2 K 4,16) Pavel věděl, jakou moc má nepřítel. Přestože mu však ubývalo tělesných sil, dál věrně a vytrvale zvěstoval Kristovo evangelium. Oblečen v plnou Boží zbroj, pokračoval tento hrdina kříže v boji. Radost v jeho hlase svědčila o jeho úspěchu. S pohledem upřeným na odměnu, která čeká na věrné, vítězoslavně zvolal: „Toto krátké a lehké soužení působí přenesmírnou váhu věčné slávy nám, kteří nehledíme k viditelnému, nýbrž k neviditelnému. Viditelné je dočasné, neviditelné však věčné.“ (2 K 4,17.18)

KRISTOVA LÁSKA

Naléhavě a dojemně vyzývá apoštol korintské křesťany, aby se znovu zamysleli nad nedostižnou láskou svého Spasitele. Píše jim: „Znáte přece štědrost našeho Pána Ježíše Krista: byl bohatý, ale pro vás se stal chudým, abyste vy jeho chudobou zbohatli.“ (2 K 8,9) Víte, z jakých výšin k nám sestoupil a jak hluboce se pokoril. Když už vstoupil na cestu se-

bezapření a oběti, nevzdal se, dokud nepoložil svůj život. Dokud od trůnu nedošel ke kříži, nenašel klid.

Pavel jim dopodrobna vysvětlil, co pro ně Ježíš udělal. Chtěl, aby každý, kdo bude jeho dopis číst, plně pochopil obdivuhodnou Spasitelovu laskavost. Ukázal jim, jaký byl Kristus, když byl roven Bohu a když spolu s ním přijímal pocty andělů. Pak jim vylíčil jeho cestu až po nejhlubší a nejpotupnější pokoření. Apoštol byl přesvědčen, že kdyby jim dokázal objasnit, jak úžasnou obětí Vládce nebes přinesl, vymizelo by z jejich životů veškeré sobectví. Vyprávěl jim, jak Boží Syn odložil svou slávu, dobrovolně na sebe vzal lidskou přirozenost a pak se ponížil jako služebník. „V poslušnosti podstoupil i smrt, a to smrt na kříži“ (Fp 2,8), aby pozvedl hříšné lidstvo, které propadlo zkáze, naplnil ho nadějí a radostí a daroval mu nebe.

Budeme-li zkoumat Boží povahu ve světle kříže, spatříme milost, laskavost a ochotu odpouštět spojenou s nestranností a spravedlností. Na trůnu uvidíme Ježíše, který na nohou, rukou a v boku nese znamení utrpení, jímž prošel, aby usmířil člověka s Bohem. Uvidíme Otce, který je věčný a přebývá v nepřístupném světle, ale přesto nás skrze zásluhy svého Syna přijímá. Mrak odvety, který hrozil jen bídou a zoufalstvím, se rozplynul ve světle vyzařujícím z kříže a odhalil slova napsaná Boží rukou: Žij, hříšníku, žij! Všichni, kdo litujete svých hříchů a věříte, žijte! Zaplatil jsem za vás výkupné.

Budeme-li uvažovat o Kristu, poznáme nekonečnou lásku. Jestliže budeme o této lásce hovořit, nebudou nám stačit slova. Když přemýšlíme o Ježíšově životě na zemi, o tom, jak se pro nás obětoval, o jeho službě v nebi, kde je naším Přímluvcem, a o příbytcích, které připravuje pro ty, kdo ho milují, pak můžeme v obdivu nad nekonečnou hloubkou Kristovy lásky zvolat: „V tom je láska: ne že my jsme si zamilovali Boha, ale

že on si zamiloval nás a poslal svého Syna jako oběť smíření za naše hříchy.“ (1 J 4,10) „Hledte, jak velikou lásku nám Otec daroval: byli jsme nazváni dětmi Božími.“ (1 J 3,1)

Tato láska hoří jako posvátný oheň v nitru každého pravého učedníka. Boží láska se zjevila v Kristu na této zemi. A právě zde se má odrážet v bezúhonných životech Božích dětí. Tak budou hříšníci přiváděni ke kříži, aby spatřili Božího beránka.

32

ŠTĚDRÁ CÍRKEV

Štědlost je jednou z důležitých vlastností každého opravdového křesťana.

Ve svém prvním dopise korintskému sboru poučuje Pavel věřící o všeobecných zásadách týkajících se podpory Božího díla na zemi. Když píše o svém působení mezi nimi, ptá se jich:

„Který voják slouží za vlastní peníze? Kdo vysadí vinici a nejí, co urodila? Kdo pase stádo a neživí se mlékem toho stáda? Jsou to snad jen mé lidské úvahy? Neříká to sám zákon? V Mojžíšově zákoně je přece psáno: ‚Nedáš náhubek dobytčeti, když mlátí obilí‘. Má tu Bůh na mysli dobytek? Není to řečeno spíše pro nás? Ano, pro nás to bylo napsáno, neboť ten, kdo orá a kdo mlátí, má pracovat s nadějí, že dostane svůj podíl.

Když jsme vám zaseli duchovní setbu,“ ptá se dále apoštol, „bylo by to mnoho, kdybychom sklízeli vaši pozemskou úrodu? Mají-li na vás právo jiní, proč ne tím spíše my? Přesto jsme tohoto práva nepoužili, raději snášíme nedostatek, jen abychom nekladli žádnou překážku do cesty Kristovu evangelium. Což nevíte, že ti, kteří slouží ve svatyni, dostávají ze svatyně jídlo, a ti, kteří

přísluhují při oltáři, mají podíl na obětech? Tak i Pán ustanovil, aby ti, kteří zvěstují evangelium, měli z evangelia obživu.“ (1 K 9,7-14)

DESÁTKY A DARY

Apoštol zde hovoří o Božím plánu pro zajištění obživy kněží, kteří sloužili v chrámu. Všichni, kdo byli odděleni k tomuto svatému úřadu, byli podporováni svými bratry, jimž zprostředkovávali duchovní požehnání. „Levitě, pověření kněžskou službou, mají podle zákona příkaz brát desátky od Božího lidu.“ (Žd 7,5) Bůh vyvolil kmen Léviho, aby vykonával posvátné obřady spojené s chrámem a kněžstvím. O knězi bylo řečeno: „Vždyť si jej vyvolil Hospodin, tvůj Bůh,... aby... stál... ve službě ve jménu Hospodinově.“ (Dt 18,5) Jedna desetina všech výnosů patřila Bohu; zadržování desátek bylo pokládáno za okrádání Boha.

Právě toto nařízení pro podporu kněžského úřadu měl Pavel na mysli, když řekl: „Tak i Pán ustanovil, aby ti, kteří zvěstují evangelium, měli

z evangelia obživy.“ (1 K 9,14) Později ještě napsal Timoteovi: „Dělník si zaslouží svou mzdu.“ (1 Tm 5,18)

Odvádění desátků však byla pouze jedna část Božího plánu pro zajišťování obživy Božích služebníků. Kromě toho Bůh ustanovil četné dary a oběti. Židé byli vedeni nejen ke štědrému přispívání na Boží dílo, ale také k uspokojování potřeb chudých. Při zvláštních příležitostech přinášeli dobrovolné oběti. V době žní a vinobraní byly první polní plodiny – obilí, víno a olej – zasvěceny Bohu jako oběť pozdvihování. Paběrky a plodiny na okrajích polí se ponechávaly pro chudé. První výtěžek vlny při stříhání ovcí a první obilí při mlácení pšenice byly odděleny pro Boha. Podobně tomu bylo i se všemi prvorozenými zvířaty. Také prvorozeného syna bylo třeba vyplatit. Prvotiny se předkládaly Bohu ve svatyni a potom se přidělovaly kněžím.

Tímto systémem obětí a darů chtěl Bůh Izraelce poučit, že mu ve všem náleží první místo. Neustále jim připomínal, že je vlastníkem jejich polí, dobytka i drůbeže; že jim sesílá sluneční svit i déšť, který dává úrodě vzrůst a dozrát. Všechno, co jim patří, je ve skutečnosti jeho; oni jsou jen správci jeho majetku.

PODPORA BOŽÍHO DÍLA

Božím záměrem není, aby křesťané, kteří mají mnohem větší výsady než Židé, přispívali méně než tento národ. Spasitel prohlásil: „Komu bylo mnoho dáno, od toho se mnoho očekává.“ (L 12,48) Štědrost požadovaná

od Židů přinášela užitek především jejich vlastnímu národu; dnes však Boží dílo zahrnuje celou zemi. Kristus vložil poklady evangelia do rukou svých následovníků a pověřil je odpovědností za zvěstování radostné zprávy o spasení celému světu. Naše povinnosti jsou nepochybně mnohem větší, než byly povinnosti starého Izraele.

Čím více se bude Boží dílo rozrůstat, tím častěji se bude ozývat volání o pomoc. Aby tyto prosby mohly být vyslyšeny, měli by se křesťané řídit příkazem: „Přinášejte do mých skladů úplné desátky. Až bude ta potrava v mém domě, pak to se mnou zkuste.“ (Mal 3,10). Kdyby všichni, kdo vyznávají Krista, věrně přinášeli Bohu své desátky a oběti, jeho pokladnice by byla plná. Finanční prostředky na šíření evangelia by se pak nemusely obstarávat pořádáním výstav, loterií nebo jiných zábavních akcí.

Lidé jsou v pokušení používat své prostředky ke svému vlastnímu potěšení, k uspokojování svých chutí, ke zdobení šperky nebo zkrášlování svých domovů. Za takové věci jsou mnozí členové církve ochotni utratit velké, nebo dokonce přemrštěné částky. Když jsou však vyzváni, aby něčím přispěli do Boží pokladny, a tak podpořili šíření Božího díla na zemi, váhají. Mají-li pocit, že jim nic jiného nezbyvá, věnují možná mnohem menší částku, než jakou často vydávají za zbytečné požitky. Tím neprojevují skutečnou lásku ke Kristově službě ani upřímný zájem

o spasení lidí. Pak není divu, že jejich křesťanský život chřadne a umírá.

Lidé, kteří hoří láskou ke Kristu, budou považovat nejen za svou povinnost, ale za radost, pokud budou moci přispět na rozvoj toho nejdůležitějšího a nejsvětějšího díla, které kdy bylo člověku svěřeno – na představení bohatství dobroty, milosti a pravdy celému světu.

Chamtivost vede lidi k tomu, že si pro uspokojování svých sobeckých přání ponechávají prostředky, které právem náleží Bohu. Takový postoj je dnes Bohu stejně odporný, jako když skrze svého proroka přísně káral svůj lid: „Smí člověk okrádat Boha? Vy mě okrádáte. Ptáte se: Jak tě okrádáme?“ Na desátcích a na obětech pozdvihování. Jste stíženi kletbou proto, že mě okrádáte, celý ten pronárod!“ (Mal 3,8.9)

Štědrost je vlastnost, která vládne v nebi. Nejvýrazněji se projevila v Kristově oběti na kříži. Kvůli nám obětoval Otec svého jednorozenného Syna; Kristus se zase vzdal všeho, co měl, a pak obětoval sám sebe, aby člověk mohl být spasen. Golgotský kříž by měl být pro každého Kristova následovníka výzvou k sebeobětování. V něm nacházíme vysvětlení zásady ochotně a stále znovu dávat. „Kdo říká, že v něm zůstává, musí žít tak, jak žil on.“ (1 J 2,6)

Sobectví je naproti tomu satanova vlastnost. Zásada, která se projevuje v životě světsky smýšlejících lidí, je brát a zase jen brát. Doufají, že takto si zajistí štěstí a pohodlí, ale ovocem, které sklízí, je bída a smrt.

Dokud Bůh nepřestane žehnat svým dětem, bude jejich povinností vracet mu podíl, který požaduje. Neměly by však Bohu dávat jen to, co mu patří. Svou vděčnost by mu měly vyjadřovat také přinášením dobrovolných příspěvků do jeho pokladny. S radostí by měly svému Stvořiteli věnovat prvotiny svých bohatých příjmů – to nejlepší ze svého majetku a také nejlepší a nejsvětější službu. Tak získají hojnost požehnání. Sám Bůh způsobí, že se budou podobat zavlažované zahradě, které nikdy nechybí voda. Až pak bude sklizena poslední veliká úroda, snopy, které budou moci přinést svému Pánu, budou odměnou za nesobecké využívání darů, které jim byly svěřeny.

PROSTŘEDKY PRO KAZATELE

Bohem vyvolení poslové, kteří pracují s plným nasazením, by nikdy neměli být nuceni sloužit za vlastní peníze, bez ochotné a vydatné podpory svých bratrů. Členové církve jsou povinni být štedří k těm, kdo se vzdali svého světského zaměstnání, aby se plně věnovali službě Bohu. Pokud se Božím služebníkům dostává povzbuzení, Boží dílo rychle roste. Jestliže jim však lidé ve svém sobectví upírají podporu, která jim právem náleží, jejich ruce ztrácejí sílu a často nemohou být zdaleka tak užiteční, jak by bylo třeba.

Bůh nemůže mít žádné zalíbení v těch, kdo o sobě tvrdí, že jsou jeho následovníci, ale přitom dopouštějí,

aby posvěceným pracovníkům, kteří pilně slouží Bohu, chyběly věci nezbytné k životu. Takoví sobečtí lidé se jednou budou muset zodpovídat nejen z toho, že zneužili peníze svého Pána, ale také ze starostí a zármutku, které svým jednáním způsobili věrným Božím služebníkům. Ti, kdo jsou povoláni do služby Bohu a všeho se vzdají, aby splnili svou povinnost a pracovali pro Boží dílo, by měli být za své obětavé úsilí odměňováni tak, aby mohli sobě i své rodině zajistit dostatečné živobytí.

V různých oborech světské činnosti, ať už jde o duševní, nebo tělesnou práci, mohou spolehliví pracovníci získat slušný plat. Není snad šíření pravdy a přivádění lidí ke Kristu důležitější než jakákoli jiná běžná činnost? A nemají tedy ti, kdo věrně vykonávají tuto práci, spravedlivý nárok na vydatnou odměnu? Tím, jak si ceníme práce pro naše mravní a tělesné blaho, dáváme najevo, jak si vážíme nebeských věcí v porovnání s pozemskými.

Aby byly v pokladně k dispozici prostředky na živobytí kazatelů a aby bylo možné vyhovět prosbám o pomoc přicházejícím z misijních polí, je nutné, aby Boží lid dával štědrě a s radostí. Kazatelé mají svou povinnost upozorňovat církev na potřeby Božího díla a vychovávat věřící ke štědrosti. Pokud toto zanedbávají a sbory přestanou na potřeby druhých přispívat, pak nejenže tím trpí Boží dílo, ale věřící se také připravují o požehnání, které by měli dostat.

„RADOSTNÉHO DÁRCE MILUJE BŮH“

Dokonce i ti nejchudší by měli přinášet Bohu své oběti. I oni budou mít podíl na Kristově milosti, jestliže zapřou sami sebe, aby pomohli těm, jejichž nouze je ještě větší než jejich vlastní. Dar chudého člověka, ovoce jeho sebezapření, stoupá k Bohu jako libá vůně kadidla. Každé sebeobětování utvrzuje dárce v jeho laskavosti a upevňuje jeho vztah k Ježíši, který byl bohatý, ale pro nás se stal chudým, abychom jeho chudobou zbohatli.

Chudá vdova vhodila do pokladnice celý svůj majetek – dvě drobné mince. Její čin byl zaznamenán pro povzbuzení těch, kdo bojují s chudobou, ale i přesto touží svými dary přispět na Boží dílo. Kristus na tuto ženu, která dala „všechno, z čeho měla být živa“ (Mk 12,44), upozornil své učedníky. Její oběti si cenil více než velkých darů těch, jejichž almužny nevyžadovaly žádné sebezapření. Dávali jen malou část ze svého přebytku. Aby však vdova mohla přinést své dvě mince, zřekla se i toho, co nutně potřebovala ke svému životu, a důvěřovala Bohu, že jí zítra dá všechno, bez čeho se neobejde. Spasitel o ní řekl: „Amen, pravím vám, tato chudá vdova dala víc než všichni ostatní, kteří dávali do pokladnice.“ (Mk 12,43) Tím nás poučil, že hodnotu daru nelze posuzovat podle částky, ale podle finančních možností dárce a jeho pohnutek.

Když apoštol Pavel sloužil věřícím, neúnavně se snažil probudit

v nově obrácených křesťanech touhu dělat pro Boží dílo velké věci. Často je povzbuzoval ke štědrosti. Když hovořil se staršími sboru v Efezu o svém někdejší působení mezi nimi, řekl: „Tím vším jsem vám ukázal, že máme takto pracovat, pomáhat slabým a mít na paměti slova Pána Ježíše, který řekl: ‚Blaze tomu, kdo dává, ne tomu, kdo bere.‘“ (Sk 20,35) Korintským zase napsal: „Vždyť kdo skoupě rozsévá, bude také skoupě sklízet, a kdo štědře rozsévá, bude také štědře sklízet. Každý ať dává podle toho, jak se ve svém srdci předem rozhodl, ne s nechutí ani z donucení; vždyť ‚radostného dárce miluje Bůh.‘“ (2 K 9,6.7)

Téměř všichni věřící v Makedonii byli chudí na pozemské statky, ale hluboce milovali Boha a jeho pravdu a s radostí přispívali na dílo evangelia. Když se ve sborech, které vznikly z bývalých pohanů, prováděly všeobecné sbírky určené pro potřeby chudých věřících Židů, štědrost obrácených makedonských křesťanů byla příkladem pro ostatní sbory. Ve svém dopise upozorňuje apoštol korintské věřící na to, „jakou milost dal Bůh církvím v Makedonii. Tak se osvědčily v mnohém soužení, že z jejich nesmírné radosti a veliké chudoby vzešla jejich bohatá štědrost... Dobrovolně dávali podle své největší možnosti, ano i nad možnost; s velkou naléhavostí nás prosili, aby se směli účastnit této pomoci pro bratry v Judsku.“ (2 K 8,1-4)

Makedonští věřící byli obětaví, protože se cele odevzdali Bohu. Pod

vlivem Ducha svatého „dali sami sebe předně Pánu“ (2 K 8,5) a pak byli ochotni štědře přispívat ze svých prostředků na dílo evangelia. Nebylo třeba je k dávání nutit. Když si mohli odepřít některé nezbytné věci, aby pomohli druhým v nouzi, radovali se a považovali to spíše za svou přednost. Apoštol je odmítal, ale oni na něj naléhali, aby jejich dar přijal. Byli upřímní a poctiví a milovali své bratry, a proto rádi zapírali sami sebe a prokazovali druhým mnoho laskavosti.

Když Pavel vyslal Tita do Korintu, aby posílil tamější věřící, přikázal mu, aby vedl tento sbor k milosrdenství a štědrosti. Ve svém dopise pak také sám věřící vyzval: „Jako jste ve všem bohatí, ve víře, v slovu, v poznání, v horlivosti i v lásce, kterou máte k nám, buďte bohatí i v tomto díle milosti.“ „Odkud vyšla ochota k pomoci, tam ať se pomoc také uskuteční. Každý ať dá podle toho, co má; vždyť je-li zde tato ochota, pak je dar před Bohem cenný podle toho, co kdo má, ne podle toho, co nemá.“ „Bůh má moc zahrnout vás všemi dary své milosti, abyste vždycky měli dostatek všeho, co potřebujete, a ještě vám přebývalo pro každé dobré dílo... Vším způsobem budete obohacováni, abyste mohli být velkoryse štědrí; tak povzbudíme mnohé, aby vzdávali díky Bohu.“ (2 K 8,7.11.12; 9,8-11)

Nesobecká štědrost naplňovala ranou církev velikou radostí; věřící totiž věděli, že svým úsilím přispívají ke zvěstování evangelia lidem,

kterí dosud žijí ve tmě. Jejich obětavost svědčila o tom, že Boží milost nepřijali nadarmo. Takovou štědrost mohli projevovat jediné díky posvěcení Duchem svatým. Pro věřící i nevěřící to byl zázrak Boží milosti.

Duchovní bohatství úzce souvisí s křesťanskou štědrostí. Kristovi následovníci by se měli radovat, že mohou svými životy zjevovat laskavost svého Vykupitele, a měli by to považovat za svou výsadu. Když dávají Pánu, platí pro ně zaslíbení, že již teď si ukládají poklad v nebi. Člověk může zabezpečit svůj majetek jediné tím, že jej vloží do rukou, které nesou stopy po ukřižování. Chce-li si užít svého jmění, ať ho použije pro dobro chudých a trpících. Pokud chce své vlastnictví rozmnožit, měl by dbát na Boží nařízení: „Cti Hospodina ze svého majetku i prvotinami z celé své úrody! Bohatě se naplní tvé

sýpky, moštěm budou přetékat tvé kádě.“ (Př 3,9.10) Jestliže se někdo snaží využít svůj majetek jen pro své sobecké cíle, utrpí věčné ztráty. Ale v okamžiku, kdy dá svůj poklad k dispozici Bohu, vloží na něj Bůh svůj podpis a opatří ho pečeti nepomíjitelnosti.

Bůh říká: „Blaze vám, kteří budete osévat zemi všude zavlažovanou.“ (Iz 32,20) Neustálé rozdávání Božích darů, ať už přispíváme na Boží dílo, nebo naplňujeme potřeby lidí, nevede k chudobě. „Někdo rozdává a přibývá mu stále, kdežto ten, kdo je skoupý, mívá nedostatek.“ (Př 11,24) Rozséváč rozmnožuje své obilí tím, že je rozhazuje. Tak je to i s těmi, kdo věrně rozdělují Boží dary. Rozdáváním rozmnožují svá požehnání. Bůh nám dal zaslíbení: „Dávejte, a bude vám dáno; dobrá míra, natlačená, natřesená, vrchovatá vám bude dána do klína.“ (L 6,38)

PRÁCE V NESNADNÝCH PODMÍNKÁCH

*Apoštol Pavel se při kázání evangelia nevyhýbal tělesné práci.
Věděl totiž, že zručnost a píle přispívají k duchovnímu růstu.*

Pavel pečlivě dbal na to, aby byli všichni, kdo se obrátili díky jeho úsilí, seznámeni s jasným učením Písma o finanční podpoře Božího díla. Také on zastával názor, že jako služebník evangelia není povinen „vydělávat si na živobytí“ (1 K 9,6) ve světském zaměstnání. Přesto si během svého působení ve velkých centrech civilizace občas vydělával na obživu svým řemeslem.

Židé nepohlíželi na tělesnou práci jako na něco neobvyklého nebo ponižujícího. Mojžíš jim přikázal, aby vychovávali své děti k pracovitosti. Pokládalo se za hřích, jestliže někdo nechal mladé lidi dospívat, aniž by byli vedeni k tělesné práci. I když se mělo dítě připravovat na duchovní povolání, znalost praktického života se považovala za naprosto nezbytnou. Každý mladý člověk se musel vyučit nějakému řemeslu bez ohledu na to, zda pocházel z bohaté nebo chudé rodiny. Jestliže byli rodiče nedbalí a nezajistili svým

dětem takové vzdělání, byli považováni za neposlušné Božích nařízení. Podle tohoto zvyku se také Pavel již v mládí naučil vyrábět stany.

PAVEL JAKO SAMOŽIVITEL

Dříve než se Pavel stal Ježíšovým učedníkem, zastával vysoké postavení a nemusel si na svou obživu vydělávat tělesnou prací. Později však vydal všechny své prostředky na podporu Božího díla, a proto se čas od času vracel ke svému řemeslu, aby měl z čeho žít. Dělal to zejména na místech, kde mohly být jeho pohnutky špatně pochopeny.

V Písmu čteme, že poprvé si Pavel vydělával na živobytí svými rukama, když kázal Boží slovo v Tesalonice. Ve svém dopise tamějšímu sboru připomněl věřícím, že jako Kristův posel mohl „dát najevo svou důležitost“, a dodal: „Jistě si, bratří, vzpomínáte na naše úsilí a námahu, jak jsme ve dne v noci pracovali, abychom

nikomu z vás nebyli na obtíž, když jsme vám přinesli Boží evangelium.“ (1 Te 2,7.9) Ve druhém dopise tomtu sboru pak znovu prohlásil, že ani on, ani jeho spolupracovníci „nikoho nevyjídali“, když působili mezi nimi. „Ve dne v noci jsme... pracovali“, píše Pavel, „abychom nikomu z vás nebyli na obtíž. Ne že bychom k tomu neměli právo, ale chtěli jsme vám sami sebe dát za příklad, abyste se jím řídili.“ (2 Te 3,8.9)

V Tesalonice se Pavel setkal s lidmi, kteří odmítali fyzicky pracovat. Později o nich napsal: „Někteří mezi vámi vedou zahálčivý život, pořádně nepracují a pletou se do věcí, do kterých jim nic není. Takovým příkazujeme a vybízíme je ve jménu Pána Ježíše Krista, aby žili řádně a živili se vlastní prací.“ Když apoštol působil v Tesalonice, pečlivě dbal na to, aby byl pro tyto lidi dobrým příkladem. „Když jsme u vás byli“, píše Pavel, „přikazovali jsme vám: Kdo nechce pracovat, ať nejí!“ (2 Te 3,11.12.10)

V každé době se satan snažil mařit úsilí Božích služebníků tím, že vnášel do církve ducha fanatismu. Dělal to ve dnech apoštola Pavla a také v pozdějších staletích, například v době reformace. Viklef, Luther a mnozí další, jejichž vliv a víra přinesly světu požehnání, čelili nástrahám, jimiž se nepřítel snažil zfanatizovat příliš horlivé, nevyrovnané a neposvěcené lidi. Ti, kdo se nechali svést, učili, že pokud člověk dosáhne pravé svatosti, povznese svou mysl nad všechny světské myšlenky, takže se vzdá veš-

keré práce. Jiní zaujímali výstřední postoje k některým biblickým textům a tvrdili, že pracovat je hřích. Křesťané podle nich neměli myslet na časné blaho pro sebe ani pro své rodiny, ale měli celý svůj život zasvětit jen duchovním věcem. Učení a příklad apoštola Pavla dokazují, že takové přemrštěné názory nejsou správné.

Pokud šlo o jeho obživu, nebyl Pavel ani v Tesalonice zcela odkázán jen na to, co si sám vydělal. Když později vzpomínal na své zážitky v tomto městě, v dopise Filipským vyjádřil vděčnost za dary, které od nich tehdy dostal: „Vždyť i do Tesaloniky víc než jednou jste mi poslali na mé potřeby.“ (Fp 4,16) Přestože tuto pomoc přijal, usilovně se snažil, aby byl svou pílí příkladem pro Tesalonické, aby ho nikdo nemohl právem obvinít z chamtivosti. Také chtěl svým jednáním napomenout ty, kdo zastávali fanatické názory na tělesnou práci.

Když Pavel poprvé navštívil Korint, octl se mezi lidmi, kteří nedůvěřovali pohnutkám cizích lidí. Řekové žijící na pobřeží byli čilými obchodníky. Tak dlouho se zdomakovali v tvrdých obchodních praktikách, až dospěli k závěru, že kdo má vysoké zisky, je zbožný. Domnívali se, že vydělávat peníze je chvályhodné bez ohledu na to, zda je člověk získává poctivě nebo podvodem. Pavel jejich povahové vlastnosti znal a nechtěl, aby měli důvod o něm říkat, že jim káže evangelium proto, aby se obohatil.

*V každé době se satan snažil
mařit úsilí Božích služebníků
tím, že vnášel do církve ducha
fanatismu.*

Mohl korintské věřící právem žádat o podporu, ale ochotně se svého nároku vzdal. Nechtěl, aby nespravedlivé podezření, že hlásá evangelium ze zistných důvodů, ohrozilo užitečnost a úspěšnost jeho kazatelské práce. Snažil se vyhýbat všemu, co mohlo vést k nedorozumění, aby jeho poselství neztratilo svou působivost.

Krátce po svém příjezdu do Korintu se Pavel „setkal s jedním Židem, který se jmenoval Akvila a pocházel z Pontu. Nedávno přišel se svou manželkou Priscillou z Itálie.“ „Měli stejné řemeslo“ jako apoštol. Akvila a Priscilla byli vyhoštěni výnosem císaře Klaudia, podle něhož museli všichni Židé opustit Řím. Přišli tedy do Korintu a začali zde pracovat jako výrobci stanů. Pavel se na ně vyptával a dozvěděl se, že se bojí Boha a snaží se vyhýbat špatným vlivům, jimiž jsou tu obklopeni. Proto „zůstal u nich a pracoval s nimi... Každou sobotu mluvil v synagóze a snažil se získat židy i pohany“. (Sk 18,2-4)

Později se k Pavlovi v Korintu připojili ještě Silas a Timoteus. Tito bratři s sebou přinesli peníze, které na podporu Božího díla věnovaly sbory v Makedonii.

Ve svém druhém dopise věřícím v Korintě, který napsal poté, co tam

založil velký sbor, vzpomíná Pavel na svůj život u nich. Ptá se jich: „Nebo jsem se snad dopustil hříchu, když jsem sám sebe ponižoval, abyste vy byli vyvýšeni, že jsem vám totiž evangelium zvěstoval zadarmo? Jiné církve jsem okrádal, když jsem od nich přijímal podporu, abych mohl sloužit vám. Když jsem byl u vás a měl jsem nedostatek, nikomu jsem nebyl na obtíž, neboť čeho se mi nedostávalo, doplnili bratři, kteří přišli z Makedonie. Ve všem jsem jednal a budu jednat tak, abych pro vás nebyl břemenem. Jakože je při mně pravda Kristova, tato moje chloubka nebude v achajských končinách umlčena!“ (2 K 11,7-10)

Pavel vysvětluje, proč se takto v Korintě choval. Nechtěl „dát příležitost“ těm, kdo by mu byli rádi něco vytkli (2 K 11,12). Vyráběl tedy stany a přitom věrně hlásal evangelium. Sám o své práci říká: „Znaky mého apoštolství se mezi vámi projeví s přesvědčivou vytrvalostí, v znameních, divích a mocných činech.“ A dodává: „V čem jste byli zkráceni ve srovnání s ostatními církvemi? Snad v tom, že jsem se vám nestal břemenem? Promiňte mi tuto krivdu! Jsem teď potřeť připraven jít k vám – a zase vám nebudu břemenem! Nestojím o váš majetek, nýbrž o vás... Já velmi rád vynaložím všechno, ano vydám i sám sebe pro vaše duše.“ (2 K 12,12-15)

Během dlouhého období své služby v Efezu a jeho širokém okolí, kde tři roky pilně a neúnavně hlásal evangelium, se Pavel opět živil svým

řemeslem. V Efezu stejně jako v Korintě ho povzbuzovala přítomnost Akvily a Priscilly, kteří ho na konci jeho druhé misijní cesty doprovázeli při návratu do Asie.

Někteří měli námitky proti tomu, že apoštol pracuje vlastníma rukama. Tvrdili, že se to neslučuje se službou kazatele. Proč by měl Pavel, jeden z nejváženějších kazatelů, spojovat tělesnou práci se zvěstováním slova? Nezaslouží si snad pracovník svou mzdu? Proč by měl mařit čas vyráběním stanů, když by jej s největší pravděpodobností mohl využít mnohem lépe?

Takto strávený čas však Pavel nepovažoval za ztracený. Když pracoval s Akvilou, stále žil v úzkém spojení se svým velkým Učitelem a při každé příležitosti svědčil o Spasiteli a poskytoval pomoc těm, kdo ji potřebovali. Nepřestával toužit po duchovním poznání. Poučoval své spolupracovníky o duchovních věcech a také jeho píle a pečlivost byla pro ně příkladem. Ve svém řemesle byl hbitý, zručný a pracovitý. Kromě toho byl „vroucím ducha“ a sloužil Pánu (Ř 12,11). Když pracoval ve svém oboru, přicházel do styku se společenskou vrstvou lidí, které by jinak nemohl oslovit. Ukázal svým společníkům, že i dovednost v běžných činnostech je dar od Boha, protože Bůh dává nejen samotný dar, ale také moudrost, jak jej správně použít. Učil, že Boha bychom měli uctívat i svou každodenní prací. Jeho mozolnaté ruce nebyly na újmu dojemným proslovům, s ni-

miž se obracel na lidi jako křesťanský kazatel.

Někdy Pavel pracoval ve dne i v noci nejen proto, aby si vydělal na živobytí, ale také aby mohl podpořit své společníky. O svůj výdělek se dělil s Lukášem a pomáhal i Timoteovi. Občas dokonce trpěl hladem, aby zmírnil nouzi druhých. Vedl nesobecký život. Když se ke konci své služby loučil v Milétu se staršími efezského sboru, mohl při svém projevu pozvednout své upracované ruce a říct: „Od nikoho jsem nežádal stříbro, zlato ani oděv. Sami víte, že tyto mé ruce vydělávaly na všechno, co jsem potřeboval já i moji společníci. Tím vším jsem vám ukázal, že máme takto pracovat, pomáhat slabým a mít na paměti slova Pána Ježíše, který řekl: ‚Blaze tomu, kdo dává, ne tomu, kdo bere.‘“ (Sk 20,33-35)

Mají-li Boží služebníci pocit, že při práci na Božím díle prožívají těžkosti a bídu, měli by v duchu navštívit dílnu, kde pracoval Pavel. Přitom by si měli uvědomit, že tento Bohem vyvolený muž stříhal plátno, aby si vydělal na chléb, který si právem zasloužil již za svou apoštolskou práci.

NEBEZPEČÍ LENOSTI, POŽEHNÁNÍ PÍLE

Práce je požehnáním, nikoli prokletím. Duch lenosti ničí zbožnost a zarmucuje Božího Ducha. Stojatá voda v nás budí odpor, zatímco čistý proud šíří v zemi zdraví a radost. Pavel věděl, že všichni, kdo pohrdají tělesnou prací, brzy ztratí

svou sílu. Chtěl, aby mladí kazatelé poznali, že pokud budou pracovat vlastníma rukama, pokud budou procvičovat své svaly a šlachy, stanou se silnými. Pak budou schopni snášet námahu a nedostatek, které na ně čekají ve službě evangelia. Uvědomoval si, že i jeho učení by postrádalo životaschopnost a sílu, kdyby neposkytl všem částem svého těla dostatek pohybu.

Líní lidé se připravují o cenné zkušenosti, které člověk získává svědomitým plněním každodenních životních povinností. Je mezi námi mnoho lidí a jsou jich tisíce, kteří žijí jenom proto, aby přijímali požehnání, která jim Bůh ve své milosti uděluje. Zapomínají přinášet Pánu děkovné oběti za bohatství, které jim světil. Nedbají na to, že moudré využívání darů, které jim byly propůjčeny, nespočívá jen v jejich spotřebě, ale také v jejich rozmnožování. Kdyby pochopili, jaký úkol jim Bůh jako svým spolupracovníkům ukládá, nevyhýbali by se odpovědnosti.

Prospěšnost mladých lidí, kteří mají pocit, že je Bůh povolal ke zvěstování evangelia, závisí do značné míry na jejich přístupu k práci. Ti, které si Bůh vyvolil ke kazatelské službě, podají důkaz o svém důležitém poslání a využijí každé příležitosti k vlastnímu vzdělávání, aby se z nich stali schopní Boží spolupracovníci. Budou se snažit získat zkušenosti, z nichž by se mohli poučit, jak mají plánovat, organizovat a vykonávat svou práci. Pochopí-li posvátnost svého povolání, budou

se svou sebekázní stále více podobat svému Mistru a zjevovat jeho dobrotu, lásku a pravdu. Když pak vyjde najevo, že pilně rozmnožují dary, které jim byly svěřeny, církev by jim měla moudře pomoci.

Ne všichni, kteří se cítí být povoláni do Božího díla, by měli být utvrzováni v přesvědčení, že od církve mohou ihned očekávat nepřetržitou finanční podporu pro sebe i své rodiny. Některým hrozí nebezpečí, že se kvůli nedostatku zkušeností nechají svést lichocením a nevhodným povzbuzováním a začnou počítat s hojnou podporou, aniž by pracovali s plným nasazením. Prostředky věnované na podporu Božího díla by neměli využívat lidé, kteří se chtějí stát kazateli jenom proto, aby byli zaopatřeni, a tak uspokojili svou sobeckou touhu po pohodlném životě.

Mladí lidé toužící uplatnit své dary v díle evangelia najdou užitečné poučení v příkladu, který jim dal Pavel v Tesalonice, Korintě, Efezu a na jiných místech. I když byl obratný řečník a Bůh ho vyvolil ke zvláštnímu dílu, nikdy nepovažoval práci za něco ponižujícího a byl vždy ochoten přinášet oběti pro věc, kterou miloval. Korintským věřícím napsal: „Až do této chvíle trpíme hladem a žízni a nemáme co na sebe, jsme bití, jsme bez domova, s námahou pracujeme svýma rukama. Jsme-li tupeni, žehnáme, pronásledování neklesáme.“ (1 K 4,11.12)

Přestože byl Pavel jedním z největších učitelů lidstva, se stejnou

radostí plnil své nejvšednější i nejvznešenější povinnosti. Když to vyžadovala služba pro jeho Pána, ochotně pracoval ve svém řemesle. Byl však vždy připraven odložit světskou práci, aby se postavil nepřátelům evangelia nebo aby využil zvláštní příležitost a získal lidi pro Krista. Jeho horlivost a píle jsou napomenutím pro lenochy, kteří touží po pohodlí.

SLUŽBA LAICKÝCH ČLENŮ CÍRKVE

Svým příkladem vyvrátil Pavel názor, jehož vliv se tehdy začal v církvi šířit, že evangelium mohou úspěšně hlásat pouze ti, kdo se zcela osvobodili od nutnosti tělesně pracovat. V praktickém životě ukázal věřícím, co mohou posvěcení laičtí členové církve vykonat na místech, kde se lidé dosud neseznámili s pravdami evangelia. Jeho příklad probudil v řadě prostých pracovitých lidí touhu podpořit ze všech svých sil Boží věc a přitom si vydělávat na živobytí svou každodenní prací. Akvila a Priscilla sice nebyli povoláni k tomu, aby všechen svůj čas věnovali službě evangelia, přesto Bůh prostřednictvím těchto pokorných pracovníků důkladněji poučil Apolla o správné cestě. Pán používá k uskutečňování svých záměrů různé nástroje. Někteří zvláště nadaní lidé jsou vyvoleni, aby všechny své síly vynaložili na učení a kázání evangelia. Mnozí další jsou však povoláni, aby se významně podíleli na záchraně lidí, přestože

nikdy nebyli vysvěceni vkládáním lidských rukou.

Služebníci evangelia, kteří se živí vlastníma rukama, mají široké pole působnosti. Mnozí mohou věnovat tělesné práci jen část svého času a získávat cenné zkušenosti ve službě Bohu. Tak se z nich stanou schopní pracovníci, kteří pak mohou plnit důležité úkoly na místech, kde je jich zapotřebí.

Na obětavém Božím služebníkově, který neúnavně učí a káže Boží slovo, spočívá těžké břemeno. Nehodnotí svou práci podle počtu odpracovaných hodin. Jeho úsilí se neřídí výší výdělku a od své povinnosti se nenechá odradit nepříznivými podmínkami. Své pověření dostal od Boha; a když vykonal práci, která mu byla svěřena, očekává, že dostane svou odměnu od něj.

Boží vůle je, aby byli takoví pracovníci zbaveni zbytečných starostí a mohli bez výhrad uposlechnout výzvu, s níž se Pavel obrací na Timotea: „Na to myslí, v tom žij.“ (1 Tm 4,15) Přestože by měli dbát na dostatečný pohyb, aby si uchovali duševní i tělesnou svěžest, Božím záměrem není, aby byli nuceni trávit většinu svého času ve světském zaměstnání.

I když jsou tito věrní pracovníci ochotni přinášet pro evangelium oběti, a dokonce obětovat i sami sebe, nejsou ušetřeni pokušení. Když je omezují a tíží úzkosti, protože jim církev neposkytl nezbytnou finanční podporu, pak jsou někteří z nich vystaveni prudkým útokům pokuši-

tele. Jestliže vidí, že si lidé málo váží jejich práce, přepadá je sklíčenost. Je sice pravda, že čekají, až nastane soud a dostanou svou spravedlivou odměnu, a že tato skutečnost je pro ně povzbuzením; ale jejich rodiny potřebují jídlo a oděv už nyní. Kdyby věděli, že mohou být zproštěni úkolu, jímž je pověřil Bůh, s radostí by začali pracovat vlastníma rukama. Ale uvědomují si, že jejich čas patří Bohu bez ohledu na neprozíravost těch, kteří by je měli dostatečně finančně zabezpečit. Povznášejí se nad pokušení pustit se do práce, jež jim prostřednictvím by brzy unikli svému nedostatku, a nepřestávají pracovat na budování díla, které je jim dražší než vlastní život. Právě proto jsou někdy nuceni řídit se příkladem apoštola Pavla a dočasně se věnovat tělesné práci, přičemž i nadále plní kazatelské povinnosti. Nesledují tím své vlastní zájmy, ale snaží se podpořit Boží dílo na této zemi.

Někdy se Božímu služebníkovu může zdát, že práci, která musí být nutně vykonána, není možné dokončit, protože mu chybí peníze, aby mohla být náležitě a důkladně provedena. Někteří se strachují, že s prostředky, které mají k dispozici, nebudou moci udělat všechno, co považují za svou povinnost. Jestliže se však pustí do díla s vírou, zjeví se jim Boží spása a jejich úsilí

bude provázet úspěch. Bůh, který přikázal svým následovníkům, aby vyšli do celého světa, se postará o každého pracovníka, který uposlechl jeho nařízení a usilovně zvěstuje Boží poselství.

Ne vždy objasňuje Bůh při budování svého díla svým služebníkům úplně všechno. Někdy dopouští okolnosti, které donutí jeho děti kráčet ve víře vpřed, aby vyzkoušel jejich důvěru. Často je přivádí do obtížných a nepříjemných situací, a když už se zdá, že se chystají vstoupit do vod Jordánu, vyzve je, aby šli dál. Ve chvílích, kdy Boží služebníci v upřímné víře vysílají své modlitby k Bohu, Bůh před nimi otevírá cestu a nabízí jim bezpočet možností.

Jestliže Boží poslové uznají, že nesou odpovědnost za ty části Boží vinice, které potřebují jejich péči, Boží andělé jim připraví cestu. Budou-li v duchu svého Mistra neúnavně usilovat o obrácení lidí, dostanou veškeré prostředky nezbytné pro budování Božího díla. Ti, kdo přijali světlo, budou hojně přispívat na věc, z níž mají sami užitek. Štědře vyslyší každou prosbu o pomoc a pod vlivem Ducha svatého podpoří Boží dílo nejen doma, ale také v cizích zemích. Tak budou posílení i pracovníci na jiných místech a Boží dílo bude postupovat kupředu v souladu s Božím záměrem.

34

OBĚTAVÁ SLUŽBA

Pravý kazatel usiluje o záchranu druhých lidí. Pro jejich dobro je schopný obětovat svůj čas a vynaložit jakékoli úsilí.

Svým životem a učením nám dal Kristus dokonalý příklad nesobecké služby, která má svůj původ v Bohu. Bůh nežije sám pro sebe. Tím, že stvořil svět a udržuje všechny věci, bez ustání slouží druhým. „On dává svému slunci svítit na zlé i dobré a déšť posílá na spravedlivé i nespravedlivé.“ (Mt 5,45) Stejně dokonalou službou pověřil Otec i svého Syna. Bůh postavil Ježíše do čela lidstva, aby svým příkladem poučil člověka, co znamená sloužit druhým. Celý Kristův život byl podřízen zákonu služby. Ježíš sloužil a pomáhal všem lidem.

Stále znovu a znovu se Kristus snažil vštípit tuto zásadu svým učedníkům. Když ho Jakub a Jan požádali o přední místa v jeho království, řekl: „Kdo se mezi vámi chce stát velkým, buď vaším služebníkem; a kdo chce být mezi vámi první, buď vaším otrokem. Tak jako Syn člověka nepřišel, aby si dal sloužit, ale aby sloužil a dal svůj život jako výkupné za mnohé.“ (Mt 20,26-28)

Od svého nanebevstoupení pokračuje Kristus ve svém díle na této zemi prostřednictvím svých vyvole-

ných poslů. Skrze ně promlouvá ke svým dětem a pomáhá jim v nesnázích. Vůdce a hlava církve řídí své dílo pomocí lidských nástrojů, které Bůh ustanovil za své zástupce.

DUCHOVNÍ STRÁŽ

Postavení těch, které Bůh povolal, aby kázali jeho slovo, vyučovali druhé a tak budovali jeho církev, je na nejvyšší zodpovědné. Místo Krista mají prosit muže a ženy, aby se smířili s Bohem. Své poslání mohou splnit jedině tehdy, přijmou-li moudrost a sílu od Boha.

Ježíšovi služebníci jsou duchovními ochránci lidí, kteří byli svěřeni do jejich péče. Jejich práce je přirovnávána k práci strážců. V dávných dobách byly často na výhodných místech městských hradeb rozestavěny hlídky. Odtud viděly všechny důležité body, které bylo třeba sčezít, a když se blížil nepřítel, mohly varovat ostatní. Na jejich věrnosti záviselo bezpečí všech obyvatel. V určitých časových intervalech museli strážci jeden na druhého volat, aby se ujistili, že jsou

všichni vzhůru a že nikomu se nic zlého nestalo. Radostné nebo výstražné volání se neslo od jednoho k druhému a opakovalo se tak dlouho, dokud neoběhlo celé město.

Každému svému služebníkovvi Bůh říká: „Ty, lidský synu, slyš. Ustanovuji tě strážcem izraelského domu. Uslyšíš-li z mých úst slovo, vyřídíš jim mé varování. Řeknu-li o svévolníkovi: ‚Svévolníku, zemřeš,‘ a ty bys nepromluvil a nevaroval ho před jeho cestou, ten svévolník zemře za svou nepravost, ale za jeho krev budu volat k odpovědnosti tebe. Jestliže budeš svévolníka varovat před jeho cestou, aby se od ní odvrátil,... ty jsi svou duši vysvobodil.“ (Ez 33,7-9)

Prorokova slova hovoří o posvátné odpovědnosti těch, kteří byli ustanoveni za strážce Boží církve a za správce Božích tajemství. Tak jako strážci na hradbách Sijónu mají volat na poplach, když se blíží nepřítel. Pokud nebudou věrně plnit svou povinnost, hrozí lidem nebezpečí, že podlehnou pokušení a půjdou do ztracení. Bude-li duchovní vnímavost Božích služebníků z nějakého důvodu natolik otupena, že nebudou schopni rozpoznat ohrožení a varovat lidi, kteří kvůli jejich nedbalosti zahynou, za krev těchto ztracených lidí bude Bůh volat k odpovědnosti je.

Výsadou strážců na hradbách Sijónu je, že mohou žít v úzkém spojení s Bohem a být citliví na hlas Ducha svatého. Takto může Bůh skrze ně působit, upozorňovat muže a ženy

na hrozící nebezpečí a přivádět je na místa, kde najdou útočiště. Boží služebníci by měli důrazně varovat své bližní před nevyhnutelnými důsledky hříchu a chránit zájmy církve. Nikdy nesmí ve své ostražitosti polevit. Jejich práce vyžaduje plné nasazení všech sil. Jejich hlasy by měly znít jako polnice; nikdy by v nich nemělo být slyšet ani jediný roztřesený a nejistý tón. Neměli by pracovat kvůli odměně, ale proto, že nemohou jinak. Uvědomují si totiž, že pokud přestanou kázat evangelium, stihne je zlořečení. Bůh je vyvolil, zapečetil a posvětil krví, aby zachraňovali lidi před hrozící zkázou.

DUCHOVNÍ ZÁPAS

Služebník, který spolupracuje s Kristem, si bude dobře vědom posvátnosti své práce a bude vědět, jakou námahu a oběti vyžaduje, má-li být vykonávána úspěšně. Nebere ohled na svůj vlastní klid a pohodlí. Když hledá ztracenou ovci, zapomíná sám na sebe a vůbec nevnímá, že je sám unavený a hladový a že je mu zima. Má před sebou jen jediný cíl – zachránit ztracené.

Ten, kdo slouží pod praporem Immanuele, potřísněným krví, koná dílo vyžadující hrdinské úsilí, trpělivost a vytrvalost. Bojovník kříže se však neohroženě postaví do první linie. Když ho nepřítel napadne, vyhledá pomoc ve svém nedobytném hradu. Jakmile připomene Bohu zaslíbení obsažená v jeho slově, Bůh

ho posílí, takže bude ihned moci splnit své povinnosti. Dobře ví, jak velmi potřebuje Boží sílu. Proto vítězství, která vybojuje, ho nevedou k vyvyšování sebe sama, ale k ještě těsnějšímu přimknutí k všemocnému Bohu. Spoléhá-li se na jeho moc, je schopen zvěstovat poselství o spasení tak přesvědčivě, že druzí lidé začnou měnit své smýšlení.

Ten, kdo učí Boží slovo, musí sám vědomě udržovat nepřetržité spojení s Bohem prostřednictvím modlitby a studia Písma; v takovém spojení totiž spočívá zdroj jeho síly. Ve společenství s Bohem získá kazatel sílu, která bude mocnější než vliv jeho kázání. Nesmí se o ni nechat připravit. Vytrvale a upřímně musí prosit Boha, aby ho vybavil mocí a rozhodností, díky nimž dokáže plnit své povinnosti a obstojí ve zkouškách, a aby mu dal schopnost nadchnout své posluchače. Kristovi poslové bývají často jen velmi málo zakotveni ve věčných věcech. Kdo však chodí s Bohem, bude ukryt ve skalních rozsedlinách, takže bude moci spatřit Boha stejně jako Mojžíš. Skrze sílu a poznání, které získá od Boha, dokáže pochopit a vykonat více, než jeho omezený rozum považoval za možné.

Zvlášť úspěšně používá satan své úskoky proti sklíčeným. Jestliže kazateli hrozí, že propadne malomyslnosti, měl by své starosti předložit Bohu. Právě když se Pavlovi zdálo, že nebe mlčí, nejvíce důvěřoval Bohu. Více než kdokoli jiný věděl, co je to utrpení. Uprostřed pokušení a zápasů se

však obrátil k nebi a vítězně zvolal: „Toto krátké a lehké soužení působí přenesmírnou váhu věčné slávy nám, kteří nehledíme k viditelnému, nýbrž k neviditelnému.“ (2 K 4,17.18) Pavel neustále upíral svůj zrak k neviditelným a věčným věcem. Protože si uvědomoval, že bojuje proti nadpřirozeným silám, složil svou důvěru v Boha. V tom spočívala jeho síla. Při pohledu na neviditelného Boha získává člověk sílu a odhodlanost a moc světa nad jeho smýšlením a povahou je zlomena.

PRÁCE S LIDMI

Kazatel by se měl co nejvíce stýkat s lidmi, pro které pracuje, aby se s nimi seznámil a mohl lépe přizpůsobit své učení jejich potřebám. Když dokončí své kázání, jeho dílo teprve začíná. Čeká ho práce s lidmi. Měl by je navštěvovat v jejich domovech, srdečně s nimi hovořit a pokorně se s nimi modlit. Některé rodiny nebudou osloveny pravdami Božího slova, dokud správci Boží milosti nevstoupí do jejich domovů a neukážou jim cestu do nebe. Ale smýšlení těch, kdo konají toto dílo, musí být v souladu se smýšlením Pána Ježíše.

Mnohé z těchto myšlenek vyplývají z příkazu: „Vyjdi za lidmi na cesty a k ohradám a přinut je, ať přijdou, aby se můj dům naplnil.“ (L 14,23) Když Boží služebníci vyučují pravdu v rodinách, měli by vždy usilovat o sblížení s lidmi, které chtějí získat. Budou-li takto spolupracovat s Bohem, vyzbrojí je duchovní silou.

Sám Kristus povede jejich práci a do úst jim vloží slova, která na jejich posluchače hluboce zapůsobí. Výsadou každého kazatele by mělo být, že může společně s Pavlem říct: Oznámil jsem vám „celou Boží vůli a nic jsem nezamlčel“. „Víte, že jsem vám nezamlčel nic, co by vám bylo k prospěchu; všechno jsem vám řekl, když jsem vás učil ve shromáždění i v rodinách.“ Naléhal jsem na vás, abyste se obrátili „k Bohu a uvěřili v našeho Pána, Ježíše Krista“ (Sk 20,27.20.21).

Spasitel chodil od jednoho domu ke druhému, uzdravoval nemocné, utěšoval truchlící, pomáhal trpícím a konejšil zoufalé. Bral malé děti do náručí, žehnal jim a povzbuzoval a uklidňoval jejich unavené matky. S vytrvalou laskavostí a dobrotou čelil veškeré lidské bídě a utrpení. Nepracoval sám pro sebe, ale pro druhé. Sloužil všem lidem. Jeho nejniternější potřebou bylo povzbudit a posílit každého, s kým se setkal. Když lidé naslouchali pravdám vycházejícím z jeho úst, které se podstatně lišily od tradic a učení rabínů, probouzela se v nich naděje. V jeho učení se skrývala opravdovost, která dodávala jeho slovům přesvědčivost a moc.

PRAVÉ BOHATSTVÍ

Chtěli-li Boží služebníci čerpat z pokladnice Božího slova to, čím mohou naplnit duchovní potřeby lidí, které chtějí oslovit, měli by se naučit pracovat stejným způsobem jako

Kristus. Jedině tak mohou splnit svůj úkol. Když pokračují ve Spasitelově díle na této zemi, měl by zdrojem jejich znalostí a tajemstvím jejich moci být stejný Duch, jaký přebýval v Kristu, když předával druhým ponaučení, která sám nepřetržitě přijímal.

Někteří z těch, kdo pracovali jako kazatelé, nebyli úspěšní, protože se nesoustředili výhradně na Boží dílo. Nejdůležitějším úkolem Božích služebníků je přivádět lidi ke Spasiteli. Žádné zájmy by je od této povinnosti neměly odvádět. Rybáři, které Kristus povolal, bez váhání opustili své sítě a šli za ním. Kazatelé nemohou uspokojivě pracovat na Božím díle a zároveň nést břemeno starostí o velké soukromé podniky. Takové rozdělení zájmů otupuje jejich duchovní vnímavost. Jejich rozum i city se zabývají světskými věcmi a služba Kristu ustupuje až na druhé místo. Měli by měnit okolnosti tak, aby mohli plnit Boží požadavky. Místo toho se však snaží přizpůsobit svou práci pro Boha okolnostem.

Ke splnění svého důležitého úkolu potřebuje Boží služebník všechny své síly. Jeho nejlepší schopnosti patří Bohu. Neměl by se pouštět do odvážného obchodování ani žádného jiného podnikání, které by ho odvádělo od jeho velkého poslání. Pavel řekl: „Kdo se dá na vojnu, nezaplétá se do záležitostí obyčejného života; chce obstát před tím, kdo mu velí.“ (2 Tm 2,4) Apoštol zde zdůrazňuje, jak je důležité, aby kazatel bezvýhradně zasvětil svůj život Ježíšově službě.

Kazatel, který se cele odevzdal Bohu, se odmítá zapojit do podnikání, které by mu bránilo plně se věnovat jeho svatému povolání. Neusiluje ani o světské uznání, ani o pozemské bohatství; jeho jediným cílem je vyprávět druhým o Spasiteli, který sám sebe obětoval, aby mohl darovat lidem bohatství věčného života. Jeho největší touhou není hromadit na tomto světě poklady, ale obrátit pozornost lhostejných a nevěrných lidí k nepomíjivým věcem. Je-li i přesto vyzván, aby se podílel na obchodech, které slibují velké světské zisky, čelí těmto pokušením slovy: „Co prospěje člověku, získá-li celý svět, ale ztratí svůj život?“ (Mk 8,36)

Stejným způsobem sváděl satan i Krista. Věděl totiž, že kdyby Ježíš přistoupil na jeho návrh, svět by nikdy nebyl vykoupen. V různých podobách předkládá tatáž pokušení také Božím služebníkům v dnešní době. Ví, že ti, kdo se nechají oklamat, zpronevěří se své povinnosti.

Bůh nechce, aby se jeho služebníci snažili zbohatnout. Pavel o tom píše Timoteovi: „Kořenem všeho toho zla je láska k penězům. Z touhy po nich někteří lidé zbloudili z cesty víry a způsobili si mnoho trápení. Ty však se tomu jako Boží člověk vyhýbej! Usiluj o spravedlnost, zbožnost, víru, lásku, trpělivost, mírnost.“ Nejen vlastním příkladem, ale také svým učením by měl Kristův posel přikazovat „těm, kteří jsou bohatí v tomto věku,... ať nejsou pyšní a nedoufají v nejisté bohatství, nýbrž

v Boha, který nás štědře opatřuje vším, co potřebujeme“. Měl by je napomínat, „ať konají dobro a jsou bohatí v dobrých skutcích, štedří, dobročinní, a tak ať si strádají dobrý základ pro budoucnost, aby obdrželi pravý život“. (1 Tm 6,10.11.17-19)

VYSOKÝ CÍL

Zkušenosti apoštola Pavla a jeho učení o posvátnosti práce kazatele jsou zdrojem pomoci a povzbuzení pro všechny, kdo působí ve službě evangelia. Pavel hořel láskou k hříšníkům a vynakládal všechny své síly na záchranu lidí. Byl nejvytrvalejším a nejobětavějším Božím spolupracovníkem, který kdy žil. Požehnání, která přijímal, považoval jen za další možnost, jak se stát požehnáním pro druhé. Nenechal si ujít žádnou příležitost, kdy mohl hovořit o Spasiteli nebo pomoci lidem v nesnázích. Putoval z místa na místo, kázal evangelium o Kristu a zakládal sbory. Kdekoli byli lidé ochotni mu naslouchat, odporoval zlu a přiváděl muže a ženy na cestu spasení.

Pavel nezapomínal na sbory, které založil. Po ukončení své misijní cesty se spolu s Barnabášem vydali ještě jednou na stejnou cestu a navštěvovali sbory, které vybudovali. Přitom si v nich vybírali muže, které mohli vyučit, aby se společně s nimi podíleli na zvěstování evangelia.

I v tomto ohledu je Pavlova práce zdrojem důležitých ponaučení pro dnešní kazatele. Výchovu mladých mužů ke kazatelské práci považo-

val apoštol za součást svého úkolu. Bral je s sebou na misijní cesty, aby získali zkušenosti, které jim později umožnily zastávat zodpovědné funkce. Když pak byl od nich odloučen, nepřestal se zajímat o jejich práci. Jeho dopisy Timoteovi a Titovi svědčí o tom, jak velmi si přál, aby byli úspěšní.

I dnes konají zkušení pracovníci záslušnou práci, když se nesnaží nést všechna břemena sami, ale učují mladší pracovníky a předávají jim část svých povinností.

Pavel nikdy nezapomínal na to, jaká zodpovědnost na něm jako na Kristovu kazateli spočívá. Stále měl na paměti, že pokud půjdou lidé kvůli jeho nevěře do ztracení, bude se za to zodpovídat Bohu. O evangeliu apoštol říká: „Stal jsem se... služebníkem [církvě], jak mi to uložil Bůh podle svého záměru, aby se na vás naplnilo Boží slovo, tajemství, které po věky a po celá pokolení bylo skryto, ale nyní je zjeveno jeho svatému lidu. Bůh jim chtěl dát poznat, jak bohatá je sláva jeho tajemství mezi pohany: Je to Kristus mezi vámi, v něm máte naději na Boží slávu. Jeho zvěstujeme, když se vši moudrostí napomínáme a učíme všechny lidi, abychom je mohli přivést před Boha jako dokonalé v Kristu. O to se snažím a zápasím tak, jak on ve mně působí svou silou.“ (Ko 1,25-29)

Těmito slovy vytyčil Pavel pro Kristovy spolupracovníky vysoký cíl. Mohou jej však dosáhnout všichni, kdo se každý den učí v Kristově škole a přitom se nechají vést svým velkým

Učitelem. Boží moc je neomezená. Proto si kazatel, který se ve veliké nouzi přimkne k Bohu, může být jistý, že od něj dostane to, co bude pro jeho posluchače životodárnou vůní vedoucí k životu.

Ve svých spisech Pavel zdůrazňuje, že kazatel evangelia by měl jít druhým lidem příkladem a žít podle pravdy, kterou učí, aby nikomu nedával v ničem příležitost k pohoršení, „aby tato služba nebyla uvedena v potupu“. O svém vlastním působení píše ve svém dopise korintským věřícím: „Ve všem se prokazujeme jako Boží služebníci, v mnohé vytrvalosti, v souženích, tísní, úzkostech, pod ranami, v žalářích, nepokojích, vyčerpání, v bezesných nocích, v hladovění; prokazujeme se bezúhonností, poznáním, trpělivostí, dobrotivostí, Duchem svatým, nepředstíranou láskou, slovem pravdy, mocí Boží. Jsme vyzbrojeni spravedlností k útoku i k obraně, procházíme slávou i pohánou, zlou i dobrou pověstí; mají nás za svůdce, a přece mluvíme pravdu; jsme neznámí, a přece o nás všichni vědí; umíráme – a hle, jsme naživu; jsme týráni, a přece nejsme vydáni smrti; máme proč se rmoutit, a přece se stále radujeme; jsme chudí, a přece mnohé obohacujeme.“ (2 K 6,3.4-10)

Titovi apoštol napsal: „Rovněž mladší muže napomínej, ať jsou ve všem rozvázní, a sám jim dávej dobrý příklad. Tvé učení ať je nezkažené, důvěryhodné, ať je to zdravé a nepochybné slovo, aby protivník byl zahanben a nemohl o nás povědět nic špatného.“ (Tt 2,6-8)

OBĚTAVÁ SLUŽBA

V Božích očích není nic vzácnějšího než Boží služebníci, kteří se vydávají na opomíjená místa na této zemi, aby zde zasévali semeno pravdy a doufali, že budou sklízet úrodu. Jedině Kristus dokáže pochopit, jakou úzkost prožívají, když hledají ztracené lidi. Uděluje jim svého Ducha a díky jejich úsilí se lidé odvracejí od svých hříchů a jsou vedeni ke spravedlnosti.

Bůh volá muže, kteří jsou ochotni opustit svá hospodářství, své podniky, a bude-li to třeba, i své rodiny, aby se stali jeho posly. A jeho výzva nezůstane bez odezvy. Již v minulosti žili muži, kteří si pod vlivem Kristovy lásky uvědomili, jak velká je bída ztracených. Proto opustili pohodlí svých domovů a společnost svých přátel, a dokonce i své manželky a děti, aby se vydali do cizích zemí a zvěstovali poselství milosti modloslužebníkům a divochům. Mnozí přitom zahynuli. Přesto však po nich přišli další, kteří v jejich práci pokračovali. A tak Ježíšovo dílo postupovalo krok za krokem vpřed a semeno zaseté s pláčem vydalo hojnou úrodu. Poznání Boha se rozšířilo a v pohanských zemích byl vztyčen prapor kříže.

I pro obrácení jediného hříšníka by měl kazatel napnout všechny své síly až do krajnosti. Člověk, který

byl stvořen Bohem a vykoupěn Kristem, má obrovskou cenu, protože se před ním otevírají veliké možnosti a jsou mu poskytnuty duchovní výhody; protože schopnosti, které má, mohou být oživeny Božím slovem; protože skrze naději, o níž hovoří evangelium, může získat nesmrtelnost. Kristus opustil devadesát devět ovcí, aby vyhledal a zachránil jednu, která se ztratila. Máme snad právo učinit méně než on? Jestliže nepracujeme tak jako Kristus a nepřinášíme stejné oběti jako on, nezpronevřujeme se snad svému svatému poslání a neurážíme Boha?

Pravý kazatel je naplněn hlubokou touhou zachraňovat lidi. Nelituje svého času ani svých sil a nevyhýbá se vyčerpávající námaze; protože pravdy, které mu přinesly tolik potěšení, pokoje a radosti, musí slyšet i ostatní. Spočívá na něm Kristův Duch. Dohlíží na lidi, protože ví, že se za ně jednou bude zodpovídat. S pohledem upřeným na golgotský kříž hledí na vyvýšeného Spasitele, spoléhá na jeho milost a věří, že Pán bude až do konce jeho štítem, silou a mocí. A takto pracuje pro Boha. Snaží se získat lidi pro Ježíše tím, že je zve, prosí a ujišťuje o Boží lásce. V nebi bude patřit k těm, kdo „jsou povolání a vyvolení a věrní“ (Zj 17,14).

35

SPASENÍ PRO ŽIDY

Přestože Židé nepřijali Ježíše jako Mesiáše, Bůh nikdy nepřestal usilovat o jejich záchranu.

Po mnoha nevyhnutelných odkladech Pavel konečně dorazil do Korintu, na místo, kde kdysi tak usilovně pracoval a které mu po určitou dobu dělalo velké starosti. Zjistil, že mnozí z prvních věřících jsou mu stále nakloněni jako tomu, kdo jim poprvé zprostředkoval poznání evangelia. Když se pozdravil s těmito učedníky a viděl důkazy jejich věrnosti a horlivosti, radoval se, že jeho působení v Korintě nebylo marné.

Z korintských věřících, kteří kdy si málem zapomněli, jak důležité je jejich poslání v Kristu, se stali charakterní a zásadoví křesťané. V jejich slovech a činech se nyní projevovala proměňující moc Boží milosti, takže v tomto středisku pohanství a pověry šířili kolem sebe blahodárný vliv. Ve společnosti svých milovaných spolupracovníků a těchto věrných obrácených křesťanů našel vyčerpaný a ustaraný apoštol klid.

DOPIS DO ŘÍMA

Během svého pobytu v Korintě měl Pavel čas na to, aby uvažoval o no-

vých a větších misijních polích, kde by mohl sloužit. Ve svých myšlenkách se zabýval především plánovanou cestou do Říma. Jedním z jeho největších přání a nejodhodlanějších záměrů bylo spatřit, jak křesťanská víra pevně zapouští kořeny v tomto významném centru tehdy známého světa. V Římě již byl založen sbor a apoštol chtěl tamější věřící získat pro spolupráci na díle, které mělo být vykonáno v Itálii a dalších zemích. Aby si připravil půdu pro působení mezi těmito křesťany, z nichž mnohé dosud vůbec neznal, poslal jim dopis. V něm jim oznámil svůj úmysl navštívit Řím a zároveň vyjádřil naději, že se mu podaří vztyčit prapor kříže i ve Španělsku.

Ve svém dopise objasnil Pavel Římanům důležité zásady evangelia. Vysvětlil jim své stanovisko k otázkám, které znepokojovaly jak židovské, tak nežidovské sbory, a dokazoval, že naděje a zaslíbení, které byly kdysi určeny především židům, se nyní nabízejí i pohanům.

Velmi jasně a přesvědčivě vyložil apoštol učení o ospravedlnění z víry

v Krista. Doufal, že ponaučení, která zaslal křesťanům v Římě, mohou pomoci i jiným sborům. Nemohl tušit, jak dalekosáhlý vliv budou jednou jeho slova mít. Od té doby září velká pravda o ospravedlnění z víry jako obrovský maják, který ukazuje ka-jícím hříšníkům cestu života. Tato pravda byla světlem, které rozptýlilo tmu zahalující Lutherovu mysl a zjevilo mu, že Kristova krev má moc očistit nás od hříchu. Totéž světlo již přivedlo tisíce hříšníků k pravému Zdroji odpuštění a pokoje. Každý křesťan má důvod děkovat Bohu za dopis určený římskému sboru.

V tomto dopise Pavel otevřeně hovořil o břemeni, které nesl kvůli Židům. Již od svého obrácení toužebně doufal, že bude schopen pomoci svým židovským bratrům, aby jasně pochopili poselství evangelia. Rekl: „Toužím z celého srdce a modlím se k Bohu, aby Izrael došel spásy.“ (Ř 10,1)

Apoštolovo přání bylo poněkud neobvyklé. Neustále prosil Boha, aby působil na Izraelce, kteří nedokázali v Ježiši Nazaretském rozpoznat zaslíbeného Mesiáše. „Mluvím pravdu v Kristu...“, ujišťuje věřící v Římě, „a dosvědčuje mi to mé svědomí v Duchu svatém, že mám velký zármutek a neustálou bolest ve mém srdci. Přál bych si sám být proklet a odloučen od Krista Ježíše za své bratry, za lid, z něhož pocházím. Jsou to Izraelci, jim patří synovství i sláva i smlouvy s Bohem, jim je svěřen zákon i bohoslužba i zaslíbení, jejich jsou praotcové, z nich rodem pochá-

zí Kristus. Bůh, který je nade všemi, buď pochválen na věky.“ (Ř 9,1-5)

VYVOLENÝ NÁROD

Židé byli Bohem vyvolený národ, skrze který chtěl Bůh požehnat celému lidstvu. Povolal z něj mnoho proroků. Ti předpověděli příchod Vykupitele, kterého Izraelci zavrhnou a zabijí, přestože by v něm měli jako první rozpoznat zaslíbeného Mesiáše.

Když se prorok Izajáš zahleděl do budoucích staletí, spatřil, jak je odmítán jeden prorok za druhým a jak je nakonec zavržen i Boží Syn. Pod vlivem Ducha svatého napsal, že Vykupitele přijmou ti, kteří nikdy předtím nepatřili k synům Izraele. Pavel se odvolává na toto proroctví a říká: „Izaiáš má odvalu říci: ‚Dal jsem se naléztí těm, kteří mě nehledali, dal jsem se poznat těm, kteří se po mně neptali.‘ O Izraeli však říká: ‚Každý den jsem vztahoval ruce k lidu neposlušnému a vzpurnému.‘“ (Ř 10,20.21)

Přestože Izrael zavrhl Božího Syna, Bůh tento národ nezavrhl. Pavel to dokládá následujícími argumenty: „Chci tím říci, že Bůh zavrhl svůj lid? Naprosto ne! Vždyť i já jsem Izraelec, z potomstva Abrahamova, z pokolení Benjamínova. Bůh nezavrhl svůj lid, který si předem vyhlédl. Nevíte z Písma, jak si Eliáš Bohu naříká na Izrael? ‚Hospodine, proroky tvé pobili a oltáře tvé pobořili, já jediný jsem zůstal, a také mně ukládají o život! Jakou však dostal odpověď?

„Zachoval jsem si sedm tisíc mužů, kteří nesklonili kolena před Baalem.“ A tak i nyní je tu zbytek lidu vyvolený z milosti.“ (Ř 11,1-5)

Izrael klopýtl a upadl; to však neznamená, že by nemohl opět vstát. Na otázku: „Klopýtl tak, aby nadobro padl?“ apoštol odpovídá: „Na-prosto ne! Ale jejich selhání přineslo pohanům spásu, aby to vzbudilo žárlivost židů. Jestliže tedy jejich selháním svět získal a jejich úpadek obohatil pohany, co teprve, až se všichni obrátí? Vám z pohanských národů říkám, že právě já, apoštol pohanů, vidím slávu své služby v tom, abych vzbudil žárlivost svých pokrevních bratrů a některé z nich přivedl ke spasení. Jestliže jejich zavržení znamenalo smíření světa s Bohem, co jiného bude znamenat jejich přijetí než vzkříšení mrtvých!“ (Ř 11,11-15)

Božím záměrem bylo, aby byla Boží milost zjevena jak pohanům, tak Izraelcům. Tato skutečnost jasně vyplývá ze starozákonních proroctví. Apoštol používá některá z těchto proroctví ve svém výkladu: „Nemá snad hrnčír hlínu ve své moci,“ ptá se, „aby z téže hroudy udělal jednu nádobu ke vznešeným účelům a druhou ke všedním? Jestliže Bůh chtěl ukázat svůj hněv a zjevit svou moc, a proto s velkou shovívavostí snášel ty, kdo propadli jeho hněvu a byli určeni k záhubě, stejně chtěl ukázat bohatství své slávy na těch, nad nimiž se smíloval a které připravil k slávě – na nás, které povolal nejen ze židů, ale i z pohanských

národů. Jak je psáno u Ozeáše: „Lid, který není můj, povolám za svůj lid a Nemilovanou nazvu Milovanou, a kde bylo řečeno: Vy nejste můj lid, tam budou nazváni syny Boha živého.“ (Ř 9,21-26)

UŠLECHTILÁ A PLANÁ OLIVA

I když Izrael jako národ selhal, zachoval se z něj početný ostatek, který měl být zachráněn. V době Spasitelova příchodu žili zbožní muži a ženy, kteří s radostí přijali poselství Jana Křtitele. Pod jeho vlivem začali znovu zkoumat proroctví o Mesiáši. V době svého vzniku se raná křesťanská církev skládala z těchto věrných Židů, kteří uznali, že Ježíš Nazaretský je Vykupitel, jehož příchod toužebně očekávali. Právě na tento ostatek Pavel poukazuje, když píše: „Je-li první chléb zasvěcen, je svatý všečen chléb; je-li kořen svatý, jsou svaté i větve.“ (Ř 11,16)

Pavel přirovnává ostatek věřících v Izraeli k ušlechtilému olivovníku, jehož některé větve byly vylomeny. Pohany zase přirovnává k větším planému olivovníku, které byly naroubovány na ušlechtilý mateřský kmen. Pohanům, kteří se stali křesťany, apoštol píše: „Jestliže však některé větve byly vylomeny a ty, planá oliva, jsi byl naroubován na jejich místo a bereš sílu z kořene ušlechtilé olivy, nevynášej se nad ty větve! Začneš-li se vynášet, vzpomeň si, že ty neneseš kořen, nýbrž kořen nese tebe! Řekneš snad: Ty větve byly vylomeny, abych já byl

naroubován. Dobře. Byly vylomeny pro svou nevěru, ty však stojíš vírou. Nepovyšuj se, ale boj se! Jestliže Bůh neušetřil přirozených větví, tím spíše neušetří tebe! Považ dobrotu i přísnost Boží: přísnost k těm, kteří odpadli, avšak dobrotu Boží k tobě, budeš-li se jeho dobroty držet. Jinak i ty budeš vyřazen.“ (Ř 11,17-22)

Protože Izrael nevěřil a pohrdl tím, co s ním Bůh měl v úmyslu, ztratil jako národ své spojení s Bohem. Ale větve, které byly vyřazeny z mateřské rostliny, mohl Bůh opět spojit s pravým kmenem Izraele – s ostatkem, který zůstal věrný Bohu svých otců. O těchto vylomených větvích apoštol říká: „Oni však, nesetrvávají v nevěře, budou naroubováni, neboť Bůh má moc naroubovat je znovu.“ Pohanům však píše: „Jestliže tys byl vyřazen ze své plané olivy a proti přírodě naroubován na ušlechtilou olivu, tím spíše budou na svou vlastní olivu naroubováni ti, kteří k ní od přírody patří! Abyste nespoleháli na svou vlastní moudrost, chtěl bych, bratří, abyste věděli o tomto tajemství: Část Izraele propadla zatvrzení, avšak jen do té doby, pokud nevejde plný počet pohanů.

Pak bude spasen všechen Izrael, jak je psáno: „Přijde ze Sióna vysvoboditel, odvrátí od Jákoba bezbožnost; to bude má smlouva s nimi, až sejmu jejich hříchy.“ Pokud jde o evangelium, stali se Božími nepřáteli, ale vám to přineslo prospěch; pokud jde o vyvolení, zůstávají Bohu milí pro své otce. Vždyť Boží dary a jeho povolání jsou neodvolatelná.

Jako vy jste kdysi Boha neposloužili, nyní však jste došli slitování pro jejich neposlušnost, tak i oni nyní upadli v neposlušnost, aby také došli slitování, jakého se dostalo vám. Bůh totiž všechny uzavřel pod neposlušnost, aby se nade všemi slitoval.

Jak nesmírná je hloubka Božího bohatství, jeho moudrosti i vědění! Jak nevyzpytatelné jsou jeho soudy a nevystopovatelné jeho cesty! „Kdo poznal mysl Hospodinovu a kdo se stal jeho rádcem?“ „Kdo mu něco dal, aby mu to on musel vrátit?“ Vždyť z něho a skrze něho a pro něho je všechno! Jemu buď sláva na věky.“ (Ř 11,23-36)

BŮH NIKOMU NESTRANÍ

Z Pavlových slov je zřejmé, že Bůh má bezpočet možností, jak změnit smýšlení židů i pohanů. Každému, kdo věří v Krista, může udělit požehnání, která byla zaslíbena Izraeli. Apoštol opakuje to, co o Božím lidu prohlásil Izajáš: „Kdyby bylo synů Izraele jako písku v moři, jen zbytek bude zachráněn, neboť Hospodin vykoná svůj soud na zemi rychle a úplně.“ A jak to Izaiáš předpověděl: „Kdyby nám Hospodin zástupů nenechal aspoň sítě, bylo by to s námi jako se Sodomou, Gomoře bychom byli podobni.“ (Ř 9,27-29)

V době, kdy byl zničen Jeruzalém a zbořen chrám, byli tisíce Židů prodáni do pohanských zemí jako otroci. Když byli rozptýleni mezi

národy, podobali se troskám lodi na opuštěném pobřeží, které jsou odplavovány do moře. Již dva tisíce let bloudí Židé po celém světě, putují z jedné země do druhé, ale dosud se jim jako národu nikde nepodařilo obnovit jejich někdejší postavení. Celá staletí je jejich údělem utrpení; všude jsou osočováni, nenáviděni a pronásledováni.

Přestože na Židy dopadl po zavržení Ježíše Nazaretského hrozný osud, v každé době žilo v tomto národě mnoho ušlechtilých a bohobojných mužů a žen, kteří v tichosti snášeli strádání. Bůh je v jejich soužení utěšoval a se soucitem shlížel na jejich těžkou situaci. Slyšel úpěnlivé modlitby těch, kdo ho upřímně hledali, protože chtěli správně porozumět jeho slovu. Někteří rozpoznali v prostém Ježíši Nazaretském, kterého jejich předkové odmítli a ukřižovali, pravého Mesiáše Izraele. Když pak pochopili význam dobře známých prorocství, který byl tak dlouho zastřen tradicí a nesprávným výkladem, byli naplněni vděčností vůči Bohu. Děkovali mu za to, že každému člověku, který se rozhodne přijmout Krista za svého osobního Spasitele, uděluje tak úžasný dar.

Právě tuto skupinu lidí měl Izajáš na mysli, když ve svém prorocství řekl: „Vrátí se k němu jen pozůstatek.“ (Iz 10,22) Od doby apoštola Pavla až dodnes volá Bůh svým svatým Duchem jak židy, tak pohany. Pavel prohlásil: „Bůh nikomu nestraní.“ (Ř 2,11) Apoštol se sám považoval za dlužníka „Řeků i barbarů“ (Ř 1,14)

a také Židů. Přitom však nikdy neztratil ze zřetele, že Židé mají oproti ostatním veliké výhody, především proto, že jim „byla svěřena Boží slova“ (Ř 3,2). O evangeliu Pavel říká, že „je to moc Boží ke spasení pro každého, kdo věří, předně pro Žida, ale také pro Řeka. Vždyť se v něm zjevuje Boží spravedlnost, která je přijímána vírou a vede k víře; stojí přece psáno: ‚Spravedlivý z víry bude živ.‘“ (Ř 1,16.17) V dopise Římanům apoštol píše, že se za evangelium o Kristu, které je stejně účinné pro židy i pohany, nestydí.

ÚLOHA ŽIDŮ V DOBĚ KONCE

Bude-li toto evangelium v plném rozsahu zvěstováno Židům, mnozí z nich přijmou Krista za Mesiáše. Jen málo křesťanských kazatelů se cítí být povoláno k působení mezi Židy. Poselství milosti a naděje v Kristu by však mělo být stejně jako všem ostatním národům předáno i těm, kteří byli tak často opomíjeni.

Bůh očekává, že až se hlásání evangelia bude chýlit ke svému závěru, bude vykonáno zvláštní dílo pro ty skupiny lidí, které byly až dosud zanedbávány. Pak budou Boží poslové věnovat pozornost především Židům, kteří se nacházejí ve všech částech světa. Až židovský národ pochopí, že Starý a Nový zákon tvoří jeden nedílný celek a objasňují Boží věčný záměr, mnozí jeho příslušníci budou mít dojem, že jim vzešel nový den stvoření a že nastalo vzkříšení jejich duší. Až si uvě-

domí, jak jednoznačně byl Kristus, vyličený v evangeliích, představen již na stránkách Starého zákona a jak jasně Nový zákon vysvětluje Starý, schopnosti, které v nich dřímají, se probudí a uznají, že Kristus je Spasitel světa. Mnozí ho vírou přijmou za svého Vykupitele. Na nich se naplní slova: „Těm pak, kteří ho přijali a věří v jeho jméno, dal moc stát se Božími dětmi.“ (J 1,12)

Někteří Židé, podobně jako kdysi Saul z Tarsu, velmi dobře znají Písmo. Ti pak budou s úžasnou mocí hlásat neměnnost Božího zákona. Bůh Izraele způsobí, že se to stane za

našich dnů. Jeho ruka není krátká na spasení. Budou-li jeho služebníci ve víře usilovat o ty, kdo byli tak dlouho opomíjeni a s pohrdáním odmítáni, zjeví se Boží spasení.

„Proto praví toto Hospodin, který vykoupil Abrahama, o domu Jákobově: Jákob už nepozná hanbu, ani mu nezblednou líce, uzří svoje děti, dílo mých rukou, ve svém středu. Budou dosvědčovat svatost mého jména, budou dosvědčovat svatost Svatého Jákobova, budou se třást před Bohem Izraele. Zbloudilí duchem poznají rozumnost, mému naučení se budou učit reptalové.“ (Iz 29,22-24)

36

ODPADNUTÍ GALATSKÝCH

*Galatští nahradili učení o Kristu
zastaralými židovskými tradicemi.*

Když Pavel pobýval v Korintě, měl vážný důvod k obavám o některé z dříve založených sborů. Pod vlivem falešných učitelů, kteří se objevili mezi věřícími v Jeruzalémě, se v galatském sboru rychle šířilo rozdělení, mylné učení a smyslnost. Tito falešní učitelé směřovali židovské tradice s pravdami evangelia. Nedbali na rozhodnutí všeobecného shromáždění v Jeruzalémě a nutili obrácené pohany k zachovávání ceremoniálního zákona.

Situace byla na pováženou. Hrozilo nebezpečí, že zlo, které se zde rozmáhalo, brzy zničí galatské sbory.

Pavla toto zjevné odpadnutí křesťanů, které svědomitě vyučil zásadám evangelia, hluboce ranilo a vnitřně znepokojilo. Okamžitě napsal oklamaným věřícím dopis, v němž jim odhalil falešné učení, které přijali, a ostře napomenul ty, kteří ztráceli víru. Nejprve pozdravil Galatské slovy: „Milost vám a pokoj od Boha Otce našeho i Pána Ježíše Krista.“ (Ga 1,3) Potom je takto přísně pokáral:

NAPOMENUTÍ

„Divím se, že se od toho, který vás povolal milostí Kristovou, tak rychle odvracíte k jinému evangeliu. Jiné evangelium ovšem není; jsou jen někteří lidé, kteří vás zneklidňují a chtějí evangelium Kristovo obrátit v pravý opak. Ale i kdybychom my nebo sám anděl z nebe přišel hlásat jiné evangelium než to, které jsme vám zvěštovali, budiž proklet!“ (Ga 1,6-8) Pavlovo učení bylo v souladu s Písmem a Duch svatý se přiznával k jeho práci. Proto varoval své bratry, aby neposlouchali nic, co by bylo v rozporu s pravdami, které jim zvěštoval.

Apoštol vyzval galatské věřící, aby se důkladně zamysleli nad tím, co prožívali na počátku svého křesťanského života. „Vy pošetili Galatští,“ zvolal, „kdo vás to obloudil – vždyť vám byl tak jasně postaven před oči Ježíš Kristus ukřižovaný! Chtěl bych se vás zeptat jen na jedno: dal vám Bůh svého Ducha proto, že jste činili skutky zákona, nebo proto, že jste uvěřili zvěsti, kterou jste slyšeli? To jste tak pošetili? Začali jste žít z Du-

cha Božího, a teď spoléháte sami na sebe? Tak veliké věci jste prožili nadarmo? A kdyby jen nadarmo! Ten, který vám udílí Ducha a působí mezi vámi mocné činy, činí tak proto, že plníte zákon, nebo proto, že jste slyšeli a uvěřili?“ (Ga 3,1-5)

Tak Pavel postavil galatské věřící před soud jejich vlastního svědomí a snažil se je v jejich jednání zadržet. Spoléhal na Boží zachraňující moc a odmítal uznat teorie odpadlých učitelů. Zároveň se snažil obrácené křesťany přesvědčit, že byli nestoudně oklamáni, ale že stále ještě mohou zmařit satanovy úmysly, pokud se vrátí ke své dřívější víře v evangelium. Postavil se rozhodně na stranu pravdy a spravedlnosti a jeho pevná víra a důvěra v poselství, které hlásal, pomohly mnohým, jejichž víra selhala, takže se opět přimkli ke svému Spasiteli.

Dopis, který Pavel zaslal Galatským, byl úplně jiný než dopis, který předtím napsal korintskému sboru. Korintské věřící káral opatrně a laskavě, zatímco Galatské nelítostně kritizoval. Korintští podlehl pokušení. Nechali se oklamat, vyvést z míry a zmást vynalézavým důvtipem učitelů. Bludy, které jim ti to falešní učitelé předkládali, totiž vypadaly na první pohled jako pravda. Naučit tyto křesťany rozlišovat pravdu od lži vyžadovalo šetrnost a trpělivost. Kdyby byl Pavel postupoval tvrdě, nerozvážně nebo ukvapeně, ztratil by vliv na mnohé, jimž toužil pomoci.

V galatských sborech však bylo poselství evangelia potlačováno

zjevným, nijak nezastíraným omylem. Věřící se ve skutečnosti zřekli Krista, pravého základu víry, a nahradili jej zastaralými židovskými tradicemi. Apoštol věděl, že Galatští mohou být před těmito nebezpečnými vlivy, které je ohrožují, uchráněni jedině tehdy, budou-li učiněna rozhodná opatření a dostanou-li ty nejostřejší výstrahy.

Pro každého Kristova služebníka je velmi důležité, aby se naučil přizpůsobit svou práci těm, jimž chce pomoci. Laskavost, trpělivost, rozhodnost a pevnost jsou také potřebné; měly by však být projednávány s přihlédnutím k okolnostem. Správně jednat s lidmi různého smýšlení za různých podmínek je úkol, který vyžaduje moudrost a úsudek osvědčený a posvěcený Božím Duchem.

Ve svém dopise galatským věřícím Pavel stručně připomněl hlavní události spojené s jeho vlastním obrácením a s jeho prvními křesťanskými zkušenostmi. Tím se jim snažil ukázat, že k poznání a přijetí úžasných pravd obsažených v evangeliu dospěl na základě zvláštního projevu Boží moci. K tak důraznému a jednoznačnému varování a napomenutí Galatských přiměl Pavla pokyn, který dostal od samotného Boha. Svůj dopis nepsal ani váhavě, ani s pochybnostmi, ale s jistotou, pevným přesvědčením a dokonalou znalostí. Jasně vysvětlil, jaký je rozdíl mezi tím, zda se necháváme poučit lidmi, a tím, zda přijímáme ponaučení přímo od Krista.

FALEŠNÍ VŮDCOVÉ

Apoštol naléhavě prosil Galatské, aby opustili falešné vůdce, kteří je svedli, a vrátili se k víře, kterou provázely nezvratné důkazy Božího souhlasu. Muži, kteří se je snažili odvrátit od víry v evangelium, byli pokrytci s neposvěceným myšlením, kteří vedli zkažený život. Jejich zbožnost spočívala v řadě obřadů, jejichž dodržováním si chtěli získat Boží přízeň. Netoužili po evangeliu, které předpokládalo poslušnost slova: „Nenarodí-li se kdo znovu, nemůže spatřit království Boží.“ (J 3,3) Cítili, že náboženství založené na takovém učení vyžaduje příliš velkou oběť. Proto setrvali ve svých omylech a klamali sebe i druhé.

Nahradit čisté smýšlení a svatý život vnějšími náboženskými formami je dnes pro neobrácené lidi stejně lákavé jako v době oněch židovských učitelů. Dnes stejně jako tehdy existují falešní duchovní vůdcové, jejichž učení mnozí dychtivě naslouchají. Satan se pomocí svého důvtipu snaží lidi odvrátit od naděje na spasení skrze víru v Krista a poslušnost Božího zákona. V každé době přizpůsobuje úhlavní nepřítel člověka svá pokušení předsudkům a sklonům těch, které chce oklamat. V době apoštolů svedl židy k vyvyšování ceremoniálního zákona a k zavržení Krista. V současné době vede mnohé údajné křesťany k tomu, aby pod záminkou uctívání Krista pohrdali mravním zákonem a učili, že Boží přikázání lze beztrestně pře-

stupovat. Povinností každého Božího služebníka je pevně a rozhodně vystupovat proti těmto padělatelům víry a s pomocí pravdivého Božího slova nebojácně odhalovat jejich bludy.

APOŠTOL JEŽÍŠE KRISTA

Pavel si chtěl opět získat důvěru svých bratří v Galacii, a proto obratně dokazoval, že je Kristovým apoštolem. Prohlásil o sobě, že je „apoštol povolaný a pověřený nikoliv lidmi, ale Ježíšem Kristem a Bohem Otcem, který Ježíše vzkřísil z mrtvých“ (Ga 1,1). Svůj úkol nedostal od lidí, ale od nejvyšší autority v nebi. Jeho postavení uznalo i všeobecné shromáždění v Jeruzalémě, jehož rozhodnutími se Pavel řídil v průběhu celého svého působení mezi pohany.

Těm, kdo popírali jeho apoštolství, předložil Pavel důkaz, že není „v ničem pozadu za těmi veleapoštolý“ (2 K 11,5). Nechtěl tím vyvýšit sám sebe, ale oslavit Boží milost. Lidé, kteří se snažili znevážit Pavlovo povolání a dílo, bojovali proti Kristu, jehož milost a moc se projevovaly skrze něho. Odpor nepřátel donutil apoštola, aby rozhodně vystoupil na obranu svého postavení a autority.

Pavel vyzýval ty, kteří kdysi ve svých životech zakusili Boží moc, aby se vrátili ke své první lásce k pravdě evangelia. Předkládal jim nezvratné důkazy a vysvětloval jim, jak velikou výsadou je, že se v Kristu mohou stát

svobodnými muži a ženami. Všichni, kdo se plně podřídí Kristu, budou totiž díky jeho usmiřující milosti oblečeni do roucha jeho spravedlnosti. Zastával názor, že každý, kdo chce být spasen, musí prožít pravou, osobní zkušenost s Bohem.

Apoštolovy naléhavé prosby nezůstaly bez odezvy. Duch svatý mocně působil a mnozí, kteří se dostali na

scestí, se vrátili ke své dřívější víře v evangelium. Od té doby se pevně drželi svobody, kterou jim vydobyl Kristus. V jejich životech se projevovalo ovoce Božího Ducha – „láska, radost, pokoj, trpělivost, laskavost, dobrota, věrnost, tichost a sebeovládání“ (Ga 5,22.23). Bylo oslaveno Boží jméno a v celém kraji se k věřícím přidávali mnozí další.

PAVLOVA POSLEDNÍ CESTA DO JERUZALÉMA

*Přestože Pavel věděl, že mu v Jeruzalémě půjde o život,
vydal se na cestu.*

Pavel si velmi přál dostat se do Jeruzaléma ještě před Velikonocemi, aby se zde mohl setkat s lidmi, kteří sem na svátky přijdou ze všech koutů světa. Stále doufal, že se mu nějak podaří odstranit předsudky svých nevěřících krajanů a přimět je k přijetí vzácného světla evangelia. Také chtěl navštívit jeruzalémské věřící a předat jim dary, které poslaly nežidovské sbory chudým bratřím v Judsku. A konečně očekával, že svou návštěvou upevní jednotu mezi obrácenými židy, kteří přijali víru, a křesťany z pohanů.

Jakmile dokončil své dílo v Korintě, rozhodl se, že odpluje přímo do jednoho z přístavů na pobřeží Palestiny. Když dokončil všechny přípravy a chystal se vstoupit na palubu lodi, dozvěděl se, že židé proti němu zosnovali spiknutí a chtějí ho připravit o život. Až dosud se těmto odpůrcům víry přes veškeré jejich snahy nepodařilo práci apoštola zastavit.

Úspěch, který provázal hlásání evangelia, znovu vyvolal hněv židů. Odevšad přicházely zprávy o šíření nového učení, které osvobozuje židy od zachovávaní obřadů ceremoniálního zákona a přiznává pohanům stejné výhody jako židům, kteří jsou potomky Abrahama. Ve svých kázáních v Korintě předkládal Pavel tytéž důkazy, které tak naléhavě zdůrazňoval ve svých dopisech. Jeho jednoznačné prohlášení: „Už není Řek a Žid, obřezaný a neobřezaný“ (Ko 3,11) považovali apoštolovi nepřátelé za opovážlivé rouhání. Proto se rozhodli, že jeho hlas umlčí.

CESTA PŘES MAKEDONII

Když byl Pavel varován před těmito úklady, rozhodl se, že půjde oklikou přes Makedonii. Musel se vzdát svého plánu, že dorazí do Jeruzaléma včas a stihne velikonoční bohoslužby. Doufal však, že se tam dostane do letnic.

Spolu s Pavlem a Lukášem se vydali na cestu „Sopatros, Pyrrhův syn z Beroje, Aristarchos a Sekundus z Tesaloniky, Gaius a Timoteus z Derbe a Tychikos a Trofimos z Asie“ (Sk 20,4). Pavel měl u sebe velkou částku peněz od nežidovských sborů. Chtěl ji odevzdat bratřím, kteří měli na starosti Boží dílo v Judsku. Proto se dohodl se sbory, které přispěly ze svých prostředků, že ho tito bratři jako zástupci sborů doprovodí do Jeruzaléma.

Ve Filipech se Pavel zdržel, aby oslavil Velikonoce. Zůstal tu s ním pouze Lukáš; ostatní členové jeho doprovodu pokračovali dál až do Troady, kde na něj měli počkat. Ze všech křesťanů, kteří se obrátili díky apoštolovu úsilí, byli Filipští nejlaskavější a nejupřímnější, a tak se Pavel těšil ze společenství s nimi a strávil zde osm klidných a šťastných svátečních dní.

Potom Pavel a Lukáš odpluli z Filip do Troady, kde se o pět dní později setkali se svými průvodci, a dalších sedm dní zůstali u tamějších věřících.

V poslední večer apoštolova pobytu se bratři sešli „k lámání chleba“ (Sk 20,7). Protože se jejich milovaný učitel chystal odjet, sešlo se více lidí než obvykle. Shromáždili se „v horní místnosti“ (Sk 20,8) ve třetím poschodí. Tady jim apoštol s hlubokou láskou starostlivě kázal až do půlnoci.

V jednom z otevřených oken seděl mladík jménem Eutychos. Na tomto nebezpečném místě usnul a spadl

dolů na dvůr. Okamžitě nastala panika a zmatek. Když ho zvedli, byl mrtvý. Shromáždilo se kolem něj mnoho lidí a všichni plakali a naříkali. Pavel si však prorazil cestu vyděšeným davem, objal chlapce a úpěnlivě se modlil k Bohu, aby vrátil mrtvému život. Jeho prosba byla vyslyšena. Nářek a bědování přehlušil apoštolův hlas: „Upokojte se, je v něm život.“ Věřící se s radostí opět sešli v horní místnosti. Společně oslavili Večeři Páně a Pavel s nimi „dlouho do rána“ rozmlouval. (Sk 20,10.11)

Loď, na které měli Pavel a jeho společníci pokračovat v cestě, byla připravena k vyplutí a bratři spěchali na palubu. Apoštol sám dal však přednost kratší trase po souši a z Troady se vydal do Assu, kde se měl ke svým společníkům připojit. Tak získal alespoň trochu času na rozjímání a modlitbu. Potíže a nebezpečí spojené s jeho blížíci se návštěvou Jeruzaléma, postoj jeruzalémského sboru k němu a jeho dílu, ale také situace dalších sborů a záležitosti týkající se zvěstování evangelia na jiných místech apoštola znepokojovaly a nutily ho k vážnému zamyšlení. Proto využil této zvláštní příležitosti, aby prosil Boha o sílu a vedení.

Když se cestující plavili směrem na jih od Assu, míjeli město Efez, kde apoštol velmi dlouho působil. Pavel by byl velmi rád navštívil efezský sbor, aby mu předal důležitá poučení a rady. Po zralé úvaze se však rozhodl neztrácet čas a pokračovat dál, protože chtěl být „pokud

možno na den letnic v Jeruzalémě“ (Sk 20,16). Když dorazil do Milétu, který se nacházel asi čtyřicet pět kilometrů od Efezu, dozvěděl se, že by se ještě před odplutím lodi mohl s efezskými křesťany spojit. Proto okamžitě poslal starším tohoto sboru zprávu, v níž je naléhavě žádal, aby si pospíšili do Milétu, aby se s nimi mohl setkat, dříve než bude pokračovat ve své cestě.

POSLEDNÍ SLOVA K EFEZSKÝM

Uposlechli jeho výzvu a přišli. Apoštol k nim pronesl závažný a dojemný proslov, v němž je napomenul a zároveň se s nimi rozloučil. Řekl: „Víte, jak jsem si u vás počínal celou dobu od prvního dne, kdy jsem přišel do Asie. Sloužil jsem Pánu s velkou pokorou, v slzách a zkouškách, které mě potkaly pro úklady židů. Víte, že jsem vám nezamlčel nic, co by vám bylo k prospěchu; všechno jsem vám řekl, když jsem vás učil ve shromáždění i v rodinách. Naléhal jsem na Židy i Řeky a vyzýval je, aby se obrátili k Bohu a uvěřili v našeho Pána, Ježíše Krista.“ (Sk 20,18-21)

Pavel vždy vyvyšoval Boží zákon. Přitom však učil, že zákon sám o sobě nemá moc zachránit člověka před trestem za neposlušnost. Ti, kdo páchají zlo, musí litovat svých hříchů a pokořit se před Bohem, jehož spravedlivý hněv na sebe přivolali tím, že porušili jeho přikázání. Musí také složit svou důvěru v Kristovu krev, protože jediné skrze ni mohou dosáhnout odpuštění. Boží

Syn pro ně obětoval svůj život a vystoupil do nebe, kde se za ně před Otcem přimlouvá. Pokáním a vírou se lidé mohou zbavit prokletí hříchu a díky Kristově milosti budou již nadále schopni poslouchat Boží zákon.

„Nyní jdu do Jeruzaléma,“ pokračuje Pavel, „protože mě Duch nutí, a nevím, co mě tam potká. Vím jen tolik, že mi Duch svatý město od města ohlašuje, že na mne čekají pouta a utrpení. Ale já nepřikládám svému životu žádnou jinou cenu, než abych dokončil svůj běh a splnil úkol, který jsem dostal od Pána Ježíše: hlásat evangelium o Boží milosti. Nyní vím, že mě už neuvidí nikdo z vás, k nimž jsem na svých cestách přišel hlásat Boží království.“ (Sk 20,22-25)

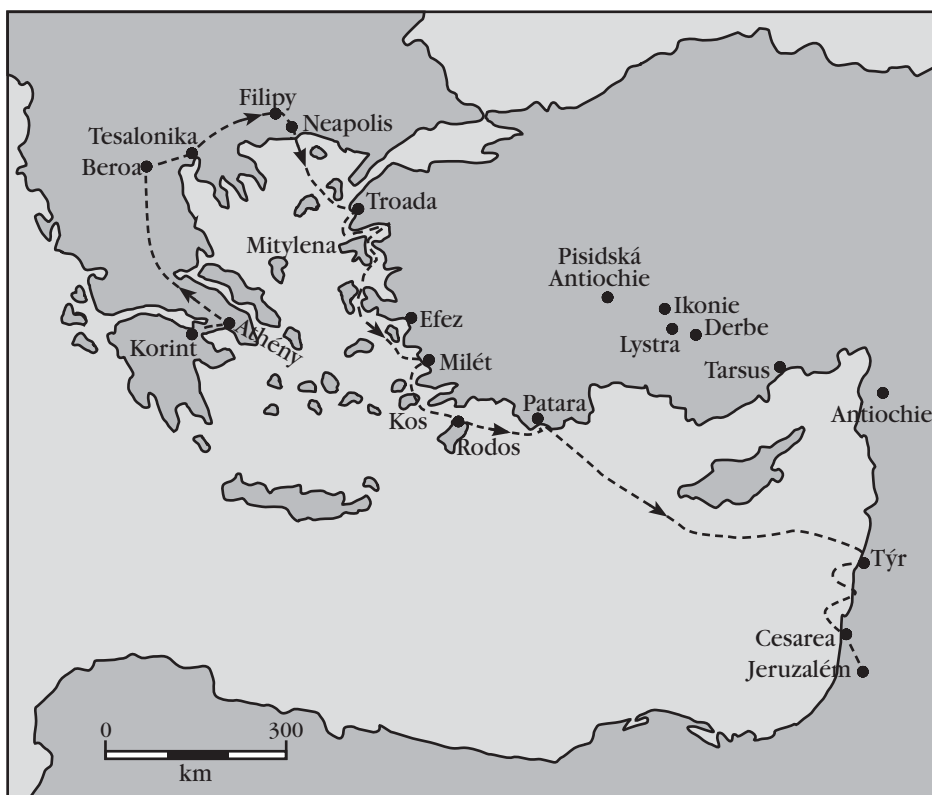
Pavel neměl původně v úmyslu vydat toto svědectví; ale zatímco mluvil, sestoupil na něj Duch proctví a potvrdil jeho obavy, že je to jeho poslední setkání s efezskými věřícími.

„Proto vám v tento den prohlašuji před Bohem, že mou vinou nikdo nezahyne, neboť jsem vám oznámil celou Boží vůli a nic jsem nezamlčel.“ (Sk 20,26.27) Ani obava, že někoho urazí, ani touha po přátelství nebo uznání nemohly Pavla přimět k tomu, aby jim zatajil slova, která mu Bůh dal pro jejich poučení, varování či nápravu. I dnes Bůh od svých služebníků očekává, že budou směle hlásat jeho slovo a plnit jeho příkazy. Kristův služebník by neměl lidem předkládat pouze ty

pravdy, které se jim nejvíce zamlouvají, a přitom jim zamlčovat vše, co by jim mohlo být nepříjemné. Měl by velmi pečlivě dohlížet na rozvoj jejich charakteru. Jestliže zjistí, že někteří z jeho stáda hřeší, je jako věrný pastýř povinen poučit je s ohledem na danou situaci z Božího slova. Pokud však dovolí, aby si dál šli sebezjistě svou vlastní cestou, aniž by je varoval, bude se za ně zodpovídat. Kazatel, který chce splnit

svůj důležitý úkol, musí ty, kdo mu byli svěřeni, věrně poučovat o všech bodech křesťanské věrouky. Musí jim ukazovat, jací musí být a jak musí jednat, aby obstáli, až nastane velký den našeho Boha. Pouze věrný učitel pravdy bude moci v závěru svého působení spolu s Pavlem říct: „Mou vinou nikdo nezahyne.“

Poté apoštol napomenul své bratry takto: „Dávejte pozor na sebe i na celé stádo, ve kterém si vás Duch

Po třech měsících strávených v Řecku se apoštol Pavel rozhodl odjet co nejkratší cestou do Jeruzaléma. Když se ale dozvěděl, že mu židé usilují o život, změnil svůj plán a ke svému cíli se vydal oklikou přes Makedonii. Na mapě je vyznačená trasa, kterou se Pavel ubíral.

svatý ustanovil za strážce, abyste byli pastýři Boží církve, kterou si Bůh získal krví vlastního Syna.“ (Sk 20,28) Kdyby měli služebníci evangelia neustále na paměti, že mají na starosti lidi, které Kristus vykoupil svou krví, lépe by si uvědomovali význam své práce. Měli by dávat pozor na sebe i na své stádo. Svá poučení by měli objasňovat a prosazovat svým vlastním příkladem. Jako učitelé, kteří ukazují druhým cestu k životu, by neměli zavdávat příčinu ke znevažování pravdy. Jako Kristovi zástupci by měli zachovat jeho jméno ve vážnosti. Svou oddaností, svým čistým životem a bohabojným jednáním by měli dokazovat, že jsou hodni svého důležitého poslání.

Apoštolovi bylo zjeveno, jaká nebezpečí ohrozí efezský sbor. Řekl: „Vím, že po mém odchodu přijdou mezi vás draví vlci, kteří nebudou šetřit stádo. I mezi vámi samými povstanou lidé, kteří povedou scestné řeči, aby strhli učedníky na svou stranu.“ (Sk 20,29.30) Když se Pavel zahleděl do budoucnosti a viděl, jakým útokům ze strany vnějších i vnitřních nepřátel bude sbor muset čelit, velmi se o něj strachoval. S posvátnou vážností vyzval své bratry, aby bedlivě střežili to, co jim bylo svěřeno. Připomněl jim, že jim sám byl příkladem, když mezi nimi neúnavně působil: „Budte proto bdělí a pamatujte, že jsem se slzami v očích po tři roky ve dne v noci každému z vás neustále ukazoval cestu.“ (Sk 20,31)

Dále apoštol pokračuje: „Nyní vás svěřuji Bohu a slovu jeho milosti,

kteřé má moc vás proměnit a dát vám podíl mezi všemi, kdo jsou posvěceni. Od nikoho jsem nežádal stříbro, zlato ani oděv.“ (Sk 20,32.33) Někteří z efezských bratří byli bohatí; Pavel se je však nikdy nesnažil využít ke svému osobnímu prospěchu. S poselstvím, které hlásal, se neslučovalo, aby upozorňoval na své vlastní potřeby. „Tyto mé ruce,“ prohlásil, „vydělávaly na všechno, co jsem potřeboval já i moji společníci“ (Sk 20,34). Navzdory namáhavé práci a dlouhým cestám, na které se vydával za Božím dílem, byl schopen postarat se nejen o své vlastní potřeby, ale dokázal ušetřit i něco pro obživu svých spolupracovníků a zmírnění nouze chudých. Dařilo se mu to jen díky vytrvalé pílí a krajní šetrnosti. Proto mohl právem pokázat na svůj vlastní příklad, když řekl: „Tím vším jsem vám ukázal, že máme takto pracovat, pomáhat slabým a mít na paměti slova Pána Ježíše, který řekl: »Blaze tomu, kdo dává, ne tomu, kdo bere.«“

Po těch slovech si s nimi se všemi klekl a pomodlil se. Všichni se dali do hlasitého pláče, objímali Pavla a líbali ho, dojatí nejvíce jeho slovy, že ho už nikdy neuvidí. Pak ho doprovodili k lodi.“ (Sk 20,35-38)

Z MILÉTU DO JERUZALÉMA

Z Milétu se Pavel a jeho průvodci plavili „přímou cestou... na Kós, druhý den na Rodos a odtud... pluli do Patary“ na jihozápadním pobřeží Malé Asie. „Tam... našli loď, která plula

*Kdyby měli služebníci
evangelia neustále na paměti,
že mají na starosti lidi, které
Kristus vykoupil svou krví,
lépe by si uvědomovali
význam své práce.*

do Fénicie. Nasedli... na ni a vypluli.“ (Sk 21,1.2) V Týru, kde měl být z lodi vyložen náklad, vyhledali několik učedníků a zůstali u nich sedm dní. Duch svatý upozornil tyto učedníky na nebezpečí, která hrozí Pavlovi v Jeruzalémě. Proto na něj naléhali, „aby nechodil do Jeruzaléma“ (Sk 21,4). Strach z utrpení a uvěznění však nemohl apoštola od jeho záměru odradit.

Když uplynul týden, který Pavel strávil v Týru, všichni bratři i jejich ženy a děti ho vyprovodili k lodi. Dříve než vstoupil na palubu, poklekli na břehu a pomodlili se; apoštol se modlil za ně a oni za něj.

Cestující pokračovali směrem na jih, až dorazili do Cesareje, kde „navštívili Filipa, kazatele evangelia a jednoho ze sedmi jáhnů, a ubytovali se u něho“ (Sk 21,8). Tady Pavel prožil několik klidných a šťastných dní – na dlouhou dobu posledních dní, kdy si mohl užívat dokonalé svobody.

Za Pavlova pobytu v Cesareji „přišel z Judska prorok jménem Agabos. Přišel k nám,“ vypráví Lukáš, „vzal Pavlův opasek, svázal si jím nohy i ruce a řekl: 'Toto praví Duch svatý: Muže, kterému patří tento opasek, židé v Jeruzalémě takto sváží a vydají pohanům.'“

Když jsme to uslyšeli,“ pokračuje Lukáš, „prosili jsme my i tamější bratři Pavla, aby do Jeruzaléma nechodil.“ Pavel však nechtěl utíkat před svou povinností. Chtěl následovat Krista kamkoli, a bude-li to třeba, i do vězení a na smrt. „Proč pláčete a působíte mi tím větší bolest?“ zvolal. „Vždyť já jsem připraven nejen nechat se svázat, nýbrž i zemřít v Jeruzalémě pro jméno Pána Ježíše!“ Když bratři viděli, že ho zarmucují, aniž by se jim ho podařilo odvrátit od jeho úmyslu, přestali na něj naléhat a řekli jen: „Děj se vůle Páně!“ (Sk 21,10-14)

Krátký pobyt v Cesareji brzy skončil, a tak se Pavel a jeho společníci v doprovodu několika bratří vydali do Jeruzaléma. Těžce na ně doléhala předtucha nadcházející pohromy.

Ještě nikdy neprožíval apoštol při příchodu do Jeruzaléma takový smutek. Věděl, že zde najde jen málo přátel, ale zato hodně nepřátel. Blížil se k městu, které zavrhl a ukřižovalo Božího Syna a nad nímž nyní visela hrozba Božího hněvu. Když si vzpomněl, jak silně byl sám zaujatý proti Kristovým následovníkům, pocítil ke svým oklamaným krajanům hluboký soucit. Naděje, že jim bude schopen pomoci, byla jen velmi malá. Stejná zaslepenost a stejný hněv, který kdysi hořel v jeho nitru, vzplály nyní s nevýslovnou silou v celém národě a obracely se proti němu.

Nemohl počítat dokonce ani s účastí a podporou svých vlastních bratří ve víře. Neobrácení Židé, kteří po něm bez ustání usilovně pátrali, nelenili a ústně i písemně

o něm a o jeho díle rozšířili v Jeruzalémě ty nejhorší pomluvy. Dokonce i někteří apoštolové a starší těmto lživým zprávám uvěřili, aniž by se je pokusili vyvrátit. Neprojevili žádnou touhu se Pavla zastat.

I přes všechny nepříznivé okolnosti však apoštol nepropadal zou-

falství. Věřil, že Boží hlas, který promlouval k jeho nitru, osloví i jeho krajany a že Pán, kterého on i ostatní učedníci milovali a jemuž sloužili, navzdory všemu uvede jejich smýšlení do souladu s jeho vlastním a budou společně pracovat pro dílo evangelia.

PAVLOVO UVĚZNĚNÍ

V Jeruzalémě se apoštol Pavel setkal s velkým nepřátelstvím – a to nejen ze strany židů, ale i z řad vedoucích jeruzalémského sboru.

„Když jsme přišli do Jeruzaléma, přijali nás bratři s radostí. Nazítří se Pavel odebral i s námi k Jakubovi, kde se sešli všichni starší.“ (Sk 21,17.18)

Při této příležitosti předali Pavel a jeho průvodci těm, kdo stáli v čele Božího díla v Jeruzalémě, příspěvky, které na podporu svých chudých židovských bratří věnovali křesťané z pohanů. Shromáždění těchto příspěvků stálo apoštola a jeho spolupracovníky hodně času, důkladného přemýšlení a vyčerpávajícího úsilí. Částka, která zdaleka předčila očekávání jeruzalémských starších, si ze strany nežidovských věřících vyžádala mnohé oběti, a dokonce i velké strádání.

Těmito dobrovolnými dary projevily obrácení pohané svou oddanost Božímu dílu na celém světě a všichni měli tyto prostředky přijmout s vděčným uznáním. Přesto bylo Pavlovi i jeho společníkům zřejmé, že mezi těmi, s nimiž se nyní setkali, jsou i takoví, kteří neumějí ocenit ducha bratrské lásky,

který probudil v křesťanech ochotu obdarovat druhé.

NEPŘÁTELSTVÍ A PŘEDSUDBY

V prvních letech zvěstování evangelia pohanům lpěli někteří vedoucí představitelé jeruzalémského sboru na starých předsudcích a způsobech myšlení a nebyli příliš nakloněni spolupráci s Pavlem a jeho společníky. Ve snaze zachovat několik bezvýznamných zvyků a obřadů zapomněli na požehnání, která by spočinula na nich i na věci, kterou milovali, kdyby usilovali o sjednocení všech oblastí Božího díla. Přestože jim šlo o blaho křesťanské církve, nedařilo se jim odpovídajícím způsobem využívat stále větší počet příležitostí, které jim Bůh ve své prozřetelnosti nabízel. Ve své lidské moudrosti se pokoušeli zatěžovat Boží spolupracovníky řadou zbytečných omezení. Tak vznikla skupina mužů, kteří nebyli osobně obeznámeni s měnícími se okolnostmi a zvláštními potřebami pracovníků na vzdálených misijních polích. Pře-

sto si však osobovali právo přesně těmto bratrům předepisovat, jakým způsobem mají pracovat. Domnívali se, že zvěstování evangelia musí postupovat v souladu s jejich názory.

Právě uplynulo několik let od doby, kdy bratři v Jeruzalémě společně se zástupci dalších předních sborů důkladně zvažovali složité otázky týkající se způsobů práce mezi pohaný. Na tomto všeobecném shromáždění se bratři dohodli, že předají sborům jasná doporučení ohledně některých obřadů a zvyků, včetně obřízky. Při této příležitosti se také jednomyslně usnesli, že doporučí křesťanským sborům Pavla a Barnabáše jako pracovníky, kteří si zaslouží plnou důvěru každého věřícího.

Někteří z těch, kdo se shromáždění zúčastnili, ostře kritizovali metody práce apoštolů, na nichž spočívala největší tíha odpovědnosti za hlásání evangelia pohanům. Během zasedání však tito bratři lépe pochopili Boží vůli a společně s ostatními dospěli k moudrým rozhodnutím, která umožnila sjednocení věřících do jednoho velkého společenství.

Když se později ukázalo, že počet obrácených pohanů rychle roste, vrátilo se několik vedoucích představitelů jeruzalémského sboru ke své původní zaujatosti vůči metodám Pavla a jeho spolupracovníků. Tyto předsudky se v průběhu let stále více prohlubovaly. Nakonec se několik předních mužů rozhodlo, že zvěstování evangelia musí nadále probíhat podle jejich vlastních

představ. Jestliže Pavel přizpůsobí svou práci některým zásadám, které zastávají, uznají ji a podpoří; jinak již nebudou moci jeho působení schvalovat a budou mu muset odepřít jakoukoli další podporu.

Tito muži zapomněli, že učitelem svého lidu je sám Bůh; že každý, kdo pracuje v Božím díle, by měl při následování nebeského Pána získat své osobní zkušenosti a neměl by očekávat, že dostane jednoznačné pokyny od člověka; že Boží služebníci by se neměli měnit a rozvíjet podle lidských představ, ale k Božímu obrazu.

BOŽÍ, NIKOLI LIDSKÉ DÍLO

Když apoštol Pavel sloužil Bohu a učil lid, jeho řeč a kázání „se neopíraly o vmlouvavá slova lidské moudrosti, ale prokazovaly se Duchem a mocí“. Pravdy, které hlásal, mu zjevil Duch svatý; „Duch totiž zkoumá všechno, i hlubiny Boží. Neboť kdo z lidí zná, co je v člověku, než jeho vlastní duch? Právě tak nikdo nepoznal, co je v Bohu, než Duch Boží... O tom i mluvíme ne tak, jak nás naučila lidská moudrost,“ prohlásil Pavel, „ale jak nás naučil Duch, a duchovní věci vykládáme slovy Ducha“. (1 K 2,4.10-13)

Po celou dobu svého působení se apoštol spoléhal na přímé Boží vedení. Zároveň však velmi dbal na to, aby jednal v souladu s rozhodnutími všeobecného shromáždění v Jeruzalémě. „A tak se církve upevňovaly ve víře a počet bratrů rostl každým dnem.“ (Sk 16,5) Přestože se nyní

u některých setkal s neporozuměním, našel útěchu ve vědomí, že splnil svou povinnost. Když mohl nyní předložit židovským starším štědré příspěvky, vyšlo najevo, že povzbuzoval obrácené křesťany k oddanosti, štědrosti a bratrské lásce.

Jakmile Pavel předal starším tyto dary, „vyprávěl jim podrobně všechno, co Bůh jeho působením vykonal mezi pohany“ (Sk 21,19). Tato zpráva naplnila všechny, dokonce i ty, kdo pochybovali, přesvědčením, že apoštolovu činnost provázelo Boží požehnání. „Když to vyslechli, chválili Boha.“ (Sk 21,20) Poznali, že nebe se přiznalo k metodám jeho práce. Štědré dary, které ležely před nimi, potvrzovaly Pavlovo svědectví o věrnosti nových sborů založených mezi pohany. Muži, kteří patřili k těm, kdo odpovídali za Boží dílo v Jeruzalémě, a kteří požadovali, aby byla přijata svévolná kontrolní opatření, viděli nyní apoštolovu službu v novém světle. Dospěli k přesvědčení, že jejich jednání nebylo správné, že žili v zajetí židovských zvyků a tradic, a že se tak stali velkou překážkou pro šíření evangelia. Nepoznali totiž, že zeď, která oddělovala židy a pohany, byla zbořena Kristovou smrtí.

KOMPROMIS

Všichni bratři, kteří stáli v čele sboru, měli nyní jedinečnou příležitost otevřeně vyznat, že skrze Pavla působil Bůh a že chybovali, když se nechali svést zprávami jeho nepřátel

k žárlivosti a předsudkům. Nepokusili se však společnými silami zjednat ukřivděnému apoštolovi spravedlnost. Místo toho mu dali radu, z níž bylo zřejmé, že je stále ještě ovládá pocit, že si Pavel za přetrvávající zaujatost do značné míry může sám. Nepostavili se velkoryse na jeho obranu a nesnažili se nespokojeným bratřím dokázat, že jsou v nepravu. Chtěli dosáhnout kompromisu tím, že mu poradili, jak má podle jejich názoru jednat, aby odstranil všechny důvody k nedorozumění.

Když si vyslechli jeho svědectví, řekli: „Pohled, bratře, kolik tisíc židů uvěřilo v Krista, a všichni jsou nadšenými zastánci Zákona. O tobě se doslechli, že prý učíš všechny židy, žijící mezi pohany, aby odpadli od Mojžíše: aby přestali obřezávat své syny a žít podle otcovských zvyků. Co teď? V každém případě se dovědí, žeš přišel. Udělej tedy, co ti radíme: Jsou tu čtyři muži, kteří na sebe vzali slib. Připoj se k nim, podrob se s nimi očištnému obřadu a zaplať za ně, co je předepsáno; pak si budou moci dát ostříhat hlavu. Tak poznají všichni, že není ani trochu pravdy na tom, co se o tobě říká, a že naopak sám jsi věrný Zákonu a žiješ podle něho. Pokud jde o pohany, kteří přijali víru, těm jsme písemně oznámili své rozhodnutí, že nemají jíst pokrmý obětované modlám, ani krev, ani maso zvířat nezabavených krve, a že se mají vyvarovat smilstva.“ (Sk 21,20-25)

Bratři doufali, že pokud se Pavel zachová tak, jak mu navrhovali, podaří se mu jednoznačně vyvrátit ne-

pravdivé zprávy, které se o něm šířily. Ujišťovali ho, že rozhodnutí předchozího shromáždění o obrácených pohanec a obřadním zákonu stále platí. Ale rada, kterou mu nyní dali, se s tímto rozhodnutím neslučovala. Jejich pokyn nepocházel z Božího Duha; byl ovocem zbabělosti. Vedoucí představitelé jeruzalémského sboru věděli, že pokud křesťané nebudou dodržovat obřadní zákon, obrátí proti sobě nenávisť židů a vystaví se pronásledování. Velerada dělala vše, co bylo v jejích silách, aby zastavila šíření evangelia. Zvolila muže, kteří měli sledovat apoštoly, a zejména Pavla, a všemožně bránit jejich působení. Kdyby byli křesťané souzeni před veleradou za porušování zákona, čekal by je okamžitý a přísný trest za odpadnutí od židovské víry.

Mnozí z židů, kteří přijali evangelium, měli stále ve velké úctě obřadní zákon a byli až příliš ochotní činit i nemoudré ústupky. Doufali, že tím získají důvěru svých krajanů, odstraní jejich předsudky a probudí v nich víru, že Kristus je Vykupitel světa. Pavel pochopil, že dokud budou mnozí z vedoucích představitelů jeruzalémského sboru vůči němu zaujati, nepřestanou mařit jeho vliv. Cítil, že kdyby se mu je pomocí nějakého přijatelného ústupu podařilo získat pro pravdu, odstranil by velkou překážku, která brání úspěšnému šíření evangelia na jiných místech. Bůh mu však nedal právo, aby zašel tak daleko, jak požadovali.

Když si uvědomíme, jak velmi Pavel toužil po jednotě se svými bratry,

jak ohleduplně jednal se slabými ve víře, jak si vážil apoštolů, kteří byli s Kristem, a zejména Jakuba, bratra Ježíšova, a jak se snažil vyjít každému člověku pokud možno co nejvíce vstříc, aniž by se přitom vzdal svých zásad – vezmeme-li toto vše v úvahu, pak nás tolik nepřekvapí, že se nechal přesvědčit a odchýlil se od cesty, kterou tak pevně a odhodlaně až dosud kráčet. Svými snahami o usmíření však vytouženého cíle nedosáhl. Pouze urychlil rozhodnutí, takže předpovězené utrpení ho postihlo dřív a odloučilo ho od jeho bratrů. Církev tak přišla o jeden ze svých nejsilnějších pilířů a křesťané ve všech zemích byli naplněni zármutkem.

Následujícího dne Pavel udělal, co mu poradili starší. Spolu s oněmi čtyřmi muži, kteří složili nazírský slib (Nu 6), jehož platnost již téměř vypršela, odešel do chrámu a „oznámil, kdy se skončí očištné dny a za každého z nich bude přinesena oběť“ (Sk 21,26). Ještě měly být totiž přineseny drahé oběti za očištění.

V OHROŽENÍ ŽIVOTA

Ti, kdo Pavlovi radili, aby učinil tento krok, si plně neuvědomovali, jak velkému nebezpečí se tím vystaví. V té době pobývali v Jeruzalémě lidé z mnoha zemí, kteří sem přišli na bohoslužby. Když Pavel plnil úkol, který dostal od Boha, a zvěstoval evangelium pohanům, navštívil řadu největších měst světa. Tisíce cizinců, kteří přišli do Jeruzaléma na

svátky, ho dobře znali. Byli mezi nimi i takoví, kteří ho hluboce nenáviděli. Když apoštol vstupoval při veřejné příležitosti do chrámu, riskoval tím svůj život. Po několik dní vcházel do chrámu a vycházel z něj a nikdo z účastníků bohoslužby si ho zřejmě nevšiml. Ale krátce před uplynutím stanovené doby, když ho vořil s knězem o obětech, které bylo třeba přinést, ho poznalo několik židů z provincie Asie.

Vrhli se na něj s dábelskou zuřivostí a křičeli: „Izraelci, pojďte sem! To je ten člověk, který všude všechny učí proti vyvolenému lidu, proti Zákonu a proti chrámu.“ Když se kolem nich shromáždili lidé, kteří slyšeli jejich volání o pomoc, přidali ještě další obvinění: „A teď ještě přivedl do chrámu pohany a znesvětil toto svaté místo.“ (Sk 21,28)

Jestliže neobřezaný člověk vstoupil do vnitřního nádvoří této posvátné budovy, spáchal podle židovského zákona zločin, který se trestal smrtí. Lidé totiž viděli Pavla ve městě ve společnosti Trofima z Efezu a domnívali se, že ho s sebou přivedl do chrámu. To však neudělal; a protože sám byl Žid, tím, že vešel do chrámu, neporušil židovský zákon. I když tedy bylo obvinění židů zcela nepravdivé, dokázalo v lidech probudit předsudky. Strhl se pokřik, který se nesl chrámovými nádvořími, a shromážděného davu se zmocnilo silné vzrušení. Zpráva se rychle roznesla po Jeruzalémě, „v celém městě nastal rozruch a lid se začal sbíhat“ (Sk 21,30).

Skutečnost, že se odpadlý žid odvážil znesvětit chrám právě v době, kdy sem na bohoslužby přišly tisíce lidí ze všech koutů světa, rozpoutala v davu ty nejprudší vášně. „Chytili Pavla a vlekli ho ven z chrámu. A hned byly zavřeny brány.“ (Sk 21,30)

PAVLOVO ZATČENÍ

„Ve chvíli, kdy ho už chtěli zabít, došlo hlášení veliteli praporu, že celý Jeruzalém se bouří.“ (Sk 21,31) Klaudios Lysias dobře věděl, s jak nezkrotnými živly se musí střetnout, a proto „vzal okamžitě vojáky i důstojníky a běžel dolů k davu. Jakmile uviděli velitele a vojáky, přestali Pavla bít“ (Sk 21,32). Římský důstojník neznal příčinu pobouření. Viděl jen, že se hněv zástupu obrací proti Pavlovi. Došel tedy k závěru, že to nejspíše bude jistý egyptský povstalec, o němž sice slyšel, který však až dosud unikal vězení. Proto Pavla zatkl a „rozkázal vojákům, aby ho spoutali dvěma řetězy. Potom vyšetřoval, kdo je a co udělal.“ Okamžitě se ozvalo mnoho zvukných hlasů, které apoštola zlostně obviňovaly. „V davu křičel každý něco jiného. Protože se velitel nemohl pro zmatek dovědět nic jistého, rozkázal odvést Pavla do pevnosti. Když se dostali ke schoďšti, museli ho vojáci pro násilí davu nést, neboť celé množství lidu šlo za ním a křičeli: ‚Pryč s ním!‘“ (Sk 21,33-36)

Uprostřed této vřavy zůstal apoštol klidný a vyrovnaný. Jeho myšlenky se upíraly k Bohu a věděl, že je

obklopen nebeskými anděly. Nelíbilo se mu, že musel opustit chrám, aniž se pokusil představit svým krajanům pravdu. Než ho dovedli do pevnosti, zeptal se velitele: „Smím ti něco říct?“ Lysias odpověděl: „Ty umíš řecky? Nejsi ten Egyptan, který nedávno podnítil ke vzpouře a vyvedl na poušť čtyři tisíce vzbouřenců?“ Pavel řekl: „Já jsem Žid z Tarsu v Kilikii, občan ne bezvýznamného města. Prosím tě, dovol mi promluvit k lidu.“ (Sk 21,37-39)

ŘEČ K ŽIDŮM

Velitel jeho prosbě vyhověl a „Pavel, jak stál na schodišti, dal lidu znamení rukou“. Tímto gestem upoutal jejich pozornost a svým chováním v nich vzbudil respekt. „Nastalo napjaté ticho a Pavel je oslovil hebrejsky: „Bratři a otcové, vyslechněte, co vám chci nyní říci na svou obhajobu.“ Když lidé uslyšeli známá hebrejská slova, „úplně se uklidnili“ a za nastupujícího ticha apoštol pokračoval:

„Já jsem Žid a narodil jsem se v Tarsu v Kilikii, ale vychován jsem byl zde v Jeruzalémě. V Gamalielově škole jsem byl přesně vyučen zákonu našich otců. Byl jsem právě tak plný horlivosti pro Boha, jako jste dnes vy všichni.“ (Sk 21,40; 22,1-3) Nikdo nemohl Pavlova slova popřít, protože skutečnosti, o nichž hovořil, byly mnoha židům, kteří stále ještě žili v Jeruzalémě, dobře známy. Pak apoštol mluvil o tom, že kdysi také horlivě pronásledoval Kristovy učedníky, a dokonce je i vydával

na smrt. Vylíčil svým posluchačům okolnosti svého obrácení a vyprávěl jim, jak nakonec musel odložit svou pýchu a sklonit se před ukřižovaným Ježíšem Nazaretským. Kdyby se byl pustil se svými protivníky do diskuze, byli by tvrdošíjně odmítali si ho vyslechnout. Vyprávění o jeho zkušenostech však na ně zapůsobilo velmi přesvědčivě, takže se na chvíli zdálo, že je obměkčil a že začali být mnohem přístupnější.

Potom se jim Pavel snažil vysvětlit, že mezi pohany nezačal působit ze svého vlastního rozhodnutí. Toužil pracovat pro svůj národ; ale právě v jeruzalémském chrámě k němu Bůh promluvil ve vidění a přikázal mu, aby se vydal „daleko k pohanům“ (Sk 22,21).

Až do této chvíle mu lidé dychtivě naslouchali. Když však ve svém příběhu dospěl až k okamžiku, kdy byl povolán stát se Kristovým poslem mezi pohany, opět se jich zmocnila zuřivost. Byli zvyklí považovat se za jediný národ, jemuž byl Bůh nakloněn. Proto nebyli ochotni připustit, že by i pohané, jimiž pohrdali, měli mít podíl na výsadách, které až dosud vztahovali výhradně na sebe. Proto volali tak hlasitě, až řečníka překřičeli: „Sproved' ho ze světa! Nesmí zůstat na živu!

Protože křičeli, strhávali ze sebe šaty a házeli do vzduchu prach, rozkázal velitel vojákům, aby Pavla zavedli do pevnosti; dal jim pokyn, aby při výslechu použili bičování, neboť chtěl zjistit, proč proti němu tolik běsní.

PŘED VELERADOU

Když ho přivázali, řekl Pavel důstojníkovi, který měl službu: „Smíte bičovat římského občana, a to bez soudu?“ Když to důstojník uslyšel, šel k veliteli a hlásil mu to. Řekl mu: „Co chceš dělat? Ten člověk je římský občan!“ Velitel přišel k Pavlovi a ptal se ho: „Řekni mi, jsi římský občan?“ On odpovéděl: „Ano.“ Velitel mu na to řekl: „Já jsem získal toto občanství za veliké peníze.“ Ale Pavel prohlásil: „Já jsem se jako římský občan už narodil.“ Ihned od něho odstoupili ti, co ho měli vyslýchat. A velitel dostal strach, když se dověděl, že Pavel je římský občan, a on ho dal spoutat.

Na druhý den, aby bezpečně zjistil, z čeho židé Pavla obviňují, dal ho vyvést z vězení a nařídil, aby se shromáždili velekněží a celá rada. Pak dal přivést Pavla a postavil ho před ně. (Sk 22,22-23,1)

Nyní měl apoštola vyslýchat stejný soud, k jehož členům před svým obrácením sám patřil. Když stál před židovskými vůdci, choval se klidně a z jeho tváře vyzařoval Kristův pokoj. „Upřel zrak na jejich shromáždění a řekl: „Bratří, až do dneška žiju se zcela dobrým svědomím před Bohem.““ Když uslyšeli tato slova, znovu je zachvátila nenávist. „Tu nařídil velekněz Ananiáš těm, kdo stáli u Pavla, aby ho udeřili přes ústa.“ Na tento surový rozkaz reagoval apoštol zvoláním: „Tebe bude bít Bůh, ty obílená stěno. Sedíš zde, abys mě soudil podle Zákona, a proti Zákonu rozkazuješ,

aby mě bili?“ Ti, co stáli u Pavla, řekli: „Troufáš si urážet Božího velekněze?““ Pavel odpovéděl se svou obvyklou zdvořilostí: „Nevěděl jsem, bratří, že je to velekněz. Víím, že je psáno: „Nebudeš tupit vládce svého lidu.“

Protože apoštol věděl, že jedna část rady patří k saduceům a druhá k farizeům, zvolal: „Bratří, já jsem farizeus, syn farizeův. Jsem souzen pro naději ve zmrtvýchvstání.“

Když to řekl, vznikl spor mezi farizeji a saduceji a shromáždění se rozdvojilo. Saduceové totiž říkají, že není zmrtvýchvstání a že nejsou andělé a duchové, kdežto farizeové vyznávají obojí.“ Obě strany se začaly mezi sebou přit, a tak byla moc jejich odporu proti Pavlovi zlomena. „Někteří zákoníci z farizejské strany vstali a začali namítat: „Nic zlého na tom člověku nenacházíme. Co když k němu mluvil duch nebo anděl? Nebojujme proti Bohu.““ (Sk 23,1-9)

V nastalém zmatku se saduceové ze všech svých sil snažili apoštola zmocnit, aby ho mohli zabít. Farizeové se ho stejně usilovně snažili chránit. „Velitel se bál, že Pavla rozsápe. Proto povolal vojenský oddíl, aby Pavla vyrval z jejich středu a zavedl ho do pevnosti.“ (Sk 23,10)

V PEVNOSTI

Když apoštol později přemýšlel o zkouškách, které ho v uplynulém dni potkaly, začal se obávat, že se jeho chování nelíbilo Bohu. Dopustil se snad přece jen chyby, když na-

vštil Jeruzalém? Nezavinila tento nešťastný konec jeho veliká touha po jednotě s tamějšími bratry?

Způsob, jak se židé jako údajný Boží lid chovali před nevěřícím světem, naplnil Pavla hlubokou vnitřní úzkostí. Co si jen o nich pomyslí pohanští důstojníci? Tvrdí, že vyznávají Boha a jsou povoláni ke svaté službě, a přitom se nechali ovládnout slepým a nesmyslným hněvem. Dokonce usilovali o život svých bratrů, kteří se opovážili mít odlišné názory na otázky náboženství a víry. I nejslavnostnější poradní shromáždění dokázali proměnit ve scénu plnou hádek a divokých zmatků. Pavel měl pocit, že Boží jméno bylo před pohany zneváženo.

Nyní byl apoštol ve vězení a věděl, že jeho nepřátelé udělají ve své šlepné nenávisti všechno proto, aby ho připravili o život. Chýlí se snad jeho práce pro církev ke svému závěru? Vtrhnou teď do ní draví vlci? Pavlovi na Božím díle velmi záleželo. Když pomyslel na to, jaká nebezpečí hrozí jednotlivým sborům, až budou vystaveny pronásledování ze strany stejných mužů, s nimiž se setkal ve veleradě, byl hluboce znepokojen. A tak ve své sklíčenosti a malomyslnosti plakal a modlil se.

V této těžké chvíli však Bůh na svého služebníka nezapomněl. Chránil ho před krvežíznivým davem již na chrámovém nádvoří; byl s ním i před veleradou; a neopustil ho ani nyní v pevnosti. Když ho jeho věrný svědek úpěnlivě prosil o vedení, zjevil se mu: „Následující

noc stanul před Pavlem Pán a řekl: „Neztrácej odvahu! Jako jsi svědčil o mně v Jeruzalémě, tak musíš svědčit i v Římě.“ (Sk 23,11)

Pavel se již dlouho zabýval myšlenkou, že navštíví Řím. Velmi si přál svědčit tam o Kristu, ale cítil, že v jeho úmyslech mu až dosud bránilo nepřátelství židů. Proto nemohl uvěřit, že by tam měl jít právě teď jako vězeň.

ODESLÁN DO CESAREJE

Zatímco Bůh povzbuzoval svého služebníka, Pavlovi nepřátelé horlivě plánovali jeho záhuby. „Když nastal den, židé se spojili a zapřísáhli, že nebudou jíst ani pít, dokud Pavla nezabijí. Bylo jich více než čtyřicet, kdo se takto spikli.“ (Sk 23,12.13) Drželi půst, který Bůh odsoudil skrze Izajáše: „Postíte se jenom pro spory a hádky, abyste mohli svévolně udeřit pěstí.“ (Iz 58,4)

Spiklenci „šli k velekněžím a starším a řekli: Zapřísáhli jsme se, že nic nevezmeme do úst, dokud Pavla nezabijeme. Vy teď spolu s radou požádejte velitele, aby dal Pavla přivést před vás, pod záminkou, že chcete důkladněji vyšetřit jeho případ. A my jsme připraveni zabít ho dříve, než přijde na místo.“ (Sk 23,14.15)

Místo toho, aby je kněží a přední mužové za tento krutý návrh pokárali, okamžitě s ním souhlasili. Když Pavel přirovnal Ananiáše k obilné stěně, mluvil pravdu.

Bůh však zasáhl, aby zachránil život svého služebníka. Když se

o těchto vražedných úkladech doslechl syn Pavlovy sestry, „šel do pevnosti a oznámil to Pavlovi. Pavel zavolał jednoho z důstojníků a řekl mu: ‚Zaveď tohoto mladíka k veliteli, má pro něho zprávu.‘ Ten ho vzal s sebou, dovedl k veliteli a řekl mu: ‚Zavolał mě vězeň Pavel a požádal mě, abych tohoto mladíka dovedl k tobě, protože ti chce něco sdělit.‘“ (Sk 23,16-18)

Klaudios Lysias mladíka ochotně přijal, vzal si ho stranou a zeptal se ho: „Co mi chceš oznámit?“ On mu řekl: „Židé se domluvili, že tě požádají, abys dal zítra Pavla dovést před radu, která bude předstírat, že chce jeho případ důkladněji vyšetřit. Ale ty jim nevěř, neboť na něho číhá více než čtyřicet mužů, kteří se zavázali přísahou, že nebudou jíst ani pít, dokud ho nezabijí, a nyní jsou připraveni a čekají jen na tvé rozhodnutí.“

Velitel mladíka propustil a přikázal mu: „Nikomu nevyzraď, žes mi to oznámil.““ (Sk 23,19-22)

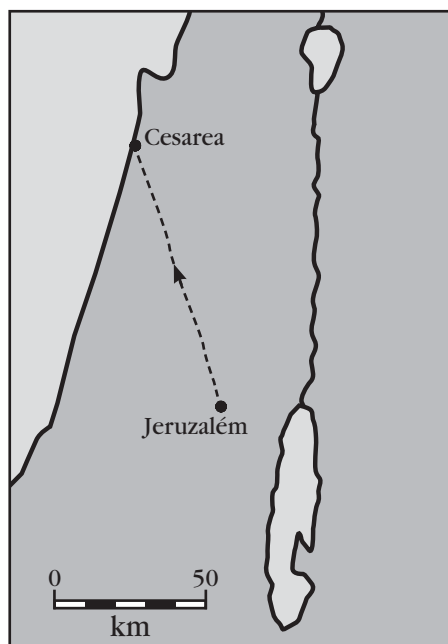
Lysias okamžitě rozhodl, že předá apoštola do pravomoci místodržitele Félix. Jako národ byli Židé velmi výbušní a prchliví, takže mezi nimi často docházelo k výtržnostem. Kdyby apoštol i nadále zůstal v Jeruzalémě, mohlo to mít nebezpečné následky nejen pro město, ale dokonce i pro samotného velitele. Proto „zavolał dva ze svých důstojníků a dal jim rozkaz: ‚Připravte na devátou hodinu večer dvě stě pěšáků pro cestu do Cesareje, dále sedmdesát jezdců a dvě stě lehkooděnců. Ať

přichystají mezky a Pavla bezpečně dopraví k místodržiteli Félixovi.““ (Sk 23,23.24)

Jestliže chtěl velitel Pavla poslat pryč, nesměl ztrácet čas. „Vojáci tedy podle rozkazu vzali Pavla a během noci ho dopravili do Antipatridy.“ (Sk 23,31) Odtud jezdci pokračovali s vězněm až do Cesareje, zatímco čtyři sta vojáků se vrátilo zpět do Jeruzaléma.

Velitel oddílu předal vězně Félixovi a zároveň mu odevzdal dopis, který mu svěřil jeho nadřízený:

„Klaudios Lysias zdraví vznešeného místodržitele Félix. Muže, kterého ti posílám, se zmocnili Židé

Kvůli tomu, že se Židé rozhodli apoštola Pavla zabít, poslal jej Klaudios Lysias do Cesareje k místodržiteli Félixovi.

a chtěli ho zabít. Když jsem se dověděl, že je to římský občan, zasáhl jsem s vojenským oddílem a vysvobodil ho. Chtěl jsem přesně zjistit, z čeho jej obviňují, a proto jsem ho dal přivést před jejich radu. Shledal jsem, že se žaloba týká sporných otázek jejich zákona, ale že nejde o žádný zločin, který by zasluhoval smrt nebo vězení. Protože jsem se dověděl, že proti tomuto muži chystají úklady, posílám ho ihned k tobě a také žalobcům jsem nařídil, aby ho žalovali před tvým soudem. Buď zdrav!“ (Sk 23,26-30)

Když si Félix tuto zprávu přečetl, zeptal se, z jaké provincie vězeň pochází, a když se dozvěděl, že je z Kilikie, řekl: „Vyslechnu tě, jakmile se dostaví tvoji žalobci.“ A dal rozkaz, aby byl hlídán v Herodově paláci.“ (Sk 23,35)

Nestalo se poprvé, že Boží služebník našel u pohanů útočiště před nenávistí těch, kdo se vydávali za Boží lid. Svým hněvem namířeným proti Pavlovi připsali Židé na černou listinu dějin svého národa další zločin. Stále více se zatvrzovali vůči pravdě, čímž stále nezvratněji zpečetovali svůj osud.

ZASLEPENOST BOŽÍHO LIDU

Jen málo lidí plně chápe význam toho, co Kristus řekl, když se v nazaretské synagoze prohlásil za Mesiáše. Oznámil, že jeho posláním je utěšovat a zachraňovat trpící a hříšné a přinášet jim požehnání. Když pak viděl, jaká pýcha a nevěra ovládá je-

ho posluchače, připomněl jim, že v minulosti se Bůh odvrátil od svého vyvoleného lidu kvůli jeho nedůvěře a vzpurnosti a dal se poznat lidem v pohanských zemích, kteří nebeské světlo nezavrhli. Vdova ze Sarepty a Aramejec Naamán žili podle poznání, kterého se jim dostalo. Proto je Bůh považuje za spravedlivější než svůj vyvolený národ, který od něj odpadl a kvůli pohodlí a světské slávě se vzdal svých zásad.

Když Ježíš nazaretským Židům řekl, že v odpadlém Izraeli nebude věrný Boží posel v bezpečí, sdělil jim hroznou pravdu. Izraelci nepoznají Spasitelovu cenu a nebudou si vážit jeho díla. Židovští vůdcové předstírali, že horlivě hájí Boží čest a zájmy Izraele, ale ve skutečnosti byli nepřáteli Boha i svého národa. Svými předpisy a svým vlastním příkladem stále více odváděli lid od poslušnosti Boha, takže Bůh jim v době nouze již nemohl být útočištěm.

Spasitelovy výtky určené nazaretským mužům neplatily v Pavlově případě jen pro nevěřící Židy, ale také pro jeho vlastní bratry ve víře. Kdyby se byli vedoucí představitelé sboru zcela zbavili svých pocitů zatrpklosti vůči apoštolovi a uznali, že byl zvláštním způsobem povolán k hlásání evangelia pohanům, Bůh by ho kvůli nim ušetřil. Nebylo jeho záměrem, aby Pavlovo působení skončilo tak brzy. Přesto však Pán neudělal žádný zázrak, aby zastavil sled událostí, které vyvolali vedoucí představitelé jeruzalémského sboru svým chováním.

Totéž smýšlení má stále stejné následky. Církev se již sama připravila o mnohá požehnání, protože nedocenila a nevyužila opatření, která Bůh ve své milosti učinil. Pán by velmi často prodloužil působení některých věrných služebníků, kdyby si lidé vážili jejich úsilí. Jestliže však církev dovolí, aby nepřítel člověka překrucoval a mylně vykládal slova a činy Kristových služebníků, takže jsou nesprávně pochopeny, jestliže se odvažuje postavit se jim do cesty a ztěžovat jim práci, pak jí Bůh někdy odnímá požehnání, která jí dal.

Satan neustále působí prostřednictvím svých nástrojů a snaží se odradit a zničit ty, které Bůh povolil k vykonání důležité a užitečné práce. Tito pracovníci mohou být ochotni obětovat pro šíření Kristo-

va díla dokonce i svůj život, ale mistr podvodu způsobí, že o nich jejich bratři začnou pochybovat. Jestliže se nechají těmito pochybnostmi přemoci, ztratí důvěru v poctivost těchto služebníků a budou jim bránit v jejich působení. Až příliš často dokáže nepřítel připravit Božím služebníkům prostřednictvím jejich bratří takovou duševní trýzeň, že milosrdný Bůh musí zasáhnout a dopřát svým pronásledovaným spolupracovníkům pokoj. Teprve když složí své ruce na nehybnou hrud', když utichne hlas, který varoval a povzbuzoval ostatní, mohou zatvrzelí hříšníci procitnout a poznat, o jak vzácná požehnání se připravili. Snad alespoň svou smrtí dosáhnou Boží služebníci toho, co se jim nepodařilo v jejich životě.

39

SOUD V CESAŘEJI

V Cesareji dostal apoštol Pavel příležitost obhájit se před místodržitelem Félixem a seznámit jej a jeho ženu Drusillu s poselstvím evangelia.

Pět dní po Pavlově příjezdu do Cesareje přišli z Jeruzaléma jeho žalobci. Doprovázel je řečník Tertullus, kterého s sebou vzali jako svého právního poradce. Ihned bylo zahájeno přelíčení. Pavel byl předveden před shromáždění a Tertullus „začal obžalobu“. Vychytralý řečník usoudil, že lichocením udělá na římského místodržitele větší dojem než věcným konstatováním skutečností zakládajících se na pravdě a spravedlnosti, a proto zahájil svůj proslov vychvalováním Félix: „Vznešený Félix, tvou zásluhou se těšíme dokonalému míru a tvou moudrou péčí spěje všechno u tohoto národa k lepšímu. Vždy a všude to přijímáme s velikou vděčností.“ (Sk 24,2.3)

Tertullus se zde snížil k nestoudné lži, protože Félix byl podlý člověk hodný opovržení. Říkalo se o něm, že „má zalíbení ve všemožných rozkoších a surovostech a přitom uplatňuje královskou moc s hrubostí otroka“ (Tacitus, Dějiny,

kapitola 5, odstavec 9). Ti, kdo Tertulla slyšeli, věděli, že jeho pochlebování je lež, ale jejich touha, aby byl Pavel odsouzen, byla silnější než láska k pravdě.

Kdyby bylo možné dokázat apoštolovi zločiny, z nichž ho Tertullus ve svém projevu obvinil, byl by odsouzen pro velezradu. „Shledali jsme,“ prohlásil řečník, „že tento člověk jako morová nákaza po celém světě vyvolává nepokoje mezi Židy a je hlavou nazorejské sekty. Pokusil se i znesvětit chrám“ (Sk 24,5.6). Potom Tertullus uvedl, že Lysias, velitel vojenské posádky v Jeruzalémě, násilím vyrval Pavla Židům právě ve chvíli, kdy ho chtěli soudit podle svého církevního práva. Proto jsou nuceni předložit celou záležitost Félixovi. Těmito výroky chtěl řečník přimět místodržitele k tomu, aby předal apoštola židovskému soudu. Přítomní Židé, kteří se vůbec nesnažili skrývat svou nenávist vůči vězni, se nadšeně připojili ke všem Tertullovim obviněním.

PAVLOVA OBHAJOBA

Félix byl natolik bystrý, že prohlédl smýšlení a povahu Pavlových žalobců. Pochopil, proč mu lichotili, a poznal také, že se jim nepodařilo jejich obvinění proti apoštolovi odůvodnit. Obrátil se tedy na obžalovaného a vyzval ho, aby odpověděl sám. Apoštol neztrácel čas žádnými komplimenty. Krátce poznamenal, že je rád, že se může obhajovat právě před Félixem, který je místodržitelem již delší dobu, a proto dobře rozumí židovským zákonům a zvykům. Jasně ukázal, že žádné z obvinění, která byla proti němu vznesena, se nezakládá na pravdě. Prohlásil, že nikde v Jeruzalémě nevyvolal žádné nepokoje ani neznasvřel chrám. Řekl: „Ani v chrámu, ani v synagógách, ani jinde ve městě mě nikdo nepřistihl, že bych se s někým přel anebo dokonce podněcoval vzpouru davu. A nemohou dokázat před tebou nic, pro co mě nyní žalují.“ (Sk 24,12-13)

Přiznal sice, že „podle směru, který oni označují za sektu“, slouží Bohu svých předků. Zároveň však trval na tom, že vždy věřil „všemu, co je napsáno v zákoně Mojžíšově a v prorockých knihách“ (Sk 24,14), a že v souladu s jasným učením Písma se drží víry ve vzkříšení z mrtvých. Dále prohlásil, že jeho hlavní životní zásadou je vždy se snažit „zachovat neporušené svědomí před Bohem i lidmi“ (Sk 24,16).

Otevřeně a bez okolků uvedl, proč navštívil Jeruzalém, a vyličil okolnosti, které vedly k jeho zatčení a výsle-

chu: „Po mnoha letech jsem se vrátil, abych svému národu odevzdal peněžitou podporu a přinesl oběti v chrámě. A při nich mě tam po očistném obřadu spatřili. Nedošlo při tom ani k shluku, ani k výtržnostem. Byli tam ovšem někteří Židé z provincie Asie a ti by měli být přítomni před tebou a přednést žalobu, mají-li něco proti mně. Anebo tito přítomní ať řeknou, jaký zločin na mně našli, když jsem stál před veleradou, kromě toho, že jsem mezi nimi zvolal: „Pro víru ve zmrtvýchvstání jsem dnes od vás souzen.““ (Sk 24,17-21)

Apoštol hovořil naléhavě a se zjevnou upřímností a jeho slova působila velmi přesvědčivě. Svědectví, které ve svém dopise Félixovi vydal o Pavlově jednání Klaudios Lysias, bylo obdobné. Kromě toho znal Félix židovské náboženství mnohem lépe, než se mnozí domnívali. Pavlovo prosté vyličení okolností celého případu umožnilo Félixovi lépe pochopit pohnutky, které vedly Židy k pokusu usvědčit apoštola ze vzpoury a zrady. Místodržitel jim nemohl vyhovět a nespravedlivě odsoudit římského občana, ani jim ho nechtěl vydat, aby ho zabili bez řádného soudního procesu. Jakékoli jiné zájmy než jeho vlastní prospěch mu však byly cizí. Byl ovládán touhou po slávě a povýšení. Strach, že urazí Židy, mu nakonec zabránil v tom, aby byl zcela spravedlivý k muži, o jehož nevině byl přesvědčen. Proto rozhodl, že soudní přelíčení se odročuje, dokud se nedostaví Lysias: „Jakmile přijde

velitel Lysias, rozhodnu ve vaší při.“ (Sk 24,22)

Apoštol tedy zůstal i nadále ve vězení. Félix však nařídil důstojníkovi, který ho měl hlídat, „aby Pavla držel v mírné vazbě a nikomu z jeho přátel nebránil, kdyby mu chtěl posloužit“ (Sk 24,23).

PŘED FÉLIXEM A DRUSILLOU

Krátce poté poslali Félix a jeho manželka Drusilla pro Pavla, aby si s ním soukromě promluvili a dozvěděli se něco „o víře v Krista Ježíše“ (Sk 24,24). Byli ochotní, ba dokonce dychtiví vyslechnout si tyto nové pravdy — pravdy, které už možná nikdy neuslyší a které, pokud je zavrhnou, budou v soudný den jednoznačně svědčit proti nim.

Pavel to považoval za příležitost od Boha a věrně ji využil. Věděl, že se nachází v přítomnosti člověka, který má moc odsoudit ho k smrti, nebo mu darovat svobodu. Přesto nezačal Félix a Drusillu chválit ani jim nelichotil. Věděl, že jeho slova jim budou buď životodárnou, nebo smrtonosnou vůní. Proto odložil stranou všechny sobecké úvahy a snažil se je upozornit na nebezpečí, které jim hrozí.

Apoštol si uvědomoval, že evangelium klade nároky na každého, kdo si je vyslechne. Jednoho dne tedy budou jeho posluchači patřit buď k čistým a svatým, kteří se shromáždí kolem velkého bílého trůnu, nebo k těm, kterým Kristus řekne: „Jděte ode mne, kdo se dopouští-

te nepravosti.“ (Mt 7,23) Věděl, že před nebeským soudem se bude muset setkat s každým z nich, aby se zodpovídal nejen ze všeho, co řekl a udělal, ale také z pohnutek a ducha, které stály v pozadí jeho slov a činů.

Félix byl tak surový a krutý, že až dosud se mu jen málokdo odvážil, byť jen náznakem, sdělit, že jeho povaha a jednání nejsou bezúhonné. Pavel se však nebál lidí. Otevřeně vyznal svou víru v Krista a uvedl důvody, proč v něj věří. Jeho vyznání ho vedlo k tomu, aby promluvil zvláště o ctnostech, které neodmyslitelně patří ke křesťanskému charakteru, které však zpupný pár, k němuž hovořil, zcela postrádal.

Apoštol představil Félixovi a Drusille Boží charakter — jeho spravedlnost, poctivost a nestrannost — a podstatu Božího zákona. Jasně jim ukázal, že povinností každého člověka je žít střídme a zdrženlivě, v souladu s Božím zákonem podřizovat své vášně rozumu a dbát na své tělesné a duševní zdraví. Prohlásil, že jistě přijde den soudu, kdy budou všichni lidé odměněni podle skutků, které vykonali za svého pozemského života. Tehdy jednoznačně vyjde najevo, že bohatstvím, postavením ani tituly si člověk nemůže získat Boží přízeň ani se jimi nemůže osvobodit od následků hříchu. Dále jim Pavel vysvětlil, že tento život je pro člověka přípravou na život budoucí. Kdo nevyužije možností a příležitostí, které se mu nyní nabízejí, utrpí věčné ztráty; nebude

mu poskytnuta žádná další doba milosti.

Zvláště důrazně hovořil Pavel o dalekosáhlých požadavcích Božího zákona. Objasnil jim, že tento zákon proniká do nejtajnějších zákoutí lidské mravnosti a odhaluje to, co zůstalo skryto očím a poznání druhých. Cokoli děláme nebo říkáme – vše, čím se projevujeme navenek – vypovídá o našem charakteru jen velmi nedokonale. Zákon však zkoumá naše myšlenky, pohnutky a záměry. Temné vášně, které druzí lidé nemohou vidět – žárlivost, nenávisť, smyslnost a ctižádost, zlé skutky, o nichž tajně přemýšlíme, ale kterých se nikdy z nedostatku příležitosti nedopustíme – to vše Boží zákon odsuzuje.

Pavel se snažil obrátit pozornost svých posluchačů k jediné velké Oběti za hřích. Nejprve se zaměřil na oběti, které byly pouze stínem budoucího dobra. Potom jim představil Krista, v němž se všechny tyto obřady naplnily, protože poukazyvaly na něj jako na jediný zdroj života a naděje pro padlé lidstvo. I svatí muži žijící v dávných dobách byli spaseni vírou v Kristovu krev. Když se dívali na smrtelný zápas obětních zvířat, hleděli přes propast staletí až k Božímu Beránkovi, který měl nést hříchy celého světa.

Bůh právem vyžaduje od všech svých stvoření lásku a poslušnost. Ve svém zákoně jim dal dokonalé měřítko spravedlnosti. Mnozí však zapomínají na svého Stvořitele a raději si jdou vlastní cestou, která je

v rozporu s Boží vůlí. Jeho lásku, která je vysoká jako nebe a široká jako vesmír, mu oplácejí nepřátelstvím. Bůh se však nemůže přiblížit úrovni bezbožného lidstva tím, že by slevil z požadavků svého zákona; člověk zase nemůže ve své vlastní síle tyto požadavky plnit. Jedině vírou v Krista může být hříšník očištěn od svých vin a může získat sílu k poslušnosti přikázání svého Stvořitele.

A tak Pavel i jako vězeň hájil požadavky, které klade Boží zákon jak na Židy, tak na Řeky, a zvěstoval, že Ježíš Nazaretský, kterým všichni pohrdali, je Boží Syn a Vykupitel světa.

OSUDOVÉ ODMÍTNUTÍ

Židovská kněžna Drusilla dobře věděla, jak posvátný je zákon, který tak bezostyšně přestupovala, ale pod vlivem předsudků vůči Muži z Golgoty se zatvrdila také vůči slovu života. Félix však nikdy předtím pravdu neslyšel, a když se ho Boží Duch snažil přesvědčit, zmocnilo se ho silné vzrušení. Probudil se v něm hlas svědomí, který stále sílí, a Félix cítil, že Pavlova slova jsou pravdivá. Vzpomínal na svou hříšnou minulost. S děsivou zřetelností se mu vybavila tajemství jeho dřívějšího prostopášného života, plného krveprolití, a na ně navazující odporné činy pozdějších let. Pochopil, že je zvrhlý, krutý a chamtivý. Ještě nikdy si tak jasně neuvědomil pravdu, ještě nikdy ho nezachvátila taková hrůza. Když si pomyslel, že Bůh vidí všechna tajemství jeho zločinného

života a že jednou bude souzen podle svých skutků, třásl se strachem.

Tyto pocity viny ho však nevedly k pokání. Snažil se nepříjemných myšlenek zbavit. Svou rozmluvu s Pavlem znenadání ukončil slovy: „Pro dnešek můžeš jít, až budu mít čas, dám si tě zase zavolat.“ (Sk 24,25)

Je zajímavé, jak velký je rozdíl mezi chováním místodržitele Félix a žalárníka ve Filipech. Boží služebníci byli tehdy v poutech přivedeni před žalárníka stejně jako nyní Pavel před Félixem. Vydali svědectví o tom, že je podpírá Boží moc; radovali se, přestože trpěli a byli tupeni; nebáli se, když neočekávaně nastalo zemětřesení; byli ochotni odpouštět stejně jako Kristus. To vše žalárníka přesvědčilo natolik, že s chvěním vyznal své hříchy a našel odpuštění. Félix se také třásl, ale svých hříchů nelitoval. Žalárník radostně otevřel své nitro i svůj domov Božímu Duchu; Félix poslal Božího posla pryč. První z nich se stal Božím dítětem a nebeským dědicem; druhý si zvolil úděl všech, kdo páchají nepravostí.

Celé dva roky nikdo proti Pavlovi nijak nezakročil, přesto stále zůstal ve vězení. Félix ho několikrát navštívil a pozorně mu naslouchal. Pravým důvodem této zdánlivé náklonnosti však byla jeho ziskuchtivost. Naznačil apoštolovi, že kdyby zaplatil větší částku peněz, mohl

by si zajistit propuštění. Pavel byl však příliš poctivý, než aby se snažil osvobodit úplatkem. Neprovinil se žádným zločinem, a proto by se nesnížil k tomu, aby získal svobodu spácháním nepravosti. Kromě toho byl sám příliš chudý, než aby mohl takové výkupné zaplatit, i kdyby to chtěl udělat. A už vůbec nechtěl ve svůj vlastní prospěch využít soucitu a štědrosti obrácených křesťanů. Také cítil, že je v Božích rukou, a nechtěl zasahovat do úmyslů, které s ním Bůh měl.

Félix byl nakonec povolán do Říma kvůli hrubým pochybením, kterých se dopustil na Židech. Dříve než odešel z Cesareje, aby vyhověl tomuto předvolání, chtěl se „zavděčit Židům“ (Sk 24,27), a proto nařídil, aby Pavel zůstal ve vazbě. Ale jeho pokus znovu si získat důvěru Židů nebyl úspěšný. Upadl v nemilost a byl zbaven svého úřadu. Jeho nástupcem se stal Porcius Festus, který se usadil v Cesareji.

Když Pavel diskutoval s Félixem o spravedlnosti, zdrženlivosti a budoucím soudu, dopadl na místodržitele paprsek nebeského světla. Bůh mu dal příležitost, aby poznal své hříchy a vzdal se jich. On však Božímu poslovi řekl: „Pro dnešek můžeš jít, až budu mít čas, dám si tě zase zavolat.“ Tak promarnil poslední nabídku Boží milosti a Bůh ho už nikdy neoslovil.

PAVEL SE ODVOLÁVÁ K CÍSAŘI

Apoštol Pavel věděl, že se jej Židé chystají zabít, a proto odmítl znovu předstoupit před veleradu a raději se odvolal k císaři.

„Za tři dny po svém příchodu do provincie odebral se Festus z Cesareje do Jeruzaléma. Tam se k němu dostavili velekněží a přední Židé se žalobou proti Pavlovi. Žádali ho, aby jim prokázal laskavost a dal Pavla přivést do Jeruzaléma.“ (Sk 25,1-3) Tuto žádost předložili s úmyslem, že Pavla na cestě do Jeruzaléma přepadnou a zavraždí. Ale Festus si byl dobře vědom, jak zodpovědnou funkci zastává, a proto zdvořile odmítl pro Pavla poslat. Řekl: „Římané nemají ve zvyku odsoudit člověka, dokud není postaven před žalobce a nedostane možnost hájit se proti jejich obvinění.“ (Sk 25,16) Uvedl, že on sám „také brzo odcestuje“ do Cesareje. „Ať tedy vaši zástupci tam jdou se mnou a podají na toho člověka žalobu, jestliže se něčeho dopustil.“ (Sk 25,4.5)

Právě to však Židé nechtěli. Ještě nezapomněli na svou poslední porážku v Cesareji. V protikladu k apoštolovu klidnému chování a jeho přesvědčivým argumentům se jejich vlastní zlomyslnost a neopodstatněná obvinění projevíly v nejhorším

možném světle. Proto znovu naléhali, aby byl Pavel přiveden k výslechu do Jeruzaléma. Festus však pevně trval na svém rozhodnutí, že apoštol bude řádně souzen v Cesareji. Bůh ve své prozívatelnosti vedl Festovo rozhodnutí, a tak prodlužoval Pavlův život.

Jakmile se plány židovských vůdců zhroutily, okamžitě se začali připravovat, že budou proti Pavlovi svědčit před soudem místodržitele. Když se Festus po několikadenním pobytu v Jeruzalémě vrátil do Cesareje, „na druhý den zasedl k soudu a rozkázal přivést Pavla“. „Postavili se proti němu Židé, kteří přišli z Jeruzaléma, a vznášeli mnoho těžkých obvinění; nemohli je však nijak dokázat.“ (Sk 25,6.7) Tentokrát s sebou neměli žádného právního zástupce, ale přednesli svou žalobu sami. V průběhu přelíčení obžalovaný klidně, otevřeně a jednoznačně dokázal, že jejich tvrzení se nezakládají na pravdě.

Festus pochopil, že v tomto sporu jde výhradně o židovskou věrouku. I kdyby obvinění, která byla proti Pavlovi vznesena, mohla být doká-

zána, neobsahovala v podstatě nic, za co by si zasloužil trest smrti nebo jen uvěznění. Místodržiteli však bylo jasné, jaká bouře nevole vypukne, pokud apoštol nebude odsouzen nebo vydán do jejich rukou. Chtěl se „zavděčit Židům“ (Sk 25,9), a proto se obrátil na Pavla a zeptal se ho, zda by byl ochoten vydat se do Jeruzaléma pod jeho ochranou, aby mohl být souzen před veleradou.

Apoštol věděl, že od lidu, který na sebe svými zločiny přivolává Boží hněv, nemůže očekávat žádnou spravedlnost. Věděl, že bude stejně jako kdysi prorok Eliáš ve větším bezpečí u pohanů než u těch, kteří zavrhnuli nebeské světlo a zatvrdili se vůči evangelium. Jeho činorodý duch byl unavený vleklým sporem, takže jen stěží snášel opakované odklady a vyčerpávající průtahy v souvislosti se svým soudem a uvězněním. Proto se rozhodl využít svého práva, které mu příslušelo jako římskému občani, a odvolal se k císaři.

Na místodržitelův dotaz odpověděl Pavel takto: „Stojím před císařským soudem, kde mám být souzen. Proti Židům jsem se v ničem neprovinil, jak i ty velmi dobře víš. Jestliže jsem vinen a spáchal jsem něco, za co si zasloužím smrt, nezdráhám se zemřít. Není-li však pravda, z čeho mě tito žalobci obviňují, nikdo mě jim nemůže vydat. Odvolávám se k císaři.“ (Sk 25,10.11)

Festus neměl ani ponětí o tom, že se Židé proti Pavlovi spikli a chtějí ho zabít. Proto ho jeho odvolání k císaři překvapilo. Apoštolova

slova však ukončila veškerá soudní jednání. „Nato Festus promluvil se svými rádci a pak odpověděl: ‚K císaři ses odvolal, k císaři půjdeš.‘“ (Sk 25,12)

OBDOBÍ ZKOUŠEK

A tak se opět stalo, že fanatismus a samolibost zplodily takovou nenávist, která donutila Božího služebníka, aby hledal ochranu u pohanů. Stejná nenávist přiměla proroka Eliáše, aby vyhledal pomoc u vdovy ze Sarepty. Tatáž nenávist způsobila, že se poslové evangelia odvrátili od židů a začali zvěstovat evangelium pohanům. A se stejnou nenávistí se bude muset setkat i Boží lid žijící v dnešní době. Mnozí z těch, kdo o sobě tvrdí, že jsou Kristovými následovníky, jsou právě tak pyšní, pokrytečtí a sobečtí. Dopouštějí se stejných bezpráví, která v tak velké míře páchali židé. V budoucnosti se bude jednání údajných Kristových zástupců podobat jednání kněží a předních mužů s Kristem a apoštoly. Ve chvíli důležitého rozhodnutí, která brzy nastane, se věrní Boží služebníci setkají s toutéž zatvřelostí a se stejně krutou odhodlaností a neústupnou nenávistí.

Všichni, kdo se v této těžké době budou chtít řídit hlasem svého svědomí a směle sloužit Bohu, musí být odvážní, houževnatí a musí znát Boha a jeho slovo. Ti, kdo budou Bohu věrní, budou totiž pronásledováni, jejich pohnutky budou zpochybňovány, jejich nejlepší snahy překrucovány a jejich jména očerňována.

Satan se bude ze všech svých sil snažit lidi oklamat, ovlivnit jejich myšlení a zatemnit jim rozum, aby zlo vypadalo jako dobro a dobro jako zlo. Čím silnější a čistší bude víra Božích dětí, čím pevnější bude jejich odhodlání poslouchat Boha, tím zběsileji se bude satan snažit rozpoutat proti nim hněv těch, kdo o sobě sice tvrdí, že jsou spravedliví, ale ve skutečnosti pošlapávají Boží zákon. Kdo si bude chtít zachovat víru, která byla jednou dána svatým, bude potřebovat pevné přesvědčení a neotřesitelnou rozhodnost.

Bůh si přeje, aby se jeho lid na tuto rozhodující chvíli, která se rychle blíží, připravoval. Bude ji muset prožít každý, ať už bude připravený,

nebo ne. V této době zkoušek a pokušení však mohou obstát pouze ti, kdo uvedli své životy do souladu s Božími kritérii. Až se světští vládcové spojí s náboženskými představiteli, aby zasahovali do otázek svědomí, pak se ukáže, kdo se skutečně bojí Boha a slouží mu. Až bude tma nejhlubší, zazáří světlo božského charakteru nejjasněji. Když už lidé nebudou moci věřit vůbec ničemu, vyjde najevo, kdo má neochvějnou víru v Boha. Zatímco nepřátelé pravdy budou sledovat Boží služebníky na každém kroku, aby jim mohli ublížit, Bůh je bude střežit pro jejich dobro. Bude pro ně „jako stín mohutné skály v žíznivé zemi“ (Iz 32,2).

„MÁLEM BYS MĚ PŘESVĚDČIL...”

*Evangelium se krále Agrippy mocně dotklo,
ale nepřijal je.*

Pavel se odvolal k císaři a Festovi nezbylo nic jiného než ho poslat do Říma. Trvalo však nějakou dobu, než se našla vhodná loď. Kromě toho měli spolu s Pavlem odcestovat ještě další vězni a prošetřování jejich případů také oddalovalo odjezd. Tak získal apoštol příležitost hovořit o důvodech své víry nejen s předními cesarejskými muži, ale také s králem Agrippou II., posledním z Herodovců.

„Uplynulo několik dní a do Cesareje přišli král Agrippa a Bereniké, aby pozdravili Festa. Protože se tam zdrželi nějakou dobu, předložil Festus králi Pavlův případ. Řekl: Je zde muž, kterého Félix zanechal ve vazbě. Když jsem přišel do Jeruzaléma, obrátili se na mne velekněží a židovští starší se žalobou proti němu a žádali jeho odsouzení.“ (Sk 25,13-15) Pak mu popsal okolnosti, které přiměly vězně k tomu, aby se odvolal k císaři, a vyprávěl králi, jak Pavla

nedávno vyslyšal. Uvedl, že Židé proti apoštolovi nevznesli takové obvinění, jaké očekával, ale „měli s ním jen nějaké spory o své náboženství a o nějakého zemřelého Ježíše, o němž Pavel tvrdil, že je živ“ (Sk 25,19).

PŘED AGRIPPOU

Když Festus vylíčil králi celý případ, Agrippa projevil zájem a řekl: „Také já bych rád slyšel toho člověka.“ Místodržitel jeho přání vyhověl a na příští den bylo domluveno setkání. „Na druhý den tedy přišli Agrippa a Bereniké s velkou okázalostí a vstoupili spolu s vysokými důstojníky a předními muži města do přijímací síně. Na Festův rozkaz byl přiveden Pavel.“ (Sk 25,22,23)

Na počest svých hostů se Festus snažil proměnit tuto událost v neobyčejnou podívanou. Drahocenná roucha místodržitele a jeho hostů, meče vojáků a blýskající se zbroj

jejich velitelů přispívaly k velkoleposti celého výjevu.

Když se před shromážděnými objevil Pavel, měl stále ještě na rukou pouta. Všichni si mohli všimnout obrovského protikladu: Agrippa a Bereniké měli moc a postavení, a proto jim byl svět nakloněn. Chyběly jim však ty povahové vlastnosti, kterých si cení Bůh. Přestupovali Boží zákon a jejich myšlení i jednání bylo zkažené. Jejich způsob života budil v nebi odpor.

Na zevnějšku starého apoštola, připoutaného řetězem k vojákovi, který ho hlídal, však nebylo nic, co by vedlo svět k tomu, aby mu vzdal hold. Přesto se však o tohoto muže, který zjevně neměl přátele, majetek ani postavení a byl uvězněn pro svou víru v Božího Syna, zajímalo celé nebe a provázeli ho andělé. Kdyby mohli lidé spatřit slávu jen jediného z těchto zářících poslů, královská nádhera a pýcha by vybledly; král i dvořané by padli na zem stejně jako kdysi římské strážce u Kristova hrobu.

Sám Festus představil Pavla shromážděným těmito slovy: „Králi Agrippa a všichni zde přítomní, vidíte toho muže, na něhož si u mne všichni Židé jak v Jeruzalémě, tak zde stěžovali a křičeli, že nesmí zůstat na živu. Já jsem zjistil, že nespáchal nic, zač by zasluhoval smrt. Protože on sám se odvolal k císaři, rozhodl jsem, že ho k němu pošlu. Nemám však nic určitého, co bych o něm císaři napsal. Proto jsem ho dal předvést před vás a zvláště před tebe,

králi Agrippa, abyste ho vyslechli a já se dověděl, co mám napsat. Zdá se mi totiž nerozumné poslat vězně a neuvést zároveň obvinění vznesená proti němu.“ (Sk 25,24-27)

Nyní král Agrippa vyzval Pavla, aby se sám vyjádřil. Apoštol se nenechal vyvést z míry třpytivou krásou ani důstojností svých posluchačů. Věděl totiž, jak nepatrnou hodnotu má pomíjivé bohatství a vysoké postavení. Světská okázalost a moc ho nemohly ani na okamžik zastrašit nebo způsobit, že by se přestal ovládat.

PAVLOVA OBHAJOBA

„Pokládám se za šťastného, králi Agrippa,“ prohlásil Pavel, „že se smím dnes před tebou hájit proti všemu, z čeho mě Židé obviňují, zvláště proto, že dobře znáš všechny židovské obyčeje i sporné otázky. Prosím tedy, abys mě trpělivě vyslechl.“ (Sk 26,2,3)

Potom Pavel vyprávěl, jak se obrátil od tvrdošíjné nevěry na víru v Ježíše Nazaretského, Vykupitele světa. Popsal nebeské vidění, které ho nejprve naplnilo nevýslovnou hrůzou, ale později se stalo zdrojem jeho největší útěchy. V tomto zjevení nebeské slávy spatřil trůn, na kterém seděl Kristus, jímž pohrdal, kterého nenáviděl a jehož následovníky se tehdy snažil zahubit. Od té chvíle se pod vlivem proměňující moci Boží milosti stal z apoštola nový člověk, upřímný a horlivý Ježíšův stoupenec.

Jasně a působivě představil Pavel Agrippovi hlavní události spojené s Kristovým životem na této zemi. Dokazoval, že Mesiáš, o němž hovořila prorocství, se již zjevil v osobě Ježíše Nazaretského. Vysvětloval, že ve Starém zákoně stojí, že Mesiáš bude žít jako člověk mezi lidmi, a že předpovědi Mojžíše a proroků se do nejmenších podrobností naplnily v Ježíšově životě. Svatý Boží Syn snášel potupu a nechal se ukřižovat, aby vykoupil ztracený svět, a potom jako vítěz nad smrtí a hrobem vystoupil do nebe.

Proč by se mělo zdát neuvěřitelné, že Kristus vstal z mrtvých?, ptal se Pavel. Kdysi si také myslel, že to není možné, ale jak by mohl pochybovat o něčem, co sám viděl a slyšel? Před branami Damašku na vlastní oči spatřil ukřižovaného a vzkříšeného Krista, téhož Krista, který se procházel jeruzalémskými ulicemi, zemřel na Golgotě, rozlomil pouta smrti a vystoupil do nebe. Viděl ho a hovořil s ním stejně jako Petr, Jakub, Jan nebo kterýkoli jiný učedník. Ježíšův hlas mu přikázal, aby hlásal evangelium o vzkříšeném Spasiteli. Jak ho tedy mohl neuposlechnout? Proto svědčil v Damašku, Jeruzalémě, v celém Judsku, a dokonce i ve vzdálených zemích o ukřižovaném Ježíši a napomínal lidi všech společenských vrstev, „aby se v pokání obrátili k Bohu a podle toho žili“ (Sk 26,20).

„Z toho důvodu,“ pokračoval Pavel, „se mne Židé zmocnili, když jsem byl v chrámě, a chtěli mě zabít.

Ale Bůh mi pomáhal až do dnešního dne, a tak zde stojím jako svědek před velkými i malými. Neříkám nic než to, co předpověděli proroci i Mojžíš: Mesiáš má trpět, jako první vstane z mrtvých a bude zvěstovat světlo lidu izraelskému i pohanům.“ (Sk 26,21-23)

AGRIPPA ODMÍTÁ MILOST

Zatímco Pavel vyprávěl své úžasné zkušenosti, všichni přítomní mu naslouchali jako očarování. Apoštol hovořil o svém oblíbeném tématu. Nikdo z posluchačů nemohl pochybovat o jeho upřímnosti. Ale uprostřed jeho strhujícího výkladu ho náhle přerušilo Festovo zvolání: „Jsi blázen, Pavle, mnoho vědomostí tě připravuje o rozum!“ (Sk 26,24)

Apoštol odpověděl: „Nejsem blázen, vznešený Feste, nýbrž mluvím slova pravdivá a rozumná. Vždyť král to všechno zná, a proto také k němu mluvím otevřeně. Jsem přesvědčen, že mu nic z toho není neznámo. Vždyť se to neudálo někde v ústraní.“ Potom se obrátil přímo na Agrippu a zeptal se ho: „Věříš, králi Agrippa, prorokům? Vím, že věříš.“ (Sk 26,25-27)

Silně rozrušený Agrippa zapomněl na okamžik na důstojnost svého postavení i na to, kde se nachází. Myslel jen na pravdu, kterou si právě vyslechl; viděl pouze pokorného vězně, který před ním stál jako Boží posel, a spontánně odpověděl: „Málem bys mě přesvědčil, abych se stal křesťanem.“ (Sk 26,28)

Apoštol na to se vši vážností řekl: „Kéž by dal Bůh, aby ses nejen ty, nýbrž i všichni, kdo mě slyší, stali dříve nebo později tím, čím jsem já.“ Přitom zvedl své spoutané ruce a dodal: „Kromě těchto pout.“ (Sk 26,29)

Pouta, jimiž byl svázán apoštol, měli mít ve skutečnosti Festus, Agrippa a Bereniké. Všichni se dopustili těžkých zločinů. Toho dne bylo těmto provinilcům nabídnuto spasení skrze Kristovo jméno. Přinejmenším jeden z nich se téměř nechal přesvědčit, aby nabízenou milost a odpuštění přijal. Ale nakonec i Agrippa dar milosti odmítl

a zdráhal se vzít na sebe Vykupitelův kříž.

Králova zvědavost byla uspokojena. Povstal, a tím dal znamení, že je shromáždění ukončeno. Když se přítomní rozcházeli, říkali si mezi sebou: „Tento člověk nedělá nic, za co by zasluhoval smrt nebo vězení.“ (Sk 26,31)

Přestože byl Agrippa Žid, nesdílel s farizeji jejich fanatickou horlivost a slepé předsudky. Festovi řekl: Tento člověk „mohl být osvobozen, kdyby se nebyl odvolal k císaři“ (Sk 26,32). Nyní však byl celý případ předán vyššímu soudu a již nepodléhal pravomoci ani Festa, ani Agrippy.

PLAVBA A ZTROSKOTÁNÍ LODI

Při plavbě do Říma zastihla apoštola Pavla a jeho doprovod zuřivá bouře. Přestože loď, na které se apoštol plavil, uvízla na mělčině, nikdo z pasažérů nepřišel o život.

Konečně byl Pavel na cestě do Říma. „Jakmile bylo rozhodnuto, že pojedeme po moři do Itálie,“ píše Lukáš, „odevzdali Pavla a některé jiné vězně důstojníkovi, který se jmenoval Julius a byl od císařského praporu. Nastoupili jsme na loď z Adramytteia, která měla plout do přístavů v provincii Asii, a vypluli jsme. Byl s námi Makedoňan Aristarchos z Tesaloniky“ (Sk 27,1.2).

V prvním století křesťanské éry bylo cestování po moři spojeno s nejrůznějšími nesázemi a velkým nebezpečím. Námořníci udržovali kurz většinou podle postavení nebeských těles. Jestliže však slunce a hvězdy nebylo vidět a jestliže vše nasvědčovalo tomu, že se blíží bouře, pak se majitelé lodí neodvažovali vyplout na otevřené moře. Během určitého období roku byla bezpečná plavba téměř nemožná.

Nyní, když se měl apoštol Pavel vydat na dlouhou a úmornou plavbu do Itálie, měl projít obtížnými zkouškami, které byly údělem vězně spoutaného řetězy. Avšak jedna

okolnost mu jeho obtížnou situaci značně usnadnila: jako průvodce si s sebou mohl vzít Lukáše a Aristarcha. V dopise Koloským se později apoštol vyjádřil o Aristarchovi jako o svém spoluvězni (viz Ko 4,10). Aristarchos však sdílel s Pavlem jeho zjetí dobrovolně, protože mu chtěl být v jeho utrpení nablízku.

Začátek cesty se vydařil. Již následujícího dne zakotvili v přístavu Sidón. Důstojník Julius „zacházel s Pavlem laskavě“. Když se dozvěděl, že v tomto městě žijí křesťané, „dovolil mu, aby navštívil své přátele a přijal jejich pohostinství“. (Sk 27,3) Apoštol, který měl podlomené zdraví, jeho povolení velmi uvítal.

BOUŘE

Když loď opustila Sidón, musela zápasit s protivětrou, které ji odchylovaly od přímého směru, takže postupovala kupředu jen velmi pomalu. V Myře, v provincii Lykie, našel důstojník velkou loď z Alexandrie, která plula na pobřeží Itálie, a okamžitě na

ni nechal své vězně přestoupit. Vítr však stále vál proti nim a plavba byla velmi obtížná. Lukáš uvádí: „Mnoho dní jsme pluli pomalu a stěží jsme se dostali do míst naproti Knidu. Protože nám vítr bránil, pluli jsme kolem Salmóny chráněni Krétou. S obtížemi jsme se plavili podél pobřeží, až jsme dopluli do místa, které se jmenovalo Dobré přístavy.“ (Sk 27,7,8)

V Dobrých přístavech museli nějakou dobu zůstat a čekat na příznivý vítr. Rychle se blížila zima a „plavba byla nebezpečná“ (Sk 27,9). Proto se námořníci museli vzdát naděje, že dorazí na určené místo dříve, než skončí období roku, kdy se dá cestovat po moři. Zbývalo jen rozhodnout, zda zůstanou v Dobrých přístavech, nebo se pokusí dostat na nějaké jiné místo, které by bylo pro přezimování vhodnější.

O této otázce se vážně diskutovalo a důstojník ji nakonec předložil Pavlovi, který si získal úctu námořníků i vojáků. Apoštol jim bez váhání doporučil, aby zůstali tam, kde jsou. „Vidím,“ řekl, „že plavba bude nejen spojena s nebezpečím a velkou škodou pro náklad a loď, nýbrž ohrozí i naše životy“ (Sk 27,10). Ale kormidelník a majitel lodi a také větší část cestujících a posádky nebyli ochotni jeho radu přijmout. Protože přístav, v němž kotvili, „nebyl vhodný k přezimování, většina se rozhodla plout odtud dále, dostat se – bude-li to možné – do Foiniku a tam zůstat přes zimu. Je to přístav na Krétě, otevřený k jihozápadu a severozápadu.“ (Sk 27,12)

Důstojník přistoupil na názor většiny. A tak „když začal vát slabý jižní vítr“, vypluli z Dobrých přístavů a doufali, že brzy dorazí do vytouženého cíle. „Ale zanedlouho se přihnal... bouřlivý vítr“ a „opřel se do lodi tak, že ji nemohli ovládat“ (Sk 27,13-15).

Loď unášená bouří se přiblížila až k ostrůvku Kauda. V jeho závětrí se námořníci připravovali na nejhorší. Záchranný člun, jejich jediná možnost úniku v případě, že by loď ztroskotala, byl stále ještě vlečen na laně. Hrozilo nebezpečí, že se každou chvíli roztrhne na kusy. Nejdříve ho museli vyzvednout na palubu. Pak byla učiněna všechna možná opatření, která měla loď zpevnit a připravit ji na nápor bouře. Nepatrná ochrana, kterou jim poskytoval malý ostrov, netrvala dlouho a brzy byli znovu vystaveni prudkému nárazu bouře.

Bouře zuřila celou noc. Přes všechna opatření začala do lodi nátekat voda. „Druhý den vyhazovali do moře náklad, aby lodi ulehčili.“ (Sk 27,18) Opět nastala noc, ale vítr neustával. Loď se zborceným stěžněm a rozervanými plachtami se zmítala v bouři a běsnící vichřice ji vrhala ze strany na stranu. Jak se svíjela a trásla pod bouřlivým přívalem, zdálo se, že sténající trámy musí každou chvíli povolit. Trhlina se rychle zvětšovala a cestující a posádka bez ustání pracovali u čerpadel. Nikdo z těch, kdo byli na palubě, si nemohl ani na okamžik odpočinout. „Třetí den,“ píše Lukáš, „vlastníma rukama

hodili do moře lodní výstroj. Po mnoho dní se neukázalo ani slunce ani hvězdy. Prudká bouře nepřestávala a již jsme ztráceli všechnu naději, že se zachráníme.“ (Sk 27,19.20)

Celých čtrnáct dní bezcílně bloudivi pod nebem bez slunce a bez hvězd. Přestože apoštol sám tělesně strádal, dokázal i v těch nejtěžších chvílích povzbuzovat druhé a pomáhat, kdykoli to bylo třeba. S důvěrou se chopil ruky všemocného Boha a přimkl se k němu. Nebál se sám o sebe; věděl přece, že ho Bůh zachová, aby mohl v Římě svědčit o Kristově pravdě. Hluboce však

soucítil s hříšnými a ubohými nešťastníky, které viděl kolem sebe a kteří vůbec nebyli připraveni zemřít. Když úpěnlivě prosil Boha, aby ušetřil jejich životy, dostal zjevení, že jeho modlitba byla vyslyšena.

Pavel využil situace, kdy se bouře na chvíli uklidnila, vyšel na palubu a zvolal: „Měli jste mě poslechnout a neopouštět Krétu, a mohli jste si ušetřit toto nebezpečí a škodu. Ale teď vás vyzývám, abyste neztráceli naději, neboť nikdo z vás nepřijde o život, jenom loď vezme za své. Dnes v noci ke mně přišel anděl od Boha, kterému patřím a kterému

Do Říma vyplul apoštol Pavel z Cesareje. Jeho loď plula na sever podél pobřeží a přistála v Myře. Tam Pavel přestoupil na palubu loďe mířící do Itálie, která první zastávku udělala v Knidu, potom pokračovala na Krétu a přistála v Dobrých přístavech. Další zastávkou měl být Foiník, ale kvůli nepřízni počasí loď plula kolem ostrova Kauda a po dvou týdnech ztroskotala u břehů Malty.

sloužím, a řekl mi: „Neboj se, Pavle, ty se před císaře dostaneš. A Bůh ti daroval všechny, kdo jsou s tebou na lodi.“ Buďte proto dobré mysli. Věřím Bohu, že tomu bude tak, jak mi oznámil. Máme se dostat k nějakému ostrovu.“ (Sk 27,21-26)

Jeho slova naplnila všechny novou nadějí. Cestující i posádka se probrali ze své netečnosti. Bylo třeba udělat ještě hodně práce a museli vynaložit všechny své síly, aby odvrátili zkázu.

Když se již čtrnáctou noc zmítali v černých, vzdouvajících se vlnách, „kolem půlnoci“ zaslechli lodníci zvuk příboje a měli dojem, „že je nablízku nějaká země. Spustili olovnici a naměřili hloubku dvacet sáhů. Kousek dále ji spustili znovu a naměřili patnáct sáhů. Báli se,“ píše Lukáš, „abychom nenajeli na nějaká skaliska, a proto spustili ze zádi čtyři kotvy; toužebně čekali, až se rozední.“ (Sk 27,27-29)

ZTROSKOTÁNÍ

Za svítání spatřili mlhavé obrysy pobřeží, omývaného rozbouřeným mořem; nedokázali však rozeznat, jaká je to země. Situace vypadala tak beznadějně, že pohanští námořníci propadali malomyslnosti a pokoušeli se „utéci z lodi“. Předstírali, že se chystají „spustit kotvy také z přídi“, přitom však již spustili na hladinu záchranný člun. Pavel jejich podlý úmysl prohlédl a řekl důstojníkovi a vojákům: „Nezůstanou-li oni na lodi, nemáte ani vy naději na záchranu.“ Vojáci okamžitě

„přesešli lana u člunu a nechali ho uplavat“. (Sk 27,30-32)

Nejtěžší chvíle byla stále ještě před nimi. Apoštol znovu všechny povzbudil a naléhavě vyzval námořníky i cestující, aby se najedli. Řekl: „Už čtrnáct dní čekáte na záchranu, nic nejíte a jste o hladu. Proto vás vybízím, abyste pojedli. Je to potřeba k vaší záchraně. Neboť nikdo z vás nepřijde ani o vlas na hlavě.“ (Sk 27,33-34)

„Když to řekl, vzal chléb, vzdal přede všemi díky Bohu, lámal jej a začal jíst.“ (Sk 27,35) Teprve potom se zástup dvě stě sedmdesáti šesti vyčerpaných a vystrašených mužů, kteří by, nebýt Pavla, propadli zoufalství, pustil společně s ním do jídla. „Když se nasýtí, vyhazovali obilí do moře, aby lodi odlehčili.“ (Sk 27,38)

Mezitím se úplně rozednilo, ale stále ještě neobjevili nic, podle čeho by mohli určit, kde se nacházejí. „Viděli jen nějaký záliv s plochým pobřežím a rozhodli se, že u něho s lodí přistanou, bude-li to možné. Odsekli kotvy a nechali je v moři a zároveň rozvázali provazy u kormidel. Pak nastavili přední plachtu větru a udržovali loď ve směru k břehu. Najeli však na mělčinu a uvízli s lodí. Příď se zabořila a nemohla se pohnout a záď se bortila pod nápor vlnobití.“ (Sk 27,39-41)

Pavlovi a ostatním vězňům hrozil nyní mnohem horší osud než ztroskotání. Vojáci viděli, že budou potřebovat všechny své síly na to, aby se dostali na pevninu, a nebudou

schopni vězně uhlídat. Každý z nich bude mít co dělat, aby se sám zachránil. Kdyby jim však některý z vězňů chyběl, ti, kdo za ně zodpovídali, by za to zaplatili životem. Proto chtěli vojáci všechny vězně zabít. Římský zákon takové kruté jednání schvaloval a jejich záměr by byl ihned uskutečněn, nebýt Pavla, jemuž byli všichni hluboce zavázáni. Důstojník Julius věděl, že všichni, kdo se nacházejí na palubě, vděčí za svou záchranu apoštolovi. Kromě toho byl přesvědčen, že je s ním Bůh, a proto měl strach mu ublížit. Vydal tedy rozkaz, „aby ti, kdo umějí plavat, první skočili do vody a plavali k zemi a ostatní aby se zachránili na prknech nebo troskách lodi. Tak se všichni dostali na břeh živi a zdraví“ (Sk 27,43.44). Když pak byl přečten seznam jmen, nechyběl ani jediný z nich.

NA MALTĚ

Obyvatelé ostrova Malta přijali trosečníky velmi laskavě. „Zapálili hranici dříví,“ píše Lukáš, „a všechny nás k ní pozvali, protože začalo pršet a bylo zima“. Pavel patřil k těm, kdo se ochotně starali o blaho ostatních. Když „nashíral náruč chrastí a přiložil na oheň, zakousla se mu do ruky zmiže, která prchala před žárem“. Ti, kdo stáli kolem něj, se zděsili. Podle řetězu poznali, že Pavel je vězeň, a říkali si mezi sebou:

„Ten člověk je určitě vrah. I když se zachránil z moře, bohyně odplaty nedovolila, aby zůstal na živu.“ Ale apoštol „setřásl hada do ohně a nic zlého se mu nestalo“. Lidé věděli, jak je tento plaz jedovatý, a proto očekávali, že se Pavel každou chvíli zhroutlí na zem v hrozných křečích. „Když to však dlouho trvalo a viděli, že se s ním nic neděje, začali naopak říkat, že je to nějaký bůh.“ (Sk 28,2-6)

Posádka lodi strávila na Maltě tři měsíce a během této doby měli Pavel a jeho spolupracovníci mnoho příležitostí ke kázání evangelia. Bůh skrze ně působil pozoruhodným způsobem. Kvůli Pavlovi jednali domorodci s trosečníky velmi přátelsky a poskytovali jim vše, co potřebovali. Když pak opouštěli Maltu, obstarali jim všechno, co potřebovali na cestu. Hlavní události, k nimž došlo během jejich pobytu, Lukáš stručně popisuje takto:

„Blízko toho místa měl své statky správce ostrova Publius. Ten nás přijal a tři dni se o nás laskavě staral jako o své hosty. Publiův otec ležel s horečkou a úplavicí. Pavel přišel k němu, pomodlil se, vložil na něj ruce a uzdravil ho. A potom začali přicházet i jiní nemocní z ostrova a Pavel je uzdravoval. Štědře nás obdarovali, a když jsme měli odjíždět, přinesli nám, co jsme potřebovali na cestu.“ (Sk 28,7-10)

43 V ŘÍMĚ

Apoštol Pavel pokračoval v šíření evangelia i během svého uvěznění v Římě.

Jakmile bylo opět možné plout, vydali se důstojník a vězni na cestu do Říma. Na Maltě přezimovala alexandrijská loď, která „měla jako znak Blázence“ (Sk 28,11) a plula západním směrem, a právě na ni se trosečníci nalodili.

I když je poněkud zdržoval nepříznivý vítr, bezpečně dorazili do svého cíle a loď zakotvila v krásném přístavu Puteoli na pobřeží Itálie.

Žilo tam několik křesťanů, kteří apoštola prosili, aby u nich sedm dní zůstal. Důstojník jejich žádosti rád vyhověl. Italští křesťané obdrželi Pavlův dopis Římanům, takže s napětím očekávali jeho návštěvu. Nepočítali s tím, že k nim přijde jako vězeň; jeho utrpení však jejich náklonnost k apoštolovi jen prohloubilo. Z Puteol do Říma to bylo asi jen 225 kilometrů. A protože mezi přístavem a světovým velkoměstem existovalo nepřetržité spojení, římské křesťané se o Pavlově příjezdu dozvěděli a někteří z nich se za ním vydali, aby ho přivítali.

PŘÍCHOD DO ŘÍMA

Osmého dne po přistání se důstojník vypravil se svými vězni do Říma. Julius ochotně poskytoval apoštolovi veškeré úlevy, které byly v jeho pravomoci. Nemohl jej však zbavit úřadu vězně ani řetězů, jimiž byl připoután k vojákovi, který ho hlídal. Když se blížil čas dlouho očekávané návštěvy světové metropole, byl Pavel velmi skleslý. Její okolnosti si představoval úplně jinak. Jak má hlásat evangelium, když je spoutaný a potupený? Připadalo mu, že jeho naděje, že v Římě získá pro pravdu mnoho lidí, se hroutí.

Konečně cestující dorazili k Appiovu tržišti, které se nacházelo asi 60 kilometrů od Říma. Když se prodírali davy lidí, kteří se tísnil na hlavní ulici, vrhali mnozí lidé na šedovlasého starce připoutaného ke skupině otrlých zločinců pohrdavé pohledy. Stal se terčem hrubých žertů a posměšných poznámek.

Náhle se však ozve radostný výkřik. Ze zástupu kolemjdoucích vyběhne muž, padne vězni kolem krku

a se slzami radosti ho objímá. Vítá ho jako syn, který se setkal se svým otcem po dlouhém odloučení. Jak mnozí zbystřují svůj zrak v toužebném očekávání a rozpoznávají ve spoutaném zajatci muže, který jim v Korintě, ve Filipech a v Efezu zvěstoval slova života, opakuje se tento výjev stále znovu a znovu.

Milující učedníci se nedočkavě shlukují kolem svého otce ve víře a celý průvod se zastavuje. Vojáci se nechtějí opozdit, a tak jsou netrpěliví. Nemají však sílu toto šťastné setkání přerušit; sami se totiž naučili svého vězně respektovat a vážit si ho. V sešlém a ztrápeném apoštolově obličejí vidí učedníci odraz Kristovy podoby. Ujišťují Pavla, že na něj nezapomněli a nepřestali ho milovat; vždyť mu vděčí za radostnou naději, která dává smysl jejich životu a smíruje je s Bohem. Jsou tak nadšení, že kdyby jim to bylo dovoleno, odnesli by Pavla na svých ramenou až do města.

Když apoštol uviděl své bratry, „vzdal díky Bohu a nabyl odvahy“ (Sk 28,15). Jen málo lidí si uvědomuje, jak hluboký význam mají tato Lukášova slova. Uprostřed plačícího davu věřících, kteří mu projevovali soucit a nestyděli se za jeho pouta, začal apoštol nahlas chválit Boha. Oblak smutku, který zahaloval jeho mysl, se rozplynul. Jeho křesťanský život byl nepřetržitou řadou zkoušek, trápení a zklamání, ale v tuto chvíli měl pocit, že mu bylo vše bohatě vynahrazeno. A tak pevným krokem a s radostnou myslí pokračoval ve své cestě. Nestěžoval si na

minulost ani se nebál budoucnosti. Věděl, že ho čeká vězení a strádání; ale také věděl, že skrze něj mají být osvobozeni lidé z mnohem horšího otroctví. Proto se radoval, že může trpět pro Krista.

V Římě předal důstojník Julius vězně veliteli císařské stráže. Příznivá zpráva, kterou o Pavlovi podal, a také Festův dopis způsobily, že si vrchní velitel udělal o apoštolovi dobré mínění. Nenechal ho vsadit do vězení, ale dovolil mu, aby si pronajal vlastní dům. Přestože zůstal Pavel i nadále připoután k vojákovi, mohl svobodně přijímat své přátele a pracovat pro šíření Kristova díla.

SETKÁNÍ S ŽIDY

Mnozí Židé, kteří byli před lety z Říma vypovězeni, se sem směli vrátit, takže jich tu nyní byl velký počet. Především jim chtěl Pavel vyprávět o sobě a o svém díle, dříve než si jeho nepřátelé najdou příležitost, jak je proti němu poštvat. Proto si tři dny po svém příjezdu do Říma svolal jejich vedoucí představitele a jasně a otevřeně jim oznámil, proč sem přišel jako vězeň.

„Bratří,“ řekl jim, „já jsem už v Jeruzalémě byl vydán jako vězeň do moci Římanů, ačkoliv jsem neudělal nic proti židovskému národu ani proti obyčejům našich předků. Římané mě vyslychali a chtěli mě osvobodit, protože nejsem vinen ničím, zač bych zasluhoval smrt. Avšak Židé se proti tomu postavili, a tak mi nezbylo než odvolat se k císaři; ale ne proto, že

bych chtěl žalovat na svůj národ. Z toho důvodu jsem vás pozval, abych vás mohl spatřit a mluvit s vámi. Vždyť jsem v těchto okovech pro to, v co Izrael doufá.“ (Sk 28,17-20)

Vůbec se nezmínil o tom, jak hrubě s ním zacházeli, ani jim neřekl, že se proti němu několikrát spikli a chtěli ho zabít. Hovořil laskavě a obezřetně volil slova. Nesnažil se upoutat pozornost na sebe ani v nich probudit soucit. Šlo mu jen o to, aby obhájil pravdu a ubránil čest evangelia.

Jeho posluchači mu odpověděli, že ani v soukromých, ani veřejných

dopisech na něj neobdrželi žádné stížnosti a že nikdo z Židů, kteří přišli do Říma, ho neobviňuje ze žádného zločinu. Také uvedli, že by se velmi rádi dozvěděli, proč věří v Krista. Prohlásili: „Je nám známo, že všude jsou proti této sektě.“ (Sk 28,22)

Protože si to sami přáli, vyzval je Pavel, aby stanovili den, kdy jim bude moci pravdy evangelia vysvětlit. Ve smlouvenou dobu k němu přišli ve velkém počtu. „Od rána do večera k nim hovořil a vydával svědectví o Božím království. Přesvědčoval je o Ježíšovi důkazy z Mojžíšova zákona i z proroků.“ (Sk 28,23) Vyprávěl jim o svých vlastních zkušenostech a všechno jasně, upřímně a působivě dokládal Starým zákonem.

Apoštol jim objasnil, že náboženství nespočívá v pouhých obřadech, zvycích, vyznáních víry a poučkách. Kdyby tomu tak bylo, pak by je smrtelný člověk mohl zkoumat a pochopit tak, jako chápe světské věci. Pavel učil, že náboženství je účinná moc ke spasení, která pochází výhradně od Boha a kterou člověk osobně zakusí, když prožije znovuzrození.

Připomněl jim, že již Mojžíš upozorňoval izraelský národ na Krista jako na proroka, kterého budou poslouchat; a že všichni proroci o něm svědčili jako o Božím zázračném léku na hříchy. I když byl Kristus sám nevinný, měl nést hříchy všech viníků. Pavel nevytýkal židům, že se drží zvyků a obřadů. Ale ukázal jim, že zatímco velmi důsledně dodržují obřadní předpisy, zavrhuji toho, v němž se celý tento systém naplnil.

Z Malty se apoštol Pavel po třech měsících vydal na palubě alexandrijské lodi přes Syrakusy do Puteol, přístavního města v Itálii, odkud cestoval po Appianské cestě do Říma.

Apoštol prohlásil, že před svým obrácením neznal Krista osobně. Stejně jako všichni ostatní měl o povaze a díle přicházejícího Mesiáše své vlastní představy. Protože Ježíš Nazaretský jeho představám neodpovídal, zavrhl jej jako podvodníka. Nyní jsou však jeho názory na Krista a jeho poslání mnohem duchovněji a vyzrálejší, protože sám prožil obrácení. Pavel zdůraznil, že mu nejde o to, aby jim představil Krista jako člověka. V lidské podobě se s ním setkal i Herodes; viděli ho také Annáš, Pilát, kněží a přední mužové nebo římsí vojáci. Ale nedívali se na něj očima víry a ne spatřili v něm oslaveného Vykupitele. Pochopit Krista vírou, poznat ho duchovně je důležitější, než bylo osobní setkání s ním, když ještě žil na této zemi. Společenství, které nyní Pavel udržuje s Ježíšem, je důvěrnější a trvalejší než pouhé přátelství dvou lidí.

Když jim Pavel vyprávěl, co o Ježíši Nazaretském, naději Izraele, věděl, a když svědčil o tom, co viděl, ti, kdo upřímně hledali pravdu, se nechali přesvědčit. Přinejmenším v některých z nich zanechala jeho slova nemsazatelný dojem. Jiní však jasná svědectví Písma tvrdošíjně odmítali, přestože jim je předkládal člověk, který byl zvláštním způsobem osvěcen Duchem svatým. Nedokázali jeho tvrzení vyvrátit, ale odmítali z nich vyvodit závěry.

HLÁSÁNÍ EVANGELIA POKRAČUJE

Od Pavlova příjezdu do Říma uplynulo mnoho měsíců, než se sem

dostavili jeruzalémští Židé, aby proti vězni vznesli svá obvinění. Jejich záměry byly již několikrát zmařeny. Nyní, když měl být Pavel souzen před nejvyšším soudem Římské říše, nechtěli riskovat další porážku. Lysias, Félix, Festus i Agrippa prohlásili, že jsou přesvědčeni o jeho nevině. A tak svou jedinou naději na úspěch spatřovali apoštolovi nepřátelé v tom, že se jim pomocí úkladů podaří získat císaře na svou stranu. Průtahy vyhovovaly jejich záměrům, protože tím získávali čas na vylepšení a uskutečnění svých plánů. Proto ještě nějakou dobu vyčkali, než na apoštola osobně podali žalobu.

Avšak díky Boží prozřetelnosti přispěl tento odklad k dalšímu šíření evangelia. Ti, kdo Pavla hlídali, byli natolik vstřícní, že mu dovolili bydlet v prostorném domě. A tak se mohl apoštol svobodně scházet se svými přáteli a každý den poučovat o pravdě ty, kdo si ji přišli vyslechnout. Celé dva roky mohl takto pracovat. „Zvěstoval Boží království a učil všemu o Pánu Ježíši Kristu bez bázně a bez překážek.“ (Sk 28,31)

Během této doby nezapomínal apoštol ani na sbory, které založil v mnoha jiných zemích. Uvědomoval si, jaká nebezpečí hrozí těm, kdo se obrátili na novou víru. Proto se jim snažil pomáhat, pokud to jen bylo možné, alespoň svými dopisy, které obsahovaly napomenutí i praktická poučení. Kromě toho vyslal z Říma posvěcené pracovníky, kteří měli působit nejen v těchto sborech, ale také v oblastech, které on sám ni-

kdy nenavštívil. Tito služebníci jako rozumní pastýři úspěšně pokračovali v práci, kterou Pavel začal. Apoštol byl se sbory v nepřetržitém spojení, takže byl dobře informován o jejich stavu i o nebezpečích, která jim hrozí, a mohl na ně moudře dohlížet.

Ačkoli se zdálo, že je Pavel odtržen od aktivní práce, byl jeho vliv ještě významnější a trvalejší, než kdyby mohl svobodně navštěvovat sbory tak jako v dřívějších letech. Protože byl vězněn pro Pána, byli mu bratři nakloněni více než kdykoli předtím. Slova, která jim psal jako zajatec pro Krista, v nich vzbudila větší pozornost a úctu než v době, kdy byl mezi nimi osobně přítomen. Teprve nyní, když nebyl uprostřed nich, si věřící uvědomili, jak těžká břemena kvůli nim nesl. Až dosud měli ve zvyku vyhýbat se odpovědnosti a obtížným úkolům. Vymlouvali se, že jim chybí Pavlova moudrost, ohleduplnost, houževnatost a energie. Když se však nyní ve své nezkušenosti museli učit věci, kterým se bránili, vážili si jeho napomenutí, rad a ponaučení mnohem více, než si dříve vážili jeho osobní práce. A když se dozvěděli, jakou odvahu a víru projevuje během svého dlouhého zajetí, vedlo je to k větší věrnosti a horlivosti pro Kristovu věc.

PAVLOVI SPOLUPRACOVNÍCI

Pavlovi pomáhali v Římě mnozí z jeho bývalých společníků a spolupracovníků. Neustále s ním byl „milovaný lékař Lukáš“ (Ko 4,14), který ho doprovázel již na cestě do Jeruzaléma,

věrně stál po jeho boku během dvouletého zajetí v Cesareji a neopustil ho ani na nebezpečné cestě do Říma. Pečoval o něj i Timoteus (Ko 1,1). Stejně nezištně podporoval apoštola také Tychikus, „můj milovaný bratr a věrný pomocník, který se mnou slouží Pánu“ (Ko 4,7). Dále s ním byli Démas a Marek (Ko 4,14.10). Aristarchos a Epafras byli dokonce jeho spoluvězni (Ko 4,10.12).

Od doby, kdy Marek poprvé poznal svou víru, se jeho křesťanská zkušenost prohloubila. Když se důkladněji zabýval Kristovým životem a smrtí, lépe porozuměl Spasitelovu poslání i jeho těžkostem a zápasům. Když v Ježíšových jizvách na rukou a nohou rozpoznal znamení Kristovy služby pro lidstvo a když si uvědomil, jak daleko Ježíš zašel, aby zachránil ztracené a hynoucí, rozhodl se, že bude následovat svého Mistra na cestě sebeobětování. Nyní sdílel s Pavlem úděl vězně, a tak lépe než kdykoli předtím pochopil, že mít Krista je pro něj nekonečným ziskem, zatímco získat svět a přitom ztratit duši, za jejíž vykoupení Kristus prolil svou krev, je pro něj věčnou ztrátou. A tak navzdory těžkým zkouškám a protivenstvím zůstal Marek nezlomný a byl moudrým a milovaným apoštolovým pomocníkem.

Na rozdíl od něj zůstal Démas věrný jen nějakou dobu a potom Kristovo dílo opustil. Pavel o tom napsal: „Démas mě totiž opustil, protože více miloval tento svět.“ (2 Tm 4,10) Vše, co mělo vyšší a ušlechtlejší

mysl, vyměnil Démas za pomíjivý zisk. Jeho jednání bylo velmi krátkozraké. Přestože byl velmi pyšný na to, co měl, byl ve skutečnosti chudý, protože vlastnil jen světský majetek a přijímal světské pocty. Naproti tomu Markovi, který se rozhodl trpět pro Krista, náleželo nepomíjivé bohatství a v nebi byl považován za Božího dědice a spoludědice Božího Syna.

K těm, kdo se díky Pavlovi úsilí v Římě cele odevzdali Bohu, patřil i Onezimos. Byl to pohanský otrok, který způsobil škodu svému pánu Filemonovi, věřícímu křesťanovi v Kolosech, a pak utekl do Říma. Ve své laskavosti se Pavel nejprve snažil zmírnit chudobu a utrpení tohoto nešťastného uprchlíka a potom rozjasnil jeho mysl, která byla obestřena tmou, světlem pravdy. Onezimos si vyslechl slova života, vyznal své hříchy a obrátil se na víru v Krista.

Pavel si oblíbil Onezima pro jeho zbožnost a upřímnost a také proto, že láskyplně pečoval o apoštolovo pohodlí a horlivě podporoval dílo evangelia. Apoštol v něm objevil povahové rysy, díky nimž by se mohl stát užitečným pomocníkem v misijní práci. Proto mu radil, aby se bez meškání vrátil k Filemonovi, požádal ho o odpuštění a naplánoval si budoucnost. Pavel také Onezimovi slíbil, že za něj uhradí finanční částku, o kterou Filemona oloupil. Protože chtěl právě vypravit Tychika do Malé Asie, aby předal různým sborům jeho dopisy, poslal Onezima s ním. Když se měl tento sluha sám

vydat svému pánu, kterého oklamal, prožíval těžkou zkoušku. Byl však skutečně obrácený, a proto před svou povinností necouvl.

DOPIS FILEMONOVI

Pavel dal Onezimovi pro Filemona dopis, v němž se s ohleduplností a laskavostí, které mu byly vlastní, za kajícího otroka přimlouval a vyjádřil přání, aby ho Filemon i nadále ponechal ve svých službách. Dopis začíná srdečným pozdravem Filemonovi jako příteli a spolupracovníkovi:

„Milost vám a pokoj od Boha Otce našeho a Pána Ježíše Krista. Děkuji svému Bohu a stále na tebe pamatuji ve svých modlitbách, když slyším o tvé víře v Pána Ježíše a o tvé lásce ke všem bratřím. Proším za tebe, aby se tvá účast na společné víře projevila tím, že rozpoznáš, co dobrého můžeme učinit pro Krista.“ (Fm 3-6) Apoštol připomněl Filemonovi, že za každý svůj dobrý úmysl a za každou svou dobrou povahovou vlastnost vděčí Kristově milosti. To je jediná věc, která ho odlišuje od zkažených a hříšných lidí. Tatáž milost může zpustlého zločince proměnit v Boží dítě a užitečného pracovníka na díle evangelia.

Pavel mohl na Filemona naléhat, aby myslel na svou křesťanskou povinnost; raději však zvolil prosebná slova: „...já Pavel, vyslanec a nyní i vězeň Krista Ježíše. Proším tě za svého syna, kterému jsem dal život ve vězení, Onezima, který ti před časem

způsobil škodu, ale nyní je tobě i mně k užitku.“ (Fm 9-11)

Apoštol žádal Filemona, aby přihlédl k Onezimovu obrácení a přijal kajícího otroka jako své vlastní dítě. Prosil ho, aby mu projevil takovou lásku, že Onezimos rád u svého bývalého pána zůstane, ne už jako otrok, nýbrž mnohem více než otrok: jako milovaný bratr (Fm 16). Vyslovil přání, že by si Onezima rád ponechal u sebe, aby mu sloužil ve vězení, což by jistě rád udělal i Filemon. Nechtěl však Onezimovu službu přijmout, dokud Filemon ze svého vlastního rozhodnutí otroka neosvobodí.

Apoštol dobře věděl, jak krutě zacházeli páni se svými otroky, a také mu bylo známo, že sluhovo chování Filemona velmi rozzlobilo. Proto se v něm svým dopisem snažil probudit ty nejhlubší a nejlaskavější křesťanské city. Když se Onezimos obrátil, stal se Filemonovým bratrem ve víře. Jakýkoli trest, který by Filemon uložil tomuto nově obrácenému křesťanovi, by se Pavla osobně dotýkal.

Pavel dobrovolně navrhl, že zaplatí za Onezima dluh, aby mohl být viník ušetřen potupného trestu a aby se mohl opět těšit výsadám, o něž se připravil. „Jsme-li tedy spolu spojeni,“ píše Filemonovi, „přijmi ho k sobě jako mne. Jestliže ti způsobil nějakou škodu nebo je ti něco dlužen, připiš to na můj účet. Já Pavel píšu vlastní rukou: já to nahradím.“ (Fm 17-19)

Z Pavlova jednání je zřejmé, jak se projevuje Kristova láska ke kajíc-

nému hříšníkovi. Sluha, který provedl svého pána, neměl nic, čím by mu mohl nahradit vzniklou škodu. Hříšník, který okradl Boha o dlouhá léta služby, také nemůže svůj dluh vyrovnat. Mezi hříšníky a Boha však vstupuje Ježíš a říká: Já ten dluh zaplatím. Hříšníka ušetří; budu trpět místo něj.

Pavel se tedy nabídl, že uhradí za Onezima dluh, a pak Filemonovi připomněl, jak velmi je on sám apoštolo- vi zavázán. Dluží mu sám sebe, protože Bůh ho skrze Pavla obrátil. Potom apoštol Filemona taktně a naléhavě požádal, aby mu prokázal tuto laskavost, a tím mu udělal radost a potěšil ho tak, jako svou štedrostí potěšil své bratry. „Píšu ti v důvěře ve tvou poslušnost a vím,“ dodává Pavel, „že uděláš víc, než říkám“ (Fm 21).

Pavlův dopis Filemonovi ukazuje, jaký vliv mělo evangelium na vztahy mezi pány a jejich sluhy. Otroctví bylo zavedeno v celé Římské říši a ve většině sborů, pro které Pavel pracoval, byli jak páni, tak otroci. Ve městech, kde často bývalo více otroků než svobodných občanů, platily neobyčejně přísné zákony, které se považovaly za nezbytné pro udržení otroků v poslušnosti. Zámožný Říman nezřídka vlastnil stovky otroků různého postavení, různých národností a povolání. Protože měl veškerou moc nad těly i životy těchto bezmocných bytos- tí, mohl je trestat, jakkoli se mu zachtělo. Jestliže se některý z nich odvážil svému pánovi jeho násilí oplatit nebo na něj vztáhnout ruku

v sebeobraně, mohlo se stát, že za provinilcův čin musela pykat celá jeho rodina. I ta nejmenší chyba, nehoda nebo nedbalost byla mnohdy nemilosrdně potrestána.

Někteří páni byli lidštější než jiní a jednali se svými sluhy shovívavěji; ale převážná většina bohatých a urozených se bezuzdně oddávala svým žádostem, vášním a chutím, takže z otroků se stávaly ubohé oběti jejich rozmarů a krutosti. Celý tento společenský systém musel nutně směřovat k zániku.

Nebylo úkolem apoštola, aby se sám nebo ukvapeně snažil zavedený společenský řád svrhnout. Kdyby se o to pokusil, ohrozil by úspěšné šíření evangelia. Pavel však učil zásadám, které otrásaly samotnými základy otroctví. Kdyby podle nich

lidé dokázali žít, celý systém by se zcela jistě rozpadl. Apoštol prohlásil: „Kde je Duch Páně, tam je svoboda.“ (2 K 3,17) Když se otrok obrátil, stal se jedním z údů Kristova těla a jako takový měl být milován. Ostatní s ním měli jednat jako se svým bratrem. Stejně jako jeho pán byl také on spoludědicem Božích požehnání a výsad obsažených v evangeliu. Sluhové zase měli plnit své povinnosti „nejen naoko“, aby se zalíbili lidem, „ale jako služebníci Kristovi, kteří rádi plní Boží vůli“ (Ef 6,6).

Křesťanství vytváří silné pouto, které spojuje pány a otroky, krále a poddané, kazatele evangelia a zvrhlé hříšníky, kteří našli v Kristu očistění od svých vin. Všichni byli obmyti stejnou krví a oživeni týmž Duchem, a tak se stali jedno v Kristu Ježíši.

EVANGELIUM NA CÍSAŘOVĚ DVOŘE

*Díky Pavlově odvaze a vytrvalosti evangelium proniklo
i za zdi Neronova domu.*

Evangelium se vždy s největším úspěchem šířilo mezi prostými lidmi. „Není mezi vámi mnoho moudrých podle lidského soudu, ani mnoho mocných, ani mnoho urozených.“ (1 K 1,26) Nedalo se tedy očekávat, že by si Pavel, chudý vězeň, který neměl žádné přátele, mohl získat pozornost majetných a vlivných římských občanů. Ti se stali dobrovolnými zajatci neřestí, které se jim nabízely v té nej-
svůdnější podobě. Ale mezi těžce pracujícími a zbídačenými oběťmi jejich útisku, a dokonce i mezi ubohými otroky byli mnozí, kteří si Pavlova slova ochotně vyslechli. Ve víře v Krista našli naději a pokoj, které je navzdory jejich těžkému údělu naplňovaly radostí.

Přestože začal apoštol nejdříve působit mezi obyčejnými a utlačovanými lidmi, jeho vliv se šířil, až zasáhl palác samotného císaře.

Řím byl v té době světovým velkoměstem. Pyšní císařové vydávali

zákony téměř pro všechny národy na zemi. Císař a dvořané buď nevěděli o pokorném nazorejci vůbec nic, anebo na něj pohlíželi s nenávistí a posmívali se mu. Přesto si evangelium za necelé dva roky našlo cestu z věžňova skromného domu až do císařských komnat. Pavel byl sice zba-
ven svobody jako zločinec; ale „Boží slovo není spoutáno“ (2 Tm 2,9).

V dřívějších letech apoštol s přesvědčivou mocí veřejně zvěstoval víru v Krista a prostřednictvím znamení a zázraků nezvratně dokazoval, že se zakládá na Bohu. Důstojně a rozhodně předstoupil před řecké mudrce a svými znalostmi a svou výmluvností umlčel námitky pyšných filozofů. Směle a neohroženě stál před králi a vládci a hovořil o spravedlnosti, střídmosti a budoucím soudu, takže se zpupní panovníci nakonec třásli, jako by již hleděli na hrozný den Božího soudu.

Takové příležitosti již nyní apoštol neměl. Nesměl opustit svůj dům,

a proto mohl hlásat pravdu jen těm, kdo sem za ním přišli. Nedostal tak jako kdysi Mojžíš a Áron příkaz od Boha, aby šel za bezbožným císařem a ve jménu velkého „JSEM“ ho pokáral za jeho krutost a násilí. Největšího vítězství však evangelium dosáhlo právě v době, kdy byl jeho nejvýznamnější obhájce zdánlivě odtržen od veřejné práce. K církvi se totiž přidali členové císařovy domácnosti.

NEOHROŽENÝ SLUŽEBNÍK

Snad nikde neexistovalo prostředí, které by bylo pro křesťanství méně příznivé, než na císařském dvoře v Římě. Zdálo se, že Nero v sobě vymazal poslední stopu božského obrazu, a dokonce i lidství a byl zcela ovládnut satanem. Jeho pobočníci a dvořané byli vesměs stejní jako on – prostopášníci, zvrhlí a zkažení. Zdálo se být zcela nemožné, aby se křesťanství na Neronově dvoře a v jeho paláci ujalo.

Ale stejně jako v mnoha jiných případech se i zde prokázala pravdivost Pavlova tvrzení, že zbraně jeho boje „mají od Boha sílu bořit hradby“ (2 K 10,4). Dokonce i v Neronově domě bylo vybojováno vítězství kříže. Ze zhýralé družiny ještě zhýralejšího císaře se někteří obrátili a stali se Božími dětmi. Nebyli křesťany jen potají, ale svou víru veřejně vyznávali a nestyděli se za ni.

Jak ale mohlo křesťanství proniknout a pevně se uchytit tam, kde se zdálo nemožné se o něm jen zmínit?

Ve svém dopise Filipským Pavel uvádí, že jen díky jeho uvěznění se mu podařilo obrátit některé z Neronova domu. Obával se, že by se někteří věřící mohli domnívat, že mu jeho utrpení brání v šíření evangelia, a proto je ujistil: „Rád bych, bratří, abyste věděli, že to, co mě potkalo, je spíše k prospěchu evangelia.“ (Fp 1,12)

Když se křesťanské sbory dozvěděly, že se Pavel chystá navštívit Řím, očekávaly, že evangelium dosáhne v tomto městě významného vítězství. Pavel již zaslal pravdu v mnoha zemích a zvěstoval ji i ve velkých městech. Proč by se tomuto obránci víry nemělo podařit získat lidi pro Krista také v největší světové metropoli? Naděje křesťanů však vyhasly, když obdrželi zprávu, že se Pavel dostal do Říma jako vězeň. Pevně věřili, že až evangelium pronikne do tohoto významného střediska, rozšíří se rychle mezi všechny národy a na celé zemi zavládne jeho moc. Jak velké bylo nyní jejich zklamání! Přestože se však lidská očekávání nesplnila, Boží záměry zmařeny nebyly.

Pavel neupoutal pozornost dvora ke křesťanství svými kázáními, ale svými řetězy. Přestože sám byl ve vězení, podařilo se mu osvobodit mnohé z pout, která je držela v otroctví hříchu. To však nebylo vše. Prohlásil: „Mnohé bratry právě mé okovy povzbudily, aby se spolehli na Pána a s větší smělostí mluvili beze strachu slovo Boží.“ (Fp 1,14)

Pavlova trpělivost a radostná mysl, které projevoval během svého

dlouhého a nespravedlivého zajetí, a jeho odvaha a víra byly samy o sobě jedním nepřetržitým kázáním. Jeho smýšlení, které se tolik lišilo od smýšlení světských lidí, svědčilo o tom, že v něm přebývá vyšší než pozemská moc. Apoštol svým příkladem povzbuzoval křesťany k horlivějšímu obhajování Boží věci, pro kterou nyní nemohl veřejně pracovat. V tomto ohledu mělo jeho uvěznění dalekosáhlý vliv. Právě když se zdálo, že je zbaven veškeré moci a nemůže už vůbec nic udělat ani nikomu prospět, sklízel úrodu pro Krista na polích, která pro něj byla zdánlivě nepřístupná.

Ještě než skončilo jeho dvouleté věznění, mohl Pavel říct: „Po celém soudu i všude jinde je známo, že jsem vězněn pro Krista.“ Mezi křesťany, jejichž pozdravy vyřizoval Filipským, zmiňuje zvláště ty, „kteří jsou z císařského domu“. (Fp 1,13; 4,22)

OVOCE TRPĚLIVOSTI A ODVAHY

Trpělivost může vést k vítězství stejně jako odvaha. Lidi lze získat pro Krista nejen statečností a činorodostí, ale také vytrvalostí ve zkouškách. Křesťan, který je trpělivý a raduje se navzdory bolestným ztrátám a utrpení a který dokáže pokojně, klidně a s neochvějnou vírou přijmout dokonce i smrt, může pro evangelium udělat více, než by byl udělal, kdyby dlouho žil a po celý svůj život věrně pracoval. Často se stává, že je Boží spolupracovník odvolán ze služby a my toho ve své krátkozrakosti litu-

*Na svém vlastním příkladu
Spasitel ukázal, že jeho
následovníci mohou žít ve
světě, a přece nebýt ze světa.*

jeme. Ve skutečnosti však tajemná Boží prozřetelnost vše řídí tak, aby bylo vykonáno dílo, které by jiným způsobem nebylo možné vykonat.

Žádný Kristův následovník by si neměl myslet, že je užitečný a má nárok na odměnu pouze tehdy, může-li veřejně a aktivně pracovat pro Boha a jeho pravdu. Věrní Kristovi svědkové nebudou nikdy stát v pozadí. Bůh je neustále používá – ve zdraví i v nemoci, v životě i ve smrti. Když satan nenávistně pronásledoval Kristovy služebníky a bránil jim ve veřejném působení, když byli uvrhováni do vězení a vláčeni na popraviště nebo na hranici, slavila pravda svá největší vítězství. Když tito věrní křesťané zpečetili své svědectví vlastní krví, mnozí lidé, kteří až dosud pochybovali a váhali, se rozhodli pro víru v Krista a nebojácně se postavili na jeho stranu. Z popela mučedníků vyrostla hojná úroda pro Boha.

Horlivost a věrnost apoštola Pavla a jeho spolupracovníků a také víra a poslušnost těch, kdo se obrátili na křesťanství za tak nepříznivých okolností, jsou napomenutím pro všechny vlažné a malověrné Kristovy služebníky. Pavel a jeho společníci mohli namítat, že je zbytečné volat k pokání a k víře v Krista Neronovy služebníky, kteří jsou beztak vysta-

veni lákavým pokušením a krutému odporu a obklopeni hroznými překážkami. I kdyby se tito lidé nechali přesvědčit o pravdě, jak by mohli poslouchat Boha? Pavel však takto neuvažoval a ve víře jim zvěstoval evangelium. Mezi jeho posluchači byli takoví, kteří se rozhodli pro poslušnost za každou cenu. Nedbali na překážky a nebezpečí, přijali poznání a důvěřovali Bohu, že jim pomůže, aby je mohli předávat dál.

VE SVĚTĚ, ALE NE ZE SVĚTA

Členové císařovy domácnosti, kteří přijali pravdu, zůstali po svém obrácení v císařově domě. Ačkoli prostředí, v němž žili, jim přestalo vyhovovat, neviděli důvod, proč by měli utíkat před svými povinnostmi. Tam poznali pravdu a tam také zůstali, aby svým proměněným životem a povahou svědčili o přetvářející moci nové víry.

Víš o někom, kdo je v pokušení přestat svědčit o Kristu a svalovat vinu na okolnosti? Řekni mu, ať se zamyslí nad situací učedníků v císařově domě – nad zvrhlostí císaře a mravním úpadkem celého dvora. Jen stěží si dokážeme představit prostředí, které by bylo pro duchovní život méně příznivé a které by vyžadovalo větší oběti a přemáhání, než prostředí, v němž se nacházeli tito obrácení křesťané. Přesto zůstali navzdory nesnázím a nebezpečí věrní. Křesťan může poukazovat na zdánlivě nepřekonatelné překážky a vymlouvat se, že nemůže poslouchat

pravdu tak, jak ji představuje Ježíš. Důvody, které uvádí, však nikdy nemohou být dostatečně závažné. Kdyby byly, dokazovalo by to, že Bůh je nespravedlivý, protože svým dětem nabízí spasení za podmínek, kterým nemohou vyhovět.

Člověk, který je pevně odhodlaný sloužit Bohu, si také najde příležitost, aby o něm mohl svědčit. Jestliže se rozhodl hledat především Boží království a spravedlnost, žádné potíže pro něj nebudou překážkou. V moci, kterou získá na modlitbách a při studiu Božího slova, bude usilovat o ctnosti a zřekne se neřestí. „S pohledem upřeným na Ježíše, který vede naši víru od počátku až do cíle“ (Žd 12,2) a který sám musel snášet odmouvání hříšníků, bude věřící ochoten čelit pohrdání a posměchu. A Bůh, jehož slovo je pravda, slibuje dostatečnou pomoc a milost pro každou životní situaci. Svou pevnou paží objímá každého, kdo se k němu utíká o pomoc. V něm nacházíme bezpečný úkryt, takže můžeme říct: „Přichází den strachu, já však doufám v tebe.“ (Ž 56,4) Bůh splní svá zaslíbení všem, kdo v něj vkládají svou důvěru.

Na svém vlastním příkladě Spasitel ukázal, že jeho následovníci mohou žít ve světě, a přece nebýt ze světa. Ježíš nepřišel, aby se účastnil pochybných zábav, aby se nechal ovládnout zvyky tohoto světa a řídil se jeho způsoby, ale aby plnil vůli svého Otce a hledal a zachraňoval ztracené. Bude-li mít křesťan na zřeteli tento cíl, může si zachovat svou

čistotu v jakémkoli prostředí. Pak nebude záležet na tom, jak důležité je jeho postavení, ani na tom, zda pochází ze skromných nebo bohatých poměrů; moc jeho pravé zbožnosti se projeví tím, že bude věrně plnit své povinnosti.

Křesťanský charakter se nerozvíjí, je-li člověk chráněn před zkouškami, ale tehdy, když jim musí odolávat. Překážky a odpor vedou Kristova následovníka k větší bdělosti

a upřímnějším modlitbám k jeho mocnému Pomocníkovi. Těžké zkoušky, jimiž z Boží milosti procházíme, nás vychovávají k trpělivosti, ostražitosti, odvaze a k hluboké a trvalé víře v Boha. Vítězství křesťanské víry spočívá v tom, že ti, kdo ji mají, trpí, a přece jsou silní; podléhají, a přece tím vítězí; jsou neustále vydáváni na smrt, a přece žijí; nesou kříž, a přece tím získávají korunu slávy.

45

DOPISY Z ŘÍMA

*Ve svých dopisech z Říma apoštol Pavel věřící povzbudil
a vyzval je k věrnosti, poslušnosti a vytrvalosti.*

Krátce po svém obrácení dostal apoštol Pavel zvláštní příležitost poznat, jaká je Boží vůle s Ježíšovými následovníky. Byl „přenesen až do třetího nebe“, „do ráje... – a uslyšel nevypravitelná slova, jež není člověku dovoleno vyslovit“ (2 K 12,2-4). Sám potvrdil, že od Pána dostal mnohá vidění a zjevení (2 K 12,1). V porozumění zásadám a pravdám obsaženým v evangeliu nebyl tedy v ničem pozadu za „veleapoštoly“ (2 K 12,11). Jasně a dokonale pochopil, „co je skutečná šířka a délka, výška i hloubka“ Kristovy lásky, „která přesahuje každé poznání“ (Ef 3,18.19).

Pavel se nemohl podělit s ostatními o vše, co ve vidění spatřil, protože někteří z jeho posluchačů by jeho slova zneužili. Ale díky tomu, co mu bylo zjeveno, mohl vést druhé a pracovat jako moudrý učitel. Jeho vidění ovlivnila také jeho dopisy, které zaslal sborům v pozdějších letech. Dojmy, které v něm tato vidění zanechala, mu provždy utkvěly v paměti. Proto dokázal druhým výstižně představit křesťanský charakter. Ústně i písemně zvěštoval poselství,

které od té doby neustále posiluje Boží církev a pomáhá jí. K dnešním věřícím promlouvá toto poselství jasně o nebezpečích, která církvi hrozí, a o falešném učení, jemuž budou křesťané muset čelit.

Apoštol si přál, aby ti, jimž byly jeho dopisy, obsahující rady a napomenutí, určeny, nebyli „nedospělí“, aby nebyli „zmítáni a unášeni závanem kdejakého učení“; chtěl, aby „všichni dosáhli jednoty víry a poznání Syna Božího, a tak dorostli zralého lidství, měřeno mírou Kristovy plnosti“. Naléhavě žádal Ježíšovy následovníky, kteří bydleli mezi pohaný, aby nežili tak, „jako žijí pohané podle svých marných představ. Mají zatemnělou mysl a odcizili se Božímu životu pro... zatvrzelé srdce.“ Křesťané z pohanů si měli dávat dobrý pozor na to, jak žijí, aby „si nepočínali jako nemoudří, ale jako moudří“ a aby nepromarnili tento čas (Ef 4,14.13.17.18; 5,15.16). Pavel povzbuzoval věřící, aby s radostí očekávali, až si Kristus, který si „zamiloval církev a sám se za ni obětoval“, sám připraví „církev slavnou, bez poskvrny, vrásky a čehokoli podob-

ného, aby byla svatá a bezúhonná“ (Ef 5,25.27).

Tato poselství, která nebyla napsána z lidské, ale Boží moci, obsahují ponaučení, s nimiž by se měl každý obeznámit a která by si měl ve svém vlastním zájmu často opakovat. Popisují praktickou zbožnost a kladou důraz na zásady, kterými by se měly řídit všechny sbory. Jasně ukazují cestu, která vede k věčnému životu.

DOPIS KOLOSKÝM

Pavel se ve svém dopise „Božímu lidu v Kolosách, věrným bratřím v Kristu“ (Ko 1,2), který napsal během svého uvěznění v Římě, zmiňuje o tom, jakou radost mu dělá jejich vytrvalost ve víře, o níž se dozvěděl od Epafrase. Ten, jak uvádí apoštol, „nám také vyprávěl o lásce, kterou ve vás působí Boží Duch. Proto i my,“ pokračuje Pavel, „ode dne, kdy jsme to uslyšeli, nepřestáváme za vás v modlitbách prosit, abyste plně, se vši moudrostí a duchovním pochopením poznali jeho vůli. Tak budete svým životem dělat Pánu čest a stále se mu líbit, ve všem poneseť ovoce dobrých skutků, budete růst v poznání Boha, a z moci jeho božské slávy nabudete síly k trpělivosti a radostné vytrvalosti.“ (Ko 1,8-11)

Těmito slovy Pavel vyjádřil, jací by měli koloští věřící podle jeho přání být. Tím, co řekl, vytyčil pro Kristovy následovníky vysoký ideál. Apoštol zde poukazuje na úžasné možnosti křesťanského života a vysvětluje, že požehnání, která mohou Boží děti

přijmout, jsou neomezená. Budou-li neustále růst v poznání Boha, stanou se z nich silnější a vyzrálější křesťané. Nakonec budou „z moci jeho božské slávy“ připraveni „k účasti na dědictví svatých ve světle“ (Ko 1,11.12).

DRAHÝ VYKUPITEL

Apoštol vyvýšil před svými bratry Krista jako toho, skrze něhož Bůh stvořil všechny věci a vykoupil lidstvo. Prohlásil, že ruce, které nesou světy v prostoru, které v celém Božím vesmíru zachovávají pravidelnost a řád a udržují všechny věci v nepřetržitém pohybu, jsou tytéž ruce, které pro ně byly přibity na kříž. „V něm bylo stvořeno všechno na nebi i na zemi,“ píše Pavel, „— svět viditelný i neviditelný; jak nebeské trůny, tak i panstva, vlády a mocnosti — a všechno je stvořeno skrze něho a pro něho. On předchází všechno, všechno v něm spočívá.“ (Ko 1,16.17) „I vás, kteří jste dříve byli odcizeni a nepřátelští Bohu svým smýšlením i zlými skutky, nyní s ním smířil, když ve svém pozemském těle podstoupil smrt, aby vás před Boží tvář přivedl svaté, neposkvrněné a bez úhony.“ (Ko 1,21.22)

Boží Syn se pokořil, aby pozvedl padlé lidi. Kvůli nim opustil bezhříšné nebeské světy — devadesát devět těch, kteří ho milují — a přišel na tuto zemi, aby byl „proklán pro naši nevěrnost“ a „zmučen pro naši nepravost“ (Iz 53,5). Ve všem se podobal svým bratřím. Stal se člověkem jako my a poznal, jaké je to být hlaďový, unavený nebo mít žízeň; k ži-

votu potřeboval pokrm a k osvěžení spánek; na zemi byl jen cizincem a hostem. Žil ve světě, ale nebyl ze světa; byl pokoušen a zkoušen stejně jako muži a ženy v dnešní době, ale přitom žil bezhříšným životem. Vždy byl laskavý, měl pochopení pro druhé, soucítit s nimi a byl vůči nim ohleduplný, čímž nám představil Boží charakter. „Slovo se stalo tělem a přebývalo mezi námi... Syn, plný milosti a pravdy.“ (J 1,14)

VAROVÁNÍ PŘED SVODY

Koloští věřící byli obklopeni pohan-skými zvyky a vlivy, a proto jim hrozilo, že se od prostých pravd evangelia nechají odvrátit. Pavel je před tím varoval a poukázal na Krista jako na jejich jediného spolehlivého vůdce: „Rád bych, abyste věděli,“ píše apoštol, „jak těžký zápas tu podstupuji pro vás, pro Laodikejské i pro ty, kteří mě ani osobně neznají. Chci, abyste povzbuzeni v srdci a spojení láskou hluboce pochopili a plně poznali Boží tajemství, jímž je Kristus; v něm jsou skryty všechny poklady moudrosti a poznání.

Ríkám to proto, aby vás nikdo neoklamal líbivými řečmi... Žijte v Kristu Ježíši, když jste ho přijali jako Pána. V něm zapustte kořeny, na něm postavte základy, pevně se držte víry, jak jste v ní byli vyučeni, znovu a znovu vzdávejte díky. Dejte si pozor, aby vás někdo nesvedl prázdným a klamným filosofováním, založeným na lidských bájích, na vesmírných mocnostech, a ne

na Kristu. V něm je přece vtělena všechna plnost božství; v něm jste i vy dosáhli plnosti. On je hlavou všech mocností a sil.“ (Ko 2,1-10)

Kristus předpověděl, že povstanou svůdci, pod jejichž vlivem „se rozmůže nepravost“ a „vychladne láska mnohých“ (Mt 24,12). Upozornil učedníky, že toto zlo bude pro církev nebezpečnější než pronásledování ze strany jejích nepřátel. Pavel opakovaně varoval věřící před těmito falešnými učiteli. Před tímto nebezpečím by se měli mít na pozoru ze všeho nejvíce. Jestliže totiž přijmou falešné učitele, otevrou dveře bludům, jimiž nepřítel otupí duchovní vnímavost a oťrese důvěrou těch, kdo uvěřili v evangelium teprve nedávno. Kristus je měřítko, podle něhož by měli křesťané posuzovat učení, která jsou jim předkládána. Vše, co není v souladu s Ježíšovým slovem, by měli zavrhnout. Kristus byl ukřižován pro naše hříchy, vstal z mrtvých a vystoupil do nebe – tak lze shrnout poselství o spasení, které by si měli věřící osvojit a předávat ostatním.

Varování Božího slova před nebezpečími, která obklopují křesťanskou církev, jsou určena i věřícím dnešní doby. Tak jako se lidé v době apoštolů pokoušeli pomoci tradicí a filozofií podkopat víru v Písmo svaté, tak se i dnes nepřítel spravedlnosti snaží pomocí přitažlivých myšlenek vyšší kritiky, evoluční teorie, spiritualismu, teosofie a panteismu lákat lidi na zakázané stezky. Pro mnohé je Bible jako lampa bez oleje, proto-

že se přiklonili ke spekulativní víře, která vede k nedorozumění a zmatkům. Vyšší kritika, která vše rozebírá, domýšlí a opírá se o domněnky, narušuje víru v Bibli jako v Boží zjevení. Okrádá Boží slovo o moc ovládat a povznášet životy lidí a dávat jim smysl. Spiritualismus zase učí mnohé věřit, že nejvyšším zákonem jsou naše touhy, že svoboda spočívá v nevázanosti a že každý se musí zodpovídat jenom sám sobě.

Kristův následovník se setká s „líbivými řeči“ (Ko 2,4), před nimiž apoštol varoval koloské věřící. Narazí i na spiritualistické výklady Písma, ale neměl by je přijímat. Z hlasu Ježíšova následovníka by mělo být zřejmé, že souhlasí s věčnými pravdami obsaženými v Písmu. S pohledem upřeným na Ježíše by měl křesťan odhodlaně kráčet po vyznačené cestě a měl by odhodit všechny názory, které neodpovídají Kristovu učení. Měl by přemýšlet a rozjímat o Boží pravdě. Bibli by měl považovat za Boží hlas, který promlouvá přímo k němu. Tak najde moudrost, která pochází od Boha.

Všichni, kdo chtějí být spaseni, musí znát Boha tak, jak ho zjevil Kristus. Takové poznání vede ke změně povahy. Člověk, který podle něj žije, je přetvářen ke Kristovu obrazu. Bůh vyzývá své děti, aby toto poznání přijaly, protože bez něj je vše ostatní marné a bezvýznamné.

PROMĚNA CHARAKTERU

Správný základ pro budování charakteru je v každé generaci a v kaž-

dé zemi stejný — jsou jím zásady obsažené v Božím slově. Jediným spolehlivým a jistým pravidlem je dělat to, co říká Bůh. „Hospodinův zákon je dokonalý.“ „Ten, kdo takto jedná, nikdy se nezhroutí.“ (Ž 19,8; 15,5) Když apoštolové vystupovali proti falešným učeníům své doby, bránili se Božím slovem. Říkali: „Nikdo totiž nemůže položit jiný základ než ten, který už je položen.“ (1 K 3,11)

V době svého obrácení a křtu se koloští věřící zavázali, že se vzdají názorů a zvyků, které byly až dosud součástí jejich života, a že budou věrní a oddaní Kristu. Pavel jim to ve svém dopise připomíná a naléhavě je žádá, aby nezapomněli, že pokud chtějí svůj slib dodržet, musí neustále odolávat zlu, které se je bude snažit ovládnout. „Protože jste byli vzkříšeni s Kristem,“ píše Pavel, „hleďte to, co je nad vámi, kde Kristus sedí na pravici Boží. K tomu směřujte, a ne k pozemským věcem. Zemřeli jste a váš život je skryt spolu s Kristem v Bohu.“ (Ko 3,1-3)

„Kdo je v Kristu, je nové stvoření. Co je staré, pominulo, hle, je tu nové!“ (2 K 5,17) V Kristově moci rozbíjejí muži a ženy okovy hříšných zvyků a zbavují se sobectví. Z bezbožníků se stávají věřící, z opilců střízliví a ze zhýralců čisté lidé. Ti, kdo se podobali satanovi, se mění k Božímu obrazu. Tato změna je sama o sobě největším ze všech zážraků. Jedno z nejhlubších tajemství Božího slova spočívá v tom, že dokáže takovou proměnu způsobit. Ne-

jsme schopni to pochopit; můžeme jen věřit tomu, co nám říká Písmo: „Je to Kristus mezi vámi, v něm máte naději na Boží slávu.“ (Ko 1,27)

Když Boží Duch ovládne rozum a city, zakusí obrácený člověk radost, kterou dosud nepoznal. Uvědomí si totiž, že v jeho životě se naplnila Boží zaslíbení: jeho provinění jsou mu odpuštěna, jeho hříchy jsou přikryty. Projevil před Bohem lítost, že porušil jeho zákon, a vyznal víru v Krista, který zemřel, aby nás ospravedlnil. Když byl „ospravedlněn z víry“, má „pokoj s Bohem skrze našeho Pána Ježíše Krista“ (Ř 5,1).

Křesťan, který prožil tuto zkušenost, by neměl složit ruce do klína a být spokojený s tím, co pro něj bylo vykonáno. Kdo se rozhodl vstoupit do Ježíšova království, brzy zjistí, že se na něj chystají zaútočit všechny síly a vášně jeho hříšné povahy, podporované mocnostmi říše temnoty. Každý den se musí nově zasvěcovat Bohu, každý den musí bojovat se zlem. Staré zvyky a vrozené sklony ke zlému se budou snažit získat převahu. Proto se před nimi musí mít neustále na pozoru a v Kristově moci usilovat o vítězství.

„Proto umrtvujte své pozemské sklony,“ píše Pavel Koloským. „I vy jste dříve tak žili. Ale nyní odhodte to všechno: zlobu, hněv, špatnost, rouhání, pomlavy z vašich úst... Jako vyvolení Boží, svatí a milovaní, oblecte milosrdný soucit, dobrotu, skromnost, pokoru a trpělivost. Snášejte se navzájem a odpouštějte si, má-li kdo něco proti druhému. Jako

Každému člověku je zaslíbena mravní a duchovní dokonalost, kterou může získat skrze Kristovu milost a moc.

Pán odpustil vám, odpouštějte i vy. Především však mějte lásku, která všechno spojuje k dokonalosti. A ve vašem srdci ať vládne mír Kristův, k němuž jste byli povoláni v jedno společné tělo. A buďte vděční.“ (Ko 3,5.7.8.12-15)

Dopis Koloským obsahuje řadu vzácných ponaučení pro všechny, kdo slouží Kristu. Tato ponaučení ukazují, jaká houževnatost při dosahování cíle a jak vznešené úsilí se projeví v životě těch, kdo správně představují svého Spasitele. Jestliže se věřící zřekne všeho, co by mu mohlo překážet na cestě do nebe nebo čím by mohl od této úzké cesty odvrátit druhé, pak se v jeho každodenním životě projeví milosrdenství, laskavost, pokora, tichost, trpělivost a Kristova láska.

Potřebujeme sílu, která nás uschopní žít lepším, čistším a ušlechtlejším životem. Příliš myslíme na tento svět a jen málo na nebeské království.

Když se křesťan snaží dosáhnout Božího ideálu, nesmí se nechat ničím odradit. Každému člověku je zaslíbena mravní a duchovní dokonalost, kterou může získat skrze Kristovu milost a moc. Zdrojem síly a původcem života je Ježíš. Nabízí nám své slovo a podává nám listy ze stromu života, které nás mohou uzdravit z našich hříchů. Přivádí nás

k Božímu trůnu a do úst nám vkládá modlitbu, jejímž prostřednictvím s ním navazujeme úzký vztah. Kvůli nám uvádí do pohybu všemocné nebeské síly. Na každém kroku vnímáme jeho životodárnou moc.

Bůh neklade žádné meze pokroku těm, kdo chtějí „plně, se vši moudrostí a duchovním pochopením“ poznat jeho vůli (Ko 1,9). Jestliže se budou modlit, jestliže budou bdět a porostou v poznání a porozumění, pak „z moci jeho božské slávy“ nabudou síly (Ko 1,11). Tak budou připraveni pracovat pro druhé. Spasitel si přeje, aby se očistění a posvěcení lidé stali jeho pomocníky. Za tuto velikou milost vdčíme tomu, který nás „připravil k účasti na dědictví svatých ve světle. On nás vysvobodil z moci tmy a přenesl do království svého milovaného Syna“ (Ko 1,12.13).

DOPIS FILIPSKÝM

Dopis Filipským, stejně jako dopis Koloským, napsal Pavel v době, kdy byl uvězněn v Římě. Filipský sbor poslal Pavlovi dary po Epafroditovi, kterého apoštol označil za „svého bratra, spolupracovníka i spolubojovníka, kterého jste vyslali, aby mi posloužil v tom, co jsem potřeboval“ (Fp 2,25). Během svého pobytu v Římě onemocněl tento učeník „na smrt“. Ale jak Pavel uvádí, „Bůh se nad ním smíloval, a nejen nad ním, ale i nade mnou, abych neměl zármutek na zármutek“ (Fp 2,27). Když se filipští věřící dozvěděli o Epa-

froditově nemoci, dělali si o něj velké starosti, a proto se Epafroditos rozhodl, že se k nim vrátí. „Stýskalo se mu totiž po všech vás,“ píše Pavel, „a byl znepokojen, že jste se doslechli o jeho nemoci... Proto jsem ho poslal co nejdříve k vám, abyste měli radost, že ho zase vidíte, a tak aby mi ubylo starostí. Přijměte ho tedy v Pánu se vši radostí a takových bratří si važte; neboť pro dílo Kristovo se přiblížil až k smrti a nasadil život, aby doplnil to, v čem vy jste mi posloužit nemohli.“ (Fp 2,26.28-30)

Po Epafroditovi poslal Pavel filipským věřícím dopis, v němž jim poděkoval za jejich dary. Filipský sbor naplňoval Pavlovy potřeby ještědřeji ze všech sborů. „I vy to víte, Filipští,“ říká apoštol ve svém dopise, „že v počátcích evangelia, když jsem vyšel z Makedonie, ani jedna církev se nepodílela se mnou v příjmech a vydáních, jen vy sami; vždyť i do Tesaloniky víc než jednou jste mi poslali na mé potřeby. Ne že by mi šlo o dary; jde mi o to, aby rostl zisk, který se připisuje k vašemu dobru. Dostal jsem tedy všechno a mám hojnost; jsem plně opatřen, když jsem přijal od Epafrodita dary, které jste mi poslali – jsou vůni příjemnou, obětí vhodnou, Bohu milou.“ (Fp 4,15-18)

„Milost vám a pokoj od Boha Otce našeho a Pána Ježíše Krista. Děkuji Bohu svému při každé vzpomínce na vás a v každé modlitbě za vás všechny s radostí prosím; jsem vděčen za vaši účast na díle evangelia od prvního dne až doposud a jsem

si jist, že ten, který ve vás začal dobré dílo, dovede je až do dne Ježíše Krista. Vždyť právem tak smýšlím o vás všech, protože vás všechny mám v srdci jako spoluúčastníky milosti, i když jsem ve vězení, zodpovídám se před soudem a obhajuji evangelium. Bůh je mi svědkem, jak po vás všech vroucně toužím... A za to se modlím, aby se vaše láska ještě víc a více rozhojňovala a s ní i poznání a hluboká vnímavost; abyste rozpoznali, na čem záleží, a byli ryzí a bezúhonní pro den Kristův, plní ovoce spravedlnosti, které z moci Ježíše Krista roste k slávě a chvále Boží.“ (Fp 1,2-11)

Když byl Pavel uvězněn, posilovala ho Boží milost, a tak se dokázal radovat i v utrpení. S vírou a jistotou napsal svým filipským bratrům, že jeho zajetí přispělo k dalšímu šíření evangelia. „Rád bych, bratři, abyste věděli,“ prohlásil, „že to, co mě potkalo, je spíše k prospěchu evangelia, takže po celém soudu i všude jinde je známo, že jsem vězněn pro Krista, a mnohé bratry právě mé okovy povzbudily, aby se spolehli na Pána a s větší smělostí mluvili beze strachu slovo Boží“ (Fp 1,12-14).

Tato Pavlova zkušenost obsahuje ponaučení i pro nás; zjevuje nám totiž, jak působí Bůh. Pán dokáže proměnit ve vítězství i to, co se nám jeví jako neúspěch a porážka. Pokud nebudeme s vírou hledět na neviditelné věci, hrozí nám nebezpečí, že zapomeneme na Boha a budeme se dívat jen na věci viditelné. Když nás postihne nehoda nebo neštěs-

tí, okamžitě obviňujeme Boha, že na nás zapomněl nebo že je k nám krutý. Považuje-li Bůh za vhodné, aby v jistém ohledu omezil naši prospěšnost, naříkáme, aniž bychom si připustili, že to možná udělal pro naše dobro. Musíme pochopit, že trest je součástí úžasného Božího plánu a že křesťan, na kterého dopadají rány soužení, může někdy pro svého Mistra udělat víc, než kdyby pro něj pilně pracoval.

DOKONALOST V KRISTU

Pavel připomněl Filipským příkladný život Ježíše Krista: „Způsobem bytí byl roven Bohu, a přece na své rovnosti nelpěl, nýbrž sám sebe zmařil, vzal na sebe způsob služebníka, stal se jedním z lidí. A v podobě člověka se ponížil, v poslušnosti podstoupil i smrt, a to smrt na kříži.“ (Fp 2,6-8)

„A tak, moji milí,“ pokračuje apoštol, „jako jste vždycky byli poslušní — nikoli jen v mé přítomnosti, ale nyní mnohem více v mé nepřítomnosti — s bázní a chvěním uvádějte ve skutek své spasení. Neboť je to Bůh, který ve vás působí, že chcete i činíte, co se mu líbí. Všechno dělejte bez reptání a bez pochybování, abyste byli bezúhonní a ryzí, Boží děti bez poskvrny uprostřed pokolení pokřiveného a zvráceného. V něm sviťte jako hvězdy, které osvěcují svět, držte se slova života, abych se vámi mohl pochlubit v den Kristův, že jsem nadarmo neběžel ani se nadarmo nenamáhal.“ (Fp 2,12-16)

Tato slova byla zapsána, aby byla posilou pro každého zápasícího člověka. Pavel zdůrazňuje, že naším cílem je dokonalost, a ukazuje nám, jak jí lze dosáhnout. Říká: „Uvádějte ve skutek své spasení. Neboť je to Bůh, který ve vás působí.“

Ke spasení je třeba společného úsilí, spolupráce mezi Bohem a ka-
jícím hříšníkem. Tato spolupráce je nezbytná, máme-li vybudovat svůj charakter na správných zásadách. Člověk by se měl ze všech sil snažit překonat překážky, které mu brání v dosažení dokonalosti. Jeho úspěch však zcela závisí na Bohu. Lidské úsilí samo o sobě nestačí. Bez Boží pomoci a síly je marné. Člověk a Bůh musí působit společně. Úkolem člověka je odolávat pokušení; sílu k tomu však musí čerpat od Boha. A tak na jedné straně stojí nekonečná Boží moudrost, jeho slitování a moc, zatímco na druhé je lidská slabost, hříšnost a bezmocnost.

Bůh si přeje, abychom nad sebou získali kontrolu. Nemůže nám však pomoci, nejsme-li ochotni s ním spolupracovat. Boží Duch působí skrze síly a schopnosti, které byly člověku dány. Sami od sebe nejsme schopni uvést naše plány, touhy a sklony do souladu s Boží vůlí. Projevíme-li však ochotu k poslušnosti, Spasitel to pro nás učiní. Zboří „lidské výmysly a všechno, co se v pýše pozvedá proti poznání Boha“. Uvede „do poddanství každou mysl, aby byla poslušna Krista“. (2 K 10,4.5)

Kdo chce mít pevný a vyvážený charakter, kdo se chce stát vyrovná-

ným křesťanem, musí vše odevzdat Kristu a být ochoten učinit pro něj cokoli; Spasitel se totiž nespokojí s tím, budeme-li mu sloužit jen na částečný úvazek. Křesťan se musí každý den učit, co je to odevzdanost. Musí studovat Boží slovo, pochopit jeho význam a řídit se jeho pokyny. Jen tak může dosáhnout ideálu křesťanské dokonalosti. Každý den mu Bůh pomáhá vylepšovat jeho charakter, aby mohl obstát v době závěrečné zkoušky. Věřící zase každý den svědčí před lidmi a anděly o tom, jak úžasné může evangelium působit na hříšného člověka.

PAVLOVA VYTRVALÁ SLUŽBA

Pavel napsal: „Já nemám za to, že jsem již u cíle; jen to mohu říci: zapomínaje na to, co je za mnou, upřen k tomu, co je přede mnou, běžím k cíli, abych získal nebeskou cenu, již je Boží povolání v Kristu Ježíši.“ (Fp 3,13.14)

Pavel toho vykonal mnoho. Od doby, kdy složil slib věrnosti Spasiteli, byl jeho život naplněn neúnavnou službou. Putoval od města k městu a z jedné země do druhé. Kázal o kříži, získával lidi pro evangelium a zakládal sbory. Neustále o ně pečoval a napsal jim mnoho dopisů, v nichž jim udělil další poučení. Občas se vracel ke svému řemeslu, aby si vydělal na živobytí. Přestože byl po celý svůj život velmi zaneprázdněný, nikdy neztratil ze zřetele svůj nejdůležitější záměr – získat cenu, již je Boží povolání.

Stále měl před sebou jen jediný cíl – zůstat věrný tomu, který se mu zjevil před branami Damašku. Nic ho od něj nemohlo odvrátit. Jeho slova a činy byly inspirovány pouze jediným úmyslem – vyvýšit golgotský kříž.

Vysoký cíl, kterého se Pavel snažil dosáhnout navzdory utrpení a nesnázím, by měl vést každého křesťanského pracovníka k tomu, aby se cele zasvětil Boží službě. Svět se bude snažit odvrátit jeho pozornost od Spasitele svými svody; on však musí odhodlaně směřovat ke svému cíli a dokazovat světu, andělům i lidem, že naděje, že jednou spatří Boží tvář, stojí za veškeré úsilí i oběti, které jsou pro její splnění nezbytné.

I když byl Pavel ve vězení, nepropadal malomyslnosti. Z dopisů, které napsal sborům, když byl v Římě, znívá spíše vítězný tón. „Radujte se v Pánu vždycky,“ napsal Filipským, „znovu říkám, radujte se!... Netrapte se žádnou starostí, ale v každé modlitbě a prosbě děkujte a předkládejte své žádosti Bohu. A pokoj Boží, převyšující každé pomyšlení, bude střežit vaše srdce i mysl v Kristu Ježíši. Konečně, bratří, přemýšlejte o všem, co je pravdivé, čestné, spravedlivé, čisté, cokoli je hodné lásky, co má dobrou pověst, co se považuje za ctnost a co sklízí pochvalu.“ (Fp 4,4-8)

„Můj Bůh vám dá všechno, co potřebujete, podle svého bohatství v slávě v Kristu Ježíši... Milost Pána Ježíše Krista buď s vámi.“ (Fp 4,19.23)

46

NA SVOBODĚ

*Nero, jeden z nejkrutějších římských císařů,
rozhodl o Pavlově nevině a propustil jej na svobodu.*

Zatímco Pavlova práce v Římě byla provázena požehnáním a vedla k obrácení mnoha lidí a k posílení a povzbuzení věřících, začínala se již stahovat mračna, která ohrožovala nejen jeho vlastní bezpečnost, ale také blaho církve. Po svém příjezdu do Říma byl apoštol svěřen pod dohled velitele císařské stráže, spravedlivého a poctivého muže, díky jehož shovívavosti mohl vcelku svobodně působit v díle evangelia. Ale ještě než uplynul druhý rok jeho uvěznění, byl tento muž vystřídán úředníkem, od něhož nemohl apoštol očekávat žádnou zvláštní přízeň.

Židé byli nyní ve svém úsilí zaměřeném proti Pavlovi aktivnější než kdykoli předtím. Schopnou pomocníci našli ve zvrhlé ženě, z níž Nero učinil svou druhou manželku. Přestoupila na židovskou víru a využila veškerého svého vlivu, aby podpořila vražedné úmysly, které sprádali židé vůči tomuto výjimečnému zastánci křesťanství.

Pavel měl jen malou naději, že se dočká spravedlnosti od císaře, k ně-

muž se odvolal. Neronovy mravy byly zkaženější, jeho povaha podlejší a byl schopen ještě větších surovostí a krutostí než kterýkoli z předcházejících císařů. Vláda nemohla být svěřena despotičtějšímu panovníkovi. Již v prvním roce své vlády nechal otrávit svého mladého nevlastního bratra, který byl právoplatným následníkem trůnu. Nero se zaplétal do svých neřestí a zločinů a klesal stále hlouběji, až nakonec zavraždil svou vlastní matku a později i svou manželku. Neexistovala ohavnost, které by se nemohl dopustit, ani hanebnost, k níž by se nedokázal snížit. V každém počestném člověku vzbuzoval jen hnus a opovržení.

Nepravosti páchané na jeho dvoře byly příliš zvrhlé a hrozné, než aby bylo možné je podrobně popsat. Jeho podlost a nemravnost vyvolávaly odpor a ošklivost dokonce i v mnohých, kteří byli nuceni se na jeho zločinech podílet. Ti žili v neustálém strachu, jaké zrudnosti by si mohl vymyslet příště. Přesto ani tyto Neronovy zločiny nedokázaly otrást důvěrou jeho poddaných. Byl uznáván jako neo-

mezený vládce celého civilizovaného světa a kromě toho přijímal božské pocty a byl vzýván jako bůh.

Z lidského pohledu bylo Pavlovo odsouzení před takovým soudcem takřka jisté. Apoštol však cítil, že pokud zůstane věrný Bohu, nemá se čeho bát. Ten, který byl jeho ochráncem v minulosti, ho mohl uchránit i před nenávistí židů a mocí císaře.

A Bůh skutečně svého služebníka opatroval. Obvinění, která byla proti Pavlovi během jeho výslechu vznesena, nebyla dokázána. Navzdory všeobecnému očekávání projevil Nero smysl pro spravedlnost, který byl v naprostém rozporu s jeho povahou, a prohlásil vězně za nevinného. Apoštol byl zbaven svých pout a stal se opět svobodným člověkem.

Kdyby bylo soudní řízení i nadále odkládáno nebo kdyby byl Pavel z jakéhokoli důvodu zadržován v Římě až do následujícího roku, byl by nepochybně zahynul během pronásledování, které tehdy vypuklo. Když byl apoštol ve vězení, obrátilo se na křesťanství tolik lidí, že to upoutalo pozornost úřadů a vyvolalo jejich nepřátelství. Císaře rozhněvala zejména skutečnost, že se obrátili členové jeho vlastní domácnosti. Proto si brzy našel záminku pro svou nemilosrdnou krutost vůči křesťanům.

V té době vypukl v Římě ničivý požár, při němž lehla popelem téměř polovina města. Proslýchalo se, že oheň

nechal založit sám Nero. Aby od sebe odvrátil podezření, předstíral velkorysost tím, že pomáhal lidem, kteří přišli o střechu nad hlavou a octlí se na mizině. Přesto však byl z tohoto zločinu i nadále obviňován. Lidé byli pobouřeni a rozhněváni. Aby se Nero ospravedlnil a přitom zbavil město skupiny lidí, které se bál a kterou nenáviděl, svalil vinu na křesťany. Jeho lest mu vyšla a tisíce Kristových následovníků – muži, ženy i děti – byli krutě připraveni o život.

Pavel byl tohoto hrozného pronásledování ušetřen, protože krátce po svém propuštění odešel z Říma. Poslední období svého života, které strávil na svobodě, využil k pilné práci pro sbory. Snažil se upevnit jednotu mezi řeckými a východními sbory a posílit věřící, aby byli schopni odolávat falešnému učení, které pronikalo do církve a ohrožovalo víru.

Zkoušky a starosti, kterými prošel, připravily Pavla o tělesné síly. Začaly se u něj projevovat nemoci stáří. Cítil, že jeho dílo bude brzy dokonáno. Čím více se jeho působení chýlilo ke svému závěru, tím usilovněji pracoval. Zdálo se, že jeho horlivost nezná hranic. Byl cílevědomý, odhodlaný a měl pevnou víru. Putoval od jednoho sboru ke druhému a navštívil mnoho zemí. Všemi prostředky, které měl k dispozici, se snažil posilovat věřící, aby věrně získávali lidi pro Ježíše a aby se v těžkých dobách, které právě nastávaly, pevně drželi evangelia a spolehlivě svědčili o Kristu.

ZNOVU VE VĚZENÍ

Apoštol Pavel se znovu ocitl ve vězení, protože jej Židé obvinili z toho, že podpálil Řím.

Pavlova práce pro sbory po jeho propuštění z Říma nemohla uniknout pozornosti jeho nepřátel. Když vypuklo pronásledování pod vedením Nerona, začali být křesťané všude považováni za zakázanou sektu. Po nějaké době přišli nevěřící Židé na nápad, že by mohli ze založení požáru Říma nařknout Pavla. Žádný z nich ani na okamžik nevěřil, že by apoštol tento zločin skutečně spáchal. Věděli však, že takové obvinění, pokud bude vypadat alespoň trochu věrohodně, zpečetí jeho osud. Z jejich popudu byl Pavel opět zatčen a spěšně převezen na místo svého posledního uvěznění.

Na druhé cestě do Říma doprovázelo Pavla několik jeho bývalých spolupracovníků. Jeho úděl by s ním byli rádi sdíleli i další; apoštol jim však nedovolil, aby takto ohrožovali svůj život. Tentokrát byly jeho vyhlídky mnohem méně příznivé než v době jeho prvního zatčení. V důsledku Neronova pronásledování počet křesťanů v Římě výrazně klesl. Tisíce lidí byly pro svou víru umučeny, mnozí opustili město a ti,

kdo zůstali, byli hluboce sklíčení a vystrašení.

Jakmile Pavel dorazil do Říma, byl uvržen do temného žaláře, kde měl zůstat až do konce svého života. Byl obviněn z toho, že se dopustil jednoho z nejpodlejších a nejohrovnějších zločinů proti městu a národu, a proto byl všemi zatracován.

Apoštol měl jen málo přátel, kteří až dosud nesli spolu s ním jeho útrapy; a ti ho nyní začali opouštět. Někteří utekli, jiní odnášeli poselství různým sborům. Nejdříve odešli Fygelos a Hermogenés. Pak opustil pronásledovaného apoštola také Démas, kterého vyděsily stahující se mračna potíží a nebezpečí. Krescense poslal Pavel ke sborům v Galacii, Tita do Dalmácie a Tychika do Efezu. O své zkušenosti napsal Pavel Timoteovi: „Jediný Lukáš je se mnou.“ (2 Tm 4,11) Ještě nikdy nepotřeboval apoštol podporu svých bratří tak jako nyní, kdy byl oslaben věkem, namáhavou prací a nemoce mi a uzavřen ve vlhké, temné cele římského vězení. Služba Lukáše, milovaného učedníka a věrného při-

tele, byla pro něj velkou útěchou a umožňovala mu udržovat kontakty s věřícími a okolním světem.

V této těžké době povzbuzovaly Pavla také časté návštěvy Onezifora. Tento dobrosrdečný Efezan dělal vše, co bylo v jeho silách, aby apoštolovi jeho vězení usnadnil. Jeho milovaný učitel byl spoutaný kvůli pravdě, zatímco on sám byl na svobodě. Proto nešetřil úsilím, aby učinil apoštolův osud snesitelnějším.

V posledním dopise, který napsal, hovoří apoštol o tomto věrném učedníkovi: „Kéž Pán prokáže milosrdenství Oneziforově rodině. Několikrát mě potěšil a nestyděl se

za mé řetězy; když přišel do Říma, usilovně mě hledal, až mě našel. Kéž mu Pán dá, aby u něho našel milosrdenství v onen den.“ (2 Tm 1,16-18)

Touhu po lásce a soucitu dává člověku do srdce sám Bůh. I Kristus toužil v nejtěžších chvílích svého zápasu v Getsemane po účasti učedníků. Ačkoli se zdálo, že Pavel ne-se trápení a těžkosti statečně, také on prahl po soucitu a společenství. Apoštolovi, který zasvětil svůj život službě druhým, přinášely Oneziforovy návštěvy radost a povzbuzení. Svědčily o tom, že mu tento učedník zůstal věrný navzdory jeho samotě a opuštěnosti.

PAVEL PŘED NERONEM

Přestože apoštol Pavel věděl, že mu jde o život, bez váhání využil příležitosti a seznámil císaře Nerona s poselstvím evangelia.

Když byl Pavel předvolán k soudu před císaře Nerona, bylo téměř jisté, že ho brzy čeká smrt. Vzhledem k závažnosti zločinu, z něhož byl obviněn, a ke všeobecné nevraživosti vůči křesťanům se jen stěží dalo doufat, že vše dobře dopadne.

Řekové a Římané měli ve zvyku povolovat obžalovaným, aby si zvolili svého obhájce, který by je před soudem zastupoval. Pomocí pádných důkazů, strhujících projevů, naléhavých žádostí, proseb a slz se takovému právnímu zástupci často podařilo zvrátit rozhodnutí ve prospěch vězně anebo alespoň zmírnit krutost rozsudku. Když však byl před Neroa předvolán Pavel, jako jeho rádce nebo obhájce se neodvážil vystoupit nikdo. Nebyl tu žádný jeho přítel, který by alespoň zaznamenal obvinění, která byla proti němu vznesena, nebo důkazy, které apoštol uvedl na svou vlastní obranu. Mezi římskými křesťany se nenašel ani jediný, který by se v této těžké chvíli postavil na jeho stranu.

Jedinou spolehlivou zprávu o této události podává sám Pavel ve svém

druhém dopise Timoteovi: „Při mé první obhajobě nikdo při mně nebyl,“ píše apoštol, „všichni mě opustili. Kéž jim to Bůh nepočítá! Pán však při mně stál a dal mi sílu, abych mohl dovršit zvěstování evangelia, a slyšeli je všichni pohané; a byl jsem vysvobozen ze lví tlamy.“ (2 Tm 4,16.17)

NERO A APOŠTOL PAVEL

Pavel a Nero – jak propastný byl mezi nimi rozdíl! Nadutý panovník, před nímž se měl Boží muž zodpovídat ze své víry, dospěl k vrcholu světské moci, vážnosti a bohatství, a přitom se dopouštěl těch nejpřízemnějších zločinů a nepravostí. Pokud šlo o moc a velikost, nikdo mu nebyl roven. Nikdo se neodvážil pochybovat o jeho autoritě nebo odporovat jeho vůli. Králové skládali své koruny k jeho nohám. Mocné armády se na jeho příkaz dávaly na pochod a vlajky na jeho lodích byly znamením vítězství. V soudní síni stála jeho socha a výnosy senátorů a rozhodnutí soudců byly jen ozvěnou jeho vůle. Miliony lidí se

poslušně skláněly před jeho příkazy. Před jeho jménem se trásl celý svět. Upadnout u něj v nemilost znamenalo přijít o majetek, svobodu a život. Jeho káravého pohledu se lidé děsili víc než moru.

Starý vězeň, který byl předveden před Nerona, neměl peníze, přátele ani obhájce. Rysy císařovy tváře vypovídaly o nestoudných vášních, které zmítaly jeho nitrem; naproti tomu z obličeje obžalovaného bylo zřejmé, že je smířen s Bohem. Pavel ve svém životě zakusil chudobu, sebezapírání a utrpení. Přestože se ho jeho nepřátelé neustále snažili zastrašit pomluvami, potupami a urážkami, nepřestal neohroženě vyvyšovat korouhev kříže. Podobně jako jeho Pán byl poutníkem bez domova a stejně jako on žil proto, aby se stal požehnáním pro lidstvo. Jak by mohl Nero, náladový, prchlivý a zhýralý tyran, pochopit nebo jen ocenit charakter a pohnutky tohoto Božího muže?

PAVLOVA SMĚLÁ OBHAJOBA

V obrovské soudní síni se tísnil dav nedočkavých a znepokojených lidí, kteří se hrnuli a tlačili kupředu, protože chtěli vidět a slyšet vše, co se tu odehrávalo. Byli tu vznešení i prostí, bohatí i chudí, vzdělání i nevzdělání, pyšní i pokorní. Nikdo z nich však neznal pravou cestu k životu a ke spasení.

Židé vznesli proti Pavlovi stará obvinění z pobuřování a kacířství. Společně s Římany ho obžalovali

ze založení požáru města. Zatímco přednášeli tyto žaloby, zachoval Pavel neochvějný klid. Lid a soudcové na něj s úžasem hleděli. Již se zúčastnili mnoha soudních přelíčení a viděli řadu zločinců, ještě nikdy se však nesetkali s člověkem, z něhož by vyzařoval tak posvátný pokoj jako z vězně, který stál před nimi. Pronikavé oči soudců, které byly zvyklé číst v obličejích vězňů, marně pátraly v Pavlově tváři po nějakém důkazu viny. Když mu bylo dovoleno, aby promluvil na svou obhajobu, všichni mu s napětím a se zájmem naslouchali.

Ještě jednou měl Pavel příležitost vyzvednout před udiveným zástupem prapor kříže. Když před sebou spatřil dav lidí, mezi nimiž byli Židé, Řekové, Římané i cizinci z mnoha zemí, zahořel nepřekonatelnou touhou ukázat jim cestu ke spasení. Zapomněl, kde se nachází, nedbal na nebezpečí, kterým je obklopen, ani na to, že ho s největší pravděpodobností brzy stihne hrozný osud. Viděl jen Ježíše, Prostředníka, který se před Bohem přimlouvá za hříšného člověka. S nadlidskou výmluvností a mocí zvěstoval apoštol svým posluchačům pravdy evangelia. Ukázal jim, jaká oběť byla přinesena za padlé lidstvo. Prohlásil, že za vykoupení člověka byla zaplacená nekonečně vysoká cena a že Bůh učinil opatření, aby se lidé mohli opět podílet na jeho vládě. Země je spojena s nebem prostřednictvím andělů, takže věčná Spravedlnost vidí všechny lidské skutky, dobré i zlé.

Takto se tedy obhajoval zastánce pravdy. Stál tu jako Boží zástupce – věřící mezi nevěřícími, věrný mezi nevěrnými – a jeho hlas zněl jako hlas z nebe. V jeho slovech ani v jeho pohledu nebylo ani stopy po strachu, smutku nebo malomyslnosti. Byl pevně přesvědčen o své nevinně a vyzbrojen pravdou, a proto se radoval, že je Božím dítětem. Jeho slova se podobala vítěznému volání v bitevní vřavě. Řekl, že věc, které zasvětil svůj život, je jediná věc, která nemůže skončit neúspěchem. I když sám zahyne, evangelium nikdy nezanikne. Bůh žije a jeho pravda zvítězí.

Mnozí, kteří se tehdy na Pavla dívali, „viděli, že jeho tvář je jako tvář anděla“ (Sk 6,15).

Nikdy předtím neslyšeli shromáždění posluchači nic podobného. Apoštolova slova se dotkla dokonce i těch nejzavzrušelejších. Jasná a přesvědčivá pravda zvítězila nad bludem. Mysl mnohých byla osvícena a později se s radostí začali řídit tím, co poznali. Pravdy, které byly v onen den zvěstovány, měly otrást národy a přečkat všechny časy. Měly působit na lidi i tehdy, až bude ten, z jehož úst vyšly, dávno ležet v hrobě jako mučedník.

NERONŮV KONEC

Dosud nikdy neslyšel Nero pravdu tak, jako při této příležitosti. Ještě nikdy mu nebylo odhaleno, jak hrozných vin se ve svém životě dopustil. Nebeské světlo proniklo do jeho

hříšného nitra, a když si pomyslel, že jako vládce světa bude nakonec předvolán před soud, aby dostal spravedlivou odměnu za své skutky, třásl se hrůzou. Báł se Pavlova Boha a neodvažoval se apoštola odsoudit, protože obvinění, která byla proti němu vznesena, nebyla podložena. Posvátná bázeň potlačila ještě na nějakou dobu jeho krvežíznivost.

Na chvíli se pro zatvrzelého a provinilého Nerona otevřelo nebe a zdálo se, že zatoužil po jeho pokoji a čistotě. V té chvíli bylo pozvání milosti nabídnuto i jemu. Myšlenkou, že by mu mohlo být odpuštěno, se však zabýval jen okamžik. Pak vydal příkaz, aby byl Pavel odveden zpět do vězení. Jakmile se za Božím poslem zavřely dveře žaláře, zavřely se také pro římského císaře navždy dveře pokání. Temnotou, která ho obklopovala, neměl již nikdy proniknout žádný paprsek nebeského světla. Brzy na něj měly dopadnout trestající Boží soudy.

Krátce poté se Nero vydal na neblaze proslulé tažení do Řecka, kde svou opovržením hodnou a potupnou lehkomyšlností zostudil sebe i své království. Když se s velkou okázalostí vrátil do Říma, obklopil se svými dvořany a společně s nimi se oddával bezuzdnému hýření. Uprostřed hodování bylo náhle slyšet hluk z ulice. Posel, který byl vypraven, aby zjistil, co se děje, se vrátil s děsivou zprávou: Galba pochoduje v čele vojska a rychle se blíží k Římu. Kromě toho již ve městě vypuklo povstání. Rozzuřený dav zaplnil ulice a právě

postupuje k paláci a vyhrožuje smrtí císaři i všem jeho přívržencům.

V této nebezpečné situaci se Nero nemohl tak jako věrný apoštol Pavel spolehnout na mocného a soucitného Boha. Hanebný tyran dostal strach, že by ho dav mohl trápit a mučit, a proto chtěl sám ukončit svůj život. V rozhodujícím okamžiku však ztratil odva-

hu. Zcela zdrcený potupně uprchl z města a snažil se ukrýt na několik kilometrů vzdáleném statku. Ale nebylo mu to nic platné. Jeho skrýš byla brzy objevena. Když se přiblížili jeho pronásledovatelé na koních, přivolal si na pomoc otroka a smrtelně se zranil. Tak skončil tyran Nero. Bylo mu pouhých dvaatřicet let.

PAVLŮV POSLEDNÍ DOPIS

*Poslední dopis Pavel adresoval svému nejbližšímu příteli Timoteovi.
Apoštol mu v něm udělil důležité rady a napomenutí.*

Z císařovy soudní síně se Pavel vrátil do své cely. Byl si vědom toho, že pro sebe získal jen krátký čas a že jeho nepřátelé si nedají pokoj, dokud ho nepřipraví o život. Věděl však také, že pravda na nějakou dobu zvítězila. Již samotná skutečnost, že mohl hlásat ukřižovaného a vzkříšeného Spasitele obrovskému davu posluchačů, byla vítězstvím. V onen den začalo dílo, které bude růst a sílit. Ani Neronovi, ani žádnému jinému nepříteli Krista se nepodaří je zastavit nebo zničit.

Zatímco Pavel den za dnem seděl ve své ponuré cele a věděl, že Nero může jediným slovem nebo kývnutím ukončit jeho život, myslel na Timotea a rozhodl se, že pro něj pošle. Pověřil ho péčí o efezský sbor, a proto ho zde zanechal, než se vydal na svou poslední cestu do Říma. Pavel a Timoteus byli spojeni mimořádně hlubokou a silnou náklonností. Od svého obrácení sdílel Timoteus s apoštolem jeho práci i utrpení. Jejich přátelství se upevňovalo, prohlubovalo a bylo stále nedotknutelnější, až se Timoteus stal pro starého, upracovaného

apoštola vším, čím jen může být syn pro milovaného a ctěného otce. Není tedy divu, že ho Pavel ve své samotě a opuštěnosti zatoužil uvidět.

I za nejpříznivějších okolností by muselo trvat několik měsíců, než by Timoteus dorazil z Malé Asie do Říma. Pavel věděl, že dny jeho života jsou sečteny, a proto měl obavy, že by Timoteus mohl přijít příliš pozdě a že by se již nemuseli setkat. Na tomto mladém muži spočívala velká odpovědnost a apoštol mu chtěl předat důležité rady a ponaučení. Naléhavě ho prosil, aby za ním bez meškání přišel. Ale pro případ, že by mu již svou poslední vůli nemohl sdělit osobně, nechal ji zapsat. Pavel miloval svého syna v evangeliu i sbor, který mu svěřil, a dělal si o ně starosti. Snažil se tedy Timoteovi vštípit, jak je důležité, aby zůstal věrný svému svatému poslání.

DOPIS TIMOTEOVI

Pavel začal svůj dopis pozdravem: „Timoteovi, milovanému synu: Milost, milosrdenství a pokoj od Boha

Otce a Krista Ježíše, našeho Pána. Děkuji za tebe Bohu, kterému sloužím s čistým svědomím jako muži předkové, když na tebe neustále myslím ve svých modlitbách ve dne v noci.“ (2 Tm 1,2-3)

Potom apoštol Timoteovi připomíná, že je nutné, aby zůstal vytrvalý ve víře. „Proto ti kladu na srdce,“ píše Pavel, „abys rozněcoval oheň Božího daru, kterého se ti dostalo vzkládáním mých rukou. Neboť Bůh nám nedal ducha bázlivosti, nýbrž ducha síly, lásky a rozvahy. Nestyď se tedy vydávat svědectví o našem Pánu; ani za mne, jeho vězně, se nestyď, nýbrž snášej spolu se mnou všechno zlé pro evangelium. K tomu ti dá sílu Bůh.“ (2 Tm 1,6-8) Pavel Timotea prosí, aby nezapomněl, že byl povolán „svatým povoláním“, aby hlásal moc toho, který „zjevil nepomíjející život v evangeliu“. O sobě apoštol prohlásil: „K jeho zvěstování jsem já byl ustanoven hlasatelem, apoštolem a učitelem. Proto také všechno snáším a nestydím se vydávat svědectví, neboť vím, komu jsem uvěřil. Jsem přesvědčen, že on má moc chránit, co mi svěřil, až do onoho dne.“ (2 Tm 1,9-12)

Během své dlouhé služby Pavel ve své věrnosti vůči Spasiteli nikdy nezakolísal. Ať už byl kdekoli – před zasmušilými farizeji nebo římskými úřady, před rozzuřeným davem v Lystře nebo odsouzenými hříšníky v makedonském vězení; ať už jednal s vyděšenými námořníky na ztroskotané lodi, nebo všemi opuštěn stál před Neronem a bojoval o svůj

život – nikdy se nestyděl za věc, kterou hájil. Jediným důležitým cílem jeho křesťanského života bylo sloužit tomu, jehož jménem kdysi pohrdal. Od tohoto cíle ho nemohly odvrátit ani odpor, ani pronásledování. Podpírala a posilovala ho víra, upevněná úsilím a očistěná obětmi.

„A ty, můj synu,“ pokračuje Pavel, „buď silný milostí Krista Ježíše, a co jsi ode mne slyšel před mnoha svědky, svěř to věrným lidem, kteří budou schopni učit zase jiné. Snášej se mnou všechno zlé jako řádný voják Krista Ježíše.“ (2 Tm 2,1-3)

Praví Boží služebníci se nebudou vyhýbat nesnázím ani odpovědnosti. Z pramene, který nikdy nevyschne, čerpají ti, kdo upřímně touží po Boží moci, sílu, která jim umožňuje čelit a odolávat pokušením a plnit povinnosti, které jim Bůh ukládá. Díky milosti, kterou přijímají, se zdokonaluje jejich schopnost poznávat Boha a jeho Syna. Toužebně si přejí stát se užitečnými služebníky svého Pána. Čím déle krácejí po cestě křesťanství, tím více sílí „milostí Krista Ježíše“ (2 Tm 2,1). Skrze tuto milost mohou věrně svědčit o věcech, které slyšeli. Poznáním, které dostali od Boha, nepohrdají ani je nezanebávají, ale svěřují je věrným lidem, kteří zase učí další.

HROZÍCÍ NEBEZPEČÍ

Ve svém posledním dopise, určeném Timoteovi, vytyčil apoštol před mladým pracovníkem vysoký ideál a zdůraznil, jakými povinnostmi je

*Bůh učinil dostatek opatření,
abychom mohli úspěšně bojo-
vat proti zlu, které je v tomto
světě.*

jako Kristův služebník pověřen. „Usiluj o to,“ píše Pavel, „aby ses před Bohem osvědčil jako dělník, který se nemá zač stydět, protože správně zvěstuje slovo pravdy.“ „Vyhybej se mladické prudkosti, usiluj o spravedlnost, víru, lásku a pokoj s těmi, kdo vzývají Pána z čistého srdce. Nepouštěj se do hloupých sporů, v jakých si libují nepoučení lidé; víš, že vedou jen k hádkám. Služebník Kristův se nemá hádat, nýbrž má být laskavý ke všem, schopný učit a být trpělivý. Má vlídně poučovat odpůrce. Snad jim dá Bůh, že se obrátí, poznají pravdu...“ (2 Tm 2,15.22-25)

Apoštol varoval Timotea před falešnými učiteli, kteří se budou snažit proniknout do církve. Řekl: „Věz, že v posledních dnech nastanou zlé časy. Lidé budou sobečtí, chamtiví, chvástaví, domýšliví, budou se rouhat, nebudou poslouchat rodiče, budou nevděční, bezbožní... budou se tvářit jako zbožní, ale svým jednáním to budou popírat. Takových lidí se straň.“ (2 Tm 3,1-5)

„Avšak se zlými lidmi a podvodníky to půjde stále k horšímu,“ pokračuje Pavel, „neboť klamou jiné i sebe. Ty však setrvávej v tom, čemu ses naučil a o čem jsi přesvědčen. Víš, od koho ses tomu naučil. Od dětství znáš svatá Pisma, která ti mohou dát moudrost ke spasení... Veš-

keré Písmo pochází z Božího Ducha a je dobré k učení, k usvědčování, k nápravě, k výchově ve spravedlnosti, aby Boží člověk byl náležitě připraven ke každému dobrému činu.“ (2 Tm 3,13-17) Bůh učinil dostatek opatření, abychom mohli úspěšně bojovat proti zlu, které je v tomto světě. Bible je zbrojnice, v níž se pro tento boj můžeme vybavit. Bedra bychom si měli opásat pravdou. Naším pancířem musí být spravedlnost. V ruce musíme mít štít víry a na hlavě přilbu spasení. Mečem Ducha, jímž je slovo Boží, si můžeme razit cestu spleťtými překážkami hříchu.

Pavel věděl, že pro církev nastává období velkého nebezpečí a že ti, jímž byly sbory svěřeny, budou muset věrně a svědomitě pracovat. Proto napsal Timoteovi: „Před Bohem a Kristem Ježíšem, který bude soudit živé i mrtvé, tě zapřísahám pro jeho příchod a jeho království: Hlásej slovo Boží, ať přijdeš vhod či nevhod, usvědčuj, domlouvej, napomínej v trpělivém vyučování.“ (2 Tm 4,1.2)

Tato důrazná výzva určená tak horlivému a věrnému člověku, jakým byl Timoteus, jasně svědčí o tom, jak významná a odpovědná je práce kazatele evangelia. Pavel volá Timotea před Boží soud a přikazuje mu, aby kázal Boží slovo, a nikoli lidské teorie a názory. Měl by být připraven svědčit o Bohu, kdykoli se mu k tomu naskytne příležitost — před velkými shromážděními i malými skupinami lidí; na cestách

i po domácnostech; před přáteli i nepřáteli; když mu nic nehrozí, ale také v nesnázích a nebezpečí, když mu ubližují a je ponižován.

HŘÍCH A HŘÍŠNÍCI

Apoštol se obával, že by mírná a ústupná povaha mohla vést Timotea k tomu, že by se vyhýbal důležité součásti své práce. Proto mu radí, aby věrně káral hříchy a ostře napomínal ty, kdo se dopustili závažných provinění. Měl to však dělat „v trpělivém vyučování“ (2 Tm 4,2). Svě výtky měl odůvodňovat a dokládat pravdami obsaženými v Božím slově, a tak projevovat Kristovu trpělivost a lásku.

Nenávidět a odsuzovat hřích a přitom projevovat soucit hříšníkově a být vůči němu ohleduplný je obtížný úkol. Čím opravdověji usilujeme o posvěcení našeho myšlení a jednání, tím zřetelněji budeme schopni rozpoznat hřích a tím rozhodnější bude náš nesouhlas s jakýmkoli odchýlením od toho, co je správné. Musíme se vyvarovat nepřiměřené přísnosti vůči hříšníkově, nesmíme však zapomínat ani na obrovskou zhoubnost hříchu. Na jedné straně je tedy nutné, abychom chybnému člověku projevovali křesťanskou trpělivost a lásku; na druhé straně je zde však také nebezpečí, že budeme vůči jeho chybám natolik shovívaví, že se bude domnívat, že si vlastně žádné pokárání nezaslouží, a zavrhne je jako nepatřičné a nespravedlivé.

Kazatelé evangelia někdy napáchají velké škody, protože ve své mírnosti vůči chybnému tolerují také jeho hříchy, nebo se jich dokonce sami účastní. Tak se nechávají svést k omlouvání nebo zlehčování toho, co Bůh odsuzuje. Po nějaké době se stávají natolik zaslepenými, že chválí lidi, které by podle Boží vůle měli kárat. Člověk, který otupil svou duchovní vnímavost hříšnou shovívavostí k těm, které Bůh odsuzuje, se brzy dopustí ještě většího hříchu, protože bude přísný a tvrdý k těm, které Bůh přijímá.

POSLUŠNOST

Mnozí, kteří o sobě tvrdí, že jsou křesťané, a cítí se být povoláni k vyučování druhých, budou pyšní na lidskou moudrost, budou pohrdat vlivem Ducha svatého a budou mít odpor vůči pravdám Božího slova. Proto se nechají svést a odvrátí se od Božích požadavků. Pavel upozornil Timotea: „Přijde doba, kdy lidé nesnou zdravé učení, a podle svých choutek si sežnou učitele, kteří by vyhověli jejich přáním. Odvrátí sluch od pravdy a přikloní se k bájm.“ (2 Tm 4,3.4)

Apoštol zde nehovoří o těch, kteří otevřeně přiznávají svou nevěru, ale o údajných křesťanech, kteří podléhají svým sklonům, a tak se stávají otroky svého vlastního „já“. Tito lidé jsou ochotni naslouchat pouze takovému učení, která jim nevytýkají jejich hříchy ani neodsuzují jejich rozmařilý způsob života.

Jasná slova věrných Kristových služebníků je urážejí, a proto vyhledávají učitele, kteří je chválí a lichotí jim. Dokonce i někteří kazatelé kážou místo Božího slova lidské názory. Zpronevěřují se svému poslání a svádějí na scestí ty, kteří v nich vidí své duchovní vůdce.

V příkázáních svého svatého zákona nám Bůh dal dokonalé pravidlo života a prohlásil, že tento zákon platí v nezměněné podobě pro všechny lidi; až do konce času z něj nepominе jediné písmenko ani jediná čárka. Kristus přišel, aby vyvýšil a oslavil zákon. Ukázal, že zákon stojí na pevném základě lásky k Bohu a bližnímu a že veškeré povinnosti člověka jsou zahrnuty v poslušnosti jeho příkázání. Ježíšův vlastní život je pro nás příkladem takové poslušnosti. V kázání na hoře nám Spasitel vysvětlil, že požadavky zákona se netýkají jen našeho jednání, ale také našich myšlenek a nejniternějších záměrů.

Jestliže posloucháme Boží zákon, jsme schopni zřít se „bezbožnosti a světských vášní“ a žít „rozumně, spravedlivě a zbožně v tomto věku“ (Tt 2,12). Ale nepřítel veškeré spravedlnosti se zmocnil tohoto světa a svedl člověka k neposlušnosti. Jak Pavel předvídal, tisíce lidí se odvrátily od srozumitelných, pronikavých pravd Božího slova a zvolily si učitele, kteří jim předkládají výmysly, které chtějí slyšet. A tak mnozí členové církve i kazatelé pošlapávají Boží příkázání. Tím urážejí Stvořitele světa a satan vítězí a raduje se, že se mu jeho úskoky vydařily.

Čím více lidé pohrdají Božím zákonem, tím větší mají odpor k náboženství, tím jsou pyšnější, tím více si libují v radovánkách a požitcích a tím méně poslouchají své rodiče. Rozumní lidé na celém světě jsou znepokojeni a kladou si otázku, jak by bylo možné toto hrozné zlo napravit. Odpověď nacházíme v Pavlově napomenutí určeném Timoteovi: „Hlásej slovo Boží.“ (2 Tm 4,2) Jedině v Bibli nacházíme spolehlivé zásady pro naše jednání. Je v ní zaznamenána Boží vůle, je výrazem božské moudrosti. Umožňuje člověku pochopit závažné životní problémy. Všem, kdo dbají na její příkazy, se stane neomylným vodítkem, které je bude chránit, aby nepromarnili své životy zbytečným úsilím.

Bůh oznámil svou vůli, a proto je pošetilé pochybovat o tom, co vyšlo z jeho úst. Když promluvila věčná Moudrost, nemusí již člověk řešit žádné sporné otázky ani zvažovat žádné nejisté možnosti. Vše, co se od něj žádá, je jasný a upřímný souhlas s vyslovenou Boží vůlí. Poslušnost je nejvyšším požadavkem rozumu i svědomí.

BOJ PROTI ZLU

Pavel pokračoval ve svém napomínání: „Ty buď ve všem střízlivý, snášej útrapy, konej dílo zvěstovatele evangelia a cele se věnuj své službě.“ (2 Tm 4,5) Apoštol se chystal završit své životní dílo a přál si, aby Timoteus zaujal jeho místo. Chtěl, aby chránil sbory před nejrůzněj-

šími bludy a kacírstvím, kterými se je nepřítel bude snažit odvrátit od prostých pravd evangelia. Proto Timotea varoval, aby se vyhýbal všem pomíjivým podnikům a svazkům, které by mu mohly bránit v bezvýhradné odevzdanosti Božímu dílu. Vyzval ho, aby s radostí snášel odpor, potupu a pronásledování, jimž bude vystaven pro svou věrnost. Chce-li se plně osvědčit ve své službě, musí využít všech dostupných prostředků ke konání dobra pro ty, za něž Kristus zemřel.

Pavel svým životem představoval pravdy, jimž učil, a v tom spočívala jeho síla. Byl si vždy hluboce vědom své odpovědnosti a úzce spolupracoval s Bohem, který je zdrojem spravedlnosti, milosti a pravdy. Přimkl se ke Kristovu kříži jako k jediné záruce svého úspěchu. Spasitelova láska pro něj byla nepomíjející pohnutkou, která ho podpírala v jeho vnitřních bojích a v zápasech proti zlu, když ve službě pro Krista kráčel kupředu a odolával nevlídnosti světa a odporu svých nepřátel.

V dnešní nebezpečné době se církve neobejde bez zástupu pracovníků, kteří se stejně jako Pavel sami vychovali k užitečné službě, mají bohaté zkušenosti s Bohem a jsou naplněni horlivostí a nadšením. Je zapotřebí posvěcených a obětavých lidí, kteří se nebudou vyhýbat zkouškám ani odpovědnosti, kteří jsou stateční a věrní; lidí, v jejichž nitru se Kristus stal nadějí „na Boží slávu“ (Ko 1,27) a kteří budou kázat Boží

slovo ústy, jichž se dotkl posvátný oheň. Kvůli nedostatku takových služebníků Boží dílo upadá a zhoubné bludy otravují jako smrtelný jed mravy a maří naděje mnoha lidí.

Až osvědčení služebníci zestárnou a obětují své životy pro pravdu, kdo je nahradí? Převzmou naši mladí lidé z rukou svých otců posvátný odkaz? Připravují se na to, že jednou obsadí prázdná místa, která se uvolní smrtí věrných? Budou dbát na apoštolův příkaz? Zaslechnou navzdory všem pokušením k sobectví a ctižádosti, která na mladé lidi doléhají, volání k povinnosti?

Pavel uzavřel svůj dopis osobními vzkazy pro různé členy sboru. Znovu zopakoval naléhavou prosbu, aby za ním Timoteus co nejdříve přišel, pokud možno ještě než nastane zima. Psal o své osamělosti, způsobené tím, že ho někteří jeho přátelé opustili a jiní museli odejít kvůli neodkladným záležitostem. Aby Timoteus neváhal a neměl obavy, že by ho sbor v Efezu mohl postrádat, apoštol mu oznámil, že již vypravil Tychika, aby ho zastoupil.

Ještě se zmínil o tom, jak probíhal jeho výslech před Neronem, že ho opustili jeho bratři a že při něm stál jen milostivý Bůh, který dodržuje svou smlouvu. Potom Pavel ukončil svůj dopis, přičemž svěřil milovaného Timotea pod ochranu nejvyššího Pastýře, který se bude i nadále starat o své stádo, i kdyby pastýři, kteří jsou mu podřízeni, museli zahynout.

ODSOUZEN K SMRTI

*Apoštol Pavel kráčel vstříc smrti vyrovnaně
a s nadějí ve vzkříšení.*

Během Pavlova posledního výslechu udělala apoštolova slova na císaře Nerona tak silný dojem, že své rozhodnutí o případu odložil. Obžalovaného Božího služebníka ani neosvobodil, ani neodsoudil. Brzy byl však císař naplněn vůči Pavlovi novou záští. Rozhněvalo ho, že není schopen zastavit šíření křesťanského náboženství ani na svém vlastním dvoře. Dospěl tedy k závěru, že nechá apoštola zabít, jakmile k tomu bude mít vhodnou záminku. Krátce nato oznámil své rozhodnutí, jímž Pavla odsoudil k mučednické smrti. Vzhledem k tomu, že jako římský občan nesměl být apoštol mučen, rozsudek zněl, že bude sťat.

Ve vsí tichosti byl Pavel přiveden na místo popravky. Smělo se jí zúčastnit jen několik přihlížejících. Apoštolovy pronásledovatele totiž znepokojoval jeho obrovský vliv, takže se obávali, aby se při pohledu na jeho smrt neobrátili na křesťanství mnozí další. Ale dokonce i otrlí vojáci, kteří Pavla doprovázeli, naslouchali jeho slovům a s úžasem si uvědomovali, že hledí smrti vstříc

s radostí, ba dokonce s potěšením. Jeho ochota odpustit svým vrahům a jeho neochvějná důvěra v Krista až do posledního okamžiku se pro některé svědky jeho umučení stala životodárnou vůní vedoucí k životu. Nejednen z nich přijal Spasitele, kterého apoštol kázal, a zakrátko sám statečně zpečetil svou víru vlastní krví.

Až do poslední hodiny svědčil Pavel svým životem o pravdivosti slov, která napsal Korintským: „Bůh, který řekl ‚ze tmy ať zazáří světlo‘, osvětlil naše srdce, aby nám dal poznat světlo své slávy ve tváři Kristově. Tento poklad máme však v hliněných nádobách, aby bylo patrné, že tato nesmírná moc je Boží a není z nás. Na všech stranách jsme tísněni, ale nejsme zahrnání do úzkých; jsme bezradní, ale nejsme v koncích; jsme pronásledováni, ale nejsme opuštěni; jsme sráženi k zemi, ale nejsme poraženi. Stále nosíme na sobě znamení Ježíšovy smrti, aby i život Ježíšův byl na nás zjeven.“ (2 K 4,6-10) Apoštolovy schopnosti nespočívaly v něm samotném, ale v přítomnos-

ti a působení Božího Ducha, který ho naplňoval a podřizoval všechny jeho myšlenky Kristově vůli. Prorok říká: „Stvoření opírající se o tebe chráníš pokojem, pokojem, neboť v tebe doufá.“ (Iz 26,3) Nebeský pokoj, který vyzařoval z Pavlovy tváře, získal mnohé pro evangelium.

Pavel kolem sebe neustále šířil nebeský vliv. Všichni, kdo se s ním setkali, poznali, že udržuje společenství s Kristem. Protože žil podle pravdy, kterou zvěstoval, byla jeho kázání velmi přesvědčivá. Právě v tom tkví moc pravdy. Přirozený, bezděčný vliv svatého života je kázáním, které o křesťanství svědčí více než cokoli jiného. Argumenty, přestože je nelze vyvrátit, mohou vyvolat jen odpor; ale příklad zbožného jednání působí mocí, které je zcela nemožné odolat.

Pavel si dělal starosti o ty, které nyní opouštěl a kteří se budou muset vypořádat s předsudky, nenávistí a pronásledováním, a přitom úplně zapomněl na své vlastní blížící se utrpení. Několika křesťanům, kteří ho doprovázeli na popraviště, připomínal zaslíbení daná těm, kdo jsou pronásledováni pro spravedlnost. Takto se je snažil posílit a povzbudit. Ujišťoval je, že vše, co Bůh řekl o svých zkoušených a věrných dětech, se splní. I když se na krátkou dobu dostanou do nejrůznějších pokušení a nesnází nebo budou zbaveni světského pohodlí, mohou nacházet útěchu v ujištění o Boží věrnosti a vyznávat: „Vím, komu jsem uvěřil. Jsem přesvědčen, že on má moc chránit,

*Pavel si byl jistý, že má
v Božích očích velkou hodnotu,
protože byl vykoupen
Kristovou obětí, očistěn od
svého hříchu jeho krví
a oblečen do jeho spravedlnosti.*

co mi svěčil.“ (2 Tm 1,12) Noc zkoušek a utrpení brzy skončí a nastane šťastné ráno, které bude počátkem pokojného a dokonalého dne.

Apoštol nehleděl do úžasné budoucnosti s nejistotou nebo strachem, ale s radostnou nadějí a toužebným očekáváním. Když stál na místě svého umučení, neviděl ani meč svého kata, ani zem, která brzy vsákne jeho krev. Onoho letního dne vzhledl ke klidnému modrému nebi a spatřil trůn věčného Boha.

Stejně jako kdysi ve svém vidění Jákob uviděl i tento muž víry žebřík symbolizující Krista, který spojil zemi s nebem, smrtelného člověka s věčným Bohem. Když si vzpomněl, jak se již patriarchové a proroci spolehnali na toho, který je také jeho oporou a útěchou a pro něhož nyní hodlá položit svůj život, jeho víra se upevnila. Tito svatí mužové, kteří v průběhu staletí svědčili o své víře, ho ujišťují, že Bůh je věrný. Jeho spoluapoštolové se nezalekli náboženského fanatismu ani pohanské pověrčivosti, pronásledování a pohrdání a vydali se kázat evangelium o Kristu. Aby mohli uprostřed duchovní temnoty, zmatků a nevěry vyvýšit světlo kříže, nešetřili ani své životy. Také tito apoštolové jsou pro

něj svědectvím, že Ježíš je Boží Syn a Spasitel světa. Z mučidel, z hranic, ze žalářů, z roklin země a jeskyní proniká k jeho sluchu vítězné volání mučedníků. Slyší vyznání vytrvalých, kteří navzdory opuštěnosti, trápení a týrání neohroženě a slavnostně svědčí o své víře a prohlašují: „Vím, komu jsem uvěřil.“ Tím, že pro svou víru obětovali své životy, oznámili světu, že ten, v něhož vložili svou důvěru, má moc je zachránit.

Pavel si byl jistý, že má v Božích očích velkou hodnotu, protože byl vykoupěn Kristovou obětí, očištěn od svého hříchu jeho krví a oblečen do jeho spravedlnosti. Jeho život byl spolu s Kristem skryt v Bohu. Byl přesvědčen, že Pán, který zvítězil nad smrtí, je schopen zachovat to, co je mu svěřeno. Proto se chopil Spasitelova zaslíbení: „Já jej vzkřísím v poslední den.“ (J 6,40) Jeho myšlenky a naděje se soustředily na druhý příchod jeho Pána. A když dopadl katův meč a mučedníka obklopile stíny smrti, věnoval svou po-

slední myšlenku — která bude při onom slavném probuzení zároveň i jeho první myšlenkou — setkání s Dárcem života, který ho radostně přivítá mezi spasenými.

Od chvíle, kdy zestárlý apoštol prolil svou krev pro Boží slovo a pro svědectví o Ježíši Kristu, již uplynula řada staletí. Nikdo z věrných nezaznamenal pro budoucí generace zprávu o posledních okamžicích života tohoto svatého muže. Skrze Duha svatého nám však bylo zachováno jeho poslední svědectví. Od té doby zní jeho hlas všemi staletími jako zvuk polnice. Svou odvahou posiluje tisíce Kristových svědků a v mnoha zarmoucených probouzí ozvěnu své vlastní radosti z vítězství: „Já již budu obětován, přišel čas mého odchodu. Dobrý boj jsem bojoval, běh jsem dokončil, víru zachoval. Nyní je pro mne připraven vavřín spravedlnosti, který mi dá v onen den Pán, ten spravedlivý soudce. A nejen mně, nýbrž všem, kdo s láskou vyhlíží jeho příchod.“ (2 Tm 4,6-8)

VĚRNÝ PASTÝŘ

*Petr, jeden z nejbližších Ježíšových učedníků a opora církve,
předal věřícím ve svých dopisech důležitá poučení,
rady a napomenutí pro praktický život.*

V knize Skutky se jen málo hovoří o pozdějším působení apoštola Petra. V období aktivní služby, které následovalo po vylití Ducha svatého v den letnic, patřil k těm, kdo se neúnavně snažili oslovit židy, kteří přišli v době každoročních svátků do Jeruzaléma na bohoslužby.

Jak rostl počet věřících nejen v Jeruzalémě, ale také na jiných místech, která poslové kříže navštívili, vycházelo najevo, že Petrovy schopnosti mají pro ranou křesťanskou církev obrovskou cenu. Vliv jeho svědectví o Ježíši Nazaretském se šířil široko daleko. Spočívala na něm dvojitá odpovědnost: Vydával přesvědčivé svědectví o Mesiáši před nevěřícími a opravdově usiloval o jejich obrácení; a zároveň konal zvláštní dílo pro věřící tím, že je posiloval ve víře v Krista.

Teprve když se Petr přestal spoléhat sám na sebe a naučil se zcela spoléhat na Boží moc, byl povolán k pastýřské službě. Kristus řekl Petrovi, ještě než ho Petr zapřel: „A ty, až se obrátíš, buď posilou svým

bratřím.“ (L 22,32) Těmito slovy Ježíš naznačil, jak veliké a úspěšné bude dílo, které apoštol v budoucnosti vykoná pro ty, kdo uvěří. Na tento úkol připravila Petra jeho vlastní zkušenost s hříchem, utrpením a pokáním. Dokud nepoznal svou vlastní slabost, nemohl pochopit, jak je nutné, aby byl věřící závislý na Kristu. Uprostřed bouře pokušení si uvědomil, že člověk může bezpečně kráčet životem jediné tehdy, když přestane věřit sám sobě a složí svou důvěru ve Spasitele.

PŘEDPOKLAD SLUŽBY

Když se Kristus naposledy setkal se svými učedníky u jezera, zkoušel Petra tím, že mu třikrát položil tutéž otázku: „Miluješ mne?“ (J 21,15-17) Pak mohl Petr znovu zaujmout své místo mezi Dvanácti. Přitom mu byl svěřen úkol – měl pást Boží stádo. Nyní, když se obrátil a byl přijat, měl usilovat nejen o záchranu těch, kteří ještě nepatřili ke stádu, ale měl být také pastýřem ovcí.

Kristus řekl Petrovi, že služba má jen jedinou podmínku: „Miluješ mne?“ Láska je rozhodujícím předpokladem. I kdyby měl Petr všechny ostatní schopnosti, bez lásky ke Kristu by nemohl být věrným pastýřem Božího stáda. Poznání, laskavost, výmluvnost a horlivost jsou pro zdárné dílo také důležité; chyběli však křesťanskému kazateli láska ke Kristu, pak je jeho práce neúspěšná.

Láska ke Kristu není jen chvilkové citové vzplanutí, ale živá zásada, která by se měla v našem životě projevit jako přetrvávající moc. Je-li povaha a chování pastýře v souladu s pravdami, které zastává, pak Bůh vtiskne jeho práci pečeť svého zalíbení. Pastýř a jeho stádo budou jedno, protože budou spojeni společnou nadějí v Kristu.

Způsob, jakým Spasitel jednal s Petrem, byl ponaučením pro něj i pro jeho bratry. Přestože Petr svého Pána zapřel, Ježíšova láska k němu se nikdy nezměnila. Když pak apoštol začal kázat Boží slovo druhým, měl hříšníkům projevovat trpělivost, soucit a odpouštějící lásku. Měl mít na paměti svou vlastní slabost a své vlastní selhání a k ovcím a beránkům, kteří mu byli svěřeni, se měl chovat stejně laskavě, jako se Kristus choval k němu.

Lidem, kteří sami podléhají zlu, hrozí nebezpečí, že budou s pokoušenými a chybnými zacházet hrubě. Nedokážou číst v lidské mysli a nevědí nic o zápasech, které člověk svádí ve svém nitru, a o bolestech, které prožívá. Je třeba, aby se

naučili napomínat s láskou, udělovat rány, které uzdravují, a varovat a zároveň povzbuzovat.

Po celou dobu své služby Petr věrně dohlížel na stádo, které bylo svěřeno do jeho péče. Tím dokazoval, že je hoden úkolu a zodpovědnosti, jimiž ho Spasitel pověřil. Neustále vyvyšoval Ježíše Nazaretského jako naději Izraele a Spasitele lidstva. Svůj vlastní život plně podřídil vůli svého Pána. Všemi dostupnými prostředky se snažil vychovávat věřící k pilné službě. Svou příkladnou zbožností a neúnavnou činností nadchl řadu nadějných mladých mužů, takže se cele zasvětili dílu evangelia. S postupem času vliv apoštola jako vychovatele a vedoucího představitele církve vzrůstal. Ačkoli nikdy nezapomněl, že jeho úkolem je působit především mezi židy, vydal svědectví v řadě zemí a posílil ve víře v evangelium mnoho lidí.

NAPOMENUTÍ A POVZBUZENÍ

V pozdějších letech svého působení psal Petr pod vlivem Ducha svatého věřícím, „kteří přebývají jako cizinci v diaspoře v Pontu, Galacii, Kappadokii, Asii a Bithynii“ (1 Pt 1,1). Svými dopisy dodával novou odvahu těm, kdo procházeli zkouškami a utrpením, posíloval jejich víru a znovu povzbuzoval k dobrým skutkům ty, kterým hrozilo nebezpečí, že se kvůli nejrůznějším pokušením odvrátí od Boha. Tyto dopisy v nás zanechávají dojem, že je napsal člověk, který v hojné míře zakusil jak Kristovo

utrpení, tak jeho útěchu; člověk, který byl cele proměněn milostí a který měl pevnou a neotřesitelnou naději na věčný život.

Hned v úvodu svého prvního dopisu vzdává starý Boží služebník chválu a díky svému Pánu. „Veleben buď Bůh a Otec Pána našeho Ježíše Krista,“ napsal, „neboť nám ze svého velikého milosrdenství dal vzkříšením Ježíše Krista nově se narodit k živé naději. Dědictví nehynoucí, neposkvrněné a nevadnoucí je připraveno pro vás v nebesích a Boží moc vás skrze víru střeží ke spasení, které bude odhaleno v posledním čase.“ (1 Pt 1,3-5)

První křesťané se radovali i v dobách těžkých zkoušek a protivenství, protože měli naději, že na nové zemi obdrží jisté dědictví. „Z toho se radujte,“ píše Petr, „i když snad máte ještě nakrátko projít zármutkem rozmanitých zkoušek, aby se pravost vaší víry, mnohem dražocennější než pomíjející zlato, jež přece těž bývá zkoušeno ohněm, prokázala k vaší chvále, slávě a cti v den, kdy se zjeví Ježíš Kristus. Ač jste ho neviděli, milujete ho; ač ho ani nyní nevidíte, přec... jásáte nevýslovnou, vznešenou radostí, a tak docházíte cíle víry, spasení duší.“ (1 Pt 1,6-9)

Apoštolova slova byla zapsána pro poučení věřících všech dob. Zvláštní význam však mají pro ty, kdo žijí v době, kdy je blízko „konec všech věcí“ (1 Pt 4,7). Jeho napomenutí a varování i jeho slova víry a povzbuzení potřebuje každý, kdo

si chce svou víru zachovat pevnou až do konce (viz Žd 3,14).

Petr se snažil věřící poučit, jak je důležité, aby se ve své mysli nezabývali zakázanými tématy a aby neplýtvali svými silami na bezvýznamné věci. Ti, kdo se nechtějí stát obětí satanových úskoků, musí dobře střežit brány svého nitra. Nesmí číst, sledovat ani poslouchat nic, co by v nich mohlo vyvolat nečisté myšlenky. Nesmí připustit, aby se jejich mysl dle libosti zaměstnávala každou věcí, kterou jim nepřítel spasení podsouvá. Nebudou-li pečlivě střežit své srdce, pak vnější zlo probudí zlo, které se skrývá uvnitř, a začnou bloudit v temnotě. „Odhodlaně se tedy připravte ve své mysli,“ píše Petr, „budte strážliví a celou svou naději upněte k milosti, která k vám přichází ve zjevení Ježíše Krista... Nedejte se opanovat žádostmi, které vás ovládaly předtím, v době vaší nevědomosti; ale jako je svatý ten, který vás povolal, buďte i vy svatí v celém způsobu života. Vždyť je psáno: ‚Svatí buďte, neboť já jsem svatý.‘

...V bázni... žijte dny svého pozemského života. Víte přece, že jste z prázdnoty svého způsobu života, jak jste jej přejali od otců, nebyli vykoupeni pomíjitelnými věcmi, stříbrem nebo zlatem, nýbrž převzácnou krví Kristovou. On jako beránek bez vady a bez poskvrny byl k tomu předem vyhlédnut před stvořením světa a přišel kvůli vám na konci časů. Skrze něho věříte v Boha, který ho vzkřísil z mrtvých

a dal mu slávu, takže se vaše víra i naděje upíná k Bohu.“ (1 Pt 1,13-21)

Kdyby bylo možné zaplatit za spasení lidstva jen stříbrem a zlatem, oč snadnější by to bylo pro Boha, který říká: „Mé je stříbro, mé je zlato.“ (Ag 2,8) Hříšník však mohl být vykoupen jedině drahocennou krví Božího Syna. Podstatou plánu spasení je oběť. Apoštol Pavel napsal: „Znáte přece štědrost našeho Pána Ježíše Krista: byl bohatý, ale pro vás se stal chudým, abyste vy jeho chudobou zbohatli.“ (2 K 8,9) Kristus se za nás obětoval, aby nás vykoupil ze všech našich nepravostí. „Darem Boží milosti je život věčný v Kristu Ježíši, našem Pánu.“ (Ř 6,23) A toto požehnání je korunou spasení.

ZNOVUZROZENÍ

„Když jste nyní přijali pravdu a tak očistili své duše k nepředstírané bratrské lásce,“ pokračuje Petr, „z upřímného srdce vytrvale se navzájem milujte“ (1 Pt 1,22). Prostřednictvím svého slova – pravdy – působí Bůh svým Duchem a svou mocí. Poslušnost slova přináší ovoce požadované kvality – upřímnou bratrskou lásku. Tato láska má svůj původ v Bohu; vede k ušlechtilým pohnutkám a nesebeckým činům.

Jestliže se pravda stane trvalou životní zásadou, pak se člověk znovu narodí, „nikoli z pomíjitelného semene, nýbrž z nepomíjitelného, skrze živé a věčné slovo Boží“ (1 Pt 1,23). Toto znovuzrození je důsledkem přijetí Krista jako Božího Slova. Jestliže

Duch svatý přesvědčí člověka o Božích pravdách, začne chápat věci novým způsobem a síly, které v něm až dosud dřímaly, se probudí a zapojí se do služby Bohu.

Tak tomu bylo i s Petrem a dalšími učedníky. Kristus zjevil světu pravdu a zasel do lidských srdcí nepomíjitelné semeno – Boží slovo. Ale mnohá z nejvýznamnějších ponaučení Velkého učitele slyšeli ti, kdo jim tehdy ještě nerozuměli. Když však po Kristově nanebevstoupení připomněl toto učení Ježíšovým učedníkům Duch svatý, jejich smysly se probudily. Význam čistých, nezměněných pravd osvětlil jejich mysl jako nové zjevení a začali se jimi řídit. Prožívali pak tytéž úžasné zkušenosti jako Kristus. Skrze tyto muže, které Ježíš ustanovil, svědčilo Slovo a oni hlásali mocnou pravdu: „Slovo se stalo tělem a přebývalo mezi námi... Syn, plný milosti a pravdy.“ „Z jeho plnosti jsme byli obdarováni my všichni milostí za milostí.“ (J 1,14.16)

Apoštolové vyzývali věřící, aby studovali Písmo, protože jeho správným chápáním se připravují na věčnost. Petr si uvědomoval, že každý člověk projde zmatky a zkouškami, dříve než dospěje ke konečnému vítězství. Věděl však také, že pochopení Písma umožní pokoušenému člověku, aby se rozpomněl na zaslíbení, která mu poskytnou útěchu a posílí jeho víru v mocného Boha.

„Všichni lidé jako tráva a všechna jejich krása jako květ trávy,“ prohlásil Petr. „Uschne tráva, květ opadne,

ale slovo Hospodinovo zůstává na věky – to je to slovo, které vám bylo zvěstováno v evangeliu. Odhodte tedy všechnu špatnost, každou lest, přetvářku, závist, jakékoliv pomlouvání a jako novorozené děti mějte touhu jen po nefalšovaném duchovním mléku, abyste jím rostli ke spasení; vždyť jste ,okusili, že Pán je dobrý!“ (1 Pt 1,24-2,3)

RADY PRO PRAKTICKÝ ŽIVOT

Mnozí z věřících, jimž byly určeny Petrovy dopisy, žili mezi pohany, a proto hodně záleželo na tom, aby zůstali věrní důležitému poslání, které patřilo k jejich vyznání. Proto jim apoštol připomínal, jaké výsady mají jako náslედovníci Ježíše Krista. Napsal jim: „Vy však jste ,rod vyvolený, královské kněžstvo, národ svatý, lid náležející Bohu“, abyste hlásali mocné skutky toho, kdo vás povolal ze tmy do svého podivuhodného světla. Kdysi jste ,vůbec nebyli lid‘, nyní však jste lid Boží; pro vás ,nebylo slitování‘, ale nyní jste došli slitování.

Milování, v tomto světě jste cizinci bez domovského práva. Prosím vás proto, zdržujte se sobeckých vášní, které vedou boj proti duši, a žijte vzorně mezi pohany; tak aby ti, kdo vás osočují jako zločince, prohlédli a za vaše dobré činy vzdali chválu Bohu ,v den navštívení.“ (1 Pt 2,9-12)

Apoštol srozumitelně objasnil věřícím, jaký postoj by měli zaujmout ke světským úřadům: „Podřídte se kvůli Pánu každému lidskému zřízení – ať už králi jako svrchované-

mu vládci, ať už místodržícím jako těm, které on posílá trestat zločince a odměňovat ty, kteří jednají dobře. Taková je přece Boží vůle, abyste dobrým jednáním umlčovali nevědomost nerozumných lidí. Jste svobodni, ale ne jako ti, jimž svoboda slouží za plášť nepravosti, nýbrž jako služebníci Boží. Ke všem lidem mějte úctu, bratrstvo milujte, Boha se bojte, krále ctěte.“ (1 Pt 2,13-17)

Služebníkům Petr radí, aby se „ve vsí bázni“ podřizovali svým pánům, „nejen dobrým a mírným, nýbrž i tvrdým“. „V tom je totiž milost,“ vysvětluje apoštol, „když někdo pro svědomí odpovědné Bohu snáší bolest a trpí nevinně. Jaká však sláva, jestliže budete trpělivě snášet rány za to, že hřešíte? Ale budete-li trpělivě snášet soužení, ač jednáte dobře, to je milost před Bohem. K tomu jste přece byli povoláni; vždyť i Kristus trpěl za vás a zanechal vám tak příklad, abyste šli v jeho šlépějích. On ,hříchu neučinil a v jeho ústech nebyla nalezena lest‘. Když mu spílali, neodplácel spíláním; když trpěl, nehrozil, ale vkládal vše do rukou toho, jenž soudí spravedlivě. On ,na svém těle vzal naše hříchy‘ na kříž, abychom zemřeli hříchům a byli živi spravedlnosti. Jeho rány vás uzdravily.“ Vždyť jste ,bloudili jako ovce‘, ale nyní jste byli obráceni k pastýři a strážci svých duší.“ (1 Pt 2,18-25)

Věřící ženy apoštol napomíná, aby jednaly zdrženlivě a oblékaly a chovaly se nenápadně. „Pro vás se nehodí vnější ozdoba,“ píše, „– splétat si vlasy, ovčesovat se zlatem, střídat

oděvy – nýbrž to, co je skryto v srdci a co je nepomíjitelné: tichý a pokojný duch; to je před Bohem převzácené“ (1 Pt 3,3,4).

Toto ponaučení platí pro věřící všech dob. „A tak je poznáte po jejich ovoci.“ (Mt 7,20) Tichý a pokojný duch je ozdoba, která sice není vidět, ale má nesmírnou cenu. V životě pravého křesťana je vnější ozdoba vždy v souladu s vnitřním pokojem a svatostí. Kristus řekl: „Kdo chce jít za mnou, zapři sám sebe, vezmi svůj kříž a následuj mne.“ (Mt 16,24) Křesťanský život se bude vyznačovat sebezapíráním a obětavostí. Jestliže člověk krácející po cestě, kterou pro své vykoupené připravil Pán, změnil i svůj vkus, projeví se tato skutečnost i v tom, jak se obléká.

Je správné milovat krásu a toužit po ní; Bůh si však přeje, abychom milovali a hledali především dokonalou krásu, která je nepomíjitelná. Žádná vnější ozdoba se svou hodnotou ani nádherou nemůže vyrovnat tichému a pokojnému duchu, bělostnému čistému kmentu (viz Zj 19,14), do něhož budou oblečeni všichni pozemští svatí. Tento oděv je učiní krásnými a hodnými lásky již zde na zemi a později jim umožní vstup do paláce jejich Krále, jehož zaslíbení zní: „Ti budou chodit se mnou v bílém rouchu, protože jsou toho hodni.“ (Zj 3,4)

ZKOUŠKY A UTRPENÍ

Apoštol se prorockým zrakem zahleděl do nebezpečných období,

kteřá pro Kristovu církev nastanou, a vyzval věřící k vytrvalosti ve zkouškách a utrpení. „Moji milovaní,“ píše Petr, „nebuďte zmateni výhni zkoušky, která na vás přišla, jako by se s vámi dělo něco neobvyklého“ (1 Pt 4,12).

Zkoušky jsou součástí výchovy v Kristově škole, která má zbavit Boží děti světských nečistot. Bůh své děti vede, a proto je podrobuje těžkým zkouškám. Právě zkoušky a překážky si zvolil za výchovné prostředky a stanovil, že budou podmínkami úspěchu. Pán, který dokáže čist v myslích lidí, zná jejich slabosti lépe než oni sami. Ví, že někteří z nich mají schopnosti, které, pokud budou správně usměrněny, lze využít pro šíření jeho díla. Ve své prozřetelnosti proto dovoluje, aby se tito lidé dostali do nejruznějších situací a okolností, v nichž si uvědomí své skryté chyby, o nichž sami nevěděli. Dává jim příležitost, aby nad těmito chybami zvítězili a byli schopni sloužit svému Pánu. Často nechává vzplanout i oheň utrpení, aby mohli být očištěni.

Bůh bez ustání pečuje o svůj lid. Dopouští na své děti jen takové utrpení, které je nezbytné pro jejich současné nebo věčné blaho. Očistí svou církev, stejně jako Kristus očistil chrám během své pozemské služby. Vše, čím zkouší a prověřuje svůj lid, slouží k prohloubení jeho zbožnosti a k jeho posile, aby mohl šířit vítězství kříže.

V Petrově životě bylo období, kdy v Kristově díle odmítal vidět kříž.

Když Spasitel oznámil učedníkům, že ho čeká utrpení a smrt, Petr zvolal: „Buď toho uchráněn, Pane, to se ti nemůže stát!“ (Mt 16,22) K této námitce vedla Petra sebelítost. Zalekl se totiž, že bude muset trpět spolu s Kristem. Jen pozvolna začínal tento učedník chápat trpkou pravdu, že Kristova cesta na této zemi bude cestou utrpení a ponížení. Tuto pravdu však přijme, až na něj dolehnou utrpení a zkoušky. Nyní, když se jeho kdysi statná postava shrbila pod tíhou prožitých let a vykonané práce, mohl napsat: „Moji milovaní, nebuďte zmateni výhni zkoušky, která na vás přišla, jako by se s vámi dělo něco neobvyklého, ale radujte se, když máte podíl na Kristově utrpení, abyste se ještě více radovali, až se zjeví jeho sláva.“ (1 Pt 4,12.13)

„PASTÝŘI KRISTOVA STÁDA“

Apoštol se obrací i na starší sborů a připomíná jim, jaké povinnosti mají jako pastýři Kristova stáda: „Starejte se jako pastýři o Boží stádce u vás, ne z donucení, ale dobrovolně, jak to Bůh žádá, ne z nízké ziskovosti, ale s horlivou ochotou, ne jako páni nad těmi, kdo jsou vám svěřeni, ale buďte jim příkladem. Když se pak ukáže nejvyšší pastýř, dostane se vám nevaďnoucího vavřínu slávy.“ (1 Pt 5,2-4)

Všichni, kdo byli povoláni k pastýřské službě, by měli pozorně bdít nad Božím stádem; neměli by je střežit jako svrchovaní vládci, ale

měli by je povzbuzovat, posilovat a povznášet. Být kazatelem vyžaduje mnohem více než jen kázat; tato služba spočívá ve svědomité práci s lidmi. Církev na této zemi se skládá z chybných mužů a žen. Vyučiti je a vychovat tak, aby již v tomto životě konali dobré dílo a aby mohli být v budoucím životě korunováni slávou a nesmrtelností, stojí hodně trpělivosti a namáhavého úsilí. Je zapotřebí kazatelů – věrných pastýřů, kteří nebudou Božímu lidu lichotit ani s ním nebudou zacházet tvrdě, ale budou jej sytit chlebem života; mužů, kteří ve svém životě denně zakoušejí proměňující moc Ducha svatého a kteří ty, pro něž pracují, milují hlubokou, nesobec-kou láskou.

Protože je pastýř povolán k tomu, aby v církvi čelil odcizení, zahořklosti, závisti a žárlivosti, musí jednat ohleduplně. Aby dokázal uvést věci do pořádku, musí pracovat v Kristově duchu. Měl by důsledně varovat, kárat hříchy, napravovat křivdy, a to nejen z kazateln, ale také při práci s jednotlivci. Svěhlaví lidé se mohou poselství Božího služebníka vzpírat, obviňovat ho z bezpráví a kritizovat. Pak by měl mít kazatel na paměti, že „moudrost shůry je především čistá, dále mírumilovná, ohleduplná, ochotná dát se přesvědčit, plná slitování a dobrého ovoce, bez předsudků a bez přetvářky. Ovoce spravedlnosti sklídí u Boha ti, kdo rozsévají pokoj.“ (Jk 3,17.18)

Úkolem kazatele evangelia je vynášet „na světlo smysl tajemství od

věků ukrytého v Bohu“ (Ef 3,9). Jestliže někdo vstoupí do této služby a vybírá si jen takovou práci, která vyžaduje co nejméně obětí, spokojuje se s kázáním, zatímco práci s lidmi přenechává někomu jinému, Bůh nemůže v jeho díle najít zalíbení. Lidé, pro které Kristus zemřel, hynou kvůli nedostatku smysluplné osobní práce. Ti, kdo začali působit jako kazatelé a nejsou ochotni pracovat s jednotlivci, jak to vyžaduje péče o Boží stádo, nepochopili své poslání.

Pravý pastýř se vyznačuje duchem nezištnosti. Zapomíná sám na sebe, aby mohl konat Boží skutky. Káže Boží slovo a navštěvuje lidi v jejich domovech, a tak se dozvídá o jejich potřebách, bolestech a zkouškách. A protože spolupracuje s Kristem, který nese ta největší břemena, sdílí s nimi jejich trápení, utěšuje je v jejich starostech, tiší jejich duchovní hlad a získává je pro Boha. Při této práci provázejí kazatele nebeští andělé a on sám je osvěcován a poučován o pravdě, která činí člověka moudrým ke spasení.

V souvislosti s ponaučeními, která Petr udělil těm, kdo zastávají v církvi zodpovědné postavení, vytyčil ještě několik všeobecných zásad, které by měli dodržovat všichni, kdo patří do církevního společenství. Mladší členy vyzval, aby se řídili příkladem křesťanské pokory starších: „Stej-

ně se i vy mladší podřizujte starším. Všichni se oblect v pokoru jeden vůči druhému, neboť ‚Bůh se staví proti pyšným, ale pokorným dává milost‘. Pokořte se tedy pod mocnou ruku Boží, aby vás povýšil v ustanovený čas. Všechnu ‚svou starost vložte na něj‘, neboť mu na vás záleží. Buďte strážliví! Buďte bdělí! Váš protivník, ďábel, obchází jako ‚lev řvoucí‘ a hledá, koho by pohltit. Vzepřete se mu, zakotveni ve víře.“ (1 Pt 5,5-9)

Takto psal Petr věřícím v době, kdy církev procházela obdobím zvláštních zkoušek. Mnozí se již stali účastníky Kristova utrpení a brzy mělo začít období hrozného pronásledování. Mnozí z těch, kdo působí v církvi jako učitelé a vedoucí představitelé, položí během několika málo let své životy za evangelium. Zakrátko vtrhnou mezi věřící draví vlci, kteří nebudou šetřit stádo. Ale ti, kdo upínají své naděje ke Kristu, by se neměli ničím takovým nechat odradit. Slovy povzbuzení a útěchy obracel Petr pozornost věřících od nynějších zkoušek a budoucího utrpení k dědictví nehynoucímu, neposkvrněnému a nevadnoucímu (viz 1 Pt 1,4). Vroucně se modlil: „Bůh veškeré milosti, který vás povolal ke své věčné slávě v Kristu, po krátkém utrpení vás obnoví, utvrdí, posílí a postaví na pevný základ. Jemu náleží panství na věky věků! Amen.“ (1 Pt 5,10.11)

VYTRVALÝ AŽ DO KONCE

Ve svém druhém dopise Petr objasňuje, jakým způsobem chce Bůh proměnit charakter křesťana.

Ve druhém dopise, který napsal těm, kdo „dosáhli stejně vzácné víry“ (2 Pt 1,1) jako on, objasňuje Petr Boží plán pro rozvoj křesťanského charakteru. Píše v něm:

„Všecko, čeho je třeba k zbožnému životu, darovala nám jeho božská moc, když jsme poznali toho, který nás povolal vlastní slávou a mocnými činy. Tím nám daroval vzácná a převeliká zaslíbení, abyste se tak stali účastnými božské přirozenosti a unikli zhoubě, do níž svět žene jeho zvrácená touha.

Proto také vynaložte všechnu snahu na to, abyste ke své víře připojili ctnost, k ctnosti poznání, k poznání zdrženlivost, ke zdrženlivosti trpělivost, k trpělivosti zbožnost, ke zbožnosti bratrskou náklonnost a k bratrské náklonnosti lásku. Máte-li tyto vlastnosti a rozhojňují-li se ve vás, nezůstanete v poznání našeho Pána Ježíše Krista nečinní a bez ovoce.“ (2 Pt 1,3-8)

Tato slova jsou plná rad, jejichž uposlechnutí je nezbytným předpokladem vítězství. Apoštol představuje věřícím žebřík křesťanského

růstu. Každý schůdek znamená pokrok v poznání Boha. Je třeba lézt po něm stále výš a nikdy se nezastavit. Víra, ctnost, poznání, zdrženlivost, trpělivost, zbožnost, bratrská náklonnost a láska jsou jednotlivé příčle tohoto žebříku. Budeme spaseni, když po nich budeme krůček za krůčkem stoupat, až dosáhneme ideálu, kterým je pro nás Kristus. Takto se nám Kristus stal moudrostí, spravedlností, posvěcením a vykopením (viz 1 K 1,30).

ROZVOJ CHARAKTERU

Bůh povolal svůj lid ke slávě a ctnosti. Tyto vlastnosti se projeví v životě všech, kdo jsou s ním opravdově spojeni. Jakmile tito lidé získali podíl na nebeském daru, měli by v Boží moci skrze víru (viz 1 Pt 1,5) dále usilovat o dokonalost. Jestliže Bůh udělí svým dětem své ctnosti, bude oslaven. Přeje si, aby muži a ženy dosáhli toho nejvyššího cíle; a když se ve víře chopí Kristovy moci, když se budou dovolávat jistých zaslíbení a přivlastní si je, když se s neodbytností, které

nelze odolat, budou domáhat moci Ducha svatého, pak dosáhnou dokonalosti v Kristu.

Pokud křesťan přijal víru v evangelium, jeho dalším úkolem je zdokonalit svou povahu ctností. Tak očistí své nitro a připraví svůj rozum na poznání Boha. Toto poznání je základem veškerého pravého vzdělání a veškeré pravé služby. Je jedinou spolehlivou ochranou před pokušením a jedině jeho prostřednictvím se člověk může svou povahou začít podobat Bohu. Poznáním Boha a jeho Syna Ježíše Krista získává věřící „všecko, čeho je třeba k zbožnému životu“ (2 Pt 1,3). Tomu, kdo upřímně touží po Boží spravedlnosti, nebude odepřen žádný dobrý dar.

„A život věčný je v tom,“ řekl Kristus, „když poznají tebe, jediného pravého Boha, a toho, kterého jsi poslal, Ježíše Krista“ (J 17,3). A prorok Jeremjáš prohlásil: „Ať se moudrý nechlubí svou moudrostí, ať se bohatýr nechlubí svou bohatýrskou silou, ať se boháč nechlubí svým bohatstvím. Chce-li se něčím chlubit, ať se chlubí, že je prozíravý a zná mne; neboť já Hospodin prokazuji milosrdenství a vykonávám na zemi soud a spravedlnost; to jsem si oblíbil, je výrok Hospodinův.“ (Jr 9,22,23) Lidský rozum dokáže jen stěží pochopit šířku, hloubku a výšku duchovního potenciálu člověka, který získal takové poznání.

Každý může ve své jedinečnosti dosáhnout dokonalého křesťanského charakteru. Kristovou obětí byla učiněna všechna opatření, aby mohl věřící získat vše, co potřebuje

ke zbožnému životu. Bůh nás vyzývá, abychom usilovali o dokonalost, a za příklad nám dává Kristovu povahu. Když se Spasitel stal člověkem, rostl v dokonalosti, protože neustále odolával zlu. Ukázal nám, že ve spolupráci s Bohem mohou lidé již v tomto životě dospět k dokonalosti charakteru. Takto nás Bůh ujišťuje, že i my můžeme docílit naprostého vítězství.

Věřícímu člověku se tedy nabízí úžasná možnost podobat se Kristu a poslouchat všechny požadavky zákona. Je však zcela vyloučeno, aby člověk dosáhl tohoto stavu sám od sebe. Svatost, kterou musí podle Božího slova získat, aby byl spasen, je důsledkem působení Boží milosti. Tuto milost přijímá, když se podrobuje kázni a usměrňujícím vlivům Ducha pravdy. Člověk může být dokonale poslušným jedině díky Kristově spravedlnosti, která způsobuje, že se každý skutek poslušnosti proměňuje v libou vůni pro Boha. Úkolem křesťana je vytrvale bojovat proti každému nedostatku. Neustále by se měl modlit ke Spasiteli, aby ho uzdravil z jeho hříchů. On sám totiž nemá ani moudrost, ani sílu, aby nad nimi zvítězil. Má je jenom Pán a uděluje je těm, kteří ho pokorně a kajícím prosí o pomoc.

Proměna neposvěceného člověka v posvěceného je nepřetržitý proces. Den za dnem pracuje Bůh na posvěcení člověka a člověk by s ním měl spolupracovat – měl by vytrvale usilovat o vypěstování správných návyků. Měl by si osvojovat jednu

ctnost za druhou. A když je takto rozmnoží, i Bůh pro něj vykoná své dílo a znásobí to, co člověk získal. Náš Spasitel vždy slyší modlitby zkroušených a odpovídá na ně a vždy je ochoten poskytnout svým věrným hojnost milosti a pokoje. S radostí jim uděluje požehnání, která potřebují ve svém zápase proti zlu, které na ně doléhá.

Někteří lidé se snaží dělat ve svém křesťanském životě pokroky; jakmile však postoupí o stupínek výš, začnou se spoléhat na své vlastní síly a brzy zapomenou na Ježíše, který vede jejich víru od počátku až do cíle. Výsledkem je neúspěch – ztratí vše, co získali. Stav těch, kdo se na své cestě unavili a kdo se nechají nepřítelem okrádat o křesťanské ctnosti, které se v jejich povaze a životě právě rozvinuly, je opravdu neradostný. „Komu však scházejí,“ říká apoštol, „je slepý, krátkozraký a zapomněl na to, že byl očištěn od svých starých hříchů“ (2 Pt 1,9).

Apoštol Petr měl s duchovními věcmi bohaté zkušenosti. Jeho víra v Boží zachraňující moc se v průběhu let upevňovala, až nezvratně dokázal, že člověk, který ve víře postupuje stupínek po stupínku stále výš a kupředu, dokud nedosáhne nejvyššího schůdku onoho žebříku, který se dotýká samotné brány nebes, nemůže neuspět.

Celá léta se Petr snažil věřící přesvědčit, že je nezbytné, aby neustále rostli v milosti a poznání pravdy. A nyní, když věděl, že brzy bude muset zemřít kvůli své víře mučed-

nickou smrtí, ještě jednou upozorňuje na vzácné výsady, které jsou na dosah každému věřícímu. Zestárlý učedník si byl zcela jistý svou vírou a napomínal své bratry, aby v křesťanském životě vytrvale a odhodlaně šli za svým cílem. Prosí je: „Proto se, bratří, tím více snažte upevňovat své povolání a vyvolení. Budete-li to činit, nikdy neklopýtnete. Tak se vám široce otevře přístup do věčného království našeho Pána a Spasitele Ježíše Krista.“ (2 Pt 1,10.11) Ježíšovi následovníci, kteří ve víře usilují o křesťanskou dokonalost, dostávají úžasná ujištění a čeká je slavná naděje. „Proto vám hodlám ty věci stále připomínat,“ pokračuje apoštol, „ačkoliv o nich víte a jste utvrzeni v pravdě, kterou jste přijali. Ale považuji za správné probouzet vás napomínáním, pokud přebývám v tomto těle; vím totiž, že je budu muset brzo opustit, jak mi to dal poznat náš Pán Ježíš Kristus. Vynasnažím se, abyste si mohli tyto věci vždycky připomínat i po mém odchodu.“ (2 Pt 1,12-15)

SPOLEHLIVÉ SVĚDECTVÍ

Apoštol měl plné právo hovořit o Božích záměrech s lidstvem, protože během Kristovy pozemské služby viděl a slyšel hodně věcí týkajících se Božího království. „Nedali jsme se vést vymyšlenými bájemi,“ připomíná věřícím, „ale zvěstovali jsme vám slavný příchod našeho Pána Ježíše Krista jako očití svědkové jeho velebnosti. On přijal od Boha Otce čest

i slávu, když k němu ze svrchované slávy zazněl hlas: Toto jest můj milovaný Syn, v něm jsem našel zalíbení. A tento hlas, který vyšel z nebe, jsme my slyšeli, když jsme s ním byli na svaté hoře.“ (2 Pt 1,16-18)

Ačkoli tyto důkazy o naději a jistotě věřících byly velmi přesvědčivé, ještě přesvědčivější bylo svědectví obsažené v proroctví, protože utvrzovalo všechny ve víře a dávalo jí pevný základ. „Tím se nám potvrzuje prorocké slovo,“ prohlásil Petr, „a činíte dobře, že se ho držíte; je jako svíce, svítící v temném místě, dokud se nerozbřeskne den a jitřenka vám nevzejde v srdci. Toho si buďte především vědomi, že žádné proroctví v Písmu nevzniká z vlastního pochopení skutečnosti. Nikdy totiž nebylo vyřčeno proroctví z lidské vůle, nýbrž z popudu Ducha svatého mluvili lidé, poslaní od Boha.“ (2 Pt 1,19-21)

Zatímco apoštol na jedné straně vyvyšoval jisté prorocké slovo jako spolehlivé vodítko v dobách nebezpečí, na druhé straně církev důrazně varoval před falešným proroctvím, které budou šířit „lživí učitelé“. Tito učitelé budou „základně zavádět zhoubné nauky a budou popírat Panovníka“. Povstanou v církvi a mnozí bratři ve víře je budou považovat za pravé. Apoštol říká, že jsou „jako prameny bez vody, mračna hnaná bouří; je pro ně připravena nejčernější tma“ (2 Pt 2,1.17). Jejich konce budou „horší než začátky“, uvádí apoštol. „Bylo by pro ně lépe,

kdyby vůbec nebyli poznali cestu spravedlnosti, než aby se po jejím poznání odvrátili od svatého přikázání, které jim bylo svěřeno.“ (2 Pt 2,20.21)

DOBA KONCE

Když se pak Petr zahleděl skrze staletí až na samotný konec časů, popsal pod vlivem Ducha svatého okolnosti, které nastanou ve světě krátce před druhým Kristovým příchodem: „Ke konci dnů přijdou posměvači, kteří žijí, jak se jim zachce, a budou se posmívat: ‚Kde je ten jeho zaslíbený příchod? Od té doby, co zesnuli otcové, všechno zůstává tak, jak to bylo od počátku stvoření.‘“ (2 Pt 3,3.4) Ale „až budou říkat ‚je pokoj, nic nehrozí‘, tu je náhle přepadne zhouba“ (1 Te 5,3). Ne všichni se však nechají vlákat do osidel nepřítelů. Až se přiblíží konec všech pozemských věcí, budou zde i věrní, kteří budou schopni rozpoznat znamení časů. I když velký počet těch, kdo o sobě prohlašují, že jsou věřící, bude svými skutky popírat svou víru, bude zde ostatek, který vytrvá až do konce.

Petr v sobě neustále živil naději na Kristův návrat a ujistil církev, že Spasitelovo zaslíbení „Odejdou-li, abych vám připravil místo, opět přijdu a vezmu vás k sobě“ (J 14,3) se jistě naplní. Zkoušeným a věrným se může zdát, že Pán se svým příchodem dlouho otálí, ale apoštol je ubezpečuje: „Pán neotálí splnit svá zaslíbení, jak si to někteří vykládají,

nýbrž má s námi trpělivost, protože si nepřeje, aby někdo zahynul, ale chce, aby všichni dospěli k pokání. Den Páně přijde jako přichází zloděj. Tehdy nebesa s rachotem zaniknou, vesmír se žářem roztaví a země se všemi lidskými činy bude postavena před soud.

Když tedy se toto vše rozplyne, jak svatě a zbožně musíte žít vy, kteří dychtivě očekáváte příchod Božího dne! V něm se nebesa roztaví v ohni a živly se rozpustí žářem. Podle jeho slibu čekáme nové nebe a novou zemi, ve kterých přebývá spravedlnost.

Proto, milovaní, očekáváte-li takové věci, snažte se, abyste byli čisti a bez poskvrny a mohli ten den očekávat beze strachu před Božím soudem. A vězte, že ve své trpělivosti vám Pán poskytuje čas ke spáse, jak vám napsal i náš milý bratr Pavel podle moudrosti, která mu byla dána... Ale vy, milovaní, protože to víte předem, strážte se, abyste nebyli oklamáni svodem těch neodpovědných lidí a neodpadli od vlastního pevného základu. Kéž rostete v milosti a v poznání našeho Pána a Spasitele Ježíše Krista.“ (2 Pt 3,9-18)

PETROVA MUČEDNICKÁ SMRT

Ve své prozřetelnosti Bůh dopustil, aby Petr ukončil svou službu v Římě. Nero ho zde nechal zatknout přibližně ve stejné době, kdy byl podruhé uvězněn Pavel. A tak oba zkušené apoštolové, kteří mnoho let pracovali daleko od sebe, měli vy-

dat své poslední svědectví o Kristu v tehdejšíms světovém velkoměstě. Na jeho půdě měli prolít svou krev, která se měla stát setbou, z níž vzraje hojná úroda svatých a mučedníků.

Od chvíle, kdy Petr zapřel Krista a poté byl opět přijat mezi učedníky, čelil neohroženě všem nebezpečím a při kázání ukřižovaného a vzkříšeného Spasitele, který vystoupil do nebe, projevoval velikou odvahu. Když byl uvězněn, vzpomínal na to, co mu Kristus řekl: „Amen, amen, pravím tobě: Když jsi byl mladší, sám ses přepásával a chodil jsi, kam jsi chtěl; ale až zestárneš, vztáhneš ruce a jiný tě přepáše a povede, kam nechceš.“ (J 21,18) Tak Ježíš svému učedníkovi naznačil, jakou smrtí zemře. Předpověděl dokonce i to, že jeho ruce budou rozepjaty na kříži.

Jako Žid a cizinec byl Petr odsouzen k bičování a ukřižování. V očekávání této strašné smrti se apoštol rozpomněl na svůj velký hřích. Vždyť přece zapřel svého Pána, když ho vyslyšali. Tehdy nebyl připraven na to, aby se hlásil ke kříži; nyní se radoval, že může svůj život položit za evangelium. Jen měl pocit, že by pro něj bylo příliš velkou ctí, aby zemřel stejným způsobem jako jeho Pán, kterého zapřel. Ježíš pověřil Petra důležitým úkolem – měl pást ovce a beránky Božího stáda. Z toho je zřejmé, že apoštol svého hříchu upřímně litoval a že Kristus mu odpustil. Petr však nedokázal odpustit sám sobě. Jeho hluboký

žal a lítost nedokázalo zmírnit ani pomyšlení na muka posledního hrozného zápasu. Proto poprosil své katy, aby mu prokázali poslední

laskavost a přibili ho na kříž hlavou dolů. Jeho žádosti bylo vyhověno, a tak velký apoštol Petr zemřel tímto způsobem.

53

MILOVANÝ UČEDNÍK

Přestože Janova povaha vykazovala značné nedostatky, vliv Boží lásky z něj udělal jednoho z nejoddanějších Ježíšových učedníků.

Jan vyniká nad ostatními apoštoly jako „učedník, kterého Ježíš miloval“ (J 21,20). Zdá se, že se těšil Kristovu přátelství ve zvláštní míře a přijímal mnohé projevy Spasitelovy důvěry a lásky. Byl jedním ze tří učedníků, jimž bylo dovoleno stát se svědky Kristovy slávy na hoře proměnění a jeho smrtelného zápasu v Getsemane. Právě do jeho péče svěřil Pán v posledních hodinách svého utrpení na kříži svou matku.

Náklonnost, kterou Spasitel projevoval milovanému učedníkovi, mu Jan ze všech svých sil oplácel nadšenou oddaností. Přilnul ke Kristu stejně, jako se vinná réva upíná k opěrnému sloupku. Navzdory nebezpečí následoval svého Mistra až do soudní síně a zůstal s ním, i když byl na kříži. Jakmile se dozvěděl, že byl Kristus vzkříšen, spěchal k hrobu tak rychle, že ve svém zápalu předstihl i horlivého Petra.

NEDOSTATKY JANOVA CHARAKTERU

Důvěřivá láska a nesobecká odevzdanost, o nichž svědčí Janův život

a jeho povaha, jsou pro křesťanskou církev nesmírně cenným ponaučením. Zpočátku se však v charakteru tohoto učedníka projevovaly závažné nedostatky. Byl nejenom pyšný, samolibý a ctižádostivý, ale také prchlivý a nedůtklivý. Jemu a jeho bratrovi proto říkali „synové hromu“ (Mk 3,17). Milovaný učedník byl náladový, pomstychtivý a rád kritizoval. Božský Učitel však věděl, že za všemi těmito chybami se skrývá vřelost, upřímnost a láskyplnost. Ježíš ho káral za jeho sobectví, mařil jeho ctižádost a zkoušel jeho víru. Zároveň mu zjevoval to, po čem toužil – krásu svatosti a proměňující moc lásky.

Janovy povahové nedostatky výrazně vystoupily do popředí při několika příležitostech během jeho společného života se Spasitelem. Kristus jednou vyslal posly do jedné samarské vesnice. Měli jít napřed a požádat její obyvatele, aby pro Ježíše a jeho učedníky připravili občerstvení. Když se však Spasitel blížil k této vesnici, zdálo se, že má v úmyslu ji minout a pokračovat v cestě do Jeruzaléma. To vzbudilo

v Samařanech závist. Nejenže ho nepozvali, aby u nich zůstal, ale neprokázali mu ani ty zdvořilosti, které jinak prokazovali běžným poutníkům. Ježíš nikdy nikomu nevnučuje svou přítomnost a Samařané se připravili o požehnání, které by byli dostali, kdyby ho poprosili, aby byl jejich hostem.

Učedníci věděli, že Kristus chtěl svou přítomností Samařanům požehnat; proto je chladnost, žárlivost a nezdvořilost vůči jejich Mistrovi překvapila a rozhořčila. Nejvíce rozhněvaní byli Jakub a Jan. Způsob, jakým Samařané jednali s jejich Pánem, kterého si tak hluboce vážili, považovali za velkou křivdu, kterou nelze přejít bez okamžitého potrestání. Ve své horlivosti se ptali Ježíše: „Pane, máme přivolat oheň s nebe, aby je zahubil, jako to učinil Eliáš?“ Přitom naráželi na zničení samařských velitelů a jejich vojáků, kteří byli vysláni, aby zajali proroka Eliáše. S překvapením zjistili, že Ježíše jejich slova mrzí. Ještě více však žasli, když uslyšeli jeho pokárání: „Nevíte, jakého jste ducha. Syn člověka nepřišel lidi zahubit, ale zachránit.“ (L 9,54-56)

Ke Kristovu poslání nepatří nutit člověka, aby ho přijal. Naproti tomu satan a lidé, kteří jsou ovládáni jeho duchem, se snaží vyvíjet tlak na svědomí. Ti, kteří se spolčili se zlými anděly, někdy předstírají, že jim jde o spravedlnost, a přitom se snaží vnutit svým bližním své náboženské názory, a tak jim způsobují utrpení. Kristus však vždy projevuje milosr-

denství, vždy se snaží získat lidi tím, že jim zjevuje svou lásku. Nestrpí v lidském nitru žádného protivníka a nespokojí se ani s polovičatou službou. Touží po dobrovolné službě a ochotné odevzdanosti, k níž vede člověka láska.

Při jiné příležitosti se Jakub a Jan obrátili prostřednictvím své matky na Ježíše s prosbou, aby směli v jeho království zaujmout nejvyšší a nejčestnější místa. Přestože Kristus tyto mladé učedníky mnohokrát poučil o povaze svého království, stále doufali, že Mesiáš se zmocní trůnu a uplatní svou královskou moc podle lidských přání. Matka, která také toužila, aby byla jejím synům přidělena v Kristově království čestná místa, prosila Ježíše: „Ustanov, aby tyto dva moji synové měli místo jeden po tvé pravici a druhý po tvé levici ve tvém království.“ (Mt 20,21)

Spasitel však řekl: „Nevíte, oč žádáte. Můžete pít kalich, který já piji, nebo být pokřtěni křtem, kterým já jsem křtěn?“ Ačkoli si vzpomněli na jeho tajemná slova o zkouškách a utrpení, které ho čekají, sebejistě odpověděli: „Můžeme.“ (Mk 10,38.39) Pokládali by za nejvyšší čest, kdyby mohli prokázat svou oddanost tím, že by se svým Pánem sdíleli vše, co ho potká.

„Kalich, který já piji, budete pít a křtem, kterým já jsem křtěn, budete pokřtěni,“ prohlásil Kristus (Mk 10,39). Nečekal ho trůn, ale kříž a jeho společníky měli být dva zločinci — jeden po jeho pravici a druhý po jeho levici. Ale i Jakub

a Jan se měli stát účastníky utrpení svého Pána. Jeden z nich měl zahynout rychlou smrtí mečem a druhý měl nejdéle ze všech učedníků sloužit svému Mistru a sdílet s ním potupu a pronásledování. Ježíš pokračoval: „Ale udělovat místa po mé pravici či levici není má věc; ta místa patří těm, jimž je připravil můj Otec.“ (Mt 20,23)

Ježíš věděl, jaké pohnutky vedly oba učedníky k této žádosti, a proto je pokáral za jejich pýchu a ctižádost slovy: „Vládcové panují nad národy a velící je utlačují. Ne tak bude mezi vámi: kdo se mezi vámi chce stát velkým, buď vaším služebníkem; a kdo chce být mezi vámi první, buď vaším otrokem. Tak jako Syn člověka nepřišel, aby si dal sloužit, ale aby sloužil a dal svůj život jako výkupné za mnohé.“ (Mt 20,25-28)

V Božím království se čestná místa nezískávají protekcí. Nelze si je zasloužit ani nejsou udělována svévolně. Jsou důsledkem povahy. Koruna a trůn jsou znamením splněného předpokladu – znamení vítězství nad sebou samým skrze milost našeho Pána Ježíše Krista.

Po dlouhé době, když Jan začal Krista chápat, protože podobně jako on procházel utrpením, zjevil mu Pán Ježíš, za jakých podmínek získává člověk podíl na jeho království. „Kdo zvítězí,“ řekl Kristus, „tomu dám usednout se mnou na trůn, tak jako já jsem zvítězil a usedl s Otcem na jeho trůn“ (Zj 3,21). Nejblíže Kristu bude stát ten, kdo si osvojil nejvíce jeho obětavé lásky – lásky,

kteřá „se nevychloubá a není domýšlivá..., nehledá svůj prospěch, nedá se vydráždit, nepočítá křivdy“ (1 K 13,4.5). Tato láska vede učedníky, stejně jako vedla našeho Pána, aby se všeho vzdali, aby žili, pracovali, a dokonce i obětovali své životy pro záchranu lidstva.

Jindy – bylo to na počátku jejich působení v Božím díle – se zase Jakub a Jan setkali s člověkem, který v Ježíšově jménu vyháněl demony, přestože nepatřil k uznávaným Kristovým následovníkům. Oba učedníci mu zakázali, aby to dělal, a mysleli si, že jednají správně. Když však tuto záležitost předložili Kristu, pokáral je: „Nebráňte mu! Žádný, kdo učiní mocný čin v mém jménu, nemůže mi hned nato zlořečit.“ (Mk 9,39) Učedníci neměli zavrhnout nikoho, kdo jakýmkoli způsobem projevoval přátelství vůči Kristu. Neměli být ani úzkoprsí, ani povýšení, ale měli projevovat stejně velkorysě porozumění, s nímž se setkali u svého Mistra. Jakub a Jan se domnívali, že když brání tomuto muži v působení, hájí tím čest svého Pána. Nyní si však uvědomili, že si tak počínali ze žárlivosti. Uznali svou chybu a přijali napomenutí.

VLIV BOŽÍ LÁSKY

Kristovo učení o tom, že mírnost, pokora a láska jsou nezbytnými předpoklady růstu v milosti a způsobilosti ke službě, bylo pro Jana nejvzácnější. Všechny rady si pečlivě vštěpoval do paměti a neustále

se snažil žít podle božského vzoru. Začínal chápat, že Kristova sláva nespočívá ve světské okázalosti a moci, v něž ho druzí naučili doufat. Uvědomoval si, že se jedná o „slávu, jakou má od Otce jednorozený Syn, plný milosti a pravdy“ (J 1,14).

Janova hluboká a vřelá náklonnost k Mistrovi nebyla důvodem, proč ho Kristus miloval, ale byla důsledkem Ježíšovy lásky. Jan toužil být jako Ježíš a pod proměňujícím vlivem jeho lásky se stal mírným a pokorným. Jeho vlastní „já“ se skrylo v Kristu. Jan se více než kterýkoli z učedníků podřídil moci onoho úžasného života. Vyznává: „Ten život byl zjeven, my jsme jej viděli.“ „Z jeho plnosti jsme byli obdarováni my všichni milostí za milostí.“ (1 J 1,2; J 1,16) Jan znal Spasitele, protože s ním měl osobní zkušenosti. Mistrova ponaučení se mu hluboce vryla do paměti. Když svědčil o Spasitelově milosti, láska, již byl naplněn, dodávala jeho prostým slovům moc.

Jan hluboce miloval Krista, a proto neustále toužil být v jeho blízkosti. Spasitel měl rád všech dvanáct

učedníků, ale žádný z nich nebyl tak vnímavý jako Jan. Byl mladší než ostatní a otevřel se Ježíši s důvěřivostí dítěte. Tak rozuměl Kristu stále více a Spasitel skrze něj sdělil lidem svá nejhlubší duchovní ponaučení.

Ježíš miluje každého, kdo správně představuje Otce, a Jan dokázal o Otcově lásce hovořit jako žádný jiný z učedníků. Sděloval svým bližním to, co cítil ve svém nitru, a v jeho povaze se projevovaly Boží vlastnosti. V jeho tváři byla patrná Boží sláva. Stejně jako z Kristovy tváře i z jeho obličeje vyzařovala krása svatosti, která ho proměnila. S úctou a láskou hleděl na Spasitele, dokud neměl jen jedno přání – podobat se Kristu a žít ve společenství s ním – a dokud se v jeho povaze neodrážela povaha Mistra.

„Hled'te,“ napsal, „jak velikou lásku nám Otec daroval: byli jsme nazváni dětmi Božími... Milovaní, nyní jsme děti Boží; a ještě nevyšlo najevo, co budeme! Víme však, až se zjeví, že mu budeme podobní, protože ho spatříme takového, jaký jest.“ (1 J 3,1.2)

VĚRNÝ SVĚDEK

*Jan ve svých dopisech uvádí, že láska k Bohu a lidem
je podstatou křesťanského života.*

Po Kristově nanebevstoupení se Jan osvědčil jako věrný a svědomitý spolupracovník svého Pána. Spolu s ostatními učedníky byl přítomen vylití Ducha svatého o letnicích a pak s novou horlivostí a mocí pokračoval ve zvěstování slov života a snažil se obracet pozornost lidí k Neviditelnému. Byl schopným, nadšeným a velmi přesvědčivým kazatelem. O Kristově učení a skutcích vyprávěl překrásným jazykem a libozvučným hlasem, takže jeho projev dokázal na posluchače silně zapůsobit. Prostým vyjadřováním, povznášející mocí pravd, které hlásal, a vřelostí, jíž se vyznačovalo jeho učení, si získával přístup k lidem všech společenských vrstev.

Apoštolův život byl v souladu s jeho učáním. Láska ke Kristu, kterou byl naplněn, ho vedla k pilné a neúnavné práci pro jeho bližní, zvláště pro bratry, kteří patřili do křesťanské církve.

NOVÉ PŘIKÁZÁNÍ

Ježíš přikázal prvním učedníkům, aby milovali jeden druhého tak, ja-

ko on miloval je. Tak měli dokazovat světu, že v nich přebývá Kristus, naděje na slávu. „Nové přikázání vám dávám,“ řekl jim Kristus, „abyste se navzájem milovali; jako já jsem miloval vás, i vy se milujte navzájem“ (J 13,34). V době, kdy Ježíš pronesl tato slova, jim učedníci nerozuměli. Když se však stali svědky jeho utrpení, ukřižování, vzkříšení a nanebevstoupení a když na nich o letnicích spočinul Duch svatý, získali jasnější představu o Boží lásce a o povaze lásky, kterou by si měli navzájem projevovat. Pak mohl Jan říci ostatním učedníkům:

„Podle toho jsme poznali, co je láska, že on za nás položil život. A tak i my jsme povinni položit život za své bratry.“ (1 J 3,16)

Když se po vylití Ducha svatého vydali učedníci zvěstovat živého Spasitele, jejich jedinou touhou bylo zachraňovat lidi. Přitom se radovali ze společenství s věřícími, v němž nacházeli útěchu. Byli laskaví, ohleduplní, nezištní a ochotní obětovat pro pravdu cokoli. Při každodenním setkávání si vzájemně projevovali lásku, jak jim to přikázal Kristus. Ne-

sobeckými slovy a činy se snažili probudit tuto lásku i v druhých.

Takovou lásku si měli věřící uchovat provždy. Ochotně a poslušně se měli řídit novým přikázáním. Měli žít v tak úzkém společenství s Kristem, aby byli schopni plnit všechny jeho požadavky. Svým životem měli oslavovat moc Spasitele, který je může ospravedlnit svou spravedlností.

Postupně však došlo ke změně. Věřící začali na druhých hledat nedostatky. Zatímco se zabývali chybami a nemilosrdně kritizovali ostatní, zapomněli na Spasitele a na jeho lásku. Začali být přísnější v zachovávání vnějších obřadů a kladli větší důraz na učení než na praktickou víru. Ve své horlivé snaze odsoudit druhé přehlíželi své vlastní chyby. Ztratili bratrskou lásku, k níž je vyzýval Kristus. Nejsmutnější ze všeho však bylo, že si ani neuvědomovali, oč přišli. Nevšimli si, že se z jejich životů vytrácí štěstí a radost a že brzy se ocitnou ve tmě, protože zavrhlí Boží lásku.

Jan poznal, že v církvi ubývá bratrské lásky, a proto se snažil věřící přesvědčit, že této lásky je stále třeba. Jeho dopisy sborům jsou plné těchto myšlenek. „Milování, milujme se navzájem,“ píše, „neboť láska je z Boha, a každý, kdo miluje, z Boha se narodil a Boha zná. Kdo nemiluje, nepoznal Boha, protože Bůh je láska. V tom se ukázala Boží láska k nám, že Bůh poslal na svět svého jediného Syna, abychom skrze něho měli život. V tom je láska: ne že my jsme si zamilovali Boha, ale že on si zamiloval nás

a poslal svého Syna jako oběť smíření za naše hříchy. Milování, jestliže Bůh nás tak miloval, i my se máme navzájem milovat.“ (1 J 4,7-11)

PROJEVY LÁSKY

Apoštol píše také o tom, jakým zvláštním způsobem by se tato láska měla mezi věřícími projevit: „A přece vám píšu přikázání nové – vždyť se stalo skutečností v něm i ve vás, že tma ustupuje a pravé světlo již svítí. Kdo říká, že je v světle, a přitom nenávidí svého bratra, je dosud ve tmě. Kdo miluje svého bratra, zůstává ve světle a není nikomu kamenem úrazu. Kdo nenávidí svého bratra, je ve tmě a ve tmě chodí; neví, kam jde, neboť tma mu oslepila oči.“ „To je zvěst, kterou jste slyšeli od počátku: abychom se navzájem milovali.“ „Kdo nemiluje, zůstává ve smrti. Kdokoliv nenávidí svého bratra, je vrah – a víte, že žádný vrah nemá podíl na věčném životě. Podle toho jsme poznali, co je láska, že on za nás položil život. A tak i my jsme povinni položit život za své bratry.“ (1 J 2,8-11; 3,11.14-16)

To, co nejvíce ohrožuje Kristovu církev, není nepřátelství světa, ale zlo, které v sobě chovají věřící. Toto zlo způsobuje církvi nejtěžší škody a brání šíření Božího díla. Nic neoslabuje duchovní život tak jako závist, nedůvěra, přehnaná kritičnost a podezírání. Naproti tomu jednomyslnost a svornost lidí nejrůznějších povah, kteří tvoří Boží církev, je nejpřesvědčivějším svědectvím

o tom, že Bůh poslal svého Syna na tento svět. Pro Kristovy následovníky je ctí, že smějí takové svědectví vydávat. Aby tak mohli činit, musí se podřídit Kristovu vedení. Jejich povaha se musí přizpůsobit jeho povaze a jejich vůle jeho vůli.

„Nové přikázání vám dávám,“ řekl Kristus, „abyste se navzájem milovali; jako já jsem miloval vás, i vy se milujte navzájem“ (J 13,34). Jak úžasná slova! Je škoda, že se jimi řídí jen málo lidí. I dnes je v Boží církvi žalostný nedostatek bratrské lásky. Mnozí, kteří tvrdí, že milují Spasitele, nemilují své bližní. Nevěřící si všímají, zda má víra těch, kdo se hlásí ke křesťanství, posvěcující vliv na jejich život. Velmi rychle rozpoznají povahové nedostatky a nesrovnalosti v jednání. Křesťané by neměli nepříteli poskytovat příležitost, aby na ně ukazoval a říkal: Jen se podívejte, jak se tito Kristovi následovníci vzájemně nenávidí. Všichni křesťané jsou členy jedné rodiny, dětmi téhož nebeského Otce, a všichni mají tutéž blaženou naději na nesmrtelnost. Pouto, které je spojuje, by mělo být pevné a zároveň jemné.

Boží láska se na nás obrací s největší naléhavostí, když nás vyzývá, abychom jednali stejně soucitně jako Kristus. Boha opravdově miluje jen ten, kdo projevuje nesobeckou lásku svému bratrovi. Pravý křesťan nedopustí, aby byl člověk, který se octl v nebezpečí a nouzi, úmyslně ponechán bez varování a bez pomoci. Nebude se odvracet od chybujících a nedovolí, aby ještě více

*„Nové přikázání vám dávám,“
řekl Kristus, „abyste se
navzájem milovali; jako já
jsem miloval vás, i vy se
milujte navzájem.“*

propadli svému neštěstí a zoufalství nebo aby padli za oběť satanovi.

Ti, kdo nikdy nezakusili láskou a podmanivou Kristovu lásku, nemohou ke zdroji života přivádět druhé. Ježíšova láska působí na naše nitro jako neodolatelná moc, která vede lidi k tomu, aby zjevovali Krista v jednání s druhými, prostřednictvím citlivého a soucitného smýšlení a povznášením životů těch, s nimiž přicházejí do styku. Má-li být úsilí Kristových spolupracovníků úspěšné, musí znát Krista. Aby ho poznali, musí zakusit jeho lásku. V nebi se způsobilost Ježíšových služebníků posuzuje podle jejich schopnosti milovat tak, jak miloval Kristus, a pracovat tak, jak pracoval on.

„Nemilujme pouhým slovem,“ píše apoštol, „ale opravdovým činem“ (1 J 3,18). Člověk dosáhl dokonalého křesťanského charakteru, jestliže z jeho nitra neustále vychází touha pomáhat druhým a být pro ně požehnáním. Je-li věřící obklopen atmosférou takové lásky, stává se životodárnou vůní vedoucí k životu a umožňuje Bohu, aby žehnal svému dílu.

Neomezená láska k Bohu a vzájemná nesobecká láska člověka k člověku je nejlepším darem, který nám nebeský Otec může dát. Tato

láska není jen chvilkovým vzplanutím, ale božskou zásadou, trvalou mocí. Neposvěcený člověk ji nedokáže projevit ani probudit. Má ji pouze člověk, v jehož nitru vládne Ježíš. „My milujeme, protože Bůh napřed miloval nás.“ (1 J 4,19) V životě proměněném Boží milostí je láska hlavní pohnutkou veškerého jednání. Přetváří charakter, ovládá sklony, potlačuje vášně a zušlechťuje city. Dáme-li takové lásce prostor, náš život se stane příjemnějším a všude kolem sebe budeme šířit blahodárný vliv.

Jan se snažil věřícím vysvětlit, jak úžasného požehnání se jim dostane, budou-li takovou láskou zahrnovat své okolí. Pokud je naplní tato spásná moc, ovládne všechny jejich pohnutky a povznese je nad zhoubné vlivy tohoto světa. Až věřící dovolí, aby se jich tato láska zmocnila a stala se hnací silou jejich života, jejich víra v Boha a jeho jednání s nimi dospěje k dokonalosti. Pak mohou k Pánu přicházet s naprostou důvěrou, protože vědí, že od něj dostanou vše, co potřebují pro své nynější i věčné blaho. „V tom jeho láska k nám dosáhla cíle,“ píše Jan, „že máme plnou jistotu pro den soudu — neboť jaký je on, takový jsme i my v tomto světě. Láska nezná strach; dokonalá láska strach zahání.“ „Máme v něho pevnou důvěru, že nás slyší, kdykoliv o něco požádáme ve shodě s jeho vůlí. A víme-li, že nás slyší..., pak také víme, že to, co máme, jsme dostali od něho.“ (1 J 4,17.18; 5,14.15)

SMÍRNÁ OBĚŤ

„Avšak zhřeší-li kdo, máme u Otce přímluvce, Ježíše Krista spravedlivého. On je smírnou obětí za naše hříchy, a nejenom za naše, ale za hříchy celého světa.“ „Jestliže doznáváme své hříchy, on je tak věrný a spravedlivý, že nám hříchy odpouští a očišťuje nás od každé nepravosti.“ (1 J 2,1.2; 1,9) Podmínky získání Boží milosti jsou jednoduché a přiměřené. Bůh od nás nevyžaduje, abychom si odpuštění zasloužili tím, že uděláme něco nesnadného. Nemusíme se vydávat na dlouhé a únavné poutě ani činit pokání tak, že bychom si způsobovali bolest, abychom se zalíbili nebeskému Bohu nebo si odpykali svá přestoupení. Kdo „vyznává a opouští“ svůj hřích, „dojde slitování“ (Př 28,13).

Kristus před Božím trůnem prosí za svou církev; prosí za ty, které vykoupil svou krví. Staletí ani tisíciletí nemohou oslabit moc jeho oběti smíření. Ani život ani smrt, ani výšiny ani hlubiny nás nedokážou odloučit od Boží lásky, která je v Kristu Ježíši; ne proto, že bychom se ho tak pevně drželi, ale proto, že on nás tak pevně drží. Kdyby naše spasení záviselo na našem vlastním úsilí, nemohli bychom být zachráněni; závisí však na Bohu, který stojí za všemi zaslíbeními. Může se zdát, že se ho nedržíme dost silně; on nás však miluje jako náš starší bratr. Dokud s ním zůstáváme ve spojení, nikdo nás nemůže vytrhnout z jeho ruky.

NEBEZPEČNÉ NAUKY

Jak ubíhaly roky a počet věřících rostl, Jan pracoval pro své bratry stále věrněji a horlivěji. Pro církev nastala velmi nebezpečná doba. Všude se objevovaly satanovy klamy. Satanovi poslové se zkreslováním a lží snažili vyvolat odpor proti Kristovu učení. Církev tak začaly ohrožovat rozkoly a falešná učení. Někteří z těch, kdo se hlásili ke Kristu, tvrdili, že je jeho láska osvobozuje od poslušnosti Božího zákona. Naproti tomu mnozí jiní učili, že je nutné zachovávat židovské zvyky a obřady a že ke spasení stačí pouhé dodržování zákona bez víry v Kristovu krev. Další se zase domnívali, že Kristus byl sice dobrý člověk, ale popírali jeho božství. Někteří předstírali, že jsou věrní Božímu dílu, ale přitom to byli podvodníci, kteří svým jednáním zapírali Krista a jeho evangelium. Protože sami žili v hříchu, vnášeli do církve mylná učení. Mnozí tak zabloudili v labyrintu pochybností a klamů.

Jan byl hluboce zarmoucen, když viděl, jak se do církve vkrádají tyto zhoubné bludy. Uvědomoval si, jaká nebezpečí církvi hrozí, a rychle a rozhodně se jim postavil. Jeho dopisy jsou prodchnuty duchem lásky. Pripadá nám, jako by je psal perem namáčeným v lásce. Když se však setkal s lidmi, kteří přestupovali Boží zákon, a přitom prohlašovali, že vedou bezhříšný život, bez váhání je před jejich hrozným omylem varoval.

Jedné velmi vlivné ženě s dobrou pověstí, která spolupracovala na díle evangelia, Jan napsal: „Do světa vyšlo mnoho těch, kteří vás svádějí, neboť nevyznávají, že Ježíš Kristus přišel v těle; kdo takto učí, je svůdce a antikrist. Mějte se na pozoru, abyste nepřišli o to, na čem jste pracovali, ale abyste dostali plnou odměnu. Kdo zachází dál a nezůstává v učení Kristovu, nemá Boha; kdo zůstává v jeho učení, má i Otce i Syna. Přejde-li někdo k vám a nepřináší toto učení, nepřijímejte ho do domu a nevítejte ho; kdo ho vítá, má účast na jeho zlých skutcích.“ (2 J 7-11)

Ty, kdo tvrdí, že zůstávají v Kristu, a přitom přestupují Boží zákon, máme právo hodnotit stejným způsobem jako milovaný učeník. V těchto posledních dnech existují podobné zlořády, jaké ohrožovaly blaho rané církve. Proto bychom měli důsledně dbát na učení apoštola Jana týkající se těchto záležitostí. Všude slyšíme: „Musíte mít lásku!“ Říkají to zejména ti, kdo s jistotou prohlašují, že jsou posvěcení. Pravá láska je však příliš čistá, než aby skrývala nevyznaný hřích. Máme milovat lidi, za které Kristus zemřel, ale nesmíme dělat žádné ústupky zlu. Nesmíme se spolčovat se vzpurnými a nazývat to láskou. Bůh očekává, že jeho lid se v dnešní době postaví na stranu pravdy se stejnou neústupností, s jakou tehdy Jan čelil omylům, které připravovaly lidi o život.

Apoštol učí, že na jedné straně bychom měli projevovat křesťanskou zdvořilost, ale na druhé straně jsme

oprávněni jednoznačně vystupovat proti hříchu a hříšníkům. Není to v rozporu s pravou láskou. „Každý, kdo se dopouští hříchu, jedná i proti zákonu Božímu,“ píše Jan, „neboť hřích je porušení zákona. A víte, že Syn Boží se zjevil, aby hříchy sňal, a v něm žádný hřích není. Kdo v Synu zůstává, nehřeší; kdo hřeší, ten ho neviděl ani nepoznal.“ (1 J 3,4-6)

SPOLEČENSTVÍ S KRISTEM

Jako Kristův svědek se Jan nepouštěl do žádných slovních půtek ani vyčerpávajících sporů. Zvěstoval, co věděl, viděl a slyšel. Žil v důvěrném společenství s Kristem, naslouchal jeho učení a na vlastní oči spatřil jeho mocné zázraky. Jen málo lidí poznalo krásu Kristovy povahy tak

jako Jan. Tma se pro něj rozplynula; byl ozářen pravým světlem. Jeho svědectví o Spasitelově životě a smrti bylo jasné a přesvědčivé. Jeho slova vycházela z jeho nitra, které přetévalo láskou ke Spasiteli; nic je nedokázalo umlčet.

Řekl: „Co bylo od počátku, co jsme slyšeli, co jsme na vlastní oči viděli, na co jsme hleděli a čeho se naše ruce dotýkaly, to zvěstujeme: Slovo života... Co jsme viděli a slyšeli, zvěstujeme i vám, abyste se spolu s námi podíleli na společenství, které máme s Otcem a s jeho Synem Ježíšem Kristem.“ (1 J 1,1-3)

A tak může každý opravdový věřící ze své vlastní zkušenosti potvrdit, „že Bůh je pravdivý“ (J 3,33). Může vydat svědectví o tom, že sám spatřil Kristovu moc, že o ní slyšel a že ji cítil.

PROMĚNĚN MILOSTÍ

*Janův život je názorným příkladem
pravého posvěcení.*

Život učedníka Jana je příkladem pravého posvěcení. V době, kdy žil v úzkém společenství s Kristem, byl Spasitelem často varován a napomínán a tyto výtky přijímal. Když mu byl zjeven charakter Božího Syna, uvědomil si své vlastní nedostatky a cítil hlubokou pokoru. Den co den poznával rozdíl mezi svou vlastní výbušnou povahou a Ježíšovou laskavostí a shovívavostí a naslouchal jeho učení o pokoře a trpělivosti. Každý den ho Kristus přitahoval stále víc, až nakonec z lásky ke svému Mistru úplně zapomněl sám na sebe. Moc a dobrota, vznešenost a mírnost, síla a trpělivost, které pozoroval v každodenním životě Božího Syna, ho naplňovaly obdivem. Podřizoval svou nedůtklivou a ctižádostivou povahu Kristově přetvářející moci a Boží láska ji proměňovala.

JAN A JIDÁŠ

V ostrém protikladu k posvěcení, k němuž došlo v Janově životě, je zkušenost jeho spoluúčedníka Jidáše. Jidáš tvrdil stejně jako Jan,

že je Kristovým učedníkem, svou zbožnost však pouze předstíral. Přitom nebyl vůči kráse Kristovy povahy zcela netečný. Když naslouchal Spasitelovým slovům, často se ho zmocňovalo přesvědčení o jejich pravdivosti. Nebyl však ochoten se pokořit a vyznat své hříchy. Protože se vzpíral božskému vlivu, zneuctíval Mistra, o němž prohlašoval, že ho miluje. Jan usilovně bojoval se svými nedostatky; kdežto Jidáš znásilňoval své svědomí, podléhal pokušení, a tak stále více propadal svým zlovykům. Praktické uplatňování pravd, které Ježíš hlásal, bylo v rozporu s jeho přáními a záměry, a proto se nedokázal vzdát svých plánů, aby mohl přijmout nebeskou moudrost. Místo aby chodil ve světle, rozhodl se zůstat ve tmě. Tak dlouho v sobě živil hříšné touhy, chamtivost, pomstychtivost, nenávisť a vzpurné myšlenky, až ho zcela ovládl satan.

Jan a Jidáš jsou představitelé těch, kdo o sobě tvrdí, že jsou Kristovými následovníky. Oba tito učedníci měli stejné příležitosti seznámit

se s božským vzorem a následovat ho. Oba žili v úzkém společenství s Ježíšem a měli tutéž přednost, že mohli naslouchat jeho učení. Každý z nich měl závažné povahové nedostatky, každý z nich měl však také přístup k Boží milosti, která proměňuje charakter. Zatímco však první učedník se pokorně učil od Ježíše, druhý dokazoval, že nejedná podle slova, že je jen jeho posluchačem. První z nich nechal každým dnem umírat své vlastní „já“, vítězil nad hříchem a byl posvěcován pravdou; druhý upadal do satanova otroctví, protože odolával přetvářející moci milosti a oddával se svým sobeckým touhám.

POSVĚCENÝ ŽIVOT

K takové změně povahy, jaká se projevila v Janově životě, dochází vždy v důsledku společenství s Kristem. Člověk může mít výrazné povahové vady, ale když se stane pravým Kristovým učedníkem, moc Boží milosti ho promění a posvětí. Bude-li se na jeho tváři zrcadlit „slavná zář Páně“, bude „ve stále větší slávě“ proměňován k obrazu toho, kterého uctívá (2 K 3,18).

Jan byl učitelem svatosti. Ve svých dopisech církvi stanovil neomylná pravidla, podle nichž by měli křesťané jednat. Napsal: „Každý, kdo má tuto naději v něho, usiluje být čistý, tak jako on je čistý.“ „Kdo říká, že v něm zůstává, musí žít tak, jak žil on.“ (1 J 3,3; 2,6) Jan učil, že křesťan musí být čistý ve svém smýšlení

i chování. Nikdy by se neměl spokojit s pouhým vyznáním. Tak jako Bůh je ve své podstatě svatý, tak by měl být skrze víru v Krista ve své podstatě svatý i hříšný člověk.

„Toto je vůle Boží,“ píše apoštol Pavel, „vaše posvěcení“ (1 Te 4,3). Posvěcení církve je cílem veškerého Božího jednání s jeho dětmi. Již od věčnosti je Bůh vyvolil, aby byly svaté. Vydal svého Syna na smrt, aby mohly být posvěceny poslušností pravdy a osvobozeny od veškerých omezení své povahy. Vyžaduje od nich osobní snahu a odevzdanost. Ti, kdo vyznávají, že věří v Boha, jej uctívají pouze tehdy, když se podobají jeho obrazu a nechávají se vést jeho Duchem. Teprve pak mohou jako svědkové Spasitele hlásat, co pro ně vykonala Boží milost.

Pravé posvěcení je důsledkem uplatňování zásady lásky. „Bůh je láska, a kdo zůstává v lásce, v Bohu zůstává a Bůh v něm.“ (1 J 4,16) V životě člověka, v jehož nitru přebývá Kristus, se projeví praktická zbožnost. Jeho charakter bude očištěn, povznesen, zušlechtěn a oslaven. Čisté učení budou provázet skutky spravedlnosti a nebeské příkazy budou spojeny se svatým jednáním.

Ti, kdo chtějí získat požehnání související s posvěcením, musí nejdříve pochopit, co je to sebeobětování. Kristův kříž je ústředním pilířem, na němž spočívá přenesmírná váha „věčné slávy“. Ježíš říká: „Kdo chce jít za mnou, zapři sám sebe, vezmi svůj kříž a následuj mne.“ (2 K 4,17; Mt 16,24) Jedině láska k našim bliž-

ním, která se šíří kolem jako příjemná vůně, dokazuje, že milujeme Boha. Pouze trpělivá služba vnáší do duše pokoj. Jen pokorná, pilná a věrná práce přispívá k blahu Izraele. Člověka, který je ochoten chodit po Kristových cestách, Bůh podpoří a posílí.

Posvěcení není dílem okamžiku, hodiny ani dne, ale celého života. Jeho získávání není spojeno s libými pocity, ale dochází k němu, když se vytrvale zřikáme hříchu a neustále žijeme pro Krista. Chabým a nedůsledným úsilím nemůžeme napravit žádnou křivdu ani změnit svůj charakter. Chceme-li zvítězit, musíme se dlouho a neochvějně snažit, musíme se podřídit tvrdé kázni a statečně bojovat. Dnes nemůžeme vědět, jak těžký zápas nás čeká zítra. Dokud bude vládnout satan, budeme muset přemáhat své sobectví a zdolávat hříchy, které na nás doléhají. Dokud budeme naživu, nikdy si nebudeme moci odpočinout; nikdy nedospějeme do bodu, kdy bychom si mohli říct: Konečně jsem dorazil do cíle! Posvěcení je totiž výsledkem celoživotní poslušnosti.

ZRCADLO BOŽÍ DOKONALOSTI

Žádný z apoštolů a proroků nikdy netvrdil, že je bez hříchu. Lidé, kteří byli Bohu nejbližší, kteří by raději obětovali svůj život, než by se vědomě dopustili něčeho zlého, lidé, které Bůh poctil zvláštním zjevením a mocí, vyznávali, že jejich povaha je hříšná. Nedůvěřovali sami sobě, neprohlašovali, že jsou sami o sobě

spravedliví, ale cele se spoléhali na Kristovu spravedlnost.

Tak tomu bude se všemi, kteří hledí na Krista. Čím více se budeme přibližovat Ježíšovi, čím lépe budeme poznávat čistotu jeho povahy, tím zřetelněji si uvědomíme nesmírnou zhoubnost hříchu a tím menší budeme mít potřebu vyvyšovat sami sebe. Budeme naplněni neustálou touhou po Bohu, neustále mu budeme opravdově a upřímně vyznávat své hříchy a nikdy se před ním nepřestaneme pokořovat. Kdykoli postoupíme v našem křesťanském životě o krůček dál, naše lítost se prohloubí. Pak poznáme, že vše, co potřebujeme, je nám k dispozici v Kristu, a společně s apoštolem vyznáme: „Vím totiž, že ve mně, to jest v mé lidské přirozenosti, nepřebývá dobro.“ „Já však se zanic nechci chlubit ničím, leč křížem našeho Pána Ježíše Krista, jímž je pro mne svět ukřižován a já pro svět.“ (Ř 7,18; Ga 6,14)

Kéž by andělé vedli záznamy o svatých zápasech a bojích Božích dětí; kéž by zapisovali jejich modlitby a psali o jejich slzách. Bůh by však nikdy neměl být zneuctován tím, že lidé prohlašují: „Jsem bez hříchu; jsem svatý.“ Posvěcené rty nikdy nevysloví tato opovážlivá slova.

Apoštol Pavel byl přenesen až do třetího nebe a viděl a slyšel věci, které nelze vyslovit. Přesto skromně prohlásil: „Nemyslím, že bych již byl u cíle anebo již dosáhl dokonalosti; běžím však, abych se jí zmocnil.“ (Fp 3,12) Kéž nebeští andělé

zaznamenají také Pavlova vítězství v dobrém boji víry. Kéž se nebe raduje z toho, že odhodlaně směřoval ke svému věčnému cíli a že kvůli odměně, která ho čekala, považoval vše ostatní za ztrátu. Andělé s potěšením vyprávějí o Pavlových vítězstvích, ale apoštol se svými úspěchy nechlubil. Stejný postoj jako on by měl zaujmout každý Kristův následovník, který postupuje vpřed a bojuje o korunu nesmrtelnosti.

Ti, kdo rádi vychvalují svou svatost, by se měli zahledět do zrcadla Božího zákona. Jakmile poznají jeho dalekosáhlé požadavky a pochopí, že posuzuje i nejniternější myšlenky a úmysly, přestanou se pyšnit svou bezhříšností. „Říkáme-li, že jsme bez hříchu,“ píše Jan a přitom nedělá žádný rozdíl mezi sebou a svými bratry, „klameme sami sebe a pravda v nás není“. „Říkáme-li, že jsme nezhřešili, děláme z něho lháře a jeho slovo v nás není.“ „Jestliže doznáváme své hříchy, on je tak věrný a spravedlivý, že nám hříchy odpouští a očišťuje nás od každé nepravosti.“ (1 J 1,8.10.9)

Někteří lidé se považují za svaté a tvrdí, že cele patří Pánu, a proto mají právo na Boží zaslíbení. Odmítají však poslouchat Boží přikázání. Tito přestupníci zákona si dělají nárok na vše, co je zaslíbeno Božím dětem. Je to od nich opovážlivé, protože Jan říká, že pravá láska k Bohu se projeví poslušností všech jeho přikázání. Nestačí souhlasit s pravdou pouze teoreticky, vyznávat víru v Krista a být přesvědčen o tom, že

Ježíš není žádný podvodník a že biblická zpráva není jen chytrý výmysl. Jan napsal: „Kdo říká: ‚Poznal jsem ho‘, a jeho přikázání nezachovává, je lhář a není v něm pravdy. Kdo však zachovává jeho slovo, vpravdě v něm láska Boží dosáhla svého cíle. Podle toho poznáváme, že v něm jsme.“ „Kdo zachovává jeho přikázání, zůstává v Bohu a Bůh v něm.“ (1 J 2,4.5; 3,24)

Jan neučil, že bychom si spasení měli zasloužit poslušností, ale že poslušnost je důsledkem víry a lásky. „A víte, že Syn Boží se zjevil, aby hříchy snal,“ řekl, „a v něm žádný hřích není. Kdo v Synu zůstává, nehřeší; kdo hřeší, ten ho neviděl ani nepoznal.“ (1 J 3,5.6) Jestliže zůstáváme v Kristu, jsme-li naplněni Boží láskou, pak jsou naše city, myšlenky i činy v souladu s Boží vůlí. Posvěcený člověk zachovává přikázání Božího zákona.

PRAVÉ POSVĚCENÍ

Mnozí lidé nacházejí jen málo radosti a pokoje, přestože se snaží poslouchat Boží přikázání. Jejich problém spočívá v neschopnosti věřit. Zdá se, že kráčejí slanou zemí, vyprahlou pustinou. Požadují pro sebe jen málo, i když by mohli požadovat mnoho, protože Boží zaslíbení jsou neomezená. Takoví lidé nejsou správným příkladem posvěcení, kterého lze dosáhnout poslušností pravdy. Pán si přeje, aby všichni jeho synové a dcery byli šťastní, klidní a poslušní. Tato požehnání získává křesťan tím, že

věří. Vírou je možné odstranit každou povahovou vadu, očistit každou nepravost, opravit každou chybu a rozvinout každou ctnost.

Modlitba je nebem ustanovený nástroj, který nám umožňuje vítězit v boji proti hříchu a úspěšně budovat křesťanský charakter. Boží síly působící na člověka, který se ve víře modlí, vykonají v jeho nitru vše, oč žádá. Boha můžeme prosit o všechny dary, které nám slíbil: o odpuštění hříchu, o Ducha svatého, o stejné smýšlení, jaké měl Kristus, o moudrost a sílu ke konání Božího díla. Přitom pro nás platí zaslíbení: „Bude vám dáno.“ (Mt 7,7)

Když byl Mojžíš s Bohem na hoře, spatřil vzor úžasné stavby, v níž měla přebývat Boží sláva. Také my bychom se měli s Bohem setkávat v ústraní, které se podobá oné hoře, a přemýšlet o jeho velkolepém záměru s lidstvem. Když Boží děti zůstávaly ve spojení s nebem, Bůh s nimi v každé době uskutečňoval své plány a postupně jim zjevoval učení o své milosti. Způsob, jakým jim oznamoval pravdu, vyjadřují slova: „Jako jitřenka, tak jistě on vyjde.“ (Oz 6,3) Kdo vykročí tam, kde ho Bůh může osvitit, bude vyveden z šera ranního svítání do jasné polední záře.

Pravé posvěcení znamená dokonalou lásku a poslušnost a dokonalý soulad s Boží vůlí. Měli bychom se posvěcovat pro Boha poslušností pravdy. Naše svědomí musí být očištěno od mrtvých skutků, aby sloužilo živému Bohu. Ještě nejsme dokonalí; ale máme tu přednost, že

se můžeme osvobodit z pout svého sobectví a hříchu a směřovat k dokonalosti. Skvělé možnosti a vysoké a svaté cíle jsou dosažitelné pro nás pro všechny.

Důvod, proč dnes mnozí lidé nedělají v duchovním životě žádné větší pokroky, tkví v tom, že za Boží vůli považují to, co sami chtějí. Zatímco se řídí svými vlastními přáními, namlouvají si, že jednají podle Boží vůle. Takoví lidé nemusejí nikdy zápasit sami se sebou. Jiní zase po určitou dobu úspěšně bojují proti svým sobeckým touhám po požitcích a pohodlí. Myslí to upřímně a vážně, nakonec je však neustálé úsilí, každodenní sebezapírání a ustavičný neklid unaví. Zahálení jim připadá lákavé, odříkání nepříjemné. A tak zavírají své ospalé oči a podléhají moci pokušení, místo aby ji odolávali.

BEZVÝHRADNÉ NÁSLEDOVÁNÍ

Zásady obsažené v Božím slově nám nedovolují činit žádné ústupky zlu. Boží Syn se zjevil, aby všechny lidi přitáhl k sobě. Nepřišel svět ukolébat, ale ukázat mu úzkou cestu, po které se musí vydat všichni, kteří nakonec dorazí k branám Božího města. Jeho děti ho musí následovat po cestě, kterou před nimi sám prošel. Neustále musí bojovat samy se sebou a přitom vůbec nezáleží na tom, jaké pohodlí nebo sobecké požitky budou muset obětovat nebo jaké úsilí či utrpení je to bude stát.

Boha nejvíce oslavují lidé, kteří jsou jeho posvěcenými nástroji,

jejichž prostřednictvím může působit. Čas plyne a rychle spějeme k věčnosti. Neupírejme Bohu to, co mu patří. Nezdráhejme se dát mu to, na čem sice nemáme žádné zásluhy, ale co nám přinese záhubu, jestliže mu to odepřeme. Bůh chce, abychom mu patřili celí; odevzdejme se mu; jsme jeho, protože nás stvořil i vykoupil. Jestliže tě Bůh žádá, abys mu dal svůj rozum, dej mu jej; patří jemu. Žádá-li tě, abys mu dal své peníze, dej mu je; patří jemu. „Nepatříte sami sobě! Bylo za vás zapláceno výkupné.“ (1 K 6,19.20) Bůh očekává, že ho budou uctívat posvěcení lidé, kteří jsou připraveni sloužit mu ve víře, „která se uplatňuje láskou“ (Ga 5,6). Vytyčil před námi ten nejvyšší ideál, jímž je dokonalost. Prosí nás, abychom v tomto světě žili výhradně a pouze pro něj, stejně jako Kristus žije pro nás v Boží přítomnosti.

„Toto je vůle Boží, vaše posvěcení.“ (1 Te 4,3) Je to také tvoje vůle?

Tvé hříchy se před tebou mohou tyčit jako hory. Jestliže se však pokoríš, vyznáš je a spolehneš se na zásluhy ukřižovaného a vzkříšeného Spasitele, Bůh ti odpustí a očistí tě od veškeré nespravedlnosti. Pán od tebe vyžaduje naprostou poslušnost svého zákona. Tento zákon je ozvěnou jeho hlasu, který na tebe volá: Světější, ano, ještě světější! Usiluj o hojnost Kristovy milosti. Nechej se naplnit silnou touhou po jeho spravedlnosti. Boží slovo říká, že tato spravedlnost „vytvoří pokoj“ a „zajistí klid a bezpečí navěky“ (Iz 32,17).

Jestliže budeš toužit po Bohu, pak budeš ve stále větší míře objevovat nevyzpytatelné bohatství jeho milosti. Budeš-li o tomto bohatství uvažovat, přivlastníš si je a budeš zvěstovat zásluhy Spasitelovy oběti, záštitu, kterou je jeho spravedlnost, plnost jeho moudrosti a jeho moc přivést tě před Otce čistého a bez poskvrny (2 Pt 3,14).

NA OSTROVĚ PATMOS

Na sklonku svého života byl apoštol Jan poslán do vyhnanství na ostrov Patmos. Jeho služba Bohu tím však neskončila.

Od založení křesťanské církve uplynulo více než půl století. Během této doby poselství evangelia neustále naráželo na odpor. Jeho nepřátelé nepolevili ve svém úsilí, dokud se jim nakonec nepodařilo obrátit moc římského císaře proti křesťanům.

Během hrozného pronásledování, k němuž pak došlo, se apoštol Jan ze všech svých sil snažil utvrzovat a posilovat víru svých bratrů. Vydával svědectví, které jeho odpůrci nedokázali vyvrátit, a tak zároveň pomáhal křesťanům statečně a věrně čelit zkouškám, které na ně doléhaly. Když se zdálo, že jejich víra pod silným tlakem, jemuž museli odolávat, ochabuje, starý a zkušený Ježíšův služebník jim mocně a přesvědčivě připomínal příběh o ukřižovaném a vzkříšeném Spasiteli. Pevně se držel své víry a stále hlásal totéž radostné poselství: „Co bylo od počátku, co jsme slyšeli, co jsme na vlastní oči viděli, na co jsme hleděli a čeho se naše ruce dotýkaly, to zvěstujeme: Slovo života... Co jsme viděli a slyšeli, zvěstujeme i vám.“ (1 J 1,1-3)

Jan se dožil velmi vysokého věku. Zažil zničení Jeruzaléma a zboření nádherného chrámu. Přežil všechny učedníky, kteří se osobně setkali se Spasitelem, a proto bylo jeho poselství mocným svědectvím o tom, že Ježíš je Mesiáš a Vykupitel světa. Nikdo nemohl pochybovat o jeho upřímnosti a díky jeho učení se mnozí obrátili na víru.

Přední židé Jana pro jeho neochvějnou věrnost Kristovu dílu hluboce nenáviděli. Prohlašovali, že veškeré jejich snahy zaměřené proti křesťanům budou marné, dokud bude lidem znít v uších Janovo svědectví. Mají-li Ježíšovy zázraky a jeho učení upadnout v zapomnění, musí být hlas tohoto odvážného svědka umlčen.

Proto byl Jan povolán do Říma, aby byl vyslechnut ohledně své víry. Před tamějším soudem bylo apoštolovo učení překrouceno. Falešní svědkové ho obvinili ze šíření pobuřujících bludů. Jeho nepřátelé doufali, že těmito žalobami se jim podaří připravit tohoto učedníka o život.

Jan se zodpovídal jasně a přesvědčivě. Hájl se tak prostě a otevřeně,

že jeho slova na všechny silně zapůsobila. Jeho posluchači žasli nad jeho moudrostí a výmluvností. Ale čím přesvědčivější bylo jeho svědectví, tím hlubší byla nenávist jeho protivníků. Císař Domicián se rozzuřil. Nedokázal vyvrátit argumenty věrného Kristova zastánce ani čelit moci, která provázela jeho vyznání pravdy. Přesto se však rozhodl, že jeho hlas umlčí.

Jan byl vhozen do kotle s vařícím olejem; ale Bůh zachoval život svého věrného služebníka, stejně jako kdysi zachránil tři Židy v ohnivé peci. Když zazněla slova: Tak zahynou všichni, kdo věří v toho podvodníka, Ježíše Krista Nazaretského, Jan prohlásil: Můj Pán trpělivě snášel vše, co si jen satan a jeho andělé mohli vymyslet, aby ho ponížili a mučili. Položil svůj život, aby zachránil svět. Je mi ctí, že smím pro něho trpět. Jsem slabý a hříšný člověk. Kristus byl svatý, nevinný a bezúhonný. Nedopustil se žádného hříchu a v jeho ústech nebyla nalezena lest.

Janova slova se neminula účinkem a titíž muži, kteří ho vhodili do kotle, ho opět vytáhli.

VE VYHNANSTVÍ

Na apoštola však znovu dolehla tíha pronásledování. Byl odsouzen „pro slovo Boží a svědectví Ježíšovo“ a na císařův rozkaz poslán do vyhnanství na ostrov Patmos (Zj 1,9). Jeho nepřátelé se domnívali, že odtud se již jeho vliv nebude šířit a že nakonec podlehne bídě a strádání.

Patmos, pustý, skalnatý ostrov v Egejském moři, byl místem, které si římská vláda zvolila za vyhnanství pro zločince. Pro Božího služebníka se však toto ponuré místo stalo bránou do nebe. Odloučen od shonu každodenního života a od pilné práce předchozích let, žil ve společenství s Bohem, Kristem a nebeskými anděly. Od nich přijímal pokyny pro církev všech budoucích časů. Zde se před jeho očima odehrály události, které nastanou na konci dějin tohoto světa; tady zaznamenal vidění, která dostal od Boha. Když už jeho hlas nemohl svědčit o tom, kterého miloval a jemuž sloužil, měla jeho poselství, která obdržel na tomto opuštěném pobřeží, zářit jako hořící lampa a zvěstovat jasné Boží záměry se všemi národy na této zemi.

Uprostřed útesů a skal ostrova Patmos se Jan setkával se svým Stvořitelem. Vzpomínal na svůj dosavadní život, a když si uvědomil, jakých požehnání se mu dostalo, byl naplněn pokojem. Žil životem křesťana a mohl s důvěrou říct: „My víme, že jsme přešli ze smrti do života.“ (1 J 3,14) Jinak tomu bylo s císařem, který ho poslal do vyhnanství. Když se ohlédl, viděl za sebou jen válečná pole, krveprolévání, zpustošené domy, plačící vdovy a sirotky. To vše bylo důsledkem jeho ctižádostivé touhy po převaze.

Ve svém opuštěném domově mohl Jan důkladněji než kdykoli předtím zkoumat zjevení Boží moci, která byla zapsána v knize přírody a na stránkách Písma svatého.

Velmi rád přemýšlel o díle stvoření a uctíval božského Stvořitele. V dřívějších letech se kochal pohledem na zalesněné pahorky, zelená údolí a úrodné pláně; v krásách přírody vždy s potěšením objevoval moudrost a umění Stvořitele. Nyní byl obklopen krajinou, která by mnohým připadala ponurá a fádňí; nikoli však Janovi. I když se vše kolem něj zdálo být pusté a prázdné, modré nebe, které se klenulo nad jeho hlavou, bylo stejně jasné a krásné jako obloha nad jeho milovaným Jeruzalémem. Z divokých skalních rozsed-

Císař Domicián poslal staříckého apoštola Jana do vyhnanství na ostrov Patmos.

lin, z tajemných hlubokých propastí a z nádherné oblohy dokázal vyčíst důležitá ponaučení. Ve všem se skrývalo poselství o Boží moci a slávě.

Všude kolem sebe apoštol viděl stopy po potopě, která zachvátila zemi, protože se její obyvatelé opovážili porušovat Boží zákon. Skalní bloky vyvržené silnými vodními proudy z hlubin země v něm vyvolávaly živou představu hrůz, které museli lidé při tomto děsivém vylití Božího hněvu prožívat. V šumění mnoha vod – kdy „propastná tůň na tůni volá“ (Ž 42,8) – slyšel prorok hlas Stvořitele. Moře vybičované ke zběsilosti neúprosnými větry mu připomínalo hněv uraženého Boha. Hrozivě vzedmuté mohutné vlny, jimž vymezila hranice neviditelná ruka, vyprávěly o vládě nekonečné moci. Uvědomoval si, jak slabí a pošetilí jsou ve srovnání s tím vším smrtelní lidé, kteří se nakonec obrátí v prach. Přesto se chlubí svou domnělou moudrostí a silou a vzpírájí se Vládci vesmíru, jako by jim Bůh byl roven. Skály připomínaly Janovi Krista, Skálu jeho síly, v jejímž stínu se mohl bez obav ukrýt. Když byl apoštol ve vyhnanství na skalnatém ostrově Patmos, toužil po Bohu tak hluboce, že k němu vysílal své nejvroucnější modlitby.

ZKUŠENÍ SLUŽEBNÍCI

Janův příběh je výstižným příkladem toho, jak může Bůh použít své zestárlé služebníky. Po apoštolově vypořádání se mnozí domnívali, že tím jeho působení

skončilo, že je jako stará nalomená třtina, která se může každou chvíli zhroutit. Pán však uznal za vhodné, že ho ještě může použít. Přestože byl Jan vyhnán ze svých dřívějších působišť, nepřestal svědčit o pravdě. Dokonce i na Patmosu si získával přátele a obracel je na víru. Předával jim radostné poselství a hlásal vzkříšeného Spasitele, který se v nebi přimlouvá za svůj lid, dokud se nevrátí, aby jej vzal k sobě. Teprve nyní, když Jan zestárl ve službě svého Pána, přijímal od Boha poselství v mnohem větší míře než za všechna léta svého dosavadního života.

Těch, kdo zasvětili svůj život Božím dílu, bychom si měli hluboce vážít. Tito staří Boží spolupracovníci prokázali svou věrnost v bouřích a zkouškách. Možná že už jsou slabí a nemocní, přesto však stále ještě mají dary, díky nimž jsou schopni plnit svůj úkol v Božím díle. I když jsou unavení a nedokážou již nést tak těžká břemena, jaká mohou a mají nést mladší lidé, rady, které mohou udílet, mají obrovskou cenu.

Je možné, že se dopustili chyb, ale ze svých selhání se poučili, jak se vyhýbat omylům a nebezpečím. Nejsou snad právě proto způsobili moudře radit druhým? Obstáli ve zkouškách a pokušeních, a přestože přitom přišli o část svých sil, Pán je nenechává stát stranou. Naopak, uděluje jim zvláštní milost a moudrost.

Těm, kdo sloužili svému Mistru v dobách, kdy byla práce obtížná, těm, kdo snášeli chudobu a zůstali věrní, ačkoli pravdu hájilo jen málo

lidí, je třeba prokazovat úctu a respekt. Pán si přeje, aby se mladší pracovníci s těmito věrnými muži stýkali, a tak rostli v moudrosti, získávali sílu a vyžívali. Mladí lidé by si měli uvědomit, že je pro ně velkou výhodou, mají-li takové pracovníky mezi sebou. Na svých poradách by jim měli vyhradit čestná místa.

VĚRNÍ NAVZDORY PRONÁSLEDOVÁNÍ

Když se pozemské působení lidí, kteří po celý svůj život sloužili Kristu, chýlí ke svému závěru, Duch svatý je povede k tomu, aby vyprávěli o zkušenostech, které zažili, když pracovali v Božím díle. Těm, kdo uvěřili teprve nedávno, je třeba připomínat Boží podivuhodné jednání s jeho lidem a jeho velkou laskavost, s níž vysvobozuje své děti z těžkostí. Bůh chce, aby staří a zkušení pracovníci zůstali na svých místech, aby se podíleli na záchraně mužů a žen, jimž hrozí, že se nechají strhnout mocným přívalem zla; přeje si, aby neodkládali svou zbroj, dokud je k tomu nevyzve.

Ve zkušenostech, které prožil apoštol Jan během pronásledování, se skrývá úžasné ponaučení, které je pro křesťany posilou a útěchou: Bůh nebrání bezbožníkům v jejich úkladech, ale způsobuje, že těm, kdo si zachovají svou víru a zůstanou oddaní navzdory zkouškám a protivenstvím, slouží tyto intriky k dobrému. Služebník evangelia musí často konat svou práci uprostřed nelítostného pronásledování,

tvrdého odporu a nespravedlivého osočování. V takových chvílích by měl mít na paměti, že zkušenosti, které získá ve výhni zkoušek a utrpení, vyvažují veškerou bolest, jíž za ně zaplatí. Takto Bůh přitahuje své děti k sobě, aby jim ukázal jejich slabost a zároveň i svou sílu. Učí je, aby se zcela spoléhali na něj. Tímto způsobem je připravuje, aby dokázali čelit nesnázím, zastávat zodpovědné funkce a splnit důležitý úkol, k němuž je uschopnil.

V každé době hrozila Bohem vyvoleným svědkům potupa a pronásledování kvůli pravdě. Josef byl stíhán a bylo s ním špatně nakládáno, protože si zachoval svou počestnost a poctivost. Vyvoleného Božího posla Davida švali jeho nepřátelé jako dravou zvěř. Daniel byl vhozen do lví jámy, protože byl věrný a oddaný Bohu. Jób přišel o svůj pozemský majetek a postihlo ho takové tělesné utrpení, že se od něj odvrátili i jeho příbuzní a přátelé; přesto zůstal bezúhonný. Jeremjáš se nenechal zastrašit a hlásal slova, která mu do úst vložil Bůh. Jeho svědectví rozhněvalo krále a knížata natolik, že ho nechali uvrhnout do odpornej jámy. Štěpán byl ukamenován, protože kázal ukřižovaného Krista. Pavel byl uvězněn, bičován, kamenován a nakonec zabit, protože věrně svědčil o Bohu mezi pohany. A Jan byl pro „Boží slovo a svědectví Ježíše Krista“ (Zj 1,2) vypovězen na ostrov Patmos.

Tyto příklady lidské houževnatosti dokazují, že Boží zaslíbení

ohledně jeho neustálé přítomnosti a podpírající milosti jsou spolehlivá. Potvrzují sílu víry, která je schopna odolávat mocnostem světa. Jen díky víře dokážeme spočinout v Bohu i v té nejtěžší chvíli, protože cítíme, že náš Otec všechno řídí, přestože na nás doléhají bolestné zkoušky a zmítáme se v bouřích. Jedině očima víry můžeme hledět za hranice časných věcí a správně ocenit hodnotu věčného bohatství.

Ježíš neslibuje svým následovníkům ani světskou slávu a bohatství, ani život bez zkoušek. Místo toho je vyzývá, aby ho následovali na cestě sebezapření a ponížení. Proti tomu, který přišel vykoupit svět, se spojily všechny síly zla. Zlí lidé a zlí andělé povstali v nemilosrdném spiknutí proti Vládci pokoje. Každým svým slovem i skutkem zjevoval Ježíš Boží slitování a svou odlišnost od světa vzbuzoval v lidech zběsilé nepřátelství.

Tak tomu bude se všemi, kteří budou žít zbožně v Kristu Ježíši. Každého, kdo je naplněn Kristovým Duchem, čeká pronásledování a potupa. Způsoby pronásledování se mohou v průběhu času měnit, ale jeho podstata – duch, který za ním stojí – se nemění. Je to tentýž duch, který zabíjel Boží vyvolené již od dob Ábela.

Satan v každé době pronásledoval, mučil a zabíjel Boží děti. Ale i když umíraly, přece byly vítězi. Svědčily o moci toho, který je silnější než satan. Bezbožníci mohou sice týrat a usmrtit tělo, ale nemohou

se dotknout života, který je spolu s Kristem ukryt v Bohu. Mohou vsazovat muže a ženy do vězení, ale nemohou spoutat jejich ducha.

Ve zkouškách a pronásledování zjevují Bohem vyvolení lidé Boží charakter, a tím i Boží slávu. Věřící, které svět nenávidí a pronásleduje, jsou vzdělávání a vychovávání v Kristově škole. Zde na zemi chodí po úzkých cestách a očišťují se

ve výhni utrpení. Následují Krista navzdory těžkým zápasům; zapírají sami sebe a prožívají hořká zklamání. Ale tak poznávají tíhu a zřůdnost hříchu a cítí k němu odpor. Jako účastníci Kristových utrpení vědí, že do temnoty zazáří Boží sláva, a říkají: „Soudím totiž, že utrpení nynějšího času se nedají srovnat s budoucí slávou, která má být na nás zjevena.“ (Ř 8,18)

57

ZJEVENÍ

*Na ostrově Patmos obdržel Jan od Boha poselství,
které se stalo posilou křesťanské církve ve všech etapách dějin.*

Ve dnech apoštolů byli věřící křesťané naplnění horlivostí a nadšením. Pracovali pro svého Mistra tak neúnavně, že navzdory tvrdému odporu bylo evangelium o království v poměrně krátké době zvěstováno ve všech obydlených částech světa. Zprávy o horlivosti, kterou tehdy Ježíšovi následovníci projevovali, byly pod vlivem Ducha svatého zaznamenány, aby se staly zdrojem povzbuzení pro věřící všech dob. O efezském sboru, který Pán Ježíš použil jako symbol celé křesťanské církve v apoštolské době, věrný a pravý svědek říká:

„Vím o tvých skutcích, o tvém úsilí i tvé vytrvalosti; vím, že nemůžeš snést ty, kdo jsou zlí, a vyzkoušel jsi ty, kdo se vydávají za apoštoly, ale nejsou, a shledal jsi, že jsou lháři. Máš vytrvalost a trpěl jsi pro mé jméno, a nepodlehls únavě.“ (Zj 2,2.3)

PRVNÍ LÁSKA

Zpočátku byly zkušenosti efezského sboru poznamenány dětskou prostotou a nadšením. Věřící se usilovně

snažili řídit každým Božím slovem a svými životy svědčili o opravdové a upřímné lásce ke Kristu. S radostí plnili Boží vůli, protože v jejich nitru trvale přebýval Spasitel. Byli naplněni láskou ke svému Vykupiteli, a proto jejich hlavním cílem bylo získávat lidi pro Pána. Vůbec je nenapadlo, že by si drahocenný poklad Kristovy milosti mohli ponechat pro sebe. Byli si vědomi důležitosti svého poslání a závažnosti poselství: „Na zemi pokoj mezi lidmi; Bůh v nich má zalíbení.“ (L 2,14) Proto hořeli touhou rozšířit radostnou zvěst o spasení do nejvzdálenějších končin země. A svět poznal, že byli s Ježíšem. Hříšní lidé, kteří litovali svých přestoupení, kteří získali odpuštění a byli očištěni a posvěceni, byli přivedeni k Bohu skrze jeho Syna.

Členové církve byli jednotní ve svém smýšlení i jednání. Láska ke Kristu byla jako zlatý řetěz, kterým byli k sobě navzájem připoutáni. Neustále rostli v poznání Pána a v jejich životech se projevovala Kristova radost a jeho pokoj. Pamatovali na sirotky a vdovy v jejich soužení

a chránili se před poskvrnou světa. Věděli, že kdyby se takto nechovali, jednali by v rozporu se svým vyznáním a zapírali by svého Vykupitele.

Dílo postupovalo kupředu v každém městě. Lidé, kteří se obrátili, měli pocit, že o vzácném pokladu, který přijali, musí na oplátku vyprávit ostatním. Nedopřáli si klidu, dokud světlo, které osvítilo jejich mysl, nepředali dalším. A tak se velký počet nevěřících seznámil s podstatou křesťanské naděje. Bloudícím, psancům a těm, kdo tvrdili, že znají pravdu, ale měli raději rozkoš než Boha, byly určeny vřelé osobní výzvy vyslovené pod vlivem Ducha svatého.

OCHLADNUTÍ

Po určité době však začala horlivost věřících ochabovat a jejich láska k Bohu a jednoho k druhému se vytrácela. Do sborů se vplížil chlad. Někteří zapomněli, za jak podivuhodných okolností přijali pravdu. Staří vůdcové jeden po druhém umírali a jejich místa zůstávala prázdná. Někteří z mladších pracovníků, kteří měli od těchto průkopníků postupně přebírat část jejich úkolů, a tak se připravovat na moudré vedení církve, často opakované pravdy omrzely. V touze po něčem novém, co by upoutalo pozornost, se pokusili zavést nové učení, které se sice mnohým zdálo být příjemnější, ale nebylo v souladu se základními zásadami evangelia. Ve své samolibosti a duchovní slepotě nebyli schopni roz-

poznat, že tyto vynalézavé výmysly způsobí, že mnozí začnou pochybovat o svých minulých zkušenostech, což povede ke zmatku a nevěře.

Když začala být prosazována tato falešná učení, vznikaly názorové rozpory a mnozí přestali v Ježíšovi vidět toho, kdo vede jejich víru od počátku až do cíle. Debaty o nepodstatných bodech učení a rozjímání o líbivých bájích, které vymysleli lidé, zabíraly čas, kterého mělo být využito k hlásání evangelia. Tisíce lidí, kteří mohli být přesvědčeni a obráceni, kdyby byla věrně zvěstována pravda, zůstali bez varování. Zbožnost rychle upadala a zdálo se, že satan brzy získá převahu nad těmi, kdo prohlašovali, že jsou Kristovými následovníky.

Právě v tomto těžkém období dějin církve byl Jan odsouzen k vyhnanství. Nikdy předtím nepotřebovala církev jeho hlas tak jako nyní. Téměř všichni služebníci, kteří stejně jako on působili v díle evangelia, byli umučeni. Pozůstatek věřících čelil prudkému odporu. Vše nasvědčovalo tomu, že se blíží den, kdy nepřátelé Kristovy církve zvítězí.

ZJEVENÍ BOŽÍCH PLÁNŮ

Neviditelná Boží ruka však působila i v temnotě. Z Boží prozřetelnosti byl Jan poslán na místo, kde se mu Kristus mohl podivuhodným způsobem zjevit a kde mu mohl odhalit Boží pravdu, která měla osvítit sbory.

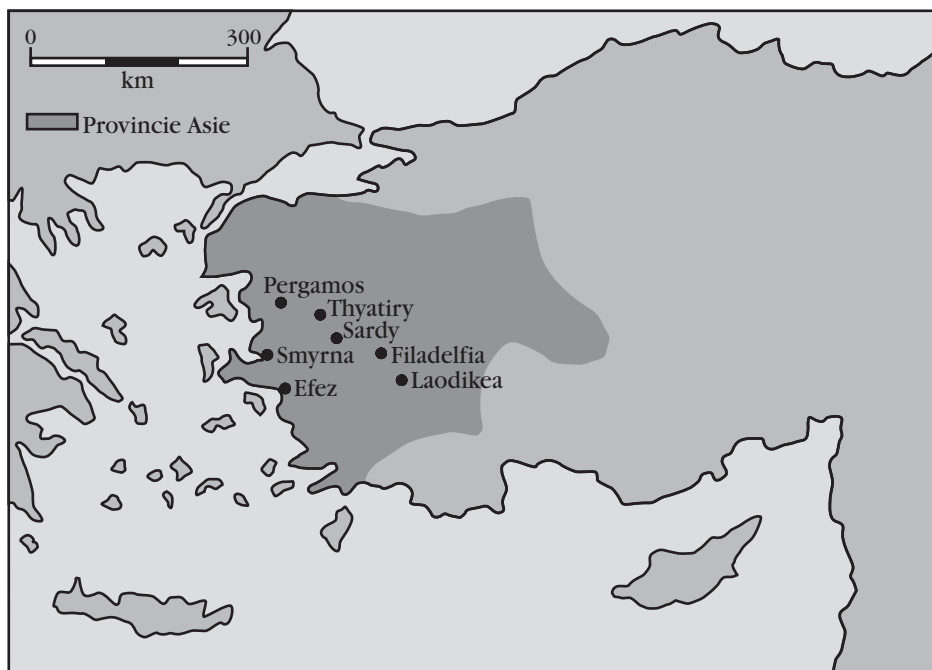
Když nepřátelé pravdy poslali Jana do vyhnanství, doufali, že tím

navždy umlčí hlas věrného Božího svědka; na Patmosu však učedník obdržel poselství, jehož vliv měl posilovat církev až do konce času. Ti, kdo vypověděli Jana ze země, se sice jednou budou muset zodpovídat z bezpráví, jehož se dopustili; přesto se však stali nástroji v Božích rukou, jejichž prostřednictvím byl uskutečněn nebeský záměr. Právě jejich snaha uhasit světlo přispěla k rozsáhlému šíření pravdy.

Pán slávy se apoštolovi ve vyhnanství zjevil v sobotní den. Jan světil sobotu na Patmosu stejně jako v době, kdy kázal lidu v judských městech

a vesnicích. Vztahoval na sebe vzácná zaslíbení týkající se tohoto dne. Napsal: „Ocitl jsem se ve vytržení ducha v den Páně, a uslyšel jsem za sebou mocný hlas jako zvuk polnice... Obrátil jsem se, abych viděl, kdo se mnou mluví. A když jsem se obrátil, spatřil jsem sedm zlatých svícňů; uprostřed těch svícňů někdo jako Syn člověka.“ (Zj 1,10-13)

Tento milovaný učedník byl obdařen velkou milostí. Stal se svědkem smrtelného zápasu svého Mistra v Getsemane, kdy jeho tvář nesla stopy krvavého potu a kdy „jeho vzezření bylo tak znetvořené,

Ježíš svých sedm dopisů adresoval církvím ležícím v městech vyznačených na mapě. „Co vidíš, napiš do knihy a pošli sedmi církvím: do Efezu, do Smyrny, do Pergama, do Thyatir, do Sard, do Filadelfie a do Laodikeje.“ (Zj 1,11)

že nebyl podoben člověku, jeho vzhled takový, že nebyl podoben lidem“ (Iz 52,14). Viděl ho v rukou římských vojáků, když měl na sobě starý purpurový plášť a na hlavě trnovou korunu. Viděl, jak visí na golgotském kříži a jak se mu lidé krutě vysmívají a tupí ho. Nyní mohl Jan spatřit svého Pána ještě jednou. Vypadal však úplně jinak! Již nebyl mužem plným bolestí, jímž lidé pohrdali a kterého ponižovali. Teď byl oblečen do řízy zářící jako nebe. „Jeho hlava a vlasy“ byly „bělostné jako sněhobílá vlna, jeho oči jako plamen ohně; jeho nohy podobné kovu přetavenému ve výhni a jeho hlas jako hukot příboje“ (Zj 1,14.15). Jeho obličej zářil jako slunce. V ruce držel sedm hvězd a z jeho úst vycházel ostrý dvousečný meč, který symbolizoval moc jeho slova. Ostrov Patmos ozářila sláva vzkříšeného Pána.

„Když jsem ho spatřil,“ píše Jan, „padl jsem k jeho nohám jako mrtvý; ale on vložil na mne svou pravici a řekl: ‚Neboj se.‘“ (Zj 1,17)

Jan byl posílen, aby mohl snést přítomnost svého oslaveného Pána. Pak byla před jeho užaslým pohledem odhalena sláva nebes. Směl spatřit Boží trůn a po scénách pozemských bojů uviděl zástup vykoupených, kteří byli oblečeni do bílého roucha. Slyšel hudbu nebeských andělů a radostný zpěv těch, kdo zvítězili skrze Beránkovu krev a slovo svého svědectví. Ve zjevení, jehož se mu dostalo, se před ním postupně odehrály události, které měly obrovský

význam pro život Božího lidu. Kromě toho byl obeznámen s budoucími dějinami církve až do konce času. V obrazech a symbolech byly Janovi ukázány mimořádně důležité věci, které měl zaznamenat, aby Boží lid žijící v jeho době i v budoucnosti dokázal správně pochopit, jaká nebezpečí a zápasý ho čekají.

SROZUMITELNÉ PROROCTVÍ

Toto zjevení mělo být ponaučením a útěchou pro křesťanskou církev všech dob. Náboženští učitelé však tvrdili, že Zjevení je zapečetěná kniha, jejíž záhady nelze vysvětlit. Proto se mnozí od této prorocké knihy odvrátili a odmítají vynaložit svůj čas a úsilí na studium jejích tajemství. Bůh však nechce, aby měl jeho lid vůči této knize takové výhrady. Je to „zjevení, které Bůh dal Ježíši Kristu, aby ukázal svým služebníkům, co se má brzo stát“. „Blaze tomu, kdo předčítá slova tohoto proroctví,“ říká Bůh, „a blaze těm, kdo slyší a zachovávají, co je tu napsáno, neboť čas je blízko.“ (Zj 1,1.3) „Já dosvědčuji každému, kdo slyší slova proroctví této knihy: Kdo k nim něco přidá, tomu přidá Bůh ran popsanych v této knize. A jestliže kdo ubere ze slov knihy tohoto proroctví, tomu Bůh odejme podíl na stromu života a místo ve svatém městě, jak se o nich píše v této knize. Ten, od něhož je to svědectví, praví: ‚Ano, přijdu brzo.‘“ (Zj 22,18-20)

Zjevení hovoří o Božích tajemstvích. Již samotný název, jímž byly

tyto stránky, zapsané pod vlivem Ducha svatého, označeny – „Zjevení“ –, je v rozporu s tvrzením, že se jedná o zapečetěnou knihu. Zjevení je něco, co je nám odhaleno. Sám Pán zjevil svému služebníkoví tajemství obsažená v této knize a přeje si, aby o nich mohli přemýšlet všichni lidé. Pravdy zaznamenané ve Zjevení jsou určeny jak těm, kdo budou žít v posledních dnech dějin této země, tak Janovým současníkům. Některé události vyličené v tomto proroctví se již naplnily, jiné právě probíhají; některé popisují závěr velkého sporu mezi mocnostmi temnoty a Knížetem nebes, jiné nám odhalují vítězství a radost vykoupených na nové zemi.

Ti, kdo nedokážou vysvětlit význam každého symbolu ve Zjevení, by se neměli domnívat, že pro ně nemá smysl tuto knihu zkoumat a snažit se pochopit pravdu, která je v ní obsažena. Ten, který zjevil tato tajemství Janovi, umožní člověku, který usilovně hledá pravdu, aby již nyní alespoň v náznaku zakusil nebeské věci. Lidé, kteří jsou ochotni přijmout pravdu, dostanou schopnost porozumět učení této knihy a obdrží požehnání zaslíbená všem, kdo „slyší a zachovávají, co je tu napsáno“ (Zj 1,3).

Zjevení je souhrnným závěrem všech biblických knih. Doplňuje knihu Daniel. Jedna kniha je proroctvím, druhá zjevením. Kniha, která byla zapečetěna, není Zjevení, ale část Danielova proroctví, která se týká posledních dnů. Anděl vydal

příkaz: „A ty, Danieli, udržuj ta slova v tajnosti a zapečeť tuto knihu až do doby konce.“ (Da 12,4)

DOPISY SEDMI CÍRKVÍM

Sám Kristus vyzval apoštola, aby zaznamenal to, co mu bylo odhaleno. „Co vidíš, napiš do knihy,“ nařídil mu, „a pošli sedmi církvím: do Efezu, do Smyrny, do Pergama, do Thyatir, do Sard, do Filadelfie a do Laodikeje.“ „Já jsem... ten živý; byl jsem mrtev – a hle, živ jsem na věky věků... Napiš tedy, co jsi viděl – to, co jest, i to, co se má stát potom. Tajemství těch sedmi hvězd, které jsi viděl v mé pravici, i těch sedmi zlatých svícnu: Sedm hvězd jsou andělé sedmi církví, a sedm svícnu je sedm církví.“ (Zj 1,11.17-20)

Názvy sedmi sborů jsou symboly církve v různých obdobích křesťanské éry. Číslo sedm poukazuje na plnost a naznačuje, že poselství zahrnuje celé období až do konce času, zatímco použité symboly odhalují stav církve v různých obdobích světových dějin.

O Kristu je napsáno, že se prochází uprostřed zlatých svícnu. Tak je obrazně vyjádřen jeho vztah ke sborům. Je se svým lidem v neustálém spojení. Zná jeho skutečný stav. Dohlíží na řád i na zbožnost a odanost svých dětí. Přestože je veleknězem a prostředníkem v nebeské svatyni, je představen jako někdo, kdo kráčí mezi svými církvemi zde na zemi. S neúnavnou bdělostí a nepolevující ostražitostí sleduje,

zda světlo některého z jeho strážců nehoří příliš slabě, nebo dokonce nezhasíná. Kdyby byly svícny ponechány jen v péči člověka, mihotavý plamen by slábl a nakonec zhasl. Kristus je však věrným strážcem v Božím domě, spolehlivým hlídačem chrámových nádvoří. Jeho nepřetržitá péče a posilující milost jsou zdrojem života a světla.

Dále je o Kristu řečeno, že v pravici drží sedm hvězd. Tato skutečnost je pro nás ujištěním, že žádný sbor, který věrně plní své poslání, se nemusí obávat, že bude zničen; ani jediná hvězda, kterou chrání všemocný Bůh, nemůže být totiž vyrvána z Kristovy ruky.

„Toto praví ten, který drží sedm hvězd ve své pravici.“ (Zj 2,1) Tato slova jsou určena učitelům v církvi – těm, které Bůh pověřil velkou odpovědností. Blahodárné vlivy, které by se měly v církvi hojně projevovat, závisí zejména na Božích služebnících, kteří by měli zjevovat Kristovu lásku. I nebeské hvězdy podléhají Kristově moci. Kristus jim dává světlo a usměrňuje a řídí jejich pohyb. Kdyby to nedělal, spadly by z nebe. Stejně je tomu i s jeho služebníky. Jsou pouze nástroji v jeho rukou a veškeré dobro, které prokazují, konají v jeho moci. Skrze ně má Ježíšovo světlo osvětlovat další. Zdrojem jejich síly je Spasitel. Budou-li k němu vzhlížet, stejně jako on vzhlížel k Otci, budou schopni konat Boží dílo. Budou-li se zcela spoléhat na Boha, obdaří je svou slávou, aby ji mohli předávat světu.

POVZBUZENÍ A ZASLÍBENÍ

Již na počátku dějin církve začalo zhoubně působit tajemství nepravosti, které předpověděl apoštol Pavel. A když pak falešní učitelé, před nimiž varoval věřící Petr, šířili své mylné učení, mnozí se jím nechali svést. Někteří malomyslněli ve zkouškách a byli v pokušení vzdát se své víry. V době, kdy Jan dostal toto zjevení, již mnozí ztratili svou první lásku k pravdě evangelia. Bůh však ve svém milosrdenství nedopustil, aby církev i nadále upadala. V poselství nekonečné laskavosti jí zjevil svou lásku a vyzval ji, aby odhodlaně směřovala k věčnosti. Napomenul ji slovy: „Rozpomeň se, odkud jsi klesl, navrať se a jednej jako dřív.“ (Zj 2,5)

V církvi se projevovaly nedostatky, které bylo třeba přísně kárat a trestat. Proto Duch svatý vedl Jana k tomu, aby zaznamenal poselství obsahující varování, výtky a prosby. Tato poselství byla určena těm, jejichž naděje na spasení byla ohrožena, protože zapomněli na hlavní zásady evangelia. Ale i slova napomenutí, která Bůh pokládá za nezbytná, jsou vždy pronášena s hlubokou láskou a spojena se zaslíbením pokoje pro každého věřícího kajícího. „Hle, stojím přede dveřmi a tluču,“ říká Pán; „zaslechně-li kdo můj hlas a otevře mi, vejdu k němu a budu s ním večeřet a on se mnou.“ (Zj 3,20)

Těm, kdo si uprostřed zápasů zachovají svou víru v Boha, měl prorok předat slova uznání a zaslíbení: „Vím o tvých skutcích. Hle, otevřel jsem

před tebou dveře, a nikdo je nemůže zavřít. Neboť ačkoli máš nepatrnou moc, zachoval jsi mé slovo a mé jméno jsi nezapřel.“ „Protože jsi zachoval mé slovo a vytrval, zachovám tě i já v hodině zkoušky, která přijde na celý svět a provede obyvatele země.“ Věřící byli napomenuti: „Probud' se a posilni to, co ještě zůstává a je už na vymření!“ „Přijdu brzy; drž se toho, co máš, aby tě nikdo nepřipravil o vavřín vítěze.“ (Zj 3,8.10.2.11)

Skrze toho, který o sobě prohlásil, že „má... účast na Ježíšově soužení“ (Zj 1,9), zjevil Kristus své církvi, co bude muset kvůli němu vytrpět. Starý vyhnanec spatřil před sebou dlouhá staletí temnoty a pověry a viděl, jak tisíce lidí umírají pro lásku k pravdě mučednickou smrtí. Viděl však také, že Bůh, který podíral své první svědky, neopustí své věrné stoupence ani v dobách pronásledování, kterým budou muset projít, než nastane konec času. „Neboj se toho, co máš vytrpět,“ říká Pán. „Hle, ďábel má některé z vás uvrhnout do vězení, abyste prošli zkouškou, a budete mít soužení... Buď věrný až na smrt, a dám ti vítězný věnec života.“ (Zj 2,10)

Jan slyšel zaslíbení vztahující se na všechny věrné, kteří bojují proti zlu: „Tomu, kdo zvítězí, dám jíst ze stromu života v Božím ráji.“ „Kdo zvítězí, bude oděn bělostným rouchem a jeho jméno nevymaže z knihy života, nýbrž přiznám se k němu před svým Otcem a před jeho anděly.“ „Kdo zvítězí, tomu dám usednout se mnou na trůn, tak jako

já jsem zvítězil a usedl s Otcem na jeho trůn.“ (Zj 2,7; 3,5.21)

KONEČNÉ VÍTĚZSTVÍ

Jan spatřil Boží milosrdenství, láskavost a lásku, které jsou úzce spjaty s Boží svatostí, spravedlností a mocí. Viděl, jak hříšníci nalézají v Bohu, kterého se dříve báli kvůli svým hříchům, svého Otce. A když dohlédl až za vyvrcholení velkého sporu, spatřil na Siónu „ty, kteří zvítězili... Stáli na tom jiskřicím moři, měli Boží loutny a zpívali píseň Božího služebníka Mojžíše a píseň Beránkovu.“ (Zj 15,2.3)

Spasitel byl Janovi obrazně představen jako „lev z pokolení Judova“ a „Beránek, ten obětovaný“ (Zj 5,5.6). Tyto symboly znázorňují spojení všemohoucnosti a sebeobětavé lásky. „Lev z pokolení Judova“, který nahání takovou hrůzu těm, kdo zavrhli Boží milost, bude pro poslušné a věrné „Božím Beránkem“. Ohnivý sloup, který přestupníkům Božího zákona zvěstuje strach a hněv, je pro ty, kdo zachovávali Boží přikázání, znamením světla, milosrdenství a vysvobození. Paže, která je dost silná na to, aby srazila vzpurné, má také moc zachránit věrné. Každý, kdo je oddaný Bohu, bude spasen. „On vyšle své anděly s mohutným zvukem polnice a ti shromáždí jeho vyvolené od čtyř úhlů světa, od jedné konci nebe ke druhým.“ (Mt 24,31)

Ve srovnání s miliony obyvatel celého světa budou Boží děti, tak jako tomu bylo vždy, jen malým stá-

dem. Budou-li však stát za pravdou zjevenou v Božím slově, Bůh bude jejich útočištěm. Budou ukryty za ochranným štítem Všemohoucího. Bůh je vždy v převaze. Až zvuk posledního polnice pronikne do žaláře mrtvých, spravedliví vítězoslavně vyjdou z hrobů a zvolají: „Kde je, smrti, tvé vítězství? Kde je, smrti, tvá zbraň?“ (1 K 15,55) Boží lid pak bude společně s Bohem, Kristem, anděly a věrnými všech dob tvořit velkou většinu.

Praví učedníci následují Krista, přestože procházejí těžkými zápasy, kdy musí zapírat sami sebe a snášet hořká zklamání. Z toho všeho však pochopili, že důsledkem hříchu je vina a bolest, a tak se učí jím opovrhovat. Protože mají podíl na Kristových utrpeních, jsou vyvoleni i k účasti na jeho slávě. Prorok dostal od Boha vidění, v němž spatřil konečné vítězství Boží církve ostatků. Napsal:

„Viděl jsem jakoby jiskřící moře, planoucí ohněm, a viděl jsem ty, kteří zvítězili... Stáli na tom jiskřícím moři, měli Boží loutny a zpívali píseň Božího služebníka Mojžíše a píseň Beránkovi: ‚Veliké a podivuhodné jsou tvé činy, Pane Bože všemohoucí; spravedlivé a pravdivé jsou tvé cesty, Králi národů.‘“ (Zj 15,2.3)

„A viděl jsem, hle, Beránek stál na hoře Sión a s ním sto čtyřicet čtyři tisíce těch, kdo mají na čele napsáno jméno jeho i jméno jeho Otce.“ (Zj 14,1) Na tomto světě byla jejich mysl zasvěcena Bohu; sloužili mu svým rozumem i svými city; a nyní může Bůh napsat své jméno na je-

jich čela. „A budou s ním kralovat na věky věků.“ (Zj 22,5) Nemusí obcházet kolem jako žebráci, kteří prosí o místo. Patří k těm, jimž Kristus říká: „Pojďte, požehnaní mého Otce, ujměte se království, které je vám připraveno od založení světa.“ Vítá je jako své děti slovy: „Vejdí a raduj se u svého Pána.“ (Mt 25,34.21)

„Ti následují Beránka, kamkoli jde. Ti jako první z lidstva byli vykoupeni Bohu a Beránkovi.“ (Zj 14,4) Prorok je ve vidění spatřil, jak stojí na hoře Sión, připraveni ke svaté službě a oblečení do bělostného roucha, které představuje spravedlnost svatých. Ale všichni ti, kdo následují Beránka v nebi, museli ho nejdříve následovat na zemi; ne s nechutí nebo z rozmaru, ale ochotně a poslušně, s důvěrou a láskou, tak jako stádo následuje svého pastýře.

„Znělo to, jako když hudebníci rozezvučí své nástroje. Zpívali novou píseň před trůnem... Nikdo nebyl schopen naučit se té písni, než těch sto čtyřicet čtyři tisíce z obyvatel země, kteří byli vykoupeni... Z jejich úst nikdo neuslyšel lež; jsou bez úhony.“ (Zj 14,2-5)

NOVÝ JERUZALÉM

„A viděl jsem od Boha z nebe sestupovat svaté město, nový Jeruzalém, krásný jako nevěsta ozdobená pro svého ženicha.“ „Jeho jas jako nejdražší drahokam a jako průzračný křišťál. Město mělo mohutné a vysoké hradby, dvanáct bran střežených dvanácti anděly a na branách napsa-

ná jména dvanácti pokolení synů Izraele.“ „A dvanáct bran je z dvanácti perel, každá z jediné perly. A náměstí toho města je z ryzího zlata jako z průzračného křišťálu. Avšak chrám jsem v něm nespatriil: Jeho chrámem je Pán Bůh všemohoucí a Beránek.“ (Zj 21,2.11.12.21.22)

„A nebude tam nic prokletého. Bude tam trůn Boží a Beránkův; jeho služebníci mu budou sloužit, budou hledět na jeho tvář a na čele ponesou jeho jméno. Noci tam již nebude a nebudou potřebovat světlo lampy ani světlo slunce, neboť Pán Bůh bude jejich světlem.“ (Zj 22,3-5)

„A ukázal mi řeku živé vody, čiré jako křišťál, která vyvěrala u trůnu Božího a Beránkova. Uprostřed města na náměstí, z obou stran řeky, bylo stromoví života nesoucí ovoce dvanáctkrát do roka; každý měsíc dozrává na něm ovoce a jeho listí má léčivou moc pro všechny národy.“

„Blaze těm, kdo si vyprali roucha, a tak mají přístup ke stromu života i do bran města.“ (Zj 22,1.2.14)

„A slyšel jsem veliký hlas od trůnu: ‚Hle, příbytek Boží uprostřed lidí, Bůh bude přebývat mezi nimi a oni budou jeho lid; on sám, jejich Bůh, bude s nimi.‘“ (Zj 21,3)

VÍTĚZNÁ CÍRKEV

*Křesťanskou církev, která prošla mnoha zkouškami a utrpením,
čeká slavná budoucnost.*

Od doby, kdy apoštolové ustali ve své práci, již uplynulo více než devatenáct století. Záznamy o jejich úsilí a obětech, které přinesli pro Krista, však stále patří k nejvzácnějším pokladům církve. Byly pořízeny pod vedením Ducha svatého a měly povzbuzovat Kristovy následovníky všech dob k větší horlivosti a opravdovosti v díle jejich Spasitele.

Úkol, jímž Kristus pověřil své učedníky, byl splněn. Když se poslové kříže vydali hlásat evangelium, zjevila se Boží sláva takovým způsobem, jaký smrtelní lidé dosud nikdy nepoznali. S pomocí Božího Ducha vykonali apoštolové dílo, které otráslو světem. V průběhu jediné generace bylo evangelium zvěstováno všem národům.

Službu vyvolených Kristových apoštolů provázely velkolepé úspěchy. Na počátku svého působení byli někteří z nich nevzdělaní. Odevzdali se však bezvýhradně do služeb svého Mistra a pod jeho vedením se připravili na velké dílo, které jim bylo svěřeno. Byli naplněni milostí a pravdou, které ovládaly jejich

pohnutky i činy. Jejich životy byly spolu s Kristem skryty v Bohu. Nemysleli sami na sebe, protože spočinuli v nekonečně hluboké lásce.

VĚRNÍ POSLOVÉ

Učedníci byli muži, kteří uměli mluvit a upřímně se modlit, kteří věděli, jak se chopit moci toho, který je Záštitou Izraele. Těsně se přimkli k Bohu a své osobní zásluhy připisovali jeho vládě. Hospodin byl jejich Bůh. Jeho čest byla jejich ctí, jeho pravda byla i jejich pravdou. Jakýkoli útok na evangelium vnímali jako útok proti své vlastní osobě a ze všech svých sil bojovali za Kristovu věc. Byli schopni zvěstovat slovo života, protože je pomazal sám Bůh. Očekávali hodně, a proto toho hodně vykonali. Zjevil se jim Kristus, a tak se spoléhali na jeho vedení. Jejich pochopení pravdy a jejich síla čelit nesnázím závisely na tom, do jaké míry byli ochotni podřídit se Boží vůli. Obsahem všech jejich kázání byl Ježíš Kristus, Boží moudrost a moc. Vyvyšovali jeho jméno,

jediné jméno pod nebem, jímž mohou lidé být spaseni. Když hlásali, že Kristus, vzkříšený Spasitel, je dokonalý, jejich slova měla na lidi mocný vliv, takže muži i ženy se obraceli na evangelium. Mnozí, kteří až dosud hanobili Spasitelovo jméno a pohrdali jeho mocí, nyní vyznávali, že jsou učedníky Ukřižovaného.

Apoštolové neplnili své poslání ve své vlastní síle, ale v síle živého Boha. Jejich úkol nebyl snadný. Počáteční působení křesťanské církve bylo spojeno s potížemi a hlubokým zármutkem. Při své práci se učedníci neustále potýkali s bídou, pomluvami a pronásledováním; nelepěli však na svých životech a radovali se, že byli povoláni k tomu, aby trpěli pro Krista. Byli cílevědomí; v jejich snahách nebylo žádné místo pro váhavost a nerozhodnost. Byli ochotni vynaložit všechno, dokonce i sami sebe (viz 2 K 12,15). Vědomí odpovědnosti, které na nich spočívalo, očišťovalo a obohacovalo jejich zkušenosti a ve vítězstvích, která vydobyli pro Krista, se projevovala Boží milost. Bůh skrze ně působil svou všemohoucností, aby evangelium zvítězilo.

BUDOVÁNÍ „ŽIVÉHO CHRÁMU“

Na základu, který položil sám Kristus, vybudovali apoštolové Boží církev. V Písmu svatém je budování církve často znázorněno obrazem stavby chrámu. Zachariáš hovoří o Kristu jako o Výhonku, který zbuduje Hospodinův chrám. O pohanech říká,

že mu budou v této práci pomáhat: „I vzdálení budou přicházet a pomáhat při budování Hospodinova chrámu.“ (Za 6,12.15) Izajáš zase prohlásil: „Cizinci vystavějí tvé hradby.“ (Iz 60,10)

Petr se odvolává na stavbu tohoto chrámu a píše: „Přicházejte tedy k němu, kameni živému, jenž od lidí byl zavržen, ale před Bohem je, vyvolený a vzácný“. I vy buďte živými kameny, z nichž se staví duchovní dům, abyste byli svatým kněžstvem a přinášeli duchovní oběti, milé Bohu pro Ježíše Krista.“ (1 Pt 2,4.5)

Apoštolové pracovali v „lomu“ židovského a pohanského světa, odkud dobývali kameny, které mohli položit za základ. Ve svém dopise efezským věřícím Pavel uvádí: „Neste již tedy cizinci a přistěhovalci, máte právo Božího lidu a patříte k Boží rodině. Jste stavbou, jejímž základem jsou apoštolové a proroci a úhelným kamenem sám Kristus Ježíš. V něm je celá stavba pevně spojena a roste v chrám, posvěcený v Pánu; v něm jste i vy společně budování v duchovní příbytek Boží.“ (Ef 2,19-22)

Korintským pak napsal: „Podle milosti Boží, která mi byla dána, jako rozumný stavitel jsem položil základ a druhý na něm staví. Každý ať dává pozor, jak na něm staví. Nikdo totiž nemůže položit jiný základ než ten, který už je položen, a to je Ježíš Kristus. Zda někdo na tomto základu staví ze zlata, stříbra, drahého kamene, či ze dřeva, trávy, slámy — dílo každého vyjde najevo. Ukáže je onen

den, neboť se zjeví v ohni; a oheň vyzkouší, jaké je dílo každého člověka.“ (1 K 3,10-13)

Apoštolové stavěli na jistém základu, na Skále věků. Na něj kladli kameny, které vynášeli z „lomu“ světa. To se neobešlo bez překážek. Práci stavitelů neobyčejně ztěžoval odpor Kristových nepřátel. Museli bojovat proti fanatismu, predsudkům a nenávisti lidí, kteří stavěli na špatném základu. Mnohé z těch, kteří se podíleli na budování církve, lze přirovnat ke stavitelům zdi v době Nehemjáše, o nichž se píše: „Ti, kdo stavěli hradby, nosiči břemen i nakladači, pracovali jednou rukou na díle a v druhé drželi zbraň.“ (Neh 4,11)

NÁSTRAHY NEPŘÍTELE

Králové i místodržící, kněží i přední mužové se snažili Boží chrám zničit. Věrní mužové však dál pracovali na Božím díle, přestože jim hrozilo vězení, mučení a smrt; a stavba rostla a byla krásná a souměrná. Občas byli pracovníci téměř oslepeni mlhou pověry, která je obklopovala. Někdy je zase málem přemohlo násilí jejich protivníků. S nezlomnou vírou a neochvějnou odvahou však pokračovali ve své práci.

Přední stavitelé padali jeden za druhým rukou nepřítele. Štěpán byl ukamenován, Jakub zabit mečem, Pavel sťat, Petr ukřižován, Jan byl poslán do vyhnanství. Přesto církev rostla. Na místa těch, kdo padli, nastoupili noví pracovníci a ke stavbě byl přidáván jeden kámen za dru-

hým. A tak byl chrám Boží církve stále vyšší.

Po založení křesťanské církve přišla staletí nelítostného pronásledování, nikdy však nebyl nedostatek lidí, jimž byla práce na stavbě Božího chrámu dražší než jejich vlastní život. O nich se píše: „Jiní zakusili výsměch a bičování, ba i okovy a žalář. Byli kamenováni, mučeni, řezáni pilou, umírali pod ostřím meče. Chodili v ovčích a kozích kůžích, trpěli nouzi, zakoušeli útlak a soužení. Svět jich nebyl hoden, bloudili po pouštích a horách, skrývali se v jeskyních a roklinách země.“ (Žd 11,36-38)

Nepřítel spravedlnosti dělal vše proto, aby dílo, které bylo svěřeno Božím stavitelům, zastavil. Ale Bůh „nepřestal dosvědčovat sám sebe“ (Sk 14,17). Povolal pracovníky, kteří úspěšně hájili víru, která byla kdysi předána svatým. Zásadovost a statečnost těchto mužů se zapsaly do dějin. Podobně jako apoštolové mnozí z nich na svých místech padli, ale stavba chrámu postupovala stále kupředu. Stavitelé byli sice zabiti, dílo však pokračovalo. Valdenští, Jan Viklef, Hus a Jeroným, Martin Luther a Zwingli, Cranmer, Latimer a Knox, hugenoti, John a Charles Wesleyovi a mnozí další stavěli na onom základu z materiálu, který přetrvá po celou věčnost. V pozdějších letech přispěli k vybudování stavby i ti, kteří směle a usilovně podporovali šíření Božího slova, a ti, kdo svou službou v pohan-ských zemích připravili cestu pro hlášení posledního velkého poselství.

Od doby apoštolů se stavba Božího chrámu nikdy nezastavila. Pohlédneme-li na uplynulá staletí, spatříme, že živé kameny, z nichž se skládá, září tmou bludů a pověr jako paprsky světla. Tyto vzácné drahokamy se budou po celou věčnost stále více třpytit a lesknout a budou svědčit o moci Boží pravdy. Oslňující lesk těchto vybroušených kamenů odhaluje ostrý protiklad mezi světlem a tmou, mezi vznešeností pravdy a ohavností bludu.

DÍLO POKRAČUJE

Pavel a ostatní apoštolové a všichni spravedliví, kteří od té doby žili, se podíleli na budování chrámu. Stavba však ještě není dokončena. I my, kteří žijeme v dnešní době, musíme odvést svůj díl práce, splnit svůj úkol. Na základ bychom měli klást materiál, který obstojí ve zkoušce ohněm – zlato, stříbro a drahé kamení, „vytesané podle chrámového vzoru“ (Ž 144,12). Pavel povzbuzuje a napomíná ty, kteří takto staví pro Boha: „Když jeho dílo vydrží, dostane odměnu. Když mu dílo shoří, utrpí škodu; sám bude sice zachráněn, ale projde ohněm.“ (1 K 3,14.15) Křesťan, který věrně hlásá slovo života a přivádí muže a ženy na cestu svatosti a pokoje, klade na základ materiál, který vydrží. V Božím království se pak bude těšit úctě jako moudrý stavitel.

O apoštolech se píše: „Oni pak vyšli, všude kázali; a Pán s nimi působil a jejich slovo potvrzoval znamení-

mi.“ (Mk 16,20) Tak jako Kristus vyslal své učedníky, posílá i dnes členy své církve. Mají k dispozici stejnou moc, která byla dána apoštolům. Budou-li svou sílu čerpat u Boha, bude skrze ně působit a jejich práce nebude marná. Měli by si uvědomit, že dílu, které konají, vtiskl Pán svou pečeti. Jeremjášovi Bůh řekl: „Neříkej: Jsem chlapec. Všude, kam tě pošlu, půjdeš, a všechno, co ti přikážu, řekneš. Neboj se jich, já budu s tebou a vysvobodím tě.“ Potom Hospodin vztáhl svou ruku, dotkl se úst svého služebníka a řekl: „Hle, vložil jsem ti do úst svá slova.“ (Jr 1,7-9) Podobně Bůh vyzývá i nás, abychom se vydali hlásat slova, která nám přikazuje. Přitom můžeme na svých rtech cítit dotek jeho svaté ruky.

Kristus pověřil církev svatým úkolem. Každý její člen by měl být nástrojem, jehož prostřednictvím by Bůh mohl předávat světu poklady své milosti a nevyzpytatelné Kristovo bohatství. Ze všeho nejvíce touží Spasitel po pomocnících, kteří by představili světu jeho Ducha a povahu. A svět ze všeho nejvíce potřebuje, aby lidé projevovali Spasitelovu lásku. Celé nebe čeká na muže a ženy, skrze které by Bůh mohl zjevit moc křesťanství.

Církev je Božím nástrojem k hlášení pravdy; Bůh jí dal sílu k vykonání zvláštního díla. Jestliže mu bude věrná a jestliže bude poslouchat všechna jeho přikázání, bude v ní přebývat božská milost v celé své dokonalosti. Vytrvá-li ve své oddanosti a bude-li ctít Hospodina, Boha

Izraele, pak neexistuje moc, která by se jí mohla postavit.

Horlivost pro Boha a jeho dílo vedla učedníky k tomu, aby s velikou mocí svědčili o evangeliu. Podobná horlivost by v nás měla probouzet odhodlání vyprávět druhým příběh o zachraňující lásce a ukřižovaném Kristu. Výsadou každého křesťana je, že může nejen očekávat Spasitele, ale také jej uspišit.

BUDOUCÍ SLÁVA

Jestliže si církev oblékne roucho Kristovy spravedlnosti a přestane se jakkoli přizpůsobovat světu, čeká ji úsvit radostného a slavného dne. Zaslíbení, která dostala od Boha, jsou věčná. Bůh ji obdaří nepomíjející vznešeností, takže se z ní budou radovat mnohá pokolení. Pravda, která zůstává skryta těm, kdo ji pohrdají a odmítají ji, nakonec zvítězí. I když se občas mohlo zdát, že se její postup zpomalil, nikdy se úplně nezastavil. Narazí-li Boží poselství na odpor, vybaví je Bůh zvláštní silou, aby byl jeho vliv větší. Vyzbrojené božskou mocí pak prorazí i ta nejsilnější opevnění a zdolá každou překážku.

Co povzbuzovalo Božího Syna během jeho života plného strastí a obětí? Když uviděl ovoce svého soužení, byl spokojen. Zahleděl se do věčnosti a spatřil štěstí těch, kteří díky jeho ponížení získají odpuštění a věčný život. K jeho uším dolehl jásot vykoupených. Slyšel, jak zpívají Mojžíšovu a Beránkovu píseň.

I my můžeme nahlédnout do budoucnosti a spatřit nebeskou blaženost. Bible nám odhaluje výjevy budoucí slávy, obrazy namalované Boží rukou, které jsou Boží církvi vzácné. Když ve víře staneme na prahu věčného města, uslyšíme vlídné přivítání určené těm, kteří ve svém životě spolupracovali s Kristem a kteří si pokládali za čest, že směli kvůli němu trpět. Až zazní slova: „Pojďte, požehnaní mého Otce“, položí své koruny k nohám Vykupitele a zvolají: „Hoden jest Beránek, ten obětovaný, přijmout moc, bohatství, moudrost, sílu, poctu, slávu i dobrořečení... To-mu, jenž sedí na trůnu, i Beránkovi dobrořečení, čest, sláva i moc na věky věků!“ (Mt 25,34; Zj 5,12.13)

Tam se vykoupení setkají s těmi, kteří je přivedli ke Spasiteli, a všichni společně budou chválit toho, který zemřel, aby lidé mohli žít věčně stejně jako Bůh. Spor skončil. Soužení a zápas pominuly. V celém nebi se rozléhají vítězné písně, když vykoupení radostně zpívají: Hoden, hoden jest Beránek, ten obětovaný, který opět žije, vítěz a přemožitel.

„Potom jsem viděl, hle, tak veliký zástup, že by ho nikdo nedokázal sečíst, ze všech ras, kmenů, národů a jazyků, jak stojí před trůnem a před tváří Beránkovou, oblečení v bílé roucho, palmové ratolesti v rukou. A volali velikým hlasem: ‚Díky Spasiteli, Bohu našemu, sedícímu na trůnu, a Beránkovi.‘“ (Zj 7,9.10)

„To jsou ti, kteří přišli z velikého soužení a vyprali svá roucha a vybělili je v krvi Beránkově. Proto jsou

před trůnem Božím a slouží mu v jeho chrámě dnem i nocí; a ten, který sedí na trůnu, bude jim záštitou. Již nebudou hladovět ani žíznit, ani slunce nebo jiný žár jim neublíží, neboť Beránek, který je

před trůnem, je bude pást a povede je k pramenům vod života. A Bůh jim setře každou slzu s očí.“ „A smrti již nebude, ani žalu ani nářku ani bolesti už nebude – neboť co bylo, pominulo.“ (Zj 7,14-17; 21,4)

REJSTŘÍK VERŠŮ

První Mojžišova (Genesis)	34,8 87	23,5,6 130	17,8 37
Gn 3,14 128	42,8 274	33,17,18 130	18,15-18 175
18,19 76	56,4 269	Ezechiel	18,20 108
22,18 128	68,33-35 20	Ez 33,7-9 207	20,11 312
49,10 129	69,9,10,21 130	34,4 12	20,23 313
	72,14 49	34,26,29-31 9	20,25-28 313
	91,6 87	47,8-12 11	20,26-28 206
Druhá Mojžišova (Exodus)	119,130 163		20,6,7 63
Ex 18,19,20 53	125,1,2 49	Daniel	21,42-44 37
18,21,22 53	144,12 345	Da 12,4 337	21,43 101
18,22,23 53	Příslaví		23,38 83
18,25,26 53	Př 3,9,10 198	Ozeáš	24,12 273
20,3 86	11,24 198	Oz 2,1,25 101	24,14 63
	28,13 318	6,3 325	24,31 339
		10,1 12	25,34 21
Čtvrtá Mojžišova (Numeri)	Izajáš		25,34 346
Nu 6 233	Iz 5,3-7 12	Jóel	25,34,21 340
	10,22 217	Jl 2,23 32	27,17 26
Pátá Mojžišova (Deuteronomium)	11,1 129		27,24,25 26
Dt 1,16,17 53	11,2,3 130	Micheáš	27,42 17
18,5 193	26,3 295	Mi 4,14 130	28,18,19 163
18,15,18 129	32,2 248	5,1 130	28,19 60, 101
18,15 56	32,17 326		28,19,20 19
	32,20 198		28,20 38
	41,10 49	Ageus	
Druhá Královská	42,1-4 130	Ag 2,8 300	Marek
2 Kr 1,3,4 167	42,6,7 9		Mk 3,13 13
	43,10-12 9	Zacharjáš	3,47 311
První Paralipomenon	49,8-16 10	Za 6,12,15 343	4,30 10
1 Pa 28,1,8 53	50,6 130	9,15,16 49	8,36 210
28,9,10 54	52,14 336	10,1 32	9,3 21
	53,1-8 131	12,8 28	9,39 313
Nehemjáš	53,5 272	13,6 131	9,43-45 180
Neh 4,11 344	53,7,10,12 131	Mal 3,8,9 195	10,38,39 312
9,20 31	53,9,10 131	3,10 194	10,39 312
	55,3-5 129		12,43 196
Job	56,7 9	Matouš	12,44 196
Jb 22,21 71	58,4 218	Mt 5,11,12 102	13,9 47
	60,10 343	5,45 206	16,15 101
Žalmy	61,1-3 130	7,20 302	16,20 345
Ž 15,5 274		7,23 243	
16,9,10 131	Jeremjáš	7,7 322	Lukáš
19,8 274	Jr 1,7-9 345	10,34 48	L 2,14 333
22,7-9,18,19 130	2,21 12	16,22 303	2,48 194
25,9 160	9,22,23 306	16,24 302	6,38 198
		16,24 322	9,54-56 312

	14,23 208	2,14-18 25	9,10-12 69	13,52 102
	15,7 87	2,22-24 25	9,13-15 69	14,1,2 103
	18,18 189	2,25-32 25	9,15 68	14,3 103
	21,14.15 55	2,36 95	9,15 92	14,4 104
	22,32 297	2,37 36	9,17-18 69	14,9 105
	23,31 17	2,38.39 36	9,19.20 70	14,10 105
	24,21 17	2,41 26	9,21 71	14,11 105
	24,27 128	2,46 27	9,22 71	14,12 105
	24,45-48 18	3,4-6 34	9,23 72	14,13 105
	24,49 20	3,6-11 35	9,25 72	14,14-17 105
	24,51 21	3,12 35	9,26.27 73	14,17 344
	24,53 22	3,14.15.17.18 35	9,28 72	14,18 106
		3,16 35	9,28.29 74	14,19 106
Jan		3,19.25.26 35	9,30 74	14,21.22 108
J	1,12 218	4,1 35	9,34.35 75	14,25.26 108
	1,14 273, 314	4,7 37	9,37-39 75	14,27 109
	1,14.16 300	4,10-12 37	9,40 75	15,7 111
	3,3 221	4,13 37	10,2 76	15,8-10 112
	3,14 59	4,14 27	10,4-6 76	15,12 112
	3,16 131	4,19.20 39	10,7,8 77	15,19 112
	3,30 320	4,21 39, 42	10,10 77	15,23-29 113
	4,29.30.40.41 61	4,24-30 39	10,11-16 77	15,32.35 114
	6,40 296	4,32 27, 41	10,15 111	15,36 117
	12,32 144	4,33 28, 39	10,19.20 78	15,38 117
	13,24 317	4,34 41	10,21.22 78	15,39.40 117
	13,34 315	4,35 41	10,24 78	16,4,5 119
	14,1-4 15	4,36 96	10,26 78	16,5 231
	14,12 15	5,3-5 42	10,28.29 79	16,6 121
	14,3 21, 308	5,7-11 43	10,33 79	16,9 123
	14,21 49	5,15 45	10,34.35 79	16,10-12 123
	14,26 31	5,20 46	10,44-48 79	16,13.14 123
	14,27 48	5,21 46	11,3 80	16,17 126
	15,20.21 46	5,25.26 47	11,15-17 80	16,17.18 123
	15,26 30	5,28.29 47	11,17 112	16,23.24 124
	15,26.27 15	5,30-32 47	11,18 80	16,28 125
	16,7.13 23	5,35-39 48	11,19 89	16,30 126
	16,8 30	5,41.42 48	11,20 96	16,31.32 126
	16,12 156	6,1 50	11,20.21 89	16,37 126
	16,13 30, 31	6,3 52	11,22 89	16,40 127
	16,14 31	6,3,4 51	11,23 89	17,3 130
	16,2,4 46	6,7 51	12,1 82	17,4 132
	16,23.24	6,10 55	12,7 84	17,5 132
	16,33 16, 48, 49	6,14 56	12,8 84	17,5-7 133
	17,3 306	6,15 56, 66, 286	12,11 84	17,10 133
	17,10.11.20-23 16	7,48-50 56	12,13-17 85	17,11.12 134
	17,11.14.23.21 51	7,51-53 57	12,22 86	17,17 136
	17,21.23 15	7,55.56 66	13,1,2 92	17,18 136
	19,6 26	7,56 57	13,15 99	17,19.20 137
	21,15-17 297	7,58-60 57	13,16 99	17,20-30 138
	21,18 309	8,1,3 59	13,2 93	17,22.23 137
	21,20 311	8,4 60, 62	13,4 96	17,24.25 138
		8,5-8 61	13,5-8 96	17,26 138
Skutky apoštolské		8,26.27 61	13,9-12 96	17,26.27 14, 138
Sk	1,5,8 20	8,27.28 61	13,23-25 99	17,31.32 138
	1,6,7 19	8,29-33 62	13,26.27 99	18,1 142
	1,8 61	8,34.35 62	13,28-37 100	18,2,3 162
	1,10.11 21	8,36-40 62	13,38.39 100	18,2-4 201
	2,1,2 23	9,3 65	13,42.43 100	18,3 141
	2,3,4 24	9,6 67	13,44-48 100	18,5 143, 144
	2,5 24, 50	9,8 67	13,49 100	18,6,7 143
	2,6-8 24	9,9 67	13,50 102	18,8 144

18,9.10 145	21,31 234	26,29 252	1,26-29 72
18,12.13 146	21,32 234	26,31 252	1,5-8 174
18,14-16 146	21,33-36 234	27,1.2 253	2,1.4.5 156
18,17 147	21,37-39 235	27,3 253	2,2 72
18,18 147	21,40 235	27,7.8 254	2,2.4 141
18,21 155	22,10 68	27,9 254	2,3 145
18,23 162, 164	22,13-16 72	27,10 254	2,4.5 72
18,24 155	22,18 74	27,12 254	2,4.10-13 231
18,25 155	22,19-21 74	27,13-15 254	2,6-13 145
18,26 155	22,21 135	27,18 254	2,10 156
18,27.28 155	22,21 235	27,19.20 254	2,14 156
19,6 163	22,21 92	27,27-29 256	3,1.2 156
19,8 165	22,22-23,1 236	27,30-32 256	3,10 175
19,9 165	23,1-9 236	27,33.34 256	3,10-13 344
19,11.12 165	23,10 236	27,35 256	3,11 274
19,13.14 166	23,11 237	27,38 256	3,14.15 345
19,13.15.16 166	23,12.13 237	27,39-41 256	3,21-23 161
19,17 166	23,14.15 237	27,43.44 256	3,23 176
19,18-20 166	23,16-18 238	28,2.6 257	3,4-7 156
19,21 107	23,19-22 238	28,7-10 257	3,8.9 158
19,21.22 168	23,23.24 238	28,11 258	3,9 175
19,26.27 169	23,26-30 239	28,15 259	4,11.12 203
19,27 170	23,31 238	28,17-20 260	4,11-15 159
19,28 169	23,35 239	28,22 260	4,1-5 159
19,29 169	24,2.3 241	28,23 260	4,6.7 159
19,30 169	24,5.6 241	28,31 260	5,13.6.7 175
19,31 169	24,12.13 242	33,1-3 235	5,9 173
19,32 169	24,14 242		6,1-9 175
19,34 170	24,16 242	List Římanům	9,6 199
19,35-40 170	24,17-21 242	Ř 1,14 143, 217	6,7 176
20,1 170	24,22 243		9,7-14 193
20,4 224	24,23 243		6,9.10.19 176
20,7 224	24,24 243		9,14 194
20,8 224	24,25 243		6,19.20 176, 326
20,8 224	24,27 245		9,24 180
20,10.11 224	25,1-3 246		9,25 179
20,16 225	25,4.5 246		9,26.27 181
20,18-21 225	25,6.7 246		10,6 181
20,22-25 225	25,9 247		10,12 181
20,26.27 225	25,10.11 247		10,13 182
20,27.20.21 209	25,12 247		10,31.32 182
20,28 227	25,13-15 249		10,34 181
20,29.30 227	25,16 246		12,4-12 52
20,31 227	25,19 249		12,23-21.24-27 183
20,32.33 227	25,21-26 256		12,28 52
20,33-35 202	25,22.23 249		13,1-3 183
20,34 227	25,24-27 250		13,4 183
20,35 197	26,2.3 250		13,4.5 313
20,35-38 227	26,9-11 59		13,5 183
21,1.2 228	26,12 70		13,6-8 183
21,4 228	26,13 65		13,13 183
21,8 228	26,14.15 65		14,32.33 116
21,10-14 228	26,16-18 72	První list Korintským	14,33 54
21,17.18 230	26,18 91	1 K 1,10 174	15,3.4.8 70
21,19 232	26,20 251		15,4-8 183
21,20 232	26,20 71		15,13-20 184
21,20-25 232	26,21-23 251		15,51-57 184
21,26 232	26,24 251		15,55 340
21,28 234	26,25-27 251		15,58 184
21,30 234	26,28 251		16,9 165

R 1,14 143, 217
1,16,17 217
1,21 11
2,11 217
3,2 217
5,1 275
6,23 300
7,18 323
8,18 332
8,34 22
9,1-5 214
9,21-26 215
9,27-29 216
10,1 214
10,20,21 214
11,1-5 215
11,11-15 215
11,17-22 216
11,23-36 216
12,10 158
12,11 202
16,25 92

1 K 1,10 174
1,11 174
1,12.13 161
1,17 72
1,18.19.27.28 140
1,23 142
1,26 266

Druhý list Korintským	3,1-5 220	1,8-11 272	3,15 154
2 K 1,3-7 187	3,2.26 121	1,9 276	
1,8 187	3,16 128	1,11 276	První list Timoteovi
2,4 173	4,12 121	1,11.12 272	1 Tm 1,2 119
2,12 186	5,6 326	1,12.13 276	4,15 204
2,13 186	6,14 122, 323	1,16.17 272	5,18 194
2,14.15 187	5,22.29 222	1,21.22 272	6,10.11.17-19 210
2,16 188		1,25-29 211	6,15 101
3,1 188	List Efezským	1,27 275, 293	
3,2.3 188	Ef 1,9 92	2,1-10 273	Druhý list Timoteovi
3,5.6 189	2,12.13.19 101	2,4 274	2 Tm 1,2.3 289
3,17 265	2,14 14, 92	3,1-3 274	1,6-8 289
3,18 322	2,19-22 343	3,5.7.8.12-15 275	1,9-12 289
4,1-6 189	2,20 101	3,11 223	1,12 18
4,5.6 122	3,3 174	4,7 262	1,12 295
4,6-10 294	3,5-11 92	4,10.12 262	1,16-18 283
4,7 190	3,6 14	4,11 99	2,1 289
4,8-10 190	3,8 76	4,14 262	2,1-3 289
4,10 145	3,9 304	4,14.10 262	2,4 209
4,11.12 190	3,10 9		2,9 266
4,13 190	3,19.19 271	První list Tesalonickým	2,15.22-25 290
4,15 191	4,13 164	1 Te 1,2.3 148	3,1-5 290
4,16 191	4,14.15.17.18 271	1,6 148	3,13-17 290
4,17 322	5,11 167	1,7.8 148	4,1.2 290
4,17.18 191, 208	5,15.16 271	1,9 148	4,2 291, 292
5,17 274	5,25.27 272	1,10 148	4,3.4 291
6,3.4-10 211	6,6 265	2,4-8 149	4,5 292
7,1 117	6,12 19, 127	2,7.9 200	4,6-8 296
7,5.6 189	6,14 44	2,10.13.19.20 149	4,10 262
7,8 186		3,1 136	4,11 99, 282
7,9.10 187	List Filipským	3,6 148	4,14 169
7,11 187	Fp 1,2-11 277	3,7 148	4,16.17 284
8,1-4 197	1,12 267	3,12.13 152	
8,5 197	1,12-14 277	4,1-3.7 151	List Titovi
8,7.11.12 197	1,13 268	4,3 322, 326	Tt 1,7-9
8,9 191, 300	1,14 267	4,9-12 152	2,6-8 211
9,6.7 197	1,21 72	4,13.14.16.17 149	2,11-14 119
9,8-11 197	1,29.30.3-5 127	4,14 150	2,12 211
10,4 267	2,6-8 277	4,17.18 150	
10,4.5 278	2,8 191	5,1-3 150	List Filemonovi
11,5 221	2,12-16 277	5,3 127, 208	Fm 3-6 263
11,7-10 201	2,15.16 121	5,4-6 151	9-11 264
11,12 201	2,16 120	5,8-10 151	16 264
11,28 186	2,25 276	5,12.13 151	17-19 264
12,1 271	2,26.28-30 276	5,14-18 152	21 269
12,2-4 271	2,27 276	5,19-21 152	
12,11 271	3,5.6	5,22-24 152	List Židům
12,12-15 201	3,6 110		Žd 1,14 88
	3,8-10 72	Druhý list Tesalonickým	7,5 193
List Galatským	3,9 181	2 Te 1,4.7.9.11.12 153	11,35-38 344
Ga 1,1 221	3,12 323	2,2-4 153	12,1.2 180
1,1 72	3,13.14 278	3,3-5 154	12,2 269
1,3 219	4,4-8 279	2,5 153	List Jakubův
1,3.4 121	4,15-18 276	2,7.9.10 153	Jk 2,6.7 90
1,6-8 219	4,16 200	2,10 154	3,17.18 303
1,17 71	4,19.23 279	2,11.12 154	
1,17 72	4,22 268	2,15-17 154	První list Petřův
1,18 73		3,8.9 200	1 Pt 1,1 298
1,21.23 90	List Koloským	3,11 151	1,3-5 299
2,13.14 114	Ko 1,1 262	3,11.12.10 200	1,4 304
2,20 145	1,2 272	3,12 154	1,5 305

1,6-9 299	1,16-18 308	3,24 324	2,10 339
1,13-21 300	1,19 95	3,4-6 320	3,4 302
1,22 300	1,19-21 308	4,7-11 316	3,5,21 339
1,23 300	2,1,17 308	4,10 23,192	3,8,10,2,11 339
1,24-2,3 301	2,20,21 308	4,16 322	3,20 338
2,4,5 343	3,3,4 308	4,17,18 318	3,21 313
2,9-12 301	3,9-18 309	4,19 318	5,12,13 346
2,13-17 301	3,14 326	5,14,15 318	5,5,6 339
2,18-25 301			7,14-17 347
3,3,4 302	První list Janův	Druhý list Janův	7,9,10 346
4,7 299	1 J 1,1 328	2 J 7-11 319	13,18 132
4,12 302	1,1-3 320		14,1 340
4,12,13 303	1,2 314	Zjevení Janovo	14,2-5 340
4,16,14 90	1,8,10,9 324	Zj 1,1,3 336	14,4 340
5,10,11 305	1,9 318	1,2 330	15,2,3 339, 340
5,2,3 52	2,1,2 318	1,3 337	17,14 212
5,2-4 303	2,4,5 324	1,9 328	19,14 302
5,5 116	2,6 195, 322	1,9 339	21,2,11,12,21,22
5,5-9 304	2,8-11 316	1,10-13 335	341
	3,1 192	1,11 335	21,3 341
Druhý list Petřův	3,1,2 314	1,11,17-20 337	21,4 347
2 Pt 1,1 305	3,3 322	1,14,15 336	21,17 63
1,3 306	3,5,6 324	1,17 336	21,27 44
1,3-8 305	3,11,14,16 316	2,1 338	22,1,2,14 341
1,9 307	3,14 328	2,2,3 333	22,3-5 341
1,10,11 307	3,16 315	2,5 338	22,5 240
1,12-15 307	3,18 317	2,7 339	22,18-20 336

JMENNÝ REJSTŘÍK

- Abrahám 35, 76, 99, 100, 128, 143, 214, 218, 223
Adam 26, 128
Agabos 228
Agrippa II, 82, 249nn, 261
Acháia 146, 148, 155, 168
Akvila a Priscilla 141, 155, 201, 204
Alexandr 169
Ananiáš
- a Safira 41n, 46
- z Damašku 69, 71, 92
- velekněz 236, 237
Annáš 37, 261
Antiochie
- Pisidská 96, 99, 100nn, 106nn
- v Sírui 54, 89nn, 98, 109n, 113nn, 117, 162
Appiovo tržiště 258
Appolos 155, 157-162, 173
Arecopagu 157
Aristarchos 169, 224, 253, 262
Asie, provincie 123, 163, 202nn, 234, 242, 263, 288, 235
Assos 224
Athény 134nn, 139, 141
Baal-peór 182
Baal-zebúb 167
Barjezus 96
Barnabáš 73, 89nn, 96nn, 112nn, 117, 210, 231
Bartolomějská noc 49
Bereniké 249n, 252
Beroa 133nn
Berojané 134n
Bible 31, 143, 273, 290, 346
Bitynie 120
Cranmer 344
Cesarea 62, 74n, 78, 80, 85, 120, 228, 237n, 241, 245n, 249, 255, 262
Daniel 11, 153, 331, 337
David 19, 25, 28, 39, 53n, 99n, 129, 143, 331
Démas 262n, 282
Demetrios 169n
Derbe 104, 107, 117, 120, 224
Dionysios 139
Dobré přístavy 254n
Duch svatý 11, 13, 15nn, 39, 41nn, 46n, 49nn, 57, 61nn, 66, 68n, 71n, 78nn, 90, 92nn, 96n, 100, 102, 111nn, 115, 119nn, 124, 131, 134, 139, 141, 143, 145, 148, 152, 154, 156, 158, 160, 162n, 165, 168, 173n, 176, 179, 181n, 188n, 197n, 202, 205, 207, 211n, 214, 217, 219n, 222, 225, 228, 231, 233, 244n, 261, 265, 272, 275, 278, 290, 295nn, 300, 303, 306, 308, 315, 322, 325, 330n, 333n, 337n, 342, 345
Drusilla 241, 243, 244
Efez 101, 124, 155, 162nn, 172n, 186, 197, 201nn, 224n, 234, 259, 282, 293, 335, 337
Egyptané 181, 235
Eliáš 214, 312
Elymas 96n
Éndór 167
Eneáš 75
Epafros 262, 272
Epafroditos 276
Epikurejci 136
Etiopan 61n
Eutychos 224
Felix 238n, 241nn, 249, 261
Fénicie 14, 89, 91, 228
Festus 237, 246n, 249nn, 259, 261
Filemon 263n
Filip 60nn, 87
Filipy 120, 123, 126nn, 186, 224, 228, 245, 259, 267
Filipští 127, 224, 276, 277, 279
Frygie 121, 162, 164
Fygelos 282
Galacie 221, 282, 298
Gaius 169
- z Derbe 224
Galba 286
Gallio 146n
Gamaliel 48, 235
Hermogenés 282
Herodes
- Agrippa I, 82nn
- Agrippa II, 249
- Antipas 39, 261
Hugenoti 344
Hus 344
Chloé 173n
Ikonium 103n, 107, 120
Izajáš 56, 62, 129nn, 214, 216n, 237, 343
Izrael 11n, 14, 17nn, 21, 47, 53, 59n, 67n, 73, 83, 94n, 101, 128nn, 167, 181n, 194, 214nn, 239, 260n, 298, 323, 333, 346
Jakub
- bratr Jana 82, 90, 95, 206, 312n, 344
- bratr Ježíše 112n, 230, 233
Jan
- Křtitel 20, 80, 82, 99, 155, 162, 164, 215
- Marek 96
- učedník 34nn, 39, 45nn, 82, 95, 160, 206, 251, 311nn, 318nn, 324, 327nn, 333nn, 338n, 344
Jáson 132n, 346
Jeroným 344
Jeruzalém 12, 18, 20, 22, 24nn, 38n, 41, 45, 47, 49nn, 57, 59nn, 64n, 69nn, 80, 82, 89n, 94, 96, 98n, 110, 113n, 119, 135, 155, 162, 168, 216, 219, 221, 223nn, 227nn, 262, 297, 311, 327, 329, 340

Jidáš 321
 Joppa 75nn
 Josef
 - z Arimatie 39, 60
 - z Egypta 11, 331
 Jozue 31
 Juda
 - lev z pokolení 339
 - prorok 67, 69, 113n, 129
 Judas 48
 Julius, četař 253, 257nn
 Kaifáš 37
 Káleb 31
 Kilikie 90, 117, 120 235, 239
 Knox 334
 Kološti 272nn
 Korint 101, 141, 143nn, 155n,
 158, 161n, 172n, 187, 197,
 201nn, 213, 219, 223, 259
 Kornélius 75nn, 87, 112
 Krescens 282
 Krispus 144
 Latimer 344
 Lazar 38
 Lukáš 123, 134, 202, 224, 228,
 253n, 257, 259, 262, 282
 Luther 200, 214, 344
 Lydia 123, 127
 Lysias 234n, 238, 241nn, 261
 Lystra 104nn, 118, 135, 289
 Lystřaně 106n
 Makedonie 123n, 144, 148, 152,
 168nn, 186, 197, 201, 223,
 276
 Makedonští 197
 Marek, Jan 96nn, 117, 262n
 Mesiáš 128nn, 134, 141, 143,
 155, 162, 213nn, 217, 239,
 251, 261, 297, 312, 327
 Milét 202, 225nn
 Mojžiš 52nn, 56, 59, 128n, 143,
 181, 208, 232, 251, 260,
 267, 325, 339, 340
 Nero 267, 280nn, 284nn, 293n,
 309
 Nikodém 59n
 Oneziforus 283
 Onezimos 263n
 Páfos 96, 98
 Patmos 327nn, 333, 335n
 Pavel 70-345
 Perge 97n, 108
 Petr 25nn, 251, 297nn, 305,
 307nn, 338, 343n
 Pisidie 101, 108, 119, 121
 Pontus 201, 298
 Priscilla 141, 155, 201n, 204
 Publius 257
 Puteoli 258, 260
 Řekové 50, 103, 111, 118, 132,
 134, 139, 141nn, 146, 178,
 182, 200, 217, 223, 225,
 244, 284n
 Řím 13, 113, 168, 201, 213n,
 237, 245, 249, 253, 255,
 258nn, 266n, 271n, 276,
 279nn, 286, 288, 309
 Římané 126, 132, 141, 178, 213,
 217, 246, 258n, 264, 284n
 Rodé 85
 Safira 41nn
 Salamina 96, 98
 Sarepta 239, 247
 Samařan 14, 61, 312
 Samaři 51, 60
 Satan 17, 19, 42n, 49n, 54, 58,
 66, 72, 94, 96n, 121, 123nn,
 127n, 153, 160, 166n, 175n,
 187, 189, 124n, 127n, 153,
 160, 166n, 175n, 187, 189,
 195, 200, 201, 208, 210,
 220n, 240, 248, 267n, 274,
 292, 299, 312, 317, 319,
 321nn, 328, 331, 334
 Saul 55, 57nn, 64nn, 92n, 96,
 218
 Sekundus 224
 Sergius 96
 Sidón 253
 Silas 113n, 117nn, 123n, 126,
 128n, 132n, 135n, 144, 148,
 160, 201
 Smithfield 49
 Sokrates 137, 139
 Štěpán 55nn, 59, 64, 66, 74, 128,
 331, 344
 Stvořitel 76, 104n, 144, 195, 244,
 292, 328n
 Sýrie 89n
 Tabita 75
 Terullus 241
 Tesalonika 101, 128nn, 148nn,
 199nn, 224, 253, 276
 Timoteus 107n, 117nn, 123,
 135n, 144, 148, 160, 168,
 186, 194, 201n, 204, 210n,
 224, 262, 282, 284, 288nn
 Titus 144, 173, 186, 197, 282
 Troada 123, 186, 224
 Trofimos 170, 224, 234
 Tychikos 170, 224, 262n, 282,
 293
 Týr 228
 Utěšitel 29n, 163
 Valdenští 31, 344
 Viklef 200, 344
 Wesleyové 344
 Zjevení 336n
 Zwingli 344

VĚCNÝ REJSTŘÍK

- Anděl 10, 14, 19, 21, 23, 28n, 38, 45nn, 52, 56n, 61n, 66, 69nn, 83nn, 91n, 125, 127, 134, 144, 149, 153, 157, 167, 169, 172, 175, 183, 190, 191, 205, 219, 235, 236, 250, 255, 278, 279, 285, 286, 304, 312, 323, 324, 328, 331, 336, 337, 339, 340
- Apoštolství 201, 221
- Bdělost 150, 270, 337
- Bičování 25, 74, 124nn, 235n, 329, 331, 344
- Bloudící 334
- Bohatsví 9, 23, 26, 34, 45, 60, 76, 89, 92, 190, 195, 198, 203, 210, 215n, 243, 250, 263, 279, 284, 306, 326, 331, 345n
- Boj 15, 19nn, 32, 48n, 52, 88, 96, 127, 146, 171n, 177n, 180n, 186, 191, 216, 267, 289, 296, 301, 323n, 325, 336
- Bojovat 14, 19, 46, 48, 58n, 67, 70, 88, 123, 127, 132, 139, 143, 167, 171, 180n, 196, 221, 236, 275, 289n, 292n, 296, 306, 321, 323, 325, 339, 342, 344
- Bojovník 98, 207n, 276
- Bratr 25nn, 32, 35, 39, 41n, 46, 48, 50n, 53, 56, 69, 71, 74, 78nn, 82, 85, 89, 92, 94, 96, 99n, 103n, 106, 109nn, 116n, 119, 121, 127, 129n, 133, 135, 148nn, 162n, 169, 170n, 174nn, 182, 184, 186, 186, 189n, 193, 195, 197, 199, 201, 214nn, 219, 221, 223n, 226, 227n, 230nn, 235nn, 239n, 259, 262nn, 267, 272, 276n, 279n, 282, 293, 297n, 298, 307nn, 311, 315nn, 324, 327
- Bratrství 138
- Bratrstvo 301
- Cena 166, 178n, 285
- Cesta 36, 61, 65, 68, 74, 93, 97, 179, 193, 202, 208, 210n, 216, 233, 240, 253, 275
- Cestování 253
- Císař 40, 82, 126, 201, 247, 249n, 252n, 256, 259, 261, 266nn, 280n, 284nn, 297, 327nn
- Ctnost 243, 269, 279, 305nn, 325
- Čarodějnictví 167
- Čistota 10, 24, 52, 56, 77, 111, 118, 157, 174, 176, 221, 227, 243, 248, 270, 274n, 286, 289nn, 302n, 306, 309, 319, 322n, 326,
- Dar 11nn, 24, 26nn, 32, 34, 40nn, 51n, 79n, 91, 93, 110, 112, 115n, 118, 150, 152, 158, 160, 174, 183, 193nn, 200, 202n, 210, 216n, 223, 230, 232, 252, 276, 289, 300, 305n, 217, 325, 330
- Dav 26, 38, 45n, 57, 82, 85n, 104n, 125, 136, 147, 168n, 178n, 224, 234, 237, 242, 258n, 285nn
- Dědictví 9, 52, 272, 276, 299, 304
- Dělicí zeď 14
- Dělník 76, 194, 290
- Desátky 43, 193n
- Diakon 50nn, 55, 60, 151
- Div 25, 112, 201
- Doba temna 31
- Dobročinnost 42, 76, 210
- Dojmy 271
- Dokonalost 16, 27, 29, 51, 159, 181, 275, 277nn, 305, 307, 318, 320, 345
- Domácnost 126, 170, 267, 269, 281, 291,
- Domov 95n, 117, 159, 194, 208, 212, 245, 285, 328
- Duchovní
- bída 23
 - dokonalost 275
 - dům 343
 - milost 32
 - moc 32
 - oživení 31
 - požehnání 11, 193
 - růst 31, 108, 121, 163, 178
 - síla 208
 - vedení 12, 50n, 221, 293
 - vyprahlost 29
 - zápas 179, 207
 - život 11, 51, 163n, 190, 269, 316, 325
- Dveře (duchovní) 77, 104, 109, 286, 339
- Epištoly viz listy
- Evangelium 9, 11, 13nn, 18, 20, 23n, 28n, 33, 35, 39nn, 45, 47nn, 60nn, 70nn, 83, 89, 91nn, 96n, 100nn, 117nn, 122nn, 127, 130, 132, 134n, 139, 141, 144, 148n, 151nn, 155nn, 162n, 165, 167n, 170n, 173, 186nn, 191, 193n, 197, 199nn, 203n, 207, 210nn, 216nn, 223nn, 227n, 229nn, 239, 241, 243, 247, 249, 251, 257n, 260n, 263nn, 271, 273, 276nn, 280n, 284nn, 295, 298, 301, 303n, 306, 309, 319, 327, 330, 333n, 338, 342n, 346
- Faleš 42
- Falešné prorockví 308
- Falešné učení 173n, 187, 219n, 273, 290, 338
- Falešní učitelé 109, 219, 271, 274, 281, 319, 334
- Fanatismus 65, 69, 71, 119, 200n, 247, 295, 344

- Farizeové 12, 14, 36, 45n, 48, 64, 68, 73, 93, 109n,
 236, 252, 289
 Filipským, dopis 127, 200, 267, 276
 Filozofie 137, 141n, 156, 273
 Filozofové 136nn, 157, 185, 266
 Formalismus 110
 Hlásání
 – evangelia 18, 43, 49, 51, 64, 81, 92, 96, 118n,
 155, 217, 223, 231, 239, 261, 334
 – pravdy 38, 124, 345
 Hlasatelé evangelia 160, 289
 Hora Sión 340
 Hřích 18, 20, 23, 26, 28, 30nn, 35n, 42nn, 47, 57,
 68nn, 80, 91, 99n, 111, 119, 121n, 131, 143,
 146, 146, 150, 157, 165, 172nn, 179nn, 184nn,
 190nn, 199nn, 207, 212, 214, 216, 225, 243nn,
 260, 263, 267, 273, 275, 290n, 295nn, 301, 303,
 306n, 309, 316, 318nn, 328, 332, 339n
 Hříšník 18, 23, 28, 30n, 36, 63, 69, 79, 86, 87, 90,
 121n, 131, 133, 139, 142, 188n, 191n, 210, 212,
 214, 244, 264nn, 269, 278, 289, 291, 298, 300,
 320, 333, 339
 Chrám 22, 25, 27, 34nn, 46nn, 56, 74, 83, 92, 94,
 104, 114, 119, 127, 137n, 153, 158, 165, 168nn,
 176, 193, 216, 233nn, 237, 241n, 251, 302, 327,
 341, 343nn, 347
 Chudí 29, 41n, 51, 60, 75n, 86, 138, 183, 190n, 194,
 196nn, 211, 223, 230, 245, 263, 266, 285, 300
 Chudoba 34, 41, 131, 191, 196, 198, 263, 285, 300,
 330
 Chvála 86, 125, 130, 148, 159, 184, 187, 190, 277,
 299, 301
 Ideál 173, 181, 272, 275, 278, 289, 305, 326
 Inkvizice 49
 Jásat 299
 Jasnovidci 167
 Jazyk 18, 24n, 31, 75, 146, 163, 183, 315, 346
 Jednota 14, 16, 50n, 174, 223, 233, 237, 281
 Kacířství 65, 93, 285, 293
 Kámen 37, 142, 344
 Kananejská žena 14
 Kasta 138
 Kázání 20, 25, 38, 45, 51, 55n, 60, 72, 77nn, 83, 90,
 94, 100, 120n, 128, 137, 141, 144n, 155, 165,
 190, 204, 208, 231, 257, 267n, 292, 295, 304,
 308n, 342
 Kázeň 54, 179nn, 203, 306, 323
 Klam 43n, 56, 124, 154, 167, 184, 210, 220n, 221,
 248, 319, 324
 Kněz 12, 17n, 20n, 24nn, 35nn, 45nn, 51, 55nn,
 59n, 64nn, 82, 105, 110, 129, 143, 170, 193n,
 237, 247, 261, 344
 Knihy 15, 165, 242, 336n
 – o magii 166
 – života 339
 Koruna 87, 284, 313, 346
 – Kristova 40
 – nesmrtnosti 324
 – spasení 300
 – trnová 336
 – věčné slávy 179n, 270
 – věčného života 179, 181
 Kouzelnictví 166
 Krev 25n, 47, 49, 58, 74, 101, 111n, 146, 207, 214,
 225, 232, 244, 295n, 309, 319, 336
 Křest 26, 30, 61, 78, 144, 155
 Křesťané 31n, 54, 59, 88, 94, 108, 111, 114n, 117,
 127, 166, 176n, 187, 190, 194, 200, 213, 230,
 233, 253, 258, 268n, 271nn, 282, 291, 299, 317,
 322, 333
 Křesťanství 47, 52, 111, 122, 146n, 166n, 170, 172,
 184, 186, 189, 265, 267n, 280n, 289, 294n, 317,
 345
 Křivopřísežnictví 44
 Kříž 17, 25, 27, 31, 45, 47, 51, 59, 72, 76, 99, 121n,
 132n, 139n, 142nn, 156n, 160, 190nn, 195, 207,
 212n, 252, 267, 270, 272, 277nn, 285, 293, 295,
 297, 301n, 309nn, 322n, 336, 342
 Kultura 84, 90, 135
 Laici 63, 204
 Lásky 9, 11n, 15n, 23, 28n, 31, 38, 41, 47, 49n, 60,
 80, 86, 97, 105, 117, 121n, 124, 126, 140, 142nn,
 148, 150, 151nn, 157, 159, 163, 167, 182n, 189,
 190nn, 194n, 203, 210nn, 222, 224, 230, 241,
 244, 263n, 271, 273nn, 277, 279, 289nn, 298,
 300, 302n, 305, 311nn, 324, 326, 333n, 338nn,
 345
 Lékař 34, 91, 106, 362
 Letnice 22nn, 26nn, 31, 50, 168, 223, 225, 297, 315
 Lid Boží 301
 – viz křesťané, křesťanství
 Listy
 – doporučující 188
 – ze stromu života 11, 275, 341
 Logika 55, 137, 141
 Maso 111
 – obětované modlám 110, 113
 Milost 9nn, 16, 18, 23, 28n, 32, 35n, 54, 62, 68, 71,
 79, 89, 92nn, 96, 100, 103, 117, 119, 121, 127,
 138, 144, 146, 148, 153n, 157, 160, 173, 174,
 180, 187, 189, 191, 195nn, 203, 208, 213, 215,
 217, 219, 221n, 225, 227, 240, 244n, 250nn, 263,
 269n, 275nn, 279, 286, 288n, 293, 299nn, 304,
 306n, 309, 313n, 321n, 325n, 330n, 333, 335,
 338n, 342n, 345
 Misijní cesta 96, 108n, 117, 168, 186, 202, 210n,
 Misionáři 62, 92, 148, 152, 163
 Modlářství 56, 123, 135, 138n, 141, 172nn
 Modlitby 9, 14n, 23, 29n, 32, 34, 39, 42, 51, 62, 67n,
 76, 83, 85, 87, 92, 108, 124n, 127, 133, 148, 152,
 154, 171n, 182, 189, 205, 208, 217, 224, 255,
 263, 269n, 272, 276, 279, 289, 307, 323, 325, 329
 Moudrost 13, 23, 30, 34, 43, 51nn, 55n, 64, 71n, 77,
 80, 90, 92, 94, 104, 116, 130, 137, 139nn, 145,
 156, 160, 163, 175n, 202, 206, 211, 216, 220,
 230n, 262, 272nn, 276, 278, 290nn, 303, 305n,
 309, 321, 325n, 328nn, 342, 346
 Mrzák 34n, 37n, 105n
 Mučedníci 55, 57, 64, 66, 74, 268, 286, 296, 309
 Mysl 11, 15, 17n, 27, 41, 54, 66, 71, 77, 127, 138,
 145, 157, 165, 167, 189, 191, 200, 214, 216, 259,
 263, 267, 271, 278n, 286, 298nn, 302, 334, 340

Nanebevstoupení 17n, 23, 38, 45, 66, 79, 90, 128, 206, 300, 315
 Národy 9, 11n, 14, 35, 39, 101, 105, 217, 266n, 286, 313, 328
 Nemravnost 111, 280
 Neřest 89, 139, 165, 266, 269, 280
 Nevěra 17, 22n, 56, 68, 153, 188, 211, 216, 239, 250, 291, 295, 334
 Nezávislost 94
 Nový Jeruzalém 340
 Oběť 19, 21n, 28, 101, 106, 121, 130n, 133, 144, 191n, 194, 221, 233, 266, 285, 289, 300, 316nn
 Obrácení 28, 36, 50, 57, 61, 64, 68, 71, 75, 77, 79, 91, 107, 109nn, 115, 125, 127, 132, 142nn, 146, 152, 164, 173, 176n, 188, 205, 212, 214, 220, 228, 230, 235n, 261, 264, 269, 271, 274, 280, 288, 297
 Obřízka 77, 109nn, 113, 115, 119, 231
 Odpadnutí 171, 184, 219, 233
 Otrockví 20, 99, 121, 176, 256, 264n, 267, 322
 Panteismus 273
 Papež 112, 153
 Pastýř 52, 97, 226n, 262, 293, 297n, 301, 303n, 340
 Patriarchové 14, 23, 128, 143, 293
 Plán spasení 18, 26, 59, 121n, 139, 300
 Podobenství 10
 Pohanství 135n, 139, 144, 167, 213
 Pokání 18, 20, 35n, 47, 71, 80, 87, 100, 138, 143, 155, 157, 187, 225, 245, 251, 268, 286, 297, 309, 318
 Pokoj 16, 27n, 38, 48, 53n, 116, 126n, 131, 133, 150n, 154, 212, 214, 219, 222, 236, 240, 263, 266, 275n, 279, 285n, 288, 290, 295, 303, 307n, 323n, 326, 331, 333, 338, 345
 Pokora 68, 90, 118, 126, 160, 163, 183, 275, 285, 304, 313, 321
 Pokrytectví 41nn, 114
 Pokušení 11, 29, 32, 43, 76, 87, 166, 172, 175nn, 190, 194, 204n, 207n, 210, 220n, 248, 269, 278, 289, 293, 295, 297n, 306, 321, 325, 330, 338
 Poslušnost 121, 138, 150, 153, 181, 191, 221, 239, 244, 264, 268n, 271, 277n, 291n, 300, 306, 319, 322nn
 Posvěcení 32, 53, 91, 117, 151, 198, 204, 276, 291, 305n, 319, 321nn
 Povaha 11, 14, 16, 27n, 114, 157, 160, 191, 200, 208, 242n, 250, 263, 269, 274n, 280n, 291, 298, 306, 311, 313n, 316n, 320nn, 325, 337
 Pověra 26, 165nn, 170, 213, 339, 344n
 Pravda 10, 15n, 79, 96, 121, 123, 126, 134, 139n, 148, 157, 166, 190, 201, 204n, 208n, 214, 220, 268n, 271, 274, 286, 288, 291, 298, 300, 324, 334, 342, 346
 Pronásledování 10, 29, 49, 57, 60, 64nn, 69n, 82, 89, 91, 98, 104, 106, 118, 119, 127, 142, 153n, 170n, 233, 273, 281n, 289, 293, 295, 304, 313, 327n, 330nn, 339, 343n
 Proroci 10, 32, 37, 92, 104, 114, 163, 260, 295, 343
 Prorockví 10n, 17n, 23, 25, 28, 49, 52, 55n, 61n, 66, 68, 70n, 73, 76n, 94, 99, 100, 118, 128n, 131n, 143, 152, 183, 214, 217, 225, 251, 308, 336n
 Průkopníci 31, 98, 107, 334
 Příchod Ježíše Krista 17, 21, 31, 32, 57, 68, 71, 73, 76, 89, 94, 100, 119, 128n, 132, 138, 143, 148nn, 152nn, 162, 214n, 290, 296, 307n, 346
 Rádci 247
 Radost 10, 14, 16, 22, 28, 34, 41, 46, 48, 61, 85nn, 89, 100, 102, 105, 107, 122n, 126n, 135, 149n, 157, 176, 183, 186, 191, 195, 197, 202, 212, 222, 259, 264, 272, 275n, 283, 286, 293, 296, 307, 316, 324, 333, 337
 Reformace 31, 40, 200
 Rozjímání 67, 70n, 224, 334
 Růst 29, 32, 43, 50, 108, 121, 148, 152, 163, 178, 199, 272, 288, 305, 313
 Saduceové 36, 45n, 236
 Sbory 54, 92, 94, 103, 108, 110, 113, 115, 119, 121, 162, 164, 171, 185, 196n, 201, 210, 213, 219, 223n, 261n, 267, 272, 278, 281n, 290, 292, 334
 Sebekázeň 179, 203
 Sebeobětování 195n, 262, 322
 Sebezapření 117, 143, 178, 191, 196, 331
 Semeno 27, 95, 108, 145, 155n, 158, 212, 300
 Setník 14, 75n, 78, 80, 112
 Služba 15, 45, 52n, 90, 122, 143, 189, 204, 206, 209, 211n, 263, 278, 282, 298, 303, 323, 327
 Služebníci 30, 32, 51, 88, 91, 93, 104, 113, 123n, 126, 140, 157n, 160, 185, 188, 190, 202, 204nn, 218, 227n, 231, 240, 245, 247, 262, 265, 289, 293, 301, 329, 334, 338, 341
 Smrt 11, 15, 17n, 22, 25n, 29, 31, 36n, 46n, 49, 57nn, 64, 70, 76n, 82, 85nn, 96, 99, 106, 110, 117, 122, 128, 131n, 137, 142n, 145, 150, 161n, 166, 169, 171, 179n, 183n, 190n, 195, 211, 228, 232, 234n, 239n, 243, 247, 250nn, 259, 262, 268, 270, 272, 276n, 284, 293n, 296, 303, 307, 309, 313, 316, 318, 320, 322, 328, 339, 340, 344, 347
 Sněm 40
 Sobectví 20, 42n, 143, 182, 184, 191, 195, 274, 293, 311, 323, 325
 Sobota 99n, 123, 201, 335
 Soucit 34, 63, 67, 75n, 82n, 115, 130, 135, 142, 185, 228, 245, 259n, 275, 283, 291, 298, 317
 Soud 30, 43, 48, 49, 53, 62, 72, 86, 90, 126, 130n, 146, 159, 175n, 181, 205, 216, 220, 236, 241, 243, 252, 266, 268, 277, 284, 286, 290, 306, 309, 318
 Spása 9, 11, 36n, 45, 56, 69, 90, 99n, 119, 123, 129, 140, 151, 181, 187, 205, 214n, 309, 318
 Spasení 9, 11nn, 18, 20, 23, 26, 31, 35, 58nn, 62n, 77, 88, 100, 120nn, 127, 134, 136, 139n, 142n, 156nn, 164, 189, 194n, 208, 210, 213, 215, 217n, 221, 252, 260, 269, 273, 277n, 285, 290, 299nn, 304, 318n, 324, 333, 338
 Spravedlnost 9, 12, 29nn, 34, 36, 49n, 54, 64, 68, 72, 87, 97, 110, 129, 130, 157, 173, 180n, 191, 210nn, 217, 220, 222, 232, 241, 243nn, 247, 266, 269, 273, 277, 280, 285, 290, 292n, 295n, 301, 303, 305n, 309, 312, 316, 322n, 326, 339, 344, 346
 Strom života 275, 336, 339, 341
 Svatost 12, 22, 30n, 157, 174, 176, 200, 218, 302, 306, 311, 314, 322, 324, 339

Svědectví 14n, 22, 27nn, 35, 39, 45, 56, 63, 74, 90,
112, 117, 128n, 143, 146, 174, 187n, 188n, 225,
232, 242, 245, 260n, 268, 289, 296nn, 307nn,
316n, 320, 327n, 331, 336

Světlo 9, 14, 31, 36, 38, 40, 43, 56, 65nn, 80, 84, 92,
97, 104, 112, 122, 125n, 139n, 144, 149, 157,
159, 163, 166, 184, 189, 205, 214, 239, 247n,
251, 286, 294n, 303, 316, 334n, 338, 341

Svoboda 84, 132, 265, 341

Teokracie 52

Teosofie 273

Tradice 26, 81, 105, 114n, 219, 220

Trpělivost 66, 90, 117, 151, 154, 183, 207, 210n, 220,
222, 267n, 270, 272, 275, 291, 298, 303, 305,
309, 321

Učedníci 12nn, 26n, 34nn, 41n, 50nn, 59nn, 69n,
72n, 89nn, 101, 103, 114, 14, 156, 162, 166, 169,
229, 259, 312n, 315, 321, 340, 342n

Učitelé 36, 46, 55, 73, 92, 101, 109, 135, 173, 187,
219n, 227, 304, 308, 336, 338

Uhelný kámen 37, 101, 343

Ukřižování 16, 26, 28, 36n, 45, 48, 66, 68, 79, 105,
112, 142, 198, 309, 315

Usmíření 233

Utrpení 16, 30, 49, 67, 72, 74, 86n, 107, 118, 122,
127n, 131, 151, 172, 187, 190n, 208n, 217, 225,
228, 233, 253, 258, 263, 267n, 274, 279, 285,
288, 295, 297nn, 302nn, 311nn, 314, 325, 331n,
340, 342

Uzdravení 34, 37, 38, 106, 123

Věčný život 131, 179, 299n, 306, 346

Velerada 13, 37, 39, 45nn, 55, 58n, 64, 233, 236n,
242, 246n

Víra 12, 17n, 22, 35, 44, 52, 72, 103, 108, 118, 127,
132, 140, 142, 150, 153, 156, 172, 183n, 200,
213, 220, 248, 268, 289, 295, 300, 305, 307,
317n, 327

Vůdcové 12, 35n, 46, 51, 99, 221, 239, 334

Vyhnanství 24, 49, 327nn, 334n, 344

Vzkříšení 17n, 25, 28, 34nn, 38n, 45, 66, 72, 79, 90,
101, 105, 128, 132, 149n, 183n, 215, 217, 242,
315

Zákon Boží 10, 31, 49, 57, 86, 133, 182, 225, 244,
248, 250, 292, 319, 329

Zbožnost 26, 111, 132, 151, 181, 202, 210, 221, 263,
272, 305, 321, 334, 337

Zdrženlivost 179, 305

Zemětřesení 125n, 245

Zklamání 17, 34, 86, 153, 259, 267, 332, 340

Zkoušky 87, 106n, 114, 153, 168, 270, 278, 281,
302n, 331, 339

Zmrtvýchvstání 37, 136, 138, 236, 242

Ztroskotání 253, 256

Žal 64, 69, 75, 310

Žalářník 124nn, 245

Žebřík 87, 295, 305, 307

Ženy 14, 29, 59, 62, 65, 101, 118, 121, 123, 126, 206n,
210, 215, 228, 273n, 281, 301, 305, 332, 345

REJSTŘÍK TEXTŮ

K JEDNOTLIVÝM KAPITOLÁM

1. –	21. Sk 16,7-40	41. Sk 25,13-27; 26
2. –	22. Sk 17,1-10	42. Sk 27; 28,1-10
3. –	23. Sk 17,11-34	43. Sk 28,11-31; Fm
4. Sk 2,1-39	24. Sk 18,1-18	44. –
5. –	25. 1 Te; 2 Te	45. Ko; Fp
6. Sk 3; 4,1-31	26. Sk 18,18-28	46. –
7. Sk 4,32 – 5,11	27. Sk 19,1-20	47. –
8. Sk 5,12-42	28. Sk 19,21-41; 20,1	48. –
9. Sk 6,1-7	29. 1 K	49. 2 Tim
10. Sk 6,5-15; 7	30. 1 K	50. –
11. Sk 8	31. 2 K	51. 1 Pt
12. Sk 9,1-18	32. –	52. 2 Pt
13. Sk 9,19-30	33. –	53. –
14. Sk 9,32 – 11,18	34. –	54. 1 J; 2 J; 3 J
15. Sk 12,1-23	35. Ř	55. –
16. Sk 11,19-26; 13,1-3	36. Ga	56. –
17. Sk 13,4-52	37. Sk 20,4 – 21,16	57. Zj
18. Sk 14,1-26	38. Sk 21,17 – 23,35	58. –
19. Sk 15,1-35	39. Sk 24	
20. Sk 15,36-41; 16,1-6	40. Sk 25,1-12	

OBSAH

PŘEDMLUVA	7
1. BOŽÍ ZÁMĚR S CÍRKVÍ	9
<i>Bůh ustanovil církev, aby jejím prostřednictvím představil světu svůj charakter.</i>	
2. PŘÍPRAVA NA SLUŽBU	13
<i>Po celé tři roky Ježíš připravoval své učedníky, aby po jeho odchodu mohli pracovat na záchraně světa</i>	
3. VELKÉ POSLÁNÍ	17
<i>Před svým nanebevstoupením Ježíš seznámil učedníky s jejich úkolem a zdůraznil jim, že jej mohou splnit jen v jeho jménu a v moci Ducha svatého.</i>	
4. LETNICE	22
<i>O letnicích na učedníky sestoupil Duch svatý a oni pod jeho vlivem vydali o Bohu mocné svědectví.</i>	
5. DAR DUCHA SVATÉHO	28
<i>Duch svatý byl darován nejen rané církvi, nýbrž i lidem všech dob.</i>	
6. U CHRÁMOVÉ BRÁNY	34
<i>Petr a Jan uzdravili chromého člověka a kázali o Ježíšově vzkříšení. Za to je vůdci izraelského národa dali vsadit do vězení.</i>	
7. VAROVÁNÍ PŘED POKRYTECTVÍM	41
<i>Kvůli svému pokrytectví přišli Ananiáš a Safíra o život.</i>	

8. PŘED VELERADOU	45
<i>Anděl v noci vysvobodil Petra a Jana z vězení a vyzval je, aby pokračovali v kázání evangelia.</i>	
9. SEDM DIAKONŮ	50
<i>Volba diakonů byla jedním z prvních kroků k vytvoření organizační struktury církve.</i>	
10. PRVNÍ KŘESŤANSKÝ MUČEDNÍK	55
<i>Štěpán, hlavní ze sedmi diakonů, zaplatil za svoji věrnost Kristu životem</i>	
11. POSELSTVÍ NADĚJE V SAMARÍ	59
<i>Po Štěpánově ukamenování se jeruzalémští křesťané rozprchli do Judska a Samarií. Díky tomu se poselství evangelia dostalo za hranice Izraele.</i>	
12. SAULOVO OBRÁCENÍ	64
<i>Na cestě do Damašku se Saul z Tarsu setkal se vzkříšeným Kristem. Tato událost způsobila, že se z fanatického pronásledovatele stal Kristův následovník.</i>	
13. PŘÍPRAVA NA SLUŽBU	70
<i>Kvůli pronásledování ze strany židů musel Pavel uprchnout z Damašku do Arábie, kde se nějaký čas věnoval studiu a rozjímání. Po svém návratu se v Jeruzalémě setkal s Ježíšovými učedníky, kteří jej přijali mezi sebe.</i>	
14. V KORNÉLIOVĚ DOMĚ	75
<i>Obrácení Kornélia a jeho rodiny bylo jedním z prvních plodů evangelizace mezi pohany.</i>	
15. PETROVO VYSVOBOZENÍ	82
<i>Přestože křesťanská církev musela od počátku čelit krutému pronásledování, Bůh nad ní držel svoji ochranou ruku. Jedním z projevů jeho moci bylo zázračné vysvobození apoštola Petra z vězení.</i>	
16. ZVĚSTOVÁNÍ EVANGELIA V ANTIOCHII	89
<i>Barnabáš a Pavel se vydali do Antiochie zvěstovat evangelium. Protože jejich působení bylo velmi úspěšné, církev je pověřila misijní prací mezi pohany.</i>	

17. POSLOVÉ EVANGELIA	96
<i>V Pisidské Antiochii bylo poselství evangelia přijato s velkým nadšením. Tento ohlas však vyvolal nenávist v řadách nevěřících Židů, kteří Pavla a Barnabáše nechali z města vyhnat.</i>	
18. PŮSOBNÍ MEZI POHANY	103
<i>Přestože se poselství evangelia setkávalo s velkým odporem, Pavel a Barnabáš odhodlaně pokračovali ve své práci. Díky jejich práci vznikly na mnoha místech křesťanské sbory.</i>	
19. ŽIDÉ A POHANÉ	109
<i>Kvůli sporu o ceremoniální zákon se v Jeruzalémě sešli hlavní představitelé církve.</i>	
20. POSELSTVÍ ŽIVOTA	117
<i>Apoštol Pavel neúnavně obracel pozornost lidí k ukřižovanému Ježíši. V jeho smrti nacházel přesvědčivé svědectví o velikosti Boží lásky k člověku a nevyčerpatelný zdroj života.</i>	
21. VE VZDÁLENÝCH ZEMÍCH	123
<i>Prvním výsledkem Pavlovy práce za hranicemi Malé Asie bylo založení sboru ve Filipech.</i>	
22. V TESALONICE	128
<i>Apoštol Pavel v tesalonické synagóze představil Ježíše jako očekávaného Mesiáše.</i>	
23. V BEROJI A ATHÉNÁCH	134
<i>Zatímco obyvatelé Beroje přijali poselství evangelia s nadšením, v řadách vzdělaných Athéňanů vyvolalo smích a pobouření.</i>	
24. V KORINTĚ	141
<i>Pavlovo působení v Korintě přineslo své ovoce. Mnozí se odvrátili od uctívání model a začali sloužit živému Bohu.</i>	
25. DOPISY TESALONICKÝM	148
<i>Ve svých dopisech do Tesaloniky se apoštol Pavel především zaměřil na objasnění událostí týkajících se druhého příchodu Ježíše Krista.</i>	

26. APOLLOS V KORINTĚ	155
<i>Po Apollově příchodu do Korintu došlo v tamním sboru k rozepřím a rozdělení.</i>	
27. V EFEZU	162
<i>Efez, jedno z nejnádhernejších měst své doby, bylo centrem modlářství, magie a zkaženosti. Přesto si v něm evangelium našlo cestu k lidským srdcím.</i>	
28. OBDOBÍ NESNÁZÍ A ZKOUŠEK	168
<i>Protože poselství evangelia odvracelo lidi od uctívání bohyně Artemidy, došlo v Efezu k velikým nepokojům.</i>	
29. VAROVNÉ POSELSTVÍ	172
<i>Na zprávy o problémech v korintském sboru apoštol Pavel reagoval napsáním dvou dopisů.</i>	
30. VÝZVA K DUCHOVNÍMU RŮSTU	178
<i>Pavel přirovnal duchovní život k běžeckému závodu. Tím upozornil na skutečnost, že růst ve víře vyžaduje odhodlání, vytrvalost a sebezapření.</i>	
31. POSELSTVÍ PŘIJATO	186
<i>V druhém dopise do Korintu apoštol Pavel uvedl, jaké vlastnosti by měl mít pravý služebník evangelia.</i>	
32. ŠTĚDRÁ CÍRKEV	193
<i>Štědrost je jednou z důležitých vlastností každého opravdového křesťana.</i>	
33. PRÁCE V NESNADNÝCH PODMÍNKÁCH	199
<i>Apoštol Pavel se při kázání evangelia nevyhýbal tělesné práci. Věděl totiž, že zručnost a píle přispívají k duchovnímu růstu.</i>	
34. OBĚTAVÁ SLUŽBA	206
<i>Pravý kazatel usiluje o záchranu druhých lidí. Pro jejich dobro je schopný obětovat svůj čas a vynaložit jakékoli úsilí.</i>	
35. SPASENÍ PRO ŽIDY	213
<i>Přestože Židé nepřijali Ježíše jako Mesiáše, Bůh nikdy nepřestal usilovat o jejich záchranu.</i>	

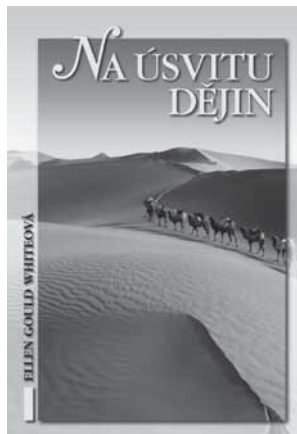
36. ODPADNUTÍ GALATSKÝCH	219
<i>Galatští nahradili učení o Kristu zastaralými židovskými tradicemi.</i>	
37. PAVLOVA POSLEDNÍ CESTA DO JERUZALÉMA	223
<i>Přestože Pavel věděl, že mu v Jeruzalémě půjde o život, vydal se na cestu.</i>	
38. PAVLOVO UVĚZNĚNÍ	230
<i>V Jeruzalémě se apoštol Pavel setkal s velkým nepřátelstvím – a to nejen ze strany židů, ale i z řad vedoucích jeruzalémského sboru.</i>	
39. SOUD V CESAŘEJI	241
<i>V Cesareji dostal apoštol Pavel příležitost obhájit se před místodržitelem Félixem a seznámit jej a jeho ženu Drusillu s poselstvím evangelia.</i>	
40. PAVEL SE ODVOLÁVÁ K CÍSAŘI	246
<i>Apoštol Pavel věděl, že se jej Židé chystají zabít, a proto odmítl znovu předstoupit před veleradu a raději se odvolal k císaři.</i>	
41. „MÁLEM BYS MĚ PŘESVĚDČIL...“	249
<i>Evangelium se krále Agrippy mocně dotklo, ale nepřijal je.</i>	
42. PLAVBA A ZTROSKOTÁNÍ LODI	253
<i>Při plavbě do Říma zastihla apoštola Pavla a jeho doprovod zuřivá bouře. Přestože loď, na které se apoštol plavil, uvízla na mělčině, nikdo z pasažérů nepřišel o život.</i>	
43. V ŘÍMĚ	258
<i>Apoštol Pavel pokračoval v šíření evangelia i během svého uvěznění v Římě.</i>	
44. EVANGELIUM NA CÍSAŘOVĚ DVOŘE	266
<i>Díky Pavlově odvaze a vytrvalosti evangelium proniklo i za zdi Neronova domu.</i>	
45. DOPISY Z ŘÍMA	271
<i>Ve svých dopisech z Říma apoštol Pavel věřící povzbudil a vyzval je k věrnosti, poslušnosti a vytrvalosti.</i>	

46. NA SVOBODĚ	280
<i>Nero, jeden z nejkrutějších římských císařů, rozhodl o Pavlově nevině a propustil jej na svobodu.</i>	
47. ZNOVU VE VĚZENÍ	282
<i>Apoštol Pavel se znovu ocitl ve vězení, protože jej Židé obvinili z toho, že podpálil Řím.</i>	
48. PAVEL PŘED NERONEM	284
<i>Přestože apoštol Pavel věděl, že mu jde o život, bez váhání využil příležitosti a seznámil císaře Nerona s poselstvím evangelia.</i>	
49. PAVLŮV POSLEDNÍ DOPIS	288
<i>Poslední dopis Pavel adresoval svému nejbližšímu příteli Timoteovi. Apoštol mu v něm udělil důležité rady a napomenutí.</i>	
50. ODSOUZEN K SMRTI	294
<i>Apoštol Pavel kráčel vstříc smrti vyrovnaně a s nadějí ve vzkříšení.</i>	
51. VĚRNÝ PASTÝŘ	297
<i>Petr, jeden z nejbližších Ježíšových učedníků a opora církve, předal věřícím ve svých dopisech důležitá ponaučení, rady a napomenutí pro praktický život.</i>	
52. VYTRVALÝ AŽ DO KONCE	305
<i>Ve svém druhém dopise Petr objasňuje, jakým způsobem chce Bůh proměnit charakter křesťana.</i>	
53. MILOVANÝ UČEDNÍK	311
<i>Přestože Janova povaha vykazovala značné nedostatky, vliv Boží lásky z něj udělal jednoho z nejoddanějších Ježíšových učedníků.</i>	
54. VĚRNÝ SVĚDEK	315
<i>Jan ve svých dopisech uvádí, že láska k Bohu a lidem je podstatou křesťanského života.</i>	
55. PROMĚNĚN MILOSTÍ	321
<i>Janův život je názorným příkladem pravého posvěcení.</i>	

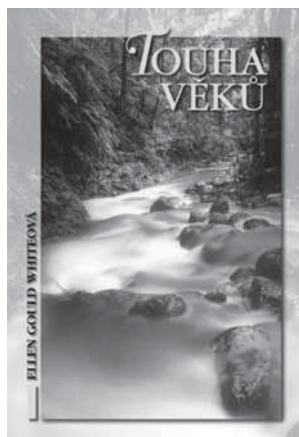
56. NA OSTROVĚ PATMOS	327
<i>Na sklonku svého života byl apoštol Jan poslán do vyhnanství na ostrov Patmos. Jeho služba Bohu tím však neskončila.</i>	
57. ZJEVENÍ	333
<i>Na ostrově Patmos obdržel Jan od Boha poselství, které se stalo posilou křesťanské církve ve všech etapách dějin.</i>	
58. VÍTĚZNÁ CÍRKEV	342
<i>Křesťanskou církev, která prošla mnoha zkouškami a utrpením, čeká slavná budoucnost.</i>	
REJSTŘÍK VERŠŮ	348
JMENNÝ REJSTŘÍK	353
VĚCNÝ REJSTŘÍK	355
REJSTŘÍK TEXTŮ	358

Ellen Gould Whiteová NA ÚSVITU DĚJIN

Úvodní kniha známé série „Drama věků“ americké spisovatelky Ellen Gould Whiteové vás zve k zamyšlení nad starými, více či méně známými příběhy, o kterých – jak sami zjistíte – stojí za to přemýšlet. O Adamovi, Evě a pozemském ráji, o potopě a Noemově arše, o stavbě babylonské věže, o městu jménem Sodoma, o dlouhém putování Abrahama a jeho rodiny, o Josefovi na dvoře egyptského faraóna..., ale třeba také o Mojžíšovi, který vyvedl celý svůj národ z otroctví do země zaslíbené. Tyto příběhy se odehrály na úsvitu lidských dějin a jsou staré několik tisíc let. Starodávné říše už sice odvál čas, hroby slavných postav minulosti již dávno zával písek a mnohé příběhy jsou téměř zapomenuty... Přesto však mluví naši řeči a mají nám co říct. Takové věci jako dobro a zlo, láska a nenávist, věrnost a zrada či odpuštění a pomsta jsou totiž i nám dnes více než důvěrně známé.

Ellen Gould Whiteová TOUHA VĚKŮ

Kniha „Touha věků“ je právem považována za vrcholný literární projev americké spisovatelky Ellen Gould Whiteové. Autorka v ní jedinečným způsobem představuje život a dílo osobnosti, která velmi výrazně ovlivnila historii lidstva. Ježíš Kristus měl mimo jiné vliv na naše dějiny myšlení, filozofii, historii, kulturu, hudbu i další oblasti umění, ale především na naši morálku a etické postoje. Nikdo nikdy nebyl tak odsuzován anebo naopak zase tak oslavován jako on. Nikdo neměl tolik následovníků, ale také tolik pronásledovatelů. I když téměř každý o něm něco slyšel, člověk má jen málokdy možnost dostat se k tak uceleným informacím, jaké poskytuje tato kniha.

Jako historické drama, životopis a příběh Kristova života oslovuje čtenáře svou někdy až praktickou

jednoduchostí, zároveň však poskytuje i hluboký duchovní zážitek.

Je vydávána v mnoha zemích a v mnoha jazycích ve statisícových nákladech, a patří tak mezi nejslavnější a nejrozšířenější díla o životě Ježíše z Nazareta.

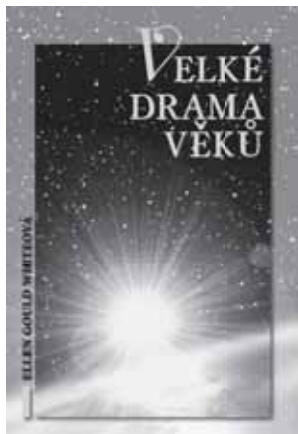
Knihy si můžete objednat na adrese:

Advent-Orion, spol. s r. o.

Roztocká 5, 160 00 Praha 6-Sedlec

Ellen Gould Whiteová

VELKÉ DRAMA VĚKŮ

Závěrečný díl pětisvazkové série knih „Drama věků“ na rozdíl od čtyř předchozích svazků už neprochází biblickými dějinami, ale na několika příkladech či obrazech sleduje historickou linii dvaceti staletí „křesťanských“ dějin. Jednotlivé události i základní smysl historie vnímá z perspektivy „velkého dějného sporu“ mezi dobrem a zlem, nebo také zápasu mezi Kristem a jeho odpůrcem – satanem. Značnou pozornost věnuje prorockému výhledu – závěrečným událostem lidských dějin, jak se mají podle biblických proroctví odehrát. Těžiště její pozornosti však směřuje k podstatě naděje, se kterou žili a ke které se upínali skuteční věřící všech věků – k druhému příchodu Ježíše Krista, k nastolení Božího království, k završení záchrany lidstva. Kniha směřuje k cíli, ke kterému směřují dějiny – ke konečnému

překonání zla a k nastolení plné Boží vlády, kdy Bůh podle svého slibu zřídí „nové nebe a novou zemi, ve kterých přebývá spravedlnost“.

Ellen Gould Whiteová

CESTA K VNITŘNÍMU POKOJI

Rozsahem menší kniha „Cesta k vnitřnímu pokoji“ je nejrozšířenějším dílem spisovatelky Ellen Gould Whiteové. Kniha byla přeložena do více než sto dvaceti jazyků, dočkala se bezpočtu různých vydání a milionových nákladů. V minulosti byla několikrát přeložena do češtiny a vydána pod názvem „Cesta ke Kristu“. Tento nový překlad chce přiblížit základní kroky na cestě víry způsobem, který nepředpokládá zvláštní náboženskou informovanost nebo znalost křesťanské terminologie. Nové vydání je rozšířeno o příběhy, které chtějí ilustrovat předkládané myšlenky, inspirovat k uvažování a prohloubit zážitek z četby. Kniha „Cesta k vnitřnímu pokoji“ naznačuje řešení základních otázek člověka a chce mu ukázat, kde a jak najde skutečný vnitřní pokoj, vyrovnanost, cíl a smysl svého života. Představuje a vysvětluje kroky na cestě víry, které vedou ke skutečné a trvalé radosti, po níž všichni toužíme.

tel.: +420 233 321 621, objednávky: +420 233 320 767
fax: +420 233 323 741, mobil: +420 603 553 628,
e-mail: adventorion@adventorion.cz, www.adventorion.cz

Ellen Gould Whiteová
POSLOVÉ NADĚJE A LÁSKY

Překlad Mgr. Eva Havelková
Jazyková redakce Dagmar Dolinská
Technická redakce

Obálka Pavel Bárta a Radek Daniel
Fotografie na obálce CORBIS – fotografická agentura
Odpovědný redaktor Radek Daniel

Vydal Advent-Orion, s. r. o.,
Rožtocká 5, Praha 6
První vydání, Praha 2005
Tisk Těšínské papírny, s. r. o.

ISBN 80-7172-578-1